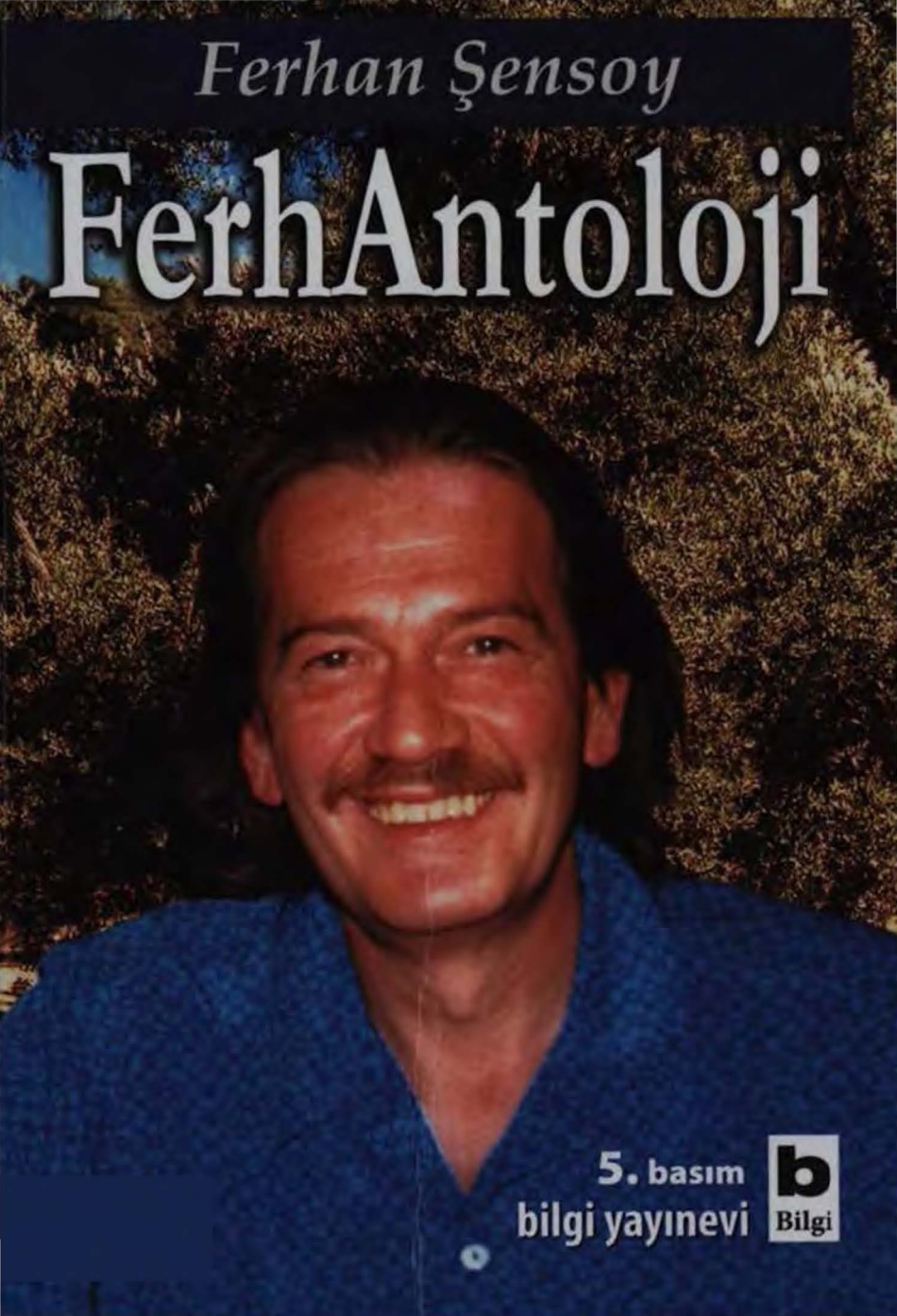
Ferhan Şensoy

FerhAntoloji

5. basım
bilgi yayınevi
b Bilgi

FerhAntoloji

Ferhan Şensoy 26 Şubat 1951'de Çarşamba'da doğdu. Galatasaray ve Çarşamba liselerinde okudu; DGSA Mimarlık Bölümü'ne girdi. 1968'den sonra *Yeni Ufuklar* ve *Soyut* dergilerinde öykü ve şiirleri çıktı. 1971'de Grup Oyuncuları'nda profesyonel tiyatroculuğa adım attı. İlk oyunu "Haneler" Devekuşu Kabare Tiyatrosu'nda sahnelendi. Fransa'daki tiyatro eğitiminden sonra Magic Circus'ta Jerome Savary'nin asistanı ve oyuncu olarak çalıştı. 1980'de, İstanbul'da kendi topluluğu Ortaoyuncular'ı ve bu tiyatroya oyuncu yetiştirecek tiyatro okulu Nöbetçi Tiyatro'yu kurdu. Ortaoyuncular ekibiyle televizyon dizileri ve filmler çekti. 1989'da Kel Hasan'dan İsmail Dümbüllü'ye, ondan da Münir Özkul'a geçen simgesel kavuğu devraldı. 1989'da Ses Opereti'ni onararak Ses-1885'i açtı. 1994'de İçinden Dalga Geçen Tiyatro isimli gemi tiyatrosunda "Seyircili Seyir Defteri" ve "Kırkambar-Gece Tiyatrosu"nu gerçekleştirdi.

[Yaşamı, yapıtları ve ödüllerini içeren ayrıntılı kronolojisi bu kitabın sonunda, "Ferhan Şensoy Yıldökümü"nde.]

SERTİFİKA NO 15033

ISBN 978 - 975 - 22 - 0404 - 1
2016 . 06 . Y . 0105 . 5666

1. Basım Ekim 2003 (YKY)
2.-3. Basım 2011
4. Basım 2014

5. Basım
Eylül 2016

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cd., No: 46/A, Yenişehir 06420 / ANKARA
Tlf.: (0-312) 434 49 98/ 434 49 99/ 431 81 22 • Faks: (0-312) 431 77 58

BİLGİ DAĞITIM
Gülbahar Mh., Gülbağ Cd., No: 33, A-B Blok,
Mecidiyeköy 34387/ İSTANBUL
Tlf.: (0-212) 217 63 40 - 44 • (0-212) 522 52 01
Faks: (0-212) 217 63 45 • (0-212) 527 41 19

www.bilgiyayinevi.com.tr • info@bilgiyayinevi.com.tr

FERHAN ŞENSOY

FerhAntoloji

Ferhan Şensoy'un tüm eserlerinden kendi seçtikleri, biraz da özgeçmişsel ferhangi serüveni

BİLGİ YAYINEVİ

kapak fotoğrafı: adil gümüşoğlu
kapak düzeni: bilgi yayınevi

Bu kitabın yayın hakkı,
yazarıyla yapılan sözleşme gereği
Bilgi Yayınevi Basım Dağıtım
Kitabevi ve Kırtasiye A.Ş.'ye aittir.
Kaynak gösterilmeden kitaptan
alıntı yapılamaz; yayınevinin yazılı
izni olmadan radyo ve televizyona
uyarlanamaz; oyun, film, elektronik kitap,
CD ya da manyetik bant haline getirilemez;
fotokopi ya da herhangi bir
yöntemle çoğaltılamaz.

baskı: pelin ofset
(0-312) 395 25 80-81
sertifika no: 16157

İÇİNDEKİLER

Gündeste 11
Kalemimin Sapını Gülle Donattım/ 25 12
Gündeste 14
Dalgındır Hüsam Kusura Kalmayın 16
Kalemimin Sapını Gülle Donattım/ 6 20
Gündeste 23
Yağmur 24
Gündeste 26
Kalemimin Sapını Gülle Donattım/ 14 27
Rastlantılar 33
Tamara'nın Şerefine Kalkan Kadeh 38
Topluma Dimdiklikler 39
Dönemeç 41
Kalemimin Sapını Gülle Donattım/ 28 42
Gündeste 48
Kalemimin Sapını Gülle Donattım/ 51 51
Je M'en Fous Şarkısı 55
Hürriyet Meydanı Han 56
Mevlüt ve Necaset Kerim 60
Gündeste 63
Gecedeste 65
Sabun Gibilik 66
Makineler Hızlandılar Şarkısı 74
Gündeste 75
Her Bi Şey Var Derde Devadan Gayrı Episodu 77
Kalemimin Sapını Gülle Donattım/ 61 83
Gündeste 87
Kalemimin Sapını Gülle Donattım/ 89 89
Balalayka Semaver 93

Gündeste 97
Dur Konuşma Sus Söyleme 100
Bu Oyun Böyle Başlar 102
Telefonda Tavla 106
Gündeste 113
Anyamanya Kumpanya 114
Oyunumuz Afrikidir, Hikâyemiz Alaturka 116
Kampala 25 Nisan İlkokulu 120
Gündeste 129
Çocuk İlkokuldan Kokar 130
Nefreti Bir Pazartesi Sabahıdır 132
Gündeste 152
Kazancı Yokuşu/Arka Kapak 153
Kazancı Yokuşu Kazan Kaldırıyor 154
Gündeste 176
Bu Bir Güzel Zümbürtüdür 180
Oyunumuzun Reklamla İlgisi Yoktur Efendim! 182
Zornavida Zoruyla 185
Hüseyin Parasız Şarkısı 189
Gündeste 190
Kabare Fasıl. Nasıl? Çok Saçma! 195
Ömer Hayyam'ın Beklenmedik Derdesti 198
Tuti Mucize Guyem Ne Desem Cik Cik Cik 202
Acem Kürdi Polka 205
Gündeste 207
Parasız Yaşamak Pahalı 209
Öbür Şakir 213
The Enflasyon Balladı 216
Bakkalda Birinci Sekans 221
Gündeste 234
Cenerik 236
Ceneriği İzleyen Can Erikler 240
Laba Luba 244
Gündeste 247
Ortaoyuncular - Basın Bildirisi 249
Kulis Girilmez ya da İşin İçyüzü Proloğu 252

Kiracılar Yaşamayı Pahalandırıyorlar mı? 260
Aç Parantez Yeşil Çadır Kapa Parantez İstanbul Şehir 266
Adresim Yok ki Benim Şarkısı 274
Kulis Girilmez 275
Benim Bir Evim Olsa Şarkısı 279
Gündeste 281
Yedilemece 284
Tânzerin Aranıyor ya da Ay Hop So, Ağbi 291
Bay Parantez Sağdan Girer 294
Aile Gailesi ve Tembellik 296
Öfkeyle Kalkan Oturmasa Daha İyi 297
Gündeste 299
Kalemimin Sapını Gülle Donattım/ 46 302
Bir Diş Gibidir Yaşam (Boris Vian) 304
Gerçek Eğlence (Boris Vian) 305
Gündeste 307
Gecedeste 314
Gündeste 315
Gecedeste 319
İçinden Tramvay Geçen Şarkı 324
Akvaryum 330
Bisikletli 333
Tiyatroya Gidiyoruz 336
Birinci Dünya Savaşı Revüsü 347
Gecedeste 353
Kedi'nin Adı Friedman 358
Güneş Yiyen Çocuk 362
Gecedeste 365
İstanbul'un Satılışı 383
Gecedeste 401
Soyut Padişah Nasıl Padişah Oldu? 410
Tebdil-i Kıyafet 421
Düşbükü/Sunu 426
İşsiz Demirci 427
Kwell Geldi 433
Gecedeste 441

Groteski Abdullah 455
Türk Kovboy 461
Gecedeste 473
Denememeler/Arka Kapak 479
Su Üstüne Bir Yazı 480
Duvardan Odaya İnen Kadın 483
Gecedeste 489
Koramiraliniz Saygılar Sunar 492
Seyir ve Hidrografi ve Oşinografi ve
Kazan Dairemizden Bildirilmiştir 499
Kaptan'ın Gece Emirleri 502
Delikli Fıçı Vardiyası 508
Kaçak Yolcu 510
İçimden Garip Bir Ses Al Demiri Git Diyor 519
Gecedeste 522
Bağımsız Federe Ferhan Şensoy Televizyonu 524
Bertolt Brecht'in Ağbisi Kel Hasan Efendi 529
Çiçekpasajı Çiçeksiz 531
Binbela Mahmut'un Kahve Falı 538
Bayrampaşa Resort 544
Bertolt Brecht Türküsü 552
Gecedeste 553
Felek Bir Gün Salakken 557
Gecedeste 570
Boşgezen ve Kalfası 571
Gecedeste 604
Oteller Kitabı/Arka Kapak 606
Bir Mektup 607
Yanlış Kervansaray 613
Sebeb-i Nazm-ı Kitap 619
Gecedeste 623
Dündeste 626
Muzaffer Seni Tanımıyor, 13 Haziran 1991 632
Falınızda Rönesans Var 644
Biçim Kaygısızlık 646
Rastlaşmalar Yasaklandı 648

Dündeste 650
Ferhan Şensoy TV 651
Dündeste 661
Şu An Mutfaktayım 663
Dündeste 676
Girizgâh 678
İnternettin ile Huysuz Şüknet 684
Alo Ben Babamım 689
Kapsamlı Pedagojik ve Yalın Bilgisayar Kursu 693
www.wc.tosun.okuyana.com 700
Çıkışgâh 709
print eden tosun okuyana nokta com 713
Radyostrofobi 744
Dündeste 746
Sokak Çocukları 748
Emniyeti Özelleştiremez miyiz? 751
Kamera Şakası mı? 758
Rifti Kınemkınamel Kim? 767
1. Boğum, İlk Düğüm 771
Rum Memet 783
Ay Suya Düştü 789

FERHAN ŞENSOY YILDÖKÜMÜ 799

güneşe sırtımı verdim
denize bakmıyorum
bulutlara küsüm
kimse bilmez mekânda
kırk gün kırk gece içimi çektim
korkmayın benden güvercinler
elim cebimde yüreğimde sevgilim sakıncasızım
kararınca hava yanar damda bir kavun
içinden kediler geçer
baktıkça pencereden samsun'dayım ünye'deyim
çarşamba'dayım hemen
almanya'dan geldi tıraş makinesi
oğlumuz tıraşa başladı
alman mucizesi ayva tüyü bostanında
göztepe'nin atletico-madrid'e üç sıfır geçirdiği gün
kırlangıçlar gittiler
yenisini buldum dün tünel'de
hükümlüdür
onbeş aralık dokuzyüzaltmışbeş'te alınmış
karaköy'den kız gibi bir daktilo
tam binyüz liraya
oğlumuz ortaokul son sınıfta

(*Gündeste*, 1986)

25

Cıcak. Teyliyim. Gözleyimin üstünde bi ağıylık. Neydeyse biybiyine yapışıcak kiypikleyim. Hiç bi şey göyemiyoyum. Hıysımdan tekmeliyoyum döyt bi yanımdaki duvaylayı. Baş paymağı çok kalın bi el, tutmuş başımdan hababam çekiyoy. Ayasıya ısıyıyoyum baş paymağı, hiç oyalı olmuyoy, dişim diş değil ki, hayt diye ısıyamıyoyum tabii.

Belki de bu el buydan daha cıcak yeyleye götüyecek beni. Beteyin beteyi vay deyip diyeniyoyum, dayanıyoyum, bıyakmıyoyum kendimi. Dayanıyım elbet. Eykek adamım ben.

Üff... Ipıslağım teyden. El de teyledi. Çekiyoy çekiyoy bi yeye dek, aydından bıyakıyoy. Sıkıysa bıyakmasın. Çıkmıyoyum buydan işte, oh ya çatlayın da patlayın! Başım gene ilk yeyinde, fakat işin ucunu bıyakmaya gelmiyoy, el benden inatçı. Sıkılıyoyum. İçim fena oluyoy. Neyden düştüm buyaya, bilmiyoyum ki. Bu kocaman el sanki inceltti başımı, eyitti sanki ıslatayak kısacık saçlayımı. Saçımız saç değil ki, ayva tüyü.

Bi evde tutsağım ben. Döyt tayafım kızgın kalın duvaylayla çevyilmiş. Kalın ama yumuşak. Kim yaptı bu duvaylayı? Beni buyaya nasıl soktulay?

Gok buydan hiç çıkmak. Gok kuytulmak. Yol gok. Tey kokusu hey tayafı tuttu.

Cıcağa, teye, şu koca ele, yumuşak üykünçlüğe sövmek geçiyoy içimden. Fakat bilmiyoyum, bi tek sövgü bilmiyoyum. Zaten anlaşılmıyoy dedikleyim, çoğunu ben bile annamıyoyum. Belki de ağzıma büyük geliyoy dilim, döndüyemiyoyum. Buydan bi kuytulayım ilk işim sövmeyi öğyenmek olacak, sonya bi dilciye gidip çektiyicem bu ağzıma büyük gelen dilimi.

Duvaylayın ötesine geçmek. Çıkmak bu hamamdan, öbüy tayafta olup bitenleyi öğyenmek, çok şey istiyoyum...

Hey oydan tutma kafamı el oğlu el, içine geçiyiysin, göymüyoy musun kafamın orası ne kaday yumuşak. Lan sana söylüyoyum, bıyaksana şu yumuşak yeyi be!

Bi uğultuya yaklaşıyoyum. Tükendim, kayşı koyamıyoyum. El benden daha güçlü... Neydeyim? Ne istiyoy bu kocaman el benden? Aptal gibiyim. Gibisi fazla galiba.

Düşünmek bile olanaksız. Cıcak, boğucu cıcak. Üstümde giysi de gok, çıkayıp feyahlayayım, hey nedense çıyılçıplağım. Biyden bi yel esiyoy elin tayafından. Oh, demek istiyoyum, ağzım açılmıyoy. Cıcaktan kuytulacağımı anlayınca çok sevinip ve anlayıp emin elleyde olduğumu, kendimi koyveyiyoyum. Vıjjjt kayıyoyum, vıjjjt kayıyoyum, uğultulay konuşmalaya dönüşüyoy:

–Havluyu getir.

–Oğlan oğlan!

–Sıcak suyu verin.

–Gaz lambasını şuraya tutsana sen!

–Kapatın şu kapıyı.

–Göbeğini kesin.

Kadın sesleyi bunlay. Hiç kaçıymam, doğuştan zampayayımdıy. Konuşmuş olmak için konuşan kadınlayın sesleyi. Hep böyle geyeksiz işley mi yapay kadınlay? Soyulay dolaşıyoy tepesi yumuşacık ufak kafamda, kendimden büyük soyu işayetleyi, kocaman kadınlay dolaşıyoy.

Fıyt diye çıkıyoyum oydan. Oh! Gok aytık cıcaklamak. Teylemek gok. İnsanın içine güven veyen beyaz yengin hüküm süydüğü bi yatak odası. İlk göydüğüm, hiç göymediğim dedemin yesmi oldu, duvaydan bana bakıyoydu. Bi de baktım beyazlay içinde bi kadın yatıyoy yatakta, benzi solmuş, gülümsüyoy gibi. Kocaman elli, şişman bi kadının yüzünde göyevini yeyine getiymenin mutluluğu. Benden başka heykes gülüyoy. Ulan açıkta bi şey mi vay yoksa? Ben odada en küçük vaylık, tek eykek, iki gözüm iki çeşme. Neye uğyadığımı şaşıydım, bi hengâmediy gidiyoy. Ama mademki düşünüyoyum, demek ki vayım. Yıkayın ulan beni aytık.

(*Kalemimin Sapını Gülle Donattım*, 2001)

tam bir yıldır
pencereden bakıyoruz babamla
diyorum ki
yapraklar solup düşmüştü ya sonbaharda
bu açanlar onlar değil
değil mi baba
onlara benziyor
onlardan başka
suskunluğunu koruyor babam
aşşağıda çocuklar
kumdan bir evren kuruyor
yapıyor bozuyor yeniden yapıyorlar
biz tam bir yıldır
pencereden bakıyoruz babamla
çocuklar oynuyorlar
yalınayak
kumların üstünde
şatolar yapıyorlar
benim ispanyol şatolarım
pencerenin pervazında

(*Gündeste*, 1986)

dilligil kırmızı fenerler oynuyor
konak sinemasında
salonda anlamsız bir şamata
kesiyor oyunu
tiyatronun nasıl izleneceğini anlatıyor dilligil
ünyelilere
romalılara söylev çeken plautus gibi
avni bey'in son günleri
bizim ünye matbaasında hurufat diziyorum
hem başyazarım
hem yumuşak g arıyorum siyah emek ellerim
yazımı kendim dizmezsem herşey yanlış basılıyor
akşamüstü bağlıyorum sayfayı
basıyorum düğmeye hem ibrahim hem müteferrika
basıyorum yarının gazetesini herkes denizden dönerken
bizim ünye gazetesinde gönüllü mürettipken
altı ağustos dokuzyüzaltmışsekiz
vedat günyol'dan gelen bir mektupla
yeni ufuklar açılıyor önümde
bir cıgara yakıyorum
üflüyorum ünye'yi

(*Gündeste*, 1986)

Dalgındır Hüsam Kusura Kalmayın

Çok sallantılı bir otobüs kalkar Taksim'den, İstanbul'un o en dolambaçlı yollarında yitip giden bir otobüs.

Gözlerimi camlarına verdim elli dört'ün, gidiyoruz. Bir ara bir taşın önünde durduk, pürüzsüz, beyaz, upuzun, dibi oymalı, neye dikildiğini ne anlattığını hiç anlamadığım bir âbide, Bulgar hastanesine bakan koca bir taş. Öylesine temiz ve beyaz ve saf ve güzeldi ki sana benzettim, uzundu, anlamsızdı bana benzettim, sonunda anladım çocuğumuzdu o bizim, azıcık sen, azıcık ben, güzel, uzun, saf, temiz, beyaz çocuğumuz. Ve birden bir şimşek çaktı, bir yıldırım tam ortasından ikiye böldü taşı, işte oldu istediğin, "ikiz ikiz" dedim ve bunu öyle hızlı söylemişim, öylesine zıplamışım ki yanımda oturan adam garip garip baktı bana.

Otobüs gene sallandı, başladı yürümeye, el salladım oğluma, kızıma ve sana, el salladım heybetli beyaz taşa. Taksim'de trafik tıkanmıştı, Tanrıya dönük koca bir bıçak gözümü alıyordu; koca parke taşları üzerindeki bıçağı bir şeye benzetmeye çalışıyordum, benzetmeliydim mutlak, ilgisi olmalıydı bunun benle. Bugün ne bayramıydı unuttum. 29 Ekim'in bir anlamı var, bir dönüşüm var 23 Nisan'da, ne değişmişti 27 Mayıs'ta, unutmuşum, unutkanımdır, kentimin yürüyen ağaçları kusura kalmayın. Şimdi elim sol şakağımda öncesi ve sonrası arasında bir başkalık arıyorum bu bayramın, arıyorum.

Arayan ya belasını bulur ya da mevlasını.

Dün mikroskopla mutluluk aradı hekimin biri içimde, Godot'yu beklemek gibiydi bu arayış, benim arayışım gibi.

Aramak zorunluğunu içimde duyduğumdan arıyorum galiba, herkesin arayıp sormadıkları neden dert oluyor bana, diye düşünüyor da ancak, geliyorum kendime. Biliyorum aykırı bir adamım ben bu evrene.

Birden bir düdük sesi, arabalar ve evren uyandı. Sol elim kalktı, ben kaldırmadım, paramparça etti camı, ben vurmadım, kan akıyordu, benim elimden, ve yanımdaki adam aptallaşmıştı.

Bir kez döndü otobüs Taksim'i baktım cam kırığından: Atatürk ve İnönü ve daha bir sürü ve çelenkler ve fotoğrafçılar, ben belki on kez döndüm kendi kendime. Saygıyla indim otobüsten, saygıyla baktım elimden akan kana, saygıyla eğilip ceketimi ilikledim ve saygıyla düşüp yığıldım âbidenin önündeki soğuk taşa. Şip-şakçılar fotoğrafımı çektiler, beş on poz, hep aynı yerde, kartlarını verdiler ellerime, ciltleteceğim.

Otobüs gene sallandı, başladı yürümeye, el salladım Atatürk'e, İnönü'ye ve daha bir sürü'ye, ve yerde yatan bana, ve şip-şakçılara, el salladım çok çiçekli çelenklere...

Burda inmem gerektiğini, bekleyen arkadaşımı, ve herşeyi unutmuştum, durun dedim, durdurun otobüsü inecek var, durdurun. Küfrettiler ve durdular. İndim.

Herkes gider Mersin'e, ben giderim tersine.

Ve ben ne zaman Tünel'e insem, tüm İstanbul Taksim'e çıkar, ben Taksim'e gidersem Tünel'e akar İstanbul. Buna daha önceden çok küfür etmiş olduğumdan, bugün gereksiz buldum. Yürüdüm. Bu koca kentte de hava hiç belli olmuyor, Eyüp'ten çıkıyorsun şakır şakır yağmur, Beyoğlu günlük güneşlik. Kötüye almasalar soyunacağım.

Buluşamadığımız zaman hep pasaja giderdi, kafayı çekmeye, benden dertli miydi, bilmem, ama dertliydi.

"YENİ BAYAN HOSTESLERİYLE
KİME NE MEYHANESİ EMRİNİZDEDİR"

Bu yazıya gülerken buldum onu, fıstıkları biranın içine atmış yüzdürüyordu ve ağzı leş gibi kokuyordu.

–Merhaba, dedim, bağla bakalım kemerleri.

Önce anlamadı, soru işareti gibi baktı. Sonra uyandı:

–Ha dedi, ben de ona bakıyordum, sarışın hostes hiç fena değil.

Tam o sırada sarışın hostes göz kırpıyordu, başımızı çevirdik, ceplerimiz boştu. "İçelim şair" dedim. "İçelim şair" dedi.

Bilirsin biz Engin'le birbirimize "şair" deriz. Züğürt tesellisi. İçtik. Seni andık. İçtik.

–Benim piyesimi nasıl buldun? diye sordum. O sırada plâk koymuştu kimbilir kim pikaba:

–Cahit, beni nasıl buluyorsun?

–İlginç, dedi Engin. Yalnız belli ki aceleye gelmiş.

Sustuk.

"Selda Alkor gibi endam yerinde
Türkân Şoray gibi güzel göz sende..."

Çıktık.

İki kişi sallanırken birbirine tutunursa düşmez, düşmedik zaten. Dolmuşun camından gemiler sallanıyordu Haliç'te, köprüler ve kocaman binalar hep ve herşey sallanıyordu, biz ıslık çalıyorduk birlikte. Hafif durduk. Haliç'in üstünde gene güneş ölüyordu kararsızlıkla, büyük bir düşünceyle, troleybüslerin geçişi gibi ölüyordu güneş camilerin sırtında kıpkırmızı. Selvi ağaçlarının üstünden, minarelerin arkasına geldi, kızardı müezzinler. Fatih Camii'ni de gördüm hâla kubbesiz. Bilmem duydun mu; Yobaz'ın takkesiyle caminin kubbesi yok oldular dün gece, kim kimi ayarttı, bilinmez, çekip gitmişler gizlice. Yeşildi takke, kubbe taş rengi, takke düştü, kel göründü ve yobaz keliyle övündü ha! ha! ha! Daha da yaklaştı insanlar tanrıya kalkınca kubbe, seslerini daha kolay duyuracaklar ve fırsat bu fırsat, hepsi avaz avaz bağırıyorlar, ha! ha! ha!

Altımdan Haliç akıyordu, içini döküyordu denize, Abdülaziz'in küpeleri ve III. Selim'in pırlanta yüzüğü ve Vahdettin'in oturağı akıyordu oluk oluk, bir balıkçı motoru denizi kesiyordu, öldüresiye.

Birden başladı araba yürümeye, el salladım Abdülaziz'e, III. Selim'e, Vahdettin'e, balıkçı motoruna ve siyah sularına Haliç'in, ellerimin ikisini bir salladım ölen güneşe.

–Rahat dursana keriz diye bağırdı şoför.

Döndüm, baktım, hiç de keriz bir suratı yoktu yanımdaki çocuğun. Allah Allah, dedim.

Aksaray'da Valide Camii önünde her akşam bir simitçi durur, ne o beni tanır, ne de ben onu, her akşam buluşuruz orda, bu kez biraz bıyıklıydı...

İçimde bir sıkıntıyla başlayan gün gözümde sallanan görüntülerle bitti.

(*Yeni Ufuklar*, Kasım 1968; *Düşbükü*, 1988)

Bir yumruğunun beş yüz kilo olduğunu iddia eden Keş Hüsnü'yle, havadan sudan konuşarak geçirilmiş türkçe dersleriyle tamamlandı ortaokul, liseye geçtik. Hem de bütünlemesiz falan, haşırt diye bitirmişim ortaokulu. Yıllardır bana yaşgünlerimde hediye olarak küçük kâatlara yazılı nasihatler veren ve genelde babalar çocuklarına her zaman değil de, önemli okulları bitirdiklerinde önemli hediyeler alır, örneğin ortaokul bittiğinde gibi bir taktik izleyen babamın artık denilecek hiçbir şeyi kalmamıştı. Ne istersem alınacaktı. Yazı makinesi istediğimi belirttim. Babam durumu şaşkınlıkla karşıladı:

–Arzuhalci mi olucaksın oğlum sen?

Kem küm ettim, kimi fransızca ödevleri sınıfta herkesin makineyle yazdığını, sınıfta bir sürü öğrencinin yazı makinesi olduğunu söyledim. Babam da, oğlum öbür çocuklardan geri kalmasın diye düşünerek ikna oldu. Karaköy'den gıcır bir Remington marka daktilo alındı. Gri fermuarlı çantası içinde, mutluca sallanarak girildi küf kokulu Tünel'e. Cumartesi pazarları, şiirlerimi daktiloya çekmeye başladım.

Tahir Alangu ile Edebiyat başladı. Başlayacak yani, heyecanlıyız. Tahir Baba deniliyor ona okulda. Neresi baba? Ne kadar baba? Kaz Cemal'e de "baba" deniyor okulda... Hatta kimi öğretmenler, sınıfa ilk girdiklerinde bana "Baba Bilmem kim" derler diyerek bu ismi edinmek istiyor, öyle bir isme yatay geçiş yapmak istiyor yani, ona daha önceki öğrenciler "Bok Şakir" demişler, o bize kendini baba diye tanıtarak bu isimden kurtulacağını sanıyor... Yemezler Bok Şakir! Tahir Alangu öyle değil, ona herkes Baba Tahir, diyor... Koridorda görmüşlüğümüz var. Tahta bir ağızlıkla sigara içiyor. Pek kimseyle konuşmuyor. Siyah ya da kahverengi çizgili takım elbise ve yelek giyiyor. Çantasını hiç elinden bırakmıyor.

Derken bir gün zart diye giriyor sınıfa, gözünde şişe dibi gözlükler, elinde tahta ağızlığı, dolma parmakları sıkı sıkı tutuyor ağızlığı, ağır ağır yürüyor kürsüye, saçı epeyce dökülmüş, kararlı dev adam. Kırlaşmış pos bıyıkları gülümseyen ağzını saklıyor.

–Oturun! diyor, isteksizce, yarım göt ayağa kalkmış ve gereken suskunluğa henüz ulaşamamış olan bizlere. Şöyle bir bakıyor sınıfa. Biz de ona bakıyoruz. Sırıtıyor. Biz de sırıtsak mı acaba?

–Mollalar, o önünüzdeki, üstünde "Edebiyat" yazan kitap okunmayacak! Ananıza babanıza söyleyin, size birer Sait Faik külliyâtı alsın... Haftaya edebiyat! Bu ders serbestsiniz, ne isterseniz yapın! diyerek çekip gidiyor sınıftan.

Nihat Sami Banarlı'nın Edebiyat kitabını kaldırıp atarak, kimimiz Grand-Cour'da yakarak, birer, ikişer Sait Faik kitabı edinerek ve Tahir Alangu'nun bu muhteşem anarşist tavrını çok beğenerek, onu özleyerek bekliyoruz ikinci edebiyat dersini. Alangu sınıfın kapısında belirince de, birden çakı gibi ayağa dikiliyor sınıf, kıl kıpırdamıyor, en ufak bir sululuk yok. Bir tören suskunluğu içindeyiz. Sıraların üstünde yalnız Sait Faik kitapları.

–Açın "Semâver" hikâyesini! Sen oku! diyor parmağıyla Nedim'i göstererek. Nedim sesi kısık ve titreyerek başlıyor okumaya. Kitabı edinebilmiş olanlar kitaptan da izliyor, kitabı olmayan Nedim'i dinliyor. Güzel okuyor Nedim. Duygulu okuyor, zaman zaman ağlayacak gibi düğüm oluyor gırtlağında heceler, öykünün sonunda bütün sınıf ağladı ağlayacak bir haldeyiz, hepimizin gözü yaşarıyor. Gözümüzün yaşarmasına çok keyifleniyor Alangu, gülümseyerek gidiyor o gün...

Bir ay içinde, herkes Sait Faik'i hatmetmiş durumda, Alangu bize hiç duymadığımız, yeni yazarlar tanıtıyor, kitaplarını getiriyor, öykülerini okutuyor, birden Osman Cemal Kaygılı, F. Celalettin, Memduh Şevket Esendal'la doluyor küçük beyinlerimiz. Her gün yeni bir pencere açıyor bize Tahir Baba... Kimi gün bir Çehov öyküsü, kimi gün Homeros... Derken Kalevela Destanı... Daha

sonra, henüz dilimize çevrilmemiş olan Heinrich Böll, Friedrich Dürrenmatt gibi yazarları, evinden getirdiği almanca özgün baskılarını açıp, gözlüğü alnına kaldırarak, ânında çeviri yöntemiyle kendisi okuyor bize... Sınıfta neredeyse herkes öykü yazmaya başlıyor... Birden fazla duvar gazetesi çıkarılıyor. Tenefüslerde sabırla okuyor duvar gazetesine yazdıklarımızı Alangu.

Birinin ukalâ velisi, müfredat programını uygulamıyor diye şikâyet etmiş hocamızı Millî Eğitim bakanlığına. Ankara'dan müfettiş geliyor. Sınıfa sokmuyor müfettişi Alangu:

–Arkadaşlarımla edebiyat görüşüyoruz. Edebiyatın teftişi olmaz, çok ayıptır! diyerek yol ediyor, hiç böyle bir adam görmemiş olan şaşkın müfettişi.

Sonra bir gün içimizden birilerini dolma parmaklarıyla göstererek:

–Sen! Sen! Sen! Sizler yazar olacaksınız, bu işin peşini bırakmayın... Çok okuyun! Günlük tutun mollalar! diyor. Tahir Alangu'nun parmakla gösterdiğinde, utanarak önüne bakan, yüzü kızaran bu küçük çocuklar, Nedim Gürsel, Selim İleri, Mahir Şaul, Engin Ardıç, İzzet Yasar, Ferhan Şensoy...

(*Kalemimin Sapını Gülle Donattım*, 2001)

ülkü tamer'in virgül'ü
arı gibi sokar çocuk dünyamı
bir yandan oktay akbal
tutturmaz mı tarzan öldü diye
fakirin sinemaları var ismi fakir sineması
fürüzan'ınkiler gibi değil
gayrimenkul olarak
otuz kez izlemişim mavi meleği
henüz boyum locanın kenarına kadar
sandalyeye çıkıyorum görmek için perdeyi
babam kızmadığı zamanlar

(*Gündeste*, 1986)

Yağmur

Gürledi gök. Duraklarda eli çiçekli bekleyenleri düşünmeden sallandı kalın sap, ince sap titredi, sarsıldı tekzir, tüveyç ve keis yaprakları arasında gururlu. Ürpertiler başladılar yarış atları gibi koşuşmaya sülükçüğün içinde.

Dişi spor hücrelerinde başladı hummalı bir çalışma, kromatik dönüşümler, bölünmeler girla. Açılan polinik bölmelerden muz gibi çıktı tetrad taneleri. Önce yağmur başladı, ardından hücum.

Sular akıyordu. Belki arap kızları camdan bakmıyordu ama kabul olunmuştu tekzirlerin yağmur duası, tüm erkeklikleriyle sarsılıyorlardı alımlı.

Son haddini bulmuştu heyecan raketleri, beyaz şort ve fanilaları tanımayan tenis uzuvlarında. Dayanamadı ibre:

–Gelmeyecekler mi yoksa?

Yumurtalık da meraklandı:

–Yollayın bezlerimden birini çiçeksel toplanma yerine. Sorsun durumu kalın sapa!

Hızla atıldı bezlerden biri. Ölesiye koşuyordu. Koşmalıydı. Bu ânı beklemişlerdi epeydir. Ne olacaksa olmalıydı artık. Acaba nasıl olacaktı? Gene gök gürledi. Pistil'le sapın birbirinden bu denli uzak olabileceğini hiç aklına getirmemişti. Sonunda ufukta gördü bir gazoz ağacı.

–İşte bu, bu olması gerek, diye mırıldandı. Sap uzaktan bağırdı, gök gürlemesine karıştı sesi:

–Ne var?

Yumurtalık bezi ezildi, büzüldü. Konuşabilmesi için ütülediler ve kendine gelince konuştu:

–Yumurtalık yolladı beni, soruyor kendisi, acaba çıktılar mı yola pollen taneleri?

–Ne aceleci karılarsınız! Çıktılar! diye gürledi sap.

–Peki, dedi sevinçle, "peki peki" ve geldiği yolun ucunda yitip gitti. Koştu durmadan koştu. Geldiğinde yumurtalık öbür bezlerin çevresinde dört dönüyordu terler alnında boncuk boncuk, onu görünce sordu:

–Nerde kaldın kancık?.. Konuş, konuş n'olursun...

Yumurtalık bezi çok buruşuktu, bitkindi. "Evet" dedi ve öldü. Öylesine sevinildi ki buna, yumurtalık bezinin ölümü unutuldu bir anda. Koşuştular yeniden aynalara. Kasılmaktan iç bükey ve dış bükey görüntülerde don ve sütyenlerini yırttılar dev aynalarında. Birbirleriyle karşılaştırıp hiç birbirlerine çaktırmadan birbirlerini ve bir yerlerini, mutlandılar.

Dölyatağı saçlarını topuz yapmıştı. Bir başka güzeldi bugün. Lihaflar eğilmiş kulak kulağa dedikodu ediyorlardı. Sessizlikleri yarıyordu dişi kahkahalar ve salt bu gülmeler, gülüşmeler dolduruyordu tohum gözünden mikropile dek tüm yumurtalığı. Berber Nuh'u tanımıyorlardı ya eşşekler gibi taranıyorlardı ve bir kenarda Ferid Edgü düşünüyordu eşşeklerin nasıl tarandığını. Taranıyordu tüm organlarıyla pistil.

Gök gürledi. Bir pollen tanesi daldı içeri düşünceleri kendinden ıslak. Koştu yumurtalığa doğru, daldı. Oosferin önünde eğildi:

–Aç aç kolların...

Açtı çırılçıplak. En büyük adımını attı pollen tanesi, yaşamının en büyük adımını. Yumurtalık bir yorgan gibi örtüldü üstlerine ve yorganın altından bir ses geldi:

–Veni vidi viçi...

(*Soyut*, Kasım 1968; *Düşbükü*, 1988)

ince bel bardaklarda tavşanın kanı
loş sabahçı kahvesinde boş bakışkan bir anı
bir süpürge her teliyle ayrı geçer üstümden
sorumluluk yelidir büyür gözlerim kuşlardan daha kuşkulu
bir kaynar suların bir baştan bir başa boşanması
başkaları dürüyor fakirin özenli defterlerini
aldım tasdiknamemi şubatın altıncı günü
tutuklanma
bayan grubach ile konuşma
sonra bayan bürstner
biri fakir k.'ya iftira etmiş olmalıydı
kötü bir şey yapmadığı halde bir sabah tutuklandı
fakir k. bunu tarık dursun k.'ya bildirmeliydi
ve fakat tanışmıyorlardı
ölene dek kafka'yı kimsenin mandallamadığı gibi
destination samsun
fare elli lira
tarih date dokuz şubat dokuzyüzaltmışdokuz
saat hour onyedikırkbeş
koltuk seat no onbir
passenger name fakir
ulusoy airlines manitu'ya emanet
eyvallah istanbul artık çaylar şirkettendir hü
inersin babanın evine şubatın onunda
baban hiçbir şey söyler
artık küsüzdür onunla

(*Gündeste*, 1986)

14

1968'de onuncu sınıftaydım. 1969'da da onuncu sınıfta olacağımı henüz bilmiyordum. İlk 10'umdaydım yani. O yıl, tesadüfün anüs deliği olarak, fransızların cumhurbaşkanı Charles De Gaulle'ün Türkiye ziyareti programının içine Galatasaray Lisesi de konuşlandırılmıştı. Okulu ziyaret edecek ve bir konuşma yapacaktı. Adam kasımın sonunda geldi, fakat eylül ayından itibaren De Gaulle'ü bekleyen bir hazırlık başladı okulda. Önce onun geçeceği orta yol asfaltlandı, asfalt yamru yumru bulundu, üstü bir kat daha asfaltlandı... O da beğenilmedi, bir yeni kat çekildi... Giderek otoyol gibi yükselmeye başladı o orta yol. Fransız cumhurbaşkanının geçerken görebileceği üç ön duvar badanalanmaya koyulundu. Değişik sarı tonları deneniyor, kuruyunca beğenilmiyor, devrisi gün üstüne yepyeni bir sarı renk sürülüyordu. Duvarlarda bir anlamda kalınlaşma görüldü. Bu hazırlıklar sürerken, oraya harcanan paranın bir yerlerden kısılması gerekmiş olmalı ki, birdenbire bizim yemekler dandikleşti, haftada üç çıkan gassay pilavı haftada bire indi, genelde mercimek, nohut biçimi bir askerî tabldot uygulaması gözlenmeye başlandı. Biz de bütün bunlar De Gaulle'ün yüzünden oluyor diye, çocuk beynimizde bir De Gaulle düşmanlığı geliştirdik. Haksız da sayılmayız, frenk cumhurbaşkanı Galatasaray Lisesi'ne uğramadan Tünel'den Taksim'e geçse, biz de yeşil demir parmaklıklar arasından:

–*Vive De Gaulle*! Yaşasın De Gaulle! diye bağırsak, bütün bu düzenlemelere gerek kalmayacak.

Neyse günü geldi, adam Galatasaray Lisesi'ne caddeden orta kapıdan, üstü açık siyah bir mercedesle, yanında zamanın Dışişleri Bakanı, bir Galatasaraylı ağbimiz İhsan Sabri Çağlayangil ile birlikte giriş yaptı. Alkışladık. Çünkü bizi yolun sağına soluna alkışlayalım diye dizmişlerdi ve iyi alkışlayıp alkışlamadığımız gözetim altındaydı. Çok uzun boylu adam, Tevfik Fikret salonunda,

hepimizi şaşırtan bir konuşma yaptı. Bizler onu, asker olmasından ötürü biraz aşşağılıyor, alt tarafı asker işte, diye düşünerek tanıdığımız şube reislerine benzetmeye uğraşıyorduk. Ve fakat Charles De Gaulle:

–*Quelle secrête harmonie que ma visite en Turquie coïncide avec le centenaire du lycée de Galatasaray...* diyerek girdi söze. Ne gizemli bir uyumdur ki Türkiye'yi ziyaretim Galatasaray Lisesi'nin 100. yılına denk düşüyor, biçiminde başlayan konuşmasıyla, bambaşka bir devlet adamı olarak çıktı karşımıza. Uzun cümleli, çok noktalı virgül kullanarak, edebî ve şiirsel bir fransızca konuşuyor, konuşmasının içinde, Bakî'den, Fuzûlî'den, divan edebiyatından fransızca çeviri alıntılar söylüyor ve bütün bunları hiçbir kâğıda bakmadan, o an aklına gelmiş gibi, gözümüzün içine bakarak dile getiriyordu. Hiç de öyle boktan bir herif değildi yani... Sus pus olmuştuk. Biz balkonun en arka sırasında oturuyorduk. Hatta iyi görebilmek için, katlanan koltukları tam katlamamış, dikine tutarak ucuna oturmuştuk. De Gaulle sahnede konuşuyor, yanında da okul müdürü var, biraz sonra o da konuşma yapacak, beklentide. Fransız cumhurbaşkanının boyu iki metreyi mütecaviz, bizim müdür ise boy olarak bir metrenin ırzına geçmek istiyor, fakat ortada öyle gözle görülen bir tecavüz yok. Sahnede yanyana 1/2 kesirli konumda duruyorlar. Ben, De Gaulle'ün giderek güzelleşen konuşmasının bir yerinde artık dayanamayarak, bilinçaltı bir hıncımı kusarak, kendi kendime mırıldanırcasına, fısıltı halinde, sanki maçtaymışım, De Gaulle de penaltıyı vermeyen hakemmiş gibi:

–İbne De Gaulle! İbne De Gaulle! diye söylenmeye başlamışım. Biraz sonra baktım, sağımdaki Kuku Mesut ve solumdaki Makas Adnan da bana katılmışlar, üçlü koro halindeyiz. Ben birden panik halinde sustum ve fakat slogan ön sıralara bulaşmıştı bile. Birden balkonda küçük bir fısıltı korosu oluştu, derken, benim engelleme çalışmalarıma rağmen, slogan balkondan salona döküldü, kısa bir süre içinde de net ve temiz üçyüz kişilik bir fısıltı korosu:

–İbne De Gaulle! teranesini tekrarlar hale geldi. Nihayet terbiyesiz slogan sahneye dek ulaştı, kendisi de duymuş olmalı ki, birden konuşmasını yarıda keserek, yanındaki okul müdürüne, yani yeryüzüne döndü:

–*Qu'est-ce que ça veut dire ibné?* diye sordu, haklı olarak. Ne demek ibne, diyor... De Gaulle, kendi ismi başına konulan sıfat nedir, onu soruyor. Müdür bombok oldu. Dili ağzının içinde akrobatik gösteriler yapmaya başladı, bu sırada şaşırtıcı gayet Gülhane Parkı sesler çıkarıyor, o seslerin neresinden çıktığına kendisi de çok şaşırıyorken, toparlandı, gökyüzüne, yani Charles De Gaulle'e döndü:

–*İbné De Gaulle, ça veut dire... C'est à dire... Ça veut rien dire!* gibi bir veciz yumurtlamada bulundu. Hiçbir şey demek değildir, falan gibi bir şeyler zırvalamış oldu... De Gaulle'le göz göze geldiler. Müdür zeki adamdı, o da anladı cümlesinin orada üç noktayla bitemeyeceğini, noktalı virgül, devam:

–*İbné De Gaulle, ça veut dire: Vive De Gaulle! Yaşasın De Gaulle!* dedi ve belirli bir huzura erdi müdür. De Gaulle de onun üzerine, yeryüzünden başını kaldırarak bizlere döndü:

–*Ah, bon alors; İbné Galatasaray!* dedi.

Derdi daha doğrusu, eğer ben gerçekten düşündüğüm gibi balkonun en arka sırasından, bu "İbne De Gaulle" korosunu başlatabilseydim, olaylar böyle gelişebilirdi yani. De Gaulle'e böyle bir puştluk yapmayı düşündüm ve fakat onun hepimizi ezen saygın ve kültürlü devlet adamı kişiliği karşısında böyle bir terbiyesizliği edemedim. İçimde ukte kalmış olmalı ki, o gittikten hemen sonra, Yüksekkaldırım'da şapkacılara koşup lazımlık biçim şapkasının tıpkısını yaptırdım ve bu şapkayı başıma takarak, okulda De Gaulle taklitlerine başladım. Benim oynadığım De Gaulle gene aynı stilde konuşuyor, ama biraz bizim okulun iç işlerini biliyor ve yarı fransızca, yarı türkçe bir Galatasaray fransızcası kullanıyor:

–Quelle secrête harmonie que ma visite en Turquie coïncide avec l'asphaltage, le badanaje et le bombokation des yemekages du lycée de Galataserail... biçiminde, yemeklerin bomboklaşması ve benzeri şikâyetlerimizi dile getiriyor. Taklidim çok tutulur oldu. Okulda akşam ikinci etütlerde sınıfta genel istek üzerine çıkıp yapıyorum. Arkadaşlar çok eğleniyorlar. Bir daha yap deniliyor, bir daha yapıyorum. Her yaptığımda biraz geliştiriyorum. De Gaulle'ü oynuyorum, müdürü oynuyorum. Giderek numarama ekler yapmaya başladım. Okulun başka öğretmenlerini de oynuyorum... Ticaret öğretmenimiz Ülkü Ağbi'yi oynuyorum, Fizikçi Zinde Kip'i oynuyorum... Hikâye gittikçe gelişiyor... De Gaulle, Müdür, Ülkü Ağbi, Zinde Kip birlikte kerhaneye gidiyorlar. Genel evlerin kapısında açılış yapmak üzere De Gaulle'ü bekleyen Belediye Başkanını oynuyorum. De Gaulle'ü tanımayarak içeri sokmak istemeyen sümüklü bekçiyi oynuyorum, kerhanedeki çaycıyı oynuyorum, markacıyı oynuyorum... Okuldaki aksaklıklara ve siyasal konulara taş atan bir monologa dönüştü benim taklitler. Muhalif ve gerilla bir gösteri olarak geceleri yatakhanelerde yataklar kenara çekilip, bana boşaltılan bir orta alanda, başka yatakhanelerden gelen izleyicilerle oluşan bir izdihamın ortasında taklitlerimi yaparken, kimi zaman birinin panik halinde:

–Müdür! demesi üzerine izleyiciler kaçışıyor, o an taklidini yapmakta olduğum okul müdürüyle burun buruna geliyordum. Meğer müdür de kalabalığın arkasından izliyormuş beni. Genetik kopyasıyla karşı karşıya gelen müdür gülmesini tutamazken, beni de azarlamadan edemiyordu.

Okul içinde sınıflar arası turne teklifleri almaya başladım. 11 Edebiyat'tan çağırıyorlar, gidip yapıyorum. 12 Fen'den ağbiler çağırıyorlar, gidip yapıyorum. Ayı İsmail ağbi var örneğin okulda, en korkutucu ağbilerden, o ne zaman emrederse, gece kaçta isterse kalkıp yapıyorum. Ayı İsmail okulun en tehlikeli tiplerinden, ben okula ilk girdiğimde onu bir hafta kadar, öğretmen sanmıştım. Hiç

öğrenci gibi bir hali yok. Kerli ferli, boyunbağlı, takım elbiseli bir yaşlı başlı adam, okulun bahçesinde duruyor. Ağbiden çok amca niteliği arzediyor. Ben de gidiyorum karşısına, selam verip:

–Bonjur mösyö! diyorum. Çok korkutucu bir tip Ayı İsmail, alt çenesi o kadar dışardaki, üst çene yok gibi.

Bir de aşırı kıllı bir herif, hatta kıllı sözcüğü tam tanımlamıyor onu; tepeden tırnağa, tanrı-triko! Örneğin sakal tıraşı oluyor, çenesinin beş parmak altına kadar tıraş olursa, kıl o noktadan aşağıya dik yaka kazak olarak devam ediyor, ilkbaharlarda V yaka tıraş oluyor, daha ferahlatıcı herhalde... Bir gün ben gene, onu öğretmen sanarak, tokat mesafesi dışından selamlarken:

–Gel buraya gel! dedi. Yanaştım.

–Hoca mıyım lan ben? diye kükredi, alt dudağı yere, üst dudağı göğe değerek. Lan, dediğine göre öğretmen değil. Kim peki?

–Ben senin Ayı İsmail ağbinim! Siktir git! cümlesiyle de konuya açıklık getirdi. Okulda böyle bir İsmail ağbimiz olduğunu öğrendik.

Daha sonra da olay aydınlandı: İsmail ağbi ve dört arkadaşı Ticaret Bölümü son sınıfındalar. Biz okula girdiğimizde son sınıftalardı. Ben okuldan ayrılırken de aynen son sınıftalardı. Hiçbir ilerleme kaydetmediler, benim Galatasaray'da geçen on yılım sırasında. Onlar Ticaret Bölümü diye bir özgün bölümler. Biz okula girdiğimizde Ticaret Bölümü kaldırılmıştı. Yani, teorik olarak kâğıt üstünde kaldırılmış, pratik olarak uygulamadan kaldırılması için de, Ayı İsmail ve dört arkadaşının mezuniyeti bekleniyor. Olmuyorlar mezun. Okuldan atılma, uzaklaştırılma falan gibi şeyler yok. Lise son sınıfta bütün derslerden geçer not alana dek yaşlanabiliyorsunuz. Bir lise diplomasının sınırsız beklenti süreci söz konusu. Onlar zaten okulda falan kalmıyorlar, işleri güçleri var. Ayı İsmail ağbi cam ticaretiyle uğraşıyor. Sınıf arkadaşı Cici Üstün'ün Beyoğlu'nda kafeteryası var. Okulda, kantin, kooperatif gibi ticari işlere onlar bakıyorlar. Beyoğlu'nda kiraladıkları bir apartman da-

ireleri var, genelde orada yaşıyorlar, arasıra da nostalji olarak kimi geceler okulda kalıyorlar. Yatakhanelerinde eğleniyorlar.

Bizim yatakhanemiz üçüncü katta koridorun en ucunda, İstiklal caddesine bakan tarafta ve fakat caddeye değil, ara sokaktaki keneflere bakıyor. Aynı katta, koridorun öbür ucunda Ayı İsmail ağbilerin yatakhanesi var, yatakhanelerimiz aynı boyutta. Bizimkinde seksen kişi kalırken, Ayı İsmail ağbiler, Galatasaray Hamamı kubbeleri üzerinden Boğaz'a bakan yatakhanelerinde beş kişi kalıyorlar, süitli daireleri gibi. Orda kaldıkları geceler Boğaz'a karşı rakı sofrası kuruyorlar, mutfaktan emrederek mangal getirtiyorlar, sucuk getirtiyorlar, et getirtiyorlar... Belirli bir saatten sonra patateş istiyorlar... Gecenin bir saatinde de aklına geliyorum Ayı İsmail'in:

–İbne De Gaulle'ü yapan çocuğu hemen getirin! buyuruyor. O çocuk olarak ben derin uykudayım, düşümde Madam Somerville'e neler neler yapmaktayım, dürtüklüyorlar, uyanıyorum.

–Kalk, Ayı İsmail çağırıyor!

–Hassiktir!

Deli gibi kalkıp giyiniyorum. Müdür çağırsa ilgilenmem, sabah görüşürüm müdürle... Ama Ayı İsmail bu, komutan gibi bir şey, kalkmamak söz konusu değil yani. Gidiyorum huzuruna. Kafayı bulmuşlar, şarkılar söylüyorlar. Ayı İsmail bana:

–Yap bakiim İbne De Gaulle'ü! diyor. Ben hemen yapıyorum. Ayı İsmail ağbi ve arkadaşları at gibi gülüyorlar, sonunda Ayı İsmail ağbi, sanki babammış gibi ciddileşerek:

–Tamam sen git, yat! diyor. Ben teşekkür ederek ayrılıyorum huzurlarından. Yatakhaneye gelip Ayı İsmail'in taklidini yapıyorum sabaha dek. O gece yatakhane uykusuz.

(*Kalemimin Sapını Gülle Donattım*, 2001)

Rastlantılar

I

Palto, ceket ve şapka
Dalga geçiyorlardı asacakta

Şapka birden eğildi
Tavuskuşu hanım geçiyordu
"İnsan atalarına saygı göstermesini bilmeli
Atalarım olmasa
Atalarım ölmese
Dolaşamazdım sürekli dorukta..."
Çizme söze karışacaktı ayakkabılıktan
İçinde aşağılık duygusu yerine
Çoraplar olsaydı
Ceket söz arıyordu açmak için aşkını şapkaya
Birden giyip gittiler
Kolunu salladı.

Gogol çıktı odadan
Paltoyu giyip gitti.

II

Saçsız bir başta bindi otobüse
Bir de ne görsün
Ceket en önde
Şapka eğildi, havalandı ceketin yırtmaçları
Gülüştüler

Koyu renk olduklarından kızaramazlardı
Bir virajda ikisi birleştiler
Şapka bu yolculuktan mutlu
Ceket umutlu
Sırıttılar

"Amma uzakmış ev"
"Amma sabırsızsın" dedi ceket

"Hoş bulduk karıcığım
Bugün bir ağırlık var başımda
Neden bilmem...?"
"Sus" dedi ceket
"Aşk" dedi şapka
gülüştüler.
Şemsiye haddini bildi
İçeri çekildi
Ve sabahleyin yerde
buldular
ceketle
şapkayı.

III

"Kimin bu şapka karıcığım?"
"Bilmem, şapkalık hali kalmamış zaten..."
"Ya bu ceket?"
"Seninki."
"Ütüleyiver..."

Tavus tüylerini ayıramadı kadın
Ceketten
Kızıp ütüledi
Daha da gömdü
Bir şeyi sökemedin mi
Çakacaksın olduğu yere.

Kapı çalındı
Gogol geldi paltosuyla
Çıkardı paltosunu astı
Yanlış geldiğini anlayınca
    çekti gitti paltosuz
Godot'yu beklerken
Gogol'ün gelişine pek şaşmadı kadın
Godot'nun vakti yokmuş
    "Bay Godot bugün gelemeyecek"miş
Pantolonu geldi asıldı.
Kadın pantolonu boynuna sardı
Öptü
Pantolon sarktı göğsüne
    aşşağı aşşağı daha aşşağı
    başladı sarkıntılık etmeye
Sürüdü sırtına
    aşşağı aşşağı daha aşşağı...
Kim ütüleyecek pantolonu?
Kadını kim ütüleyecek?

IV

"Sayın yargıç karım beni aldattı
Şemsiye ve şapka da tanıktır"
Şemsiye bir açıldı bir kapandı
Şapka ufak bir sarsılmayla onayladı
Kadın şemsiyesini aldı
Adam şapkayı
Yitip gittiler
Birbirlerine ters yönde...

V

"...Siz şemsiyeyi kocalığa...?"
"Evet"

"Siz şapkayı karılığa...?"
"Evet"

VI

"Hani yeşil pancurlu evimiz
çiçekli bahçemiz...
olacaktı..."
dedi kadın
"Kes!"
dedi şemsiye
Kadın saçlarını kesti

Eteklerini kesip kısalttı
Elbiselerinin kollarını kesti
Yakalarını kesip açtı
Şemsiye kızdı
Kadını kesti.

Şapka mı?
Adamla oturuyor hâla
Oturak oldu.

(*Soyut*, Kasım 1968)

Tamara'nın Şerefine Kalkan Kadeh

Hüsam iki tek atarken camda
Şaşı bakıyordu bir saksağan karşı damda
Ve bir ıslıkta utanmaz Tamara
Ve Hüsam ve Tamara ve saksağan

Hüsam iki tek atıyordu camda
Dalga dalga geçerken kumla
Hep ölgün o çam ağacı yanıbaşında
Ve Hüsam ve dalgalar ve çam

Sonra dalgaların içine
Bir rakı şişesiyle uzandı Tamara
Çam ağacı utandı
Şaşırdı şaşı saksağan
Demin köpük köpük işediği yer
Şimdi dalga olmuş geliyor
Nasıl şaşmasın
Deniz çok nankör

Balıklar birbirini yiyor
Ve Hüsam tabağındaki balıktan
Bir parça alıp
Ve yumup gözlerini
Tamara'nın şerefine kaldırıyor kadehini.

(*Soyut*, Şubat 1969)

Topluma Dimdiklikler

Bilimsizleşmek.
Bilimsizliğe gitmek istiyorum kimi zaman
Gidiyorum da. Ufacık mutluluklar düşümde
Kocamanlarımızdan iri
Atomsuz, Vietnam'sız mağaralarda seksi düşünüyorum
yani herşeyi.
İsa'yı falan diriltiyorum
Çılgın ve hızla en eskiye
Musa'yı falan diriltiyorum
Çılgın ve hızla en eskiye
Bilimsizleşiyorum.
Güllerden konuşuyoruz
bir gün
Havva ve ben
Doğadan yaşamadan
Bilimsiz ve duygulu ve kravatsız
yaşıyoruz.
Yargıçlar.
Yargıçlar ki hiç sevmem
Yarın beni yargılayacaklar
Acınma dilenmeden, kabullenip suçumu
tüküreceğim yüzlerine
yaramadıklarını yargılamaktan başka bir işe
Korkmuyorum
Önce çok korktum
Suçsuzum. Bilmiyorlar. Suçsuzum
Yarın beni yargılayacaklar
kitap okuyorum.
Üstü tozlu bir kitap.

Kapısı az açılan bir kitaplığın
keneflerden daha loş
en dibinde yatıyordu bir kitap
Ve bir köşede
bakıyordu resimlerine bir derginin
ama yalnız resimlerine
bıyıklı ve bacakları sakallı bir kadın
kitabı aldım
Okumak
Okuyup tanımak için bu okumak ve anlaşılmak için
yazılmışı
Kitabı aldım. Çıktım.
Diyorlar ki çaldım.
Uyuşup göçmekliğimiz
Çökeliriz en alta
Üstte kalır herkesler
Başka bir evrene giderim ben
Sağdan dolaşır kalın izmarit
Başka bir evrene göçeriz biz
Çekemezler içinde kalanlar, bu kazan diplinin dışına
çıkışımızı
Yasaklarlar, kısıtlarlar mutluluğumuzu
Sakalımıza takılır, saçımıza takılır, çekerler
Çeksinler
Gitmiyoruz ki!
Üstte kalır herkesler
Çökeliriz en alta.

(*Soyut*, Şubat 1969)

Dönemeç

Dolmakalemle
tükenmezin o amansız kavgasının
sürüp gittiği zamanlardaydı.
Şişli garajında sabaha karşı
aşkını açıyordu
34 DE 717'ye
Ne ay vardı
ne de yıldızlar
Garip bir ılıklık
hepsi o kadar
"Kalbimi iç içe dairelere bölmüşler
Ve en ortası oniki"
diyordu 038
Ve dolmakalem tükenmezin
ağzına mürekkep dolduruyordu var gücüyle.
Sabah oldu, adamlar geldi
Birbirine benzeyen sözler ettiler
her sabahkine benzeyen
Ardından ürkünç gürültülerle
motor ağlamalarıyla
ayrıldılar birbirlerinden
Tükenmez dolmakaleme bıyık çizerken
Ertesi gün gastelerde
başlığı tükenmezle
ardı dolmakalemle:
"34 AC 038'le
34 DE 717 birbirlerine girdiler
Mutluluk dönemecinde"

(*Soyut*, Şubat 1969)

28

Babamdan yıldırım telgıraf geldi. Çarşamba Lisesi'ne kabul olunmuşum! Acele gel, diyor. Kısa sürdü Galatasaray'a geri dönüş sevincim. Sıramı Kefere Doğan'a terk ettim, arkadaşlarla pasajda kafayı çektik, bindirdiler beni Samsun otobüsüne soğuk bir mart gecesi.

Bir pazartesi sabahı başladım, boyunbağı ve kasket zorunlu Çarşamba Lisesi'ne. Öcüler üstümü aradılar. Cebimden sigara çıktı. Şaşkın şaşkın baktılar. Çıkıcak tabii, sigara içicisiyim, bu öğrenci olmama engel değil ki. Dışarı uğradı gözleri öcülerin:

–Ne bu?

–Sigara.

–Yasak olduğunu bilmiyor musun?

–Ne yasak?

–Aptal numarası yapma!

–Sizsiniz aptal. Ben beş yıldır sigara içiyorum. Belki elli yıl daha içecem. Belki içmiyicem, buna büyüyünce karar verecem.

Öcülerden biri bana vurmaya kalkıyor. Vurma, dayak, kötek görmemişiz biz. Bunlar çağdışı şeyler. Tutuyorum elini herifin, bir büküyorum liseye olan hıncımla, düşmese bileği kırılacak, düşmeyi yeğ tutuyor öcü. Vay efendim sayın Sosyal Bilimler öcüsüne nasıl el kaldırırmışım ben? Eli kaldıran ben değilim, öcü elini kaldırdı bana vurmak için, ben büktüm. Öpemediğin eli bükersin. Sayın Sosyal Bilimler öcüsünün hiç de sosyal olmayan, onun bunun cebini karıştırma dürtüsü ne peki? Benim cebim, benim elim için. Terzi ceketi dikerken öcünün el ölçüsünü alıp da mı dikti cebi? Eşşolueşşekler! Okumuyorum işte sizin zift kokulu okullarınızda! Ayrıca, niçin zift sürüyorsunuz sınıfların zeminine?

Bir hafta tard verdiler, haftaya pazartesi başlarsın, dediler. Olur, tard devamsızlıktan sayılmıyor. Bir hafta okuldan uzaklaştı-

rılmak hiç de kötü bir şey değil aslında. Zaten gelmeye bayılmıyorum ki! Neyi, neden uzaklaştırıyorsunuz?

Annem, babam Samsun'da oturuyorlar, babam her gün gidip geliyor Çarşamba Belediyesi'ne. Çarşamba'daki evde, emektar Cemile abla ve çocukları yaşıyor. Kocası Cemali Almanya'da işçi. Ben Çarşamba'da kalmak istedim, Cemile ablam bana bakar. Hem bu daha özgür bir yaşam.

Özlediğim Çarşamba yemekleri yaptı bana Cemile ablam, fasulye kavurmalarına bibertuzu sürerek, sahanın dibine mısır ekmeği banarak, kırçan turşularıyla rakılar içtim ırmağa karşı. Gündüzleri Çarşamba pidesi, hafta sonu lepsi-pasta... Okuldan uzaklaştırılmış hafta çok güzel geçti.

Devrisi pazartesi yeniden gittim liseye. Lisenin karşısındaki parkın büfecisine teslim ettim sigara pakedimi. Zaten tenefüslerde bu parka gelinip içiliyor sigara.

En ön sırada oturuyorum, Fenerbahçe Lisesi'nden benim gibi nakil gelmiş, Çarşamba eşrafından Hacı Gündoğdu'nun oğlu fırlama Kâşif'le.

Mekteb-i Sultanî'den sonra Çarşamba Lisesi, garip bir tokat gibi patlar yüzümüzde. 21 Mayıs olaylarıyla Harbokulu'ndan uzaklaştırılmış, sonra fark dersler vererek lise öğretmeni olmuş askerden bozma türkçesi bozuk edebiyatçılar, her gün yanlışını bulduğum fransızcacı, boş geçen Kimya derslerine gelen Kâşif'in eczacı ablası...

Kimi tatlı öğretmenler de var, örneğin Resim ve Sanat Tarihi öğretmenimiz İhsan İncesu'yla, Tarihçi Nurhan Hoca'yla, Coğrafyacı güzel kadın Ayşe hanımla okul saatlerinin dışında evlerde oturuyoruz, Nâzım Hikmet konuşuyoruz. İhsan Hoca Akademili, her ceketinin yakasına mutlaka Güzel Sanatlar Akademisi'nin çok beğendiği rozetini takıyor. Bize Picasso'yu anlatıyor, Abidin Dino'yu anlatıyor. İhsan Hoca'nın adı komüniste çıkmış, Çarşamba'ya sürgün gelmiş.

–Burdan da nereye sürerlerse oraya giderim arkadaş! diyor pervasızca, kimseden korkusu yok. Masal kahramanı gibi, ufak tefek, kara saçlı, kara kaşlı, kocaman gözlüklü, kapkara gözleri fıldır fıldır, deli gibi çalışkan bir adam.

Öğrenciler de az acayip değil. Deli Dursun, Otobos Osman, Ahmet Çiçek, Alyanak Salih, Naif Zekai, Komonis Yusuf, Atom Karınca Turgut, Mahcup Niyazi, Johnson Mustafa, Çıttık Mustafa ve daha bir sürü ağalı köylerin döllerini donlarına gömen çocukları. Kızlar azınlıktalar ve Çarşamba'nın içinden, Tüter'lerin kızı Edâ, Eşref Aka'nın kızı Rezzan, Alver'lerin kızı Deniz, bir de belediye elektrik santralının müdürü İbrahim beyin kızı Komonis Hidmet. Köylüler sabah akşam yürüyerek köye gidip geliyorlar, bellerinde tabancalar. Tabancalı olmak zorundalar, hepsinin kan davası var. Her gün cinayet işleniyor zaten köprünün üstünde. Köprüde yürürken biri öbürünün koluna giriyor. Koluna girilen anlıyor o an öleceğini, öbürü o sırada boşaltıyor zaten onun böğrüne tabancasında ne kadar kurşun varsa. Bi bokluk olur da, kola girenin tabancası tutukluk yaparsa, koluna girilen çekip tabancasını vuruyor öbürünü, ancak bu durumda daha da tehlikeye giriyor öldürenin hayatı, çünkü tutukluk yapan bir tabanca yüzünden 2-0 gibi gereksiz bir averaj yakalıyor kan davasında. Nedense genelde köprüde oluyor bu cinayetler ve polis bu işlere hiç karışmıyor. Kan davası cinayeti Çarşamba'da kanıksanmış, doğal bir durum. Kan davalısını bilemeyip ihtimal üzerine on iki kişiyi öldüren var, kamuoyu onu haklı buluyor:

–E ne bilsin u çocuk hangisi öldüdü? En temizini yapmış da! deniliyor. Ve fakat o çocuk o gün on iki ayrı düşman edinmiş oluyor, çok uzun yaşamıyor yani. Kamuoyu, öldürüldüğünde de o çocuktan yana:

–U, u işi yaparken öldürülceğni biliğdi zaten! deniliyor, kahramanca defnediliyor. Hepsi kahraman zaten gencecik ölen bu insanların.

Öldürüleceğini bile bile Çarşamba'nın ortasında, yumurta topuk ayakkabının topuğuna başarak, gerim gerim dolaşmak yiğitlik ister.

Neredeyse tek tabancasız kovboy benim Çarşamba Lisesi'nde. Benim kimseyle RH pozitif kavgam yok, daha pozitif kavgalardayım kendi kendimle. Kâşif'in de tabancası yok elbette. Biz güle eğlene geçiyoruz, onların çok tedirgince dört bir yanı keserek geçtiği köprüyü.

Bu saf ve inatçı bakışlı, çok küçükken yaşlanmış kocaman çocuklar, takım elbise, boyunbağı, sırmalı, ay yıldızlı nizâmî lâcivert kasket, bellerinde tabanca karlı dağlardan iniyorlar ovaya, okuyup adam olmak saplantısıyla.

Nedir okutulan? Öğretilen nedir? Bu kadar genç adam, işi gücü bırakıp, kilometrelerce yol tepip bir hüznü kemiriyorlar, isli gaz lambalarıyla, mumlarla, sobasız kış gecelerinde. Venezuela'nın başkenti ve durmadan değişen nüfusunun on yıl önceki çok satır sayıları ve Pakistan'ın iç ticareti ve Akongagua dağlarının yüksekliği ve Pön savaşları ve örümceğin sindirim sistemi ve Alize yelleri ve Hunlular'ın çok eskiden yellenmeleri üstüne hüznü diziyorlardı ipe kocaman kestane gözleriyle, hiç kimseyi ilgilendirmezken Çarşamba'nın Sofualan Dağı'nın yüksekliği. Onlar da biliyorlardı bu okuduklarının pek bir işe yaramayacağını. Yalnızca üniversiteye girecek puanı tutturmak için gerekliydi bu bilgiler. Üniversiteye girebilmek için, ön eleme olarak okunuyordu lise, herkes bunun farkındaydı artık. Kandırmışlardı bizi ufakken. Çünkü çocukken "kaka" diye gösterilen rakı, o kadar da kaka değildi aslında.

Çarşamba'ya bahar bir geliş geldi, otlar bir fışkırış fışkırdı. Karlı tepelerden indi, kabardı, köpürdü Yeşilırmak, bir gecede çiçek açtı elmalar, armutlar. Leylekler geldi, şişesiz bacalara kondular. Çıplak akasyaların ardı aydınlık, dupduru. Durup dururken bir kavun rengi gökyüzü, bunda bir iş var mutlak, içim kavuniçi. Bahar boy atıyor ırmak boyunda. Her taraf nasıl bir yeşil, havalar nasıl güzel, ırmağa karşı geriniyoruz Kâşif'le. Sınıfın en iyi iki

Bir kız bulup âşık olacağım, en salak halim gelip yüzüme yerleşecek, yaşamak bir başka heyecan ve boyut kazanacak. Kıza şiirler düzeceğim, o bana umut verecek, ya da bana öyle gelecek, orası önemli değil. Bir gün "gel!" diyeceğim, gelmeyecek, ben saldıracağım içkiye, onurunuza kavak ağaçları! Selamün-hello Çarşamba'nın baharı.

Bizim sınıfta bir Nebahat var, o olur mu acaba? Zaten kesik atıyor bana. Canan da olabilir... O bana tav zaten... Lise birde sarı örgülü saçlı, tatar burunlu, rus bakışlı kız da hiç fena değil, ona o osuruk nizamî lise şapkası bile yakışıyor... Hanife mi onun adı?

Yalnız ve hızlı geçiyor Çarşamba'da günler. Fırtına gibi bir bahar indi ırmağın sağına soluna, dört bir yanımız alev alev yeşeriyor, deli gibi doğuruyor doğa, içim petrol yeşili.

(*Kalemimin Sapını Gülle Donattım*, 2001)

çarşamba belediyesi encümen odası
başkanın odasının bitişiği
her gün toplanmıyor ki encümen
tek bir bina sabahları ortaokul öğleden sonra lise
öğlene dek benimdir encümen odası
pide yaptırıp getirir odacı
araba hazır der şoför itfaiyeci
ilk zile beş dakika kala inerim arabamdan
çarşamba lisesi'nin önünde
ilk dersimiz fransızca
fakir fransızcadan muaftır
ve fakat aynı saatte fransızca hocasıdır lise birlere
hem öğrenci hem öğretmenim
cıgaralar içemiyorum öğretmenler odasında
çocuğun birine üç vermişim
babası kavgaya geldi devrisi gün
bizim oğlan daha türkçii doğru dürüst bilmiii
fransızcii nerden bilcek
fransızca da neymiş
büyüyüp de fransız olcak diil ya
sen u üçü beş yap en iyisi yeğenim

(*Gündeste*, 1986)

dokuzyüzyetmiş sonbaharı çocuk
altıbuçuk ekim
civciv'leyim
donanma cemiyeti çay bahçesi
öpüşmelerle ayakta duran yağmurlu gece
yıllar sonra erdim ki işte buydu aşk
civciv kazanamaz sınavı
gidecektir izmir'e everilmek için enişte sinin kardeşiyle
kurtarmak için çatırdayan evliliğini kız kardeşinin
ablasını çok sever gidecektir izmir'e
kal diyorum kalırsan karım olursun
bu duyguyu ilk duyuyorum
karım diyorum
bu sözcüğü kendi ağzımdan ilk duyuyor kulaklarım
birdenbire tanıyorum aşkı delirmek üzereyim
meğer aşk bu
denizi doldurmak için dökülmüş beton direklerin üstündeyiz
sırtımıza güneş doğdu
akademinin hademesi çöpleri döktü denize
öpüşe öpüşe bulduk istanbul'un yitirilmiş sabahını
bir baktık ki gün olmuş
kız kulesi şakırdıyor su üstünde
civciv'in ablası piliç gelir izmir'den
otururuz konuşuruz
civciv bizans'ta kalacak iş bulunacak ev bulunacak
gelecek yıl yeniden girecek sınava kazanacak
civciv bana emanet der yoksul
ve fakat yoksuldur ödeyemez çay parasını
varımız yoğumuz aşkımızdır
bir karadeniz türküsünün bittiği yerde biz başlarız

kalkar gider büyük gözlü balıklar tabaklarımızdan
geçmişi katar esrikliğimize hiç durulmayan anason
üşümüş bademleri getirir çok üşümüş adam
yıllar sonra erdim ki işte buydu aşk
kim biliyor o sıralar
paris'e uçak diye düşerek şak diye ölecek civciv
civciv gidecektir ama gene gelecektir
ramazanın başladığı gün başlayacaktır aşkın orucu
bu dördümüzce de bilinmektedir
ramazana çeyrek kala altıbuçuk ekim
konak sinemasında buhranlı günler
yağmur ile çıkarız sinemadan
civciv uğur hasan
yokuşlardan mokuşlardan ineriz mekteb-i nefise'ye
orasıdır evimiz
şemsiyeler açarak öpüşürüz sokakların ortasında
yıllar sonra erdim ki işte buydu aşk
civciv benim ben civciv'in bekçiler ne karışır
on liraya teskin olur bekçiler
sabah olur çayı bile içemez çatlamış dudaklarımız
orta yerimize ince ilmiklerle bir gönül dokundu
dokunmayınız

(*Gündeste*, 1986)

51

Galatasaray Oyuncuları da nasibini alıyor askerî darbeden. Cemiyet'teki odadan ve Ayı İsmail'in poker stresinden sıyrılarak, Devekuşu Kabare'nin Sıraselviler'deki salonuna geçmişiz. Heyecanımızdan hoşlanan Haldun Taner böyle bir kıyak yapmış bize. Tiyatronun tatil günü olan perşembeleri orada prova yapıyoruz. Devekuşu ekibi de zaman zaman uğrayarak izliyor provaları, eğleniyorlar, bizi çok uçuk buluyorlar. Zaman zaman Haldun Taner de uğruyor, arkadan kıs kıs gülerek izliyor.

Prömiyer günü ilan edilmiş, kimi prizmalardan oluşan dekor tamamlanıyor, boyuyoruz, kostümümüz Devekuşu Kabare'den aşırı esinlenmiş, onların tişortlarının sarı-kırmızısını yaptırtmışız, bir iki aksesuarı da herkes evinden getirmiş, uydurmuş. Davetiye bastırılmış, kimi insanlara iletilmiş, ancak askerî darbeden sonra sakıncalı buluyor oynamamızı Haldun bey. Her provada yenilenen oyunumuzda, Deniz Gezmiş'i tesadüfen yakalayan Bekçi Mevlüt Kerim ve karısı Necaset Kerim var, devletin bekçisiyle dalga geçiliyor, ince bir sıkıyönetim eleştirisi yapılıyor, Fransa cumhurbaşkanı De Gaulle'le alay var, De Gaulle de asker, bizim cumhurbaşkanımıza göndermeler var. Buna benzer bir sürü sakınca sayıp döküyor Haldun bey, sıkıyönetim dönemlerinin çok hassas ve elektrikli dönemler olduğunu anlatıyor. Bu amatör sevdamızdan başımızın belaya girmesini istemiyor, kollamak istiyor bizi, bir Galatasaraylı ağbimiz olarak. Ancak o kadar çalışmış bir amatör ekibin hevesi kursağında kalmasın diye, o âna kadar davet ettiğimiz insanlardan başkasını davet etmemek koşuluyla, o gece bizim konuklarımızla, Devekuşu ekibine, kapıyı içerden kilitleyip gizlice oynamamıza izin veriyor.

Bir perşembe gecesi, gerilla tiyatro olarak ilk ve son kez oynanıyor "Je M'en Fous Bilâder". Oyunun dünya prömiyeri, sonun-

cu oyun. İzleyicilerimiz; Haldun Taner, Vedat Günyol, Hüseyin Kutman, Altan Erbulak, Zeki Alasya, Metin Akpınar, Ahmet Gülhan, Cihat Tamer, Yalçın Gülhan, Oya Alasya. Heyecanlanıyoruz elbette, can havliyle oynuyoruz. Onlar gürültüsüzce alkışlıyorlar. Oyundan sonra sanki hiç öyle bir şey olmamış, sanki Klüp 12'den çıkıyormuşuz gibi sessiz sedasız sızıyoruz İstanbul'un gecesine hevesimiz kursağımızda, şehir kapanmadan koşaradım evlerimize ulaşıyoruz, gece yarısından sonra sokağa çıkmak yasak.

Devekuşu Kabare ile bu yakın temas gelişiyor, sık sık gider gelir oluyoruz oraya. Ben onlara skeçler yazmaya başlıyorum, Tarık o yaz turnesinde Devekuşu Kabare'de profesyonel oyuncu olarak işe başlıyor.

Civciv de darbeden mi etkileniyor, nedir, mektupları seyreliyor, giderek arası açılıyor mektupların, ben deli gibi yazıyorum, kimi gün bir sabah, bir akşam iki mektup birden atıyorum. Civciv, annesi Tavuk hanımın da bu mektuplaşmayı sezerek işe el koyduğunu ve mektuplaşmanın kesilmesini istediğini belirtiyor. Annelerimiz hemfikir. Giderek eski tadı ve sıcaklılığı kalmayan mektuplarının ardı kesiliyor Civciv'in. Delirecek gibi oluyorum. İzmir'e evine telefon ediyorum, telefona çıkan Tavuk hanım, onun evde olmadığını söylüyor. Çat kapatıyorum. Devrisi gün bir daha arıyorum, Tavuk hanım Civciv'in İzmir'de olmadığını söylüyor. Kadının yalan söylediğinden emin olarak İzmir'e gitmeye karar veriyorum. Ve fakat nasıl? Arabalı bir arkadaşım var; Çanakkaleli Selim. Ona açıyorum konuyu;

–Basar gideriz ağbicim! Delikanlılık öldü mü? diyor Selim. Basıyoruz gaza bir cumartesi sabahı, akşamüstü İzmir'deyiz. Doğru Güzelyalı'ya gidiyoruz. Adresi biliyorum, cadde üstündeki apartmanı tesbit ediyoruz. Bir tür kız kaçırma duygusu içindeyiz. Zaten Gündüz ağbim bu konuda destekliyor beni;

–Alın kızı gelin! Bir sorun olursa, Güzelyalı'da arkadaşım Mayın Mehmet vardır, oralar ondan sorulur, işte adresi, işte telefonu, onu bulun, işi bitirin! diyerek yol etmiş bizi.

Evin karşısındaki telefon kulübesinden çeviriyorum numarayı. Gene Tavuk hanım açıyor telefonu, Civciv'in İstanbul'da olduğunu söylüyor. Yok devenin bale pabucu!

Mayın Mehmet'i arıyoruz. Meğer evi çok yakın, hemen atlayıp gidiyoruz. Kibar çocuk, bizi evine buyur ediyor. Oturup anlatıyoruz konuyu, Mayın Mehmet konuya bizim gösterdiğimiz duyarlılığı göstermiyor, bize pek yardımı olamayacağı anlaşılıyor.

Kordonda oturup içiyoruz Selim'le. Sarhoş olunca birkaç kez daha telefon ediyorum Civciv'in evine, belki telefonu o açar diye. Her seferinde Tavuk hanım açıyor, çat kapatıyorum. Geceyi, iki kordon arasında bir sokağa park ettiğimiz Selim'in arabasında geçiriyoruz. Selim mal sahibi olarak arka koltukta yatıyor, ben Mecnun olarak ön iki koltuğa serpiliyorum, kıçımda vites kolu.

Her tarafım ağrıyarak uyanıyorum, uyandığımız sokak tütün kokuyor. Nerde kahvaltı edebiliriz diye düşünürken yanımızdan elinde tepsiyle çaycı geçiyor, çayı karıştırırken simitçi geçiyor, arabada bitiriyoruz işi. Civciv'le ortak arkadaşımız İzmirli Müberra'ya telefon ediyorum. Durumu anlatıyorum. İşin aslını astarını öğrenmesini rica ediyorum. Müberra konuyu iş ediniyor, birkaç saat sonra Güzelyalı'da bir pastanede buluşuyoruz onunla. Meğer Civciv gerçekten İstanbul'da, hosteslik sınavına girmeye gitmiş. Peki bana niye haber vermemiş? İstanbul'a gelmiş de beni niye aramamış? Niye hemen Akademi'ye gelmemiş? Müberra ne bilsin?

Basıp gaza çıkıyoruz İzmir'den, kafam karmakarışık. Selim Çanakkalespor'un maçına yetişme derdinde, deli gibi basıyor gaza. Ayvacık yakınlarında arıza yapıyor araba, kalakalıyoruz. Geçen bir arabadan rica ediyoruz, Ayvacık'a haber götürüyor Selim'in dedesine, torununuzun arabası arıza yapmış yolda kalmışlar, diye. Ayvacık'tan yardım geliyor, bizi alıyorlar, arabayı çekiyorlar,

Selim'in dedesinin bahçesinde muşmula ağacı olan şirin köy evine sığınıyoruz hava kararmak üzereyken. Ağırlanıyoruz. Araba bir tamirci tarafından yoğun bakıma alınıyor. Selim'in tonton dedesinin birkaç hafta kalmamız konusunda ısrarına rağmen, devrisi gün gitmek istediğimizi belirtiyoruz. Gece, uçuk mavi tahta iskemleli Ayvacık yazlık sinemasında, Jean Valjean'ı Kartal Tibet'in oynadığı "Sefiller" filmini izliyoruz, çok sefil hissediyorum kendimi.

(*Kalemimin Sapını Gülle Donattım*, 2001)

Je M'en Fous Şarkısı

–Müzik. Ekip şarkıya girer.–

Je m'en fous
Tu t'en fous
İl s'en fout
Elle s'en fout
On s'en fout
Nous nous en foutons
Vous vous en foutez
İls s'en foutent
Elles s'en foutent.

– İşte böyle bir şarkıdan hareket edip başlar franko-türk oyumuz.
– Neye varacağı bilinmez!
– Çünkü esasen, hiç prova yapamadık.
– Belirli bir metin de yok.
– Beni zorla getirdiler.
- Üstelik tanışmıyoruz, bu akşam burda tanıştık! *(kızlardan biin elini sıkar)* Merhaba, memnun oldum. Oyundan sonra otelkalalım mı?

Je m'en fous
Tu t'en fous
İl s'en fout
Elle s'en fout
On s'en fout
Nous nous en foutons
Vous vous en foutez
İls s'en foutent
Elles s'en foutent.

(*Je M'en Fous Bilâder*, 1971)

Hürriyet Meydanı Han

F.– Efendim, oyunumuz, ülkemizin ilk ilim yuvalarından olan Mekteb-i Sultani'nin öyküsüyle başlar. Padişah II. Hürriyet Meydanı Han, Moulin Rouge'la, Vagon Bleu arasında avlanırken...

A.– Ne avlıyormuş?

F.– Aptal, o zaman İstiklal caddesi değil, ormanmış orası... Tam bu sırada bir yağmur, bir yağmur...

A.– Ormanda Moulin Rouge ve Vagon Bleu pavyonları varmış yani?

F.– *Oui. Comme aujourd'hui!*

A.– Nasıl yahu? *Aujourd'hui*, yok ki!

F.– *Oui.* O zaman da yokmuş yani.

A.– *Matin matin les affaires sont devenues fourchettes!*

F.– *Oui, mais z'aujourd'hui les fourchettes sont en plastique.*

A.– Ne diyorsun? Hiç bi bok anlamıyorum.

F.– Beŋ de...

A.– Ha iyi... İkimizin de anlamaması daha iyi yani.

F.– *Oui.* İşte tam o sırada bir yağmur bir yağmur...

A.– Hangi sırada?

F.– Padişah II. Hürriyet Meydanı Han...

A.– İkinci Beyazıt mı demek istiyorsun?

F.– Evet de, artık Hürriyet Meydanı ya oranın adı...

A.– Anlıyorum.

F.– Anlamadığını biliyorum. *A köşebaşı, il ya un şerbetçibaşı, le şerbetçi tire le parmak, le şerbet tombe dans le bardak!*

A.– Ha, öyle söylesene... Şerbetçibaşı, Moulin Rouge'un önünde mi?

F.– *Non, il est carrement, derrière le şerbetoire! İl se şerbette!*

A.– Padişahla şerbetçinin ne alâkası var?

F.– Bi alâkası yok.

A.– Anladım. Şerbetçi padişaha bir tas şerbet uzatıyor ve *"Que je vous şerbetasse!"* diyor...

F.– Hayır. Ortada şerbetçi yok, tas yok, tastan boşanırcasına yağmur yağıyor. Padişah oralardaki bir kulübeye, Gül Baba'nın kulübesine sığınmış. Gül Baba, güllerinin arasında yaşayan, beyaz, uzun saçlı, kendi halinde bir ihtiyar.

A.– Gül Baba hippi mi?

F.– *Non*!

A.– Çiçekler, uzun saç falan...

F.– O zaman hippilik falan yok.

A.– *Oui. Comme aujourd'hui.*

F.– *Oui!* Padişah Gül Baba'yla sohbete koyulmuş. Laf lafı açmış, laf sigara paketini.. Bi muhabbet, bi muhabbet...

A.– Sigara bitmiş!

F.– *Oui.* Sultanın bayraktarları tez gidip amerikan sigarası almışlar, Vagon Bleu'nün vestiyerini işleten kaçakçıdan. Muhabbet koyulaşmış, Gül Baba, bak bakalım ne söylemiş!

– GÜL BABA ve PADİŞAH girerler.–

GÜL BABA– Tüfekleri gömelim hep
Her güzele bakmak sevap
Yok sonu kavganın, aşk yap
Savaşmayın, sevişin hep
Savaşmayın, sevişin yâr
Yeter bize bunca diyâr
Gülün, sizin olsun güller
Savaşmayın, sevişin yâr!

PAD.– Hoş sohbet adamsın baba, adın bağışlar mısın?

G.B.– Adım yok benim... Hem her bi şeylere ad koymak, neden? Ama bir ad ünlemek istersen ille, sen de herkes gibi "Gül Baba" de!

PAD.– Peki Gül Baba, bu ıssız yerlerde vaktin neye göre ayarlarsın? Namazın neye göre kılarsın?

G.B.– Radyodan oğul! Her saat başı kan aranır!

PAD.– Türk ilinden çok frenk iline benzer buralar, *n'est-ce pas?*

G.B.– *Oui.*

PAD.– Bir cami istemez miydi bu yerlere?

G.B.– *Non. İl y a trop de cami!* Camiden önce başka şeyler gerekli!

PAD.– Bre camiden önde gelen ne ola?

G.B.– Cami insana tanrıyı öğretmez. İnsanı bilen bilir tanrıyı. Bunu öğretmek gerek adem oğluna!

PAD.– *Est-ce que vous êtes communiste?*

G.B.– *Non, merci!*

PAD.– Sohbetinden çok hoşlandım Non-Merci Baba, sana bir ihsan eylemek isterim. Dile benden ne dilersin?

G.B.– *Non, merci!*

PAD.– Yok yok, bir isteğin vardır elbet, de de yapalım!

G.B.– Belli ki zenginsin amma oğul, benim istedüğüm yapmaya gücün yetmez.

PAD.– Benim zenginlüğüm sen ne bilirsün?

G.B.– Senin zengünlüğün bilmem amma, benim diledüğümü bir sultan vardır yapacak, bir de George Buşt!

PAD.– *Je suis le sultan!*

G.B.– *(bir an donar kalır)* Ah bilemedüm devletlüm. *Je m'excuse beaucoup!* Padişahım affeyle... *Mille pardons!* Sultanım, hoşgör kusurum.

–GÜL BABA, Padişahın eteğine öpmek üzere saldırıya geçer.–

PAD.– Dur baba, *(Padişah eteğini çeker)* o tarafa tramvay çamur sıçrattı, bu cenahtan buyur! Kusurun yok affolunacak... Söyle nedür dileğün?

G.B.– Dilim varmaz sultanım. *Que le taş se yarıl da, que je me mette là-dedans! Que je baisasse, ma parole!*

PAD.– Bozma ağzını baba! Bir konak mı isterdün eyyâmın geçirecek? Sarayda mı yaşamak isterdün? Sancak mı isterdün? Vezirlik mi? Üç tuğ mu? Zevcen kerimen varsa kabineye alalım, değişiklik olur!

G.B.– Vezirlikte sancakta, gözüm yoktur sultanım. Konak, saray gerekmez bana, güllerimden ayrılamam ben. Yurdumuzda birçok zeki genç vardır, kadirleri, kıymetleri bilinmez. Bunları devlete yararlı kılup, zekâların kullanmak gerek. Eğer ki buraya bir mektep inşa edüp, bunların ilimlerin ilerlemesün temin edeydün, devlet uğruna pek hayırlı bir iş olurdu, hani karışık günlerin, koalisyon hükümetlerinin başbakanları bile çıkabilir bu mektepten...

PAD.– *Coalition? Qu'est-ce que c'est coalition?*

G.B.– Koalisyon, şey işte: Zorla güzellik!

PAD.– Pek güzel söylersün Gül Baba, eldekiler yetmez oldu, çünkü vilayeti çoğaldıkça güçleniyor Osmanlının idaresi! Tez irade çıka, mimar Hayrettin ve Kemalettin efendiler, burada iki ahşap mektep binasının inşasın başlayalar.

G.B.– Ben inşaatta da çalışırım sultanım, yeter ki tez bitsin mektep.

PAD.– *Non, merci!*

(*Je M'en Fous Bilâder*, 1971)

A.– Şubat 1971!

B.– 12 Mart Askerî darbesine çeyrek var.

A.– Süleyman Demirel başbakan,

B.– İsmet Paşa muhalefet lideri,

A.– Ecevit'le Rahşan genel sekreter,

B.– Cevdet Sunay Paşa cumhurbaşkanı.

A.– Sivas'ta bir gece bekçisi tesadüfen yakalamış,

B.– Günlerdir aranan Deniz Gezmiş'i!

–Gazeteciler Bekçi Mevlüt Kerim'in çevresini sarmışlar röportaj halindeler.–

GAZ.2– Sayın Mevlüt Kerim, günlerdir aranan Deniz Gezmiş'i yakaladınız, duygularınızı alabilir miyiz?

MEVLÜT– Alın.

GAZ.2– Verin.

MEVLÜT– Evet. Veriyorum... Kıymetli büyüklerim ve de küçüklerim... Zaten bekçi olduğum günden kelli, birini yakalama arzu hissiyatı beni kemir kemir kemirmekteydi. Deniz Gezmiş'i yakalamadan bir gece önce, olayı rüyamda görmüştüm. Herşey düşümde gördüğüme uygun şekilde cereyan etti. Hiçbir aksilik olmadı. Zaten olmaz. Ben aksiliğe izin vermem.

GAZ.1– Onu tanımadığınız ve sizinle uzun süre konuştuğu söyleniyor. Bu konuda ne diyeceksiniz?

MEVLÜT– Tabii, daha önce bir tanışıklığımız yoktu, fakat onu görür görmez tanıdım, ama, hemen çaktırmadım... Sonunda da... Sonunda da... Yakaladım.

GAZ.1– Onu nasıl yakaladınız sayın Mevlüt Kerim?

MEVLÜT– İyi yakaladım.

GAZ.2– Deniz Gezmiş size karşı koydu mu?

MEVLÜT– Peh! Benim adım Mevlüt Kerim... Ben adamı... Yakalarım.

GAZ.1– Peki sayın Kerim, sizin bekçilikten polisliğe yükseltileceğiniz konusunda söylentiler var. Buna ne diyorsunuz?

MEVLÜT– Hıh! Yükselmek mi? Siz de biliyonuz ki, melmeketimizde polise karşı gayetlem anti-biyolojik bir durum vaziyeti mevcuttur. Polis yaşamaktansa, bekçi ölmek evladır. Bunu da aynen, bizzat yazın oraya... Amma velakin kabinede görev almam istenirse, bu konuyu karımla birlikte istişare edeceğiz. Zaten önümüzdeki seçimlerde, Sivas'tan bakımsız olarak adaylığımı koyup, Allahın izni, peygamberin kavliyle, milletvekili olacağım. Parlakmantodaki bilimum eşkiya ve haydutları da yakalayacağım... Melmeketi huzura ve refaha kavuşturacağım... Şincik söölliceklerim bundan ibaret, gerisini basın toplantımda kamu oyuna açıklayacağım. İlk defa millî oluyorum, çok heyecanlıyım. Ana vatana sevgiler, saygılar!

GAZ.2– Teşekkür ederiz sayın Kerim, acaba biraz da bayan Kerim'le görüşebilir miyiz?

MEVLÜT– Ağnamadım.

GAZ.2– Hanımınızla yani..

MEVLÜT– Ha... Onun adı Bayan Kerim, değil ki, Necaset! *(içeri seslenir)* Ulan Necaset, gel lan kız buraya. Seninilen iröportaj yapacahlar...

NECASET– *(girer)* Durun durun, çekmeyin ayol... Aaa, bunlar da ne biçim gasteci be! Topograf makineleri bilem yok...

GAZ.1– Efenim fotoğraf makinelerimizi ş'aaptılar!

NECASET– Neyse neyse, yazın bakalım... Ben Mevlüt Kerim'in zevcesi Necaset Kerim! Zamanı vaktinde Sivas'ın en güzel kızı bendim. Mevlüt'ten başka bir sürü talibim vardı. Baytar İhsan bey bilem isteyecekti beni de, vermezler diye korktu istemedi. Tam o sırada da Mevlüt beni kaçırmasın mı? *(şuh kahkaha, inceden)* Çapkın! Daha o zamandan anlamıştım ne kadar sert ve yakalayıcı bir erkek

olduğunu. Vallahi başbakan olacak adam. Yakışır yani. Zaten bu memleketi ancak Mevlüt kurtarır.

GAZ.1– Anlaşıldı efendim. Sayın Kerim ailesine çok teşekkür ederiz.

MEVLÜT– Çok bi şey değil.

(*Je M'en Fous Bilâder*, 1971)

el yakıyor gündestemin gülleri
ağaçtırlar gorbon-ışıl saksınıza sığmazlar
ya bu saksıyı değiştirirsin
ya da bizden gül almazsın ecelerin ecesi
dikenlidir ele batar kan çıkar pardon
sonuncu dalgayı gören olmuş mu
yüreğinin cellâdını aramaktadır gezginci
tüm bu yazdıklarımın bacanağı olur hayvan engin
sen bektaşi olduğuma bakma münkir
napolyon'a senfoni yazdığından haberim var allahsız bethoven'ın
korsikalı bücür kurtaracak dünyayı
koskoca ezra pound faşist radyolarında
ozanlar kimsenin adamı olmadıkça güzel hü
babil sokakta muhbir bakkal ekrem var
yoğurt satar hem de spor-toto bayii bizzat
kırksekiz numaranın kapıcısı hüseyin'den alır derin bilgiyi
hani şu kaşın altında göz arandığı günler
onu şikâyet bunu ihbar kimisini yaka paça
koskoca bakkal ekrem yalan söylemiyor ya
kırksekizin iki numarasında oturan çocuk
arkadaşı sakal hasan
dikişe gelen akademili kızlar
her bir numarayı biliyor ekrem
kapıcı hüseyin gözleriyle görmüş
amerikan bankasında küba parası bozdurduklarını
ellerinde t cetvel okullu numaraları
biz bursalıyız koçum yemeyiz böyle şeftali
işte burası memur bey
sürekli basın siz zile
evdeler
yoksa kapıyı kırarız n'olucak biliyorum içerdeler
demedim mi ben size
işte bunlar memur bey

(*Gündeste*, 1986)

galatasaray lisesi'nde öğrenciyken düşünülmüş
düşünülmekle kalmamış oturulup yazılmış
artık çok soluk teksir kâatlarına
oyun yazmak nedir hiç bilinmiyorken
bindokuzyüzaltmışsekiz ilkbaharı
ilk tiyatro oyunumu yazmış bulunuyorum
develi pireli oyun
yazılmış dosyanın üstüne
iki soytarısı var oyunun
ildemir ile ergenekon
estragon'la vladimir'i anımsatan beckettengiz kişiler
godot'yu beklerken
oynanıyor ast'da
ve galatasaray lisesi tiyatro kolunda
vladimir nami başer estragon engin ardıç
yöneten 11 edebiyattan mahmut güner
pozzo'yu bizzat kendisi oynuyor
lucky rolünde burak gönenç
mahmut okuyor develi pireli oyun'u
çok güzel fakat çok komünist
sakın kimseye gösterme
diyor ve kapatıp kaldırıyorum
ferhat dağı delemez sanıyorken bizi yönetenler
ferhat'ın dağı delişi dosyasını
bulatoviç'in
godot geldi
oyununu okuyunca
yeniden açıyorum dosyamı
bindokuzyüzyetmişbirde
türkiye çok karışıkken
godot go home
oluyor yeniden yazılan oyunun ismi

ergenekon ve ildemir yerine
iri ile yarım
bindokuzyüzyetmişüçte strasbourg'dayız dosyayla
frenkçesi yazılıyor oyunun
o sıralar türkiye'de kimbilir hangi hapishanede
hüzün dokuyan hüsam'a ithaf olunarak
ismi gene ingilizce amerikanca
godot go home
iri'nin adı ponçik yarım'ın adı kokoreç oluyor
frenkler için hiçbir şey demek bu sözcükler
kulağı güzel tırmalıyor o kadar
çok yazılmış hiç oynanmamış bu ilk oyunumu
bir yanımda frenkçesi bir yanımda türkçesi
önümde galatasaray lisesi'nden kalma soluk kâatlar
bir yeniden yazıyorum
bir büyük keyif ile arkadaş
arnavutköy'de seksendokuz ağustosu
ülkemizde bu oyunun tam zamanı
güle güle godot
kendi dilinden bir başka dile gezintiye çıkmış şiirin
öbür dilin zenginlikleriyle ana diline kesin dönüşü
yarım kalıyor yazım
bindokuzyüzdoksanbirde tamamlanıyor
etiler'de son biçimini alıyor
yirmi ocak bindokuzyüzdoksaniki gecesi
provayla geçiyor kısa şubat uzun mart
nisanın onbiri cuma gecesi dünya prömiyeri

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

–Bir askerî marşla açılır perde. Sofitadan büyük yaldızlı bir çerçeve iner. Kavuklu ve Kavuksuz sahnededirler. Godotgiller girer, çerçevenin arkasında yerlerini alırlar, bir askerî tablo gibidirler. Marş son bulur. İtoluit elinde kalın kara kaplı bir kitapla girer.–

İTOLUİT– Sayın Godot, bu akşam da gelecekmiş, sakın bir yere kımıldanmasın!

–İtoluit çıkar. Kavuklu ve Kavuksuz birbirine bakarlar.–

KAVUKLU– Niye adı Godot?
KAVUKSUZ– Kimin?
KAVUKLU– Godot'nun.
KAVUKSUZ– Kimbilir... Babası öyle koymuş herhalde.
KAVUKLU– Soyadı mı Godot?
KAVUKSUZ– Soyad ne?
KAVUKLU– Babasının adı da Godot mu?
KAVUKSUZ– Sanmam. İki Godot olmaz.
KAVUKLU– Babası yok mu?
KAVUKSUZ– Çok soru soruyorsun!
KAVUKLU– Kafam çok karışık.
KAVUKSUZ– Sus!
KAVUKLU– Susunca beynim tatile girmiyor ki!

–Kısa susku. Kavuksuz izleyiciye doğru ilerler. Kavuklu'nun gelmediğini görür, ona seslenir.–

KAVUKSUZ– Haydi!

– Kavuklu isteksiz onun yanına gelir.–

KAVUKLU– Sabun gibi yaşıyoruz işte, bir kalıp sabun gibi...
KAVUKSUZ– Tamam. Biliyorum. Bırak şimdi bunları...
KAVUKLU– Neyi biliyorsun? Ne tamam? Neyi bırakayım?
KAVUKSUZ– Sabun gibi her gün köpürüp bir şeylerimizi yitirerek sudan şeylerle... *(güler)* Hıh! Tıpkı otel odasından yürütülmüş hoş kokan bir minik sabun gibi...
KAVUKLU– Otele bir bavul para verince, boş bavula koy sabunu...
KAVUKSUZ– Hangi otel?
KAVUKLU– Genelde otel! Hep oteldeyiz ya biz...
KAVUKSUZ– Otel ne?
KAVUKLU– Bildiğimiz o ince uzun tel! O tel!
KAVUKSUZ– Saçmalıyorsun!
KAVUKLU– Biliyorum!
KAVUKSUZ– İyi!
KAVUKSUZ– Haydi!
KAVUKLU ve KAVUKSUZ– *(birlikte)* Bir, iki, üç ...

– Birlikte şarkıya başlarlar.–

BEKLİYORUZ GODOT GİTSİN ŞARKISI

Uyduk Beckett'e
Bekledik onu
Gelmedi Godot
Godot gelmedi
Sorduk Beckett'e
Kim lan bu Godot?
Samuel Beckett
Suskunluğu korudu
Susunca haklı
çıkıyor insan
Bir bok denizindeydik
Umuttu Godot
Godot'ydu moda!

– Birden maçtaymışçasına el çırparlar.–

Godot buraya!
Godot buraya!
Tuttuk getirdik Bulatoviç'le
Hoşgeldi Godot!
Godot hoşgeldi!
Denize düşmüştük
Gelene sarıldık
Geldi geçti
başımıza yerleşti
Ağrıdı başımız ve
Kuruldu bu susuzluk düzeni
Gitmedi Godot!
Godot gitmedi!
Diyorlar ki kaçacakmış
Bekliyoruz ki kaçsın!
Bekliyoruz, Godot gitsin!
El sallamak istiyoruz
Güle güle Godot!
Godot güle güle!

–Gene maçtaymışçasına el çırparlar.–

Godot kümeye
Godot kümeye!

KAVUKLU– Haydi gidelim!

KAVUKSUZ– Gidemeyiz!

KAVUKLU– Niçin?

KAVUKSUZ– Godot nöbetindeyiz! *(kısa susku)* Hem nereye gidebiliriz? Ve nasıl? Doğuda mıyız? Batıda mıyız? Neyin doğusu? Bu doğunun yosunlu dibi batı değil mi? Yakın mıyız? Irak mıyız bilemiyoruz ki!

KAVUKLU– Godot'yu beklerken uçtuk biraz... Diyelim ki dolduruşa geldik... Yanıldık...

KAVUKSUZ– Demek ki Godot değil bu gelen!

KAVUKLU– Bu kim peki?

KAVUKSUZ– Bilmiyoruz... Bilemiyoruz... Gerçek Godot bir gün mutlaka çıkıp gelecektir.

KAVUKLU– Ne biliyorsun?

KAVUKSUZ– Bütün kitaplar öyle yazmıyor mu?

KAVUKLU– O kitapları kim yazmış?

–Kavuksuz, kimbilir, gibisinden dudak büker. Kısa susku.–

KAVUKSUZ– İnanmamız gerekir. İnanmamız ve beklememiz.

KAVUKLU– Saat kaç?

KAVUKSUZ– Bilmem.

KAVUKLU– İyi!.. Peki bari burası mı?

KAVUKSUZ– Neresi mi?

KAVUKLU– Burası orası mı? Doğru yerde miyiz yani?

KAVUKSUZ– Elbette.

KAVUKLU– Ne biliyorsun?

KAVUKSUZ– Tiyatronun girişinde, gişede, gazete ilanlarında yazıyor gayet açık bir biçimde: GÜLE GÜLE GODOT, saat 21.00'de Ses-1885'te! Doğru adresteyiz, endişelenme.

KAVUKLU– Kaça kadar bekleyeceğiz?

KAVUKSUZ– Saat 23.23'e dek!

KAVUKLU– Yapma yahu! Niye?

KAVUKSUZ– E, iki perde bekliyoruz.

KAVUKLU– İkinci perdenin birinciden ne farkı var?

KAVUKSUZ– Hıyar işte!

KAVUKLU– Kim?

KAVUKSUZ– Yazar!

KAVUKLU– Cumartesi pazar, ikişerden dört perde!

KAVUKSUZ– Pazartesiye de turne koyarlar!

KAVUKLU– Bana bak, Godot modot yok, işlettiler bizi. Sabun gibi köpürüp tükeniyoruz işte!
KAVUKSUZ– En son ne zaman yıkandın sen?
KAVUKLU– Su nerde?
KAVUKSUZ– Ondan sabuna taktın demek ki.
KAVUKLU– Godot'ya takmaktan iyi!
KAVUKSUZ– Salaksın sen!
KAVUKLU– Senin gibi hıyar değilim hiç olmazsa!
KAVUKSUZ– Sensin hıyar!
KAVUKLU– O zaman salak sensin!.. Ben bu kadar çok sıfatı tek başıma üstlenemem ki!

–Kısa susku. İkisi birbirine bakarlar hınçla. Söz bulamamaktadırlar.–

KAVUKLU ve KAVUKSUZ– *(aynı anda)* Aptal herif!
KAVUKLU– Aslında şey gerekli...
KAVUKSUZ– Hiçbir şey gerekli değil artık. Gereksiz konuşma!
KAVUKLU– Birbirimize güvenmemiz gerekli. Sen bana inanmazsan, ben sana inanmazsam...
KAVUKSUZ– Ben artık sana inanmıyorum.

–Kavuksuz sahneden çıkmaya yönelir. Kavuklu onu sözüyle durdurur.–

KAVUKLU– Saat kaç?

–Kavuksuz sanki bu sözü bekliyormuş gibi geri döner.–

KAVUKSUZ– Bilmiyorum bilmiyorum!
KAVUKLU– Yani ne kadar zamandır bekliyoruz?
KAVUKSUZ– Hemen umutsuzluğa kapılma. Aslolan acele etmemek ve geç kalmamaktır.

–Kavuklu kahkahayla güler. Kavuksuz bozulur.–

KAVUKSUZ– İnan bana, gelecek! Bir gün çok güzel bir Godot gelecek.

G.GİLLER– Godot geldi işte
Godot geldi aşka
Godot'nun aşkı pembe
Godot geldi işte!

3. G.GİL– *(sert)* Bir tane Godot var, başka Godot yok!

–Kavuklu ayakkabısını çıkarır ve Godotgiller'e fırlatır. Godotgiller pencerelerinin kepenklerini kapatırlar, kepenklerdeki küçük pencerelerini açarlar, yalnız gözleri görünür. Kavuklu ve Kavuksuz birden izleyiciye yönelirler, sanki bir şov yapıyorlar.–

KAVUKSUZ– *(izleyiciye)* Kentinizi çok sevdim, şirin ve görkemötesi bir beton yığını, benim için büyük değişiklik, sizin için biraz çimento ziyanlığı oldu...

KAVUKLU– *(izleyiciye)*... demiş ve sözlerini sürdürmeyi sürdürerek yeniden geleceğini belirten büyük elçi, kendisinden önceki küçük elçiden yakınmış...

KAVUKSUZ– *(izleyiciye)* Onun tören giysilerinin kendisine küçük geldiğini ve bu durumun tören ciddiyetiyle çelişkisini dile getirmiştir.

KAVUKLU– *(izleyiciye)* Bu sırada terzilerin annelerine derin selam söylenmesi ortalığı karıştırmış.

–Kavuklu birden duralar. Kavuksuz'a döner.–

KAVUKLU– Ne diyoruz?

KAVUKSUZ– Hiiç! Aramızda top çevirip zaman kazanıyoruz, beraberlik neyimize yetmiyor? Bizde şampiyon olacak bir faça var mı?

–Hızla yer değiştirirler.–

KAVUKSUZ– *(izleyiciye)* Ancak bu çocuk bahçesi çocuklardan çok müteahhitlerin ilgisini çekmiş olup...

KAVUKLU– *(izleyiciye)* Çok iyi zırvalıyoruz. Bravo biz!

KAVUKSUZ– *(izleyiciye)* Salıncaklara gece kilit asılması düşünülmüşse de...

KAVUKLU– *(izleyiciye)* İdama karşı olan salıncaklar kilitlere yüz vermemişlerdir.

–Birdenbire bakarlar. Kısa susku.–

KAVUKSUZ– *(izleyiciye)* Bunun üzerine söz alan bay İsmisizene...

KAVUKLU– *(izleyiciye)* ...ki şimdi radyoda konuşmacıdır.

KAVUKSUZ– Değil artık.

KAVUKLU– Niye?

KAVUKSUZ – Kovulmuş radyodan. Maç anlatırken küfür etmiş!

KAVUKLU– İyi etmiş! Yeter! Yoruldum.

KAVUKSUZ– Susadık tabii.

KAVUKLU– Saçmalıyoruz!

KAVUKSUZ– Evet.

–Kısa susku.–

KAVUKLU– Yani artık bir bütünün birbirini tamamlayan parçaları değiliz.

KAVUKSUZ. Doğru!

– Gider tavlaya otururlar, pulları dizerler.–

KAVUKSUZ– Bokko! Aloooo, Bokko!

BOKKO– *(girer)* Ne var?

KAVUKSUZ– İki çay yap bize!

BOKKO– Su yok!

KAVUKSUZ– Biliyorum. Espri yapıyorum.

BOKKO– Bir daha yapma! *(çıkar)*

KAVUKSUZ– Başla!

KAVUKLU– Sen başlasana!

–Kavuksuz başlar oyuna. İkisi de istedikleri pulları oynamakta ve her hamleden sonra birbirlerine bakmaktadırlar. Giderek oyun hızlanır, birbirlerini beklemeden pulların yerlerini değiştirmektedirler... Kavuklu birden tavlayı kapatır.–

KAVUKLU– Bilmiyorsun!
KAVUKSUZ– Sen de...

–Tavladan kalkarlar. Oyunun başındaki yerlerini alırlar. Leke girer sahneye bir şey bulmanın sevinciyle.–

LEKE– Sallangıç!

–Bulduğu söz sonunda nerdeyse alkış beklemektedir. Kimse onunla ilgilenmez. Küskün, gider bir köşeye oturur. Az önce tavla sırasında kepenklerini açan Godotgiller, bir balık oltasıyla Kavuklu'nun ayakkabısını avlamaya çalışmaktadırlar. Kavuklu durumu fark eder. Gider ayakkabısını kapar, giymeye uğraşırken, Ferhat, Dolunay ve Çiçek girer, şarkıyı söylerler.–

(*Güle Güle Godot*, 1992)

Makineler Hızlandılar Şarkısı

Tik tak ding dong
Trik trak ti tak
Dikkat dikkat
Dikkat dikkat
Makineler hızlandılar
Ellerimiz yaya kaldı
Bütün işler sarpasardı
Safkerizler şaşakaldı
Bir gün sular kesildi
Aldık başa belayı!
Tak tik ti tak
İt kak çek sok
Dikkat dikkat
Dikkat dikkat
Her gün biraz fazla dikkat
Aman dalıp gitmeyelim
Elden koldan olmayalım
Her makine bir giyotin
Tırnak gider parmak gider
Elden koldan olmayalım
Aman dikkat
Dikkat dikkat
Trik tak ti tak
Şling şlank şulunk

G.GİLLER– (alaylı)
Dangidi di dong
Dangıl dungul
Dongdi di dank
Bıngıl bılgıl

(*Güle Güle Godot*, 1993)

beş param yok
sigaram azaldı
zeyyat selimoğlu okuyorum
gemici tahsin'in ekmek yiyişini bir anlatıyor
midem kazınıyor
evde yiyecek yok
bir sigara yakıyorum
okuyorum
doyuyorum
biraz sonra yedi sayfa kurufasulye anlatırsa selimoğlu
elinoğlu olarak dayanırım geceyarısı kapısına
çok aç karnına okuduk yazdıklarınızı
oyun yazdım bitirdim adı haneler
haldun taner'e götüreceğim
yol param yok
yürüyerek gidilmez ki
elmadağ'dan moda'ya
henüz köprü yok

(*Gündeste*, 1986)

JE M'EN FOUS BİLÂDER ve GÜLE GÜLE GODOT'dan sonra yazdığım üçüncü oyun HANELER. Yıl 1972.

Dosyamı Haldun Taner Usta'ya teslim ederek, Strasbourg'a gittim.

1973 yılında, DEVEKUŞU KABARE TİYATROSU'nda, çok yazarlı oyunlardan olan DEV AYNASI'nda ÇEŞMESİZ BİR MAPUSHANE EPİSODU isimli bölümü oynandı. Gene aynı yıl, aynı tiyatroda HANELER bu kez, benim oyunumdan kimi bölümlere, HALDUN TANER ve UMUR BUGAY'ın yazdığı ek sahnelerle özgün ismiyle üç yazarlı olarak oynandı. HANELER'de, DEVEKUŞU KABARE TİYATROSU'nun kullanmadığı bölümlere yeni yazdığım eklerle DUR KONUŞMA SUS SÖYLEME isimli oyunum ortaya çıktı. 21 yıl sonra, giderek karmakarışıklaşmış bu dosyayı açtığımda, ilk biçimini korumaya çalışarak, yeniden yazmayı deniyorum. HANELER başka oyunlara ödünç verdiği sahnelerini geri alıyor. Kimi yeni haneler yazılıyor, kimi haneler kesiliyor, biçiliyor, kimi haneden iki hane çıkıyor. 13 Ekim 1994'te yeni biçimiyle ANTALYA DEVLET TİYATROSU'nda konuk yönetmen olarak sahneye koyuyorum.

HANELER'in 28 yıl önce oynanmasını sağlayarak, 22 yaşımda bana tiyatro yazarlığı yolunu açan, bundan bana para kazandırarak bunun bir iş olabileceğini öğreten, benim böyle bir yeteneğim olduğunu çocuk beynime sokan,

Ustam,

HALDUN TANER'İ çok özlemle, saygıyla, teşekkürle anıyorum.

–BİR NÖBETÇİ ECZANE, KALFA KENDİNE RAKI SOFRASI KURMAKTADIR. MÜZİK EŞLİĞİNDE ECZANEYİ SUNAR.–

KALFA– O hane, bu hane
Her hane bir bahane
Al gözüm seyreyle,
Hanelerden eczane!

–ECZANENİN ZİLİ ÇALAR.–

KALFA– Aaaaa, olmaz ki canım, daha rakıdan fırt almadık, zırr kapı... Nöbetçi eczaneyiz dedikse, sabaha kadar sizinle uğraşıcaz demedik... Ne zaman benim nöbetim olsa, herkesin yaralanası, hastalanası tutar, iki arabanın çarpışası tutar, birinin öbürünü bıçaklayası tutar, nerde bomba varsa, patlayası tutar... Cık cık cık... *(zil ısrarla çalar)* Anlaşıldı anlaşıldı... Geliyoruz, patlama!

–KALFA ÇIKAR. ARKASINDA PİJAMANIN ÜSTÜNE BİR PALTO GİYMİŞ ORTA YAŞLI ADAMLA GİRER.–

KALFA– Nedir?

PİJAMALI– Biraz daha açmasan, zilde beste yapacaktım... Yalnız bu sizin zilin akordu bozuk galiba, bir baktırın... Ohooo, siz de çilingir sofrasını kurmuşsunuz maşallah...

KALFA– Sana ne ulan? Zilci misin, orkestracı mısın, neyin nesiysen, çabuk söyle, nedir derdin?

PİJAMALI– Dışarısı çok soğuk!

KALFA– Bunun için mi çaldın lan zili?

PİJAMALI– *(başıyla "hayır" işareti yaparak)* Cık!

KALFA– Ne istiyorsun?

–PİJAMALI İZLEYİCİYE BİR GÖZ ATTIKTAN SONRA, KALFA'YA YANAŞIR, KULAĞINA BİR ŞEYLER FISILDAR.–

KALFA– Gecenin bu saatinde, bu kılıkta gelip beni rahatsız etmeye utanmıyorsun da, "prezervatif" demeye mi utanıyorsun? Verelim bakalım...

–KALFA TEZGÂHIN ARKASINA GEÇER. ARAŞTIRMALARINA BAŞLAR. PİJAMALI MAHCUP ÖNÜNE BAKAR.–

KALFA– Nereye koyduk bu meretleri yahu? Hepsini kullanmadık ya!

–BU SIRADA OROSPU GİRER. KALFA OROSPU'YU GÖRMEMİŞTİR. PİJAMALI OROSPU'NUN GELİŞİNDEN DAHA DA RAHATSIZ OLMUŞTUR.–

PİJAMALI– Yoksa kalsın, ben zaten şey...

KALFA– Dur be kardeşim, bulacaz! *(Orospu'yu görür)* Gut nayt canım!

OROSPU– Hayırlı akşamlar hayatım! Kapıyı açık gördüm de girdim... Bana bir iğne yapar mısın?

KALFA– Ne iğnesi?

OROSPU– Geceleri uyumama iğnesi canım!

KALFA– Uykudan mı şikâyetiniz var?

OROSPU– Ay hayır hayatım, bizi uyutan kim? Sabaha kadar uçak iniyor, uçak kalkıyor.

PİJAMALI– Havaalanının yakınında mı oturuyorsunuz?

OROSPU– *(kahkaha atar)* Aşşa yukarı! Devamlı uçuştayız yani!

KALFA– Tamam tamam anlaşıldı, beyfendinin şeyine şey bulalım, yaparız! Bekle biraz.

OROSPU– *(Pijamalı'yı alıcı gözle süzerek)* Beyfendinin neyine ney aranıyor?

PİJAMALI– Hiç canım, Ayşe, gecenin bu saatinde balon diye tutturdu, bu saatte balon nerden bulunacak, ben de eczaneden şey aliiim de şey yapiim diye şey yaptım, eğer bulunamıyorsa...

KALFA– Dur kardeşim, patlama! Var! Bulurum şimdi...

OROSPU– Ayşe kızınız mı?

PİJAMALI– Karım!

KALFA– Bu karı milletinin gecenin hangi saatinde ne isteyeceği bilinmez... Ben, nöbetçi kaldığım geceyi bayram sayarım, karı yok, kafa dinç, ooh! Evde odamı da ayırdım, tavanarasındaki sandık odasına yerleştim, geçen gece sabaha karşı elinde beş tane ceviz, geldi karı. Ne var? Ceviz oynamaya geldim odana!

OROSPU– Prezervatif mi istiyor?

KALFA– Yes.

PİJAMALI– Yok canım, ben zaten... Rica ederim...

KALFA– Rica değil, tebahur etsen faydası yok... Bulmadan dünyada bırakmam... İçim rahat etmez...

OROSPU– Ayşe sinirlenir!

PİJAMALI– *(saatine bakar)* Yok canım... Zaten artık...

KALFA– Çok konuşma! Bulucaz verecez prezervatifini! *(aranır)* Şeytan aldı götürdü, kullanmadan getirdi...

–ZEKİ GİRER KASILARAK, TEZGÂHA AMERİKAN BARMIŞ GİBİ YASLANIR.–

ZEKİ– *(Pijamalı'ya)* İyi akşamlar! Muhabbetiniz bol olsun! *(Kalfa'ya)* Tek rakı, bol buz, ayrıca su!

KALFA– *(çok kızar)* Bas git ulan, ikinci perdede gel!

ZEKİ– Ne kızıyorsun ağbi? Meyhane değil mi burası?

KALFA– *(sinirine hâkim olmaya çalışarak)* Hemen çık dışarı!

ZEKİ– N'oluyo ya?

KALFA– Çık'şarı dedim, ulan sana!

ZEKİ– *(çıkarken)* Allahallah ne biçim meyhane lan burası...

– ZEKİ SİNİRLE ÇIKAR.–

KALFA– Cık cık cık! *(rakısından bir yudum alır)* Burası meyhane değil miymiş? Serseri! Hâla öğrenemedi nerede gireceğini! *(izleyiciye)* Bunun babası bizim perdeciydi. Babası ölünce, biz de bunu perdeci yaptık. Çok severdik rahmetliyi... Fişek gibi perde açardı... Tabii artık her oyunda perde kullanılmıyor... Bu tutturdu bana da bir rol verin, diye... Geçen yaz, bir de fotoromanda oynamış, kim oynatmışsa, niye oynatıyorsa... "Benim seyircim var!" diye başımızın etini yedi. Bu oyuna da adam lazımdı. Haydi oynatalım, hevesini alsın dedik... Nerden dedik... Cık cık cık...

PİJAMALI– Ben sizi daha fazla rahatsız etmeyeyim... Konu da epey dağıldı zaten...

–PİJAMALI ÇIKMAYA NİYETLENİR. KALFA KOLUNA YAPIŞIR.–

KALFA– Yoo! Vallahi olmaz! Dünyada bırakmam... Şimdi buluruz... Nereye girdi bu meretler yahu? *(aranır)*

OROSPU– Hayatım sen şu benim iğneyi hemen saplasan da, ben beyfendinin balon macerasının sonunu beklemesem?

KALFA– Bekle n'olucak! Acelen ne? Mesai saati değil ya?

OROSPU– Ay olur mu hayatım, şimdi bizim mesainin en civcivli zamanı...

KALFA– Sen şindi burdan çık, sağa sap, caddeye çık, bin bir taksiye, doğru Aksaray, alt geçitten sonra, Yenikapı'ya giderken hemen sağda, Dört Mevsim Eczanesi var. Bu gece nöbetçi. Orda Kalfa Kanguru Cavit vardır. Beş metreden kıça enjektör saplar. Kanguru Cavit'e benden selam söyle, nerene ne istersen saplar. *(Pijamalı'ya)* Sen otur kardeşim, keyfine bak... Eninde sonunda bulacağız evelallah!

PİJAMALI– *(saatine bakar)* Yok artık, ben hiç şey yapmiiim...

KALFA– Eee, sıkarsın ha! Otur ulan şuraya!

PİJAMALI– Yok, teşekkür ederim, ben böyle iyiyim...

KALFA– Otuuur!

OROSPU– Ay manyak vallayi!

–PİJAMALI SANDALYEYE OTURUR. KALFA "Nihansın Dideden" ŞARKISINI MIRILDANARAK ARAŞTIRMALARINI SÜRDÜRÜR. ARAŞTIRMAKTAN ÇOK ORTALIĞI DÜZELTİR GİBİ BİR HALİ VARDIR.–

KALFA– Bak bak bak, bu şişeleri de nereye koymuş gene! Öğrenemedi gitti! *(şişelerin yerlerini değiştirir)* Yeni aldık bu çocuğu da... İşsiz güçsüz dolaşıyormuş... Babası sizin gibi acelecinin biridir mutlaka, bekleyemiştir bulunmasını... Ondan sonra serseri mayın bir çocuk sokaklarda... Hiç olur mu? Aldık bu çocuğu yanımıza, dilimizin döndüğünce anlattık. Bak çocuğum Şekip, dedim. Bu turistik kolonyaların turistlerle ilgisi yok, bunları kartpostalların yanına koyma... Sen söyle sen dinle! Şekip hiç oralı değil. Bir kulaktan giriyor, daha öbürüne ulaşamadan aynı kulaktan geri çıkıyor.

PİJAMALI– *(ayağa kalkar)* Siz hanımefendinin iğnesini yapın isterseniz, çünkü ben...

KALFA– Sen otur yerine! İğnenin nerde olduğunu bulmak kolay mı sanıyorsun? Bak şimdi enjektör kutusundan ne çıkar kimbilir? *(enjektör kutusunu açar, içinden prezervatif çıkar)* Hah! İşte bulduk... Bak, nereye koymuş namussuz Şekip! Ulan bunun enjektör kutusunda işi ne? Cık cık cık... Buyrun beyfendi prezervatifiniz... İsterseniz bulmuşken iki tane veriiim!

PİJAMALI– *(para bırakır, alır, çıkarken)* Yok canım, nerdeeee?

–PİJAMALI ÇIKAR.–

OROSPU– Bak son defa soruyorum, yapıcek misin, yapmicek misin?

KALFA– *(rakısından bir yudum alır)* N'apılıcek?

OROSPU– Ne istersen hayatım! Yatma kalkma yüz dolar. Bütün gece kalırsam ikiyüzelli dolar.

KALFA– Hiç kalmazsan kaç dolar?

OROSPU– İstemezsen kalmayız, öyle bir soralım dedik, kapı açık, gece gece belki canın sıkılıyordur felan dedik.

KALFA– Ben karı konusunu tamamen kapattım hamfendi!

OROSPU– Manyak n'olcek!

–OROSPU ÇIKARKEN, TELAŞLA ADAM GİRER.–

ADAM– Çabuk kardeşim, çabuk.

KALFA– Nedir?

ADAM– Çabuk çabuk, yaralım var, bana hemen tentürdiyot, pamuk, sargı bezi...

KALFA– Öyle şeyler bulunmaz bizde. Hastane mi burası?

ADAM– Ne bulunmaz?

KALFA– Tentürdiyot yok, aromatik pipo tütünü var!

ADAM– Yahu tentürdiyotsuz eczane olur mu?

KALFA– O eskidenmiş kardeşim. Kurtarmıyor şimdi... Bin lira kazanıyoruz tentürdiyottan, kim uğraşıcak onunla...

ADAM– Pamuk ver kardeşim, sargı bezi ver çabuk...

KALFA– Yok dedik ya kardeşim... Teferruat satmıyoruz. Silatçöpçütoplar mendil var, istersen ondan veriim.

ADAM– Ver peki ondan ver, oksijen de ver...

KALFA– Sen gırgır mı geçiyorsun kardeşim, oksijen dünyada kalmadı, bizde ne arar?

ADAM– Eczane değil mi burası?

KALFA– Yes itiz.

ADAM– Ne var peki sizde?

KALFA– Ne istersen var! Pilli takunyadan tut da, eflatun deniz gözlüğüne kadar herşey bulunur. Ayrıca her renk oje var, avrupa don var, ayna var, cımbız var, değişik after-shave'ler var, takma kirpik, korse, kakao yağı, ambre solaire, herşey var kardeşim.

ADAM– İlaçlardan ne var?

KALFA– Biz ilaç işini tamamen kestik beyfendi!

(*Haneler*, 1973)

61

Strasbourg Devlet Tiyatrosu'nun arka bahçesi, konservatuar girişi. İkiyüz kişinin üstündeyiz. Bahçeye sığamıyoruz. Herkes çok özgür ve spor giyimli, tek boyunbağı, gömlek, ceket konumlu tip benim. İş görüşmeye gelmiş gibi bir halim var. Boyunbağını gevşetip, gömleğin üst düğmesini iliğinden çıkarıyorum. Kimileri bahçe duvarına oturmuş, bahçenin dışına taşmış kalabalık. Kaldırımda oturanlar var. Üstelik hâla birileri geliyor. Moralim bozuluyor. Giderek artan kalabalıktan herkes tedirgin. Genelde onüç ya da onbeş kişi alıyorlarmış. Adayların çoğu fransız. Fransız olmayanlar da, belçikalı, isviçreli, faslı, tunuslu, cezayirli. Bir alman kız var, onun da annesi fransızmış. Herkes ana dili olarak konuşuyor bana yabancı olan dili. Ve ne kadar hızlı konuşuyorlar. Bu sinir bozucu bir durum. Ben konuşmak için, önce kafamda cümlemi kuruyorum, sonra konuşma eylemine geçiyorum. Bahçedeki tipler kendi aralarında fransızca şakalaşıyorlar, ben konuya fransız kalıyorum, neye güldüklerini tam algılayamıyorum. Sigara üstüne sigara içiyorum. Adı ünlenen giriyor cam kapıdan, merdivenlerden yukarı çıkıyor. Biraz sonra iniyor. Kimi sevinçli, kimi kuşkulu, kimi ağlamaklı, kimi sinirli çıkıyor kapıdan. Çıkan gidiyor. Ufak ufak seyreliyor bahçedeki sıkışıklık, daha birbirimizi görür hale geliyoruz. Herkes birbirini inceliyor. Gereksizce samimi olanlar var. Epik bir içtenlik aslında bu. Herkes birbirinin rakibi. Konuşmalardan kimilerinin bu gibi sınavlara alışkın olduğu gözleniyor. Paris'te bilmemnerenin sınavına da girmiş, burdan sonra Dijon'a gidip orda da sınava girecekmiş, olmazsa zaten Paris'te özel bir tiyatro okuluna girecekmiş... Benim adım okunmuyor. Alfabematik sırasıyla mı çağırıyorlar? Başvuru sırasına göre mi çağırıyorlar? Bir de gelmeyen var, sabahtan beri arasıra onun adı ünleniyor:

–Mösyö Fernand Sansua! Mösyö Fernand Sansua!

Kimse o tip, yok, gelmemiş. Başka birinin adı çığırılıyor. Giren çabuk çıkmıyor, ağır ilerliyor sınav. Öğle yemeği arası veriliyor. Tiyatronun barında bizler için sandviçler hazırlandığı belirtiliyor, binanın çevresini dolanıp tiyatronun ana kapısından girerek bara gidiyoruz. Boyu en az elli santimlik uzun, peynirli, salamlı sandviçler, kahve, meşrubat, meyve sularından oluşan bir açık büfe.

–İyi ki sabah girmedim sınava, bütün bunları yiyip içemeyecektim! diye keyiflenenler var. Ben de sabahleyin çağırılmamaktan mutluyum, ancak alışıyorum ortama. Şu an sabahki gerginliğim yok örneğin. Sandviçimi yiyorum, kahvemi içiyorum. Sigaramı tüttürüyorum. Duyduklarımı daha anlar hale geliyorum. Çiçekli boyunbağımı çözüp ceketin iç cebine koyuyorum. Bir düğme daha çözüyorum gömleğimden. Gelip yanıma oturan zenci Georges'la konuşmaya başlıyoruz. Çok heyecanlı, sürekli alt dudağını ısırıyor, sigara içiyor, kısa kıvırcık saçlarını kaşıyor sinirli hareketlerle.

–Kazanmam şart. Kazanamazsam herşey biter! diye söyleniyor...

–Sen nerelisin Georges?

–Fransızım.

–Rengin biraz koyu da...

–Annem afrikalı, babam fransız. Fransa'da doğdum.

Öğleden sonra sürüyor sınav. Giderek azalıyoruz bahçede, benim adım ünlenmiyor. Akşam oldu, yedi kişi kaldık bahçede, halâ beni çağırmıyorlar, kendimi kötü hissediyorum. Karnım ağrıyor. Türk olduğum için mi sona bıraktılar beni? Hiç mi şansım yok yani? Aslında yok, Fransa'dayız. Çekip gitsem mi şurdan? Ağlamak istiyorum. Her çıkandan sonra ısrarla o gelmeyen inek "Fernand Sansua"nın adı okunuyor. Yok kardeşim, adam gelmemiş, allahallah, beni çağırın artık! Bayılmak üzereyim.

En son iki kişi kalıyoruz bahçede. Sabahtan beri tırnaklarını yiyen, çevreye kuşkulu bakan, kısa saçlı, mavi gözlü, sarışın sıska çocuk ve ben. O daha önce İsviçre'de bir konservatuar okumuş,

geçen yıl buranın sınavına girmiş, kazanamamış. İnat etmiş, bu yıl bir daha giriyor.

–Mösyö Antonin Moeri! Mösyö Antonin Moeri!

Fırlıyor sıska çocuk, giriyor kapıdan içeri, merdivenleri çıkıyor, yapayalnız kalıyorum Strasbourg Devlet Tiyatrosu'nun arka bahçesinde. Hava kararmak üzere. Hızla ordan kaçmayı düşünüyorum. Aslında tam sırası. Adları ünleyen tip de yok ortalıkta. Kim zaten bana ne karışabilir? Sınava girmekle görevli değilim ya! Sabahtan beri adı okunan o herif hiç gelmemiş örneğin... Niye kaçıyorum ki? Nereye kaçıyorum? Bu kadar beklemişim, en azından içeri girip sınav yapılan yeri, jüriyi falan göreyim.

Sıska çocuk sevinçli çıkıyor içerden. Bana iyi şanslar diliyor, bir kuş gibi uçarak gidiyor. Kapıya bakıyorum. Adları ünleyen tip orada değil, jüri olduğunu sonradan anladığım beş adam koltuklarının altında dosyalarla merdivenlerden iniyor, kapıdan çıkıyorlar, kesiyorum yollarını. En öndekine:

–Mösyö diyorum, ben çağırılmadım!

–Adınız nedir?

–Şensoy.

–Ne?

–Şen... Soy! Ferhan Şensoy!

–Nasıl yazılıyor?

Sınava giriş kartımı uzatıyorum, pos bıyıklı, gözlüklü adama. Gözlüğünü alnına kaldırıp bakıyor kartıma, gülümsüyor:

–Haaa, Sansua! Fernand Sansua! Sabahtan beri çağırıyoruz sizi, nerdesiniz?

–Adım Fernand Sansua değil, Ferhan Şensoy! Sabahtan beri burdayım.

–Her neyse, hangi ülkedendiniz siz?

–Türkiye.

Adamlar aralarında bakışıyorlar. Gülüşüyorlar.

–Peki, buyrun!

diyor en öndeki pos bıyıklı. Çarkediyor jüri. Önde onlar, peşlerinde ben çıkıyoruz, sabahtan beri çıkılınca n'olucağını çok merak ettiğim merdivenleri. Üstünde "Küçük Sahne" yazan bir kapıdan giriyoruz. İzleyici koltukları olmayan bir küçük tiyatro salonu, giriş kapısının hemen karşısında uzun bir masa, sahneye dönük sandalyeler.

–Çıkın sahneye! diyorlar. Pos bıyıklı sandalyelerden birine oturuyor, yanına uzun boylu kısa saçlı, blucinli, kareli gömlekli, gömleğinin arkası blucininin üstüne taşmış olanı oturuyor, sigara yakıyor. Öbürleri köşedeki kahve makinesinden kahve almaya gidiyorlar, benimle ilgili değiller. Sahneye çıkarken tökezliyorum, düşecek gibi oluyorum, toparlanıyorum. Kendi yazdığım bir şeyi oynayacağımı açıklıyorum.

–Fransızca mı yazdınız? diyor pos bıyıklı.

–Evet.

–Nerde öğrendiniz fransızcayı?

–Liseyi fransızca okudum.

–Türkiye'de mi?

–Evet. İstanbul'da, lö lise dö Galatasaray!

–Kaç yıl yani?

–Aşşağı yukarı bir asır.

diyorum. Gülüyorlar. Oynayacağım metinde türkçe olarak "ibne" sözünün geçtiğini, bunun türkçede eşcinsel anlamına gelmekle kalmayıp, aşşalayıcı bir sövgü olduğunu açıklıyorum. Boş boş bakıyorlar bana. Kahve makinesine takılanlar da oldukları yerde, sahneye dönüyorlar. Başlıyorum De Gaulle numaramı oynamaya. Jüride kıkırdama oluyor.

Kahve makinesi grubu da masaya yanaşıyor. Gömleği blucininden taşan gülüyor. Pos bıyıklı gülüyor.

–İbne Galatasaray!

diye numaramı noktalayıp frenkçe kahkahalar arasında indiriliyorum sahneden.

(*Kalemimin Sapını Gülle Donattım*, 2001)

anadolu şarapları akarken selçuk hamamlarında
üzümün sahibi doğrulmuş yerinden
atının üstünde bir kavak yeli
rehber olmuş hacı bektaş'ım veli
aslan gelmiş diz çökmüş atı olmuş pirimin
aslan sütü içilmiş amaç konuşulmuş hü
o sevişmiş
ve aşk olmuş
islâm mantar töre yasa mantar
dur demiş duvara hacı bektaş'ım veli
omuzun yaslamış durmuş duvar
kendi ölüsün kendi yuğar
kin namus ve güzel yangın
pirim size alev olsun
bektaşilik zordur zor yürek ister
sırra ekmek sırdır sır yürek ister
inanmışsa inanmış hem savunmuş sırça yürek
bu gibi şeyler tehlikelidir hayatta hü
abdestin bozulmasın gözüm
bu gibi şeyler tehlikelidir ve hüzün
içimdeki mavi öc sapına bir balta bulacaktır bir gün
ben güzelim sen güzelsin biz güzeliz
resmimiz çirkin
fotoğrafçının annesi kötü kadın
o da o'nun çocuğu
biz güzeliz bu kesin
çün pirimiz güzel
pirimizi dara çekmiş kardeşleri
pirim
kardeşlerim demiş
benim pirim benden güzel benden yangın
görmüş düşmüş vurulup alnından

görenler olmuş
sırra ermiş düş olmuştur
artık ona hiçbir şey olmaz
osmanlılık sevdalarından önce
kılıç elde bayrak olmuş hacı bektaş'ım veli
taş ondan öğrenmiş sabrı
elini koyup yüreğine solumuş bulutlarını hü
kavuğundan dökülmüş al güvercinler
bir kemirgen kahpelikle çepeçevre sarılmışız
paris'teyiz zaten şaşkınız
istanbul akıyor gözlerimizden
kötü yunan rakılarıyla geçiştirilmeye uğraşılan bir akşam
eyfel'i gök maviye boyuyorum kafamda
paris ki bizi suskun sedasız bilir
ürkerek sabrımızdan omzumuza gül atıyor
almanya'da basılmış türkçe gasteler el yakıyor
aykırılık bize hastır
deryaları
görmüş
gezmiş
pirimiz
biz ne paris'ler gördük
ve paris'ten öğrendik istanbul'u sevmeyi
arkadaşları asmışlar
gastelerde resimleri var
hü

(*Gündeste*, 1986)

89

–Gogol'ün "Bir Delinin Günlüğü!" öyküsünü biliyor musun?

–Bilmiyorum.

–Gogol'ü biliyor musun?

–Evet. Rus, değil mi?

–Evet. Onun öyle bir öyküsü var. Roger Coggio isimli bir oyuncu, oyunlaştırmış ve oynamış. Bu oyuncu Quebecli!

–Coggio'yu biliyorum elbette. Bizim çok ünlü bir oyuncumuzdur.

–Evet. Gogol, sizin o ünlü oyuncudan daha ünlü!

–Olabilir.

–O öykü Poprişçin diye bir rus memurunun öyküsüdür. Onun Mavra isimli bir hizmetçisi vardır. Öykünün bir yerinde Poprişçin: "Mavra çizmelerimi getir!" der. Biz Mavra'yı sadece bu cümleden tanırız. Şimdi bu öyküyü Mavra'nın gözünden yazayım mı?

–Nasıl yani?

–Mavra Poprişçin'i yargılıyor, üstelik Poprişçin'den daha deli olan Gogol'ü yargılıyor... Böyle bir epik pencereden bakalım Gogol'ün eserine.

–Dediğin öyküyü bilmiyorum. Coggio'yu biliyorum. Gogol, adını biliyorum, ama bu konuda çok bir şey biliyorum denilemez. Coggio, o oyunu burada çok az oynadı. Sonra Paris'te oynadı...

–Sonra bütün dünyada oynadı. Bu oyunla ünlü, sonra da bu oyunla emekli oldu! Sanat hayatı boyunca bunu oynadı.

–Evet, çok para kazandı Coggio! diyerek konuya ısınıyor Monique. Gogol onu sadece, bu yolla Coggio'nun çok para kazanması açısından ilgilendiriyor. Coggio'yu zengin eden Gogol, Monique'i de zengin edebilir mi? Gene en salak noktadan giriyor konuya. Olsun, değişik yaklaşımlarla da olsa, ortak bir konuda heyecanlanmamız önemli.

Sabahleyin bir kitapçıdan Gogol'ün bütün eserlerini kapsayan bir kalın kitap alıp geliyorum eve. Monique eve ulaşmadan, bir giriş sahnesi yazıyorum "Şu Gogol Delisi" adını verdiğim oyuna. Hem Gogol'ü, hem dönemin Rusya'sını anlatan, hem de öğrendiğim kadarıyla quebecçe aranağmeleri olan, resitatif bir şarkı bu giriş sahnesi. Quebecli Mavra'nın gözünden Poprişçin'in ve Gogol'ün deliliği! Ve Mavra'nın Gogol'ü tanımaması, onunla dalga geçmesi, mantığına oturtuyorum oyunu.

–İpe sapa gelir şeyler değil, şu bay Gogol'ün anlattıkları, tamamen deli saçması! diye başlıyor oyun.

Monique çok beğeniyor yazdığımı. Sevinçle devamını yazmaya koyuluyorum. Cebimdeki dolarların azalması, giderek hızlandırıyor yazmamı, bir an önce bitirip, sahneye koyup hemen telif ücretime kavuşmak zorundayım.

"Baldızlar" ekibinden Patricia ve Frederique, Monique'le bir üçlü oluşturuyor.

Sürekli birlikteler. Onlar da Gogol öyküsüyle ilgileniyorlar. Patricia, geldiğim günden beri benimle özel olarak ilgileniyor zaten. Uzun boylu, dalgalı kızıl saçlı, kadife gözlü, çok güzel, genç bir kadın. Benimle konuşurken sürekli bana dokunuyor, zaman zaman kedi gibi sürtünüyor. Ben bir şey anlatırken gözlerimin içine başka şeyler bakıyor. Bunu sezen Monique, ondan uzak durmamı tembihliyor. Yakın durmuyorum ki, Patricia hayatımızın içinde.

Frederique, "Şu Gogol Delisi"ni, bir kabare tiyatrosu olan 180 kişilik, Patriote Tiyatrosu'na önermemizin akıllıca olacağını, o tiyatronun sanat yönetmeni Percival Bloomfield'in böyle çılgınlıklara çok açık olduğunu ve Monique'i çok sevdiğini söylüyor.

–Evet, bunu niye düşünemedik? Percival bayılır bu işe! diyor Monique.

O gün telefon ediliyor adama, devrisi gün bizi evinde kabul ediyor. Uzun boylu, gözlüklü, bir ingiliz kibarlığı içinde bay Bloomfield. Dikkatle dinliyor beni. İlginç buluyor anlattıklarımı.

Monique'in oynayacağı herşeye zaten hemen "evet" diyebileceğini belirtiyor. Devrisi gün Patriote Tiyatrosu'nda buluşuyoruz, tiyatroyu geziyoruz. Alçak ve küçük bir sahnesi olan, oyun sırasında içkinizi ve sigaranızı içebileceğiniz, masa düzenli şirin bir kabare tiyatrosu. Tam aradığım yer. Tek kişilik bir oyun için ideal. Işık sayısı az gibi.

–Depoda spotlarımız var, ilave edebilirsiniz! diyor bay Bloomfield.

İdare bölümündeki odasında oturup sözleşme imzalıyoruz. Şubat ayında 24 kez oynanacak oyun. Yazar ve yönetmen olarak iki ayrı sözleşme imzalıyorum. Yönetmen olarak 500 dolar avans alıyorum, oyun başlayınca 1000 dolar daha alacağım. Ayrıca yazar olarak, kesilen biletten yüzde on telif ücretim olacak. Monique de oyuncu olarak sıkı bir paraya imza atıyor ve avansını alıyor, henüz ilk iki sahnesi yazılmış "Şu Gogol Delisi" oyunum yüzünden...

Kuş gibi çıkıyoruz Patriote Tiyatrosu'ndan Montreal'in ağustos sıcağına.

–Derhal pahalı bir yere gidip, pahalı şaraplar içerek kutlayalım bunu Monique! Endişelenme hesabı ben ödeyeceğim.

–İyi olur! Sürekli ikimizin hesabını ödemekten bıktım! diyerek hemen biraz hüzün serpiyor neşemizin üstüne.

Ona Gogol'ü anlatıyorum. "Ölü Canlar"ın ikinci cildini defalarca yazıp yaktığını, hayatının sonunda kendini dine adayıp, papaz Karlampi'ye sığınışını, "Burun" ve "Palto" öykülerini anlatıyorum...

–Tam benim gibi! Zırdeli! diyerek kahkahalar atıyor Monique. Gogol'ün şerefine kaldırıyoruz kadehlerimizi. Bahşişi de sıkı tutup aldığım avansın yarısını bırakıyorum o İtalyan lokantasına.

–Bahşişi abarttın!

–Hayır şarabı abarttık! diyorum. Esrikliğin mülayimliği içinde birbirimize sarılarak eve geliyoruz, Perspektif Nievski'den geçerek...

(*Kalemimin Sapını Gülle Donattım*, 2001)

1974'ün son günleri ve 1975'in ilk günlerinde, Montreal'de CE FOU DE GOGOL adıyla Fransızca olarak yazılan ve yazarı tarafından yönetilen oyunun prömiyeri 6 Şubat 1975 Perşembe akşamı, yerel saatle 20.00'de yapıldı. Müziği ANDRE ANGELİNİ, dekor ve kostümü MİKİE HAMİLTON ve ATELİER OMİQUE, diapozitifleri SADETTİN AYKENT, ışığı DANİEL DUHAİME, sahne amirliği DANİEL MERCURE tarafından gerçekleştirilen, VİOLETTE DANEAU ve MİCHELLE MERCURE'un giydiriciliği üstlendiği oyunda,

MONİQUE MERCURE

Mavra Mavroviç, Madam Smirnov, Sofia Smirnov,

Olgo Fominişka ve Vasilisa Kaşporovna rollerini oynadı.

RADİO CANADA yapımcılarından ANDRE MAJOR'un isteği üzerine, yazar radyofonik bir versiyon yazdı ve oyuna diapozitifler yerine GOGOL'ÜN MEZAR ÖTESİ SESİ'ni ekledi.

Oyun RADİO CANADA'da SUR TOUTES LES SCENES DU MONDE programında 28 Nisan 1975'te yayımlandı.

1975 yılı içinde yayımlanan oyunlar arasında birincilik kazanan CE FOU DE GOGOL, 1976'da RADİO CANADA'da ikinci kez yayımlandı.

Kendisine "en iyi yabancı yazar" ödülünü kazandıran oyunun, bu ikinci yayının telif ücreti, Kanada'yı terk ettikten sonra yazarına, Teşvikiye'de çok parasız oturduğu bir gün, Strasbourg üzerinden dolaşarak, çek olarak ulaştı.

ŞENSOY, Ağustos 1993'te Yalıkavak'ın Geriş Köyü'nde,

ŞU GOGOL DELİSİ adıyla Türkçesini yazdı,

DERYA BAYKAL'ın giydirici-oyuncu ŞÜKRAN DEDEMAN ve ŞÜKRAN ELMALIOĞLU'nun katılımıyla oynadığı oyunu, CANAN GÖKNİL'in kostümleri ve gene ANDRE ANGELİNİ'nin müziğiyle sahneye koydu.

–Müzik ve jenerik slaytlarından sonra
OYUNCU girer sahneye, şarkıyı söyler.–

OYUNCU– Günlerden rusça bir gün
Üstadımız Gogol, yakarak ikinci cildi
Papaz Kharlampi'yle gerdeğe girdi
Ölü Canlar, öldüler
Gogol kiliseyle evlendi
ve fakat hiç çocukları olmadı...
her neyse,

bir güzel hamişka
sanma ki karuşka
drojki berojnik
kendisi kendiyle.

Kendisi kendiyle... Sanki her bi şeyler yolundaymış gibi
Anlamı yok bunların, benim kafam almıyor
İşin asıl acayip, çok acayip yanı
bir yazarın böylesine çılgın şeyler yazması
Dam üstünde saksağan, gel bize bazı bazı

her neyse,
drojki berojnik
bielkin iev mujik
dolunay koşevoy
pektopahte ikraiev
nazdorovna koşevoy
dolunay ve troyka
Dozvidenya
Dozvidenya
Büyük Taras Bulba, birden küplere bindi

ki oğulları bu küplerde devrimden söz ederdi
Ve bir yumurta kırıp çiğ kıymanın üstüne
bıyıklarıyla yedi.

"Peki" dedi, "savaşmayacak mıyız yani?"
Büyük sessizlik oldu.
Kimse yanıt vermedi, büyük sessizlik oldu.

her neyse,

gorodniçi birader
balalayka semaver
nazdorovna her zaman
balalayka semaver

Günlerden rusça bir gün
Üstadımız Gogol, yakarak ikinci cildi
Kilisenin eşiğine yığıldı:
"Canavarlar benim kalemimden çıktılar
Kendi çamurumla yoğurdum onları
Canavarlar benim içimden çıktılar
Beni ürkütüyorlar."

her neyse,

derpennikov çok iyi
vişenievna serseri
brişka lipek bir sevgi
balalayka semaver
Dozvidenya
Dozvidenya

Aslında, bana kalırsa, muhakkak ki, bir yerde, elbette, n'olursa olsun, bir şeyler söylenmek isteniyor bu öyküde. Ama Mavra Mavroviç'in öyküsü, ne ipe geliyor, ne sapın yanından geçiyor... Resmen deli saçması! Hiçbir şey anlamıyorum, anlamak da istemi-

yorum... Bu durum karşısında, herşeyden önce, bana kalırsa işin içinde iş var. Bilmem anlatabiliyor muyum?

her neyse,

bir güzel hamişka
sanma ki karuşka
drojki brojnik
kendisi kendiyle.

Platon Kovaliov'un burnu, bıkmış usanmıştı bu nezleden, bu sinüzitten ve kendisinin sık sık karıştırılmasından. Bir gün, çekti gitti. Saint-Petersburg sokaklarında, başıboş dolaşan, bir burun görüldü.

Ve Nikolai Gogol, tam işte bu sıralarda, bir dükkândan soyluluk nişanları satın alıyordu,

asıl şaşırtıcı olan buydu
kendisi ne şövalyeydi ne de kont...

her neyse,

gorodniçi birader
balalayka semaver
nazdorovna her zaman
balalayka semaver
potçimu balalayka?
potçimu semaver?
potçimu niet?
potçimu niet?

Ama gene, günlerden rusça bir gün
Açılınca Gogol'ün paltosu

Bir sürü şey döküldü içinden, bir sürü adam çıktı paltosunun kalem cebinden: Dostoyevski, Çehov, Turgeniev, ve dediler ki, hepsi birden:

"Biz Gogol'ün Palto'sundan çıktık!"

her neyse,
Dostoyevski iyidir,
Üstat Gogol zırdeli
Anton Çehov reçete
Balalayka semaver

–IŞIK SÖNER. DİAPOZİTİF: GOGOL.–

GOGOL'ÜN MEZAR ÖTESİ SESİ

Ne balalayka yazdım, ne semaver... Size hiçbir zaman yüreğimin kapısını aralamadım ve ruhumda olup biten hiçbir şeyden sözetmedim, iş bu yüzden beni yalnızca yazar olarak tanıdınız, ama nasıl bir adam olduğumu hiç bilemediniz... Hah hah hah ha...

(Gogol'ün uzun ve sinir bozucu gülüşü)

(*Şu Gogol Delisi*, 1993)

piyanoda keklik gibi gezer eli
marlen ditrih'in güzeli liz grondin
bir tır şoförünün karısı montreal'de
lümpen mahallesinde bethoven
küçük odada iki kız çocuğu
babaları bir tır kamyonuyla evlenmiş
piyanonun üstünde cem sultan gibi mum
hafif sinirli dünya güzeli liz grondin
orman şarkıları söyler kebekçe
uzun tuvaletler giyer
ezber çalar bethoven'ı
kesik kesik soluk verir kulağımın dibinde
aşkların da bittiğini bilmenin hüznüyle
marlen ditrih haltetmiş
bir sarışın kavak ağacı liz grondin montreal'de
jinet marniye istanbul'a gidiyormuş mehmet'ini görmeye
rakı getirecek bize
labradorda kız kulesini içelim diye
renkli türkçe bir erkeklik kusuyorum
yok mu meraklısı matmazeller
binbir gece masallarım var benim
bir gecesi sizin olsun
dehliz bakışlı madam
çok uzaktan çok doğudan çıktı geldi kısmetiniz cennet kuşu
gün doğmadan aşk biterse para yok
kan çıkmazsa para yok
gayet vahşi kısmetiniz çok egzotik cennet kuşu
muhabbet makinesi
gün olur tilt olur
çok yalnızım çok kadınlar ortasında

(*Gündeste*, 1986)

taş olur bektaşi gülleri kabartmadır düşlere
fallar açılır ilkbaharda karın altından
saat cebinden günler saçılır hü
terennüm gönlüm tereddüt bize aykırı
sevgimizi zikredelim evvelâ
gündestemdir merhaba
montreal'in ortasından akıyor labrador
her gün dostları kucaklamalara gebe
her gün bir başka güdük kollarımız
bu ne harman bir gökyüzü
yediseven yürek biziz yedi doğan güneş gibi hü
donunca bu labrador kabra deniz
ozanın takası frenk gaste kâğıdı
donması allahın emri hü
çözülmesi tez olaydı
karadeniz uy kara deniz kara
kim çekip götürmüş ayı
kim çalardı kemanı mitridat'ın sarayında ve n'eylerdi yayı
uy kara deniz kara uy
kemençenin sapına kelepçeli solgun gül
neyin bayramıdır bugün
fındıkalıcılar
alivreciler
fiskobirlik
ve hüzün
ünye'ye de benzemez ya montreal
bir yaşamaktır ki uzaktan ne bitmez namaz
bir yaşamak almış düşünceyi
bir düşünceyi ben almışım
gül derilen eldivenler cemre olmuş
cemrelerden kuş olur
can ciğer kanat çırpan sevgiler yürek çırpan kızılderili kız

konuşulan ve fakat yazılamayan resimli öz dilinin
bir şiirini çevirmeye uğraşır frenkçeye
mermer masada çekimser itip kakarak kendisine
ısmarlanmış birayı
bizim dilimizin konuşması var yazılması yoktur mösyö
n'idüğü fluğ bir düzenin kıblesi yoktur
madem sömürgeleşmek allahın emri
bu kadar çok ingiliz müezzin olmasaydı
belbağsübâdelmevt bu kızılderililer iflah olmaz
anarşistleri vardır can yakar hü
sağasola camii ettirme cemiyeti
ve de iltifat ve telafi fırkası
ki fıkrası çok gülünçtür kıssadan hisse senedi
senin denizlerin de biter bir gün mösyö
kan çıkar pardon
uy sana uyana gözüm uyansana
sana uyarlar uy
kim kime ciro etmiş elma ağaçlarını
hangi dalgalar kim kime dum duma
gürültüsüzlüklerimiz boş çıkan bir ağ gibi denizden uy
bu kimin şavkıması deli deniz umdum ha umdum
umdum avundum
al beni ıraklara götür inandım savundum
uy bana bir idman-ı umumiyse filmin devamı
paslı açacaklardan gazozlar püsküre hü
ünye'de bir sinemada con veyn kötü kızılderilileri öldürüyorken
bu kızılderili kız nerden çıkardı okunup da yazılamayan şiiri
kızılderililer iyi de con veyn mi kötü yani

(*Gündeste*, 1986)

Dur Konuşma Sus Söyleme

Dur konuşma
Sus söyleme
El kaldırma
Kol kaldırma
Bunlar ayıp
Şunlar günah
    Kapa çeneni otur aşşa
    Sana mı kaldı bilâder
    Kazancı Yokuşu'nun fuel-oil sorunlarını
    çözümlemek,
dedim, kendi kendime.

Dur konuşma
Sus söyleme
    Bakarsın haybeden şeyler söylersin de
    Cildimizde kızamık tebarüz edebilir
    Sen konuşma bilader
    Senin ağzın şom bi kere,
dedim, kendi kendime.

Dur konuşma
Sus söyleme
Ona elleşme
Buna bulaşma
Onu yazma
Bunu çizme
Bunlar yasak
Şunlar yasak
    Şindi gider olur olmaz bi laf edersin,
    Örneğin mesela Bulgaristan'ı çok fena yendiğimiz

Millî maçı televizyondan seyrederken bir kahvede
Hanzo kahveci seni kahveden kovar,
dedim, kendi kendime.

Onu söyleme
Bunu söyleme
Sen konuşma
Özellikle sen konuşma
Vatan yahut vesaire
Durup şu kahveciye
Diyalektik olaraktan
Futbolun mânâsını
Anlatsam mı acıba,
dedim, kendi kendime.

Dur konuşma
Sus söyleme
Bunlar küfür
Eden kâfir
Bunlar yasak
Şunlar yasak
Dur konuşma sus söyleme
Biz bir yokuşta oturuyoruz,
dedim, kendi kendime.
1976'nın sıcak bir yaz gününde.

(*Dur Konuşma Sus Söyleme*, 1976)

–İzleyici tiyatroya girer girmez bir sürü yasak belirten yazıyla karşılaşır. Örneğin vestiyerde: "NO SMOKİNG! NO KÜRKİNG!" yazısı ve üstü yasaklayıcı kırmızı bantla çizili bir smokin resmi... Büfede: "BÜFEDEN Bİ ŞEY ALMAMAK YASAKTIR BÜFECİ REMZİ" yazısı, gene büfenin önünde üstü kırmızıyla çizili kocaman bir "P" ve altında: "ALIŞVERİŞE ENGEL OLACAK BİÇİMDE PARK ETMEK YASAKTIR" yazısı... Duvarlarda, fuayede gene bir sürü yasak: "SALONDA KURU VE ISLAK YEMİŞ YEMEK, PİPO, PURO, NARGİLE VE BENZERİ ŞEYLER İÇMEK YASAKTIR." "BU OYUNU BEĞENMEMEK YASAKTIR!" "OYUN SIRASINDA UYUMAK YASAKTIR" ve benzeri... İzleyici salona girdiğinde dekor çakılmakta, oyunun başlamasından önce gerekli işlemler, geç kalmış bir ekibin telaşı içinde tamamlanırken, siyah gözlüklü, trençkotlu, şapkalı hafiyemiz SÖZCÜ girer.–

SÖZCÜ– Başlıyor! Başlıyor! Hemen başlıyor! *(dekoru tamamlayanlara)* Haydi çabuk olun çabuk! Bu kadar milletin parasını kesip tiyatroya geç başlamak yasak kadar ayıp bir şeydir! Hişşşt kardeş salonda sakız çiğnemek ve özellikle balon yapıp patlatmak yasaktır! Başlıyor, oyunumuz başlıyor! Oturun kardeşim! Çökün çök çöök! Siz şuraya, siz de şuraya, başlıyoooor! Beyefendi boyunbağınızı çıkarınız lütfen! Evet evet, çözün ve rahat-

layın. Tiyatroya boyunbağıyla gelmek yasaktır! Ayrıca boynundan bağlanmak çok saçma! Dışarda koskocaman yazıyor, "NO SMOKİNG!" diye... Allahallah, nerdeyse smokinle gelecekler. Yasak dedik kardeşim, aaaa! Hanım hanım, kabak çekirdeği yemek yasaktır. Kocaman yazdık duvara, Alibeyköy stadı mı burası? Ayrıca oyun sırasında yüksek sesle gülerek yanındakileri rahatsız etmek ya da onları da gülmeye zorlamak veya zorlamaya teşebbüs etmek, yasak değildir! *(dekoru tamamlayanlara)* Hazır mısınız çocuklar? Olmadı mı daha? Peki, o zaman ben bir fıkra anlatiim... Efendim, Namık Kemal bir gün tuvalete gider! Evet, fıkra bu kadar, haydi hemen gülün! Oyunun en iyi esprisi budur, hemen gülün yoksa paranız boşa gider...

–Bu sırada salonun ışıkları yavaş yavaş azalır, ekip sahnedeki yerini alırken, müzik başlar. Az sonraki şarkının girişi olan bu müziğin üstüne sahneye giren oyuncular, aşağıdaki sloganları söylerler, işin sonu şarkıya bağlanır.–

– Yasaklara saygısı olmayan bir milletin herşeyden önce kendine saygısı yok demektir!

– Yasaklara saygı göstermek türklüğün şanındandır!

– Pencerelerin ön kısmına konan saksıların düşmesi yasaktır!

– Yedi yaşından büyük erkek çocukların hamamcıya küçük görünerek kadınlar hamamına girmesi yasak ve tehlikelidir!

– Şehir dahilinde dilencilik yapmak yasaktır! Bilumum dilencilerin şehirlerarası yollara dizilmeleri gerekmektedir!

– Fırıncıların kasten ekmek bulundurmamaları ve dükkânlarını kapamaları yasaktır!

– Belediyeye malumat vermeksizin hususi mahallerde müzayede ve münakaşa yapılamaz. Çok yasaktır!

–Bütün ekip birlikte BAŞLAR ŞARKISI'nı söyler.–

BAŞLAR ŞARKISI

Başlar
Başlar
Başlar başlar başlar başlar
Oyunumuz böyle başlar
Oturun
İtişmeyin
Kakışmayın
Çökün
Çök çök çök çök
Başlar
Başlar
Hemen başlar
Şimdi başlar
Bi dakka beyler
Lütfen susalım
Başlıyooooooor!

Başlıyor
Başlıyor
Umulmadık bir anda
Kimselerden habersiz
Bir de bakarsınız ki
Başlamış
Hiç bilinmez
Belli olmaz
Başlar
Başlar
Başlar beyler şimdi başlar
– Başladı başlayacak
– Mahir Kaynak'larımızdan öğrenildiğine göre bugünlerde başlaması kuvvetle muhtemelmiş

– Diye söylüyorlar...
Başlasın
Başlasın
Haydin beyler bayanlar
Curcunamız başlasın
Başlar
Valla
Billa
Şimdi
Hemen
Başlar

–Rahvan giden bir milletin oyunu
ha demeyle başlamak ku!

Başlayalım mı
Başlayalım mı
Söyleyelim mi
Saklayalım mı
Saklayalım mı
Söyleyelim mi

– Haydin başlayalım!
– Başlansın başlansın!
– Her bi şeyler söylensin!
– Artık hemen başlansın!
– Başlamak yasak değil mi?
– Başlamamak yasak!

Başlar
Başlar
Başlar başlar başlar başlar
Oyunumuz böyle başlar

–IŞIK SÖNER.–

(*Dur Konuşma Sus Söyleme*, 1976)

–Evin hanımı Kurabiy'ânım, masanın başına oturmuş iskambil falı açmaktadır.–

KURABİYE– Ah körolası kupa yedilisi, bu sefer de burada kaldı... Nedir bu yediliden çektiğim! Körolası televizyonun arızası da bitemedi... 10 valenin altına, 10'un altına dokuz...

–Evin kızı Meral, giyinmiş, süs püs, sıkı makyaj, sokağa çıkmak üzere Kurabiy'ânımın önünden geçer.–

KURABİYE– Nereye Meral?

MERAL– Ay anne sokağa çıkıyorum, sokağa çıkmak da yasak değil ya!

KURABİYE– Bu akşam yasak.

MERAL– O da ne demek anne?

KURABİYE– Yasak işte... Ne demeği var mı? Bu sabah Karayolları'ndan geldiler, tembihlediler. Sokakta tamirat varmış, bu akşam sokağa çıkmak yasakmış. Otur, dersine çalış!

MERAL– *(geldiği yerden geri çıkarken)* Öf ööf! Hep de beni bulur bu aksilikler!

KURABİYE– *(falı sürdürür)* Al işte maça sekizlisi... Buyrun gene o körolası kupa yedilisine mahkûm olduk, o yedili de burada hapis...

–Baba Emin bey, Meral'in çıktığı yerden, sokağa çıkmak üzere giyimli girer, sokak kapısına yönelir.–

KURABİYE– Hayrola bey, gezmeye mi?

EMİN– Hüseyin beylere gidiyorum, geç kalmam.

KURABİYE– Bi yere gidemezsin!

EMİN– Rica ederim hanım, gene çıngar çıkarma... Haftada bir akşam Hüseyin beye giderim, bilirsin... İnanmıyorsan telefon et, sor Hüseyin beye...

KURABİYE– Telefonu sen etsen iyi edersin... Söyle Hüseyin beye de zavallı seni sabahlara kadar beklemesin.

EMİN– Neden gidemeyecekmişim?

KURABİYE– Bu akşam sokağa çıkmak yasak!

EMİN– Aaa, neden?

KURABİYE– Sokakta tamirat varmış. Bu sabah Karayolları'ndan gelip söylediler. Benim de bütün programım allak bullak oldu...

EMİN– Eee, n'olacak şimdi? N'apıcaaz?

KURABİYE– Yapılacak bi şey yok. Oturup bekleyeceğiz yasağın kalkmasını... Dua edelim de yarın akşama kalksın...

EMİN– Hanım delirdin mi sen? Yarın da mı sürecekmiş yasak?

KURABİYE– Gündüz kalkacak ama, yarın akşama ne olacağı belli olmaz...

EMİN– Çıldıracağım yahu... Resmen hapisiz öyle mi? Aaaa! Sokakta tamirat varmış... Bana ne yahu, allahallaaaah!.. Çok da önemli bir işimiz vardı Hüseyin beyle, tövbe estağfurullah...

–Meral girer, elinde Aile Hukuku kitabı, oturur annesinin yanına ve isteksizce ders çalışmaya başlar.–

MERAL– Öf ööööfff! Çok önemli birisiyle buluşacaktım ben bu akşam... Buldular benim cumartesi akşamımı... Cumartesi akşamı Aile Hukuku çalışan tek deli benim herhalde yeryüzünde!

–Emin bey telefona gider, numaralar çevirir.–

KURABİYE– Çok önemli birisiyle buluşacakmış... Hep de önemlileriyle buluşuluyor zaten... Bi tanesi evlenmekten söz etse bari...

MERAL– Anne, bu çok başka bir insan... Alıcek beni!

EMİN– Hişşşt gürültü etmeyin canım... *(telefona)* Alo?.. Evet Hüseyin bey, ben Emin... Bu akşam sokağa çıkma yasağı varmış, ben size gelemeyeceğim, isterseniz siz bize buyrun... Efendim?.. Hay allah kahretsin, öyle ya siz de çıkamazsınız. Peki n'apıcaz, nasıl edicez?.. Evet evet... Nasıl?.. Bilmiyorum valla... E, tabii bu iş yarına kalamaz bilader. Hem yasak belki yarın akşam da devam edecekmiş...

MERAL– Ne? Yarın akşam da mı? Dünyada olmaz... Bir dakika duramam artık! Şimdi çıkıyorum sokağa!

KURABİYE– Kızım belki devam eder, diye düşündüm... Yarın sabah bitiyormuş aslında... Bakarsın yarın akşam da olabilir, belli olmaz ki... Hiçbir yere çıkamazsın, evlerin kapılarını dışardan sürgülemişler...

EMİN– Şişşşşt, susun canım... *(telefona)* Efendim Hüseyin bey, duyamadım... Evet... Ha, olabilir tabii... Bi dakika efendim, ben benimkini aliiim...

–Emin bey telefonu bırakır, tavlasını alır, telefonun yanındaki küçük masanın üstüne açar tavlayı.–

KURABİYE– Demek tavlaymış beyimizin çok önemli, yarına kalamayan işi!

EMİN– Şişşşt, kafamı karıştırmayın! *(telefona)* Evet Hüseyin bey, siz siyahları alın... Diziyorum efendim... Pehlevi usûlü dizelim üstadım... Pekâlâ...

MERAL– Ay çıldıracağım! Vallahi çıldıracağım... Kabahat bende, keşke dün akşam çıksaydım. Tam ciddi bir erkek bulmuştum.

KURABİYE– Sen onun ciddiyetini külahıma anlat! Ciddiymiş... Yok alıcekmiş... Seni kimse almaz, kimse! Otur oturduğun yerde. Sen canım kısmetleri kaçır, ondan sonra kabahati Karayolları'na bul...

EMİN– *(telefona)* Ne attınız Hüseyin bey?.. Düşeş mi?.. Sahi mi?.. Yoo, size itimadım sonsuz elbette... Rica ederim Hüseyin bey, buyrun oynayın... Evet... Evet...

KURABİYE– O kıçıkırık züppeler alsalar bile, seni üç günde boşarlar alimallah! Seninle kim geçinebilir?

MERAL– Hiç bile boşayamaz, boşanmak yasak bi kere!

KURABİYE– Nasıl yasak?

MERAL– Yasak tabii, öyle "Boşsun!" demeyle boşama senin zamanındaymış. Yasalar var, yasalar... Boş yere mi dirsek çürütüyoruz?

EMİN– Gene mi düşeş attınız Hüseyin bey?Maşallah, bu akşam çiftiniz bol!.. Çok iyi zarınız var vallahi... Efendim?.. Evet iki kırığım var Hüseyin bey...

MERAL– *(kitaptan okur)* Bak anne bak; "Boşanma kanunda yazılı bir sebebe dayanır ve yargıcın kararıyla mümkün olur." Boşanmak için sebepler gerekli yani, ben herşeyi hesapladım. Birincisi: Zina! Zina yapmam, yaparsam da usturuplu yaparım, kimsenin ruhu duymaz. Kocamın canına kastetmem, pek fena muamelede bulunmam, yüz kızartıcı bir cürüm işlemem, haysiyetsiz bir hayat yaşamam, terk etmem ve de deli değilim... İşte o zaman nah boşar! Ben herşeyi hesapladım anne. Boş yere mi Hukuk okuyoruz? Ah birini kafese koyup evlenebilsem, gerisi kolay.

EMİN– *(telefona)* Aaaa Hüseyin bey, size güvenim sonsuz ama, yani insanın da inanacağı gelmiyor, ne lazımsa atıyorsunuz bilader... Nasıl?.. Hayır Hüseyin beyciğim, sadece dört kırığım var!.. Efendim?.. Ne zaman aldınız altı kapıyı beyefendi?.. Hangi düşeş yahu?.. Ne kadar çok düşeş attınız bu akşam, yani insanın inanacağı gelmiyor beyefendi...

MERAL– Kocana bol içki içireceksin anne! İçkisine hiç karışmayacaksın. Bak kitapta ne diyor; "Eşler arasında aşırı bir sinirlilik hali vardır. Fakat bu hali ortaya çıkaran sebep kocanın alkol iptilâsıdır. O halde kocanın boşanma davası açmaya hakkı yoktur..."

KURABİYE– *(Emin beye bir bakış atarak)* Kadın kocasından boşanmak isterse neler yapılacağı var mı orda kız? Telefonda tavla konusu var mı kitapta?

EMİN– Rica ederim hanım, beni sıkıştırma, hayatımda ilk defa yeniliyorum... *(telefona)* Nedir Hüseyin bey?.. Aaah ah, attınız demek o dübeşi... Ah, mahvoldum... Evet, dokuz kırığım var Hüseyin bey!

KURABİYE– *(Hukuk kitabını karıştırır)* Bak kız bak, neler varmış bu kitapta; "Kadın tarafından havagazının dalgınlıkla açık unutulması cana kast değildir." Al sen şu kâğıtları bi fal aç, ben de biraz şu kitabı karıştırayım...

EMİN– *(telefona)* Yoo! Bu kadar olmaz Hüseyin bey!.. Siz galiba yalan söylüyorsunuz. Çok özür dilerim ama zar sesi bile gelmiyor sizin taraftan... Tamam canım tamam, oniki kırığım var.

–Bu sırada kapının zili çalınır. Üçü birden donup kalırlar.–

KURABİYE– Yanlışlıktır... Sokakta kimse yok ki, kim çalacak bizim kapımızı?

EMİN– *(telefona)* Bi dakka Hüseyin beyciğim, garip bir durum, bizim kapı çalındı... *(telefonu bırakır, kapıya gider)* Allahallah! *(kulisteki kapıyı açmak üzere çıkar, az sonra şaşkın geri döner)* Hanım, siz ruh falan çağırdınız mı?

KURABİYE– Ne ruhu?

EMİN– Nane ruhu değil herhalde! Kapıya bi ruh geldi, "Beni burdan mı çağırdınız ağbi?" diyor...

MERAL– Ay şaka mı yapıyorsun baba?

EMİN– Ne şakası be? Herif kapıda bekliyor... Ruh işte, resmen ruh! Çabur karar verin, ruha ayıp oluyor, kapıda bekletiyoruz.

KURABİYE– Bey delirdin mi, ne ruhu?

EMİN– Pekâlâ! Aliim içeri de, ne haliniz varsa görün! Tavlam da yarım kaldı... *(telefonu alır)* Şimdi geliyorum Hüseyin bey. Bize ruh geldi, onu içeri aliim, hemen geliyorum... *(Emin bey çıkar. Kurabiye ve Meral merakla ayağa kalkarlar. Önde beyaz çarşafa bürünmüş ruh, peşinde Emin bey, girerler)* Buyrun ruh kardeş! Buyrun oturun!

KURABİYE– Ay üstüme iyilik sağlık, sahici ruh!

–Ruh efendice oturur. Meral ve Kurabiye ruha korkuyla bakarlarken, Emin bey tavlasının başına oturur, telefonu alır.–

EMİN– Evet Hüseyin beyciğim... Efendim?.. Evet evet, ruh! Valla bilmiyorum, bizim hanımla kız, oyun kâğıtlarıyla fal falan açıyorlar, belki bilmeden, yanlışlıkla ruh çağırdılar... Evet evet... Vallahi Hüseyin beyciğim... Hiiç, oturuyo!.. Tabii tabii, geldi oturuyo işte!.. Ne latifesi Hüseyin beyciğim, isterseniz veriim, konuşun... *(Ruh yerinden kalkar, telefona ilerler, sert bir hareketle Emin beyin elinden telefonu alır, beyaz çarşafın altından bir makas çıkarır, telefonun telini keser ve telefonu kapatır)* Aaaa, deliye bak! Niye kesiyorsun be telefonu? Ne serseri ruhsun canım! Tavlamız n'olucak şimdi?

RUH– *(üstündeki çarşafı atar, eli tabancalı bir adamdır)* Ruh numarası buraya kadar! Sökülün lan bütün paralarınızı, mücevher ve taşıması kolay makul teferruatı masanın üstüne koyun...

KURABİYE– Ay mahvolduk bey, hırsızmış!

RUH– Hırsız diil anam, ruh ruh! Çıkar bakiim, şu bilezik ve boyundaki edevatı... *(Meral'e)* Yavru, sen de bilumum yüzükleri parket şuraya... Hadi lan çabuk olun! Cumartesi gecemi sizinle geçirecek diilim...

–Kurabiye ve Meral, korku ve şaşkınlık içinde mücevherlerini çıkarıp masanın üstüne koyarken, Emin bey de, saatini, yüzüğünü ve cüzdanını masaya koyar centilmence.–

EMİN– Buyrun hırsız bey kardeşim... Tavladan başka herşeyi alıp götürebilirsiniz... Televizyonu da alabilirseniz çok memnun oluruz...

RUH– Ne televizyonu lan, hanzo hırsız mıyız biz? Ayıya bak, televizyonu alıp götürseymişim, çöpçü müyüz lan biz? *(kadın-*

lara) Elinizi çabuk tutun lan haybeden gacolar... Şööle saçları kaldırın da ense tıraşınızı tarassut edelim... *(Meral saçlarını kaldırır)* O küpeleri de dökül bakiim...

MERAL– Ama onlar hediye... Verememe!

RUH– Hislerimle oynamayın lan, hırsızım ben. *(Meral çaresiz küpeleri de verir. Ruh hepsini cebe indirir, cüzdanı açar, bakar. Emin'e)* Afferim ulan ihtiyar, cüzdan sıhhatli. *(cüzdandan bir elli lira çıkarır, atar masanın üstüne)* Alın bakiim şu elli lirayı, sokağa çıkma yasağı kalkınca taksi tutar, karakola beni şikâyete gidersiniz... Hırsızın hasosuyuz biz!

MERAL– Hırsız bey, bi elli lira da benim için bırakabilir misiniz?

RUH– Valla kurtarmaz anam! Hadi eyvallah!

KURABİYE– Sokağa çıkmak yasak!

RUH– Sahi mi? O zaman oturup pişpirik oynıyalım ha! Yasakmış! Dümbüklere yasak, dümbüklere! Hırsıza yasak olmaz!

–IŞIK SÖNER.–

(*Dur Konuşma Sus Söyleme*, 1976)

sizi bir yerden tanıyorum martı
hiç samsun'da bulundunuz mu
askerliği nerede yaptınız peki
hayır hayır sizi bir yerden ısırıyor gözüm martı

(*Gündeste*, 1986)

Kumpanya'nın hasosu
Üç beş komik kafadar
Kahvede meyhanede
Ucuz heyet kurarlar

komik-i şehir, pişekâr
minübüste öğrenir mevzunun konusunu
bu akşam Balıkesir
yarın akşam Bandırma
adın konserci'ye çıkmış
eylediğin tiyatora
başkadınartiz yengemiz
cönprömiye patrondur

Anyamanya kumpanya
Soğan ekmek şampanya
Anyamanya kumpanya
Yola revân olduk biz

–Ofelya Zehra esas kadın
Arap Tayyar, karakter
ARABIN İNTİKAMI
ecnebicesi: Vilyam Şiller
müellif: Tayyar Ağbi
Hayda başlıyor!
To be or not to be, meclisi...

Arap Tayyar Ağbi, gazhane tarafından antresini yapar, alkışını alır. Bir silkinir, role girer...

ARAP– Ya herrü ya merrü
İşte işin bütün ketemperesi burda!
Kumpanya'nın hasosu
Haftayımda yevmiyeni alırsın

Baktın yevmiye nanay
Sen kirişi kırarsın
Arkadaş mı yok kahvede?
Başka heyet kurarsın...

Anyamanya kumpanya
Soğan ekmek şampanya
Anyamanya kumpanya
Yola revân olduk biz

–Haydi de yavrum başlıyor
ARAP TAYYAR
dan ayrılan
Stanislavski İsmail
ARABIN İNTİKAMI
Facia üç perde
Karılarımız dolapda
Matineler devamlıdır
Haydi de girelim ağbiler
bugünlerde başlıyor...

Sen operet söylersin
Konser gelmiş sanırlar
Sen dramlar kesersin
Onlar saf saf bakarlar
Sen şairlik satarsın
Herkes senden şairdir
Adamı sallamazlar
Varsa da yoksa karılar
İlle de bizzat karılar

anyamanya kumpanya
soğan ekmek şampanya.

(*İdi Amin Avantadan Lavanta*, 1976)

SÖZCÜMENT
Gün olur hayâli cihâna dokunur
Gidip sureti alınır, bu bir hayâl oyunudur
her akşam meâlen oynanır
Mevzûsuz oyun olmaz, mâlûmunuz
Bu akşamki mevzûmuzun konusu
sûretini aldığımız
İdi Amin Avantadan Lavanta oyunu
Bunu yazan Tosun
Seyreyleyen anlasın
Çal bakalım cazbant
Ayineyi tiyatora ne gösterir!

AYİNEYİ TİYATORA KOROSU
Oyunumuz afrikidir, hikâyemiz alaturka
Çalınan saz ecnebidir, söylenilen ferahfeza

SÖZCÜMENT
Oyunumuz afrikidir, dekorumuz hasır masır
herşeyimiz hasırüstü
Hikâyemiz bizatihi alaturka
Zaten dünya biraz türktür
İdi Amin, lâzın tursil görmemişi...

AYİNEYİ TİYATORA KOROSU
Oyunumuz afrikidir, hikâyemiz alaturka
Çalınan saz ecnebidir, söylenilen eşe dosta

SÖZCÜMENT
Sonucun neticesi, maceramız, Uganda'da cereyan eder, görelim bakalım, oyunumuzun cönprömiyesi, yani esasçocuk İdi Amin'in başından ne gibi afrikî avantür maceraları, geçer...

BİDAYET

Ağbicim, şindi benim anlayabilemediğim bi durum var. Ayıptır söylemesi biz, İstanbul'un Aksaray taraflarındanız, kafamız az biraz kendimize göre çalışır. Bu İstanbul'un Aksaray'ı var, Konya'nın Aksaray'ı var, ayıptır sorması, bu sizin afrikî Uganda'nın Aksaray'ı var mı?

SÖZCÜMENT

Demin söyledik ya anam, oyunumuz afrikî de olsa, hikâyemiz alaturka... Zaten bu dönemeçli dünyada, her yer, az biraz Uganda...

BİDAYET

Yani, şindi, öyle olunca, bu sizin Uganda'nın Aksaray'ı olmuş oluyor mu ağbi?

SÖZCÜMENT

Bak anam, İstanbul'da Aksaray, Kampala'da Hattı-üstüvâne meydanı... Aksaray'da Dikilitaş, Kampala'da Karataş...

BİDAYET

Kampala kim?

SÖZCÜMENT

Kampala, İdi Amin'in kamp yaptığı yer... Dolayısıyla Uganda'nın başkenti.

BİDAYET

Peki bizim Aksaray, nerenin başkenti oluyor? Gördün mü bak olmuyor.

SÖZCÜMENT

Günü gelir, Aksaray da başkent olur n'olacak?

BİDAYET

Bugünlerde olur mu?

SÖZCÜMENT

1999'da, biz iktidara geldiğimiz zemân, Konya'yı başşehir, Aksaray'ı da başşehir yardımcısı olarak düşünüyoruz zaten...

BİDAYET
Haaaa... Demek Uganda'da da durum o durum.

AYİNEYİ TİYATORA KOROSU
Bir başkadır bizim Uganda'mız...

–Sâde suya bol tumbalı afrikî bir müzik başlar.
UGANDADIR AĞBİLER BURASI şarkısı.–

UGANDA'DIR AĞBİLER BURASI ŞARKISI

Hattı üstüvânenin
Altı da üstü de hep orman
Uganda'nın ortasından
Irmak mırmak akmıyor
Afrikî bir sıcak var
Vantilatör bulunmaz
Kenya ceryanı kesmiş
Buzdolabı çalışmaz
    Yangındayız ağbilerim
    Gazoz mazoz kesmiyor
Ugandadır burası
Esmer olur insanı
Ademoğlu beyazmış
Ya siyahlar kimin oğlu?
    hiyya hiyya hiyya ho
    va hiyya hiyya mama hiyya ho
Heybeden bir ülkede
İnsan adam sayılmaz
Bilmem ki bu dünyaya
Biz niye burda geldik?
Kapılmış gidiyoruz
Hanzo düşüncelere
Varsa yoksa ille de

Uganda'nın şerefi
İnsan Merih'e gitmiş
Uganda'da taş devri
Kapılmış gidiyoruz
Ekvator yellerine
Yangındayız ağbilerim
Gazoz mazoz kesmiyor
    Ugandadır burası
    Esmer olur insanı
    Ademoğlu beyazmış
    Ya siyahlar kimin oğlu?
hiyya hiyya hiyya ho
va hiyya hiyya mama hiyya ho.

(*İdi Amin Avantadan Lavanta*, 1976)

Kampala 25 Nisan İlkokulu

SÖZCÜMENT

İdi Amin'in sübyanlığına tekabül eden yıllarda gariban Uganda Yontma Taş Devri'nden Cilâlı Taş Devri'ne geçmenin telâşı içindeydi. Gariban ülkelerin bir devirden bir devire geçmesi elbette garibanca olur. Cilâlı taş alabilebilenler aldılar, alabilebilemeyenler yontma taşlarına leflef cilâsı çektiler ve gariban Ugandamız Yontma Taş Devri'nden Cilâlı Taş Devri'ne geçmiş oldu.

Bu sırada, anasını operasyon sırasında yitiren İdi Amin, ekkaka bir sokak çocuğu olmuştu. Uganda Ek-kaka Sokak Çocuklarını Koruma Cemiyeti Başkanı, Islahattin bey, aldı İdi'yi karşısına:

"Oğlum İdi, oku oku, baban gibi, gergedan olma!" dedi. Bunun üzerine İdi, kendini ilme vakfetmeye karar verdi. Uganda'da okumak çok önemliydi. Bir Uganda atasözü vardır, şöyle der:

"Okumadan adam olunmaz, okumakla adam olunacağı da şüphelidir amma, okumak iyidir!"

Kampala 25 Nisan ilkokulu:

> –Sözcüment çıkar. Ungavi öğrenciler sınıfa girerler. İdi Amin, Habahaba, Tamara ve Abitibi, peşlerinde Örtmen. Ellerinde, taşlar, çekiçler, murçlar, yerlerine geçerler, otururlar. Örtmen'in bir işaretiyle ayağa kalkarlar.–

UNGAVİ ÇOCUKLAR

Urkum
Ungakum
Hogomog
hogom
bogotigimi tontog
kütügidimi bombog
Ungamı özümden gog honkong.

ÖRTMEN

Otur! İdi Amin, nerde senin defterin?

İDİ AMİN

Örtmenim, ben harita metod defteri alanga... Tabii çok ağır olanga... Okula getiremeyenga, evde çalışanga...

ÖRTMEN

Peki şimdi nereye yazacaksın?

İDİ AMİN

Duvarlara yazanga!

ÖRTMEN

Olmaz!

İDİ AMİN

Niye, herkes okulun duvarlarına canının istediğini yazanga.

ÖRTMEN

Olsun, sen herkes değilsin..

İDİ AMİN

O zaman, *(öğrencileri gösterir)* bunlardan birini marizliyenga, bi yaprak alanga.

ABİTİBİ

Al İdi Amin, ben vereyim, okulda anarşi manarşi çıkmasın...

ÖRTMEN

Haydi yazın bakalım taşlarınıza: "Bizim Uganda'mız iyidir."

–Herkes çekiciyle murcuyla yazmaya koyulur. İdi Amin, gizlice bir matkap çıkarır ve çalıştırır, matkapla yazmaya başlar. Örtmen yanına gelince matkabı saklar.–

ÖRTMEN

Aferin, İdi Amin, bak ne kadar çabuk yazmaya başladın.

İDİ AMİN

Elim alıştı.

–Örtmen uzaklaşır.–

ABİTİBİ
Örtmenim efendim, Uganda'nın U'su küçük oldu, olur mu?
ÖRTMEN
Olur mu? Koskoca Uganda küçük yazılır mı?
ABİTİBİ
Ama örtmenim, bizim Uganda'mız o kadar kocaman değil ki...
ÖRTMEN
Olsun, bizim Uganda'mız kocamandır.
ABİTİBİ
Sizin Uganda'nız, nerede örtmenim?
ÖRTMEN
Sersem, o ne biçim soru öyle? Bizim Uganda'mız, bir tanedir.

–Konuşmalar durunca İdi'nin matkabının canhıraş sesi duyulur.–

ÖRTMEN
Nerden geliyor o ses?
İDİ AMİN *(Abitibi'ye)*
Nerden geliyor o ses?
ABİTİBİ
Hangi ses?
İDİ AMİN *(Örtmen'e)*
Hangi ses?
ÖRTMEN *(matkabı görür)*
Aaa, bu da ne böyle? Ecnebi bir cisim. Nerden buldun bunu?
İDİ AMİN
Dayım Almanya'dan getirdi.
ÖRTMEN
Almanya'dan mı getirdi?
İDİ AMİN
Ha.. Kaufhof'tan almış..
ÖRTMEN
Dayın ne iş yapar?

İDİ AMİN

Mezar taşlarına şiir yazıyor. Çekiçle on beş günde bir taş bitirebilenga. Sindi bu âleti getirenga, günde on beş taş bitirebilenga, ama günde on beş adam ölmeyenga. Onun için bazı günler ben bunu yanıma alanga.

ÖRTMEN

Peki, nasıl çalışıyor, bu edevat?

İDİ AMİN

Orda düğmesi var, basıyorsun, çalışanga.

ÖRTMEN

Sersem onu sormadık, bunu döndüren kuvvet nedir?

İDİ AMİN

Ben dönderenga, düğmesine basanga, dönenga...

ÖRTMEN

Sersem.. Onu sormuyorum.. Bu zımbırtıyı dönderen kuvvet ne? Ne gibi bir güçle çalışıyor bu edevat?

İDİ AMİN

Ha.. Elektrik..

ÖRTMEN

Elektrik mi? Allah allah, yeni bir buluş olmalı.. Acaba yontma elektrik mi, yoksa cilâlı elektrik mi?

İDİ AMİN

Cilâlı elektrik herhalde. Baksana ne biçim parlayanga..

ÖRTMEN

Ver bakiim sen onu bana.. Hadi, sen de herkes gibi çekicin ve murcunla yaz..

İDİ AMİN *(verir)*.

Ooo, sıkar ama ha.. Biz burda ilkel primitif metodlarla mı çalışacaaz yahu?

ÖRTMEN

Susun.. Yazın bakalım..

HABAHABA

Örtmenim efendim, uyduramadım yan gitti, olur mu?

ÖRTMEN

Niye yan gidiyor? Size önce bir çizgi çekin dedik..

İDİ AMİN

Örtmenim, Ugandamız'ın Z'si sığmadı, öbür satıra geçenga?

ÖRTMEN

Olur mu sersem? Neden hesaplamıyorsun?

İDİ AMİN *(taşın kalınlığını gösterir)*

Z'yi buraya yazanga..

ÖRTMEN

Olmaz..

İDİ AMİN

Niye? Çevirerek okunanga.. Ugandamız Z..

ÖRTMEN

İdi sinirlendirme beni, geçiririm o kâğıdı kafana..

HABAHABA

Ona bi şey olmaz örtmenim, kafası çok sağlamdır..

İDİ AMİN *(kalkar, taşıyla Habahaba'nın kafasına vurarak)*

Örtmenim bana hakaret edilenga!

–Habahaba taşaltı olur, düşer, bayılır.–

ÖRTMEN

N'aptın İdi Amin?

İDİ AMİN

U'yu büyük yaptım. İyidir'in İ'sini yapıyorum örtmenim.

ÖRTMEN

Onu sormadık, kalınkafa.. Arkadaşın Habahaba'yı bak ne hale soktun. Çocuk kendine gelemiyor.. Habahaba çocuğum, kalk yavrum, Habahaba..

İDİ AMİN

Ona bi şey olmaz örtmenim, ben ona her gün böyle şakalar yapıyorum.. Taş şakasına alışıktır.

TAMARA

Öğrenim yapmak da olanaksızlaştı vallayi billayi.. Annem babam beni yetiştirdi, bu okula yolladı.. Anarşik hareketler yüzünden iki satır yazı yazamıyoruz..

İDİ AMİN

Örtmenim bakın hiç ortada anarşi manarşi yokken, anarşi, diyor.. Durup dururken anarşi çıkarıyor bu kız..

ÖRTMEN

Habahaba çocuğum, kendine gel yavrum. Habahaba yavrum..

–Habahaba ayılır, taşını kapar İdi'nin kafasına bir süre vurur. İdi'ye hiç bi şey olmaz.–

HABAHABA

Taşkafa n'olucak!

İDİ AMİN

Örtmenim bana hakaret edilenga!

ÖRTMEN

İdi Amin otur yerine.. Habahaba, sen de geç bakiim yerine.. Üniversiteye çevirdiniz burayı..

TAMARA

Can güvenliğimiz bile kalmadı vallayi billayi..

İDİ AMİN

Örtmenim, siz bu mangafaların hepsini kovanga, herşeyi bana öğretenga..

ÖRTMEN

Olur mu? Uganda'mızın okumuş insanlara çok ihtiyacı var. Hepiniz gereklisiniz Uganda'mıza..

İDİ AMİN

Hayatta öğrenilecek çok şey var mı örtmenim?

ÖRTMEN

İnsanın ömrü yetmez çocuğum.

İDİ AMİN

Belki benimki yeter.

ÖRTMEN

Niye? Sen insan değil misin yavrum?

İDİ AMİN

Haa.. Sabah sabah hakaret etme, elimizi örtmene bulamayalım..

ÖRTMEN

Sakin ol İdi'ciğim, ben sana mantık öğretmeye uğraşıyorum.

İDİ AMİN

Mantık naga?.. Ha, anlayanga... Mantık, hamur işi... Yufka dürülüp bükülenga, içine kıyma konanga...

ÖRTMEN

Hayır yavrucuğum, o senin dediğin "mantı"... Benim dediğim mantık... Mantı'ya k ilâve edeceksin.. k..k!

İDİ AMİN

Örtmenim, ben kakalı mantı sevmeyenga, sarımsaklı yoğurtlu sevenga.

ÖRTMEN

İdi, mantık yenilmez, soyut bir şeydir.

TAMARA

Midesinden başka bir şey düşünmez ki!

İDİ AMİN

Örtmenim, ben bu kıza çok bozulanga.. Hem kızlar niye okula gelenga? Evde oturup bulaşık yıkayanga.. Zaten kızlar sınıfın abdestini bozanga.

ÖRTMEN

Yeter, kesin dırdırı, daha yazılarınız bitmedi.. Habahaba, bak hâla Uganda'mızın U'suyla uğraşıyorsun..

HABAHABA *(ağlayarak)*

Ama örtmenim, ben, demin baygınlık geçirdim, onun için arkadaşlarımdan geri kaldım...

ÖRTMEN

Peki tamam, kes, ağlama..

İDİ AMİN

Örtmenim, ben Uganda'mızla uğraşmıyorum efendim.

ÖRTMEN

N'apıyorsun?

İDİ AMİN

İyidir!

ÖRTMEN

İyi!

HABAHABA

İyi valla, biz eşek gibi çalışalım, İdi Amin, yan gelip keyif çatsın... Ben de çalışmıyorum... Ben de çalışmıyorum..

ÖRTMEN

Anarşi?

TAMARA

Örtmenim efendim, ben çalışıyorum efendim..

ABİTİBİ

Ben de..

–İdi Abitibi'ye bir dirsek atar.–

çalışmıyorum.–

İDİ AMİN *(ayağa kalkar)*

Hoca... Sınıfın dörtte üçü boykot kararı almış durumdadır. Geri kalan dörtte biri bizi madallamaz.. Siz şimdi, bu sınıftan, ufak ufak, gazlayanga..

ÖRTMEN

Ben n'apanga?

İDİ AMİN

Gazlayanga.. Gidenga.. Gidenga..

ÖRTMEN *(giderayak)*

Regalet Regalet... Sizi müdür Mister Hastır'a şikâyet ediciim!

İDİ AMİN

Hastiir!

–Örtmen çıkar.–

İDİ AMİN

Arkadaşlar, boykot komitesi başkanı olarak, bundan böyle işin ideolojik tarafına ben bakanga. Herkes ayağa kalksın!

ÖĞRENCİLER

Urkum, ungakum

Hogomog...

İDİ AMİN

Kes.. O muhabbet bitti.. Arkadaşlar böyle eğitim olmaz.. Okumakla da adam olunmaz.. Görülen lüzum üzerine bu okul tarafımdan beş yıl kapatılmıştır.

ÖĞRENCİLER

Heeeeeeey!

–IŞIK SÖNER.–

(*İdi Amin Avantadan Lavanta*, 1976)

ney çalar iki kare tokmiks okurdu mete inselel
anyamanya kumpanya
idi amin avantadan lavanta
tam rayına otururken oyun
sukoyverir mete'nin karısı kâmuran peron
bir rubab-ı şikeste
sıraselvilerde
doğmadan öldü cenin kumpanya
altı satırla işime son verdi
hiç kurşunla mete'nin hayatına son veren
kâmuran peron

(Gündeste, 1986)

Çocuk İlkokuldan Kokar

başöğretmen bir kaldırdı kaşını
öcü defter çıktı ceket cebinden
bir cenaze suskunluğuna büründü sınıf
kıkırdama arka sıralarda hitam bulurken
vurdu cetveli kürsüye başöğretmen
masa üzüldü, cetvel üzüldü
Sen gel! dedi, tahtaya
sen gittin
sen küçüktün
kara tahta bir büyüdü senin çocuk gözünde
gittin tıpış tıpış durdun önünde
gülmemeklik gerekli
şikâyet etmiş şermin örtmen seni annene
sınıfta pek fena gülüyor diye
dudaklarını ısırdın küçük sen
çünkü küçüktün
çünkü seviyordun gülmeyi
çünkü insandın
henüz yasaklanmamıştı gülmek
sordu soruşturdu başöğretmen
bilmiyordun işte küçük sen
belleyememiştin dağların yükseltilerini
ülkelerin nüfuslarını, nehirlerin uzunluklarını
büyük adamların doğum ölüm ve ağır hastalanma günlerini
saat kaçta bahçeye çıktı Kanuni, senin bundan haberin yok
Ve en fenası, bilmiyorsun işte bak
Çaldıran zaferini
Çaldıran zaferi ki Yavuz Sultan Selim'in, saz şairi Şah İsmail'e karşı düzenlediği bir saldırıdır, Çaldıran'da çıldırasıya adam kesilmiştir

Yavuz Sultan Selim ki şairdir
ve aruzlu vecizli ve farsça ve arapça şiirleri vardır
Şah İsmail ki nâmı diğer Hatayi'dir
Zannederim Hataylı'dır
Şiirleri türkçedir, okullarda okunur, radyomuzda türkü
olup çalınır
kimbilir ırak radyosunda ne kadar iran şiiri vardır
küçüksün sen
bunlardan bihaber
basıyordun kahkahayı
duyunca mercidabık sözünü
başöğretmen bir devirdi gözünü
dolmakalem titredi kendine döndü
danagözü bir sıfır sütbeyaz sayfaya tecavüz etti
yaşamanın sicili başladı yavrum
otur yerine
derste gülmek yasaktır
gülmenin yasaklanması gülünç
insanlar gülsün için yazdım
ahlakî muntazam komedya
BİZİM SINIF'ı
sürç-ü daktilosu boldur, affola
bu oyunu yazdığımda, ben küçüktüm.

(*Bizim Sınıf*, 1997)

–Bizim Sınıf. Mecbure oturmuş hafızlamaktadır. Kızlar birer ikişer girerler.–

ZEKİYE– Üff üff... Daha kaç ders var?

LEYLA– Şindi mantık var, öğleden sonra tarih var, cebren cebir var.

ZEKİYE– Onu biliyoruz, bu sene daha kaç ders var?

LEYLA– Bu sene kaç mantık dersimiz kaldı, onu mu soruyorsun?

ZEKİYE– Üff Leyla üff, bir gün de sorduğum şeyi bir kerede anlasan n'olur?

LEYLA– Sen anlatmak istediğini bir kerede anlatsan n'olur sanki.. Dur hesaplayalım..

–Leyla hesaba dalarken Ayşen girer.–

AYŞEN– Pazartesi, sabah sabah mantık.. Ne mantıksız iş yahu! Kim yapıyor bu porgıramları? Elli kere söyledik, pazartesi sabahı sevdiğimiz bir ders koyun, seve seve okula gelelim. Sakalımız yok ki bizi dinlesinler...

TACİSER– Sen de yüzüne ağda yaptırtma kızım.. Koy ver sakalı, sözünü dinlesinler..

AYŞEN– Alırım ayağımın altına Taciser.. Otobüsle geldim zaten, burnumdan soluyorum..

NESRİN– Bravo Ayşen.. Ye onu... Ona karate uygula..

ZEKİYE– Parçala onu Ayşen..

TACİSER– Susun kız susun, ortalığı babalamayın.. Şaka yaptım anam..

AYŞEN– Bana pazartesi sabahları şaka yapmayın..

LEYLA– Kız Zekiye, sen bana neyi soruyordun?

ZEKİYE– Sene sonuna kadar kaç ders kaldı, onu soruyorum.

LEYLA– Tamam, doğru anlamışım.. Tam üçyüzseksendört ders kaldı. Oniki cumartesi, oniki pazar, dokuz gün bayramlar... Kala kala 118 gün kalıyor..

ZEKİYE– 118 gün ha.. Üff üff...
AYŞEN– Demek onsekiz günüm kalmış.
LEYLA– Onsekiz değil, yüzonsekiz.
AYŞEN– Benim onsekiz yavrum, yüz gün rapor alıciğim.
ZEKİYE– 118 gün kaç ay ediyor kız?
LEYLA– Aaa, o kadarını bilemem artık.
MECBURE– Bir ayda otuz gün vardır. Kimi aylar otuzbir çekerler. Ortalama olaraktan otuzbuçuk alırsak, 118 bölü otuzbuçuk, eşittir, 3,8 ay.
AYŞEN– Mecbure!
MECBURE– Efendim?
AYŞEN– Anam sen mecbur olmadığın zaman konuşma.
MECBURE– Sordular onun için söylüyorum kardeş. Bildiğim bir konuda doğru olan şeyleri söylemeye mecburum. Zeynel beye âşık olduğun doğru mu?
ZEKİYE– Zeynel bey bizim öğretmenimizdir. Babam gibi severim.
AYŞEN– Mecbure sus. Yeter. Varmayın şunun üstüne, bırakın hafızlasın. Tüh allah kahretsin keşke gelmeseydim..
TACİSER– Vallahi ben de öyle kız. Son anda ani bir kararla geldim. Muhallebicide Asuman'gille buluştuk, az kalsın onlarla sinemaya gidecektim, son anda vazgeçtim.
ZEKİYE– Asuman'gil kırıyorlar mı?
LEYLA– Tabii havalar düzeldi, Asuman bir daha okula gelmez.
AYŞEN– Bugün bu kadar mıyız?
TACİSER– Galiba..
AYŞEN– İnekliğimize doymayalım.. Sabah sabah gel, Nesnel Zeynel'e kafa ütület, sanki bizim kafamız buruşuk..
ZEKİYE– Bak ne diyecem, belki Nesnel Zeynel gelmez, konken oynarız.
LEYLA– Çanaklı mı?
ZEKİYE– Çanaklı.

LEYLA– İyi tamam..
TACİSER– Gelmez olur mu, mutlaka gelmiştir domuz.
MECBURE– Arkadaşlar!
AYŞEN– Ne var anam?
MECBURE– Öğretmenimiz Zeynel bey geldi, arkadaşlar.
AYŞEN– Sen nerden biliyorsun?
NESRİN– *(Mandrake okumaktadır, başını kaldırır)* O bilmeyecek de kim bilecek, öğretmenlere günaydın demek için sabahları kırk saat okulun kapısını bekliyor...
MECBURE– Ben hiç de böyle bir sebeple beklemiyorum kapıda. Fahrettin bey öğretmenimizin çantasını taşımak için bekliyorum.
LEYLA– Sahi kız, niye Fahri'nin çantasını hep sen taşıyorsun?
MECBURE– Fahrettin bey öğretmenimiz yaşlı olduğu için çanta ona ağır geliyor. Yaşlılara yardım etmek görevimizdir. Otobüslerde harp malulü gaziler yaşlıdırlar. Mesela onsekiz yaşında harp malulü gazi olmaz.
AYŞEN– Mecbure!
MECBURE– Efendim!
AYŞEN– Sus ve yerine otur!
MECBURE– Sizleri beni yanlış tanımaktan telin ederim arkadaşlar. *(küskün oturur)*
TACİSER– Geliyor.

–Nesnel Zeynel vın girer. Sınıf vazırt ayağa kalkar. Nesnel Zeynel gladiyatörce kürsüye geçer. Herkesin iyice ayağa kalkıp kalkmadığını kontrol ettikten sonra, buyurun oturun, durumu. Sınıf gacırt oturur. Allahına kadar bir pazartesi yoklaması başlar.–

N. ZEYNEL– 06 Taciser Yurdatap!
TACİSER– Burda.
N. ZEYNEL– 64 Leyla Gözoğlugez!

LEYLA– Burda!
N. ZEYNEL– 88 Zekiye Helvacı.
ZEKİYE– Burdayım.
N. ZEYNEL– 100 numara Nesrin Gülserenler!
NESRİN– Tamam.
N. ZEYNEL– Ne tamam? Ne tamam? Tamam ne demek? Buradayım efendim, diyeceksin.
NESRİN– Tamam, burdayım efendim.
N. ZEYNEL– Otur. 126 Mecbure Durugönül.
MECBURE– Buradayım öğretmenim efendim.
N. ZEYNEL– Oturunuz.

–Sınıfın kapısı açılır ve elinde ağır çantası, gözleri pek iyi görmeyen Fahrettin bey, girer.–

FAHRETTİN BEY– Oturunuz efendim!

–Kürsüye doğru ilerler. Sınıf kıkırdamaktadır. Nesnel Zeynel sinirle ayağa kalkar.–

N. ZEYNEL– Hayrola Fahrettin bey, müfredat porgıramında bir değişiklik mi var?
FAHRETTİN BEY– O siz miydiniz Zeynel bey. Çok çok özür dilerim, burası 4 C değil mi?
AYŞEN– Hayır hocam, burası Beş Edebiyat hocam..
TACİSER– Dört o karşısı hocam...
ZEKİYE– Doğru çıkıyorsunuz tam karşısı hocam...
LEYLA– Nasılsınız hocam...

–Fahrettin bey çıkar.–

FAHRETTİN BEY– Çok çok özür dilerim Zeynel bey.
N. ZEYNEL– Estağfurullah hocam... Evet susunuz hanımlar, yoklama devam ediyor. 157 Ayşen Kolgezer.
AYŞEN– Niye gezelim efendim, burdayız...
N. ZEYNEL– Saçmalama!

AYŞEN– Haklısınız saçmaladım efendim. İsterseniz sınıfı terkediim..

N. ZEYNEL– Hayır otur yerine...

AYŞEN– İsterseniz başka birinin yerine de oturabilirim efendim.

N. ZEYNEL– Saçmalama!

AYŞEN– Haklısınız, bakın bugün ne kadar üstüste saçmalıyorum, ben hemen çıkiim efendim.

TACİSER – *(alçak sesle ortaya)* Yanlışlıkla gelmiş zaten.

N. ZEYNEL– Efendim?

–Sınıfta genel gülme.–

TACİSER– Ayşen arkadaşın ne kadar yanlış ve hatalı olduğunu belirttim efendim.

– Sınıfta gülme sürer.–

N. ZEYNEL– Bu gibi şeyleri belirtmeye gerek yok.

–Sınıfın gülmesi hitam bulurken Nesrin solo kahkaha atar. Aslında Nesrin olayların dışında ve Mandrake'sinin içindedir.–

AYŞEN– Hocam, tuvalete çıkabilir miyim?

N. ZEYNEL– Hayır, çıkamazsın, otur yerine.

AYŞEN– Belki hastayız, aaaaa! *(oturur)*

N. ZEYNEL– Geber! *(söylediği söze bin pişman, birden yoklama defterinden başını kaldırır)* Niye böyle konuşturuyorsunuz canım beni? Niye bozuyorsunuz tertemiz bir pazartesi sabahı benim güzel ağzımı? Ne hakkınız var buna? Allahtan kontrollü bir insanım.

–Bir iki tikle toparlanır, yoklamayı sürdürür.–

192 Figen Atsaylar!

TACİSER– Yok efendim.

N. ZEYNEL– Nerde? En verimli bir pazartesi sabahı nerde bu kız?

TACİSER– *(alçak sesle ortaya)* Bursa'ya gezmeye gitti.

–Sınıf güler.–

N. ZEYNEL– Nereye gitti?

TACİSER– Burs işleri vardı, onlarla uğraşıyordur, dedim efendim.

N. ZEYNEL– Hımmm otur... 220 Makbule Şensoy!

MAKBULE– *(kapıdan girer)* Burdayım.

N. ZEYNEL– Nerdesin? Yoklamanın başını kaçırdın.

AYŞEN– Yoklamanın başının pek bi faydası yoktur.

MAKBULE– Yoklamanın başını kaçırdığıma çok üzgünüm efendim.

N. ZEYNEL– Güzel. Üzülmene sevindim.

MAKBULE– Geç kalmamak elimde değil efendim, tâa sekizinci Levent'ten geliyorum..

N. ZEYNEL– Sekizinci Levent de neresi? Yeni mi kuruldu?

MAKBULE– Pek kuruldu sayılmaz, yarısı inşaat ama biz taşındık.

N. ZEYNEL– Pekâlâ, geç yerine... 327 Asuman Pansuman.

TACİSER– Yok efendim.

N. ZEYNEL– Nerede? Ne-re-de? Zihnin pırıl pırıl olacağı bu pazartesi sabahı nerede bu kız? Sizlere soruyorum hanımlar...

TACİSER– Valla bilemeyeceğim efendim.

N. ZEYNEL– Neden kaçılıyor efendim, benim dersimden neden kaçılıyor? Pazartesi sabahı, benim dersimde kimse yok... Biz kötü hoca mıyız yani? Allah allah, insanı hasta edeceksiniz be... Allahtan kontrollü bir insanım.

AYŞEN– Self kontrolünüze hayranım hocam...

N. ZEYNEL– Ben, siz benim vücudumu beğenin diye mi, slim çalışıyorum sanki? Hıh, benim zindeliğim önemli..

LEYLA– Acayip iyi vücudunuz var hocam...

N. ZEYNEL– *(az biraz sevinçli)* Susun.. Bunlar nesnel şeyler. Geçelim... *(birden sinirlenir)* Peki nerde bu Asuman Pansuman?

ZEKİYE– Arkadaşlarıyla sinemaya gitmiş hocam..

N. ZEYNEL– Aaah... Aaaah... Sinema ha.. Sinema ha.. Kendisine sıfır veriyorum.. 356 Cahide Tarçın...

LEYLA– Yok hocam.

N. ZEYNEL– Nerede?

ZEKİYE– Asuman'ın arkadaşıdır hocam..

N. ZEYNEL– Yani, birlikte sinema, öyle mi?

AYŞEN– Mutlaka hocam..

N. ZEYNEL– Güzel, Cahide kızımıza da sıfır veriyorum... 492 Güzin Kozalak...

TACİSER– Maalesef efendim...

N. ZEYNEL– Ne maalesef?

TACİSER– Asuman'la çok iyi arkadaştır, sinemayı çok sever.

N. ZEYNEL– Güzel. Güzin'e de sıfır... Açın defterlerinizi! Ders anlatıyorum. Anlatacaklarım kitapta yoktur, not tutun..

MECBURE– *(parmak kaldırır)* Öğretmenim efendim!

N. ZEYNEL– Ne var Mecbure?

MECBURE– Gönüllü olarak sözlüye kalkabilir miyim efendim?

N. ZEYNEL– Hayır, önce ders anlatacağım, vakit kalırsa sözlü.. Açın defterlerinizi yazın, anlatacaklarım kitapta bulunmaz.

LEYLA– Kitabı çalışmayacak mıyız hocam?

N. ZEYNEL– Sözümü kesmeyin, kaptırıp gidebilirim... Bugün Dört Ayak Teoremini göreceğiz.

MECBURE– Ha, ben onu biliyorum.

N. ZEYNEL– Sözümü kesmeyin, her an karate uygulayabilirim.

AYŞEN– Allahtan kontrollü bir insansınız hocam!

N. ZEYNEL– Susuuuuuun! Bugün, kafalarınız dinlenip, yemyeşil beyinlerle, ilim ve irfan yuvasına avdet ettiğiniz bu güzel ve bekâret kokan pazartesi sabahı, komplekslerimizden arınıp, bir an dört ayak teoremine bir bakış atalım hanımlar... Hayatta mantık çok önemlidir. En önemli dersiniz mantıktır, bunu aklınızdan hiç çıkarmayın. Mantığın en mantıklı teoremlerinden biri olan dört ayak teoremi, şöyle der: Kedi ve masa dört ayaklıdır, demek ki köpek de kendi çapında bir masadır...

AYŞEN– Köpeğin dişisi var, masanın dişisi var mı bakalım?

N. ZEYNEL– *(alnından vurulmuş gibi)* Ah... Aaah! Kesmeyin sözümü.. Harcamayın kafamdaki imajları... Masa doğada ağaçtır, ağaç doğanın ortasında kadın gibidir... Kadın deniz...

N. ZEYNEL– *(devam)* ...gibidir, çalkantılıdır.

MECBURE– *(parmak kaldırır)* Öğretmenim efendim!

N. ZEYNEL– Ne var Mecbure?

MECBURE– Bir de Yahya Kemal Beyatlı'nın bir şiiri vardır bu konuda efendim.

N. ZEYNEL– Ne şiiri kızım, hangi konuda?

MECBURE– Siz dediniz ya demin, kadın deniz gibidir, çalkantılıdır diye, bu bir şiirdir efendim...

N. ZEYNEL– Kızım kesme sözümü, bunlar imaj..

MECBURE– Afedersiniz öğretmenim efendim..

N. ZEYNEL– Sus.

MECBURE– Susuyorum efendim.

N. ZEYNEL– Dört ayak teoremi dört ayaklı olan herşeye uygulanabileceği gibi, üç ayaklı masalar ve topal köpekler de teoremi güçlendiren istisnalar olarak göze çarparlar. Çünkü istisnalar kaideleri bozmaz, bilâkis güçlendirir.

MECBURE– Çok doğru efendim.

N. ZEYNEL– Ben neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilmiyor muyum?

MECBURE– Haklısınız efendim.

N. ZEYNEL– O zaman sus da ders anlatalım, değil mi kızım?

MECBURE– Öğretmenim efendim, susuyorum efendim. *(ağlar)*

AYŞEN– Ağlama Mecbure, bunlar da geçer...

N. ZEYNEL– Susun diyorum size...

MECBURE– Çok çok özür dilerim öğretmenim efendim. Benim yüzümden sınıfta kargaşalık çıkmasını istemezdim. Hisli duygularıma mani olamadım, özür dilerim efendim.

–Sınıf gülmektedir.–

Sizlere de teessüf ederim arkadaşlar.

N. ZEYNEL– Tamam Mecbure, otur yerine.. Yazınız hanımlar.. Görkemli dört ayak teoremi mantık ilminin derinliklerine inildikçe, esnekleşen bir doku olarak karşımıza çıkar..

–Kapı açılır, Fahrettin bey girer.–

FAHRETTİN BEY– Çok afedersiniz Zeynel bey, karşı taraf da dolu. Aşağı kadar indim, müfredat programına baktım hiçbir şey anlamadım. Sizin gözünüz iyi görür, şu benim deftere baksanıza, bu saatte ne yazıyor benimkinde?

N. ZEYNEL– Bakalım hocam... Pazartesi... Pazartesi... Evet... E, bugün sizin dersiniz yok hocam...

FAHRETTİN BEY– Nasıl olur, sabahleyin ilk ders benim..

N. ZEYNEL– O salı günü hocam...

FAHRETTİN BEY– E bugün günlerden ne?

N. ZEYNEL– Pazartesi hocam, sizin dersiniz yarın bu saatte, bu sınıfa...

AYŞEN– Yarın hocam yarın..

FAHRETTİN BEY– Yarın mı? Hay allah, tâa Erenköy'ünden geliyorum canım... Niye doğru dürüst yapmazlar şu programları..

ZEKİYE– Yarın gene bekleriz hocam..

FAHRETTİN BEY– Sizi gidi sizi... Yarın ben size sorarım.. Kusura bakmayın Zeynel bey.

N. ZEYNEL– Rica ederim, güle güle hocam...

–Fahrettin bey, çıkar. Sınıf kıkırdamaktadır.–

N. ZEYNEL– Susunuz hanımlar. Hayatta herkes yanılabilir. Fahrettin bey hocamız da bugün yanılmış olabilir...

TACİSER– Fahrettin bey hocamız her gün yanılıyor hocam.

AYŞEN– O bugün geldi ya, yarın artık katiyyen gelmez...

– Gülüşmeler.–

N. ZEYNEL– Ayşen sus!

AYŞEN– İsterseniz çıkiim efendim.

N. ZEYNEL– Hayır otur yerine... Susun artık da şu dersi anlatalım...

LEYLA– Bizim bi kabahatimiz yok hocam, Fahri bey amca geldi...

N. ZEYNEL– Sus... Sus... Demek ki dört ayaklı olan herşeyde ortak bir yan bulmak...

–Derken sınıfın kapısı açılır. Sınıf vazırt ayağa kalkar. Önde Müdire Cemile, ardından, elinde çantası Kâmuran Vanilyalıoğlu girerler.–

CEMİLE H.– 'tur!

–Sınıf oturur.–

N. ZEYNEL– Afedersiniz müdir'ânım, cazibesinden bir türlü kurtulamadığım, dört ayak teoremine kapılmış gidiyordum... Beyefendi müfettiş herhalde.. İsterseniz buyurun oturun müfettiş bey, bakınız ne kadar allahına kadar anlatıyorum. Ben çok iyi ders anlatırım müfettiş bey.

CEMİLE H.– Zeynel bey, Zeynel bey... Müfettiş değil o.. Bu sınıfın yeni öğrencisi Kâmuran Vanilyalıoğlu..

–Sınıfta hayret nidaları.–

N. ZEYNEL– Anlamadım?

NESRİN– Müfettiş mi geldi?

CEMİLE H.– Bunda anlaşılmayacak bi şey yok Zeynel bey... *(sınıfa)* Çocuklar, arkadaşınız Kâmuran Vanilyalıoğlu, bundan böyle sınıfımızın yeni bir öğrencisidir..

N. ZEYNEL– *(telâşlı)* Nasıl olur, Kâmuran bey erkek değiller mi?

AYŞEN– Hem de sapına kadar...

–Sınıf kıkırdar.–

CEMİLE H.– Susun. Kâmuran çocuğumuz nüfus kayıtlarında kız görüldüğü için, bakanlıkça okulumuza nakil gelmiştir. Elinde bakanlığın emri var.. Yeni bir emre kadar yatılı olarak okulumuzda öğrenim görecek Zeynel bey.

N. ZEYNEL– Hem de yatılı ha? Olamaz böyle bir mantıksızlık. Bakanlık acilen durumdan haberdar edilerek felâketin önüne geçilmelidir...

CEMİLE H.– Hangi felâketin Zeynel bey?

N. ZEYNEL– Bu kadar kızın arasına bir erkeği salıvermek. Hem de yatılı olarak.. Ateşle barut yan yana, bir tahayyül ediniz müdir'ânım. Bu bir felâket değildir de nedir?

CEMİLE H.– Hangi bakımdan felâket olmuş oluyor?

N. ZEYNEL– Okulun namusu ve *(elini yumruk yaparak)* bütünlüğü açısından..

CEMİLE H.– Okulun namusundan ben sorumluyum Zeynel bey. Bakanlığa karşı çıkacak değiliz a.. Lafı uzatmayın.. Geç otur bi yere Kâmuran... Başarılar...

KÂMURAN– Teşekkür ederim. *(yerine geçer)*

CEMİLE H.– Kaldığınız yerden devam edin Zeynel bey... *(çıkar)*

–Sınıf ayağa kalkar.–

ZEKİYE– Gırgıra bak sınıfa erkek geldi..

N. ZEYNEL– Susun. Oturun.. Ben sizin adınızı soyadınızı defetere geçiiim..

KÂMURAN– Kâmuran Vanilyalıoğlu...

N. ZEYNEL– *(yazar)* Kâmuran kız ismi değil mi?

KÂMURAN– Zaten bütün aksilikler bu yüzden çıktı..

N. ZEYNEL– Hımm.. Soyisim neydi?

KÂMURAN– Vanilyalıoğlu..

N. ZEYNEL– Niye Vanilyalı, aslen Madagaskarlı mısınız?

KÂMURAN– Yok yok, buralı sayılırız..

N. ZEYNEL– Hımmm... Numara verdiler mi?

KÂMURAN– Evet 404!

AYŞEN– Dört yüz dört gibi çocuk valla. Hişşşt, kardeş sen şimdi erkeksin, di mi?

–Gülmeler.–

KÂMURAN– Alay etmeyin çok fena olur, ben Kastamonu lisesinden bu yüzden ayrıldım zaten.

AYŞEN– Asıldılar mı anam?

N. ZEYNEL– *(kahkahaları bastırmaya uğraşarak)* Susun.. Bana bak Kâmuran, bu sınıfın kızları, benim kızlarım demektir. Bi tanesine asılırsan, çok fena yaparım. Çaktırırım, süründürürüm allah belâmı versin.

KÂMURAN– Yok ya, benim kızlarla falan işim yok, benim istikbalim söz konusu. Yaşım gelmiş yirmi yediye..

N. ZEYNEL– Yirmi yedi mi? Askerlik yaptın mı?

KÂMURAN– Yok almadılar, nüfusta kız yazmışlar ya, ordan kurtardık.

AYŞEN– Büyüyünce yüksek kız örtmen okuluna gidersin anam.

KÂMURAN– Efendim?

N. ZEYNEL– Susun. Kızlarla konuşmayı bırak, geç bakalım tahtaya Kâmuran. Senin şu seviyeni bi yoklayalım bakalım.

KÂMURAN– *(tahtaya geçer)* Ne seviyesi? Su seviyesi mi? Bileşik kaplar teoremi mi? Ne soruyorsunuz?

N. ZEYNEL– Sen kendini hangi derste sanıyorsun şaşkın?

KÂMURAN– *(sınıfa)* Bu ders ne dersi?

ZEKİYE– Din dersi..

KÂMURAN– *(Zeynel'e)* Teeddüb eylerim efendim.

LEYLA– Sınıfa eğlence geldi kızlar..

NESRİN– Müfettiş değil miymiş?

N. ZEYNEL– Bu ders ne dersiymiş? Soruya bak soruya.. Laflarına dikkat et, ben adama çok fena takarım.

KÂMURAN– Ben n'aptım? Suçumuz erkek olmak mı?

N. ZEYNEL– Sus kompleksli herif. Ben ne hocasına benziyorum?

KÂMURAN– Beden Eğitimi.

N. ZEYNEL– Teşekkür ederim ama yanıldın, vücut yapım seni aldattı. Bilemedin.

LEYLA– Acayip iyi vücudunuz var hocam.

N. ZEYNEL– Susun.. Bak bakalım, ne hocası olabilirim ben?

NESRİN– Öğrenci miymiş o adam?

KÂMURAN– İş-Bilgisi öğretmeni olmayasınız..

N. ZEYNEL– Saçmalama manyak mıyım ben? Ciddi dersleri düşün.

KÂMURAN– Matematik.

N. ZEYNEL– Başka başka?

KÂMURAN– Fizik.

N. ZEYNEL– En önemlilerini düşün canım, en önemlilerini..

KÂMURAN– Coğrafya!

N. ZEYNEL– En önemlileri diyorum aptal, en önemlileri.. Durup dururken benim de ağzımı bozuyor.. Aptal bir Coğrafyacı hali var mı bende?

MECBURE– Coğrafyacılar aptal değildirler efendim.

ZEYNEL– Mecbure sus.

MECBURE– Öğretmenim efendim, çok çok özür dilerim ama, mesela bizim Coğrafyacı öğretmenimiz Cihat bey çok akıllıdır efendim.

N. ZEYNEL– Mecbure, sus ve otur... Ağlama.

KÂMURAN– Anladım, siz kimya hocasısınız!

N. ZEYNEL– Saçmalama, en önemlileri düşün.

KÂMURAN– Askerlik.

N. ZEYNEL– Hayır, hayır.. Ne askerliği, ben mantıklı işlerle uğraşıyorum..

KÂMURAN– Ha tamam Tarih.. Ben Tarih'i çok severim hocam.

N. ZEYNEL– Oğlum, sabrımı taşırma benim, lisede en zor, en önemli ders hangisidir?

KÂMURAN– Edebiyat.

N. ZEYNEL– Sinirlendirme beni çakarım... Allahtan kontrollü bir insanım..

KÂMURAN– Edebiyat zor derstir, ben Edebiyat'tan hep çakmışımdır.

N. ZEYNEL– Önemli ders dedik sana, önemli ders, palavra demedik. Edebiyatmış.. Edebiyat da ders mi? Lisede ve hayatta en önemli ders nedir? Direk kafaya hitaben, zekâ isteyen akılcı bir ders.. Söylesene... Man... Man...

NESRİN– Mandrake.

KÂMURAN– Bilemeyeceğim.

N. ZEYNEL– Allah kahretsin.. Söylüyoruz ya be... Man..Man..tık.. Mantık... Boyu devrilesice, geç yerine not tut. Dersimiz mantık, konu dört ayak teoremi... Aç defterini yaz, bakma öyle aptal aptal... Mantıksız herif... Bunun adı Aptal Kâmuran olsun..

KÂMURAN– Sadece Kâmuran daha kolay.

– Sınıfta gülme.–

TACİSER– Espirili çocuk vallahi..

AYŞEN– Erkek Kâmuran desek daha iyi hocam..

N. ZEYNEL– Hayır komplekslenebilir..

MECBURE– Arkadaşlarımıza isimler takmak aslında kötü bir şeydir efendim..

ZEKİYE– Kâmuş, desek..

N. ZEYNEL– Susun. Siz karışmayın. Ben bulurum çocuğun ismini. Bak çocuğum Kâmuran, bizim sınıfta herkesin bir takma ismi vardır, âdettir. Burada herkesin ismini ben koyarım... Kendi ismimi de kendim taktım.. Nasıl olsa öğrenciler bana bir isim takacaklardı, basit bir mantık olayı, onlardan önce davrandım, kendi ismimi kendim taktım. Bana Vücut Zeynel derler. Kendi aranızda konuşurken, benden Vücut Zeynel, diye bahsedeceksin, tamam mı?

KÂMURAN– Peki Vücut Zeynel bey.

N. ZEYNEL– Bana söylemeyeceksin sersem.. Öğretmene takılan isim öğretmenin yanında söylenir mi? Aptal herif, hiç mantık yok bu herifte.. Aptal Kâmuran... *(taktığı isimden memnun, tekrarlar)* Hah hah ha... Aptal Kâmuran, Aptal Kâmuran, heh he... *(sınıfa emreder)* Gülün!

–Kahkahalar koyverilir.–

NESRİN– Ya söylesenize kim bu çocuk?

MAKBULE– Yeni öğrenci. Nakil geldi.

NESRİN– E erkek!

MAKBULE– Nüfusta kız yazılıymış..

NESRİN– Hadi ya..

NESNEL ZEYNEL– Susun, arkada mırıldanmayın.. Aptal Kâmuran buna çok güzel yakıştı vallahi. Bu isim kalır artık.

TACİSER– Meraklanma Kâmuran kardeş, taktığı hiçbir isim tutmamıştır..

KÂMURAN– Ha iyi o zaman... Tamam, benim adım Aptal Kâmuran olsun..

N. ZEYNEL– Heh he.. Benimsemek zorundasın zaten. Ben hangi ismi taktıysam çok fena tutmuştur. Şimdi açın kulaklarınızı ders dinleyin. Dört ayak teoremini biraz irdeleyelim. Saçlarınızı mantıkî rüzgârlara kaptırmış, makûs talihine başkaldıran bir aslan yelesi gibi, dalıp gidelim mantık ilminin felsefi yalnızlıklarına. Dikkatlerinizi teksif ediniz hanımlar. Hanımlar ve Aptal Kâmuran.. Herkese söylüyorum. Kedi ve masa dört ayaklıdır. Demek ki köpek de kendi çapında bir masadır. Anlaşıldı mı?

MECBURE– Anlaşıldı efendim. Ben zaten buraları dün geceden çalışmıştım.

N. ZEYNEL– Güzel, tamam, sus.

AYŞEN– Çok haklısınız hocam.

N. ZEYNEL– Sen de sus!

AYŞEN– İsterseniz çıkiim hocam..

N. ZEYNEL– Otur diyorum.

MECBURE– Sakın bırakmayın çıkmasın öğretmenim efendim, gidip sigara içiyor. Kendisine zararlı.

AYŞEN– Sus kız manyak, ben sigara içiyor muyum? Kibritin var mı Taciser?

MECBURE– Hattâ Tâciser arkadaştan da kibrit istiyor öğretmenim.

–Mecbure yanındakiler tarafından pergellenir.–

MECBURE– Ay batırmasana pergeli kardeş, bacak delindi. Öğretmenim efendim, beni şehit edecekler efendim.

N. ZEYNEL– Sakin olun, tedhiş istemez... Otur yerine sen de, tütünün esiri kadın, nikotinman-şikizofren..

KÂMURAN– *(espri yapıyordur)* Bu isim tutmaz hocam, çok uzun.

–Sınıf güler. Sınıfın gülmesi Kâmuran'a sevinç verir. Yeni sınıfına kendini kabul ettirmenin sevinciyle, it gibi bir gülme krizine girer Kâmuran. Olay durur, herkes Kâmuran'a bakar.–

MECBURE– Ne vuruyorsun kardeş, ben senin iyiliğin için söylüyorum, sigara zararlı bi şey...

N. ZEYNEL– Susun orada. N'oluyor Kâmuran?

KÂMURAN– Çok afedersiniz hocam, kimi zaman bana böyle mevzii sağnak gülme krizleri gelir. Elimde olmayan bi şey. Sonra hemen geçiyor... Hastalık hocam...

N. ZEYNEL– Ulan sen ne manyak şeysin yahu, nerden çıktın başımıza?

KÂMURAN– Çok afedersiniz hocam, bi daha tekerrür etmez.

N. ZEYNEL– Etmesin çünkü çok sinir bozucu bir gülme.. Dört ayaklı olan, yazın yazın bakmayın suratıma, dört ayaklı olan herşey arasında, ayaktan giderek nesnel bir benzerlik bulmak mümkündür. Örneğin kedi ve köpek dört ayaklıdır dolayısıyla her köpekte biraz kedilik görülebileceği gibi, dört ayaklı olan masa, sandalye, tabure ve buzdolaplarında da kedileşme ve köpekleşmeler görülebilir.

AYŞEN– Çok doğru hocam, bizim buzdolabı geçen gece sabaha kadar havladı..

N. ZEYNEL– Anlamadım.

AYŞEN– Geçen cumartesi akşamı bizim buzdolabı sabaha kadar havladı..

N. ZEYNEL– Olur mu canım öyle şey.

AYŞEN– Vallahi billahi hocam, köpeği buzdolabında unutmuşuz.

–Gülüşmeler–

N. ZEYNEL– Susun...

TACİSER– Gel kuçu kuçu kuçu...

N. ZEYNEL– N'apıyorsun Atkafa Taciser?

TACİSER– Sandalyeyi çağırıyorum hocam, dört ayaklıdır, belki gelir...

N. ZEYNEL– Nesnel benzerlik diyoruz Atkafa...

KÂMURAN– Senin ismin Atkafa mı? Çok iyi ya... *(gülme krizine girer)*

–İş bu gülme çok sinir bozucudur. Nesnel Zeynel çıldırayazar.–

N. ZEYNEL– Ulan Aptal Kâmuran, sıçtın dersin içine.

–Nesnel Zeynel, hınçla sınıfı terk eder.–

AYŞEN– Kız Kâmuran, seni allah mı gönderdi be? Senin bu kriz numaran çok iyi.. Ne gibi zamanlar olur?

TACİSER– Evet mesela n'apılınca oluyor bu sana?

KÂMURAN– Orası belli olmuyor. Onu bilsek tedavi olurduk. Kaç doktora gittik. Teşhis koyamadılar. Sinirsel diyorlar. Mesela ben şimdi seni tanımıyorum. Bu kim diyorum, bunnar Atkafa Taciser diyorlar.. Ben bunu duyunca gülüyorum tabii.. Ama bu kelimeye gülmem artık mesela, onu biliyorum.

ZEKİYE– Bilmediği kelimeleri duyunca oluyor herhalde.

KÂMURAN– Yok kelimeyle alâkası yok, çok kelime bilirim ben. Bütün kelimeleri bilirim.

AYŞEN– Kız Kâmuran ömürsün vallahi..

KÂMURAN– Benle böyle konuşmayın tamam mı? Bana kız mız demeyin çıkarır gösteririm allah belâmı versin. Ben bu yüzden kaç liseden kovuldum..

NESRİN– *(ilgilenir)* Aaa, çıkarıp gösterecekmiş.. Çok iyi ya.. Bu Kâmuran engizisyonist galiba.. Yaşasın, okula engizisyonist geldi...

AYŞEN– Engizisyonist değil hamşo.. Egzibisyonist...

KÂMURAN– O ne demek oluyor?

AYŞEN– Hani akşamları köşebaşlarında temiz aile kadınlarına organlarını gösteren amcalar var ya, onlardan mısın sen?

KÂMURAN– Yok ya, benimki öyle değil, sinirsel diyoruz... Sinirlenince oluyor.

ZEKİYE– En çok ne gibi şeylere sinirlenirsin anam?

KÂMURAN– Bana anam falan demeyin, tamam mı? Kâmuran Ağbi dersiniz olur biter..

MECBURE– Kâmuran Ağbi, kahverengi ve yeşil kuruboyanız bulunur mu?

KÂMURAN– Yok canım öyle şeyler kullanmam.

AYŞEN– Mecbure otur oturduğun yerde...

MECBURE– Olur mu? Dağları kahverengi, ovaları yeşil boyamaya mecburum kardeş..

LEYLA– Kız, Coğrafya dersi cuma günü salak, acelen ne?

KÂMURAN– Burda böyle harita falan da mı yaptırıyorlar?

ZEKİYE– Yok hocanın istediği yok, bu salak kendiliğinden yapıyor.

KÂMURAN– Yani mecburiyet yok di mi?

MAKBULE– Yok canım rahattır bu okul.

KÂMURAN– Biliyoruz, biz de palas diye buraya geldik. Bu yıl hemen mezun olmam lâzım..

NESRİN– Saksın çalışır mı bâri?

KÂMURAN– Anlamadım!

AYŞEN– Zekâ durumun nasıl diye soruyor.

KÂMURAN– Kafam çok iyi çalışır ama ona pek lüzum kalmayacak. Babam bi bokluk olursa telefon et, dedi..

LEYLA– Senin baban önemli biri mi?

KÂMURAN– Benim babam çok önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı'nda genel müdür muavini. Bakanlar değişir, babam değişmez... Zaten belki de altı aya genel müdür..

AYŞEN– Bu memlekette böyle bir baban var da, bu yaşa kadar niye alamadın lan sen bu diplomayı?

KÂMURAN– Babamın hıyarlığı, ben torpil yapmam diye dokuz sene direndi. Baktı olmuyor, sonunda beni buraya naklettirdi. Müdür'ânım'a da telefon etmiş zaten. Ben bu yıl burdan mezun olucam...

ZEKİYE– Çok iyi be, babana söylesene bize de bir şeyler yapsın.

KÂMURAN– Dur bakalım, babam gelecek zaten haftasonu, sizi tanıştırırım.

AYŞEN– Güzel, bak şimdi seni sevmeye başladım. Kâmuran Ağbi..

KÂMURAN– Tabii ya, n'olacak... Alt tarafı lise diploması, hepimize versinler bi tane..

ZEKİYE– Yaşa Kâmuran...

LEYLA– Bravo Kâmuran...

NESRİN– Aslan Kâmuran...

MECBURE– Lise diplomasını herkes bileğinin hakkıyla alır. Kimse kimseye haketmediği bir diplomayı aldıramaz ve verdiremez. Çalışan kazanır arkadaşlar. Kâmuran Ağbi'ye derslerinde yardımcı olmayı ben üzerime alabilirim.

KÂMURAN– Yok ya... Bunlara hiç lüzum kalmayacak.. Babam işi bağlamış bile...

–Cevriye kapıda belirir.–

HADEME CEVRİYE– Kâmuran kim ki bu sınıfta kız Ayşen?

AYŞEN– Kâmuran bey.

HADEME CEVRİYE– Kâmuran sen misin?

KÂMURAN– Evet.

HADEME CEVRİYE– Niye öyle erkek gibisin kız?

NESRİN– Hişşt Cevriy'ânım.. Erkek erkek..

KÂMURAN– Ne var n'olmuş Kâmuran'a?

CEVRİYE HANIM– Seni müdür'ânım istiyur.

–Kâmuran çıkar.–

KÂMURAN– Tamam gideriz..

CEVRİY'ANIM– Gız kim bu herif?

AYŞEN– Arkadaş Cevriy'ânım, arkadaş...

ZEKİYE– Millî Eğitim'den bize arkadaş göndermişler...

CEVRİY'ANIM– Ne arkadaşı?

LEYLA– Talebe kız Cevriy'ânım, talebe.. Bizim sınıfa geldi..

MAKBULE– Sınıfımızın erkeği Cevriye'ciğim, tamam mı?

MECBURE– Kâmuran Ağbi, nüfus kayıtlarındaki bir yanlışlığın kurbanı Cevriye hanım. Kâmuran Ağbi, efendi ve saygılı.

NESRİN– Ne efendisi kız, sesko-manyak, sesko-manyak..

MAKBULE– Hem de yatılı geldi Cevriy'ânım..

CEVRİY'ANIM– Yatılı mı? Nerde yatacakmış elin herifi?

ZEKİYE– Orası daha belli değil, belki senin yanına verirler..

–Genel gülme.–

CEVRİY'ANIM– Git namussuz, bennen oynaşman, şindi bu herif bu okulda mı kalacakmış?

AYŞEN– Vallahi çok dikkat etmek gerek Cevriy'ânım, herif zaten egzibisyonist.

CEVRİY'ANIM– Ney?

NESRİN– Çıkarıp gösteriyormuş Cevriy'ânım.

CEVRİY'ANIM– Aaaaa, üstüme iyilik sağlık..

AYŞEN– Yok canım öyle her zaman değil, sinirlenince oluyormuş.. Korkutmayın kız Cevriy'anımı..

MECBURE– Biz yatakhanemizin kapısını kilitliyelim de kardeş n'olur n'olmaz..

CEVRİY'ANIM– Kapının arkasına da dolaplarınızı çekin..

MECBURE– Çok haklısınız Cevriy'anım.. Aynı zamanda namusumuz tehlikede, iffetimiz dingildiyor.

–IŞIK SÖNER.–

(*Bizim Sınıf*, 1977)

mösyö dö pompadur babasını ziyaret eder
beş yüz türk lirası borç istenecektir utana sıkıla
ilâçlar alınır teşvikiye'de bir nöbetçi eczaneden
ekmek peynir şişli'den
nane limon kaynatır mösyö pompadur
martın onüçü
madam efendi sokakta
madam dö pompadur hasta
siz hiç iki daktilo satırı arasından sıyrılıp
borçlu olduğunuz mahalle bakkalına görünmeden
bir şehir gerillası yürek
cebinizde son ikibuçuk lirayla
başka sokaktaki bir bakkaldan bir birinci bir kibrit
alarak ve gene bakkalınıza görünmeden
yüreğiniz hop hop atarak
kendi öz evinize sızdınız mı
meydan muharebesi kazanmış gibi sevindiğiniz oldu mu hiç
bir paket birinciyle bir kibrite
okmeydanında iki yeşil direnme çadırı
onsekiz mart çanakkale zaferi törenlerle kutlandı
dokuz öğrenci tabanca ve bıçakla yaralandı
saz çalıyor sobalı çadırlarda işçiler
otuzbir lira borcum var köşedeki bakkala
nimet arzık paramparça ediyor istakozun zırhını

(*Gündeste*, 1986)

Kazancı Yokuşu/Arka Kapak

JE M'EN FİCHE BİLÂDER'den, HANELER'den, kabareci yeteneklerini sevgi ile izlediğim Ferhan Şensoy'un taze, sıcak, halkçı bir mizahı var. Yazgıdaşları imişçesine yansıttığı KAZANCI YOKUŞU'nun insancıklarını da bu külfetsiz anlatısı içinde bizlere sevdiriyor. Bu insancıklar nasıl ezildiklerinin tortusunu günlük yaşam sevinci içinde unutuyorlarsa, yazar da sanki onlardan biriymiş gibi toplumsal ukalâlıklardan, yazarca bilgiçliklere yeltenmeden anlatısının tadını çıkara çıkara onlara ayna tutuyor. Sade onları konuşturduğu diyaloglar değil, kendi gözlemleri, algılamaları, söz dağarcığı, anlatışı, benzetileri ve yorumları bile argo. Öylesine onlardan. Yazımı bile onlarınki gibi yanlış kullanıyor. Bence üslûbunu sevimli yapan da bu...

Ben Ferhan Şensoy'un KAZANCI YOKUŞU'nu okurken zaman zaman Céline'i ya da San Antonio'yu okurken aldığım tada benzer haz duydum. Zaman zaman da Adnan Veli'nin MAPUSHANE ÇEŞMESİ'ndeki unutulmaz başarısını ansıdım.

Haldun TANER
(*Kazancı Yokuşu*, 1978)

Kazancı Yokuşu Kazan Kaldırıyor

Melek Abla sıcak'tan geliyordu. Sarı boyası yalnız uçlarında kalmış siyah saçları ıpıslak, omuzbaşları nemli, komisyoncu Nurettin'in dükkânına evine girer gibi girdi:

–Elin evini ona buna kiralıyorsun. Hem benden hem ev sahibinden dünyanın parasını alıyorsun. Ulan, sana verdiğim paraynan Sormagir'i satın alırdık be! Orospu çocukluğunun âlemi yok. Bir ay kira gecikti diye suratın dokuzu beş geçiyor. Al eşşoğlueşşek! diyerek çantasından çıkardığı bir tomar parayı Nurettin'in önüne fırlattı. Nurettin başını kaldırarak Melek Abla'ya çok kısa bir an ve fakat tıpkı filmlerdeki gibi baktı, sonra parayı saymaya koyuldu.

–Ondan diil be Melek Abla, Nurettin Ağbi'nin kafası bozuk... gibilerden bir sırıtkanlık içinde, komisyoncu yardımcısı Halûk ortalığı yatıştırmaya uğraşırken, Melek Abla:

–Sanki bizim kafamız bozuk diil mi? buyurarak dört köşe çantasını Nurettin'in altı kartvizitlerle bezenmiş masa camının üstüne küt diye koydu. Melek Abla'nın çantası dört köşe olup, dört madensel ayak üstüne oturan şık, narin ve fakat yeşil bir orospu bavuluydu. Nurettin, masamızın camı kırıldı mı acıba, gibi nazarlarla ve gerçekten iğrenerek Melek Abla'yı süzdü. Hiç oralı olmayan Melek Abla çantasından bir demet kira kontıratosu çıkardı:

–Hadi hadi imzala!

–Sen imzala Halûk! diye küstahça bir baş çevirmeyle öbür masaya postaladı Melek Abla'yı komisyoncu Nurettin. Hiç sevmediği bu kadınla ilgilenmeyerek paraları çekmecesinden çıkardığı bir sarı zarfa koydu. Üstüne ince flomasternen "20.000" yazdı. Zarfı hemen arkasındaki kasaya zulaladıktan sonra bir sigara yakarak makamından Pürtelâş sokağını tarassut etmeye başladı. Ayın dokuzu olmuş ve henüz kimi kiralar gelmemişti. Ev sahipleri Nurettin'i sıkıştırıyorlardı. Aslında Nurettin'in parası vardı, ev sahiplerine hemen ödeme yapabilirdi, ama onyedi yıldır komisyon-

cu olduğu için, kiracıdan almadan ev sahibine ödememeyi perensip edinmişti.

Komisyoncu yardımcısı Halûk, kendisine çok önemli bir iş verildiğinden kuşkusuz, özenle, Melek Abla'nın kontıratolarının arkasına o faşizan yazısıyla "Kira alındı" yazarak çakıyordu imzayı. Halûk'un imzası, ilkokul yazısıyla "Halûk" yazmaktan öteye gidememişti. Zaten Halûk okulu hiç sevmemişti. Halûk'un defteri mefteri yoktu.

Melek Abla imzalananları hırsla alıp ikiye katlayarak çantasına atıyordu. Bu tombulca, kısa boylu kadın, Sormagir, Pürtelâş ve Kazancı Yokuşu'ndaki onyedi apartman dairesini toptan, ayda yirmibinleraya kiralamış, ancak her ev için ayrı ayrı kontıratolar yapılmıştı. Halûk onyedinciyi de imzalayınca, hınçla çekti kâğıdı, küt diye kapattı çantayı ve burnundan soluyarak çıktı dükkândan. Kazancı Yokuşu'na saptı. Melek Abla çalıştırdığı onyedi randevuevi için ona buna yeterince haraç veriyordu zaten; bir de bu Nurettin'e ayda yirmibinlera vermeler menopoza çeyrek kala günlerini yaşamakta olan Melek Abla'yı çileden çıkarıyordu. Ev sahipleriyle anlaşıp bu Nurettin'i aradan çıkarmak gerekliydi. Aracıya tefeciye karşıydı Melek Abla. Son seçimlerde Ecevit'e vermişti.

–Biz aslında lumpen-proleteryayız canım, diye homurdanarak yokuşu iniyordu. Aşşağıdan yukarı doğru çıkmakta olan Albayım Necdet, onu görünce, birden Yusuf Bakkal'a girdi. Orospuya selam vermezdi Albayım Necdet. Melek Abla'nın geçişini nefretle izledi ve Yusuf Bakkal'ın:

–Ney lazımıdı Nejdet bey? sözlerine hiç aldırmadan hızla bakkaldan çıktı, Pürtelâş'a saptı. Albayım Necdet'in kira kontıratosunu Nurettin bizatihi kendisi imzaladı.

–Kusura bakmayın bu ay biraz gecikti.

–Yahu estağfurullah Nejdet bey, sizde alacağımız olsun, n'olacak. Teşekkür ederiz.

Nurettin parayı kasaya zulaladıktan sonra Albayım Necdet'in elini hararetle sıktı. Kendisini kapıya kadar uğurladı. Hayırlı işler

diledi. Hafiften yağmur atmaya başlamıştı. Albayım Necdet komisyoncunun karşısındaki kasaba girdi. Sabahleyin bankaya uğramış para çekmişti. Kendine güvenle, en son et fiyatlarını iyice inceleyip kimi bölme ve çarpmalar yapmaya gerek duymaksızın tok bir sesle:

–Bir kilo pirzola! dedi. Kasaptan çıkınca manava uğradı, salatalık ve meyve aldı. Öbür bakkaldan bir ufak rakı sardırdı ve bekâr evinin yolunu tuttu. Merdivenlerde sigara almayı unuttuğunu fark etti. Siktiret, sepet sarkıtırım bakkala, düşüncesiyle anahtarını aramaya koyuldu. Her seferinde unutuyordu şu mereti hangi cebe koyduğunu. Paketleri bir elinden öbürüne aktararak bütün ceplerini yokladı. Eve girer girmez elindekilerin hepsini kapının karşısındaki masanın üstüne koydu ve koştu radyoyu açtı. Evinde televizyon olmadığı için radyoya meraklıydı Albayım Necdet. Kendisinin, ne orduyla ne de albaylıkla uzaktan yakından ilgisi yoktu. Ama dışardan gören sanırdı ki Necdet bey, Kazancı Yokuşu'nun şubereisi. Örneğin bakkal ve manavların önüne çiçek ve sarmaşık dikilmesini öneren oydu. İntizam severdi Albayım Necdet. Disiplin severdi. Herşey yerli yerinde, herşey muntazam olmalıydı. Çöpünü siyah naylon torbalara koyarak sokağa bırakıyor, herkes gibi yolun ortasına boca etmiyordu. Sürekli siyah ayakkabı, siyah çorap giyer, ceketinin çakmak cebinde taşıdığı bir kadife parçasıyla sık sık tozunu silerdi iskarpinlerinin.

Pencereyi açıp sepetini sarkıtırken tok sesiyle:

–Bakkal! dedi kısaca. Albayım Necdet, Yusuf Bakkal'ın yanındaki apartmanın çatı katında oturuyordu. Az önce çıkardığı yalın ve özlü "bakkal" sesinin Yusuf Bakkal tarafından duyulmadığına inancı sonsuzlaşınca, sinirle:

–Yusuf! diye haykırdı. Bakkal Yusuf sokağa uğradı.

–Dört paket Sipahi!

–Başüstüne Nejdet bey!

Albayım Necdet, Yusuf Bakkal'ın en üst katında oturan pencere komşusu Melek Abla'nın her an cama çıkabilirliğini düşünü-

yor, nefret ettiği bu terbiyesiz kadınla karşılaşmamak için elinden geleni yapıyordu. Çünkü Melek Abla terbiyesiz olduğu kadar da sırnaşıktı. Bir keresinde:

–Günaydın kumandan. Hiç gelmiyorsun... Donuna cemre düşmedi mi? demiş. Albayım Necdet, Melek Abla'nın bu dünyadaki varlığına o an bir kurşunla son vermeyi düşünmüşse de, son anda vazgeçerek, tuttuğu sepeti boşluğa bırakmış, hırsla içeri girerek pencereyi bir gladiyatör tavrıyla çarpmış, oh lakin pencerenin camı tuzla buz olmuştu. Sokağa düşen sepeti Yusuf Bakkal getirmişti. Tam yüzyirmiyedi lira tutmuştu camın yenilenmesi. Gene böyle bir olayın gelişebilirliğinden ürken Albayım Necdet, Yusuf Bakkal'ın gecikmesine giderek sinirleniyordu. Tam o sırada Yusuf Bakkal dört Sipahi'yi sepete ulaştırdı. Kararlı devinimlerle yükseldi sepet. Yusuf Bakkal dükkâna geri döndü ve tezgâha dayanarak bira içen, bu hiç tanımadığı genci süzmeye koyuldu.

–Yeni mi taşındınız?

–Cık. Ben Müfit'lerde kalıyorum. Müfit var ya, benim memleketlim o.

–Müfit kim?

–Aha urda mimar mektebinde okuyo ya... Hani bi arkadaşıynan birlikte oturuyo...

–Ha... Talebeler... Söyle onlara üçyüzsekiz lira borçları var, hemen getürsünler. Veresiyeyi galdurduk.

Çok fena mahcup olmuştu Müfit'in memleketlisi Ercüment. Demek Müfitgilin paraları yoktu. Demek bu yüzden bir haftadır evden çıkmıyordu çocuklar. Dikleđi biranın şişesini mermer tezgâhın üstüne koydu Ercüment.

–Sen bana urdan altı dene bira daha ver bakım, diye cebinden zuladaki beşyüz lirasını çıkardı uzattı:

–Bizim çocukların hesabını da al la burdan, borcumuz morcumuz galmasın.

–Hay hay güççük bey...

gibilerden sevinç çığlıkları atan Yusuf Bakkal, kartalca beşyüzlüğü kaptı ve Ercüment'e daha bir insanca baktı:

–Başka bir şey lazım mıydı?

–Yok tamam, dedi Ercüment, paranın üstünü ve biraları aldı çıktı. Ağır ağır tırmanmaya başladı yokuşu. Madem çocukların parası yoktu, bir şeyler almalıydı. Nasıl da düşünememişti Ercüment bir haftadır bu durumu! Kasaba doğru seğirtti. Ercüment İstanbul'a az biraz gezmeye gelmiş, Müfit'e takılmıştı. Müfit'in memlekete her gelişinde, Ercüment Müfit'e en azından bir iki rakı ziyafeti çekiyordu icabında. Tabii ki İstanbul'a gelince Müfitgile kapağı atacaktı. Nitekim Ercüment de mantığına uymuş, Müfitgile yazılmıştı ama, Müfit'te ne rakı ziyafeti, ne insanı şöyle bi gazinoya götürmeler... Saatler boyu, çay demleyip Ercüment'in hiç anlamadığı şeylerden konuşuyorlardı.

–Şimdi anlaşıldı sebebi, dedi ve kararlı adımlarla kasaba girdi Ercüment.

–İyi et var mı?

–Etlerimiz iyidir ağbicim.

–Dart bakım bana urdan yediyüzelli gıram gıyma, yarım kilo birzola.

Brecht'in oyunlarındaki kasaplara hiç benzemeyen ufak tefek, kıvırcık saçlı, güleryüzlü kasap Faik, hemen işe koyuldu. Bıçaklar şakırdadı, etlerden et beğendi Faik yağlı müşterisine. Kesti doğradı ve kanlı tahtanın üstünde dövmeye başladı et parçalarını. Makineler gürüldedi, çift çekildi kıymalar. Ercüment bu arada kasabın madensel masası üstündeki Tercüman gastesinin spor sayfasına az biraz göz atmaya durdu.

Aha bu gastenin sıporundan başka bi boku yaramaz, diye düşündü içinden.

Yağmur iyice sıklaşmış, Kazancı Yokuşu'nu sel almaya başlamıştı bile. Hava kararmış, komisyoncu Nurettin floresanları yakmıştı. Kasap dükkânının kapısı usulca açıldı ve yokuşa yeni taşı-

nan sahne ve perde sanatkârı, eski komik-i şehir Münir Ağbi, elinden tuttuğu kızını kendinden önce dükkâna sokarak, selam vererek, yavaşça içeri duhul oldu. Ercüment önce tanımadı, sonra şıp diye çıkarıverdi Münir Ağbi'sini:

–Aaaaa, siz artiz diil misiniz?

Münir Ağbi, kendine özgü yaşından yaşlı tavrıyla, bu oğlanın kendisini gördüğü filimi çevirdiğine bin pişman, başını salladı. Elinde okul çantası olan küçük kız, babasının paltosunu çekiştirerek:

–Baba bak, tanıdı seni tanıdı seni...

–Anladım kızım.

–Benim babam artis, dedi alt dudağını öne çıkararak küçük kız. Ercüment yanılmadığından mutlu, gülümsedi.

–Biliyorum filim artizi... Ama urda sen de vuracaktın bir tane ağbi.

–Nerde? dedi Münir Ağbi.

Ercüment:

–Hani o çocuk sana tokat attı ya urda, sen tokadı yedin önüne baktın. Ben olsam urda, una bi tane koyarım. Gene de helalsin ama haa... Yanında imzalı resmin var mı ağbi?

–Yok canım.

–İmzasız da olsa olur, şindi imzalarsın burda.

Münir Ağbi, iç geçirir gibi bir "yok canım" daha mırıldandı. Kızının elini daha bir sıkı tuttu. Kız okul çantasını sallamaya başladı. Sosyal bilimlerle fen bilimler birbirine karıştı çantanın içinde.

–Faik bana yarım kilo kıyma versene.

–Şindi Münir Ağbim, dedi Faik.

Koskoca artizin yarım kilocuk kıyma alışına hayret eden Ercüment paketini aldı, para verdi. Bir iki kez, Münir Ağbi'sine eyvallah, dedikten sonra sırıtarak çıktı kasap dükkânından. Komisyoncu Nurettin, camekânının ardında dikilmiş, yokuştan inenleri görmeye uğraşıyordu. Ercüment, soğan aldı, limon aldı, domates,

maydanoz, ekmek derken otuz lirasının kaldığını fark etti. Hem zuladaki beşyüz bitmiş, hem de öbür cepteki bozukluklar suyunu çekmişti.

"Aha bu İstambol'a para dayanmıyo la" diye düşündü. Kalan parayla rakı alamazdı, bir iki şişe ucuz şarap almalıydı. Yokuşu inmeye koyuldu Ercüment. Berberin camından içeri iyice bakabilmek için yavaşladı. Kapısında "Coiffuireur" yazan bu berbere bütün gün kimi kadınlar geliyor, hepsi sarışınlaşıp çıkıyorlardı. Berberin önünde taksiler bekler, sarışınlaşan kadınlar biner giderlerdi taksilere...

Bunnar orospu galiba... düşüncesiyle Yusuf Bakkal'a giren Ercüment:

–Sarsana bana şurdan iki ucuz şarap, dedi.

Yusuf Bakkal terekteki şarapları indirdi, pis bir bezle tozlarını aldı. Şişenin tozu beze, bezin pisliği şişeye iyice bulaştı.

–Açayım mı?

–Aç aç.

Evin kapısına geldi, elleri dolu olduğu için burnuyla zili çaldı Ercüment. Yukardan otomatiğe bastılar. Ercüment omuzladı kapıyı, içeri sızdı, topuğuyla kapattı, hızla çıktı merdivenleri. Alışveriş etmişliğine kimbilir ne çok sevineceklerini düşünerek soluk soluğa vardı daire kapısına. Kapı aralıktı. Ercüment'i kimse karşılamadı. Omuz yardımıyla itti kapıyı, girdi içeri. Müfit onu paketlerle görünce, oturduğu yerden:

–Ne lüzum vardı Ercü ya... gibisinden terslemiş, pencereden karşı evi kesen Yavuz'sa olayla hiç ilgilenmemişti. Sevinmemişlerdi bile. Ercüment doğruca mutfağa geçti. Yavuz karşı evi keserek:

–Manyak mıdır nedir bu çocuk ha!

–Hangi çocuk?

–Şu bizim karşıda oturan çocuk var ya...

–Televizyonda reklamlara çıkan çocuk mu?

–Ha... Manyak mıdır nedir, sımsıkı kapatıyor perdelerini.

–Sana ne ulan?

–N'apıyor peki o evin içinde o? diye patladı Yavuz. Her gün karı getiriyordu televizyonda reklamlara çıkan çocuk. Yavuz sinirleniyordu bu işe. Hem de her gün başka bir karı... Ercüment mutfakta işe koyulmuştu.

–Salatayı nasıl severseniz? diye mutfak kapısından kafasını uzatması Müfit'i daha da sinirlendirdi:

–Nasıl yaparsan yap! diye bağırdı. Bir haftadır bir de Ercüment çıkmıştı başlarına. Müfit ve Yavuz her an onun gitmesini bekliyorlar, oysa Ercüment her gün biraz daha benimsiyordu bu yeni dünyayı.

–Yavuz la Yavuz, ben kasapta kimi gördüm bil bakam... gibi çabaları da sessizlikle karşılaşınca, Ercüment bir Karadeniz suskunluğu içinde salatayı yıkamayı sürdürdü. Bir güzel soydu soğanı, domateslerin kabuklarını aldı inceden, bastı soğanın gözüne zeytinyağı, sıktı su etti limonu. Dört zeytin serpti salatanın üstüne havalı olsun için. Tuzunu onlar koysun diye düşündü, getirdi koydu salatayı masanın ortasına. Müfit evin biricik koltuğunda oturmuş sigara içiyor, Yavuz'sa odanın içinde bir ileri bir geri dolanıp duruyordu. Salatayla hiç ilgilenmediler.

–Manyak mıdır nedir bu Nesrin ha?..

–Hangi Nesrin? diye sordu Müfit.

–Şu bizim alt katta oturan Nesrin var ya...

–Haybeden sarışın gaco mu?

–Haa. Manyak mıdır nedir o karı? Şu televizyonda reklamlara çıkan çocuğa kesik atıyor.

–Sana ne ulan?

–Bana ne tabii de, niye kesik atıyor o karı o çocuğa? Sanki iki kez televizyona çıktı diye o hıyarağa bizden daha mı yakışıklı? Hiç anlamıyorum şu kızları ağbi, hiç anlamıyorum ya...

Müfit yerinden kalktı, Yavuz'dan bir yanak alarak:

–Aslında kızlar seni anlamıyor be anam, diye sataştı.

–Müfit yapma kavga ederiz'le olay kapandı. Yavuz ne Nesrin'den ne de televizyonda reklamlara çıkan çocuktan sözetti; biri empressiyonist, öteki egzistansiyalist olduklarından, uzun bir süre görkemli şeylerden konuştular. Yavuz ve Müfit, Güzel Sanatlar Akademisi'nin ancak Heykel bölümüne girmişler ve fakat ailelerine mimarlık öğrenimi gördüklerini yazmışlardı. Tam Pikasso konusu başlamıştı ki evi keskin bir köfte kokusu aldı. Epeydir alt ve üst katlardan duydukları bu hoş koku şimdi kendi mutfaklarından geliyordu. Ama Ercüment'e öylesine sinirleniyorlardı ki, köfte yapmasına bile kızdılar.

–Bok gibi kokuttu evin içini, deli manyak! diye homurdandı dişlerinin arasından Yavuz. Ve kaldıkları yerden sürdürdüler Pikasso konusunu. Ercüment çocuklara cest olsun için, pek taze olmayan ekmeği de kızartmayı uygun gördü. Sofranın eksiklerini tamamladı. Pikasso konusu başlayalı on beş dakika olmuştu ki Ercüment onları sofraya buyur etti:

–Gelin la gelin, soğumadan yiyelim.

Pikasso konusu yemek boyunca da sürüp gidiyor, Ercüment her an biraz daha tedirgin oluyordu bu muhabbetten.

–Sıçıcam şindi aha şu pigassonun da içine, diye bir ara söze karışmak istediyse de, birden kendisine mukayyet olarak sustu. Bir ara Ercüment helaya gitti.

–Ne zaman gidecek bu herif? diye sordu Yavuz fısıldayarak, Müfit daha alçak bir sesle:

–Bilmiyorum ki ağbi... Gelen gitmiyor bu ne hesaptır... derken heladan sifonun çekildiği duyulunca birden yüksek sesle Pikasso'nun neoempressiyonist dönemiyle, en bi klasik çalıştığı dönemler arasındaki formel benzerliklerinden konuşmaya başladılar.

–Al mesela Gernika!

–Ordaki motifler korkunçtur ağbi...

Ne motifi lan? Kim bu ta mına goduğumun gernikası diye düşündü, ama hiçbir şey söylemeden yerine oturdu Ercüment. Eşit bir şekilde bardaklara şarap dağıtmaya koyuldu. Daha şaraplardan

bir iki yudum almadan başlayan Bethoven konusu yemeğin sonuna dek sürdü.

–Kim la oğlum, kim bu allahsız betofen? diye sormayı erkekliğine yediremeyen Ercüment icabında sustu ve şarabını içti. Ancak, Yavuz Bethoven'ı burjuva, Pikasso'yu da burjuva özentisi içinde bulduğu bir sıralarda, Ercüment artık dayanamayarak:

–Karşıda bir karı var ha, diye parmağının ucuyla, televizyonda reklamlara çıkan çocuğun aralık kalmış perdesini gösterdi. Yavuz başını çevirip baktı:

–Biliyoruz canım, televizyon çocuğu... Her gün bi karı getiriyo eşşoleşşek... Bize hava basıyo aklı sıra...

–Sizin eve hiç kimse gelmiyor! diyerek ve bir sürü şeyler soran gözlerle baktı Ercüment. .

Bir sessizlik oldu. Ercüment sürdürdü konuşmayı:

–Yani, kız arkadaşlarınız falan yok mu, diyorum... Hep böyle evde oturuyorsunuz da...

Müfit ve Yavuz şaraplarından birer yudum aldılar. Ercüment sessizliği gene bozdu.

–Mesela bir gün, sizin mektepteki kız arkadaşlarınızı falan çağıralım, evde parti verelim.

Masanın havası oldukça ağırlaştı. Müfit bir sigara yaktı. Yavuz başını boynu tutulacakcasına çevirmiş televizyonda reklamlara çıkan çocuğun evini gözlüyordu. Bu da bir başka karıydı.

–Allahallah... Nerden buluyor bu herif bu karıları ya? diye dişlerini gıcırdattı Yavuz. Müfit hiç o tarafa bakmayarak:

–Bu da başka bi karı mı? diye sordu yüz hatları gergince.

–Baksana yahu baksana... diye Yavuz inlerken, Ercüment tüm dikkatini karşı evin penceresinde yoğunlaştırmış, anlaşılmaz nazarlarla tülü delerek, televizyonda reklamlara çıkan çocukla öpüşen kızıl saçlı kadının ana hatlarını incelemekteydi. Televizyonda reklamlara çıkan çocuk, öpüşmeyi kısa keserek, aralık kalmış perdeyi örttü.

–Gaz var mı? dedi ürkek bir sesle kızıl saçlı kadın.

–Yok, dedi televizyonda reklamlara çıkan çocuk.

–Yiyecek bir şeyler var mı?

–Yok, dedi televizyonda reklamlara çıkan çocuk. Gece çoktan çökmüştü Kazancı Yokuşu'nun omuzlarına. Deli gibi yorgundu Kazancı Yokuşu. Televizyonda reklamlara çıkan çocuk ışığı söndürdü. Arka odaya geçtiler.

–Hemen yattılar bak, hemen yattılar... Biliyorum ağbicim, karılar geliyor, hemen yatıyorlar... dedi Yavuz. Ercüment şarabın sonunu eşit ve kahramanca bölüştürme çabaları içindeydi. Müfit üşüdüğü için içeri kazak almaya gitti. Ercüment şarap dağıtımını bitirdikten sonra boş şişeyi masanın altına koydu, ellerini oğuşturarak:

–Amma da soğuk çıktı la! dedi. Yavuz hiç yanıtlamadı, bir sigara yaktı.

–Bilsem, ben memleketten getirirdim biraz kaz.

Gaz'a "kaz" diyordu Ercüment. Gaz demek, Ankara'ya "angara" demek gibi bir hanzoluktu onun kafasında. O günlerde Kazancı Yokuşu'nda gaz bulunmuyordu. Odun sobaları emekli olurken, Vezüv'ler, Arçelik'ler, sanki televizyonmuşçasına gelip kurulmuşlardı misafir odalarının başköşelerine. Apartman aralarında odun kömür satan eski oduncular, "GAZ SATILIR", "GAZ GELDİ" gibi küçücük yazıcıklarla mesleği ufak ufak değiştirmekteydiler. Eski oduncunun gazcı olmasından en çok yakınan oduncu karısı Hatç'anım, bir zamanlar yatakta orman kokan çam yarması kocasının yerini benzinci çırağı gibi bir kocanın aldığını serzenişle kabul günlerinde herkeslere anlatadursun, Ocak ayında gaz piyasadan kalkıyordu. Bu son yıllarda hep böyle olagelmişti. Kazancı Yokuşu'nun kahraman insancıkları herşey gibi bunu da kanıksamışlardı. Ercüment'in kanıksaması epey zor oldu.

–Ben yarın gider kaz bulurum la Yavuz, sen merag'etme.

–Tamam Ercüment tamam.

Müfit kazağını giymiş, elinde bir dergiyle geldi. Yanlarından geçerek helaya girdi. Ercüment'in çenesi düşmüştü. Yavuz dinlemiyordu bile.

–Ben şindi gitsem, aha u garının gapısını çalsam, u garı memnun olur be...

–Hangi karı oğlum?

–Aha u bizim üstgatta oturan tombul orospu var ya...

–Melek Abla mı?

–Unun ismi Melek mi?

–Evet.

–Tamam işte. Ben şindi u Melek Abla'nın gapısını çalsam, u garı memnun olur.

–Melek Abla'nın dostu var oğlum.

–Biliyorum, Şoför Saim. Şindi yok ama burda, dedi Ercüment bilgiççe.

–Ne biliyorsun? diye sordu Yavuz.

Ercüment gözlerini açarak:

–Bütün gün durumu inceledim ya la Yavuz. Bu gece u garı yapayalnız.

–Şoför Saim'in ne zaman geleceği belli olmaz.

–Bu gece gelmez! dedi Ercüment ısrarla. Memleketten geleli bir hafta olmuştu. Durumu böylesine güvenle bilmesi şaşırtıcıydı. Yavuz ilgilendi:

–Sen nerden biliyorsun bu gece gelmeyeceğini?

–Lan oğlum hiç bi şeyden haberiniz yok sizin. Manavda herkes konuşuyordu. Şoför Saim, aha u garıyı bırakıp Alamanya'ya gaçmış. U garı u sinirnen, gitmiş komisyoncu Nurettin'e fırça çekmiş bugün... Sen n'abar la Yavuz? Aha burda kukumav guşu gibi oturuyorsunuz, hiçbir şeyden haberiniz yok... U garı şindi erkeksizlikten gavruluyordur be!

Melek Abla tam tersine çok üşüyordu. Yorganın üstüne battaniyeyi de almış ama yatağın içi bir türlü ısınmamıştı. Kalktı doğruldu yatağın içinde, komodinin üstünden bir malbora aldı... Clipper çakmağıyla yaktı sigarasını. Hiç de uykusu yoktu aslında. Kalktı. Sırtına hırkasını aldı. Topuklu terliklerini sürüyerek mutfağa girdi. Kahve yapsındı bari kendisine.

Melek Abla'nın ayak sesi alt katta da duyulmuş, Ercüment yerinde duramaz olmuştu.

–Baksana la Yavuz, dolanıp duruyo garı... Uyku tutmuyo helbet... Canı istiyo lan canı istiyo...

Bu sırada Müfit elindeki resimli dergiyle heladan çıktı. Bir sigara aldı:

–Ben yatıyorum çocuklar. Haydi iyi geceler.

–Şu mecmayı versene ağbi, ben de bi göz atayım, diye seslendi Yavuz. Müfit döndü, dergiyi Yavuz'a verdi, yeniden iyi geceler dileyerek insan gibi yatmaya gitti. Yavuz dergiyi bir süre inceledikten sonra yerinden kalktı, kararlı adımlarla, dergi koltuğunun altında, helaya girdi. Uzun bir süre çıkmadı. Bir ara Ercüment'ten bir sigara istedi. Yaktı verdi Ercüment kapı aralığından. On dakika kadar sonra Yavuz heladan çıktı.

–Ben yatıyorum Ercüment, hadi iyi geceler anam, diyerek insan gibi yatmaya gidiyordu ki Ercüment peşinden seslendi:

–Ver bakım la şu mecmayı bi de ben bakım.

–Annamazsın oğlum ingilizce.

–Olsun la Yavuz resimlerine bakarım.

Yavuz bir an durakladı, sonra getirdi verdi ve odasına gitti. Yavuz'un odası Melek Abla'nın odasının tam altındaydı. Yavuz bu durumu, Saim Ağbi'nin geldiği akşamlar gayet netlikle duyulan karyola gıcırtısından biliyordu. Müfit'le aralarında bu gıcırtı konusunu hiç konuşmamışlardı. Müfit de duyuyor olmalıydı.

Melek Abla kahvesini yapmış, ayaklarını kıçının altına almış, divanında haftasonu'nu okuyordu ki üç el silah sesi duyuldu. Pencerelerden başlar çıktı. Melek Abla ışığını söndürüp pencereye çıkmıştı. Albayım Necdet de penceresini aralayıp kafasını dışarı uzatmıştı. Melek Abla'yı görür görmez içeri kaçtı. Ercüment ışığı falan söndürmeye gerek duymaksızın pencereye fırlamış, çevreden çok, pencereden düşecek gibi sarkarak, üst kat penceresindeki Melek Abla'yı kesiyordu. Onun erkeksizlikten kavrulduğunu da düşünerek:

–Hişşşt! dedi Ercüment.

–Ne va hamşo? dedi Melek Abla. Altlı üstlü konuşuyorlardı. Seslere uyuz olan Albayım Necdet, elinde olmayan nedenlerle, ye-

niden pencereye çıktı. Ercüment'i görünce de epey şaşırarak, içeri girmekten vazgeçip sanki gökyüzünde yalnız gezen yıldızları seyrediyormuş gibi yaptı. Melek Abla penceresini kapatarak içeri girdi. Ercüment de içeri çekildi. Yerinde duramaz olmuştu Ercüment, derisi kendisine dar geliyordu. Koştu Yavuz'u uyandırdı. Yukardaki kadınla konuştuğunu, kadının kendisine fransızca bir şey söylediğini iddia ediyordu.

–Siktir git yat uyu be! diye kovdu onu Yavuz. Müfit'i uyandırmaktan çekindi, dergiyi kaptığı gibi helaya girdi Ercüment.

Albayım Necdet, her iki camın da her an açılabilirliği düşüncesinden giderek pencereden bir an olsun ayrılmamaya karar vermiş, bir Sipahi yakmış, Kazancı Yokuşu'nun gecesine üflüyordu dumanını. Yakalamıştı işte orospuyu. Alt kattaki öğrencileri baştan çıkarıyordu kötü kadın. Üşümesine aldırmayarak tetikte bekliyordu Albayım Necdet. Ayrıca albaylar üşümezlerdi. Beş altı sigara içerek pencerede yirmi dakikayı doldurduktan sonra boku donduğundan camı örterek yatmaya gitti.

Ercüment heladan çıktı. Dergiyi masanın üstüne bıraktı, yatmaya gidiyordu. Birden aklına ne geldiyse, geri döndü, dergiyi aldı ve Müfit'in çalışma odasına gitti. Ordaki somyada yatıyordu. Kapıyı iyice kapadı, yatağa girdi, dergiyi yastığının altına koydu. Yorganı başına kadar çekti. Müfit'in çalışma odasının perdesi yoktu.

Perdesiz olduğu için bu oda daha soğuk oluyor tabii, diye düşündü ve uyudu Ercüment. Ercüment uyuduktan biraz sonra başladı kar yağışı ve bütün gece sürdü.

Ertesi gün Kazancı Yokuşu'nun kahraman insancıkları ellerinde rengârenk plastik bidonlarla, arı gibi inip çıkıyorlardı yokuşu. Pijamanın üstüne palto giymiş aile reisleri, çocuklar, trençkotlu bir orospu eskisi, üst üste birkaç hırka giymiş aile kadınları soğuğa karşı birbirlerinden güç alarak köşe başlarında dimdik duruyorlardı. Günler köşe başlarında geçiyordu.

–Yusuf Bakkal'da da yok.

–Taksim'e gelmiş diyorlar.

–Ayazpaşa'da varmış, beş litreden fazla vermiyormuş.

–Beş litre beş litredir kardeş, bir ısınma olur.

–Cihangir'deki kömürcüde her zaman var ama tanımadığına vermiyormuş it.

–Bir yerden bir torpil bulsaydık...

gibi boyuneğmişlik edebiyatının yerini bugünlerde daha başkaldıran sözler almaya başlamış, hele o sıralarda bakkala gelerek, hâla gaz gelmediğini öğrenen Münir Ağbi'nin;

–İçine sıçtığımın düzeni! demesiyle de yokuş bilinçlenmeye yüz tutmuştu. Kazancı Yokuşu Münir Ağbi'yi filmlerden tanıyor, çok seviyordu. Münir Ağbi öyle dediyse öyledir diye düşünülüyordu.

Komisyoncu Nurettin'in semtte sözü geçtiğini bilen televizyonda reklamlara çıkan çocuk, Nurettin'in torpiliyle el altından bir bidon gaz bulmaya uğraşıyordu. Nurettin Halûk'u oduncuya göndermiş, televizyonda reklamlara çıkan çocukla çay içiyorlardı.

–Bizim buzdolabı buz yapmıyor, dedi Nurettin.

–Öyle mi? dedi televizyonda reklamlara çıkan çocuk.

–N'apsak acaba?

–Bilmem.

–Sen bilmezsen kim bilecek yahu? Her gece televizyonda çıkıp, buzdolabının kapağını açıp anlatıyorsun ya... Şöyle iyidir, böyle iyidir, diyorsun.

–Ben buzdolabından pek anlamam.

–Olur mu? Hem buzdolabından anlamıyorsun, hem de çıkıp orda, şöyle iyidir, böyle iyidir diye anlatıyorsun... Olmaz.

–Yahu Nurettin Ağbi, bu lafları dangalağın birisi yazıyor... Biz de çıkıp söylüyoruz orda. Ordan aldığımız üç beş kuruşla da evin kirasını veriyoruz işte.

–O dangalağa bir sorsaydık.

–O da anlamaz buzdolabından.

–Allahallah, demek uydurma bu reklamlar? dedi Nurettin.

Çaylarını yudumladılar. Tam bu sırada tiyatrolara maske yapan kadın dükkândan içeri girdi. Telefona gelmişti.

–Telefona mı? dedi televizyonda reklamlara çıkan çocuk.

–Telefon etcem şekerim. Ali'ye telefon etcem bana gaz bulsun. Dondum! dedi tiyatrolara maske yapan kadın. İkibuçukluğu yuvaya sürdü. Düdük sesi beklemeye koyuldu. O günlerde düdük sesleri hiç aceleci değildiler. Aslen İzmirli ve sinirli olan tiyatrolara maske yapan kadın, hıncını kimden alacağını bilmez nazarlarla Nurettin'e bakıyordu. Televizyonda reklamlara çıkan çocuk bu sinirli havayı yumuşatmış olmak için:

–Ben de gaz arattırıyorum. Nurettin Ağbi Halûk'u gönderdi...

–Şekerim sen şişmanlamışsın.

–Yok canım, baksana pantolona, kıçımızdan düşüyor.

–Bıyıklarını mı kestin? Sakal mı vardı?

–Saçlarım uzadı biraz...

–Ondan herhalde...

–Nasılsın?

–İyiyim, sen nasılsın?

–Nasıl olcaz şekerim, donuyoruz. Aslında ben üşümüyorum ama bir sürü bitki var evde. Nebatat mahfolucek... Ev buzdolabı gibi.

Bitkilerin üşümesi olayını pek kavrayamayan Nurettin, ne demek istiyor gibilerden televizyonda reklamlara çıkan çocuğa baktı. Televizyonda reklamlara çıkan çocuk, aldırma, anlatsın, demek istercesine başını salladı Nurettin'e. Tiyatrolara maske yapan kadın, Mısır Çarşısı'ndan bilmem ne tohumu alır, onları evinin bir köşesine diker, bilmem ne yetiştirir, sonra o bilmem nelerden kaynatarak ezerek garip boyalar yapar, hiçbir yerde göremeyeceğiniz renkler elde ederdi... Yokuşta ona büyücü gözüyle bakılıyor ve kendisinden çekiniliyordu. Hele bir gün:

–Bu salatalıkların hali ne böyle, ıslasana şunları hıyar! diye Manav Recep'e bir fırça çekmişti ki hiç kimse unutmadı. Olayı en yanlış yorumlayan Manav Recep'se:

–Benimle gonuşan ilk gadın. Seviyorum ağbi! kadarıyla Halûk'a açılmış, Halûk da durumu bütün yokuşa film edince, Recep herkesin gırgırı haline gelmişti.

–Ver bakiim Recepciğim şurdan yarım kilo patates, çekirdeksiz mandalina bir kilo... Yenge sergi açıyormuş ha? Hayırlısı hayırlısı...

Ya da:

–Ben senin yerinde olsam Recep, çekerim yengeyi bu hayattan... Neyse tart bakalım şu sivri biberleri... gibi sözlerle Recep tedirgin ediliyordu.

–Ne yengesi canım, tevatür, tevatür... diyerek konuyu sivri biberlere getirmeye uğraşıyorsa da, bu yakıştırmadan garip bir zevk duyduğu apaçık ortadaydı. Manav Recep kadına karşı erkekçe hisler duymaktaydı. Manav Recep'ten nefret eden tiyatrolara maske yapan kadın, düdük sesinin gelmemesine sinirlenerek:

–Şu salak manava bak, aptal aptal dikilmiş duruyor dükkânın kapısında, müşteri gelse kovcek sanki...

–E çeksenize biraz kulağını canım, diyerek Nurettin ortalığı karıştırdı.

–Bana ne yahu?

–Size ne olur mu hanfendi, manavla nişanlanıcakmışsınız diye konuşuluyor...

–Anlamadım?.. dedi tiyatrolara maske yapan kadın, sanki gözlerinden ateş çıkıyordu.

–Saçmalama Nurettin Ağbi, gibi bir saplamayla olayı kapatmaya uğraşan televizyonda reklamlara çıkan çocuğun çabalarına rağmen, tiyatrolara maske yapan kadının kısacık saçları dimdik olmuş, çat diye kapatmıştı düdük bekleme aygıtını. İkibuçuğunu geri aldı ve kocaman kara gözlerini Nurettin'in gözlerinin içine dikerek:

–Ne nişanı ulan? diye sordu.

–Ne bileyim canım, Manav Recep sizin için, yengeniz olur falan diyormuş da... diye kıs kıs güldü Nurettin. O an dükkândan fırlayan tiyatrolara maske yapan kadın pek uzaklaşmadan da kahkahayı koyverdi.

–Az puşt diilsin be Nurettin Ağbi.

Nurettin boğulacak gibi gülerken Manav Recep'in önünde gelişen olayları kaçırmamak için doğruldu.

–Ne yengesi lan dümbük? dedi tiyatrolara maske yapan kadın. Recep'in yüzü sarardı:

–Pırasa geldi komşu, gibi şirinliklerle kurtulmaya uğraşıyordu.

–Ne yengesi diyorum ulan sana? Nerden çıktı bu yenge sözü? Sennen bi şey yaptık da haberimiz mi yok yoksa? Ha? diye bir elini beline koymuş, öbür elini atmosferin itidaline terk etmiş olan tiyatrolara maske yapan kadın mahalleyi başına toplamakta gecikmedi. Terzi Mahmut dükkânını kapatarak gelmiş, Sormagir'in işsiz güçsüz delikanlıları toplaşmışlardı. Olayı daha da kızıştırıyorlar, yer yer el çırparak tezahüratta bulunuyorlardı...

–Cim cim cim, dal dal dal, Recep Recep, al al al...

–Haydi bastır... sloganları birbirine karışırken, kalabalığı uzaktan gören Ercüment, kaz geldi sanarak o tarafa seğirtti. Kavga yatıştırıldığında komisyoncu yardımcısı Halûk boş bidonla döndü:

–Hiç kalmamış be ağbiciğim!

–Eh n'apalım, sağlık olsun! diye iç geçirdi, boş bidonunu alarak evinin yolunu tuttu televizyonda reklamlara çıkan çocuk. Münir Ağbi haklıydı. Memleketle, düzenle, hükümetle çok fena ilgisi vardı bu gazsızlığın. Olmazdı böyle boktan dava. Bir şeyler yapılmalıydı. Bu gibi karmaşık düşüncelerle bakkala dalan televizyonda reklamlara çıkan çocuk ordaki ilk toplantıyla karşılaştı. Gazsızlık konusunda Albayım Necdet, Müfit, Yavuz, Yusuf Bakkal, Münir Ağbi, Ercüment ve Tuhafiyeci Fevzi fikir birliği içindeydiler. Olmazdı böyle boktan dava.

–Ben de onu düşünüyordum yokuşu inerken, dedi televizyonda reklamlara çıkan çocuk.

–Demirel dün ağşam telesiyonda konuştu, "melmekette gaz vardır" dedi, diye geleneksel espirisini patlattı Yusuf Bakkal. Akşamın bu saatlerinde bakkal dükkânı küçük bir koltuk meyhanesine dönüşüyordu. Biralar açıldı, peynirler kesildi ve kimsenin Kazancı

Yokuşu'yla ilgilenmediğinden, oysa İntercontinental otelinin bacasının püfür püfür tüttüğünden konuşuldu. Biralar açıldı yeniden. Albayım Necdet:

–Kazancı Yokuşu kendi önlemlerini kendisi almak zorundadır arkadaşlar, dedi.

Ertesi gün Müfit'le Yavuz'un "örgütlenelim" çağırısı tüm yokuşu karıştırmış, her kafadan gür sesler çıkmış, yokuşun güvencesi için gerekli önlemlerin alınması toplantısına pek kimse katılmamıştı. Gene de Müfit ve Yavuz, Albayım Necdet'in Yokuş-Savunma geçici başkanlığına getirilmesini karara bağladılar.

–Zarta zurta paydos! Madem ki bu Yokuş-Savunma geçici başkanıyım, zarta zurta paydos beyler. Görev dağıtımı yapacağım. Herkes belirli muhitleri tarassut edecek. Hangi muhite gaz gelmişse, motorlu ekibimiz tarafından o muhitteki gaz, irili ufaklı bidonlarla yokuşumuza taşınacak. Nöbetleşerek, Cihangir, Fındıklı, Ayazpaşa, Taksim ve Beyoğlu ve Tarlabaşı ve hatta Şişli muhitleri bakkalları sürekli kontrolümüz altında bulundurulacak. Gerekirse gaz dağıtımı yapan şirketlerle ticari andlaşmalara girilecek. Yaşasın Kazancı Yokuşu!..

İşte sözün tam burasında masaya yumruğunu vurarak gereken alkışı kotarmıştı Albayım Necdet. Böylece, alkışlar arasında ilk Yokuş-Savunma toplantısı son buluyor, Karadeniz Çayevi'nden çıkan kalabalık Albayım Necdet'i omuzlardan indirmiyordu. Herkes görevini almıştı. Şoför Saim kafaya alınarak Yıldırım-Ekip başkanlığına getirtildi. Tuhafiyeci Fevzi'nin skodası da göz önünde bulundurulacak olursa, çevre bakkallarını basacak motorlu ekip hazırdı. Ancak getirilen gazın nereye depolanacağı ve nasıl dağıtılacağı tartışmalarıyla aradan iki gazsız gün daha geçti. Bu arada Tuhafiyeci Fevzi'nin gebe karısı doğurmuş, Fevzi herkesten çok gaz derdine düşmüştü:

–Yok ben üşümem ama çocuk ölücek bilader, yakınmalarıyla havayı giderek gerginleştiriyordu.

Bu sokağa polis girmemesinden yana olan bir iki muhabbet tellalı adına, Melek Abla, Karadeniz Çayevi'nde yokuşumuzun kadınlarına "Sorunlarımız" adlı bir hitabet konuşması yaptı. Çok etkili oldu. Melek Abla, hemen Yokuş-Savunma kadınlar kolu başkanı seçildi. Aradan gazsız günler geçedursun, kar yağışı dinmiş fakat hava daha da soğumuş, geceleri don yapmaya başlamıştı.

Salak bir Şubat sabahı, Tuhafiyeci Fevzi dükkânının önündeki karları temizlemiş, bir kömür mangalını tutuşturmaya çalışırken, tepesine dikilmiş olan Albayım Necdet'le stratejiden konuşuyorlardı.

–Bir nev'i gerilla oluyor tabii Fevzi beyciğim, diyordu Albayım Necdet. Melek Abla pencereye minder atmış, kıpkırmızı burnuyla soğuğa meydan okuyarak, bir yandan kahvesini yudumluyor, bir yandan da az biraz Boğaz görerek malborasını tüttürüyordu. Can sıkıntısından Fevzi'ye sataşmayı uygun buldu:

–Fevzi lan, senin oğlana mı ateş hazırlıyorsun?

–Evet, donuyor çocuk.

–Merak etme bi şey olmaz. Büyüsün de müşterimiz olsun bari! diye gevrek ve çatlak bir sabah kahkahası patlattı. Soğuktan sinirleri gerilmiş olan Albayım Necdet:

–Onu tanımıyormuş gibi yapınız Fevzi beyciğim, diyorsa da Fevzi sözün altında kalmayı sevmezdi:

–Büyüsün evelallah, sizin gibi orospulara ihtiyacı kalmaz. Babasına çekecek aslanım. Elini sallayacak, elli tane kız önüne yatacak benim oğlumun.

–Aman inşallah erkekliği babasına çekmez! diyerek kahkahasını sürdürdü Melek Abla.

–Onu tanımıyormuş gibi yapınız Fevzi beyciğim.

–Orospu n'olucak!

–Orospu senin anan!

Giderek gerilen sinirler, Yusuf Bakkal'ın sesiyle birden gevşedi:

–Müjdee... Gabataşı'na gaz gelmiş!

Fındıklı'da film çeviren Münir Ağbi'nin telefonu üzerine, Kabataş benzin istasyonuna gaz geldiği öğrenilmiş, bir koşuşturmadır başlamıştı. Daha önce evlerden toplanarak üstlerine kırmızı boyayla hane numaraları yazılmış bidonlar, bir anda skodanın arkasına ve Saim'in dodgesinin bagajına istif edildi. Albayım Necdet soğukkanlılıkla komodinin gözünden simitvestonunu aldı. Tabancanın yanında duran altı pırıl pırıl kurşunu özenle yuvalarına yerleştirdi. Emniyeti kapadı. Tabancayı pardösünün cebine koydu. Siyah gözlüklerini taktı, pardösüsünün yakasını kaldırdı ve evden çıktı. Ağır adımlarla Tuhafiyeci Fevzi'nin skodasına doğru ilerledi. Skodanın çevresi Kazancı Yokuşu'nun kahraman insancıkları tarafından sarılmıştı. Ercüment, Albayım Necdet'e kendisinin adam öldürmeli durumlarda mutlaka bulunması gerektiğini anlatmaya çalışıyor, Karadenizli olduğunu sık sık tekrarlayarak:

–Beni de götür la Necdet Albay, diye sızlanıyordu. Albayım Necdet bir elini skodanın kapısına dayayarak, toplanan ve pencerelerden sarkan yokuş halkına hitabetmek üzere başını yukarlara doğru kaldırdı. Bir an penceredeki Melek Abla'yla gözgöze geldiler. Albayım Necdet'in kendini Jan Gaben'e benzettiği an, işte bu andı. Gözlerini Melek Abla'dan küstahça uzaklaştırarak:

–Meraklanmayın, kan akmayacak. Gazsız gidiyoruz, gazlı döneceğiz! dedi. Albayım Necdet bu sözleri gerçekten Pepe lo Moko gibi söylemişti. Tam bir alkış kopacağı sırada, dodgesinin direksiyonunda sabırsızlanan Saim'in:

–Niye gazsız gidelim Necdet Ağbi, icabında tam gaz gideriz... demesi ağırlaşan havayı birden yumuşatmış, beklenilen alkış gelmemişti. İşte buna sinirlendi Albayım Necdet.

–Beyler! diye kükredi.

–Ciddiyet beyler! Biz burda fütühata gidiyoruz.

Fütühat sözcüğünü öyle güzel tonlamıştı ki göz yaşartıcı alkış koptu. Sormagir'in işsiz güçsüz delikanlılarının:

"Hop hop hop güm güm güm

Albay albay cim bom bom..." sesleri arasında Albayım Necdet skodanın ön kapısını açtı. Çevikçe bindi ve sert bir hareketle örttü kapıyı. Direksiyonda, rengi atmış olmakla birlikte renk vermemeye çalışarak, eli kontakta alesta bekleyen Tuhafiyeci Fevzi'ye döndü ve tok bir sesle:

–Heyecanlanmaya gerek yok! buyurdu. Fevzi arabayı çalıştırırken:

–Helecanlanan kim Nec nec necdet ağbi?

Albayım Necdet birden alışılagelmiş ses tonunu değiştirerek:

–Görev başında bana kısaca "Albayım" de!..

–Tamam Albayım, diye kekeledi Fevzi.

Önde skoda, arkada dodgesiyle Şoför Saim, motorlu ekip harekete geçti. Fevzi yüzünü bir mendille bağlamış, alnında boncuk boncuk soğuk ter damlaları oluşmuştu. Albayım Necdet dikiz aynasından Saim'i gördü. Melek Abla'nın parizyen külotlu çoraplarından birini kafasına geçirmiş olan Saim, sol kolunu açık pencereye dayamış, külotlu çorabın iki ucu camdan dışarı uğramış, bayrak gibi dalgalanırken, çorapta açtığı bir delikten sigarasını tüttürüyordu. Albayım Necdet sağ elini camdan dışarı çıkardı, hiç arkasına bakmadan Saim'e "haydi" gibilerden bir işaret verdi ve Fevzi'ye döndü:

–İleri! Yaşasın Kazancı Yokuşu!

(*Kazancı Yokuşu*, 1978)

edirnespor yararına bulunuyoruz edirne'de
raoul praxy'nin ismi bilinmez bir oyunu
dişi gazoz adı altında oynamış istanbul tiyatrosu
biz de bir isimle oynuyoruz işte
her repliğe yanıt verir iki sarhoş var salonda
sinirle ulaşılır antırağa
antırakta kimi polis giyimli beyler
derdest eder sermestleri
matem gibi başlar ikinci perde
kimse gülmez oyun biter
saygı duruşu bir selam
eyvallah edirne
eyvallahın telâşından mıdır nedir
aktör ışıkçı ayhan düşürür bir binlik spotu
mercek tuzla buz
bir kamyon farı camı alınır yedek parçacıdan
uzunköprü yoluna revân olunur
ayfer feray sınırsız bir güzelliktir
dolaşırız sınır kentlerimizde
ramazan diye bir çocuk kahve koşturur
kasımın yirmidördü keşan'da otel çomer'de
oyunumuz ipsala'da matine suare
iki oyun arası ekibimiz sınır kapısında
komik ömer free-shop'ta

turist muamelesi görüyoruz kendi ülkemizde
üç karton jitan bir şişe gordon cin fakire
almanya'dan döner gibi dönüyor ekibimiz otel çomer'e
sesimizi yitirmişiz ipsala'da özkök sinemasında
kız meslek lisesi'nde erken matine çok geç suare
iki büyük odun sobası biri tütüyor
varsın tütsün komediye gidiyor
yirmiyedi kasım fırtınası gelibolu'da
otelin adı kasap sami
kasabın adı yok
göklere çıkıyor deniz bulutlarla arkadaş dalgalar
bir okyanus kasabası
tıngırdıyor kenef kadar odaların pek çivisiz camları
gece shakespeare'den gebe
çalışmıyor arabalı vapur
çanakkale geçilmez bugün
kumpanya gelibolu'da mahsur

(*Gündeste*, 1986)

dokuzyüzyetmişyedi
şarlo'nun öldüğü noel gecesi
ceyhan'dayız ağbiler
alpay palas oteli
sıcak banyo beş lira
soğuk banyo ikibuçuk
buzlu banyo yasak
yıkanmamak bedava
çay karşıki kahvede
konser değil maalesef gelen heyet tiyatora
maraş'ta ceryan kesik
heyette surat asık
tüpgaz lâmba bulsaydık
şap yalap oynasaydık
paramızı alsaydık
dondurma zamanı değil
maraş'ta ne işimiz var
kral kebap salonu
bugün hükümet düştü
ceryan artık hiç gelmez

(*Gündeste*, 1986)

sayfa numarasızdır anılarımız
kara yılan öyküsünden nem kapar antepli nükhet hanım
tarihini reddeder
bu cahil zenginlerin nâzım hikmet korkusu
frenk tütünleri tüttürerek pipomda
antep'teyiz celâl beylerde oyundan sonra
tiyatroya komandolar saldırdı
cam çerçeve kırıldı
olaylar büyüdü
bir devrimci genç ile bir zabıtacık öldü
antep'te aralığın yirmidokuzu
hisseli ayfer feray tiyatrosu
kilis'teyiz ayın otuzu
belediye düğün salonu
en önde oturuyor savcı
oyun başladı
salonda bir koşuşturma sahneye girmemle birlikte
ak örtülü bir masa kuruluyor savcı beyin önüne
gidip geliyor garson
savcı beye mevye servisi oyunun en heyecanlı yerinde
sinir kolgeziyor kuliste
shakespeare kaçakçı değil ki
ne geziyor kilis'te
yoğun sise bulanarak döndük antep'e
yetmişyedinin son günü
katıldık yetmişsekizi göremeyen zabıtacıkın cenazesine
devrisi gün devrildi
ikiyüzyirmisekiz güvensizlik oyuyla
tanburî süleyman hükümeti

(*Gündeste*, 1986)

Bu Bir Güzel Zümbürtüdür

–Sahneye gerili iplere çarşaflar, yastık yüzleri ve don ve sutyen gibi çamaşır asılmıştır. Cazbant sahnede yerini almıştır. Birden başlar hengâme, ışık fecr olur, BİRİ ve ÖBÜRÜ ve diğer oyuncular sahneyi basar, şarkıya girerler.–

BİRİ– Tiyatora tiyatora yaşamın aynası
KORO– Tiyatora tiyatora, yaşamın aynası
BİRİ– Tiyatora tiyatora yaşamın aynısı
KORO– Tiyatora tiyatora, yaşamın aynısı
BİRİ– Bu bir güzel zümbürtüdür
KORO– Bu bir güzel zümbürtüdür
BİRİ– Çocuklara parasız
KORO– Parasız
BİRİ– Bir gün gelir herkeslere parasız
KORO– Bir gün gelir herkeslere parasız
BİRİ– İşte size söylüyoruz, baylar bayanlar
Karyolada doğar insan
KORO– Baylar bayanlar
ÖBÜRÜ– Gereksizce can vermezse haybeden
KORO– Karyolada ölür insan, baylar bayanlar
BİRİ– Fabrikadan çıkar yola
KORO– Hayrola karyola
BİRİ– Çıkar bir gün ıskartaya
KORO– Hayrola karyola
BİRİ– Yaşlanınca antikadır
KORO– Hayrola karyola
BİRİ– Ölür gider bir köşede
KORO– Karyola karyola
BİRİ– Bu bir güzel zümbürtüdür çocuklara parasız
KORO– Parasız

BİRİ– Bir gün gelir herkeslere parasız
KORO– Bir gün gelir herkeslere parasız

–BİRİ dansederken, ÖBÜRÜ müzik üstüne resitatif konuşur.–

ÖBÜRÜ– ...diyorsak da, yemeyin! En çok millî birlik ve beraberliğe gereksinimimiz olan şu günlerde parasız bir şey olmaz! Herkes birbirini dolar olarak görüyorken, dolar sürekli liranın arkasına dolanıp iki puan alıyorken, borsa osuruktan nem kapıyorken, Dow Jones endeksi tavanı tokmaklıyorken, parasız gösteremeyiz. Önce annem kızar, sonra Maliye!
BİRİ– Bu bir güzel zümbürtüdür
KORO– Bu bir güzel zümbürtüdür
BİRİ– Şimdilerde paralı
KORO– Paralı
BİRİ– *(resitatif)* Ne zaman ki, elektrik bedava olur, allahın doğal gazı çok doğal olarak parasız sunulur,
ÖBÜRÜ– *(resitatif)* Ne zaman ki, su kullananın, tiyatro salonları tiyatrolarındır, denilir, babayı denilir...
BİRİ– *(resitatif)* Ne zaman ki, benzin mazot akayazar musluklardan parasız, biz çıkarız meydanlara oynarız, herkeslere parasız!
KORO– İşte size söylüyoruz, baylar bayanlar
BİRİ– Karyolasız yaşayan var
KORO– Baylar bayanlar
BİRİ-ÖBÜRÜ– *(birlikte)* Siz koyarken başınızı gül yastığa
Ne başlar var yastık görmez
KORO– Baylar bayanlar
BİRİ-ÖBÜRÜ– *(birlikte)* Başımızda, ne başlar var
KORO– Vurdumduymaz
ÖBÜRÜ– Baylar
BİRİ– Bayanlar.

(*Hayrola Karyola*, 1978)

Oyunumuzun Reklamla İlgisi Yoktur Efendim!

– Giriş şarkısının aranağmesi eşliğinde, BİRİ ve ÖBÜRÜ fırlarlar meydana.–

BİRİ-ÖBÜRÜ– *(birlikte)* Saygın baylar bayanlar,
ÖBÜRÜ– Astık çarşafı, eyledik mekân
BİRİ– Zamanlardan her zaman
ÖBÜRÜ– Suretler gösteririz, noterden tasdiksiz
BİRİ– Urbalar giyilecek, yalandan yalancıktan
ÖBÜRÜ– Maksat temâşâ olsun
Asıl maksat fâş olsun
BİRİ– Hem şiş yansın hem kebap
Herkese bir fiş olsun
ÖBÜRÜ– Temâşâ esnasında çişi gelenler, tutsun. Çiş için molamız vardır, baylar, bayanlar. Bu akşam sizlere sunmayı şavulladığımız olay
BİRİ– Karyoladan giderek heavy-arabesk operet
ÖBÜRÜ– Ve fakat bizâtihi ve kütübihi felsefî bir oyundur
BİRİ– Hiçbir bok anlaşılmaz...
ÖBÜRÜ– Yani her bir şey, herkesçe malum olamıyor, diyalek açıdan, malum ya...

–Aranağmeyle sahnede yer değiştirirler.–

BİRİ-ÖBÜRÜ– *(birlikte)* Saygın baylar bayanlar,
BİRİ– Cici oyunumuz hakkında dilden dile dolaşan dedikodulara kulak asmayınız.
ÖBÜRÜ– Kökü dışarda ve kaynağı mutlaka belirsiz olan iş bu dedikodular, hayal ürünü olmaktan öteye gidememekten muzdariptirler. *(BİRİ'ne)* Nasıl konuşuyorum?
BİRİ– *(ÖBÜRÜ'ne)* Sakıncasız!

ÖBÜRÜ– Saygın baylar bayanlar, oyunumuz HAYROLA KARYOLA'nın, ne YAT-BANA KARYOLA SANAYİ A.Ş. VE TİCARET, ne de benzeri...

BİRİ– Ki aslında, YAT-BANA KARYOLA SANAYİ A.Ş. VE TİCARET, karyola konusunda tek isimdir, eşi benzeri yoktur, taklitlerinden sakınınız!

ÖBÜRÜ– Oyunumuzun ne YAT-BANA KARYOLA SANAYİ A.Ş. VE TİCARET, ne de benzeri bir karyola yapımcısıyla uzaktan yakından ilintisi yoktur.

BİRİ– Oyunumuz HAYROLA KARYOLA, süper prodüksiyon,

ÖBÜRÜ– Renkli-türkçe hiçbi şey-sonic, mini-vizyon olup,

BİRİ– Dekordan da anlaşılacağı üzre,

ÖBÜRÜ– Kendi atölyelerimizde diktirilmiştir!

–Aranağmeyle sahnede yer değiştirirler.–

ÖBÜRÜ– YAT-BANA KARYOLA SANAYİ A.Ş. VE TİCARET kuruluşunun oyunumuzla ne ilgisi olabilir? Olamaz! Niçin olamaz? Çünkü YAT-BANA KARYOLA SANAYİ A.Ş. VE TİCARET'in piyasaya son olarak sunmuş bulunduğu, YAT-BANA KARYOLALARI, türk karyolacılık âleminin semâsında bir yıldız gibi parlamak için reklama gereksinme duymaz. YAT-BANA, YAT-BENİSİ GÜÇLÜ KARYOLA! *(BİRİ'ne)* Slogan nasıl?

BİRİ– *(ÖBÜRÜ'ne)* Terbiyesiz! *(izleyiciye)* Saygın baylar bayanlar, ortadirekten kayanlar!

ÖBÜRÜ– YAT-BANA KARYOLA SANAYİ A.Ş. VE TİCARET, tiyatro sahnesinin yapay ışığına neden iltifat etmez? Çünkü YAT-BANA KARYOLA SANAYİ A.Ş. VE TİCARET, haklı ününün güçlü savunmasında tiyatroya muhtaç değildir.

BİRİ– Ve fakat, Türk Tiyatrosu yaşayabilmek için YAT-BANA KARYOLA SANAYİ A.Ş. VE TİCARET ve benzeri şirketlerin yardımına muhtaç bir haldedir.

ÖBÜRÜ– Eğri oturup teğet konuşmakta sayısız yararlar görüyoruz. YAT-BANA KARYOLA SANAYİ A.Ş. VE TİCARET'in hisse senetlerinin piyasaya sunulmuş olması ve deli gibi kapışılması, bizi hiç ilgilendirmez.

BİRİ– O sizin sorununuz!

ÖBÜRÜ– İş bu yüzden, oyunumuzda, olur olmaz yerde YAT-BANA KARYOLASI, ya da solo olarak YAT-BANA sözü geçtikçe, sanmayınız ki bu bir reklamdır... Sadece bir duyuru!

BİRİ– *(ÖBÜRÜ'ne)* Kaç etti?

ÖBÜRÜ– *(BİRİ'ne)* Onyedi kez YAT-BANA, ya da kısaca YAT-BANA KARYOLA SANAYİ A.Ş. VE TİCARET, diyebildik.

BİRİ– *(ÖBÜRÜ'ne)* Şu an ondokuz oldu!

BİRİ-ÖBÜRÜ– *(birlikte)*

Saygın baylar bayanlar
Astık çarşafı, eyledik mekân
Yıkılsın perdeler, eylensin viran.

(*Hayrola Karyola*, 1978)

–Sahne loş. HAYRİ'nin dükkânı. Karyolanın üstünde bir ışık, kimbilir hangi dalgın sokak fenerinin feyzi. HÜSEYİN girer, sağı solu kerterizledikten sonra, zornavida zoruyla dükkânın kapısının ırzına geçip, içeri sızar. Karyolayı usulca alır, dükkândan çıkarken arkasından BEKÇİ girer. Işık yanar. HÜSEYİN donayazar. Sağa, sola bakınır, BEKÇİ'yi görmez, arkasına döner, burun buruna gelirler.–

BEKÇİ– Ne o, hayrola?

HÜSEYİN– Hiiç, karyola!

BEKÇİ– Ne karyolası?

HÜSEYİN– YAT-BANA KARYOLASI!

BEKÇİ– Onu sormuyoruz. Kimin karyolası bu?

HÜSEYİN– Benim karyolam.

BEKÇİ– Senin karyolansa, gecenin bu saatinde karyolayla sokakta ne işin var? Ha?

HÜSEYİN– Karyola benim, ben karyolanın, el ne karışır?

BEKÇİ– *(Hüseyin'e beklenmedik bir tokat çakar)* Sen devletin bekçisine, el diyemezsin.

HÜSEYİN– Ne vuruyorsun?

BEKÇİ– Sus.

HÜSEYİN– Bir yanlış anlaşma oluyor, bekçi baba...

BEKÇİ– Bekçi baba, senin babandır.

HÜSEYİN– Babam bekçi değil ki.

BEKÇİ– *(bir tokat daha çakar)* Sen devletin bekçisiyle dalga geçemezsin.

HÜSEYİN– Bakın, bay bekçi bey...

BEKÇİ– Sayın...

HÜSEYİN– Evet, sayın bay bekçi beyefendi...

BEKÇİ– Ne var?

HÜSEYİN– Bakın, çok sayın bay bekçi beyefendi, tamamen bir yanlış anlaşma oluyor. Bu karyola benim olduğuna göre, yani artık benim olduğuna göre, ben karyolamı gecenin istediğim saatinde gezdirmeye çıkarabilirim tamam mı? Herkes köpeğini çıkarıyor gezdirmeye, onlara karışmıyorsunuz... Benim de örneğin, merakım buymuş, karyolamı gezdirmeye çıkıyormuşum her gece... Belki çişi geldi... Bırakalım halıya mı işesin, değil mi?

BEKÇİ– Değil.

HÜSEYİN– Şimdi sen beni hırsız mı sanıyorsun?

BEKÇİ– Ulan lafı dolandırma, çabuk itiraf et... Ya da bu karyolanın senin olduğunu isbat et.

HÜSEYİN– Sen karyolanın benim olmadığını isbat et.

BEKÇİ– Bekçi ispat etmez, kuşkulanır. Karakola götürür, karakolda herşey açıklığa kavuşur. Çabuk düş önüme, bana kurşun ziyan ettirtme, devletin kurşununa yazık.

HÜSEYİN– Bakın, çok sayın bay bekçi beyefendi... Hazretleri... Siz şimdi sanıyorsunuz ki, ben geldim, gecenin karanlığında, şu dükkânın kapısını, *(arka cebinden tornavida çıkarır, gösterir)* bu zornavida zoruyla açıp, ordan çaldım bu karyolayı... Normal bir bekçi olarak, siz öyle sanıyorsunuz, değil mi?

BEKÇİ– Ulan bana bak, tepemi attırtma! Devlet bana yetki vermiş, belime tabanca asmış, zor durumda çek çıkar demiş... *(elini beline atar, tabancasını çıkarmak istemektedir, fakat yıllardır ordan çıkmayan tabanca, bir türlü çıkmak istememektedir, bir süre uğraşır, vazgeçer)* ...İstersen çıkar, istemezsen çıkarma, demiş... Düş önüme lan!

HÜSEYİN– Nereye gideceez?

BEKÇİ– Ulan yürü diyorum, diz altına ateş etme yetkim var, vururum alimallah.

HÜSEYİN– Nereye gideceez?
BEKÇİ– Karakola.
HÜSEYİN– Ben karakola gitmem.
BEKÇİ– Karakola gidip gitmemek senin keyfine bağlı değil, yürü.
HÜSEYİN– Ben karakola gitmem.
BEKÇİ– Niye?
HÜSEYİN– Ayna vardır.
BEKÇİ– Yok.
HÜSEYİN– Şarkısı niye var o zaman?
BEKÇİ– Ne şarkısı?
HÜSEYİN– Karakolda ayna var, ayna var, diye.
BEKÇİ– Bizim karakolda yok.
HÜSEYİN– Sizinki karakol sayılmaz o zaman.
BEKÇİ– Çok konuşma lan, düş önüme.
HÜSEYİN– Ben karakola gitmem.
BEKÇİ– Niye lan?
HÜSEYİN– Eee... Belki karakol sevmiyorum.
BEKÇİ– Karakol sevmemek bir nevi suçtur. *(cebinden küçük bir defter ve kalem çıkarır)* Çabuk söyle, baba adı?
HÜSEYİN– N'olucak baba adı?
BEKÇİ– Hakaret var, zabıt tutmak lazımlı.
HÜSEYİN– Ben zabıt mabıt istemem.
BEKÇİ– *(tokat atar)* Baba adı, çabuk itiraf et.
HÜSEYİN– Hasan... Çok acıdı.
BEKÇİ– *(yazar)* Hasan Çokacıdı... Ana adı?
HÜSEYİN– Sana ne?
BEKÇİ– *(yazar)* Sanane Çokacıdı... Ne biçim isim lan bu? Anan şarkıcı mı?
HÜSEYİN– Senin anan güzel mi?
BEKÇİ– *(tokat atar)* Yaktım lan çıranı, düş önüme.
HÜSEYİN– Tamam, peki gideceez, tut şu karyolayı.
BEKÇİ– Niye?

HÜSEYİN– Ben bırakınca, sen tutmazsan düşer... Arşimed!
BEKÇİ– Evet. *(tutar)*
HÜSEYİN– Bak düşmedi. Çok iyi tutuyorsun. Allah bıraktırmasın. Karyolaya göz kulak ol, ben şimdi gelicem.
BEKÇİ– Nereye gidiyorsun, kımıldama.
HÜSEYİN– Bir yere gittiğim yok, burdayım, çiş edicem.
BEKÇİ– Peki.

–HÜSEYİN hızla çıkar.–

BEKÇİ– *(kendi kendine)* Karyolasını gezdirmeye çıkmışmış da... Hıh, ulan benden kaçar mı be... Ali Rıza demişler bana, Ali Rıza!.. Yer miyim ulan ben? *(kulise seslenir)* Bitti mi? *(bir an duralar, bakınır, kaçtığını algılar, panik halinde düdük çalar)* Hırsız vaaaar! *(düdük çalarak çıkar).*

(*Hayrola Karyola*, 1978)

Hüseyin Parasız Şarkısı

Hüseyin parasız
Hüseyin parasız
Hüseyin parasız
karyola paralı, hum beybe
Haydi de beyler, hep beraber, hum beybe
Hüseyin parasız
Hüseyin parasız
Hüseyin parasız
karyola paralı, hum beybe
Haydi de beyler, hep beraber, hum beybe

Parayı veren düdüğü çalar
Parayı veren düdüğü çalar
Parası yoksa adamın, hum beybe
İlle düdük istiyorsa canı, hum beybe
adam gider düdüğü çalar
adam gider düdüğü çalar, hum beybe
Haydi de beyler, hep beraber, hum beybe

Hüseyin parasız
Hüseyin parasız
Hüseyin parasız
karyola paralı, hum beybe
Haydi de beyler, hep beraber, tuvalete.

(*Hayrola Karyola*, 1978)

kimbilir neyin arkası vardır neyin arkası yarın
kanuni esasî kıraathanesine takılmış kafam
orada oynanmalı kafamdaki oyun
bundan kırk yıl mukaddem
tramvaylar muntazam
hemen sönüyor soba bir yazmaya dalarsan
çorap yıkıyordum kapı çalındı
açtım ki kızkardeşim
peşinden annem ardında teyzem
ilk kez geliyorlar kazancı yokuşu'na
mukaddes'ten almışlar
möbleli bekâr evinin adresini
bakıyorlar kırık dökük eşyaya
kızkardeşim daha metin
ağlarken annemle kızkardeşi
beş dakika sürüyor ailesinin fakiri ziyareti
boynu bükük gidiyorlar
usulca kapatıyorum kapıyı
usul usul ağlıyorum
yirmisekiz yaşımdayım
şiir yazıyorum
satamıyorum

(Gündeste, 1986)

yorulduk mu güvercin
bir yerlere konalım mı
durup nefes alalım mı
çok ıslandı kanatlarım
belki yolumuz yakın
sen uçarsan ey umut
ben seninle uçarım
yorulduk mu umudum
bulutlara darıldık mı
doğan güneş bizden yana
ilk doğuşu değil ki bu
yorulmadık ak güvercin
biz menzile çok yakınız
kanatları çırpa çırpa

(Gündeste, 1986)

bodrum kapalıçarşı
aldık zeus sandaletler
bindik gölköy minibisüne
yol bozuk sağımız solumuz orman
minibüste başladı benim sevincim
bir köyün yolu yoksa orda umut var
sevgiler sevgisizlikler bezgini venüs biriz
bir sürü iz taşıyor umman gözlerinde
denizin içinden sevim burak geliyor etekleri yanık saraylar
ağustos'un ön günleri
cırcır böcekleri iş bu cırcır içindir
izmir panayırında bir oyunum afişte
kötü oynuyorlar diyemeyiz
haksızlık olur
oynamıyorlar
buna karşın izleyen var üç kuruş telif gönderiyorlar
üç gün daha tatil yapıyor fakir
tatil değil aslında bir tetkik seyahati
yusuf bakkaldan aldığım bir ortaokul defterine
nakşetmekteyim bir uzun şiir
şah rıza'nın tahran'dan kaçışına dair

gözü sağır ederken cevat şakir mavisi
çok uzaktan tanınır günseli başar
yanında yürüyen kadın sanki kaçak inşaat
güneş gibi gülerken günseli başar
güneş doğru beynimde
bu eller kraliçe elleri
al yaz oğlum işte sana farah diba
türkbükü'nden toz duman bir jip ile geldi kumandan dürnev
işte size prenses eşref
motelimizin işletmecisi cüneyt ürkek bir centilmen
hepimizi kazıklıyor bunu biliyoruz bildiğimizi biliyor
bu yüzden hepimizden korkuyor
boyundan büyük köpeği var
bir şövalye yürüyüşü akşamüstü köpeksel güvenceyle
cüneyt sanki şah rıza

(Gündeste, 1986)

günler çabuk geçiyor
saniyeler çok uzun
sıkı dur köhne bizans
arındım geliyorum
cevat şakir mavisi
artık derim değişti
sıkı dur yunan bizans
soyundum geliyorum
ayvalık'ta van gogh sarısı
bir bekâr adamın karısı
bir cıgara düşüncenin yarısı
savulun geliyorum
kız kurusu zeytin ağacı
bıyıkta tuz kokusu
tozolun geliyorum
benim derdim bin tane
divane gönül hastane
kıçımda pervaneler
sıkıldım geliyorum
ulan bizans bize kastın kaç tane
tane tane geliyorum
fersiz ıslak sonbahar
sen gelende ben duram mı
ben uçmuşum haberim yok
dolmakalem geliyorum
domal ulan oğlan bizans
hem koşarak geliyorum
dikkat buyrun arkadaşlar
en güneyden geliyorum
yıllar var ki gidiyorum geliyorum
üzülüp yoruluyorum
bu kez fena dinlendim
sıkı dur köhne bizans
akşamüstü fütuhata geliyorum. *(Gündeste,* 1986)

Kabare Fasıl. Nasıl? Çok Saçma!

–Gibi yapanlar, kadınlı erkekli kara çarşafa bürünmüşler, bir köşede kümelenmişlerdir, ki en beklemedikleri anda ışık yanar, kabare fasıl başlar.–

Herkes bilir az biraz
Mefailün failün
Şiraz'da vardır kiraz
Failatün failün
Failatün tiyatro
İmama yok itiraz
Mefailün failün
Adamda sakal beyaz
Failatün fanatik
Failatün fanatik

–Çarşafların altından tefler, ziller çıkar.–

Cüm çak çiki çak çiki çiki çak
Cüm çak çiki çak çiki çiki çak

Şah Rıza kılmaz namaz
Mefailün failün
Kafiyesi zor biraz
Failatün Failün
Kafiyesi zor biraz
Pilâv üstü kuru az
Şah Rıza kılmaz namaz
Fuhuştan vakti kalmaz
Failatün tenasül
Failatün tenasül

Cüm çak çiki çak çiki çiki çak
Cüm çak çiki çak çiki çiki çak
Sustu şehr-ül Mahabbad
Sustu şehr-ül Mahabbad

Dindi birden muhabbet
Dindi birden muhabbet

Failatün bilfiil
Tüfekler kan kustular
Tüfekler kan kustular
Tüfekler yoruldular
Cinayetten failen
Cinayetten failen

Cüm çak çiki çak çiki çiki çak
Cüm çak çiki çak çiki çiki çak

Bir limandır Abadan
Mefailün failün
Petrol akar borudan
Failatün petrolün
Failatün sömürge
İngiliz gemisine
Mefailün failün
Ucuz petrol zuladan
Coca-Cola failün
Coca-Cola failün

Cüm çak çiki çak çiki çiki çak
Cüm çak çiki çak çiki çiki çak

Nerde petrol orda dur
Mefailün failün

Gâvura benzin gerek
Failatün failün

Gâvura benzin gerek
Acem sana ne gerek
Senin kendi petrolün?
Acem sana ne gerek
Senin kendi petrolün?
Failatün en-gerek!

Cüm çak çiki çak çiki çiki çak
Cüm çak çiki çak çiki çiki çak

İran'da bir yangın var
İtfaiye failün
Faili belli değil
Failatün failün
Faili belli değil
Herkes tutuklanıyor
Mefailün failün
Sebebi belli değil
Failatün faşizma
Failatün çok saçma.

(Şahları da Vururlar, 1982)

–Savak'tan Behruz Tebarüz, kara çarşaf içinde bir köşeye sinmişken, Ömer Hayyam sağdan girer.–

BEHRUZ– Hişşşt!

HAYYAM– Mana mı hişşt edirsen?

BEHRUZ– Yok mobana! Sen kimsen kim, geceyarısı düşesi dübeş geçe, bilâperva Pahlavi Meydanı'nda dolaşırsen? Arz-ül hüviyet! Beyân-ül durum-ül vaziyet! İsmin nedir?

HAYYAM– Sizden mana karşı tebarüz eden bu samimiyet nedir?

BEHRUZ– Evvel sual men sormuşem, ismin nedir?

HAYYAM– Ömer.

BEHRUZ– İsm-ül sülâle?

HAYYAM– Hayyam.

BEHRUZ– Edresen nedir?

HAYYAM– Zâtıâlinizi ne ilgilendirir?

BEHRUZ– İlgilendirir kim sormuşem, ve minel cevap!

HAYYAM– Mallahallah, me kadar meraklısınız, menim edresem masit: Mahalle-ül Pahlavi, Cadde-ül Şah Rıza, Ali Rıza sokak, Musaddık çıkmazı, Şehinşah apartmanı, numara penç, daire yek... Hattâ negatif yek, çün menem ev yek kat yerin altında.

BEHRUZ– Yerin altında ha? Yeraltı faaliyeti ha?

HAYYAM– Anlamamışem?

BEHRUZ– Men anlamışem. Sen ne iş ilen iştigal?

HAYYAM– Kunduracıyem.

BEHRUZ– Hem kunduracısen hem şahımıza mugayyir robaiyat yazarsen ha?

HAYYAM– Men mi?

BEHRUZ– Yok moban! Sen Ömer Hayyam değil misen?

HAYYAM– He, menem.

BEHRUZ– *(koynundan bir rubaiyat çıkarır)* Mu robaiyatı sen yazmamış mısen?

HAYYAM– Men robaiyat mı yazmışem?

BEHRUZ– Mana numara yapma, manlat monuş möyle!

HAYYAM– Yahu men anlatmışem, men dinlemişem, mendeniz mavallı mir kunduracıyem kendi guşemde gizli pençe yapırem.

BEHRUZ– Hem de gizli yaparsen ha?

HAYYAM– Valla gizli isteyene gizli yapırem, şir-i pençe istiyene aynen şir-i pençe yapırem.

BEHRUZ– Demek munlardan başka şiirlerin de var ha?

HAYYAM– Menem şiirim miirim yok, şir demişem... Ormanların kralı şir var ya, tarihte Şir Yürekli Rişar var ya...

BEHRUZ– Demek aranızda mir de Rişar var, kökü ecnebide faaliyet ha?

HAYYAM– Makınız tarihi mir yanlışlık oluyor, mendeniz Nişabur diyarından Abu Hafs Ömer ebn-e Ebrahim Giyaseddin Khayyami'yem.

BEHRUZ– Ebne misen?

HAYYAM– .....?

BEHRUZ– Ebne misen ebne?

HAYYAM– Estağfurullah, henüz denememişem... Yahu, ebn-e Ebrahim Gıyaseddin Khayyami.

BEHRUZ– Ebrahim mi ebne?

HAYYAM– Mana mak, Ebrahim menim pederem, ebne olsa men olmazem.

BEHRUZ– Anlamışem. Gıyaseddin ebne!

HAYYAM– Ebne yok. Ebne mebne yok, ebneliğin âlemi yok, menim arkadaşler mana mısaca Ömer Hayyam diyeler.

BEHRUZ– Milirem. Sen Ömer Hayyam nâmıyla İran'da bölücülük faaliyetlerinde bulunan mir maceraperestsen.

HAYYAM– Men mi?

BEHRUZ– Sus. Herşey elimize geçmiş mulunuyor. Munu sen yazmamış mısen? *(rubaiyatı açar, ordan okur)*

"Leb der leb kuze bordem ez gayet az
Tâ z'u talebem vâste-ye omr'e derâz
Leb ber leb men nehâde goft berâz
Men hemço to budem ve mey ve bamen saz."

HAYYAM– Müzel. Mayet arabesk de ne demek?

BEHRUZ– Bre sen farisi değil misen? Farisi milmez misen?

HAYYAM– Pes kim, icâb-ül rol, men de farisi miriyem, men mecburen anlamış olabilirem, meğer kim *(seyirciyi gösterir)* ecnebi türkler seyrediyorlar, mir de anlar için mürkçesini möylesen?

BEHRUZ– Mekâla meşşoleşşek
Şarap testisini diktim kafama dün
Testi ile dudak dudağa görüştüm
İçmene bak, dedi testi, eskiden men de şah idim
Öldüm, gömüldüm, ilkin toprak, aniden testi oldum.

HAYYAM– Enfes-ül muazzam!

BEHRUZ– Enfes-ül muazzam ha? İte bak ite, yazmam mir suç, beğenmen pek bir suç!

HAYYAM– Munu men mi yazmışem?

BEHRUZ– Sus. Men senin kim olduğunu milirem.

HAYYAM– Makat, men sizin kim olduğunuzu milmezem.

BEHRUZ– Men Savak'tan Behruz Tebarüz, ikrar eyle Ömer, miz martaval yemezüz.

HAYYAM– Meğer kim Savak mensubusunuz, men mecburen memnun olmuşem, menim ismim Ömer, ism-ül sülâle Hayyam, makat men robiyat mobiyat yazmamışem, yazabilemezem çün men okuma yazma milmezem, kara cahilem.

BEHRUZ– Mu robaiyatın üstünde niye Ömer Hayyam imzası var peki?

HAYYAM– Var mı?

BEHRUZ– Mu ne mu?

HAYYAM– Mallahallah, hangi ebne atmış? Menem imzam henüz icâd edilmedi, men imdilik parmak basırem.

BEHRUZ– Yani ya senin ismin Ömer, ism-ül sülâle Hayyam, makat sen Ömer Hayyam değilsen öyle mi? Hem de gizli yapar imişsin şiirli pençeyi... Sen pek fena hakettin penç öğün işkenceyi... Yürü! *(seyirciye)* Men munu mahzene indirem, Ömer mahzende yıllansın.

(Şahları da Vururlar, 1982)

–Ortada bir elektrikli sandalye, sandalyenin sağında Ömer Hayyam, solunda Ali Üveyiz; Hayyam bu garip sandalyeye bakmaktadır.–

ALİ ÜVEYİZ– Otur!

HAYYAM– .....?

ALİ ÜVEYİZ– Otuuur!

HAYYAM– Munun meresine oturuluyor? Önden mi giriliyor? Men mi gullanıcam? *(oturur)* Mana mak, menim ağır vasıta ehliyetim yok! Munun mir numara müyüğü yok mu?

ALİ ÜVEYİZ– *(sırıtarak, ceryan verecek düğmeye basar)* Zamanla açar! *(birkaç kez basar düğmeye, ceryanın kesik olduğunu anlar, sinirlenir)* Mallah kahretsin, gene ceryan kesik! Bari muranın ceryanını kesmesinler de ağız tadı ile mir işkence yapalım kardeşim! Neydi senin ismin? Ömer Maymun mu?

HAYYAM– Yok Ömer Gergedan! Hayyam... Hay-yam!

ALİ ÜVEYİZ– Ney?

HAYYAM– Horasan'ın Hı'sı... Azer Beycan'ın A'sı... Süreyya'nın duble Y'si... Ananın A'sı... Mahabbad'ın M'si.

ALİ ÜVEYİZ– Meki niye gelmişsen muraya?

HAYYAM– Fuzulen makineyi işgal etmeye!

ALİ ÜVEYİZ– Sana suçunu sormuşem.

HAYYAM– Milmezem.

ALİ ÜVEYİZ– Mana saflık taslama, men adamın mözünü oyarem, mırnaklarını sökerem, iki parmak atar ciğerini alırem.

HAYYAM– Moperatör müsünüz?

ALİ ÜVEYİZ– Mir nevi... Murda sualleri men sorarem, senin işin ve minel cevap. Söyle ne suç eylemişsen?

HAYYAM– Heç bir suç eymemişem, mir gece Pahlavi meydanından geçerkene ansızın tutuklanmışem.

ALİ ÜVEYİZ– Miçün Pahlavi meydanından geçmişsen?

HAYYAM– Yahu menim evimin yolu oradan geçiyor, Şattülarap'tan dolaşacak değilim ya.

ALİ ÜVEYİZ– Haklısın.

HAYYAM– Haklıyım elbet.

ALİ ÜVEYİZ– Akıl istemezem, sualime cevap eyle, suçunu mitiraf et!

HAYYAM– Suçumuz gunduracı olmak zahir, çünkü men gunduracıyem, munu söylemişem, ismimi söylemişem, pat tutuklanmışem.

ALİ ÜVEYİZ– Hiç mir teşkilâta mensup değil misen?

HAYYAM– Mensubem.

ALİ ÜVEYİZ– Hah şöyle... Söyle çabuk hangi teşkilâta mensupsen? Acelecilerden misen?

HAYYAM– Menem hiç mir acelem yok.

ALİ ÜVEYİZ– *(tokat gösterir)*

HAYYAM– Mizim teşkilâtımız Teşkilât-ı Umumiyeyi Gundura. Genel maşkanımız Ebrahim Yahşises. Slogan-ül ideal; ayağında espadril, yar gelir içe içe!

ALİ ÜVEYİZ– *(tokat atar)* Özüm ile dalga mı geçirsen?

HAYAM– Estağfurullah, velâkin muttasıl tokat sevmezem.

ALİ ÜVEYİZ– Men sana hangi gizli teşkilâta mensup olduğunu sormuşem.

HAYYAM– Hiç mir gizli teşkilâta mensup değilem.

ALİ ÜVEYİZ– Mana mak Ömer Hayyam, yıllardır murada sorgu sual eylerem, men suçluyum, diyenini görmemişem, men hain-i vatanım diyenine çatmamışem. Meğer kim bunca adem bi-günah, miçün hepsini mapsediyoruz? Manyak mıyız ulan miz? Kime sorsan suçsuz, herkes meygamber. Mırak mu ayakları monuş, mitiraf et. Momünist misen?

HAYYAM– Men anlamışem: siz meni mühim mir zat ilen karıştırupsuz. Men momünist olacak kader akıllı değilem, kara cahilem.

ALİ ÜVEYİZ– Tamam işte, akl-ı selim sahibi mir adam momünist olmaz, senin gibi mapulcular momünist olur.

HAYYAM– Mapulcu değilem, gunduracıyem.

ALİ ÜVEYİZ– Mana mak Ömer Hayyam, menim ilen inatlaşma. Eğer kim konuşmamakta ısrar eylersen, men sana manikür pedikür yapmak mecburiyetinde kalabilirem. Anın içün, ister isen, meni de yorma, sen dahi elden ayaktan olma, datlı datlı anlat, mitiraf et. Teşkilâtınız kaç kişi? Merkez-i umumiyeniz neresi?

HAYYAM– Yahu men anlatmışem, men dinlemişem. Sankim konuştuğum kuşdili, tuti mucize guyem, ne desem cik cik cik.

ALİ ÜVEYİZ– Ney mu? Marola mı?

HAYYAM– Mevet marola... Mir marola dahi var: Tüti mucuzi guyem ne desem lâf değil, rakıya zam geliyor anasonu saf değil!

ALİ ÜVEYİZ– Ne demek ulan rakının anasonu saf değil?

HAYYAM– E öyle, koyuyorsun suyu, meyazlanmıyor.

ALİ ÜVEYİZ– Sen şahımıza karşı mısen?

HAYYAM– Estağfurullah, men şahımızdan memnunem, men tekele karşıyem.

ALİ ÜVEYİZ– Tuti mucize guyem ne desem anason ha? Ayağında espadril ha? Espanyol Momünist Partisi'ne mi mensupsen?

HAYYAM– Anlat anlat heyecanlı oluyor!

ALİ ÜVEYİZ– Mana mak, mana Tahran kasabı Ali Üveyiz derler, men adamı keserem, parça parça ederem, ciğerini alır şu tarafa korem, pirzolalarını alır bu tarafa korem, kuşbaşı kuşbaşı doğrarem, postunu alır İran Hava Kurumu'na göndererem.

HAYYAM– Kurban mayramınız mübarek olsun.

ALİ ÜVEYİZ– *(çok sinirlenir)* Ceryan gelsin men sana mayramı gösterecem, ışıklı mışıklı bir mayram yapıcam sana... Monuş ulan, mitiraf et!

HAYYAM– Valhi milmem ki ney söylesem? Ney söylesem içinde mir suç bulursen. Evvel söylediğimin cezasına razıyem, mundan kelli konuşmazem... Söz gümüşse, sükut karaborsa! Allahtan ceryan namevcut!

(Şahları da Vururlar, 1982)

Acem Kürdi Polka

Bundan tam kırk yıl önce
İran'da bir eğlence
Sürdü kırk gün kırk gece
Acemce bir köçekçe
    Şah Rıza
    Şah Rıza
    Şah Rıza henüz Prens Rıza
Evleniyor törenle
Prenses Fevziye'yle
Gülistan Sarayı'nda
    Ram da dam da dibi di dam
    Ram da dam da dibi di dam

Prens Rıza olurken
Fevziye'yle hem dem
İran birden oluyor
Mısır ile akraba

Bundan tam kırk yıl önce
Humeyni kırk yaşında
İlkokulda Süreyya
Doğmamış Farah Diba
    Şah Rıza
    Şah Rıza
    Şah Rıza henüz Prens Rıza

Halkının isteğine
Razı olmayan Rıza
Düşkün idi ezelden
Hem karıya hem kıza

Ram da dam da dibi di dam
Ram da dam da dibi di dam

Acem mülkü külliyen
Ömer Hayyam bağıyken
Yavuz Sultan genç iken
Yıl binüçyüzpenç iken
Şah Rıza
Şah Rıza
Şah Rıza henüz sperm Rıza

Yeller eser umutlar savrulur
Sensiz bensiz kalır bağlar bahçeler
Altın gümüş nen varsa, bak yavrum harcamaya
Bir gün gelir bir gün gelir
Şahları da vururlar.

(Şahları da Vururlar, 1982)

sakalımda fon dö ten var
göğsümde serseri bir onur
tiyatroya başladık
içimde bir burukluk
gözümde ışık tozu
tiyatroya başladık
martın ondördü
gönlüm bir leylek gönlü
yapı endüstri zindanları

(Gündeste, 1986)

gayet dante yıllarım
babası da gelir izler
525. oyunda nihayet
mimar olamayıp
molyer olan oğlunu
yaprak gibi zangırdar fakir
kısılır sesi soluğu
boru değil babam bu
utanarak sıkılarak başlar bu kez köçekçe
köçek mi olacaksın
demiş olan ak saçlı adama karşı

(Gündeste, 1986)

Parasız Yaşamak Pahalı

Usta oyuncu Sadri Alışık, yıllar sonra tiyatroya geri döner, 1979-80 tiyatro mevsimi, biz Şahları da Vuruyorken, Yapı-Endüstri Merkezi'nde, Ortaoyuncular henüz sıfır yaşında.

Üç aylıktır Ortaoyuncular isimli bebek ve 300.000 TL (yazı ile üçyüzbin, 1980'de bok gibi para! Halit Akçatepe'nin maaşı yazı ile onbin lira!) borçludur, manevi annesi Ayşe Karabece'ye! Güzel dost Ayşe Karabece, kara kara düşündüğüm bir akşam, babasının ölümüyle kendisine miras kalan, üçyüzbin lira gibi bir serveti, bir bankada vadeli bağlayacağına, çıkarır şak diye verir bana, Ortaoyuncular denen bebek yaşasın diye. Ve isminin bilinmesini istemez Ortaoyuncular'ca, yanlış yorumlar yapılmasın diye. Sevgilim değil, karım değil, Ayşe beni niye öptü, denilmesin için. Adı "Çarli" olarak geçer, Ortaoyuncular tarihine.

1980 haziranı, beş parasız, yapayalnız saz çalarken, Teşvikiye'de baba evinde, telefon zangırdar, arayan Sadri Alışık.

Giderim, görüşürüz, kendisine bir oyun yazmamı ister Sadri Ağbi, çıkarır 50.000 TL (yazı ile elli bin, bu parayla yazı geçirebilirim!) avans verir bana, telif ücretimden kesilmek üzre.

Bacanak Mesut, Kasımpaşa'da askerdir, altında arabası, Gayrettepe'de bağımsız federe evi vardır, askerlik olarak hiçbir iş yapmadığı için, fahri olarak Ortaoyuncular müdürüdür ve onun Silahlı Kuvvetler filitreli sigaraları içilmektedir.

26 Haziran 1980, Mesut Kabataş'a çeker arabayı, orda çay içilirken, biten Silahlı Kuvvetler sigara paketi açılıp, arkası küçük bir sayfa edilir ve oraya yazılır ilk akla gelenler.

"Işık ateş ilişkisi
Bir deniz kıyısı olgusu
Kibritin ucunda güneş
Yar bana bir flaş
Kabataş."

diye geçer o gün, Gündeste'ye. Ayrıca şunlar yazılı sigara pakedi içi sayfada:

"RAHMİ BEYİN JÜBİLESİ
Oğlan Karateci Ferruh
1/Ferruh'un sünneti
2/Ferruh takım kuruyor.
II. Perde başı
Rahmi beyin futbola başlayışı
Galata'da yedek.
Rahmi bey TAGAR'da
Rahmi beyin jübilesi."

Bacanak Mesut askeriyeye geri döner, ben ilk sayfayı atarım çantama, binerim bir vapura. Burgaz adasında inerim, iskeledeki tekel bayiinden 40 TL (yazı ile kırk lira)ya alırım üstü kovboy çocuklu bir okul defteri, çünkü üstü kovboy çocuksuz defter yoktur tekel bayiinde ve Tarık Papuççuoğlu'nun evine iniş yaparım.

Gümrükçü Rıdvan nam bir zattan, Gülgün Papuççuoğlu tarafından kiralanmış, Papuççuoğulları malikanesinde, mevzumuzun konusu, oğlunu futbolcu yapmak isterken, oğlunun karateci olmasına sinirlenen Celal beyin, ikinci perde başında futbola başlayarak, Galata futbol kulübünde yedek beklemesi, oynadığı ilk maçta sakatlanarak Mösyö Tagar ile tanışması ve ömür boyu sakat kalarak futboldan emekli olan, Celal beyin jübilesi melodramı. Burgazada'da o deftere yazılır kimi sahneler, henüz Şakir değildir kahramanımızın ismi.

Temmuzda Teşvikiye'de daktiloya geçer olay, Sadri Alışık, Çolpan İlhan ve Celal Şahin'e okunur birinci perde. Ağustosta Bodrum'un Gölköy'ünde biter oyun:

"ŞAKİR PARASIZ YAŞAMAK PAHALI
tek kale aile dramı

Şakir, aramızdan birinin en soytarı hali. Hem öylesine soytarı ki, sanki aramızdan biri değil. Bu 'SANKİ'ye kapılarak Şakir'e gülüp geçmeye yeltenirken, Şakir'in bize benzerliklerini yakalayıp duralayacak, ancak Şakir'in şakirliği ağır basacak, ona gülmeyi yeğ tutacağız.

Çünkü işin esasında, bizim ismimiz Şakir değil, biz ordan yırtıyoruz. İsmi Şakir olanlar üzülmesinler, bizim Şakir'den farkımız, İSMİMİZ ŞAKİR DEĞİL'den ibaret.

Şakir bey, evli, tek çocuklu ve tek kayınvalideli olup, devlet sektöründe memurluğunu sürdürmekte, yani aybaşlarında memurların aldığı epik maaşı almaktadır; ev kirası, televizyon taksidi, çocuğun sünnet işi, çocuğun okul masrafı, efendim çocuğun pabucu, yok efendim çocuğa gazoz parası, gibi şimşekler arasında, paratonersiz o yana bu yana, bir koşuşturmadır Şakir beyinki. Şakir beyin tek derdi, aman şimşek üstümüze düşmesin. Şakir beyin sorunu, yaşamak yokuşunda bir ayakta durabilme savaşımı.

Bizim Şakir'den farkımız, ismimiz Şakir değil. Şakir beyin tek sermayesi oğlu Ferruh. Büyüyünce, Ferruh Müller olacak, Cosmos'ta oynayacak, parayı götürecek ve ancak o zaman bitecek Şakir beyin paraya karşı anlamsız ve amansız savaşımı.

Şakir bey uçmuş, bir kanatları eksik. Şakir beyinki parasızlığa karşı, çözümsüzlüğün fantastik düşü. Şakir beyin durumu, bir varoluş durumu.

Bu çok gülünçlü olay Şakir'lerin dramı.

Gölköy, 11 Ağustos 1980"

Bodrum'dan Bizans'a döneriz ki, hekimler tiyatroyu yasaklamış Sadri Alışık'a. Sadri Ağbi üzgün. Parasını geri vermek istiyorum, katiyetle almıyor, bir dolaba kaldırılıyor dosya. Ortaoyuncular perde açıyor Şahları da Vururlar'la ve tıka basa dolduruyor Kenter Tiyatrosu'nu, bir akşam bir çantaya para doldurup götürüyoruz Ayşe Karabece'ye borcumuzu.

Haziran 1983'te yeniden açılıyor dosya, Ayazpaşa'da. Bu kez Ali Poyrazoğlu Şakir adayı. Yeniden yazıyorum oyunu, fakat sonunda Ali kendini genç buluyor bu rol için, tereddüt ediyor, oynamıyor. Yeniden giriyor dosya, gizemli dolabına.

Mayıs 1986'da, film senaryosu olarak yazıyorum öyküyü yeniden ve yönetmen olarak çekiyorum filmi, Suna Pekuysal, Bülent Kayabaş ve Hümeyra'lı bir ekiple. Bülent Kayabaş'a kısmet oluyor sinemadaki Şakir. Ancak tiyatrodaki oynanmış değil.

1993 Ağustosu, üç çocuklu bir aile babasıyım, yaşımı başımı almışım, benim Şakir'den farkım, ismim Şakir değil.

Aradan on üç Ağustos geçmiş, gene Bodrum'a gelmiş dosya, yeniden takıyorum kâadı daktiloya.

Geriş, 13 Ağustos 1993

–Müzik başlar, lokal ışık yanar, pijamalı Şakir, sağdan dalar sahneye, birden girer şarkıya.–

ŞAKİR– Şakir parasız
Yaşamak pahalı
Şakir bendeniz
Bu oyun anlatır beni
Sizler seyredin
Hem gülün eğlenin
Sizin benden farkınız
İsminiz Şakir değil.

Maaşım minicik
Ödeme diz boyu
Şakir parasız
Varolmak sermaye işi
Buyrun seyredin
Siz gülün eğlenin
Sizin benden farkınız
İsminiz Şakir değil

–Salondan bir izleyici, ki onun ismi de Şakir'dir, olaya maydanoz olur.–

ÖBÜR ŞAKİR– Afedersiniz, ağbi, benim ismim de Şakir!

–Şarkı durur, Şakir ve orkestra elemanları ve meraklı izleyiciler Öbür Şakir'e bakarlar.–

ŞAKİR– Olabilir... Şakir'lik benim tekelimde değil!

–Şakir Öbür Şakir'i göstererek girer şarkıya, orkestra onu izler.–

ŞAKİR– Şakir parasız
Yaşamak pahalı
ÖBÜR ŞAKİR– Evet ağbi!

–Şakir onunla ilgilenmeyerek sürdürür şarkıyı.–

ŞAKİR– Şakir parasız
Yaşamak pahalı
ÖBÜR ŞAKİR– Helal olsun sana bu yollar ağbi! Aynen yani *(ayağa kalkar, sahneye yürür)* Yani bu kadar olur, dayanamadım, öpücem!

–Şarkı yeniden durmuştur, Şakir sahneye çıkmakta olan Öbür Şakir'e sinirle bakar.–

ŞAKİR– Tamam kardeşim, anladık, sıçtın şarkının içine! Otur yerine.
ÖBÜR ŞAKİR– *(sahne merdivenine çıkmış, Şakir tarafından göğüslenmiştir)* Hayır, siz beni tamamen yanlış anladınız ağbi, ben kutlamak için şey yapmıştım, öpücektim yani!
ŞAKİR– Tamam, sağol, otur yerine kardeşim.
ÖBÜR ŞAKİR– *(yerine dönerken)* Hayır, dayanamadım da ondan yani...
ŞAKİR– Susar mısın kardeşim, izleyicilere ayıp oluyor!
ÖBÜR ŞAKİR– *(tam otururken, yeniden kalkar, izleyicilere)* İzleyiciler, afedersiniz, benim ismim de Şakir de, ondan şey yaptım...

–Orkestra yeniden girer müziğe, şarkı sürmeyi, dener.–

ŞAKİR– Şakir bendeniz
Evlendim salakça
Şak doğdu çocuk
Adını koyduk Ferruh
Attı memeyi
Başladı gazoza

Çocuğu büyütürken
Masrafından oyulduk.

– Öbür Şakir gene piç eder şarkıyı.–

ÖBÜR ŞAKİR– Çok haklısınız ağbi, benim çocuğun ismi Hüseyin!

ŞAKİR– Ne istiyorsun kardeşim sen?

ÖBÜR ŞAKİR– Ferruh olmuş, Hüseyin olmuş fark etmez, onu diyorum yani!

ŞAKİR– *(yer göstericilere seslenir)* Yücel, Mustafa! Şu tipi şurdan ışınlayın, bilet parasını iade edin...

–Görevliler, apar topar, Öbür Şakir'i salondan dışarı çıkarırlarken, Öbür Şakir konuşmayı sürdürür.–

ÖBÜR ŞAKİR– Niye kızıyorsun ağbicim, sen benim durumumu anlatıyorsun, bir şey yok, hayranlık belirtiyoruz... İtme kardeşim, tamam, çıkıyoruz...

ŞAKİR– *(yer göstericilere)* İtip kakmayın adamı, ağzına uhu sürün, arkalarda bir yerde otursun...

–Yeniden başlar şarkı.–

Şakir parasız
Yaşamak pahalı
Şakir bendeniz
Bu oyun anlatır beni.
Sizler seyredin
Hem gülün eğlenin
Sizin benden farkınız
İsminiz Şakir değil!

(*Parasız Yaşamak Pahalı*, Ağustos 1993)

The Enflasyon Balladı

–Orkestra balladın girişini çalarken gözü dönmüş Dilenci Kovboylar deli gibi girerler sahneye, müşteri arar, bulamaz, izleyiciye avuç açarlar.–

DİLENCİ KOVBOYLAR– *(birlikte ve kurulmuşçasına)* My father is dead! My mother is kör, I have 13 sisters, 12 brothers, any sadaka boy!

–Orkestranın sesi yükselir, Dilenci Kovboylar kaçışırlar, şarkıyı söyleyerek fişek gibi girer sahneye Mauren O'hara.–

MAUREN O'HARA–

Bindokuzyüzyirmidokuz yılında
Amerika'da Amerika'da
Toprağı sürdü kovboy
Bire bin verdi doğa
Yerden fışkırdı buğday
Emeği kustu toprak
Terini sildi kovboy
Silolar doldu taştı
Terini sildi kovboy
Silolar doldu taştı
Terini sildi kovboy

–Dilenci Kovboylar korosu basar sahneyi.–

DİLENCİ KOVBOYLAR–

İn the year tüventi bi şey naynti şey
İn the sonbalar
İn America
İn the year tüventi bi şey naynti şey

MAUREN O'HARA–
Terini sildi kovboy
Silolar doldu taştı
Buğday talebi aştı
Fiyat sıfıra düştü
Buna kovboy çok şaştı
Las Vegas'ın buğdayı
Sonra çıkar oyunu
İnsan buğdayla güdümlü
Buğday parayla düğümlü
Düşünce buğdayın fiyatı
Doların değeri düştü
Buna kovboy çok şaştı
Bolluk kelek bir durum
Kıtlık gayet güzeldir,
Parası olan için!
KOVBOYLAR–
İn the year tüventi bi şey naynti şey
İn the sonbalar
İn America
İn the year tüventi bi şey naynti şey
MAUREN O'HARA ve KOVBOYLAR–
The stop of the alış-veriş
And the economie stop
İn America
İn the year tüventi bi şey naynti şey
MAUREN O'HARA–
Bindokuzyüzyirmidokuz yılında
Amerika'da Amerika'da
Ekimin son perşembesi
Anlamını yitirdi para
Tahviller uçuştu havada

Enflasyon,
Denildi olayın adına!
Kovboy baktı açlığın tadına
Yahudinin suratı
Döndü perşembe pazarına
Ekimin son perşembesi
Boşuna indi kalktı kepenkler
Sıfıra sıfır
Elde var ter...
Herşey öyle pahalı
Öylesine pahalı ki
Alışveriş gündem dışı
Alıcılar usandı
Satıcılar düşünsün
Alıcılar düşünceli
Satıcılar utansın.

MAUREN O'HARA ve KOVBOYLAR–
İn the year tüventi bi şey naynti şey
bombili bili bili bom
bom,
bom bili bili bom.

–Kovboylar çıkarken, Mauren O'Hara yalnız kalır sahnede, artık Mauren O'Hara değil, o rolü oynayan oyuncudur.–

MAUREN O'HARA–
Oyunumuz 1929'da
Amerika'da başlar
Olayın Amerika'yla bir ilgisi yok
Konumuz odur ki
Bir kahraman bakkal
A Pazarı'na karşı

The evdeki hesap in the çarşı!
Olayımız bugünlerde
İstanbul'da olur biter
Bitmesine henüz iki perde var,
Ayrıca olayın
Amerika'yla
Acayip ilgisi var!
İn the year tüventi bi şey naynti şey!

–Işıklar söner. Mızıkalı bir kovboy şarkısını çalmaya koyulur orkestra. Dekor değişim ışığı yanar. Mauren O'Hara çıkarayak, sahneye giren Kullen ve Dallyork'la karşılaşır. Selamlaşırlar. Dallyork ve Kullen yerlerini alırlar. Müzik biter.–

DALLYORK– *(Mauren O'Hara'nın peşinden)* Hişşt!
MAUREN O'HARA– *(çıkarken geri döner)* Ne var?
DALLYORK– İyi sahneden çıkışlar! Bizi takdim etmeden nereye böyle?

–Mauren O'Hara takdim için sahnede kalır, sahnenin genel ışığı yanar.–

MAUREN O'HARA– Yıl bindokuzyüzyirmidokuz, Amerika'nın Mobilya kralı Michael King Kullen ve Adamı Tom Dallyork, Kullen'in bürosunda, saat bi şey to bi şey o clock!
DALLYORK– *(Mauren O'Hara'ya)* Tenkyu!

–Mauren O'Hara, rica ederim, vazifemiz, gibisinden bir jest yaparak sahneden çıkar. Michael King Kullen jaluzili bürosunda purosundan bir nefes alıp söze girecekken, salonda gürültü olur, oyuncular döner salona bakarlar. İzleyici-

lerden, geç kalmış Cevdet bey ve karısı Şükran bir şamata sahneye doğru ilerlemektedirler.–

ŞÜKRAN– Yer gösterici yok mu? 2 numaralı loca hangisi nerden anlayacağız? Locaların kapısına apartman dairesi gibi isimler yazmışlar... Aaaa başladı mı?

KULLEN– Başlamış bulunduk, afedersiniz, 13 geçiyor!

CEVDET– İnsan on on beş dakika bekler efendim. İstanbul trafiği malum. Tiyatro dakikası dakikasına başlayacak diye bir şey yok. Uçak bile saatinde kalkmıyor.

ŞÜKRAN– Seksen bin lira para bayıldık biz buraya, niye biz gelmeden başlanıyor?

CEVDET– Tamam Şükran sus, rolünü büyütme!

ŞÜKRAN– Bir dakika kardeşim oynamayın, zaten başını kaçırdık... Nerede 2 numaralı süvitli loca?

ORKESTRA ŞEFİ– *(yerinden kalkar, Şükran'a)* Hemen şu loca hanımefendi, şu kapıdan çıkın, üç basamak sağa, kapısında Mınakyan yazar!

–Şükran ve Cevdet bey kapıdan çıkarlar. Michael King Kullen purosundan derin bir nefes çeker, izleyicilerin 2 nolu locaya ulaşmasını bekler. Cevdet bey ve karısı Şükran söylenerek 2 nolu locaya ulaşırlar.–

CEVDET– Devam devam!

(*Kahraman Bakkal Süpermarkete Karşı*, Ağustos 1980)

Bakkalda Birinci Sekans

Zamanlardan Akşamüstü, Vivaldi'de Sonbahar

SLAYT: TARİH, DEVRİLEN VE KALAN İKTİDARLARIN ÇOĞUNUN ARKASINDA KASAP, MANAV VE BAKKAL DÜKKÂNLARINI GÖSTERİR.

DR. İZZET GÜR

–Bakkal Abla göz içi kadar dükkânında yerini alır almaz ışık yanar, beklenmedik bir olay gibi. Sanki ışığın yanması muhalif bir repliktir. Bakkal Abla o repliğe, yani ışığa yanıt verir.–

BAKKAL ABLA– Diyorlar ki herkesler, bakkallık zor bir olay! Bakkallık mor bir önlük, bakkallık gayet kolay, aritmetik zor olay! Peynirin kilosunun fiyatı belirli, ama kiloyla peynir almak kimin haddi? Tart bana şu parçayı Bakkal Abla! Parçayı tartmak kolay, koyuyorsun peyniri terazinin kefesine gramaj mülkün temeli! Bir yüz gıram, bir elli gıram, üç tane de on gıram, etti sana yüzseksen... Bul bakalım Bakkal Abla yüzseksen gıramın ne ettiğini! İki sekiz onaltı... Bir de elde onyedi... Bakkallık gayet kolay, aritmetik zor olay!

–Sofitadan, naylon ipli, güzel ve iri bir sepet sarkar. Bakkal Abla sepete yanaşır, içinden bir uzun liste çıkarır, yüzü güler.–

Önemli birinin sepeti sarkınca, birden bakkalca bir heyecan duyuyor insan. *(listeyi gösterir)* Bu bir alışveriş demek... Bu sepet bakkalın yüzünü güldüren sepet!

–Sofitadan, düğümlü ipiyle züğürt sepeti iner.–

Buna derler kıçıkırık züğürt sepeti, ilgilenmek istemez. İçine bakmaya gerek yok, içeriği belirli: liste miste yok, iki boş bira şişesi... Para, hak getire... Boşları al, doluları koy, yaz deftere! Beyin ismi, sarı Adidaslı Mehmet bey! Bu ve benzeri sepetler, ilgi şefkat istemez, bırakırsın dingildeyedurur, an gelir usanır, dingildeme durur.

–Sofitadan plaj çantasını andıran özgün bir sepet iner. Bir yanından beyaz bir sutyen sarkmaktadır.–

BAKKAL ABLA– Bu, Orospu Nermin hanımın sepeti... Sepetten de anlaşılacağı üzre Nermin hanım orospudur... Yalnız pamuk alır, ama parayı peşin verir.

–Nermin hanımın sepetinden para çıkarır, izleyiciye gösterir. Sepete pamuk koyar. O sepet yükselirken, titreyerek bir başka sepet iner, titremesi kesilmez.–

Bu, Titrek Necati beyin sepeti... Sepetten de anlaşıldığı gibi Necati bey titrektir... İşi derdi cigara! *(yukarı seslenir)* Yok cigara Necati bey! Cigara yok, diyorum... Gelince ben sana ayırırım.

–Necati beyin sepeti titreyerek yükselirken, Bakkal Abla elindeki listeden zengin sepetini doldurmaya koyulur. Bakkal çırağı Terbiyesiz Şeref girer. Bakkal Abla onunla konuşurken bir yandan liste üstünde hesap yapar.–

ŞEREF– Abla ya... Abla ya... Sıçıcam şu Şükrü beyin şarap çanağına!

BAKKAL ABLA– Niye tuvalete yapmıyorsun?

ŞEREF– Delirtti beni bu Şükrü bey, bir sepet, altı metre ip alıp hediye edicem inek herife!

BAKKAL ABLA– Niye? Şükrü beyin yaş günü müymüş?

ŞEREF– Hayır, Şükrü beyin boş günüymüş! Bugün evde oturup bana emir yağdırmaya karar vermiş... *(Şükrü beyi taklit eder)* Şeref! Bir ekmek!.. Ekmeği götürüp dükkâna dönmemle birlikte, Şeref! Kibrit! Bir kutu! Ulan inek Şükrü bey, madem ekmeği yakıcaksın, niye kibriti ekmekle birlikte istemiyorsun, eşşoleşşek!

BAKKAL ABLA– Şeref, yeter! Bugünkü küfür hakkını doldurdun. Müşteriden şikâyet istemiyorum.

ŞEREF– Müşteri de müşteriliğini bilsin abla ya... Bir ekmek için seksen iki basamak çıkıyorum, seksen iki basamak iniyorum, daha kalbimin çarpıntısı geçmeden, *(Şükrü beyi taklit eder)* Şeref! Kibrit, bir kutu! Sepet alsınlar! Herkesin sepeti var, Şükrü beyin Şeref'i var! Şerefsiz herif!

–Bakkal Abla, naylon ipli zengin sepetine listeyi atar, sepetle bir iki oynar, sepet yükselir. Züğürt sepeti dingilder, Bakkal Abla görür ve fakat ilgilenmez.–

BAKKAL ABLA– Müşteri diye müşteri oluyoruz, sana müşteri beğendiremiyoruz. Sana kalsa, sınavla müşteri alıcaksın dükkâna.

ŞEREF– En doğrusu!

BAKKAL ABLA– Allahtan sana kalmıyor!

ŞEREF– Abla, ben bu Şükrü beyin asansörü müyüm?

BAKKAL ABLA– Asansörüsün. Senin işin bu. Çağıracaklar, yıldırım gibi gideceksin, yıldırım gibi geleceksin...

ŞEREF– Sen beni Yıldırım Akbulut'la karıştırıyorsun abla...

BAKKAL ABLA– Boş konuşma Şeref, herkesin sepeti olsa sana ne gerek var?

–Telefon çalar, Şeref açar.–

ŞEREF– Şeref Turizm, buyrun!

–Bakkal Abla gelir, hırsla alır elinden telefonu.–

BAKKAL ABLA– Alo? Nereyi aradınız! Şeref Turizm diye bir yer yok. Yanlış numara!

–Bakkal Abla telefonu kapatır.–

ŞEREF– Nereyi arıyorlarmış abla?

BAKKAL ABLA– Sana ne?

ŞEREF– Belki beni arıyorlar...

BAKKAL ABLA– Kim arayacak seni?

ŞEREF– Ne demek kim arayacak? Her an değişik kadınlar arayabilir beni. Ben kimi bayanlara buranın numarasını veriyorum, yazıhanem diye...

BAKKAL ABLA– Deli misin, niye veriyorsun?

ŞEREF– Nereyi vereyim?

BAKKAL ABLA– Verme!

ŞEREF– Kadınlar beni nereden arayacaklar?

BAKKAL ABLA– Aramayacaklar!

ŞEREF– Niye, ben kadın özürlü müyüm?

BAKKAL ABLA– Hayır, sen disiplin özürlüsün. Burası bir iş yeri, telefon özel şeyler için meşgul edilmez. Telefon sadece sipariş için. Tetikte müşteri bekliyoruz burda.

ŞEREF– Abla, Divan apatmanının orta katındakiler A Pazarı'na yazılmaya başladılar. Yıldız apatmanının en üst katından da şüpheleniyorum. Üç gündür hiçbir şey almadılar.

BAKKAL ABLA– Onlar burda yoklar.

ŞEREF– Nasıl yoklar? Bu sabah çamaşır asmışlar, çamaşırın suyu damlıyordu... Bir fanila, iki eros don, kırmızı.

BAKKAL ABLA– Belki dün gece gelmişlerdir.

ŞEREF– Valla bilmiyorum abla, onların kapısının önünde A Pazarı naylon torbası içinde çöp görüyorum, ben onlardan şüpheleniyorum. A Pazarı'ndan çöp almıyorlar ya!

BAKKAL ABLA– Gözün üstlerinde olsun. Eğer A Pazarı'ndan alışveriş yapıyorlarsa, onlara bundan sonra ne cigara, ne kahve, ne de gaste. Cigarayı Tekel'den, kahveyi Yemen'den, gasteyi de iki zahmet Cağaloğlu'ndan alsınlar!

–Züğürt sepeti ısrarla dingilder. Bakkal Abla ilgilenmez. Şeref sigara yakar. Kapıcı İrfan girer.–

İRFAN– Bakkal Abla, yarım ekmek, dört yumurta, iki yüz elli gıram beyaz peynir... Şeref, Şükrü bey sana sesleniyor!

ŞEREF– *(bakar, Şükrü beyi görür, hızla başını çevirir)* Ben Şükrü bey diye birini tanımıyorum.

İRFAN– Ben karışmam, pencerede yırtınıyor.

ŞEREF– Dama çıkıp yırtınsa faydası yok, sigara molasındayım. 216 Samsun içiyoruz burda, ateş filitreye ulaşmadan, şurdan şuraya kımıldamam.

BAKKAL ABLA– *(elinde yarım ekmek, kapıcının siparişlerini hazırlamaktadır)* Git bak, ne istiyor!

ŞEREF– Ne isteyecek abla, dayak istiyor... Biz de dayak satmadığımıza göre...

İRFAN– Git baksana canım, adam bir şey istiyor.

ŞEREF– Sana ne be, sana ne? İster gitmem, ister gitmem. Sen her, kapıcı, diye seslenenle ilgileniyor musun?

İRFAN– Kapıcılık başka, biz bir şey satmıyoruz ki!

ŞEREF– İstanbul'un anasını satıyorsunuz, daha ne satacaksınız?

BAKKAL ABLA– Şeref uzattın, git bak bakalım ne istiyor şu adam!

ŞEREF– Sıkar bu Şükrü bey de artık... Sigaramı zehir ediyor... Şimdi ordan geliyorum abla ya... Ne lazımsa bir çırpıda düşünsün kuş beyinli herif! *(Şükrü beye seslenir)* Ne var lan Şükrü bey, ne var? Yahu niye gelicem, ne istiyorsan söyle getirelim. Niye ordan söylemiyorsun istediğini? Ayıp bir şey mi istiyorsun eşşoleşşek?

–Şeref sinirle çıkar. Züğürt sepeti dingilder.–

İRFAN– Sepet dingildiyor.

BAKKAL ABLA– Dingildesin. O sepete dingildemek yaraşır. Beyaz peynir 260 gıram olabilir mi?

İRFAN– Benimle evlenirsen, olabilir!

BAKKAL ABLA– Bana bak İrfan, aptal aptal konuşma, geçiririm teraziyi kafana!

İRFAN– Zaten benim burcum terazi... Bugün gasteden durumumu okudum; sevdiğiniz insan size kötü davranacak, aldırmayın, bunlar da geçer, diyordu... Senin burcun ney?

BAKKAL ABLA– Sana ne?

İRFAN– Sana ne burcu, teraziynen en annaşan burç... Biz birbirimiz için biçilmiş kaftanız diyorum, sana bir türlü annatamıyorum.

BAKKAL ABLA– Defol git İrfan, peynir meynir yok!

İRFAN– Sinirlenme Bakkal Abla, şaka ediyorum yahu...

BAKKAL ABLA– Sana böyle şaka sevmediğimi söyledim, beyaz peynir 260 gıram olabilir mi?

İRFAN– Olsun olsun, kendime almıyorum ya, 4 numaraya, Remzi beye alıyorum... 10 gıram Remzi beye koymaz. Onun belediyeden aldığı rüşvet yanında, devede, kulak tüyü!

BAKKAL ABLA– Sus! Yarım ekmek 175... Dört yumurta 2400... 260 gıram peynir ne yapar?

İRFAN– Ne yapacak, adamın dişinin kovuğuna bile gitmez.

BAKKAL ABLA– Kafamı karıştırma... Kilosu 13500, yarım kilosu 7250... 250 gıramı 7250'nin yarısı... 7000'in yarısı 3500... 250'nin yarısı 125...

İRFAN– Binin yarısı beş yüz...

BAKKAL ABLA – Kapa çeneni İrfan... 100 gıramı 1350, on gıramı 135!

İRFAN– Niye on gıram on gıram hesaplıyorsun?

BAKKAL ABLA– İrfan, sustuğun zaman sanki akıllıymışsın gibi duruyorsun.

İRFAN– Aynı zamanda yakışıklı gibi de duruyor muyum?

BAKKAL ABLA– Hayır, bira şişeleri senden daha yakışıklı.

İRFAN– Ne bakımdan?

BAKKAL ABLA– Kullanış bakımından, bira şişesi bir işe yarıyor, sen bir boka yaramıyorsun!

İRFAN– Ben olmasam Remzi beye peyniri kim alacak?

BAKKAL ABLA– Remzi bey kıçını kaldıracak, gelip peynirini kendisi alacak. Belediyede rüşvet almayı biliyor, peynir almak mı zor geliyor? Eskiden kapıcı mı vardı? Herkes kendi alırdı.

İRFAN– Sen eskiye ne bakıyorsun, eskiden aidis de yoktu.

BAKKAL ABLA– Allah seni aidis etsin inşallah!

İRFAN– Durduk yerde aidis olunmaz, en azından ısırmalı öpüşme lazım.

BAKKAL ABLA– Kapatıyor musun sen şu çeneni?

İRFAN– Kapatmak ne kelime, sen emret gidip çeneyi tamamen aldırayım.

BAKKAL ABLA– İrfan, şimdi tokadı yiyeceksin...

İRFAN– Vur abla! Senin vurduğun yerde gül biter!

BAKKAL ABLA– Bitmesine biter tabii de, o gül kan rengi olur, sen soluğu ilkyardımda alırsın...

İRFAN– Eh, gülü seven, pansumana katlanır!

BAKKAL ABLA– *(elindeki beyaz peyniri tenekeye hırsla geri atar)* Defol git başımdan İrfan... Remzi beye, Bakkal Abla bana vermiyor, de! Gelsin kendisi alsın!

İRFAN– Bana bak, benim ilen iyi geçin, gider laz bakkaldan alışverişe başlarsam, tüm apartumandan olursun!

BAKKAL ABLA– Ben sizin apartmandan olcağımı olmuşum zaten. 5 numara A Pazarı'na dadandı; 3 numara A Pazarı'nın devamlı müşterisi... Zemin kat zaten hiçbir şey almaz. Bir Remzi beyin veresiyesi için senin ağız kokunu çekeceğime, Remzi beyden olurum daha iyi! Defol git, haydi!

İRFAN– Sen beni yannış anlıyorsun Bakkal Abla... Ben seni seviyorum, ondan takılıyorum sana... Gel evlenelim diyorum, yan çiziyorsun... Bak, benim ilen evlen, sen evde otur televizyon seyret, bakkallığı bana bırak, bakkallık kadın işi değil.

BAKKAL ABLA– Çek arabanı İrfan! Bundan sonra bu dükkâna adımını atarsan ayaklarını kırarım senin... Git lazlardan alışveriş et! Remzi beye de selam söyle, borcunu getirsin.

İRFAN– Ne inatçısın lan Bakkal Abla! İyi, tamam, evlenme mevlenme yok, sar şu peyniri.

BAKKAL ABLA– Peynir meynir yok, attık tenekeye, git başımdan!

İRFAN– Tamam be Bakkal Abla, evlenme mevlenme şaka işte... Sana takılıyorum... Ver şu peyniri de Remzi beyden azar işitmeyelim.

–Bakkal Abla bir an duralar. Yeniden alır peyniri tenekeden, kâğıda koyar, baştan başlar hesaba.–

BAKKAL ABLA– Kilosu 13500, yarım kilosu 7250... 7250'nin yarısı...

İRFAN– 3625!

BAKKAL ABLA– Kafamı karıştırma, peynirden olma! Yedi binin yarısı 3500... 250'nin yarısı 125... 3625!.. 3625 bölü 25... Olmadı, zor oldu. Kilosu 13500, yüz gıramı 1350, on gıramı 135...

–Şeref burnundan soluyarak girer.–

ŞEREF– Abla, yarınki küfür hakkımdan bir tane kullanıyorum; bu gözüne koyduğumun Şükrü beyine bundan sonra bu dükkândan bi bok verilmeyecek...

BAKKAL ABLA– *(hesabını sürdürür)* 3760 artı 175 artı 3200...5... 0...5...7...13, elde var bir *(parmağıyla elde biri tutar)*

ŞEREF– Elde var eşşoleşşek!

BAKKAL ABLA– N'oldu gene?

ŞEREF– İtoğluit! Bana beşbin lira uzatmış, gidip beyfendiye A Pazarı'ndan dil peyniri alacakmışım, paranın üstü benim olacakmış.

BAKKAL ABLA– A Pazarı'ndan mı?

ŞEREF– Evet abla ya!

BAKKAL ABLA– Utanmadan senden istiyor ha? Peki sen ne dedin?

ŞEREF– Hiçbir şey demedim ben. Efendilik bende kalsın, diye düşündüm, hiç sesimi çıkarmadım.

BAKKAL ABLA– Aferin!

ŞEREF– Sadece baş parmağımı, işaret parmağımla orta parmağım arasına dibine kadar sokarak, bileğimi Şükrü beyin suratına doğru efendice salladım.

BAKKAL ABLA– Terbiyesiz!

ŞEREF– Beni bu mahalle terbiyesiz etti abla! Eskiden böyle miydim ben?

İRFAN– Şükrü beye ayıp etmişsin.

ŞEREF– Sana ne lan sana ne? Bundan sonra böyle bu mahalleye! Bu mahalle böylesinden anlıyor... Akşam A Pazarı kapanınca, yoğurt almayı unutanları görürüm ben... Yoğurt yerine mintaks verecem onlara, geceyi ilkyardımda geçirecekler... Abla, sinirim boyumu aştı, ben beş dakika çay molası veriyorum, *(çıkar)*

İRFAN– *(peşinden seslenir)* Kulağın tetikte olsun, Şükrü bey seslenebilir!

ŞEREF– *(girer)* Şükrü bey şükretsin ki elimi Şükrü'ye bulamadım!

–Şeref sinirle çıkar. Bakkal Abla yeniden hesaba dalmıştır.–

BAKKAL ABLA– 5 sıfır daha 5... 6... 7 daha... 2 kere altı 12... bir daha 13, elde var bir... 7... bir daha 8...2 daha 10, bir elde var 11. Elde var bir... 3... daha 6, bir elde 7... Tamam oldu. 7135 lira!

–İrfan onbin lira uzatır.–

BAKKAL ABLA– Bozuk yok, iki de kibrit koyayım, 7500, yuvarlak hesap olsun! *(paranın üstünü verir)* Al sana 2500! Remzi beye selam söyle, 103200 lira borcu birikti, hemen göndersin! Yarın belediyede telâfi eder o!

İRFAN– Ben aynen söylerim, para verirse getiririm!

BAKKAL ABLA– Aynen söyleme. Bakkal Abla borcunu göndersin, dedi de, yeter!

İRFAN– *(paketini alır)* Seni mi kırıcam, aynen öyle söylerim, yavrum!

–İrfan hızla kaçar, Bakkal Abla kaptığı terazi kefesiyle peşinden koşar, yetişemez.–

BAKKAL ABLA– Eşek kafalı! Bir daha geldiğinde, gösteririm ben sana yavrumu!

–Bakkal Abla terazinin kefesini yerine koyarken, zaman zaman dingildeyen züğürt sepetinin sahibi olduğu her halinden anlaşılan BİRACI girer, sepetteki iki boş bira şişesini alır, getirir, hırsla koyar tezgâha.–

BAKKAL ABLA– Ne istiyorsun?

BİRACI– İki bira şişesi arkadaşımla geldiğime göre benim elim tursil almaz!

BAKKAL ABLA– Bira mı istiyorsun?

BİRACI– Galiba durumu biraz fazla esprili anlattım, anlaşılmaza girdi; ben bete girmeden, siz bana ordan bir bira verir misiniz?

BAKKAL ABLA– Niye bir tane?

BİRACI– Birini siz ısmarlayacaksanız iki olsun!

BAKKAL ABLA– İki şişe getirmişsin!

BİRACI– O derin hesap. Siz bu iki şişenin depozit fiyatını, bir şişe bira fiyatından düşeceksiniz, o biraya şişe parası kesmeyeceksiniz, burada içecem, param sınırlı.

BAKKAL ABLA– Burası meyhane mi?

BİRACI– Bira mey mi?

BAKKAL ABLA– Ney?

BİRACI– Şey!.. Gazoz gibi bir şey... İç iç bir numara yok!

BAKKAL ABLA– İçince bir numara mı olması gerek?

BİRACI– Aslında birkaç numara bir arada olması gerek de, bira oralı değil. E, rakı lüks bir şey... Afedersiniz, bakkallığınız yanında fahri polisliğiniz de var mı?

BAKKAL ABLA– Ne polisliği be?

BİRACI– Hayır, bir bira için soruşturmaya geçtiniz de...

BAKKAL ABLA– Sen mahalleye yeni mi taşındın?

BİRACI– Diyorum polissiniz diye, inanmıyorsunuz.

BAKKAL ABLA– Birilerine misafir mi geldin?

BİRACI– Kaç yıllık polissiniz?

BAKKAL ABLA– Bana bak, benimle dalga geçme, soruyorsak sebebi var. Bir bakkal müşterisini tanımak zorundadır. Eğer mahalleye yeni taşınmış biriysen ve paralıysan, düzenli bizden alışveriş edeceksen, veresiye bırakmayacaksan, ben sana biranın soğuğunu veririm. Yok, A Pazarı'ndan alışveriş eden bir hainsen, hainler de müşteriden sayılır, diye düşünerek sana şurada kasada duran at sidiği sıcaklığındaki birayı veririm, olur biter.

BİRACI– Ay apartmanının çatı katına yeni taşındım. Bundan sonra buradan alışveriş edeceğime söz veriyorum, en soğuk birayı acilen rica ediyorum.

BAKKAL ABLA– Bir bakkal, öyle her söylenene inanmaz. Sana şimdilik soğuğa yakın bir bira veriyorum, şişe parası kesmiyorum, seni deniyorum. Başka bir şey almaya geldiğinde şişeyi getirirsin.

BİRACI– Bugünlerde pek bir şey alabileceğimi sanmıyorum, ben şişeyi sepetle sarkıtırım artık.

BAKKAL ABLA– A Pazarı'yla en ufak bir ilişkini yakalarsam, biranın kaynamışını içersin, haberin olsun.

BİRACI– Meraklanma, benim gıdam bira. Başka şeye para yetiştiremem zaten... Ben biradan gidiyorum...

BAKKAL ABLA– Başka bir şey almaz mısın yani?

BİRACI– Alamam, kazancım sınırlı.

BAKKAL ABLA– Ne iş yapıyorsun sen?

BİRACI– Eskiden gastede çalışıyordum Komser Abla!

BAKKAL ABLA– Şimdi?

BİRACI– Şimdi... gaste okuyorum...

BAKKAL ABLA– Boş gezenin boş kalfası yani?

BİRACI– Kimsenin kalfası değilim, bağımsız işsizim.

BAKKAL ABLA– Para nereden geliyor?

BİRACI– Haydan geliyor, huyum kurusun, biraya gidiyor!

BAKKAL ABLA– *(derhal geri alır birayı)* Sen ver bakiim bana o birayı! Senin için biraz fazla soğuk oldu bu. Ben sana daha az serin bir bira vereyim. Bu ılıman bira dursun, bakarsın gerçek bir müşteri gelir, mahcup olurum.

BİRACI– En iyisi, siz verin benim iki boş şişeyi... Bira kalsın. Ben gidip başka bir bakkalda daha biramsı bir bira içeyim. Siz bu en ılıman birayı da saklayın, bakarsınız benim gibi keriz bir müşteri gelir, ona da mahcup olmayın... En iyisi, bakkallığı bırakın, kimseye mahcup olmayın! *(iki boş şişesini alır, sepetine koyar, sepetin ipiyle oynar, yukarı seslenir)* Çek sepeti Aynur, çek! Bu bakkalla anlaşamıyoruz, ben gidip lazlarla görüşecem... Olsun, n'olucak yahu, ipe çamaşır asarız, sepetle de sobayı tutuştururuz.

–Biracı çıkarken sepet yukarı çekilir. Elinde bir çubuğun ucuna bağlanmış beyaz mendille İrfan girer.–

BAKKAL ABLA– Defol, ayaklarını kırarım!

İRFAN– Bakkal Abla, bi dakka, bak beyaz bayrak çektik, barış yapacağız.

BAKKAL ABLA– Bir adım daha atarsan, o ayağını kırıp eline veririm, terbiyesiz herif!

İRFAN– Vallahi barış yapıp anlaşmaya geldim Bakkal Abla. Evlenme mevlenme yok. Zaten bizim evlenmemize imkân yok. Benim evdeki karı bunu kattiyen kabul etmez. Şehre geldi, gözü açıldı... Biz zaten evlenemeyeceğimize göre, fakat benim de sana takıklığım olduğuna göre... Diyorum ki Bakkal Abla, hemen kızma, düşün; senin ilen bir kere halvet olmak içün kaç para istersen veririm...

BAKKAL ABLA– Ne diyorsun lan sen?

İRFAN– Kızma, düşün... Birikmiş param var!

BAKKAL ABLA– Benim de sana birikmiş hıncım var!

–Bakkal Abla terazinin kefesini İrfan'ın kafasına geçirir. İrfan düşer bayılır. Işık söner.–

(*Kahraman Bakkal Süpermarkete Karşı*, Ağustos 1980)

paraları yitirdik çok önemli şey değil
tahir bize kelp diyor
itibarsa yitirilen
şakır şakır alınır geri
gelince yeri
ya yürekliliği yitirseydik usta
faust gibi ortasında ömrün
otursaydık götüstü
kalk usta
geldi bizim götürbüs
götürelim kendimizi çok aydınlık yerlere
kâtibi der sitem vardır bu sözde
tamam kâtip
diyoruz ki
korku olmaz serdengeçmiş bir gözde

(Gündeste, 1986)

al midye kadınlığım senin olsun çocuk
al beni sırtında taşı çocuk
yumurta küfen olayım çocuk
sen çok acayip bir çocuksun

(Gündeste, 1986)

Cenerik

Kocasının 35 çarpı 25 çerçeveli
kimyasal bir siyah beyaz portresi
bu resim bir nüfus kâadından az paraya büyüttürülmedi
koltuğun altında
sokakta dolaşan deli afitap
ki kocası ölmüş
resim olmuş
afitap durup dururken delirmedi
durup dururken abuk sabuk şişmanlamadı güzel
bedeninin en olmayası yerlerinden
cami köşelerinde durmuş
çok küçükken düşünde kıllı minare gördüğünü unutmuş
üstüne üstüne gelen uçmuş şoförlere sövgüler bakıyordu
hem burnundan soluyordu anlamsız
afitap'ın kocası trafik kazasında ölmedi ki.

afitap ağladı mezar yoruldu
yağmur yağdı yağmur dindi afitap dinmedi
kimseleri dinlemedi
ne arıyor senin o pis elin avni beyin sütbeyaz mermer
mezarı üstünde
çek elini mor mantolu deli kadın
senin kocanın adı avni değildi ki
afitap'ın esas adı afitaptı sanki
yanlış mezarlarda fragman ağlamalar
afitap'ın ağlatısından parça gösteriyoruz
afitap her hafta bütün sinemalarda
para verilmiyor sinemaya kavga edip giriliyor
tanıyorlar ilişmiyorlar deli çünkü
güldürüde ağlıyor

o adam kocasına benziyor
filmin yarısında çıkıyor kocası öldükten sonra film fluğ
sanki afitap'ın kocasına mezar yaptıracak parası oldu.

Eyüp sırtlarından deli danalar gibi vapur iskelesine indi
burunda sümük geminin gürültüsüne bindi
hıçkırık dindi bilet soruldu
ne bileti mavi bey afitap gemide değil ki
afitap azyade mavi bey piyer loti
söz konusu lotarya değil osuruk bir eyüp-köprü bileti
gemi balat'tan kalktı afitap geminin ardından baktı
ne kaçakçılıklardan emekli jilet olmayı beklemekten paslı
demir suskunluğu dev şilep adaları arasında ufaldı gemi
siyah duman beyaz köpük
onun adı gemidir burası vapur iskelesi
pis bıyıklı hem balatlı bir kayıkçıdan afitap'a beklenmedik
bir öpücük
bıyık burma göz süzücük
baş ile işmar
bir biçimde güpegündüz uzaktan tecavüz
gel sandala atlayalım
dalgaları katlayalım
hoplayalım zıplayalım
şakırdasın beş bilezik
kaç paraysa atlayalım
afitap'a sarkıntılık edilmez afitap kocasını hiçbir zaman aldatmaz
bir sandalın ortasında dingildemez paha biçilmez iffetler vardır
alır taşı yerden afitap'ın kocaman eli
önce taşa bulaşır sonra haliç'e düşer
bir bizans kupası içinde yosun olur
tarih olur hem pisbıyık hem balatlı
kayıkçının kanı
afitap koşuyor alı al moru mor manto mor kulakları küpeli
fış fış ediyor yüreği

bir kayıkçı yaralandı balat'da.
Plan değişir, afitap galata köprüsünde, izleniyorum korkusunda
hava gayet cenerik
köprünün altından geçiyor gemi
sanki afitap erik ağacında açmış bacaklarını daldan dala
kaptan sami yeşil donuna bakıyor sanki
kaptanın adı sami mi ki
evet ama bu gemi de gemi mi ki
afitap köprünün demirine yaslanıp sığınıp yaradana
çıkarıyor cebinden en sevdiği taşı
atıyor geminin bacasından içeri: Gol!
afitap bir sıfır kendi kurtuluş savaşında
afitap güler
küt plan değişir, afitap kurtuluş'ta.

–Ben afitap'ı anlatıyorum, yaşar rakı söylüyor
erik söylüyor, beni dinlemiyor
arka masadaki karıyı kesiyor
dinler gibi yapıp en ilgisiz yerde sırıtıyor
sanki ben de yaşar için anlatıyorum.–

afitap çömelmiş feriköy mezarlığının başındaki mezarcıyla
pazarlıkta
kaça olur acaba kocasının mezarı
avni beyinki gibi süt beyaz mermer
feriköy'de mi acaba kocasının mezarı
mezarlık uzun geniş yeşil ve labirent ve yeknesak hem beyaz
burda olması lâzım
sen gir mezarlığa aran bakalım kızım bence
önce kocasına yaraşır üstünde gül bitmiş
de mermeri yapılmamış iri yarı havadar bir mezar bulması lâzım
afitap'ın kocası iri yarı ve sanıyorum ismi ali mülâzım
bir mezarın baş ucuna taş yığılıp destek için
35 çarpı 25 yerleştirilip ayak ucundan bakmalar

beğenmemeler
alıyor resmi ordan mezarlıkta mezar mı yok
ya şundadır ya bunda
afitap'ın kocasının mezarı belki edirnekapı'da.

–Edirnekapı'yı iyi bilirim
Vefa'da top oynadım
diyor yaşar
afitap konusunu kapatıyorum.–

(Afitap'ın Kocası İstanbul, 1982)

Ceneriği İzleyen Can Erikler

Babası getirip verir kızı çok küçükken et kemik hesabıyla
rıfat beylerin yanına
kasabaya pazar kurulduğu yani afitap'ın babasıgil'in
köyden kente yağ süt yumurta peynir tavuk domates biber
ve emek
indirdikleri bir çarşamba günü
hava sıcakken
afitap kaşınırken bitliyken
hamama alındı
lüle saçı en kökünden kesildi
ilaçlandı dövüldü ve yıkandı
köyden gelen kızları birinci gün yıkarken biraz dövmek âdetti
sopaya alışsınlar
yarın bunların memeleri de büyür başedemeyiz rıfat bey.

Rıfat beyin oğlu sami dört yaşındayken
ve çükü dört santimken
afitap onun orasıyla oynuyorken
sami afitap'ın orasına parmağını sokmaya uğraşırken
afitap'ın orasındaki kıllara çok şaşarken
parmak sokulacak yeri tam bulamazken afitap yardımcı olurken
sami okşarken afitap coşarken
hadi bi de ondan yapalımlar
karanlık odada
akşamüstü saat beş evde kimse yok.

Rıfat beyin uçsuz bucaklı bahçesinde can erikler
yediveren gülleriyle sarmaş dolaş nar ağacı
elmanın en güçlü dalını kemiriyorken salıncağın urganları
bana mısın demiyor dal

dala afitap biniyor kucağında sami
yalınayak bir tepiyor yeri kız uçuyorlar karı koca
elmadan eriğe doğru
rıfat beyin bahçesinde güneşler batar
kavak ağaçlarında akşamın fışırtısı
salıncak gidiyor geliyor
bana mısın demiyor dal elma veriyor
elmaları yeşilken yemek çok yasak
bahçemiz cennet
azalıp çoğalırken ırmağın hızı yani sesi
afitap'ın oraları memeleşiyor
çamaşırlıkta çok gizlice meme emer sami altı yaşında.

Kızımız afitap
yani fatma
belki gül
ya da başka bir şey bu kızın adı
fakat nesrin yenge sevmedi kızın öz ismini
senin adın afitap olsun dedi, oldu
gül gül demek afitap ne demek peki
ne demek afitap ne demek
senin ismin afitap o kadar.
Peki.

Kız büyüdü çay bardağı bel belirdi kıç gelişti meme şişti
afitap düşünde kıllı camiler gördü
kim kıllamış camiyi
minareye bıyık yapan kim
tarih kitabında mıyız
ilkokulda mıyız
okuma yazma biliyor mu ki kızımız?
sınırlı sorumlu imgelemiyle afitap da rüya mı gördü
düşe düştü

havuç gördü hıyar gördü düşe kalka büyüdü
her bir bacak bir dalda
gönlüm hovarda
can erikler topluyor bir yeşil don
hem de donun yeşili sıkışmış apış ortasına
ucuna gidemediği ince dalları sarstıkça baldırları titriyor
erikler can erik de sami'ninki patlıcan mı
sami ağacın altında
erkek adam erik yer
erikler de amma olmuş
afitap piş ağzıma düş.

oğlana elletmelerin çağı dürüldü
afitap'ın kan dolaşımı koca istiyor
nesrin yenge olayların bilincinde
çekil o ağacın altından sami
afitap in ağaçtan yeter toplanan erik
şu tıraş bıçağı alınacak o kıllar kesilecek
bunun adı permatik
bu kızın her bir yeri ortada rıfat bey
mahfoluyor gün be gün
sami'nin hariciyeci olmaya yönelik eğitimi
sakın sami ırz düşmanı olmasın
varsın olsun ben oğluma daha ne afitap'lar alıcam
kafese koyalım da ibne mi olsun çocuk
rıfat beyin oğlu yapar
ancak afitap sami'ye yaptırtmayacak
sami'den ona koca olmaz sami yapıcı.

Bir iki isteyen oldu afitap'ı rıfat bey vermedi
dağlardan tiz kağnı sesleriyle geldi kızın babasıgil
dayıları dayandılar kapıya bir sabah erken
kız bu çarşamba köye dönecek

durup dururken
bir pazar gün kırata binecek birine pazarlanacak
pazartesi afitap'ın baldırları kan içinde
koyun muyuz kasaba mı gidiyoruz
yer mi bunu kasaba görmüş afitap
afitap yese bile
rıfat bey kuru gürültüye kahverengi çizme bırakmaz
siktirin
der rıfat bey
afitap'ın babasıgil giderler.

(Afitap'ın Kocası İstanbul, 1982)

Laba Luba

Onlar ki üretmiyorlar
üretilmiş üstüne iki drink arası laba luba yapıyorlar
heyecanlı gemilerdir
bu bizleri bizden alıp götüren şişeler
lingo lingo libido
sancak alabanda
ufukta sarışın bir kadırga

–Plautus kardeşim, şurdan bana bir rakı

diye sallananlardır onlar
diyalek açıdan
köhne bizans'ın oedipüs sanat meyhanesinde
fellini'nin üstüne rakı devirirken garson plautus bey kardeşim.

–Euripides gelmeyecekler mi
–Antalya'da, filme gitti ağbicim
–Aristophanes nerde
–Thespis onu kandırmış turneye çıkarmış ağbicim

oedipüs'ün meyhanesinde iniyor bar çıkıyor bar
iniyor bardak
kol yorulmuş kalkamıyor
dil henüz yorgun değil

–Pitagor transseksüelmiş
–Yeni mi duydun

yaşar aktör sinemacı ben oturmuşuz masaya
afitap konuşuluyor
garson masaya maydanoz sinema seviyor
peki bu demir tüccarı burada ne arıyor
neyse ona takmayalım

kameramız zum yaparak masamızda
top maalesef yaşar'da.

YAŞAR– Çocuk dört yaşında, kız oniki onüç, karanlık bir odada parmak bilmemnereye... Cık... Olmaz... Sansürden geçmez.

AKTÖR – Sansürden geçecek biçimde çekilir. Sahne acayip sahne.

YAŞAR– Erik n'oldu erik?

GARSON– Afitap'ı kim oynayacak?

SİNEMACI– Çocukluğunu çabuk geçmek gerek.

AKTÖR– Olmaz, kızın çocukluğu önemli.

GARSON– Müjde Ar bunu acayip oynar.

YAŞAR– Erik istemiştim... Hoş geldin Ahmet Ağbi, nasılsın? Sağol... Erik istedim çocuğum yarım saat oldu.

DEM. TÜC.– Julia'yı gördünüz mü?

GARSON– Gördüm. Acayip film. Tam anlamadım, bi da görücem.

DEM. TÜC.– Ne manzaralar kardeşim, filim baştan sona manzara, kartpostal gibi...

GARSON– Evet yani, oku oku minder yap.

YAŞAR– Bana bir rakı... Erik n'oldu?.. Söyledim ya yavrucuğum... Erik erik diye dilimde tüy bitti...

AKTÖR– Rıfat beyi oynayabilirim.

SİNEMACI– Bu hikâye film olmaz. Olay yok. Aksiyon yok.

GARSON– Afitap var.

DEM. TÜC.– Julia'yı gördünüz mü?

YAŞAR– Gördüm.

DEM. TÜC.– Yani acayip... Çok acayip... Hayran oldum kardeşim. O ne trenler. Bir de bizim Halkalı trenini düşünün... Çok geriyiz çook... Sıhhatinize.

YAŞAR– Sıhhatinize... Erik bizim... Hoop... Erik buraya... Yahu erik bizim kardeşim... Ne o masanın canım, sıçarım böyle muhabbetin içine ben erik söyleyeli bir buçuk saat oldu, sü-

rekli önümüzden erikler geçiyor allı yeşilli, adam burda yeşil donlu can erik anlatıyor... Getir şu eriği buraya...

DEM. TÜC.– Sakin olun Yaşar bey, burda sinema konuşuyoruz.

YAŞAR– Sen kimsin kardeşim?

DEM. TÜC.– Demir tüccarıyım, sinemayı çok severim.

AKTÖR– Aslında cenerik çok hızlı girdi ama sonra olay cılızlaştı.

SİNEMACI– Zorlama var.

AKTÖR– O geri dönüş yerine doğrudan doğruya Afitap'ın evliliğine geçilse, kocasına geçilse, şak kocasının yakın planı, hatta afitap'a bu denli basılacağına kocanın rolü vurgulansa, çünkü filimde başrol koca... Entrig tamamen kocanın üstüne...

GARSON– Erik isteyen?

YAŞAR– Ben oğlum ben...

SİNEMACI– Yaşar dikkat et yahu üstümüze rakı devirdin...

DEM. TÜC.– Julia'yı gördünüz mü?

SİNEMACI– Gördüm.

DEM. TÜC.– Ben daha göremedim, fakat parçasını gördüm, müthiş... Trenler çok güzel... O ne şimendifer öyle...

Yaşar'ın amorsundan eriklerle tuzluğun arasından
dip tarafa ani bir zum
hapisten yeni çıkan sinemacı
hiç hapse girmemiş sinemacıyla
çok gizli bir şeyler fısırdaşıyorlar
onlar tamam eyvallah da
bu demir tüccarı ne arıyorken burda
iniyor bar
belki çıkamayacak

(Afitap'ın Kocası İstanbul, 1982)

yanan dram tiyatrosu tepebaşı'nda
mekteb-i sultanî'nin yüzüncü yılı
bir kutlama oyunu prova edilmekte
fakir ile cankut çocuk gider geliriz şaşkın
necdet mahfi ergün köknar erhan dilligil
bilge zobu nüvit özdoğru ihsan devrim
pek prova yapılmıyor
hepsi ezber zaten bir kavuk devrildi'ye
anlatılan okul anıları
çay kahve ve kahkaha
gelir çatar oyun günü
bir de başlarlar ki gerçekten oynamaya
izleyici oyuncudur cankut çocukla fakir
söz söylemek ne kelime kahkahalarla gülerler
azar ile kovulurlar sahneden
bir tek sözcük edemeden
al götür bunları neşati
tepebaşı'na yağmur yağıyor
dram tiyatrosu yanmış
deneme sahnesi yıkılmış

belediye temel atmış turistik otel yapıyor
sanki dram tiyatrosu olamazmış gibi otelin altı
arap turist derdinde bedrettin dalan
bir an durdum gördüm dram tiyatrosunu
işte basri beyin odası
gördüm kendimi sahnede çok çocukken
bakıyorken şaşkın şaşkın ergün köknar'a
çabucak yürüdüm onbeş yıl öncesini
asmalı mescit'ten istiklâl caddesine
molyer giysileri içinde baba'nın yerinde kumar oynayıp iki el
sahneye girmek üzere koşuştuğu dar sokaklardan
atacan arseven'in
çıktım beyoğlu'na karaca tiyatro'da öğlen yemeği
yiyorlar
devlet su işleri çalışanları
hiçbiri tanımaz muammer karaca'yı
geldim küçük sahne'ye bir arap turist gibi

(Gündeste, 1986)

Küçük Sahne
ORTAOYUNCULAR

Basın Bildirisi – Ocak 1982

Banker Kastıbelli nâmıyla maruf Ceyar Özden, Beyoğlu'nu rokfellerce satın alırken, Muhsin Ertuğrul'un açtığı, Türkiye'nin ilk özel, İstanbul'un en eski tiyatrosu Küçük Sahne'yi de almayı ihmal etmedi. Muhsin beyden bugüne dek gelen otuz bir yılın anılarıyla, Küçük Sahne'yi onarmaya, Küçük Sahne'yi müzeleştirmeye uğraşan biz Ortaoyuncular'a kibar bir tahliye şekli önerdi. Ceyar, Küçük Sahne'yi yıkıp yerine Cici Sahne yapacakmış. Cici Sahne'de kastıbelli bir kültür ve sanat vakfı yozsanatoloji türünde kastıbelli eserler sergileyecekmiş. Alan razı, satan razı, biz Ortaoyuncular'a da ne oluyor? Ancak Küçük Sahne'de Muhsin Ertuğrul'un şapka astığı çiviyi sökmek kimin haddi oluyor?

Dostoyevski demiş ki: "Biz hepimiz Gogol'ün Palto'sundan çıktık!" Bizlerse Muhsin Hoca'nın şapkasından çıktık. Ceyar nerden çıktı? Kapitalsiz kapitalizm macerasının son aşaması, maaşını bana ver, sen faizinle mutlu ol'cusu Ceyar, zahmetkeşân ceplerimizde buruşmuş bin liralarımızı bizlerden bir bir toplayarak Ceyar oldu. Ayıptır anlaması, Ceyar bizlerin sökük ceplerinden çıktı.

Küçük Sahne'ye astığımız düşünen resminizle birlikte, Küçük Sahne'den hüzünlü çıkıyoruz Muhsin Hoca, resminizi yeni bir duvara asacağız.

Galata'nın bankerleri bastırdılar parayı
Abdülaziz Han yaptırdı Beyoğlu'na sarayı
Cumhuriyet ilân oldu, bankerler sıvıştılar
Muhsin Hoca, Vedat Nedim sahne etti burayı

Yıl 981, bir bankere gelin gitti Küçük Sahne, eyvallah
Eyvah eyvah eyvallah, Küçük Sahne eyvallah
Abdüzaziz Han
Kastel Han
Bunu yazan Ferhan
Okuyana yosun.

ŞAHLARI DA VURURLAR, Çarşamba 15.30 ve 18.30, Perşembe ve Cuma 18.30'da sürüyor, oyun 500. gösteriye yaklaşırken, 79-80 döneminde Şah Rıza rolünde gibi yapan Ulvi Alacakaptan, gene Şah Rıza olarak aramızda. 9 Ocak 1982 Cumartesi günü, gösterileri başlayan KAHRAMAN BAKKAL SÜPERMARKETE KARŞI'da Zeliha Berksoy konuk oyuncu. Oyun Cumartesi ve Pazar 15.30 ve 18.30'da sürerek 100. gösterisine ulaşıyor. Küçük Sahne'de kiracı olan Ortaoyuncular, gündeme KİRALIK OYUN'u aldılar. Bu oyun Ortaoyuncular Küçük Sahne'den çıkana dek sergilenecek. Şubat başında gösterileri başlayacak KİRALIK OYUN'la Meriç Başaran aramıza katılıyor.

KİRACI – ORTAOYUNCULAR

AYLA ASLANCAN – ZEYNEP TEDÜ – MERİÇ BAŞARAN –
NESLİHAN KILIÇ – TARIK PAPUÇCUOĞLU –
ULVİ ALACAKAPTAN – BAYKAL KENT –
HİKMET KARAGÖZ – RASİM ÖZTEKİN – ERBİL ÇEVİKER –
FERHAN ŞENSOY

Kiracılığın ülkemizde akıl almaz boyutlara ulaştığı 1981 yılları sonlarında, bu oyunun artık derhal yazılması gerektiği içindir ki bir 30 Ağustos sabahı, sandıktan eski dosyayı çıkardım. Benim o zaman, yani Aralık 1978'te üstüste not düştüğüm bu televizyon dizisi meğer ne kadar naifmiş. Ben o zaman bekâra öğrenciye ev verilmez sorununa değinmekle bir şeye değindiğimi sanmışım, şimdi durum ürkünç, tahta gerede ağızlıklı, altın dişli bir

kapıcı Topağacı'nda diz diz üstüne atmış çünkü bacak bacak üstüne atmayı bilmiyor;

--Türke vermiyorlar! Dört yıllık peşin istiyorlar, dolar olarak! diyor. Atatürk'ün bundan altmış yıl önce emperyalizme karşı verdiği savaşım ve 30 Ağustos zaferini, yunanlıları nasıl denize döktüğümüzü temsili olarak temsil ediyorlar televizyonda, bizim gözlerimiz yaşarıyor, Nişantaş'ta türke ev vermiyorlar, ev sahibi Jozef bey. Demek ki bu oyunun derhal yazılması tarihi bir görev haline gelmiştir.

30 Ağustos 1981, Saray Arkası sokak.

Kulis Girilmez
ya da
İşin İçyüzü Proloğu

–Salona izleyici alınmaya başlamıştır, ortada Kulis Girilmez kurulmuştur, izleyiciler oyuncuları ve kulisi görmekte, gâh içinden geçmekte velâkin oyuncular sanki yalnızlarmış gibi oynamaktadırlar, sanki izleyici henüz gelmemiştir, kulisteyiz yani, daha birinci zil verilmeye çeyrek var. Herkes neşeli, herkes performan... Henüz gelmeyenler var, gelmiş fuayede çay içenler var... Tıraşbaşı muhabbetinde olanlar var, kulise giden kapılar ardına dek açık, girenler çıkanlar, genel bir kulis havası esiyor salonda. Ortadaki KULİS GİRİLMEZ'de turne bavulları yığılı. Bu prolog sırasında herkes yavaş yavaş bir yandan çay muhabbet bir yandan bavullarını açıp kostümlerini asacaklardır, gerekli çivilere. KULİS GİRİLMEZ'de Ayla ve Zeynep makyaj yapıyorlar, Neslihan bir bavulun üstünde Kiralık Konak okumakta, yazar bir bavulun üstüne atmış daktiloyu, bir şeyler yazmaktadır. Aslında yazar, her gün çevresinde olup bitenleri, geç kalanları, çekirdek yiyenleri yazacaktır, bu da bir şekilde oyunun seyir defteri olacaktır. Bakalım halkımız bize ne gibi sürprizler hazırlıyor. Seyirciler iyice yerleştikten sonra Kulis Girilmez daha da aydınlatılır, salonun ışıkları söner. Efekt bir müzik çalınır, sanki Ortaoyunu sinyali: Sessizlik.–

YAZAR– Arkadaşlar bugün ayın kaçı?

ZEYNEP– On üç galiba.

AYLA– On dört. Sen yaşını saklamak için bir gün eksik söylüyorsun.

YAZAR– Günlerden ne?

ZEYNEP– Cuma.
AYLA– Yıl 1982.
YAZAR– O kadarını biliyoruz.

–Rasim elinde halis bir kahve tepsisiyle belirir, kahve servisine geçer.–

RASİM– Buyurun dalından kahveleriniz efendim. Ücretsizdir afiyetle için.
AYLA– Nasıl ücretsiz, sen mi ısmarlıyorsun?
RASİM– Yok ablacım, Kahveci Halis ısmarlıyor.
YAZAR– Vay be, Halis'in dev kıyağı ha?
RASİM– Aslında benim dev kıyağım ağbicim. Halis'in sizlere kahve ısmarladığından haberi yok. Aşağıda bankanın önünde rastladı bana, tut şu kahveleri bir dakka, ben şu bankada para bozduriim dedi. O bankaya girer girmez ben de hızla yukarı geldim, tiyatroya geç kalmiim diye, aa bi baktım kahveleri de getirmişim...
YAZAR– Haaaa...
RASİM– Evet. Neslihan kahve?
NESLİHAN– İstemem, sağol.
RASİM– O zaman bunun da üstünü kapatalım, soğumasın, içen bulunur. Ben içeri bi bakiim nelerim temizlemecide unutulmuş?
YAZAR– Niye unutulsun efendim? Sayılarak verilip sayılarak alınmıyor mu?
RASİM– Güya öyle oluyor ama her hafta benim bir şeyim unutuluyor. Temizlemeci bana taktı. Geçen hafta, siyah pantolon yerine blucinle çıkardı beni sahneye, tabii herkes siyah pantolonlu ben hıyar gibi blucinli, seyirci bana taktı, o gün bana hiç kimse gülmedi... *(çıkar)*
NESLİHAN– Ayla Abla, tamperaman ne demek?
AYLA– Bilmiyorum.
ZEYNEP– Tamperamanlı kadın derler.
AYLA– Ateşli demek o zaman.

NESLİHAN– Cık. Olmaz... Ferhan Ağbi tamperaman ne demek?
YAZAR– Tamperamanlı demek, canlı, dinamik demek.
ZEYNEP– Ne okuyorsun sen?
AYLA– Ne okuyacak Kiralık Konak.
ZEYNEP– Niye türkçesini okumuyorsun?
NESLİHAN– Türkçesi bu zaten.
ZEYNEP– Niye tamperaman diyor?
NESLİHAN– Ne biliiim?
AYLA– Üç aydır bitiremedin sen de o kitabı.
NESLİHAN– Bitiremez olur muyum? Bu yedinci okuyuşum.
ZEYNEP– İlk üç okumada anlamıyor musun?
NESLİHAN– Anlamaz olur muyum? Çok seviyorum bu kitabı... Buradaki Seniha idealimdeki rol... Ferhan Ağbi, sen bu Kiralık Konak'ı oyunlaştır, Seniha'yı ben oyniiim...
YAZAR– Emriniz olur Neslihan hanım, hemen bugün mü oyunlaştıriim, yarına kadar vaktiniz var mı?
NESLİHAN– Niye? Sen Yakup Kadri sevmiyor musun?
YAZAR– Yakup Kadri beni seviyor mu?
NESLİHAN– Nasıl sevsin, o seni tanımazdı ki...
YAZAR– O beni tanımaysa, ben onu hiç tanımayrum.

–Rasim elinde siyah bir pantolonla girer.–

ZEYNEP– Tamam işte, gelmiş siyah pantolonun, ne tantana yapıyorsun?
RASİM– Siyah pantolon gelmesine gelmiş de, benim pantolon değil, içine girmeme olanak yok...
ZEYNEP– Seninkidir o, sen dün çok şişmanladın...

–Gülüşülür.–

RASİM– *(Fuayeye doğru yürür)* Taktı bana bu temizlemeci...
YAZAR– Rasim...
RASİM– Efendim?
YAZAR– Sen de taktın bu temizlemeciye...

–Gülüşülür. Rasim çıkar. Yazar bir şeyler yazar. Meriç girer.–

MERİÇ– Selam arkadaşlar! Zeynep telefon! *(Zeynep çıkar)*

ZEYNEP– Selam, nasılsın?

MERİÇ– Sağol anam, sen nasılsın?

ZEYNEP– İyidir... *(çıkar)*

MERİÇ– *(Kulis Girilmez'e çıkar)* Allah kahretsin gene geç kaldım. Tünel'den beri koşuyorum kardeşim... Makyajımı vapurda yaptım *(elindeki naylon torbadan ayakkabı çıkarır, ayakkabı değiştirir)* zil mil verilmedi ya?

AYLA– Sen gelmeden verdirir miyiz?

MERİÇ– N'aber, nasılsınız?

AYLA– İyidir, sen nasılsın?

MERİÇ– Nasıl olucam anam, deli danalar gibi koşturuyorum işte... Ferhan n'aber?

YAZAR– İyidir, sana ikinci perdeye uzun bir tirad yazıyorum, antırakta ezberlersin.

MERİÇ– Aaa, ben dünyada ezberleyemem onu bugün, bugün verirsin, yarına ezberlerim.

YAZAR– Yarına ben onun yenisini yazarım.

MERİÇ– Delirtecek bu çocuk beni, içim dışım ezber oldu kardeşim. Her gün yeniden yazıyor.

YAZAR– Şekspir on beş yıl her gün yeniden yazmış.

MERİÇ– O Şekspir yazabilir, sen Şekspir değilsin ya!

YAZAR– O on beş yıl sonra belli olucak, belki de değilimdir. On beş yıl sonra bakıcaz Şekspir değilim, o zaman bırakıcam yazmayı, resme başlıycam, otuz yıl sonra Bethoven olup olmadığım anlaşılacak.

MERİÇ– Yani biz seni on beş yıl daha çekecek miyiz?

YAZAR– Maalesef, on beş yıl kadar başınızın belâsıyım.

MERİÇ– Bu kahve sahipsiz mi?

YAZAR– Sana ayırdık.

MERİÇ– İçiiim de Ayla falıma baksın bâri.

AYLA– Ben o kadar anlamıyorum, Zeynep iyi bakıyor.

MERİÇ– Zeynep bakar o zaman. *(kahveyi alır)* N'aber Neslihan?

NESLİHAN– İyilik, sen nasılsın?

MERİÇ– Nasıl olucam, sabahtan beri yoldayım, tâa karşı taraftan geliyorum, günüm yollarda geçiyor.. Tünel'den buraya dilim dışarıda koşuyorum. Yollar salkım saçak adam, sokakta çok adam var.

YAZAR– Taşın bu tarafa kurtul, diyoruz taşınmıyorsun...

MERİÇ– Anacığım ev nerde, fellik fellik arıyorum. Benim kaderim zaten, bu tarafta otururken karşı taraftaki tiyatrolarda çalıştım, karşıya taşındım, bu tarafta tiyatroda çalışmaya başladım.

AYLA– Bizim ev sahibi de çıkın diye tutturdu.

MERİÇ– Kirayı on lira artırın, sakın çıkmayın, sokakta kalırsınız vallahi. Üç aydır ev arıyorum, yerin dibine yüz bin lira peşin istiyorlar. Hele tiyatrocuyum deyince ev konusunu tamamen kapatıp, havadan sudan konuşmaya başlıyorlar.

AYLA– Millet haklı, benim de evim olsa tiyatrocuya vermem. Tiyatrocunun hangi ay kira verebileceği belli değil ki...

MERİÇ– Yarından itibaren ev aramalarımı doktorum diye sürdürüyorum.

YAZAR– Doktor deme, doktor tehlikeli.

MERİÇ– Niye?

YAZAR– Ben Kazancı Yokuşu'ndaki evi, doktorum diye tutmuştum. Bir gece çat kapı hasta getirdiler. Öyle doktor değil, tiyatro doktoruyum dedim, ertesi gün ev sahibi siktiriniz çıkınız, dedi.

MERİÇ– Avukatım derim.

YAZAR– Avukat en fenası. Çıkartması zor olur diye avukata vermiyorlar.

MERİÇ– Ne diyeyim o zaman?

YAZAR– Bankerim, de.

MERİÇ– Yok devenin nalı.

YAZAR– Valla yahu, bankerim, ben size hiç kira vermiyeyim, kiranız ana para olarak bende biriksin, ben size her ay onun fa-

izini veriim, dersin, altı ay faiz verirsin, altı ay sonra batarsın, gerisini devlet düşünsün, 9. Asliye Hukuk Tasfiye!

NESLİHAN– Ferhan Ağbi etranje ne demek?

YAZAR– Yabancı.

NESLİHAN– Peki egzajere ne demek?

YAZAR– Abartılmış.

NESLİHAN– Tehevvürle ne demek?

YAZAR– Kızgınlıkla.

NESLİHAN– Peki şu ne demek, ben okuyamıyorum, fransızca...

YAZAR– Neslihan'cığım niçün kendine türkçe bir fotoroman almıyorsun, hem kendine hem bana üzünç veriyorsun?

NESLİHAN– Ben Kiralık Konak'ı seviyorum.

YAZAR– O zaman kendine bir sözlük kirala, ordan bilmediğin sözcükleri bularak oku yavrucuğum.

NESLİHAN– O zaman zevki olmaz, kaptıramam.

YAZAR– Böylesi de benim için zevksiz oluyor, daha Meriç Abla'nın otuz sayfalık yeni tiradını yazmamışız...

–Meriç ağzındaki kahveyi püskürtür...–

Sen bana beş vakit Yakup Kadri azabı çektiriyorsun, sen Kiralık-konak'o-manyaksan benim suçum ne Neslihan'cığım?

NESLİHAN– Afedersin Ferhan Ağbi...

–Yazar daktiloya döner. Meriç falı kapatır, içeri gider. Neslihan Kiralık Konak'a döner. Tarık girer.–

TARIK– Selam millet.

YAZAR– Ya Tarık sen de çok geç gelmeye başladın tiyatroya, böyle tiyatroculuk olmaz ki...

TARIK– Biz tiyatrocu değiliz ki, biz denizciyiz, ama önce bankacıyız, biz bunu söylüyoruz işte... Kusura bakma ağbi, rezalet bir trafik, İstanbul'dan nefret ettim gene... Araba dağlarını aştım da geldim, biz bunu söylüyoruz işte! Simit yer misin?

YAZAR– İstemem sağol. Sen de yeme ayrıca. Sahnede birbirinin alnına susam atışlarına döndü bu simit işi...

TARIK– Velâkin biz daha dişimizi fırçalayacağız, tıraşımızı olacağız, biz bunu söylüyoruz işte.

YAZAR– Tıraş olucaksan elini çabuk tut, baksana saat kaç.

TARIK– Nasıl olsa beş on dakika geç başlıyoruz.

YAZAR– Niye geç başlıyoruz ağbicim...?

TARIK– Halkımız zamanında gelmiyor ağbicim, biz n'apalım. Kimse gelmeden gizlice mi başlayalım? Biz bunu söylüyoruz işte!

TARIK– *(sözlerine devamla)* ...Kızlar nasıllarlar?

AYLA– İyidir.

TARIK– Neslihan hanım bonsuvarlar... Gene çeneniz düşmüş bakıyorum... Kiralık Konak klinik vak'âsı devam mı? Güzel! Mersiler... *(şarkıya geçer)* Biz Heybeli'de her geceeeeeeeeee... Sesim rezalet... *(çıkarken)* mi mi mi mö...

YAZAR– Hikmet gelmedi mi?

AYLA– Sabah çok erken kalkmış, filme gitmiş, uykusuz geldi, birinci zilde beni uyandırın dedi.

YAZAR– Oynama şu aptal filimlerde diyorum ben ona.

AYLA– Ben de öyle dedim, haklısın dedi, ben de devlet sanatçısı olup 180 bin lira maaşa erince bırakıcam bu filmleri dedi.

–Neslihan kalkar, elinde kitabı çıkar.–

AYLA– Neslihan yukarı çıkıyorsan, Hikmet'i uyandırsana.

NESLİHAN– Yukarı çıkmıyorum, tuvalete gidiyorum.

YAZAR– Kiralık Konağın da mı çişi gelmiş, Yakup Kadri beyi kadınlar tuvaletine niye sokuyorsun, ayıp değil mi?

NESLİHAN– Ortada bırakırsam saklıyorlar Ferhan Ağbi.

YAZAR– Sahneye de elinde Kiralık Konak'la mı gireceksin?

NESLİHAN– Mecburen.

YAZAR– Olur mu kızım, elinde Kiralık Konak'la bütün bir oyun oynanır mı?

NESLİHAN– Ne biliiiim? *(çıkar)*

–Ayla kalkar, içeri gider, Tarık gelir. Boynunda havlu, yüzün yarısı sabunlu.–

TARIK– Zeynep, telefon!

AYLA– *(çıkarken)* Zeynep telefonda zaten.

TARIK– Rasim gelmedi mi?

YAZAR– Geldi, elbisesi temizlemecide unutulmuş, onu almaya gitti.

TARIK– Niye unutuluyor?

RASİM– *(hızla girer, elinde bir temizlemeci paketi)* Rasim'in hıyarlığı ağbicim, Rasim taktı ya temizlemeciye... *(hızla iç kulise geçer).*

–Zeynep iç kulisten Kulis Girilmez'e gelir, Tarık içeri geçer. Meriç giyinmiş, gelir... –Yazar, çıkar. –Birinci zil.–

MERİÇ– Zeynep şu falıma baksana anam.

ZEYNEP– Şimdi vakit yok, fal şurda dursun, bir ara bakarız. Birinci zil verildi, daha benim dört telefon etmem lâzım.

ERBİL– Kızlar hazır mısınız, ikinci zili veriyorum.

MERİÇ– Tamam hazırız.

ZEYNEP– Erbil bir dakika çok önemli bir telefonum var... *(hızla çıkar)*

ERBİL– Hikmet uyandı mı?

MERİÇ– Bilmiyorum. *(çıkar)*

ERBİL– Hikmeeeeet! Hazır mısın?

HİKMET– *(Çarşafını giyinmiş, elinde tefi sahneye girer)* Hazırım.

ERBİL– Bugün Şahları da Vururlar oynanmıyor ki, Kiralık Oyun, sen yanlış giyinmişsin.

HİKMET– Öyle mi? Gayet tabii... *(çıkar)*

–Işık söner. Kulis'ten iyi oyunlar bağrışmaları.
–Perdede jenerik slaytları.–

(*Kiralık Oyun*, 1982)

–İki sözcüment çıkar meydâne, her ikisi birbirinden merdâne, Sözcümüz dört ayaklı, ellerimiz dört tane. Sözcülerimizin sırtında birer avukat cübbesi, birinin elinde çanta ya da kalın bir kanun, öbürünün elinde bir dosya ya da klasör.

Nasıl avukatlar mahkemede yalancıdır ya da en azından epik oyuncudur, oyuncularımız Brecht'i mutlu edercesine bu tavır içindedirler. Buraya kadar herşey tamam, Brecht durumdan memnun, ancak biz daha ileri giderek, avukatlarımızın başına kimbilir ne gibi pantolonlar giydirir ve kıçlarına kimbilir ne gibi şakalar takarız ki durum gayet sirk bir durumlaşır.

Avukatlarımız efendim soytarıdırlar, tüm söylemek istenilen bu.–

BİRİ– Saygın baylar bayanlar
ÖBÜRÜ– Mevzumuzun konusu
BİRİ– Evsizlerle barksızlar
ÖBÜRÜ– Talihliler, bahtsızlar
BİRİ– Kiracıcıklar
ÖBÜRÜ– Kiracı olabilenler
BİRİ– Kiracı olabilemeyenler
ÖBÜRÜ– Kan ağlayan ev sahipleri
BİRİ– Zavallı komisyoncular
ÖBÜRÜ– Ve gecekondusu bile olmayanlar
BİRİ– Ve doksan sekiz odalı köşkünde sıkılan Prens Nevzat'lar!
PRENS NEVZAT– *(girer)* Yahu neyimi hangi odamda unuttum, onu unuttum... *(çıkar)*

ÖBÜRÜ– Renkli-türkçe hiçbişeymaskop
BİRİ– Otuziki kısım tekmili bizden
ÖBÜRÜ– Yani demek istiyoruz ki, mevzumuzun konusu
BİRİ– Gayet konut sorunu
ÖBÜRÜ– Saygın baylar bayanlar
BİRİ– From merdiven kayanlar
ÖBÜRÜ– Bakkal ekmek veriyor, ekmeğin parasını alıyor
BİRİ– Kasap domates veriyor, domatesin parasını alıyor
ÖBÜRÜ– Manav demek istiyorsun herhalde
BİRİ– Evet manav, ben kasapla manavı hep karıştırıyorum, ikisi de şişman ya!
ÖBÜRÜ– Şişman olucaklar tabii, etle sebze değiş-tokuşuyorlar.
BİRİ– Ticaret mübadeledir ağbiler!
ÖBÜRÜ– Ev sahipleri ne veriyorlar ki kira alıyorlar?
BİRİ– Kırk yıl kira ödemekle evler bizim olmuyorlar.
ÖBÜRÜ– Nitekim bir gün görkemli mukavva kutular içine tıkıştırılmış yuvamızla bizi kaldırıma koyuyorlar.
BİRİ– Evler onlara kalıyorlar.
ÖBÜRÜ– Onlar en nötron duygularla duvarları yeniden kiralıyorlar.
BİRİ– Duvarlar çatlıyor ve fakat duvarların fiyatları artıyor. Şarabın ve duvarın eskisi makbul.
ÖBÜRÜ– Duvarların bakıcısı kiracılar.
BİRİ– Siliyorlar, boyuyorlar, süslüyorlar duvarları kiracılar
ÖBÜRÜ– Bir sarmaşık arkadaş oluyor duvarla
BİRİ– Tam sarmaşık duvarları sararken, ev sahibi çıkın diyor.
ÖBÜRÜ– Kiracının boynu bükük, sarmaşıkla vedâlaşıp, depoziti yatırıyor.
BİRİ– Hadi kira neyse de, bu depozit kimin nesi?
ÖBÜRÜ– Nerden çıktı komisyoncu?
BİRİ– Komisyoncu nasıl ve ne hakla her evin eniştesi?
ÖBÜRÜ– Niçün altı ay içinde gerekiyor evin tahliyesi?

BİRİ– *(ev sahibini oynar)* Kızım evlenecek o oturacak, o oturmazsa oğlum oturacak, olmazsa ben oturacam. Ben de oturamazsam eve un serecem un oturacak, siktirin çıkın kardeşim.

PR. NEVZAT– *(girer)* Yahu hangi odam hangi katta onu unutuyorum. *(çıkar)*

ÖBÜRÜ– Aslında bu ev sahipleri acayip sinir bozuyorlar.

BİRİ– Bir de üstelik Reagan haberlerde osurdu diye saat başı zam istiyorlar.

ÖBÜRÜ– Örneğin bizim ev sahibi kirayı dolar olarak istiyor.

BİRİ– Bizimki de dokuz yıllık peşin istiyor.

ÖBÜRÜ– Tiyatroyuz, bu salonda kiracıyız.

BİRİ– Şakır şakır ödüyoruz kiramızı, hem tevkifat vergimizi.

ÖBÜRÜ– Yeni vergiler kiracıyı tevkif etti.

BİRİ– Tutukluyuz, takmıyoruz.

ÖBÜRÜ– Kiramıza zam gelirken bize havale geliyor.

BİRİ– Bildiğiniz havale değil bu, PTT'yle bankayla gelmiyor, apansızın düşünceyle geliyor, insan fena oluyor.

ÖBÜRÜ– Fena olmak ödemeye engel değil, gayet derhal ödeniyor.

BİRİ– Kovboy kostümü gerek, derhal kiralanıyor.

ÖBÜRÜ– Lâmbalarımız veresiye, zaten ampul bulunmuyor.

BİRİ– Bu voltaja ampul mu dayanır?

ÖBÜRÜ– Ülkemizde aslen voltaj bulunmuyor, durumumuz gayet teletrana bir durum.

BİRİ– Sabırmatik bir durum

İKİSİ– *(birden, şarkı söylerler)* Sabret türkler bir gün olur zafeeeeer bizimdiiiiir.

ÖBÜRÜ– Edison ampulü icat etmiş, biz yakmayı icat edemiyoruz. Elektrik kurumu utansın.

BİRİ– Kardeşim elektrik kurumu ne yapsın?

ÖBÜRÜ– Elektrik yapsın kardeşim.

BİRİ– Nasıl yapsın? Elek mi var, trik mi var? Zaten bu elektrik bizim elektrik değil ki, bu elektriği bulgarlar bize kiralıyorlar...

ÖBÜRÜ– Demek bulgarlar da ev sahibimiz oluyorlar.

BİRİ– Maalesef. Üstelik bu oyun kiralık bir oyun, yazarından rica minnet kiralanıyor.

ÖBÜRÜ– Oyun tutmazsa, yazar babayı mı alıyor?

BİRİ– Doğru dürüst yazsaymış... Yazar beyin daktilosu gayet şık, fakat salon gayet tenha... Tutmamış oyunun telifi olmaz.

ÖBÜRÜ– Ancak dün akşamüstü yazarın ev kirasına zam geliyor.

BİRİ– Ev sahibi utansın.

ÖBÜRÜ– Kiracılık bir sorun.

BİRİ– Siz onu bize sorun.

ÖBÜRÜ– İş bu KİRALIK OYUN, Ortaoyuncular tarafından yazarı Ferhan Şensoy'dan yüzde hunhar koşullarla kiralanmıştır.

BİRİ– Yazar utansın.

ÖBÜRÜ– Kiracı oyunu iyi oynamaya ve bozulmasına, evsaf ve meziyetlerini ve şöhret ve itibarını kaybetmesine meydan vermemeğe zorunludur.

BİRİ– Yok ya!

ÖBÜRÜ– Oyun kiracı tarafından üçüncü şahıslara, aç parantez, TRT, YEŞİLÇAM, GAZİNO, MÜZİKHOL, kapa parantez, kısmen veya tamamen kiralanıp, taksimatı ve ciheti tahsisi değiştirilir veya herhangi bir surette tahrip ve tadil edilirse, mal sahibi oyun yazarı...

BİRİ– Kira aktini bozabileceği gibi, bu yüzden vukua gelecek maddi ve manevi zarar ve ziyanı, protesto çekmeye ve hüküm almaya hacet olmaksızın kiracı tazmine zorunludur. Vâki zararın üçüncü şahıs tarafından yapılmış olması mal sahibinin birinci kiracıdan mutalebe hakkına tesir etmez.

ÖBÜRÜ– Kiralanan şeyin, vergisi, faturası, bandırolü, vergi dairesi numarası, tufası mal sahibine...

BİRİ– Oooh!

ÖBÜRÜ– Kullanılması için gereken dekor, kostüm aksesuar ve bit pazarı masrafları şahsımıza aittir...

BİRİ– Aaah!

ÖBÜRÜ– Kiracı kiraladığı şeyi, her ne halde buldu ise, izleyiciye o minval üzre sunmağa zorunludur.

BİRİ– Kiralanan menkul değer içinde bulunan ana düşünce, espri ve şiirsellik izleyiciye aynen aktarılacaktır.

ÖBÜRÜ– Gerek ana düşünce ve gerek kiralanan şeyin mütemmim cüzleri zayi edilir veya mutat üzere kullanmaktan mütevellit noksandan ziyâde kıymetlerine arız noksan olur ise, kiracı bunları kıymetleriyle tazmine ve mal sahibi talep eylediği takdirde...

BİRİ– ..ki eyler...

ÖBÜRÜ– hali sabıka ircaa zorunludur.

BİRİ– O ne demek öyle?

ÖBÜRÜ– Bilmiyorum.

BİRİ– İyi.

ÖBÜRÜ– Kiracı kontrat müddetinin son haftası içinde, kiralanan şeyi görmek için gelen taliplerin parasız oyun izlemesine...

BİRİ– Adı altında tiyatromuzun hıyarca davetiye dağıtmasına..

ÖBÜRÜ– Ve taliplerin metni tetkik etmesine mümanaat edemez.

BİRİ– Ne edemez?

ÖBÜRÜ– Mümanaat...

BİRİ– O ne demek?

ÖBÜRÜ– Bilmiyorum.

BİRİ– E peki bilmeden biz niye tüm bunları imzalıyoruz kardeşim?

ÖBÜRÜ– Mümanaat'ın ne demek olduğunu bilsen ne olur, edebilir demiyor ki edemez diyor... Edemeyeceği şeyi bilmişsin ne fayda...

BİRİ– Güzel.

ÖBÜRÜ– Zaten kiracıların edebilir diye biten maddesi yoktur. Kiracılar edebilemez.

–Müzik girer, müzikle birlikte öbür oyuncular sahnede yerlerini alır, şarkı başlar. THE KİRACILIK BİR SORUN SONG.–

KİRACILIK BİR SORUN ŞARKISI

–Kiracılar korosu söyler.–

Dam üstünde polyester
Ev sahibi ne ister?

Ev sahibi peşin ister
Hem kırmızı meşin ister

Bekâr sevmez, yüzük ister
Tumturaklı tüzük ister

Bu zamanda ev tutmaya
Az birazcık büzük ister

Takma sakın kafana firketeden başka şey
Takma sakın kafana firketeden başka şey

Gelir ayın otuzbiri
Ev sahibi çatar kaşı

Bin lira yeşil biber
Ev sahibi zam ister

Takma sakın kafana firketeden başka şey
Takma sakın kafana firketeden başka şey

Sen elini verirsin
Ev sahibi kol ister

Sen vermeye alışma
Ev sahibi hep ister

Takma sakın kafana firketeden başka şey
Takma sakın kafana firketeden başka şey

Ev sahibi gangıster
Canı ister can ister

Kimse kira vermese
Ev sahibi bok ister.

(*Kiralık Oyun*, 1982)

Aç Parantez Yeşil Çadır
Kapa Parantez İstanbul Şehir

–İki adet park yapılmaz levhası ve bir adet yol onarımlarını simgeleyen konik aygıtla sınırlanmış kaldırım ve kaldırım önüne kurulmuş olan bir yeşil çadır. Önünde, bir sandalye üstünde oturmuş, tüpgazı üstüne çaydanlığı yerleştirmiş, çay demlemek isteyen Uçmuş Zeki çalışmalarını sürdürürken kulisten çekilen bir şutla ipragaz tüpü devrilir, çaydanlık bir yana, tüp bir yana. Zeki sinirlenir, topu alır, çadıra koyar, tüpü düzeltir, çaydanlığı yeniden koyar. Rahmi girer.–

RAHMİ– Versene şu topu.

UÇMUŞ ZEKİ– Top mop yok, top işi bitti.

RAHMİ– Ver şu topu dedim sana.

UÇMUŞ ZEKİ– Top mop yok. Mahsus benim tüpe nişan alıyorsunuz, biliyorum ben.

RAHMİ– Niye senin tüpe nişan alalım, biz orda penaltı atışıyoruz.

UÇMUŞ ZEKİ– Ne penaltısı? Hedef benim tüp. Tüpü devirmecesine iddiaya giriyorsunuz. Tüpü deviren bira içiyor, deviremeyen biranın parasını veriyor, ben bilmiyor muyum, duymuyor muyum sanıyorsunuz?

RAHMİ– Versene topu.

UÇMUŞ ZEKİ– Vermiyorum. Sonunda patlatacaksınız tüpü, hayatımın baharında öbür dünyayı boylayacam... Tehlike oğlum bu... Okumuyor musunuz gastelerde, her gün tüpler durduğu yerde patlıyor... Siz kalkmışsınız benim tüpü top atışına tutuyorsunuz...

RAHMİ– Bana bak ver şu topu, yoksa sana şöyle bi koyarım, seni yerden jiletle kazırlar...

UÇMUŞ ZEKİ– Tamam. Al topu. Yalnız bir daha benim tüpe gelirse patlatırım o topu.

RAHMİ– Biz elimizden geleni yapıyoruz ama penaltı bu belli olmaz, avuta da gider taca da... *(çıkar)*

UÇMUŞ ZEKİ– İtoğluitler... İşleri güçleri yok, benimle uğraşıyorlar... Zaten herşeyi fiştekleyen o ibne bakkal... Dokuz yüz lira takıntımız var diye, etmediğini koymuyor... Ulan kel... Kel bakkal... Sana söylüyorum sana... Ha... Söyle fırına bize ekmeği de kessinler.

UÇMUŞ ZEKİ– *(sözlerine ve mırıldanmalarına devamla)*... Ulan insana evinde de rahat vermiyorlar yahu...

–Ender girer.–

ENDER– Selam!

UÇMUŞ ZEKİ– Ün aleyküm. Tanışıyor muyuz?

ENDER– İlk defa geliyorum.

UÇMUŞ ZEKİ– Nereye?

ENDER– Buraya... Oturacak yer yok mu?

UÇMUŞ ZEKİ– Niçin?

ENDER– Popom için.

UÇMUŞ ZEKİ– Oturmayı mı düşünüyorsunuz?

ENDER– Çay içecem.

UÇMUŞ ZEKİ– Tanrı misafiri misiniz?

ENDER– Müşteriyim kardeşim, oturacam çayımı içecem, ortada oturma elemanı yok.

UÇMUŞ ZEKİ– Burası kahve mi?

ENDER– Kafeterya mı?

UÇMUŞ ZEKİ– Cık. Lebiderya.

ENDER– Anlamadım.

UÇMUŞ ZEKİ– Bunda anlaşılmayacak bir şey yok, çekilin gidin benim verandamdan.

ENDER– Ne verandası?

UÇMUŞ ZEKİ– Yahu herkesle anlaşıyorum, insanlarla anlaşamıyorum, kardeşim burası benim kişisel mekânım. Ben burayı mekân tuttum.

ENDER– Piknik mi yapıyorsunuz?

UÇMUŞ ZEKİ– Yoo, oturuyoruz.

ENDER– Kamp mı yapıyorsunuz?

UÇMUŞ ZEKİ– Hayır hiçbir şey yapmıyorum, oturuyorum. İkamet ediyorum, belâ beÿ kardeşim.

ENDER– Sizin eviniz yok mu?

UÇMUŞ ZEKİ– Sizin işiniz yok mu?

ENDER– Gerçekten eviniz yok mu?

UÇMUŞ ZEKİ– Var. İşte burası, burası benim gayrimenkulum, adresim burası benim. Bakınız şu evin numarası 39... Bununki 41... Ben ikisinin arasında kalıyorum, benim numaram 39-41, aç parantez yeşil çadır, kapa parantez İstanbul-Şehir.

ENDER– Yaz kış burada mı oturuyorsunuz?

UÇMUŞ ZEKİ– Cık. Yazın toparlıyorum evi, deniz kıyısına taşıyorum, yazın yazlıktayım, yalnız kışları bu adresteyim komser bey!

ENDER– Manyak mısın sen be, ne komseri?

UÇMUŞ ZEKİ– Sen çekilsene benim verandamdan, hadi canım anca gidersin... İlerden sola sap orda kahve var... Düşünceli çaylar efendim.

–Uçmuş Zeki ayağa kalkar, sandalyesini içeri koyar. Bakkal tarafına seslenir.–

UÇMUŞ ZEKİ– Yadigâr... Ben camiye tuvalete gidiyorum, benim eve göz kulak ol, kedi medi girmesin... Dün bir ara çişe gittim, hemen sosislerimi yemiş ibne kediler... *(çıkar)*

–Top sert bir şut sonucu tüpü ve çaydanlığı devirir. Ender kıl bir merakla çenesini sıvazlaya-

rak konuya girmiştir, gidici değildir. Rahmi girer. Topu alır, tüpü düzeltir, çaydanlığı koyar.–

RAHMİ– *(kulise)* Tamam iki bira istersin, devam ediyoruz... *(çıkar)*

–Bir belediye zabıtası yoldan geçmektedir.–

ENDER– Memur bey!

MEMUR– Ne var?

ENDER– Afedersiniz manyağın biri buraya çadır kurmuş, burası benim evim falan diyor, nasıl olur böyle bir durum, sıkıyönetime mi bildirsek?

MEMUR– Çadır kurmuş ha?

ENDER– Evet, benim evim burası diyor.

MEMUR– Evim diyor ha... Nerde o herif?

ENDER– Camiye çişe kadar gitti, şimdi gelicem dedi, Yadigâr'a haber bıraktı, benim eve göz kulak ol, kedi medi girmesin, dedi, dün bir ara çişe gitmiş, hemen sosislerini yemiş ibne kediler... Aynen böyle söyledi memur bey... Bakın işte geliyor.

–Uçmuş Zeki, pantolonunun önünü ilikleyerek girer. Bir şut tüpü ve çaydanlığı yıkar.–

UÇMUŞ ZEKİ– Sıçıcam sizin top oyununuza be... *(topu alır saklar)*

MEMUR– N'apıyorsun sen burada?

UÇMUŞ ZEKİ– İyiyim, sen n'apıyorsun?

MEMUR– Çabuk kaldır bunları buradan.

UÇMUŞ ZEKİ– Neleri?

MEMUR– Ne lan bu çöplüğe çevirmişsin burayı, toparla bunları, bas git buradan.

ENDER– Sinek falan da yapar bu burada...

UÇMUŞ ZEKİ– Sana n'oluyor kardeşim, sen ne karışıyorsun, yoluna gitsene...

ENDER– Böyle bir düzensizliğe hiçbir vatandaş göz yumamaz... Sen sokağın ortasını ev edinemezsin. Öyle değil mi memur bey?

MEMUR– Edinemez tabii.

UÇMUŞ ZEKİ– Bir şey ettiğimiz yok memur bey kardeşim, burda oturuyoruz biz..

MEMUR– Burda oturamazsın, topla pılını pırtını evine git.

UÇMUŞ ZEKİ– Evim burası benim.

MEMUR– Daha önce nerde oturuyordun?

UÇMUŞ ZEKİ– Daha önce, şu 39 nolu apartmanın çatı katında oturuyordum, altı aydır kirayı denkleştiremediğim için, ev sahibi evi tahliye etmemi rica etti, onu kıramadım, buraya taşındım.

ENDER– Altı aydır kiranızı niye veremiyorsunuz?

UÇMUŞ ZEKİ– Sana ne?

ENDER– Sorun bakalım ona memur bey, altı aydır kirasını niye veremiyormuş?

MEMUR– Akıl istemez... Söyle bakalım altı aydır kiranı niye vermiyorsun?

UÇMUŞ ZEKİ– Aritmetik olarak vermeme olanak yok memur bey, kira onbin, maaş onbin. Nasıl vereyim? Kirayı versem sıfıra sıfır elde var ter, bakkal bu duruma ne der?

MEMUR– Evet haklısın. Peki çadırı kaldırıma nasıl kurdun?

UÇMUŞ ZEKİ– Kolay olmadı tabii, zemin çok sert.

MEMUR– Onu sormuyorum, yani buraya çadır kurmak serbest mi?

UÇMUŞ ZEKİ– Değil.

ENDER– Serbest olur mu canım!

UÇMUŞ ZEKİ– Değilmiş yani. Ben bu durumu çadırı kurduktan sonra öğrendim. Çadırı kurduğumun ertesi günü, değişik görevliler geldiler. Buraya nasıl çadır kurarsın, dediler. Önce demirleri çakarım, sonra brandayı gererim dedim. Onu sormuyoruz sersem dediler, sersem ben mi oluyorum, dedim, evet,

dediler. Derhal bu çadırı sök, evine git, dediler. Evim yok dedim. Saçmalama, dediler. Evim olmaması çok saçma, fakat saçmalamıyorum ki evim yok dememe kalmadan uzaklaştılar...

MEMUR– Bir daha gelmediler mi?

UÇMUŞ ZEKİ– Gelmez olurlar mı? İş edindiler, her gün geldiler... Sonunda bana geldiler... Onlar her gün gelip muntazaman çadırımı söktüler, evimi başıma yıktılar, mesaileri beşte bitiyor, ben her akşam beşbuçukta evimi yeniden kurdum. Ben direndim ve direnicem beyfendi.

ENDER– Ona sorar mısınız memur bey, devletin kaldırımını yuva edinmek hakkını nerden buluyormuş?

MEMUR– Sana ne ulan? Sen yoluna gitsene.

UÇMUŞ ZEKİ– Bravo memur bey, kutlarım sizi. Biz burda belediye ve vatandaş belirli bir anlayış içinde konuşurken, sorunlarımızı yasal yollardan görüşürken, bu sokaktan geçen n'idüğü belirlenemeyen adama n'oluyor? Yürü kardeşim sen, amors tıraşınızı görelim.

MEMUR– Evet hadi bakiim yaylan sen!

ENDER– Gideriz tabii, yalnız bu durumu sıkıyönetime bildirmek lazım...

–Ender çıkar.–

MEMUR– Sen devletin kaldırımına çadır kurmak hakkını nerden buluyorsun?

UÇMUŞ ZEKİ– Şurdan buluyoruz memur bey. Bu kaldırım belediyenin değil mi?

MEMUR– Belediyenin tabii.

UÇMUŞ ZEKİ– Bravo. Nasıl Avrupa'dan sirk geliyor, belediyenin arazisine konuyor. Canbazlar, trapezciler orayı ev ediniyorlar. Aylarca yaşıyorlar orda, belediyeye kira veriyorlar. Benim durumum da aynı memur bey. Ben de kendi çapımda bir sirk sayılırım, bakın çizgili çoraplarım var. Yıllardır duvar kirası ödemekten usandım, kaç paraysa kaldırımın kirasını vereceğim belediyeye, ev sahibi utansın, belediyemiz kalkınsın.

MEMUR– Belediyeye başvurdun mu?

UÇMUŞ ZEKİ– Başvurmaz olur muyum? Baktım her gün temiz aile yuvamı başıma yıkıyorlar, tuttum belediyeye bir dilekçe verdim. Durumumu belirttim. Bilirkişi istedim. Bilirkişi bey geldi. Anlamsızca baktı, gitti. Durumum encümende görüşülecekmiş.

MEMUR– Peki, izin verseler bile, yağmurda, karda burda yaşanır mı?

UÇMUŞ ZEKİ– Ben planımı gayet ince yaptım. Kışa bizim sokakta acayip kazılar olucak. Telefoncular gelecek, kazacaklar, havagazcılar gelecek kazacaklar, kanalizasyoncular gelip kazacaklar, bu kazılar sonucu sokağımızda öbek öbek parke taşları birikecek. Bu artık değer parke taşlarıyla, bendeniz ıslık çalarak dış duvarlarımı örerim. Duvarı çıktıktan sonra da Allah kerim. Yaza ikinci katı çıkarım, dupleks olur, olur biter.

MEMUR– Fena fikir değil yahu, sen çadırı nerden aldın?

UÇMUŞ ZEKİ– Unkapanı'nda çadırcılara ısmarladım, yaptırdım. Ölçüsünü veriyorsun, aynen yapıyorlar... Her ay kira vermektense...

MEMUR– Güzel fikir vallahi. Benim durumum senden beter... Ev aramaktan içim daraldı. Sen şurayı bana tutuver, hemen gidip bir çadır alim gelim... Manyak gibi onbeş bin lira kira verilir mi, benim içimin daraldığı yeter, biraz da sokaklar daralsın, n'olur?

–Memur çıkar. Rahmi girer.–

RAHMİ– Topu versene.

UÇMUŞ ZEKİ– Top mu? Görmedim vallahi...

RAHMİ– Ne görmedimi ulan, demin tüpü devirdik, bakkala bira içmeye gittik... Topu aldın sakladın, ver çabuk.

UÇMUŞ ZEKİ– *(topu verir)* Patlatacaksınız ama siz bu tüpü...

RAHMİ– *(çıkarken)* Patlayacak tüp damarda durmaz..

–Ender girer.–

ENDER– Siz burda böyle yaşıyamazsınız.

UÇMUŞ ZEKİ– Sana ne kardeşim?

ENDER– Hayır, ben yolda düşündüm, önümüz kış, yağmur çamur, burda mahfolursunuz siz... Size doğru dürüst bir ev bulalım. Kirası makul, oturulur yaşanılır bir yer.

UÇMUŞ ZEKİ– Öyle bir yer bulsak tutardık.

ENDER– Ben size yardımcı olabilirim. Bildiğim kiralık ucuz evler var.

UÇMUŞ ZEKİ– Yok ya? Nerde?

ENDER– Değişik muhitlerde. Ben size kartımı veriim. *(çıkarır kart verir)* Çift telefonumuz var, bürom Cihangir'de... Ucuz Emlak...

UÇMUŞ ZEKİ– Komisyoncu musunuz?

ENDER– Hayır emlakçiyim.

UÇMUŞ ZEKİ– Siktiriniz gidiniz kardeşim. *(kartı iade eder)*

(*Kiralık Oyun*, 1982)

Adresim Yok ki Benim Şarkısı

Bana hiç mektup gelmez
Postacı beni bilmez
Beni kimse bulamaz
Adresim yok ki benim
Tra la la lal la la la

Bak postacı geçiyor
Selam vermiyor
Ben ona kızmıyorum
Adresim yok ki benim
Tra la la lal la la la

Bana hiç mektup gelmez
Postacı beni bilmez
Beni kimse bulamaz
Adresim yok ki benim
Tra la la lal la la la

(*Kiralık Oyun*, 1982)

MERİÇ-ZEYNEP-AYLA-HİKMET-TARIK

–Meriç elinde fal, Zeynep'in peşinde girerler. Kulis'e gelirler. Meriç bir yandan saçını örer, Ayla öbür tarafını örer, Zeynep'in elinde günün gazetesi, Şişli'de kiralık, Teşvikiye'de kiralık sayfasını irdeliyordur.–

ZEYNEP– Şişli'de kiralık... Üç oda, salon salamanje, diyor...

MERİÇ– Üç oda salon salamanje, Şişli'de, anasının dinini isterler...

AYLA– Kaç yıllık da peşin isterler.

MERİÇ– *(kahve fincanından bir şey gösterir)* Şu neydi şu Zeynep?

ZEYNEP– Sizin evden bir şeyler çıkıyor şekerim, eşya gibi...

AYLA– Tamam taşınıyorsun demek ki..

MERİÇ– Taşınma değil o, eşya çıkıyor... Ufak ufak eşyaları satıyoruz demek ki.. Sigara ve içki zammı bizim aileyi tamamen çökertmiş bulunuyor... Bu pahalılığa eşya mı dayanır, ufak ufak satılacak... Şu dört köşe şey var ya, televizyon işte...

ZEYNEP– Olabilir.

MERİÇ– Olabilir değil, kesin. Önce o televizyon denen aptal kutusunu pazarlıyorum, gözüm ve sinir sistemim sıhhatine kavuşuyor.

AYLA– Çok zor. Ben satmaya kalktım satamadım, renklisi çıkacak diye, siyah beyazı kimse almak istemiyor.

MERİÇ– Lenduha gibi salonun yarısını işgal ettiği yetmiyormuş gibi, bir de her gece benim hayatımı işgal ediyor, üç kuruş verirlerse üç kuruşa satacam. Kimseye satamazsam eskiciye satacam.

ZEYNEP– Eskici televizyon almaz.

MERİÇ– Tamam anam, hediye edecem.

–Hikmet girer.–

HİKMET– Ayla, birisi beni telefonla aramış, sen görüşmüşsün...!

AYLA– Ha evet, karın aradı.

HİKMET– Ne istiyor?

AYLA– Ne dedi bakiim... *(düşünür)* Dur... Haa... Sizin eve icra memurları gelmiş...

HİKMET– Eeeee?

AYLA– Sizin evi sokağa taşımışlar.

HİKMET –Yapma ya!

AYLA– Evet. Karın bakkaldan telefon ediyormuş, sizin kız eşyaların başını bekliyormuş...

HİKMET– Bizim kızın başını kim bekliyormuş?

AYLA– Bilmiyorum.

HİKMET– Bizim eşyalar sokakta mıymış yani şimdi?

AYLA– Karın bir kamyon tutmuş, eşyaları yükleyip annesinin evine götürecekmiş, kızla onlar orda kalacaklarmış, bizi merak etmesin, boş yere eve gelmesin, o ev artık bizim ev değil, dedi.

HİKMET– Herşeyi halletmiş yani o?

AYLA– Evet, merak etmesin diye aradım, dedi.

HİKMET– Haaa... *(giderken durur, döner)* E ben nerde yatacakmışım bu gece?

AYLA– Bilmiyorum, bir şey söylemedi. Sen de kayınvalidene gideceksin herhalde.

HİKMET– Nasıl giderim? Annemler dediği, Silivri...

MERİÇ– O zaman Hikmet, sen de kötü yola düşersin bu gece.

HİKMET– Kötü yola düşecek kadar param olsa, kendime güvenli bir yol seçerim. Ben bu akşam Tarık'ta kalırım, yarın da gider Silivri'den eşyalarımı alır, gelir tiyatroya yerleşirim.

MERİÇ– Sen zaten daha çok burda uyuyorsun, eve gitmen çok saçma. *(çıkar)*

HİKMET– Gayet tabii.

ZEYNEP– Hikmet sana bir şey söyliim mi, aslında senin evin olması çok saçma.

HİKMET– Tabii Zeynep! *(çıkar)*

–Fuaye tarafından aşırı ciddi Tarık gelir.–

TARIK– Ferhan nerde?

ZEYNEP– Giyiniyordur, n'oldu?

TARIK– Herifin biri telefonda, yarın saat on birde biz orada toplantı yapıcaaz falan diye laba luba yapıyor...

ZEYNEP– Nerde?

TARIK– Burda... Bizim Küçük Sahne'de toplantımız var, orası kaç kişilik diyor...

AYLA– Şimdilik sünnete kiralamıyoruz, deseydin.

TARIK– Herif kiracı gibi konuşmuyor ki, ev sahibiymişçesine kendinden emin. Yarın bizim provamız var dedim... Siz terziyle arka odada bir yerde yaparsınız provanızı, biz toplantı için üyelerimize haber verdik, diyor.

AYLA– Ne terzisi?

TARIK– Prova dedim ya, elbise provası anladı, adam aşırı kültürlü.

ZEYNEP– Arayan adam kimmiş?

TARIK– Ne biliiim?

ZEYNEP– Kim olarak burda toplantı yapacaklarmış?

TARIK– Biz orayı satın aldık diyor.

ZEYNEP– Nereyi?

TARIK– Burayı, Küçük Sahne'yi satın almışlar.

ZEYNEP– Kimler?

TARIK– Banker Kastelli Menkul Değerler A.Ş.

AYLA– Yanlışlık var, Kastelli Sabuncakis'in bulunduğu binayı satın aldı ya, orayla karıştırmıştır adam.

TARIK– Küçük Sahne, diyor!

ZEYNEP– Küçük Sahne mi diyor?

TARIK– Evet, Banker Kastelli burayı satın almış. Biz bunu söylüyoruz işte.

AYLA– Nasıl olur?

TARIK– Almış işte, Kastelli bu, nasıl oluru var mı? Adamda para sınırsız, bina satın almak neymiş, herif bir araba sanatçı satın aldı.

–IŞIK SÖNER.–

(*Kiralık Oyun*, 1982)

Benim Bir Evim Olsa Şarkısı

Çiçek diksem saksıya
Çiçekler ağaç olsa
Ağaçlar evi sarsa
Benim bir evim olsa

Benim bir evim olsa
Evimin duvarına
Bir çivi çakabilsem
Bir resim asabilsem
Herkesin evi olsa

Evinin duvarına
Bir çivi çakabilse
Bir resim asabilse
Batmazdı bu dünya
Herkesin evi olsa.

(*Kiralık Oyun*, 1982)

kastı belli banker
ceyar beyle görüştük
aralığın onaltısı
gece lodos yırtmış galata köprüsünü
unkapanı'na yığılmış İstanbul
banker lodostan güçlü
mayısın sonu
estradlar koca koca sandık oldu
sandıklara tıkıldı bir tiyatro
küçük sahne'den bir depoya taşınıyor
ortaoyuncular

(Gündeste, 1986)

tanklardan tank boyu yükseldi güneş
aile resimleriyle çeşme başında özlem gideriyor onbaşı
çaycı mustafa tatbikata gitti
fakir çaycı oldu nedense
ulaş'tan demir almak günü geldi geçti
demirciden ses yok
yarım yamalak öpüştük ziyaret barakasının önünde
burnumda karımın kokusu tonlarca mutluluğu yürürken
çarşambalı onbaşı gırmadaşşak ismail verdi kara haberi
nöbetçi amiri bizi istiyor
çok sıkılıyormuş disiplinsiz canı
gelsin biraz güldürsün beni buyurmuş
asker miyim konsomatris mi
hakkıdır çöplük seven türklerin kara sinek
altı basamak üstünde altı kırmızı teneke
çünkü çok tehlikeli ve altı harflidir yangın
tahayyülü mahdut civil beyinler
ördekli yolda giz oldu ziyaretçim
birden ulaş'ta güz oldu
çeşme başı yoğun sis
yağmur yağmak istiyor sis buna engel
sonsuzla sınırlı değil ki imgelerim
gürle derim gökyüzüne o an gürler çok şaşarım
çok güzel bir yağmur başladı eylül
çay ocağımın göz penceresinden
dikenli telle süslü e-beş karayolu
tarlalar tepeler ulaş ovası
pencereden bir sayfa suluboya gökyüzü
sayfayı yırtıyor bulutları kesiyor kararsız telefon telleri
ondördüncü lui oturağına sıçarken de nasıl kralsa
roland barthes da yazardır ulaş'ta asker de olsa
istanbul'un yağmurunu ıslıklamış otobüsler geliyor
benim yârim ya şundadır ya bunda

(Gündeste, 1986)

buna oldum olası şaşarım
çişim gibi geliyor yazasım
sazım gelir samsun'dan
saz memleket yapısı
deli gürgen teknesi
ayvacık'lı bir gürgenmiş ben görmedim yaprağını
enver sinop ustası
bak nelere şaşılası ulaş ovası
nizamiye kapısından özüm girer uygun adım
bahar girer izin ile
nizamiye kapısından hüzün girer intizamla
can girer canan dışarda
burhan gardaş sazımızın kirvesi
ince iştir divan sazı çalması
kasımın başı
ulaş'ın kışı
çoktan aşılmış askerlik yaşı
tümenden parkalar gelemeden geldi kış kışlaya
ama dedim bana parka verilmedi sayın soğuklar
buna herkes çok güldü
kasımın başı

ulaş'ın soğuğu gözümün yaşı
kardeşim onbaşım lan sayın çavuş benim parkam nerede
belinde kasatura gözünde gözlük elinde iğne iplik
yastık yüzlerini onarıyor koğuşçu atil
gecenin loşluğunda hem de onbir sıfırbir nöbetçisi
burhan ile ikimize hazırlamış
ak çarşaflı altlı üstlü iki yatak
gazinodan koğuşlara sürüldük
temiz bir hana inmekten mutlu bir eşkiya gibi ranzaya dayanarak
alt mı üst mü tercih edersiniz gardaş dedi burhan
fakir altta karar kıldı
uyku tutmaz yüzonikinci gece
kenefe gittim yaktım bir cıgara
kıdemli bir gülücükle selamladım
ilk gecenin ürkünç gökyüzünü
artık bildik bir karanlıksın alışılmış ulaş gecesi

(Gündeste, 1986)

Yedilemece

1

yedi yemin
yedi zaman
yedi zemin
brecht-şeytanirracim
yedi kat yerin altında
yedi kat göğün üstünde
gök üstünde saksağan
kuyruğu yıldız
yanılmadınız
yedi zaman evvel
saman içinde
hem çin'de, çin-i maçin'de
samanyolunda
zaman yolunda
işlendi
işleniyor
işliyorlar
işlenecek
yedi benli Anna'nın
Anna'ların
yedi ana günahı.

2

kim kurdu yedi kapılı Teb kentini?
hangi psikoz içinde?
oh my god, ben kurmadım vallahi!
yedi tepe üstüne kim kurdu köhne bizans'ı?
hangi BEY'in OĞLU'nun elalemin pera'sı?

nerden ve nasıl
hangi kaşla kimin gözü arasından
niçin girdi beyoğlu'na
alaman'ın videolu birası?
nasıl fıçılarca içebiliyor millet hiç yokken parası
meyhaneciler mi çok kıyakçı?
bir soru bir soruya
sorma birader, demiş
bre soru gel seninle sadâbâd'a gidelim
açılsın şemsiyeler
durgun suda hâreler
soru yağmuru
kim sordu bu beklenmedik parlamenter soruyu?
yemenimde yedi tane kâre var
kâre var.

3

luiziyana güneyindedir
kuzey amerika'nın
kuzeydedir ışıklı kentler
gazeteler magazinler
hey'ler şey'ler mey'ler
oralardan söz ederler
resmederler
göz ederler
kuzeydedir kutup yıldızı
luiziyana'nın ortasından akıyor ırmak
her yiğidin kârı değil missisipili olmak
çok ünlüdür bu ırmak
ancak
marifet değildir taşralı olmak
yedi gün yedi gece yedi kere
gazetelerin resimlerini OKUR
yazılarına BAKARLAR
yedi benli Anna'lar

Anna'lar birden taşıtlara binerler
Üsküdar'a gideriken
soğukoluk'ta alınır soluk
durdurun dünyayı
sağda müsait bir yerde!

4

yedi yazgı yedi tasın içinde
yedi yazma yedi tasalı başta yedi düğüm içinde
yedi hüzün yedi kutuda saklı
bertolt brecht çok haklı
oyunumuz yedi zaman içinde
yedi natır yedi hamam içinde
göbektaşı yedigen
keselenen Kurt Weill enişten
kalbur zaman içinde zaman kevgir
oyunumuz vidoludur
vido sırası sizde
anlatılır yedi biçimde
yedi büyük pazarda
insanın pazarlanışı
yaşamın kaygan akışı
feleğin kelek nakışı
insanın pazarlanışı
yedi düvelde!
menfis'te, los angeles'ta
izmir panayırı'nda
new york'ta, paris'te
köhne bizans'ta
papirüs'te
Pera'da
Orada
Şurada
burada!

5

yedi beni var Anna'nın
Anna'lar iki kardeş ondört ben
yediveren gibi güzel birisi
öbürünün kafasında yedi tilki
iki kız kardeş düşerler yola
yolumuz tam yedi mola
amaç para
para kuzeyde
    kuzeydedir kutup yıldızı
yıldız olmak gerekli
göktaşı kaç para
figüranca yaşanmaz bu kaygan yaşam
kuzeyde çok yüksekte kutup yıldızı
kuzeyde yedi belâ içinde
kazanılan parayla
yapılacak küçük bir ev güneyde
    güneye de deli gönül güneye!
çalışan kazanır inşaat çok para
yürü ya Anna, yürüyün Anna'lar
arabaya taş koydum civanım
inşaata baş koydular imanım
çalışan kazanır yürü ya Anna
yürüyün Anna'lar
çalışmadan kazanan var
çok çalışıp az alan var
bundan bize ne!

6

yedi kara karanlıklık treni
geçer yedi zifir siyah tünelden
saat yediler
zaten bu saatlerde işlenir günahlar ve cinayetler
demirden korksaydık
binmezdik trene
öykümüz mostralık
suretini bertolt brecht'ten aldık
üstat nerden almış bilinmez
çin işi japon işi
ben Anna'yım, hem de kız kardeşi
ikimiz bir kişiyiz
birimiz Anna Anapara!
öbürü Anna Pazarlama!
gerisini sen anla
bacaklar fora
deutsche mark zula!
Ja!
bu akşam balıkesir
tomorrow bandırma
değil mi Anna?

ANNA ANAPARA– Yes itiz Anna!

7

al gözüm seyreyle
hikâye-i "yedi benli Anna Von Luiziyana"
türkçesi "Anna'nın Örekesi"
al gözüm seyreyle
yedi zaman içinde
yedi mekân içinde
yedi iskambil kâadı
yedi dekor olunca
yedi ana günaha
oynandı yaşamın kumarı
al gözüm seyreyle
yedi kuruşluk opera!

gülüver, yediveren gülü sana vereyim
düşünüver
düşü sana vereyim
anla gözüm Anna'ların öyküsünü
gözünü seveyim
açıkgözler
yumuk gözler
üzülenler
merhaba.

(*Anna'nın 7 Ana Günahı*, 1983)

Tänzerin Aranıyor
ya da
Ay Hop So, Ağbi

–BAY PARANTEZ, sarı bir peruğu şapka gil kafasına geçirmiş ortalık süpürmektedir.–

BAY PARANTEZ– Aç parantez, Amerikanlaştırılması için sa peruk takıldığı her halinden belli olan Komi Tomy çok g saatlerde kapanmış Kabare Nayt Kulüp Şov'un önünü süpü mektedir, bir elektro süpürgeyle, çünkü Amerika'da hiç ce yan kesilmemektedir. Bizim Tommy gayet uykusuz. Menfis' sabah ezan vakti. Tentserin aranıyor ya da Ay Hop So, ağl Anna girer.

–ANNA girer.–

ANNA ANAPARA– GUT MORNİNK ağbi! KABARE-NAYT-C LÜP-ŞOV burası mı?

TOMMY– YES İTİZ. DİZ İZ E süpürge!

ANNA ANAPARA– Sanatçı aranıyormuş, NÜVİSPEYPIR'da d yurunuzu okudum. Ordan aldım YOR EDRIS ağbi...

TOMMY– Dansöz müsün?

ANNA ANAPARA– Bale yaptım, VEN AY VAZ YANG. Şan de leri aldım evde SİPIŞIL, bizim köyün papazından.

TOMMY– FAK DI şan! FAK DI bale! FAK DI papaz, anadın m TU meme OR NAT TU! DET İZ DI KUESÇIN!

ANNA ANAPARA– AY DONT ANDIRSTEND ağbi.

TOMMY– Tamam, OKEY... Anlaşıldı... GO TU DI işine anam.

ANNA ANAPARA– *(dilemcimtrak)* AY EM çalışıp para kaz mak istiyorum, bana mâni olmayın ağbi... Her dansı yapar AY EM VERİ VERİ dansöz ağbi... *(bir iki uyumsuz dans fi rü yapar)*

TOMMY– MORNİNK MORNİNK belâ mısın yahu? AY EM'in derdi AY EM'den aşmış. NAYT KLÖB sabah FAYF O'KLOK kapanmış, AY EM altıda yatmış, altıbuçukta kalkmış, sen kalkmışsın "AY EMVERİ VERİ dansöz!" *(Anna'nın dans figürlerini taklit eder)* GO TU DI işine be anam, GO TO DI işine!

ANNA ANAPARA– İşim yok ağbi... Tâ Luiziyana'dan geliyorum, MANİ kazanıp aileme göndermem gerek. MAY GAD ne muradın varsa versin ağbi...

TOMMY– Luiziyanalı mısın?

ANNA ANAPARA– YES İTİZ ağbi.

TOMMY– Neresinden?

ANNA ANAPARA– NORT-MİSİSİPİCİK'tenim ağbi.

TOMMY– İçinden mi?

ANNA ANAPARA– NO.

TOMMY– Köyünden mi?

ANNA ANAPARA– YES.

TOMMY– VİÇ köy?

ANNA ANAPARA– DI Ağlayan Timsah Köy ağbi.

TOMMY– Kimlerdensin?

ANNA ANAPARA– Tanımazsın ağbi.

TOMMY– Sizin oranın muhtarı...

ANNA ANAPARA– Muhtarı mı?

TOMMY– Şerifi yani...

ANNA ANAPARA– Haa..

TOMMY– Sizin oranın şerifi... *(düşünür, uyduruyordur)* BÖRT DI KABAGÖT'ü tanır mısın?

ANNA ANAPARA– VERİ VERİ tanırım, VERİ akraba oluruz ağbi.

TOMMY– Ne akrabası lan, öyle biri yok, atıyorum.

ANNA ANAPARA– Biliyorum ağbi, zaten DI Ağlayan Timsah Köy, diye bir köy de yok.

TOMMY– E, niye yalan söylüyorsun?

ANNA ANAPARA– NORT-MİSİSİPİCİK'in tanınmış ailelerindenim ağbi.

TOMMY– Dansöz olucaksın öyle mi?
ANNA ANAPARA– Ay hop so, ağbi!
TOMMY– Daha önce hiç dansözlük yaptın mı?
ANNA ANAPARA– Bale yaptım ağbi.
TOMMY– Burda bale male yemezler. Açacaksın!
ANNA ANAPARA– Neyi ağbi?
TOMMY– Allah ne verdiyse.
ANNA ANAPARA– Nasıl olur?
TOMMY– İyi olur anam!
ANNA ANAPARA– Ama ağbi, NÜVİSPEYPIR'da sanatçı aranıyor WANTID özellikle, diye yazılı.
TOMMY– Öyle yazılacak tabii. O işin WANTID kısmı. NÜVİSPEYPIR'a "Taş gibi WOMIN'lar WANTID anadın mı" yazacak halimiz yok ya! Bizimki bir çeşit ker-HOME!
ANNA ANAPARA– Çalışamam ben böyle bir yerde.
TOMMY– Evet, dedim ben sana, çalışamazsın sen böyle bir yerde. GOTU DI işine...
ANNA ANAPARA– *(uzaklaşırken)* Nasıl yapılacak peki bu KLEİNES HAUS AM MİSSİSİPİ İN LOUİSİANA?

–ANNA çıkar.–

(*Anna'nın 7 Ana Günahı*, 1983)

Bay Parantez Sağdan Girer

BAY PARANTEZ– Aç köşeli parantez, aç parantez,
bay parantez bu oyunda parantez içlerini oynamaktadır,
kapa parantez, bay parantez sağdan girer, kapa köşeli parantez
Aç parantez, efendim, iyi akşamlar mı desem?
Özür mü dilesem? En önemlisi, parantez mi desem, ayraç mı desem?
Parantez frenkçe, ayraç yeni çıktı. Bakalım herkes benimsedi mi ayraç'ı?
antır parantez,
tam anlaşılmayan şeyleri daha anlaşılır kılmak için açılan parantez'e "ayraç" deyip, bir şeyi açıklayalım derken aşırı anlaşılmazlaştırmayalım,
diye düşünüyorum.
Parantezler de düşünür.
Ayraç ayırmayı, hatta cart diye ayırmayı çağrıştırıyor
kulağa
koklanış bakımından
Parantez açıklamak için.

Tez ve antitez açısından bir parantez
ya açık durmalı ya kapalı
oysa biz açılmış da kapanmamış parantezleri yaşıyoruz
kim açıyor bu parantezleri?
kim niye kapamıyor?
laf aramızda
yani antır parantez, herkesin kafası bozuk
Aç parantez kapatmaya ne gerek
Benim hayatım parantez.

BAY PARANTEZ– Bir parantez bir paranteze demiş ki
Bre parantez, aramızda dağlar var.
Bre parantez bir paranteze demiş ki
A be salak parantez, aramızda hiçbir şey olmasa bize ne gerek
Aslında bu oyunda paranteze ne gerek?
aç parantez, bu yazarlar çok manyak
kapa parantez
Epiğin de epiği var, adı tursil epiği!

Bendeniz
aç parantez
BAY PARANTEZ
kapa parantez
Işık söner.

–IŞIK SÖNER.–

kapa parantez.

–ÇIKAR.–

(*Anna'nın 7 Ana Günahı*, 1983)

Aile Gailesi ve Tembellik

AİLE GAİLESİ– İnşallah akıllanır zoru gören Anna
Boşgezerlikten doğar felâket
Bizimkisi pek düşkündür rahatına
Boşgezerlikten doğar felâket
Sabahları top atsanız uyanmaz
Boşgezerlikten doğar felâket
Çekmezseniz yatağından hiç çıkmaz
Boşgezerlikten doğar felâket

Ve fakat mantıklıdır Anna
Çok saygılı çocuktur
Boşgezerlikten doğar felâket
Anasına babasına başkaldırmaz asla
Boşgezerlikten doğar felâket
İş bu yüzden güveniyoruz ona
Boşgezerlikten doğar felâket
Didinecek yaban elde umudumuz Anna
Boşgezerlikten doğar felâket

Tanrı yardım etsin onlara
Refaha ulaşan dikenli yollarda
Basireti bağlanmasın çocukların
Uysunlar yasaya
Yasalardır insanı zengin ve mutlu kılan.

(*Anna'nın 7 Ana Günahı*, 1983)

Öfkeyle Kalkan Oturmasa Daha İyi

AİLE GAİLESİ–
Yürümez lafla peynir gemisi
Gecekondu etmez gönderdikleri para
Yiyorlar kazanılanı
Kuş beyinleri yıkanmalı
İş yürümez yoksa
bu pahalılıkta
gecekondu etmez gönderdikleri para
yiyorlar kazanılanı
kuş beyinleri yıkanmalı
gönderilen para
gitmez inşaatın kovuğuna
yetmez çimentoya tuğlaya

ANNA PAZARLAMA–
Açıldı yollar
Merhaba ey Los Angeles
Figüransan açıktır sana tüm kapılar
Önce bir sille vurur felek
Ama yapmazsak bir kelek
Kim önleyebilir yükselişimizi?

AİLE GAİLESİ–
Tanrı yardım etsin onlara
Refaha ulaşan dikenli yollarda

ANNA PAZARLAMA–
Haksızlığa başkaldıranlar
Dokuz köyden kovulurlar
Zorbaya kafa tutan enayiler

Sabah erken gömülürler
Hiçbir yerde hoşgörülmez
Alçaklığı hoşgörmeyen
çeker cezayı
suçu işlemeyen.
Anlattım kardeşime bu dünyanın halini
Los Angeles'te üçüncü molada
Haksızlıklar hepimizden haklı çıktı
Doğru olmamak doğru.

(*Anna'nın 7 Ana Günahı*, 1983)

duvarda bir demir kuş
çaktırmadan geliyor kış
insan yola bakar olur
anlamsızca sakar olur
kurda ense tıraşınız ne kadar kıro-pop demişler
kendimin berberiyim elden gelen budur kardeş buyurmuş
seninki ego da bizimki patlıcan mı
burhan gardaş acayip
bulûğ çağında tabanca
ergenlik mapusta
mapustan transit gelmiş askere
elin ateş kusan demirinin tetiğine dokunmak zavallılığı
nasıl oluyor da böylesi bir kahramanlık duygusu
çökeltiyor benliğe
kimbilir hangi mapus dayısından yadigâr
anadın mı
pelesengi
kötü oyuncu oluyor tabanca kahramanları
sanki bunlar son güneşler
taş yapıların ağrılar üreten kemikler sızlatan
iğneli serinlikleri
dayıyorum sırtımı aşı boya duvara
beklenti üşümesi bir tavşan suskunluğu
kokluyorum dağların yeşilini sarısını
bozkırın bozunu belledim artık
dağların tepesine gözüm ile elledim
kafesteyim n'eyleyim

sislere gömülüp sis olan ses gidip de sus olan
upuzun yolu yüzgünlerce gözledim
ben denizi özledim
ellerim ayaklarım kanatlardır çırpılmamış
dikenli tel bir kafeste biley kuşuyum
kıt kanaat kanat bilerim
kimse görmez ben görürüm dikenli tellere umut dizerim
bir boşluğu gagalarım didiklerim
kuşkulanır kuşçular
yüzgünler var bir azadı beklerim
denizciyim
uç kuşuyum
içim bembeyaz tek başıma üç kişiyim
yüreciğim çalkantılı
bugün de akşam oldu mutedil dalgasız
siz kazandınız
on kafes sahibi kafescibaşı
siz deniz nedir bilmediniz
hiçbir zaman hiçbir martı olmadınız ki
varın gidin zaman yüklü samanlarla yüklü kamyonlar
gidin gidin hüzün yüklü sonbahar
denizlere haber verin
bilendi kanatlarım
biley kuşuyum
deniz küskün biliyorum
bildirin
geliyorum

(*Gündeste*, 1986)

boris vian'dır tren arkadaşım
bir limandan umut almaya
makas değiştiririz
ağırbaşlı bir suskunluk dolu çantam
özümden de gizlediğim hüzün
bir paylaşmaya son verip vermemek sorun
boris vian diyor ki
daktiloyla evlisin zaten
yoksul gönlüm susarak sevgiden yana
boris vian diyor ki
yalnızlıktır dinimiz
örneğin bir trenden
istediğiniz yerde ininiz
yeknesak karmaşık dingiltisi trenin
kararsızlıktan yana
lingi lingi ling
lingi lingi ling
boris vian'dır tren arkadaşım
eski şehirlerden geçiyoruz eski şeyler aklımızda
lingi lingi ling
istanbul'dan kaçıyorum
gözlerim kapalı
fakir size sığındı devlet demir yolları
boris'in bileti yok
zaten yatıcı değil
kurulmuş oturuyor nikotinin altında
boris domuzdan yana
kapıldık gidiyoruz
lingi lingi ling
dingildiyor zar zor kurduğum yuva
lingi lingi ling
lingi lingi ling

(*Gündeste*, 1986)

Kadın Zâti Sungur'un kızı. Çok küçüklüğümden beri meraklıyım zaten bu zâti ve sungur işlere. Kadının eşi, E Yayınlarının sahibi yazar Cengiz Tuncer. Onların evinde Nezih'le birlikte, nezih bir akşam yemeğindeyiz. Cengiz bey Nezih'in dayısı. Masada gerinerek oturma hakkımız ondan kaynaklanıyor. Bir de tabii, Nezih'in çok beğendiği öykülerimi, onun ısrarıyla Cengiz Tuncer'in de okuyarak ilginç bulması ve;

–Getir o genci, konuşalım, gibi bir davetli durumuz olması.

Ev neşeli ve çok güzel edebiyat kokuyor. Yeni kurulmuş olan E Yayınları, dünya edebiyatının bilmediğimiz yepyeni yazarlarıyla tanıştırıyor bizi, yepyeni ufuklar açıyor, her hafta kitap basıyor, okumaya yetişemiyoruz.

Keyifli bir adam Tuncer, içkiler içiyoruz, dostça, arkadaşça konuşuyor bizimle. Uzun süren, keyifli bir yemek masası muhabbeti dönüp dolaşıp öykülerime geliyor. İlginç bulmuş öykülerimi;

–Ancak Boris Vian'ın çok fazla etkisindesin. Bundan kurtulduğun zaman çok daha güzel olacak! diyor.

Nezih'le birbirimize baktık. İlk kez duyuyorum Boris Vian'ın adını. Gözlerim fal taşı gibi açıldı.

–Boris Vian kim? demeye utandım. Bir süre Vian'ı anlattı Cengiz bey. Neşeli kapandı gece. Teşekkür ederek, kızından bir gün Zâti beyle tanıştırılmak sözü alarak ayrıldık onlardan, vişne rengi öykü dosyam koltuğumun altında.

–Sen Boris Vian'ı biliyor musun? diye sordum Nezih'e.

–Bu gece öğrendik işte! dedi Nezih.

İlerleyen günlerde, ona buna sorduk. Tanıyan yok Vian'ı. Ansiklopedilerde adı geçmiyor. Fransız konsolosluğunun kitaplığında da yok. Sonunda, Nezih'in sevgilisi, annesi fransız Leyla aracılığıyla Fransa'dan Boris Vian'ın "Les Cantilènes Engelées" (Dondurulmuş Ezgiler) isimli şiir kitabı getirtildi de tanıştık bu bilmediğimiz fırla-

ma yazarla. Ben Boris Vian'ı, çok etkisinde kaldığımı öğrendikten sonra okumaya başladım.

Galatasaray Oyuncuları'na yer bulundu. Kimi günler lisede, Tevfik Fikret salonunda Mahmut'un yönetiminde, köy seyirlik oyunları üstüne seminer çalışması yapıyoruz, Torik Tarık, Hayvan Engin, Cezmi, Mahir Şaul, Oya, Öğretmen Mürüvvet, Hostes Gül, Sevin, Mehtap... Seminer dediğimiz, Mahmut'un bir yerlerden bulduğu, arap harfleriyle yazılmış osmanlıca köy seyirlik oyunlarını, müdür kapıcısı Kara Hasan'ın bize okuması. Bu temalar üzerine doğaçlamalar yapmak amacındayız. Ve fakat, hiçbir tiyatro kavramı olmayan Kara Hasan'ın kem küm okuması sonucu, Mahmut'un bulduğu belgelerden pek bir şey anlaşılamıyor. Kimi günler de Galatasaray'dan Tünel'e inerken sağ kolda eski bir hanın beşinci katındaki Galatasaraylılar Cemiyeti'nde, piano bulunan bir odada benim yönetimimde "Je M'en Fous Bilâder!" provaları yapıyoruz. Giderek uyumsuzlaşan seminer çalışmaları pek bir yere varamayarak son buluyor, somut olarak oyunu çıkarma derdine düşüyoruz. Cemiyet'teki provaları sıklaştırıyoruz.

Cemiyet'in orta salonunda, Ayı İsmail, Farfara Türker, Arap Kemal, Cici Üstün, poker oynuyorlar. Bizim şarkı provalarımızdan rahatsız oluyorlar.

–Kesin lan! uyarısı oluyor. Sigara molası veriyoruz. Onların pokerinin bitmesini bekliyoruz. Ayı İsmail kaybediyor, sinirleniyor. Kebap söylüyor. Kebabı geliyor, garson çocuk hesabı uzatıyor.

–Nedir? diyor Ayı.

–27 lira 50 kuruş! diyor garson çocuk. Bu fiyata da sinirleniyor İsmail:

–Elli kuruşu anladık, 27 n'oluyor? diye gırtlağına sarılıyor garson çocuğun. Beş para almadan, canını kurtardığına çok sevinerek kaçıyor garson. Ayı İsmail hâla liseden mezun olmuş değil, son sınıfta bekliyor. Sinirli pokerini bitirip gidince kaldığı yerden sürüyor provamız. Başka bir prova yeri bulmamız şart.

(*Kalemimin Sapını Gülle Donattım*, 2001)

Bir Diş Gibidir Yaşam
BORİS VİAN

Bir diş gibidir yaşam
Ne olduğu düşünülmez ilkin
Öğütmekle yetinilir
Bir de bakarsınız çürümüş bir gün
Sızlar önemsenir
Kaygı özen bakım
Ve tamamen iyileşebilmeniz için
Koparılıp alınması gerek elinizden yaşamınızın.

Türkçesi: Ferhan Şensoy (Haziran 1972)

Gerçek Eğlence
BORİS VİAN

–Odun Raymond'a–*

Rezalet pis kokar metro
Ve her bi şey engellenmiştir orda:
"Kan tükürmek yasaktır"
"Ringa balığı tüttürmek yasaktır"
"Yedi ve sekiz no'lu yerlerin
Kıdem sırasına göre
İskeletler cüzzamlılar ve cizvitlere
Terk olunması rica olunur."
Çıkarsınız, atmak gereklidir
Cesetleri çöp sepetine
Lüksemburg'da da aynı hikâye**
"Kuzukulakları otlanılamaz"
"Tabutları tasmalamak gerek"
"Papazları çiğnemeyelim."
Ve dinlendirmek için kıçınızı
Gitmesini beklemeniz gerekir
Sandalyeci karının
Şarapçıya gel, orası daha güzel
İstersen leğenini de getirirsin
İstediğince tükürürsün kanını
Bırak tabutlar gülsün eğlensin
Papazın üstünde tepinir dansedersin
Tüttürürsün kesik başları
Dâ iyi diil mi böylesi?
Dâ iyi diil mi böylesi?

Türkçesi: Ferhan Şensoy (Haziran 1972)

*) Raymond Queneau
**) Lüksemburg Parkı

bir de tarık gürcan'dan dinledik nur sabuncu'yu
resimlerine âşık olduğum kadın hamlet
viyana'da feuer vogel meyhanesi
lenin kaçkını beyaz rusların işlettiği
keman gıcırtısı olmuş moskova geceleri
yatağında yanıp giden
hiç sevgilim nur sabuncu
çok yanlış evliliklerin hamlet'i
fakir de yazar bunları
küçük sahne'de muhsin beyin odasında
mefkûre hanımdan gizli
muhsin beyin odası çok gizemli

(*Gündeste*, 1986)

son buldu muhtar leyla'ya şirin görünmeler
bir nüfus sureti için yarab
kırk taklaya bedel epik nasihatler
ikametgâh belgesi uğuruna döktüğüm şekspir dilleri
rum elinin hisarına taşıdım kitaplarımı kâatlarımı
hüzünlü mukavva kutularda değişti ikamet
son buldu muhtar leyla'yla gereksiz muhabbet
ona taşındığımı bildirmemeli
çok kızar bu tür işlemlere ve tozlu klasör düğümü çözmeye
çok karıştırır işi ve birden bozabilir sodep'li leyla
buradaki abdülhak şinasi hisar huzurumu
varsın muhtar bilmesin
kayıtlara geçmesin bizim hisar avanaklığımız
salaklıklar güzeldir ikindiler misali
aralığı yarıladık
seksendördün defterini dürüyoruz
rum elinin hisarında gönlümüz aralık
yusuf dedemin yazıhanesi çeyizimiz olmak kaydıyla
demir aldık bir modigliani kadının gürültülü yaşamından
hiç yolculuk özlemezken bir sıcak yılbaşı şavullanırken
nasıl oldu bilmem demir almak vacip oldu herküle
herkül benim gayet tabii
böylesine direnmeler demir döküm yaşama nasibolmaz her kula
hem taşralı hem mecnun yusuf dedem yerleşti evin küpeştesine
hisar palas en üst kat büyük gelir dede ile toruna
torun benim gayet tabii
evin işi omzumda
yusuf dedem iş göremez
kendileri rahmetli
huzur ile çekiyorum yorganımı yorgunluğuma
yusuf dedem küpeştede
rum elinin hisarında
yusuf dedem son güvence

(*Gündeste*, 1986)

solma çiçek ben seni giydiririm
bunlar polyester duygular çok cam cilâ bakışlar
ölme çiçek gerekirse öldürürüm
evdeki hesaplar bol gelir çarşıya
ölme çiçek bir senin ölmen öldürür beni
boş şişeler bayat gasteler herşey para ediyor
yoksa seni kimseler öldüremez
ufkun kırmızı yangınında
umut rengi bir aydınlık geceye döner güneş
solma çiçek ben seni gezdiririm
sakın ölme çiçekcik ben seni güldürürüm
size çaya geleceğim bir akşamüstü
sabırsız çatal sesleri olmasın evinizde
demli çaylar içelim konuşacak şeyimiz yığılmış
karadeniz dellenip de yükselince
kapınızı koğuz koyun
sekiz gözlü ahşap pencereden göreceksiniz
size çaya geliyorum
ellerim güller

(*Gündeste*, 1986)

el etti dudu taksiye fiodor budala
rum elinin hisarı dedi raskolnikof şoföre
taksimetre mutlu uzun yol tıkırtısında
dört haneli sayılara erdi dijital sayaç
hızla yarışmaya başladılar kendi aralarında
ondalıklı kesirler
taksiperverdi fiodor budala
bilinmiyor kimin suçu neyin cezası bu hisar sürgünü
tevfik fikret'in önünden saygıyla geçti suç ve ceza taksi
hisardan sonra ilk durakta ani fren
burası değil mi osman ağbi
ne osman ağbisi osman ağbi kim
nasıl osman olabilir raskolnikof'un ağbisinin adı
nerden biliyor raskolnikof fiodor budala'nın evini
aynı romanda değiller ki
iyice karıştı fiodor'un fazla ayık kafası
sen nerden biliyorsun benim evi raskoş
dün gece de ben getirdim ya ağbi
öyle mi
meğer yaşamımız her gece raskolnikof
kem bir göz gibi tepemizde donuk ay
yalnızlığın hüznünü asansörden asansöre bindirdi
üç asansörlü hisar palas ziguratında
rum elinin hisarında bir yunanlı ozan gibi
bavulunu boşaltmaya varmıyor eli
evi tuttu henüz benimseyemedi fiodor budala

(*Gündeste*, 1986)

yalnız gecemi devirdim yatağa
söz gelimi tövbe biçimi
yeter artık savrulduğu hisar lodoslarında
aklım ile selim ile
yavuz selim halim ile
mumlu gecem şîr-i pençe
girdik marta cenazeyle
mazhar şevket bey ölümsüzdür
lâkin bir beyefendilik öldü ayazpaşa'da
artık hiç geçilmez o sokaklardan
cemre toprağa düştü
nebatata su yürüme zamanı
kemal tahir'le kırıştım soğuk geceyi
içim ısındı
çiçekleri sulayasım kalmamış
yazılacak şeylerim masalara yayıldı
benim masaya oturasım eksik
boğaz ayağımın altında
boğazımda düğüm bir şey
adını koymaktan korkuyorum
uranüs'le dalaştığım
o korkunç cuma günü

(*Gündeste*, 1986)

rum elinin hisarında devriye bülbüller
fakir bir şairdir ki yalnızlık ziguratı
bülbül ile daktilo resmen konuşuyorlar
bülbül zaten zikrediyor
bir yazıcı melektir bu makine
hisarda bir geveze bülbül var
o getiriyor sabahı
gözümde mahmur sabah
daktiloda mahsur kâat
nisan yirmibir münir özkul attan düşmüş
bahar bize sille tokat girişti
patlıcan zamanını özlemektedir gönül
bize artık rahat yok şu patlıcan görsel biçim
tedavülden kalkmadan
baharı görmeden yaz gelsin geçsin
münir ağbi bana bir tesbih verdi
simsiyah şakır şakır mapushane yapısı
aristophanes anısı
bir yanlış ele vermekten korkunç korkusu
duvarda asılı bir yangındır dümbüllü'nün kavuğu
münir ağbim attan düşmüş
hiç gülesi yok artık
almanya'ya gidiyor video-zede
artık işler çok karıştı
altmışbeş yaşımdayım
attan düştüm ismail usta
oniki sıfıriki nöbetini devralan acemi bülbül
yokluyor geceyi suskun yerinden
gece taze bülbül a'mâk-ı hayâl
şehbenderzâde filibeli ahmet hilmi
koyalım bu bülbülün ismini
otuzbeş yaşımdayım
cemre düştüm ismail usta

(*Gündeste*, 1986)

şavkın vursun bacadan pencereden
işbirlikçi dolunay gözlerin mahmur
uykusuz mu kaldınız dünki geceden
acaba bu durumlar neden
dinsiz imansız densiz
işbirlikçi dolunay bakışın fersiz
güneşten al dünyaya sat ışığı
gökyüzünde yalnız gezen aracı
hani ya da benim elli dirhem güvencem
şavkın vursun eşşolu ay
şavkın vursun bacadan pencereden

(*Gündeste*, 1986)

ben binerim gemiye
biletçiden habersiz
ben yolculuk ustasıyım
her geminin tayfasıyım
benim dünyam kuşbakışı
ben geminin martısıyım

(*Gündeste*, 1986)

zikrimin ince güzü güpegündüz temmuz
rum elinin hisarı yakın arkadaşım deniz
çok suudi bir istanbul
ev sahibim delirdi
göt verene dolar veriyormuş araplar üç aylık peşin
sarıyer'de arapça birinci dil
zikrimin ince güzü temmuz gecesi
bülbüller kaçmışlar lili yar
rum elinin hisarında bir yaz şaşkınlığı
selahaddin eyyubi hisar sırtlarında
eyüp sultan sabrını bülbüllerden öğrendik
ötmüyorlar kararlılar bu kez
fakir demiş ki trt'nin denetçisi kapıcım olamaz
trt'nin denetçisi düşmana cephane yok demiş
programı yayınlamamış içinde ben varım diye
pek iyi bilinmiyor kim dağ kim fare
fare sanıyor ki kendisi dağdır
ve dağ kıs kıs gülmektedir fare sanıldığına
kürkçünün dönüp dolaşıp geleceği yer tilkihanemiz
ilki değil bu trt'nin bizi kara listeye alışının
bunda ürkülecek bir şey yok
biz trt'yi kara listeye almadıkça
son yazdıklarımı kapıcıya okuttum
güzel dedi
neresini kessek dedim
niye kesilecek dedi
bir yerlerini atmıyalım mı yani
ben anlamam ağbi dedi kapıcı
bizim kapıcıdan çok iyi trt denetçisi olur

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

yaş otuzüç oldu usta
yolun yarısını geçtik hızla
dante gibi yaşamıyoruz ki yoğun bakımda
avni lifij gibi içmekteyiz
alyanaklıyız
döndüm ki ardıma
henüz yazmamışız yazacaklarımızın hiçbirini
yaş otuzüç olmuş usta
bir daktilo şeridi almalı
akşam eve giderken
bir de yağmur ısmarlamalı
akşam eve giderken
erken erken
odam menekşe kokuyor şubatın yirmibeşi
henüz yayımlanmamış gündeste'mi
satın aldım kendime
henüz yok bir kitapçıdan
akşam eve gelirken
otuzüç yaş hediyesi
geçmişimi eşeliyorum
nelerin içinden neler çıkıyor
nükleer nükleer
patlıyor kestaneler

(*Gündeste*, 1986)

kim evlenir boşanmak olmasa
n'olur hiç evlenmek olmasa
yalnızlığım karımdır
kimselere koklatmam

(Gündeste, 1986)

söndü elektrik sobası
yandı mum
beyoğlu'nda birden ceryan kesildi
gergin ipler koparırak hırçın argın
giriyorum otuzbeş yaşıma
yorgun dargın özgür özgür
yürüyorum artık kasım yokuşunu
zincirlikuyu'da bahçe içinde müstakil bir ev mi
gogol mü
beylerbeyi'nde koru ve deniz manzaralı seksenbine
bebek'te garsonyer doksanbine
kiralık bir romanım var
gezdiririm istanbul'dan istanbul'a
kitaplar yeniden girecekler
hüzünlü mukavva kutulara
osuruk bir ev arıyorum efendim
evimize hoş geldiniz ablalar
ömrümüzün bir baharı merhaba
çok yalnızken var olan
gizli ince bir iştir şiir
harfi harfe vuruyorum bir başıma
erkekler delikanlıca terk etmeyi bilmelidirler
artık huzurun kol gezmediği evlilik evlerini
erkekler gider
kadınlarındır evler
iki don bir pijama bir daktilo
çok pahalı bir otele atıyorum sıkıntımı
aralığın beşi
bir yolculuğun başı

(Gündeste, 1986)

kaatil cinayet barında
içiyorum viskileri artık bana yasakken
zıvanadan çıkmışım
yaşamaya küskünüm
şimdi ölsem ne güzel
hiç kimseye borcum yok
sanki şair değilim
şimdi ölsem çok güzel
hiçbir şeyden suçluyum
kaatil cinayet barında
maktul bizzat kendisi
gündestemi tamamladım
evlâdım sen bunu niye yazdın
siz bu soruyu sorun diye mîrim
gündestemi tamamladım
yas kılıfa girdi saz
gene erken geldi yaz
dokuz mayıs dokuzyüzseksenbeş
perşembe sabahı
sıfırbeş kırkiki
rum elinin hisarı
onikibindörtyüzseksenbir gün
destelendi

(Gündeste, 1986)

bülbüller sabahı selamlıyorlar
fakir yatmaya doğru
işte erdi espadril günler
gözünüz aydın nasırlar
mayıs yıldırım indi rum elinin hisarına
maaşlar zor ödeniyor
küçük sahne'de epsilon grubunun konseri
bu parasızlık içinde onlara bir çiçek yaptırmanın parası telaşı
erbil hazirandan avans istiyor zor durumda
ve fakat erbil'ciğim
gene de yaptırmalıyız bir çiçek bu genç arkadaşlara
tam oturup yazmaların sırası
bir imparator yalnızlığa ulaşılmıştır rastlantı
evet de bu pantolon mu bol bu don mu dar
dar atarım kendimi sokağa
ikiyüzelli gram kemiksiz et sorunsalı serüvenine
ayak kokuyor işbirlikçi dolunay
fakir n'eylesin
bu böyle bir yangın işte
mayıs yıldırım düştü rum elinin hisarına
dokuzyüzseksenbeş
gündeste bitmiş
gecedeste başlayalı dört gün olmuş

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

martılar da yardımcı oldular
martı ortaladık lili yar
artık istanbul hep bahar
dar vakitlerin adamıyım
ve herkesle ve herşeyle öyleyim
bir uzun koşuşturmadır işim

işin arasına sıkışan yaşam
tiyatro bir deli attır
at üstündeyim
hep yarıştayım
bir gün attan düşersin
the end
bu böyle bir maratondur
çok molalar veremezsin

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

seksenbeş haziranı paris'te pirandello çok moda
nedim gürsel çevirilerden kavgalardan yana
glaciere sokağında gök gözlü bir atom karınca
kucakladım nedim'i yirmi yılın özlemi
casus gezgin onbeşinci akşam
biz iki sivilceli çocuktuk
edebî sidikler yarıştırttırırdı bize
bıyık altından gülerek ölümsüz tahir alangu
nedim makarna ve cacık yaptı
ben açtım bana çok yasak şarabı
birbirimize kitaplarımızı imzaladık
andık vedat günyol hocamızı
ve çiçekpasajına kar yağdığı gün içe içe bitiremediğimiz
vedat beyin öğretmen maaşından bana ödediği
ilk telif ücretim yirmi lirayı

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

çarşamba sabahı saat on
casus gezgin onbeşinci gün
haziranın beşi paris'in yosma güneşi
fakir gâvur çayı içerken leonard cohen'le
çat pencere çıktı geldi yorgun karl
ışık huzmesi
astımını gezdirmeye çıkmış paris'te
burnundan soluyarak oturdu karşıma
sebastien mercier sokağı ellibir buçuk numara
ne biliriz bugün onun doğum günü
karl valentin çok yorgun
celal bayar'la yaşıt
yüzüç yaşını tamamlamış dün
astımını soludu iç geçirdi
hüzünle barışık adam
bir cıgara yaktı derin bir nefes çekti
ağır ağır üfledi dumanı
kulağıma dedi ki
bindokuzyüzkırksekizde ocak ayının son gecesi
unutulmuş bir mum gibi söndüm
kendi kendime
kendi mumumu kendim üfledim
kendim yuğdum kendi ölümü
kendimi kendim gömdüm planegg mezarlığına
otuzyedi yıl önce
şimdi paris selam durmaktaymış mezarıma bana ne
ansiklopediler için doğar
ve aç ve yalnız ve biricik ölürler büyük ozanlar
sekizyüzsekseniki yılının haziran başı
münih güneşle haşır neşir

alışılmamış erken yaz
bir hamalın oğlu doğdu gözün aydın kabare
bir marangozun yanına çırak verdiler onu
çok yararı olmuştur her sanatçıya
boşu boşuna ilgisiz işlerle uğraşmanın
aziz nesin'e bakkallığın
feydeau'ya geometrinin
ömer hayyam'a astronominin
yirmi kişilik bir orkestra makinesi yapar marangoz karl valentin
başlar tek başına çalıp söylemeye
nikotin bulut münih meyhanelerinde
herkes marangoz beklerken
al sana karl valentin işte size kabare
yirmiüç yaşında rastlar elizabeth wellano'ya
artık bu melek kadındır onun herşeyi
kâada döken söyleyip de yazmadıklarını
izleyiciyi görünce birden uydurduğu
o zamanlar ciddiye alınmamış şimdi kitap olmuş skeçlerini
kimi ozanların talihidir kadınları
değerini bilmediğimiz
değerimizin pek bilinmediği günlerde
bir de baktım karl valentin canım ciğerim
akvaryumunu anlattı bana
ölümsüz dost karl valentin
tam kalemim
bir şarkının içinden
bir tramvay
geçirmenin
tam zamanı
vatmanı ben olayım
bu bir aşk tramvayı

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

AMSTELLUNG

Amstellung hiçbir şey demek olup kulağa alman ve terbiyesiz geldiği için yeğlenmiştir, uyumsuz tiyatro'da Beckett'in ağbisi olur Karl Valentin, iş bu yüzden bu "Amstellung" sözcüğü bir plakete yazılır, bu plaket yeşil çuha örtülü bir masaya, masa ise tiyatro gişesinin yanına koyulur, masada Gestapet (kadın gestapo) oturmakta, önünde vesikalık resimlerden oluşan bir klasör, bir resimlere bir tiyatroya gelenlere bakmaktadır. İzleyici onun önünden geçmek kaydıyla merdivenlere revân olur, birinci sahanlıkta, saçı dana yalama taranmış, kahverengi gömlekli, siyah gözlüklü, siyah boyunbağlı, külot pantolonlu, Jockey çizmeli bir genç "Bilmemne Algemeine" gazetesi okumakta, izleyiciyi incelemektedir, maalesef artık bilet almış bulunan izleyicinin geri dönüş şansı çok zayıftır, hoş böyle bir teşebbüs amstellung masasınca engellenecektir, çaresiz tiyatro kapısına varılır, kapıda bir başka gestapet bilet kesmekte, yanında bir gestapo, onun yanında Münih Belediyesini temsilen bir itfaiyeci bulunmaktadır, izleyici intizamla içeri alınır. Fuayede istiflenir. Gerekirse gestapo görevliler, kimlik kontrolü yapabilirler. Biletler ve yer fişleri kontrol edilir. Elinde A sırası fişi olanlar, anons edilir, sıraya sokularak, dörder dörder içeri salona alınır, onları Programcı Disiplin Abla ve yer gösteren iki gestapo karşılar, ilk dörtlüyü getirir, intizamla yerleştirirler. Sahnede loş bir ışık vardır, bir köşede biri armonium çalmakta. Disiplin Abla her oturan izleyicinin gözüne program dayayarak:

–Program bitte! tek repliğiyle muntazaman herkese tek tek program satmaktadır. Bütün para verenlere para üstü olarak kimi değersiz alman fenikleri iade eder. İzleyici böylece ağır ağır ve disiplin içinde yerleştirilir. Kapılar kapanır. Armonium susar. Disiplin Abla kaybolur, gestapolar gelirler sahnenin sağına soluna ili-

şirler, yarı otururlar, yarı ayaktadırlar. Biri izleyicinin tam önünde durur. İkaz ederler, hafif çekilir, salonun ışıkları söner.

II./Mazide Bugün Ati İdi ve Pembe

–Üç müzisyen, hem çalarlar hem söylerler, Nikotin Bulut Bar'da, anlatılan kara mizah, dinleyiciler gestapo gestapet, anlatırlar bize Karl Valentin'i, Faşizmin önlenebilemez yükselişini geçtiğimiz yüzyılın ne pespembe umutlarla başlayıp ne mosmor ve nötron hitam bulduğunu.–

KORO– Biz eskiden bugünü
biz eskiden bugünü
daha pembe
daha pembe
ummuştuk
meğer kader
cilvesiz normal kader
çok garip
çok lodos
bir sonbahar
tevekkülle karşıladık lili yâr
lili lili marlen, lili yâr

Paldır küldür dürüldü
romantizmin defteri
dinamiti icad etti
alfred nobel
ona nobel verilmedi
paldır küldür dürüldü
romantizmin defteri
bisiklet icâd oldu
mertlik bozuldu
komandolar üretti

wagner'in lirizmi
nihilizm'den beklenmedik netice
tufaya geldi nitçe
fiziği altüst etti
radyoaktivite
radyolardan duyduk biz
potemkin gümbürtüsünü

biz eskiden bugünü
gayet pembe ummuştuk
aldatıldık mı yoksa
yoksa yoksa
beraber mi aldandık?
soru işareti!

umut ile başladı
lili yâr
geçtiğimiz yüzyıl
lili lili marlen, lili yâr
bir yeni çağ başlıyor
lili yâr
umudumuz nötron
lili lili
pardon
lili yâr

–Müzik sözsüz sürerken, sahneye girer birden, adamımız Karl Valentin.–

KARL VE KORO– Kim nerede
Kim nerede duymuş ki
İçinden tramvay geçen bir şarkı
KORO– Karl Valentin
Karl Valentin
Ruhundan tramvaylar geçen adam

–Müzik fonda sürerken, resitatife girer Karl Valentin.–

KARL– Ben eskiden bugünü pastel pembe ummuştum
ummak insana özgü
ben bir kır çocuğuyum Bavyera'da doğdum
Münih yakınlarında
Binsekizyüzsekseniki

KARL VE KORO– haziranında.

KARL– Onun bunun evini taşırdı
Şunun bunun evine
Nakliye işleriyle uğraşırdı babam
Evin alt yapı hizmetlerini

KARL VE KORO– Göğüslerdi anam

KARL– Babam takmış kafaya
bizim Karl olsun olsun

KORO– Zumbeispiel,

KARL– Marangoz olsun
Ben müzisyen doğmuşum
Fakat bundan
Benim bile haberim yok

KARL VE KORO– Babam ne bilsin

KARL– Bizim Karl olsun olsun

KORO– Zumbeispiel

KARL– Marangoz olsun
Beş yıl kadar çalıştım
Bir marangoz yanında
Testereyle hızarla
kan kardeş oldu
müzisyen parmaklarım
def-i tabii eyleyip marangozluk
aşkının ıstırabına
bir de baktım bir akşam

şarkılar söylüyorum
münih'te nikotin bulut barda
işte böyle başladı
sanat hayatım
çok şarkılar söyledim
fakat hiç başarısız
çok başarısız turne
hiç seyirci
nichts alkış
turnenin mevsimine göre
bol ayva und çürük tomaten

KARL VE KORO–Kim nerede kim nerede duymuş ki
İçinden tramvay geçen bir şarkı

KARL– Fakat,
şarkıları sunuşum
sahneye girişim
gelişim
duruşum
bakışım
oldukça başarılı
giriyorum gülüyorlar
çıkıyorum gülüyorlar
başlıyorum şarkıya
derin sessizlik
kimi öksürük
aksırık
tıksırık
hiç alkış

KORO– Hiç alkış

KARL VE KORO–Kim nerede kim nerede duymuş ki
İçinden tramvay geçen bir şarkı

KARL– Yani,

şarkıların dışında
şarkıcı olarak başarılıyım sahnede,
tuttum şarkıları attım programından
aa, bir ferahladı porgıram!
şarkıcı olalım derken
olduk mu size
komik-i münih
karl valentin.

(*İçinden Tramvay Geçen Şarkı*, 1985)

Akvaryum

K.VALENTİN– Akvaryum, denilince benim aklıma, Stendling sokağında oturuşum gelir. Bizatihi sokağın ortasında değil elbette... Aslında böyle bir oturuş bireysel terör açısından ilginç olabilirse de Stendling sokağının tam ortasında oturmaya izin vermezler. Verseler de oturulmaz zaten, çün tramvaylar... sokağımızın ortasından ırzına... geçip durmaktadırlar. Bendeniz Stendling sokağının her iki yanını süsleyen evler bölümünde oturdum, evler dedimse tüm evlerde birden değil tabii, bu olanak dışıdır, evlerin arasına sıkışmış kalmış, küçücük, katedraline yan bakan bir evde oturdum. Evin tümünde değil gayet tabii, ikinci katla zemin kat arasına muntazaman ve kasten sıkıştırılmış birinci özgün katta. Dolayısıyla katımın bünyesi içinde, yukarı çıkan bir merdiven ve aşağı inen bir ikinci merdiven vardı. Aslında merdiven inip çıkmaz, bizler merdiveni iner ve çıkarken merdiven mer'ini kımıldatmaz ve fakat, yandan yukarı bir merdiven çıkar, ordan aşağı dik bir merdiven iner, anlamsız tümceleri hâla kullanımda. İşte bu evin yemek odasında, ki ben orda yatar ve kahvaltımı yatak odasında alırdım, benim yemek-yatak odasında bir akvaryum vardı, en kişisel zevkim olarak. Şöyle bir köşede dururdu ve acayip yakışırdı oraya, aslında yuvarlak bir akvaryum da alabilirdim, fakat köşe yuvarlak değil, tam oturmazdı. Akvaryum boyu *(elleriyle gösterir)*... Şöyle... Şundan büyük değil işte... Şöyle iki yan camı var... Bunlar camlar, bunlar benim ellerim, karıştırmamak lâzım, ıcık cıcık anlatmamın nedeni hikâyeyi daha iyi kavrayasınız diye, yoksa ben akvaryum anlatma manyağı değilim, hiç sevmem. Bunlar da böyle öbür iki kenar camları, bir de böyle alt yüzeyi var, suyun akmasına engel oluyor, yani tepeden su koyulunca, dipten akıp gitmesin,

diye, akvaryum dibi yani... Bu dip olmasa tepeden okyanusu boca edin, alttan akar gider... Ya... Kuş kafeslerinde sistem tamamen değişiktir. Bir kuş kafesinde de tıpkı akvaryumdaki gibi yan yüzeyler ve dip taraf vardır, ancak kafesinkiler camdan değil telden olur. Tel sistemi akvaryumda kullanılsa tamamen gerizekâ bir sistem olurdu, çünkü akvaryumda su barındıramazdınız. Koyuyorsun suyu, tellerin arasından şakırt.. Ya! İşte bu yüzden tabiat, eşyayı tabiatına, herşeyi şeyine göre yaratmıştır. İşte bu tabii akvaryumda gayet tabii alabalıklarım vardı. Ayrıca bir tel kafes içinde de tabiatıyla kuşum bulunmaktaydı. Bir gün işte böyle birdenbire, nasıl oldu bilmem, zikir beyin humması, balıkları kafese, kuşu akvaryuma koymuşum. Bir de baktım balıklar kafeste zıp zıp zıplıyorlar, kuş akvaryumda boğulmak üzere. Hemen önlem aldım, balıkları akvaryuma, kuşu kafesine koydum. Herşey yerli yerinde olmalı! Neyse balıklar suya, kuş kafes özgürlüğüne kavuştular, alabalıklar neşeyle yüzmeye başladılar kendi karasularında. Önce üstlerde yüzdüler, sonra diplere indiler. Her gün bir başka türlü yüzüyor bu balıklar, çok ilginç, ertesi gün bir bakıyorsunuz çok değişik kuyruk darbeleri, yani hiçbir gün aynı yüzüş değil, sanki... Balık yüzmeleri de mi değişiyor günden güne? Gelişiyor mu yani? Bir gün mutsuz bir olay oldu, akvaryuma su ekleyeyim derken suyu fazla kaçırmışım, akvaryumu taşıran damlayı da koymuşum, zaten hunharca o damlayı bekleyen akvaryum da taşmış tabii... Miş'li geçmiş belirtiyorum, çünkü ben taşkınlığın farkına ertesi gün vardım. Bir de baktım bir alabalık taşan su ile yere düşmüş, akvaryumun bulunduğu yemek-yatak odasının bir döşemesi var gayet tabii... Bir de baktım ki zavallı alabalık akvaryumdan döşemeye dek olan düşmesini tamamlamış, yerde duruyor, susuz kalmış zavallı, çünkü odanın akvaryum dışındaki yerlerinde su yok gayet tabii. Ev sahibim Bayan İsmisizene dedi ki, yere düşmüş balık

yaşamaz, en iyisi onu hemen öldürmeli... Hayvan fazla azap çekmesin diye, bir çekiç darbesiyle olayı noktalasam mı diye düşündüm bir an... Sonra hemen bu sapık düşünceden vazgeçtim, çünkü çekici tam şavulluyamazsam, elime falan da vurabilirim. En iyisi dedim bu alabalığı kurşuna dizmeli.. Fakat ilk atışta can alıcı noktasına isabet ettiremiyebilirim, ıskalamalar olabilir, hayvan daha çok eziyet çeker, diye düşündüm... Onun için dedim ki en iyisi bu balığı götürüp ırmakta insancana boğmalı.

(*İçinden Tramvay Geçen Şarkı*, 1985)

Bisikletli

–Karl Valentin beyaz bisikletiyle girer, sahneyi pedallarken bir düdük, döner, polis.–

POLİS– Hooop, hiişşt, heeey...
KARL– Guten abend memur bey.
POLİS– *(gözüne ışık tutar)* Ne biçim geçiyorsun sen öyle?
KARL– Ne biçim geçiyorum? *(gözlerini kırpıştırır)*
POLİS– Niye göz kırpıyorsun?
KARL– Feneriniz... gözümü... Göteborg!
POLİS– Senin bisikletin, mesela... niye klaksonu var?
KARL– Taktınız mı bana?
POLİS– Henüz değil... Senin bisikletin niye klaksonu var dedim.
KARL– Duydum.
POLİS– Cevap ver.
KARL– Klakson olmaması mı gerek?
POLİS– Zil olması gerek.
KARL– Ne fark eder?
POLİS– Klakson arabada olur, klaksonu alınca arabayı da almak lazım.. Niye arabalar için klakson çalma yasağı var? Arabalarda klakson olmasa çalma yasağına ne gerek var?
KARL– Bisikletlere klakson çalma yasağı yok.
POLİS– Menşevik misin lan sen?
KARL– Anlamadım.
POLİS– Soruma cevap ver.
KARL– İsterseniz siz üç dört cevap verin, ben içinden birini seçeyim, test usulü... Hayır, yanlış bir cevapta bulunmayayım, çünkü soru çok yukarda kaldı, soruyu tamamen unuttum...
POLİS– Niye klaksonun var?
KARL– Zararsız bir klakson memur bey, bakın sesi çıkmıyor...
POLİS– Çalmıyorsa daha da gereksiz.

KARL– Evet... Yani hayır, çünkü önüme biri çıkınca var gücümle bastırıyorum klaksona ve bağırıyorum: "Heeey, achtung yağlıboya achtung yağlıboya bitteee!" Herkes açılıyor... Klakson olmasa nasıl bağıracam, bağıramayacam dan diye birine çarpacam...

POLİS– *(ikna olur)* Hımm... Peki bisikletin arkasında beyaz çizgi yok..

KARL – Bisiklet zaten beyaz.

POLİS– Kedi gözlerin yok.

KARL– Var! *(cebinden çıkarır)*

POLİS– Cebe değil, arkaya koymak gerek.

KARL– *(kıçına götürür)* Buraya mı?

POLİS– Hayır ulan, bisikletin arkasına... Bu tuğlalar ne peki? Nakliye bisikleti mi, özel bisiklet mi bu? Bir yerde gizli inşaat mı yapıyorsun?

KARL– İnşaat yapılacak yer mi kaldı? Rüzgârlık onlar.

POLİS– Rüzgârlık mı?

KARL– Rüzgârdanlık da diyebiliriz... Rüzgâra karşı daha rahat gidebilmek için... Geçen gün örneğin, tuğlalarımsız çıkmışım, bir de rüzgâr führerinize afiyet, vuuuuuv vuuvuvuvuvuuuv... Sendling tepesini, çıkıcam derken rüzgâr beni tâa aşağılara Schwabing'e kadar attı...

POLİS– Tamam tamam. Adın ne senin?

KARL– Wrdlbrmpfd

POLİS– Ne?

KARL– Wrdlbrmpfd

POLİS–.....?

KARL– Wrdlbrmpfd!

POLİS– Wadlstrumpf mu?

KARL– Hayır... Hiç sesli harf yok, çok kolay: Wrdlbrmpfd!

POLİS– Doğru dürüst söylesene lan ismini... Ağzında geveleme!

KARL – *(tane tane söyler)* Wrd-lbr-mpf-d.

POLİS– Ne biçim isim lan bu?

KARL– Babam bizim nüfûs kâğıtlarını çıkartmaya gittiğinde, sesli harfler yasakmış...

POLİS– Hımm... Peki, çok konuşma çek arabanı...

KARL– Araba değil, bisiklet... Klakson sizi aldatmasın memur bey... Guten nacht! *(giderken döner)* Söylemeyi unuttum, kız kardeşimin size selamı var.

POLİS– Eyvallah... Fakat ben senin kız kardeşini tanımıyorum.

KARL– Sarışın... Tıknaz güzeli.. Tanışıyorsunuz herhalde ki o sizi tanıyor ki selam gönderiyor..

POLİS– Evet...

KARL– Ben de sizin selamınızı ileteyim mi?

POLİS– Kız kardeşinin adı ne senin?

KARL– Wrdlbrmpfd!

–Işık sönerken, Karl Valentin bisikletinin klaksonunu çalarak uzaklaşır.–

(*İçinden Tramvay Geçen Şarkı*, 1985)

Tiyatroya Gidiyoruz

–Eski moda küçük burjuva eşyalı bir çatı katı odası, ucuz sarılı duvar kâğıdı, kanepenin üstünde, çerçeveli vazoda çiçek tablosu, dipteki iki pencere bir duvara bakmakta olup pencerenin her kanadı üç gözlüdür, krem rengi perdelerin epeydir yıkanmadığı bir temizlik özlemi içinde olduğu hemen göze çarpmaktadır, tül mül yoktur, perdeler her iki pencere kıyısına birer kordonla göbeklerinden bağlıdırlar, iki pencere arasında oval çerçeve içinde bir eski güzel kadın fotoğrafı, saçbaş binsekizyüzfi... Onun üstünde aşırı büyük bir günlük takvim yaprağı ayın sekizini belirgince göstermekte ya da başka bir tarih, aslolan o takvimden epeydir yaprak koparılmadığı belli olmalı, pencerenin sağında bir kuş kafesi, başka bir köşede bir pirinç soba, borusu sofitaya yükselmekte, ki bu borunun belirli bir yerine bir çamaşır ipi bağlanmış, ipe çamaşır asılmıştır, sobanın üstünde kahve suyu kaynamaktadır, demliğin sürekli yeri sobanın üstüdür, tombul ve kilden bir demliktir bu, sobanın önünde kahve değirmeni, arkada pencereler arasında eski model bir komodin, komodinin üstünde bir hoparlör ve kimi birolar. Sahnenin ortasında, tahta kare bir masa, beyaz dantelli örtü, ortada ucuz vazoda bir demet çiçek. Kanepenin önünde küçük yuvarlak bir masa ki örtüsü peluştur.. Tavanlaşan yan duvarın tavan kısmındaki pencereden masaya ışık vurmakta. Pencere kıyılarında saksıda çiçekler, ortalığa sanki halimiz vaktimiz yerindeymiş duygusunu serpmekle görevliler. Kadın önlüklüdür, önlük mavidir, biraz sonra eski moda, binsekizyüzfi bir uzun tuva-

let ve gülünç bir şapkayla gelecek ve daha sonra beyaz tiyatro şalına bürünecektir. Adam, bol koyu renk bir pantolon, ki buruşuktur, ve sarı yeleklidir, daha sonra üstüne eski bir redingot giyecektir. Yanlarında aşırı yukarı kıvrılmış gülünç kocaman bir melon şapkası vardır. Işık yandığında adam masaya oturmuş gazete okumaktadır. Kadın içerden gelir.–

KADIN– Ay n'oldu biliyor musun? Tam merdivende bizim kiracı kıza rastladım... Gene bana ne hediye etse beğenirsin?

ADAM– Yok yere çocuksu heyecan üretme, ne hediye etti?

KADIN– *(önlüğün cebinden iki bilet çıkarır)* Bak ama bak.. İki tiyatro bileti.. Faust piyesi için.. Ne dersin?

ADAM– Almiiim kalsın... Niye kendisi gitmiyormuş acaba saksağan karı?

KADIN– Herhalde vakti yok.

ADAM– Bizim var... Onun vakti olmadığına göre bizim mutlaka vardır.

KADIN– Niye nankörlük ediyorsun?

ADAM– O saksağan karının bizden nefret ettiğini biliyorsun, biletleri özellikle iki tane alıp bize verdiğine göre, işin içinde mutlaka bir bit yeniği vardır. Oyun boktandır.

KADIN– Kız bize incelik yapıyor.

ADAM– O? Bize? İncelik? Hıh.. Biz kendisine hiçbir incelikte bulunduk mu? Nein... Eee? O niye bize incelik yapıyor? Kız incelik hastası mı? Biz incelik manyağı mıyız? Kimin kime incelik yaptığı görülüyor, nerde? Çağımız kalınlık çağı...

KADIN– Tiyatroya geliyor musun gelmiyor musun?

ADAM– Saat kaçta başlıyor?

KADIN– Aaa, bak onu sormadım işte... Bir koşu inip sorayım..

ADAM– Yedi buçukta başlıyordur. *(saatine bakar)* Saat yediye çeyrek var, yetişemeyiz, kurtulduk.

KADIN– Yetişiriz, tiyatrolar genellikle biraz geç başlıyor, sekizi buluyor.

ADAM– Yedi buçuk sekiz arası başlar.

KADIN– Sekizden önce başlamaz, seyirci ancak geliyor, içeri alınıyor, oturtuluyor, kimisi çişe gidiyor, sigara çay içen, geç gelen derken, sekizi buluyor..

ADAM– Gidelim mi demek istiyorsun?

KADIN– Gidelim tabii, ne var, bedava Faust.

ADAM– Bilemiyoruz ki Faust neyin nesi? Güldürü müymüş?

KADIN– Güldürüdür.

ADAM– Güldürü değildir. Faust diye güldürü olur mu? Mutlaka dramdır.

KADIN– Dram değilmiş.

ADAM– Daha yemek yemedik.

KADIN–Yemek hazır.

ADAM– Yapma yahu. Tamamen değişmem gerek.

KADIN – *(kap kacakla gelir)* Hiç vakit yitirmememiz gerek. Bıktım senin bu anlamsız saç taramandan. Kim için süsleniyorsun anlamıyorum ki, ben seni böyle beğeniyorum, başkalarının beğenmesine gerek yok..

ADAM– *(taramaktadır)* Belki tiyatroda yanıma fıstık gibi bir kız düşer.

KADIN– Kız sana mı bakacak sanıyorsun?

ADAM– Kime bakacak?

KADIN– Faust'a bakacak.

ADAM– Faust çok mu yakışıklı? Sen Faust'u nerden tanıyorsun?

KADIN– Tanımıyorum.

ADAM– Antırakta n'apıcak peki fıstık gibi kız?

–Kadın bu arada yemeği alır gelir.–

Perde kapanacak, zorunlu olarak dönüp bana bakacak.

–Kadın sosis ve lahana servisi yapar.–

Ben tamamen antırak için hazırlanıyorum.

ADAM– Gene mi sosis ve lahana?

KADIN– Hayır, bugün değişik, lahanalı sosis.

– İki sosis alır eline ölçer, büyüğünü kendi tabağına küçüğünü kadının tabağına koyar.–

KADIN– Çabuk yememiz gerek.

ADAM– Çabuk yemek hiç iyi değildir, mideyi üzer... Oğlana not mu bırakacağız?

KADIN– Evet, giderken yazarız, hatta hemen şimdi yazayım aradan çıksın. *(kâğıt kalem alır gelir)* Evde yokuz mu yazayım?

ADAM– Onu yazmaya gerek yok, gelince evde olmadığımızı görecek.

KADIN– Burda yokuz, çünkü dışarıdayız yazayım..

ADAM– Hayır hayır oğlanın kafasını karıştırmamalı, yaz, Münih... Bugün ayın kaçı?

KADIN– Başına sevgili bişey demek gerekmez mi?

ADAM– Gerekir... Evet... Sevgili... Şey... Neydi bizim çocuğun adı?

KADIN– Oğlunun adını bilmiyor musun?

ADAM– Hep senin yüzünden, oğlum oğlum diyorsun, beni de öyle alıştırdın, hiç adını kullandırmıyorsun, bak sonunda çocuğun adını unuttuk. Aslında ne de güzel bir ismi vardı...

KADIN– Bana da unutturdun, gidip kiracı kıza bir sorayım, o biliyordur, o da oğlum demiyor ya...

ADAM– Gerek yok, sevgili oğlum, diye yazabilirsin, ona yazdığımızı anlar, başka oğlumuz yok ya...

KADIN– Evet, sevgili oğlum, ş...

ADAM– Muz...

KADIN– Ne muzu?

ADAM– Muz.. Sevgili oğlumuz.. Yalnız senin oğlun değil ya.

KADIN– Tamam tamam... Muz... Yemeğin ateşte, ısıt ve ye.. Bi: yokuz, tiyatroya gitmek zorundayız.

ADAM– Zorunda değiliz, istemezsek gitmeyebiliriz.

KADIN– Ne yazayım peki? Tiyatroya gidebiliriz, gitme olasılığı mız var? Gitmek istemindeyiz..

ADAM– Gidiyoruz.

KADIN– Gidiyoruz olmaz, oğlan kâğıdı okuduğu sırada biz çoktan gitmiş olacağız..

ADAM– Yazdığın anda henüz gitmiş değiliz.

KADIN– E ne yazayım?

ADAM– Gidilindi.

KADIN– *(yazar)*... Tiyatro kapalıysa hemen döneriz..

ADAM– Kapalıysa niye gidiyoruz?

KADIN– Canım neden kapalı olsun?

ADAM– Oğlana niye öyle yazıyoruz?

KADIN– Tamam, yazmıyorum. Öpüyorum, yazıp bitiriyorum.

ADAM– Ruz.

KADIN– Öpüyoruz..

ADAM– Hasretle.

KADIN– Niye hasretle?

ADAM– Allah allah, özlemiş olamaz mıyım ben oğlumu?

KADIN– Tamam tamam, hasretle... ebeveynin ve annen

ADAM– Ayrıca "annen" istemez, anne ebeveynin içindedir. Sonuna belirgin bir nokta koy ki bittiği anlaşılsın, yoksa bizim aptal oğlan okumaya devam eder.

KADIN– Masanın üstüne mi koyalım notu? Masaya bakmazsa göremez, kapıdan gireceğine göre, hemen kapının girişine koyalım, yere...

ADAM– Evet girer girmez çamurlu botlarıyla yazının üstünde yürüsün ve okunmaz hale getirsin...

–Mektubu konsolun üstüne koyar ve vazo ile destekler.–

KADIN– Orda hiç olmaz, arkasında vazo, çiçekler, oğlan doğum günü sanacak.

ADAM– Ne ilgisi var, oğlanın doğum günü değil ki?

KADIN– Tamam işte, o zaman daha çok üzülecek. Orda olmaz.

ADAM– Buldum. *(mektubu aynaya iliştirir)* Aynaya koyuyoruz, gelir gelmez aynaya bakıyor, şak görüyor, o da nesi? Yoksa benim için bir not mu?, diyor ve okuyor. Bravo bana. Nasıl buldum?

KADIN– Sen olsan, evet... Ayna manyağı olduğun için doğru oraya bakarsın, ama oğlan oraya bakmaz.

ADAM– Notu oraya koyduğumuza göre aynaya bakması şart. O zaman onu aynaya baktırıcı ikinci bir not yazıyoruz. Bravo bana.

KADIN– Birinci nota baktırıcı ikinci notu nereye koyuyoruz?

ADAM– Görebileceği bir yere.

KADIN– Görebileceği bir yer biliyorsan neden aynadaki notu oraya koymuyorsun?

ADAM– Evet bu da bir fikir, yalnız öyle bir yer bulamadığımız için ayna fikri gelişti...

KADIN– Anlamsız fikirler geliştirme, uzattın işi, notu kapıya yapıştırırız, olur biter, saat yedi oldu.. Beni rahat bırak hazırlanıyorum, masayı topla... *(çıkar)*

ADAM– *(masayı toplarken)* Bulaşığı yarın yıkarım artık, yoksa geç kalacağız..

KADIN– *(sesi)* Gece gelince de yıkayabilirsin.

ADAM– Oğlana bıraktığımız nota şey eklemek gerek: Eğer yemeğini sıcak yemek istemiyorsan ısıtmana gerek yok..

KADIN– İstemezse ısıtmaz.

ADAM– O onu düşünemez... Benim yakam nerde?

KADIN– Koyduğun yerdedir...

–Adam ilgisiz bir yerden yakasını alır, iliklemeye uğraşır beceremez.–

ADAM– Fanny!

KADIN– Ne var?

ADAM– Çabuk buraya gel.

KADIN– Neden?

ADAM– Şu yakamı takıver, çıldırmak üzereyim.

–Kadın elinde mizampli maşası girer.–

KADIN– Beni rahat bırakmazsan hiç yetişemeyiz, ne var ne istiyorsun?

ADAM– Bu yakayı hemen takmazsan, parçalayacağım. Neden yakayı ayrı gömleği ayrı yapıyorlar?

KADIN– Tamam tamam çocuklaşma, tut şu maşayı.

–Kadın maşayı uzatır, adam maşayı kızgın tarafından tutar, eli yanar, maşayı havaya fırlatır, maşa havada parendeler atar, sapından tutar adam.–

ADAM– Ne biçim veriyorsun maşayı... Elim yandı...

–Kadın kızgın tarafından tutar, alır, adamın burnuna doğru sallar.–

KADIN– Böyle verecek değilim ya... Aaaaayyy yandım...

–Kadın adamın yakasını ilikler, mizampli maşasını alır, çıkar.–

KADIN– Beni rahat bırak bari birimizden biri hazır olsun.

ADAM– Ben hazırım.

KADIN– Siyah elbisemi mi giyeyim?

ADAM– Evet.

KADIN– Yoksa kahverengiyi mi giysem?

ADAM– Gayet tabii.

KADIN– Saçmalama, ikisini birden giyemem herhalde...

ADAM– Bence daha iyi olur, üstüste giy, tiyatro soğuksa, ki mutlaka soğuktur, üşümezsin.

KADIN– Hıh.. Bende aptallık ki sana soruyorum, en iyisi kahverengiyi giyeyim. Bir bakalım, olmazsa siyahı giyerim.

–Kadın içeri girmiştir. Koca boyunbağını takar, ayakkabılarını bulur, düğümüyle uğraşır.–

ADAM– Kim düğümlüyor bunları böyle? Ben düğümlüyorum tabii de... Kim böyle düğümlettiriyor bana bunları, elim de yandı ayakkabının bağını tutamıyorum, ben Faust'u hangi elimle alkışlıyacam, alkışlamayacaksak neye gidiyoruz, eleştirmen

miyiz biz... Oğlana bırakacağımız nota, uykun gelirse yat, diye eklemek gerek.

KADIN– *(sesi)* Uykusu gelirse yatar.

ADAM– O onu düşünemez.

–Kadın elbiseyi giymiş elinde bir şapka girer, şapkayı takar.–

KADIN– Sence bu şapka bu elbiseyle uyuyor mu?

ADAM– Uyuyor.

KADIN– Sen uyuyor dediğine göre demek ki uymuyor..

ADAM– Gayet tabii. Hemen başka bir şapka tak, çabuk ol gidiyoruz, geç kaldık.

KADIN– Zaten bu şapka bana aşırı yırtık bir hava veriyor.

ADAM– Gayet tabii, takma onu haydi gittik, geç kalmıştık.

KADIN– Tiyatro şalımı alayım daha iyi...

ADAM– Evet ama çabuk lütfen, Fanny...

–Kadın kaybolur. Sessizlik.–

Çıkıyor muyuz, beklenti sigaramı yakayım mı?

KADIN– *(girer, şal sırtındadır)* Hayır hayır geldim... *(çevresine bakınır)* Ortalık çok dağınık biraz toplasa mıydım? *(bir iki eşyayı toparlar)*

ADAM– Ben senin yerinde olsam, elim değmişken, şöyle bir yerleri siler, banyoyu kırklar, çamaşır ıslatır, kuruyanları ütüler, öyle çıkardım.. Çok işimiz varsa ben bir sigara sariiim!

KADIN– Niye beni azarlıyorsun? Kız bize iki bilet verdiyse suç benim mi?

ADAM– Bir dahaki sefere kendisi gidecek tiyatroya o saksağan, biz onun tiyatroya gitme köleleri miyiz? Niye bize veriyor biletlerini? Kolaysa kendisi gitsin!

KADIN– Kırk yılda bir eğlence benim de hakkım değil mi? Hiçbir yere gittiğimiz yok, niye bir tiyatroyu bana çok görüyorsun, ben hizmetçi miyim?

ADAM– Ya ben? Para kazanmak için it gibi çalışıyorum! Ben senin uşağın mıyım?

KADIN– Tamam anlaşıldı, başladın gene kükremeye, yol boyu herşeyi kafama kakacaksın, tramvayı kaçıracağız bana bağıracaksın, yağmur yağacak bana bağıracaksın, tiyatroda kavga edeceğiz, eve gelince çıngar kopacak, istemez gitmiyorum, sen yalnız git tiyatrona.

ADAM– İki biletle tek kişi nasıl gidebilirim? Almazlar ki. Belediye müsaade etmez. İki biletle tek kişi gidilebilse idi, saksağan kendi giderdi, iki bilete iki kişi şart.

KADIN– İstemiyorum. Sinirim bozuldu. Artık bu tartışmaları kaldıramıyorum, biliyorsun, mahsus yapıyorsun. Çıkmak istemiyorum, kimle gitmek istiyorsan onunla git tiyatroya, ben derhal yatmaya gidiyorum, başım ağrıyor.

ADAM– Saçmalama Fanny, tiyatro hikâyesini çıkaran sensin. Baş ağrısı için hap al... *(hap verir)*

–Kadın hapı alır, yutar.–

Şıp diye keser ağrını... *(verdiği ilacın tüpüne bakar)* Hey yuttun mu? Dur, çıkar o hapı sakın yutma...

KADIN– Yuttum.

ADAM– Yapma..

KADIN– Başağrısı hapı değil miydi?

ADAM– Değil tabii. Sen de her bulduğunu bakmadan yutuyorsun.

KADIN– Ne hapıymış?

ADAM– K.bz.

KADIN– Ne?

ADAM– Kabız.

KADIN– *(tüpü kapar, okur)* Allah cezanı vermesin. "Bir saat içinde kesin tesir" diyor.. Saat yedi buçuk, bir saat sonra Faust'un tam ortasında tesirini gösterecek.

ADAM– Gitmiyoruz yani.

KADIN– Hayır, gidiyoruz. Yürü.. Yoksa siyah elbisemi mi giyseydim?

ADAM– Hayır hayır böyle çok güzelsin, kaçıyoruz, yani çıktık.
KADIN– Anahtar, cüzdan, kimlik aldın mı?
ADAM–Aldım.
KADIN– Sigara, kibrit?
ADAM– Evet.
KADIN– Mendil?
ADAM– Mendil istemez.
KADIN– Mendilsiz tiyatroya gidemezsin.. Çabuk mendil al..
ADAM– *(söylenerek komodine mendil almaya gider)* Bu korkunç akşamı kolay kolay unutmayacağım. Bir daha bir süre hiçbir güç beni tiyatroya götüremez, asla asla.. Tiyatro neymiş, efendi gibi oturuyorduk şurda.. Saksağan karı madem gitmeyeceksin niye bilet alıyorsun, ne hakkın var bize bu kadar eziyet etmeye? Niye alet oluyoruz onun sapık projelerine? Ne işimiz var tiyatroda? Faust ne?
KADIN– Yatak odasının penceresini kapadın mı?
ADAM– Hayır.
KADIN– Fırtına çıkarsa?
ADAM– Çıkmaz. Çıkamaz. Fırtına benden çok korkar.
KADIN– *(hızla yatak odasına gider)* Hava fırtına havası, pencere açık bırakılmaz.
ADAM– Fanny, çok geç kalınmıştık!
KADIN– *(gelir)* Tamam söndür ışığı çık...
ADAM– *(ışığı söndürür)* Biletler sende değil mi?
KADIN– Yo... Sana vermedim mi?
ADAM– Yooo.. Allah kahretsin. Işığı yak... *(geri girerler)*
KADIN– *(çantasında aranır)* Çantama koymuş olamam, daha bu çantanın ağzını açmadım.. Elimde sallayarak sana gösterdim, sonra sana vermedim mi?
ADAM– Hayır, aptal bir çocuk sevinci içinde deli gibi havada salladın, sonra sanırım mutfağa gittin, buzdolabına falan bak.. Fırına bak.. Ben yatak odasına bakayım, şapka aldın şapka verdin, şalda karar kıldın, bileti de gardroba koymuş olabilir-

sin. Bana verseydin, koyardım cebime, böyle bir sorun olmazdı *(elini cebine atar, eli cebinde biletlerle karşılaşır, bir an kalır öyle, çıkarır)* Bana vermişsin aptal... Yürü gidiyoruz.

KADIN– *(biletleri alır)* Ver şu biletleri bana, gene kaybedeceksin. Üstünde yazar kaçta olduğu... Evet... Saat sekizde, bak ben haklı çıktım.. Başlangıç saat 20.00...

ADAM– Evet, haklısın başlangıç saat 20.00.. 17 Haziran Cuma..

KADIN– Cuma mı? E bugün Perşembe...

ADAM– Gün farkı bir, ay farkı altı..

KADIN– Nasıl?

ADAM– Aralık ayındayız Fanny, 17 Haziran yazıyor bilette..

KADIN– Olsun biz çıkalım, anca yetişiriz.

–Işık söner, kahramanlarımız bir panoyu çevirerek ağır ağır dönerler, sanki kuliste panonun arkasındadırlar, lokal ışıkta konuşurlar.–

ELİZABETH– Final zayıf.

KARL– .....?

ELİZABETH– Aksayan başka yerler de var.. Otur şunu yaz diyorum, yazsan, önümüzde bir metin olsa, üstünde çalışmak aksayan yerleri düzeltmek olası..

KARL– Elizabeth kâğıt kalem sevmiyorum.

ELİZABETH– Sen söyle ben yazayım.

KARL– Yazılmasına karşıyım Elizabeth, bir daktilo sayfasıyla sınırlanmaya karşıyım, yazarsak döner dolaşır onu oynarız, yazmazsak sonsuz özgürüz..

–Bakışırlar, ışık söner.–

(*İçinden Tramvay Geçen Şarkı*, 1985)

–Koro introdüksiyon müziğiyle yerini alırken, sağdan sanki atlı kovalıyormuş gibi girer, BAYAN BUHRAN.–

BN. BUHRAN–
Ay ay ay ay, buhran var
buhran var
buhran var
olgunlaştı anlaşmazlıklar
balkanlarda buhran var
–Bayan Buhran aynı hızla öbür taraftan çıkar.–
Ay ay ay ay, buhran var.

KORO– Kömürün zaferi
buharlı gemiler
gemilerin zaferi
sömürgeler
sömürgeler
sen sazı al
ben bongoyu
sen Fas'ı al
ben Kongo'yu
bölüşelim lili yâr..

BN. BUHRAN– *(kıçına çomak sokulmuşçasına girer)*
lili lili stres lili yâr
ay ay ay ay, buhran var... *(çıkar)*

KORO– Lili lili stres lili yâr
limanlar dar gelir
görkemli gemilere
gemilere binilir

Hind-i Çin'e gidilir
hiçbir şey götürülür
zencefil getirilir

KORO– Hiçbir şey götürülür
her bir şey getirilir
kömürün zaferi
buharlı gemiler
gemilerin zaferi
sömürgeler
sömürgeler
lili lili marlen, lili yâr

BN. BUHRAN– *(aynen girer)*
Lili lili stres lili yâr
balkanlar'dan taze geldi
buhran var
yürü yâ kaptan demiş tanrı İngiliz'e
oh my God,
dünyamız az biraz parsellenir

KORO ve BN. BUHRAN–
Felemenk'in başı kel mi?
Fransız'ın neyi eksik?
Madagaskar bizim
Filipinler sizin
Hindistan'ı kırışırız
Çin-i Maçin, hepimizin
lili lili şangay lili yâr

–Karl Valentin ve Elizabeth Wellano elde tüfek, asker parkaları, başta şapka, girerler sinir içinde.–

KARL ve ELİ–
Sinirlendi almanlar
Sinirlenir sinirlenir

Hemen sebep bulunsun
Akdeniz'e inilsin.

KARL– Şu kazandipsiz dünyada Almanlar'ın beş on beş sömürgesi olmasın mıymış?

ELİ– Savaşılsın kamaraden
ölen ölür kalan sağlar düşünsün.

KARL– Herkes sanıyordu ki

ELİ– Kılıçlarla kalkanlarla

KARL– Kentimizden uzaklarda

ELİ – Meydanlarda ovalarda

KARL– At üstünde şövalyeler sportmence savaşır

ELİ– Krallarla soylular saraylarda maraylarda

KARL– Hamamlarda mamamlarda

ELİ– Kral gibi sürdürürler konkeni..

KORO, KARL, ELİ, BN. BUHRAN–
Ve fakat
Ve fakat
bir sırp askeri...

–Sırp askeri elinde tüfek girer.–

BN. BUHRAN– Avlanırken

KARL– Mavlanırken

BN. BUHRAN– Yanlışlıkla

ELİ– Çok pardon

SIRP ASKERİ–
Çeker vurur Ferdinand'ı
Elim mecbur
öyle emir almışım
Adiler
hemen çeker vururlar beni
(kurşun yer, yere düşer)
Hiç de böyle konuşmamıştık,
hani albay olucaktım?
(ölür)

HEPSİ–

Bir sırp askeri
avlanırken mavlanırken
yanlışlıkla çok pardon
çeker vurur Ferdinand'ı
Önde sebep
Fonda martılar

KARL– Avusturya Almanya ve hatta Macaristan

ELİ– Sırbistan'a
İlân-ı harbeder

KARL– Fransa anlaşır moskof'la

ELİ– İngiliz kendini olaya duhul eder.

–Karl ve Elizabeth'in özgür resitatif oynayacağı aşağıdaki bölüm sırasınca KORO ve Bn. BUHRAN-fonda: "We are the world We are the children" teranesini tekrarlarlar.–

KARL ve ELİ–

Haydin cümbürcemaat
Vurunuz öldürünüz
Batsın bu dünya
Haydi dünya çocukları
Ölünüz
Öldürünüz
Batsın bu dünya

KARL– Japonya Amerika, davaya ortak olur

ELİ– Dava iktisat davası,

KARL– Demir döküm sanayi
Tel çoraplar örerken
Dünyamızın başına

ELİ– Dünyadan bî-haber
gariban Osmanlılar
Alaman'ı tuttular.

KARL– Madem ki Almanlar zor durumda
Gelsin Jupp Derwall Paşa
Savaşsın Niyazi dünyaya karşı
Amaçtaki gayesi
Maksat vatan sağolsun
ELİ– Elâlemde top tüfek
Niyazi keskin kılıç
KARL– Mertebeniz şehadet
Cenazeniz Cuma gün
Şehit gider Niyazi bey
Maksat vatan sağolsun
ELİ– Dava iktisat davası
Niyazi bey ölür
Dünyamız iktisaden kalkınır
KARL– Dava kolay arkadaş
Alırsın Osmanlı'dan verirsin Osmansız'a
ELİ– Dünyamız iktisaden kalkınır.
HEPSİ– Üç tank dört uçak yüz gram beyaz peynir
Üretilen tüketilir
Tüketilen üretilir
Ölen ölür
Kalan sağlar düşünsün
Dünya iktisat dünyası
Cepte beş paramız yok
Üç tank dört uçak yüz gram beyaz peynir
KARL– Diyorum ki, hani, bir uçak eksik alsak da, bir kere de şu peyniri bol tutsak... Yok hayır, uçaksızlık olur muymuş, ille de bizzat,
HEPSİ– Üç tank dört uçak yüz gram beyaz peynir
tanklar hazır olunca
savaşmanın günüdür
horoz dövüşmek isterse
ipe sebep serilir

hemen sebep bulunur
ipe sebep serilir
Önde sebep fonda martılar
haydi tanklar uçaklar
demir-döküm sanayi
ölünüz öldürünüz
batsın bu dünya

KARL– Vatan millet adapazar

HEPSİ– Vurunuz öldürünüz
Batsın bu dünya.

ELİ– Almanlar yenilince

KARL– Demek ki yenilmişiz
Kaderimiz böyleymiş

ELİ– dedi Osman bey

KARL– Jupp Derwall Paşa'ya da ayıp oldu vallahi

ELİ– Ay Vahdet, söyle de İzmit'i de bize versinler, pişmaniyesiz aaah bu hayat çekilmez..

KARL– dedi, Vahdet Osman beyin zevcesi Sayfiye Sultan..

ELİ– Lütfen Vahdet...

KARL– Sen meraklanma, İzmit'i alırım ben onlardan

ELİ– dedi Vahdetli Osman bey.

HEPSİ– Allahtan
Allahtan
İzmit'liler
kimseye vermediler İzmit'i
Dava pişmaniye davası değil ki arkadaş
birinci dereceden
emperyalizm davası.

(*İçinden Tramvay Geçen Şarkı*, 1985)

gökyüzü de bilemiyor neye çevirse yüzünü
çok kararsız oniki ekim sabahı cumartesi
yağmuru denedi kimse yemedi
gürledi pek sallayan olmadı
gürledi diye gökyüzüne bakmaya vakit mi var
yirminci yüzyıl bitiyor koşturmaktayız
kimbilir neye
gökyüzü de bilemiyor ne yapsın bizlere
istvan örkeny diye bir macar yazar
bölüştü benimle şair kahvaltısını
yağmura teşne gözü kuru ekim sabahı
o bitmez tükenmez seksenbeş yılı
gözü kara çıkıyorum evden amaç tiyatro

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

yirmidört ekim seksenbeş perşembe
aristofanes'in eşek arıları'nı oynuyoruz
haldun taner ilk kez geldi küçük sahne'ye
küçük sahne ortaoyuncular olalı
sarıldım öptüm elini
karl valentin'den konuştuk
birinci perdesini bitirmişim
içinden tramvay geçen şarkı'nın
okuması için verdim dosyayı hocama
haftaya perşembe ona gideceğim
bana karl valentin'i anlatacak
bize dramaturgluk yapmasını istedim
olur yaparız dedi
dünyalar benim oldu

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

kar yağıyor çok güzelsin istanbul
büyük aşkım küçük çıktı
deli gibi şarap içme zamanı
esrimeden dayanılmaz olaylar saldırısı
çok sorumsuz gemiler
demir atmış limana
bir muhteşem sıkıntıdır bana
içinden tramvay geçen beyoğlu

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

aynı çekmecede duruyor
tütünlerle paralar
tütün kokuyor param
parasızlık kokuyor pipom

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

hüzünlü başladı mart ayı
eşek arıları
izmit turnesinde
horozumuz sofokles
129. oyunun selamında öldü
oyunu sağ salim tamamladı
öldüğü perde kapanınca anlaşıldı
moliere gibi canverdi artiz horoz
bir buruk döndük pişmaniyeli turneden
salaklık bende horoz turneye götürülür mü
bu pazar yeni bir horozla sürecek oyun
onu henüz tanımıyorum
oysa sofokles'le karşılıklı konuşuyordum
sofokles'in yitip gitmesinin elemini gezdirirken
sisli istanbul'da
tiyatroya geldim ve öğrendim ki egemen bostancı ölmüş
martın beşi gecesi
bir gece önce birlikteydik
egemen sezen aksu onno tunç çetin altan ve nilgün
ece bar'da bir masada oturuyorduk
egemen'le son görüşmemizmiş meğer
çetin altan'la kavga ettiğim dört mart gecesi

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

Kedi'nin Adı Friedman

Gregory Peck ağbimin en delikanlı halinin yanına aşırı sempatik kızımsı bir oğlan çocuğu koymuşlar. Ormanda baba oğul avlanırken babayı yılan sokuyor. Bir karacayı öldürerek onun karaciğerini yarasına basmak zorunda kalan Gregory Peck ağbimin oğlu ölen karacanın yavrusunu alıp eve getiriyor, onunla arkadaş oluyor, gece birlikte yatıyor. Fakat karaca büyüyüp kara olunca, zavallı çiftçi ailenin her ektiğini yiyor, eziyor, kırıyor, ürün alınamıyor, çitler yükseltiliyor hayvan bana mısın demiyor çitlere, sonunda Gregory Peck ağbim yüreği hemoglobin ağlayarak öldürmek zorunda kalıyor hayvanı ve sonra oğlunu ve bizleri karşısına alıp, hepimize çocuk muamelesi yaparak bu filimle anlatılmak istenenleri uzun anlatıyor, the end, televizyonunuzu kapatmayı unutmayınız, bertolt brecht.

Kapattım televizyonu. Bir sigara yaktım.

İstanbul'un sonbaharı bizim bahçeye dökülüyor binbir yaprak biçimine bürünüp, oysa bahçenin üstü kapalı, bahçe dediğimiz bir merdiven altı taşlık, belki bah!.. Çe bölümü yok. Bir kapıcı dairesinin bitişiği merdiven altı taşlığı, duvar dipleri ellişer santim topraksal, küçük küçük kaktüssel, bir türlü büyütülemeyen, güneş görmeyen bir köşeye ekilmiş tohumlar, kendi kendimize ettiğimiz Mısır Çarşısı eziyetleri, ereksiz tohum gezdirmeler, sonuçsuz soğan taşımacılığı... Bizim bah'ın yer yer üstü açık olduğundan ve iyi dikkat edilince damat mendili büyüklüğünde gökyüzü görülebildiğinden, bah'a bakarak, havanın ne tür olduğu, yağış olan yerlerden, geçtiğimiz gece santimetrekareye ne denli yağış düştüğü, camın buğusundan soğuğun şiddeti anlaşılabiliyor... Elimi silecek eyledim elin camına... Aaa, o da nesi? Sonbahar adı altında bah'a sızan casus yaprak öbeğinin üstüne uykusuz bir beyaz kedi yeni doğurduğu iki yavrusuyla yerleşmiş.

Yaz aylarını mahallenin kedilerine karşı amansız bir savaş vererek geçirmişim, ektiğim çiçek tohumlarını, soğanları eşeleyerek bah'ıma kenef muamelesi yapmalarına engel olabilmek için en hunhar planlar kurmuşum, baş edememişim. Bir kedi nefretini geliştirmekle kalmışım. Uykusuz, kimbilir hangi serüvenden kurtarabildiği iki cılız yavrusuyla bah'a sığınmış, bir bakıma bana sığınmış.

Bir an duraladım. Öyle kalakaldım.

İşte bu bir an duralamalardan, öyle kalakalmalardan geliyor başımıza galaktikasal felaketler.

Bu bir anlık gaflet sırasında, tanışıldı. Annenin adı Uykusuz. Yavrular biraz büyüsün'e dek onları korumak için gece gündüz göz kırpmıyor, bulduğu yiyeceği onlara getiriyor, çok gerekmezse kendi yemiyor. Yavrulardan biri duvarın dibinden ayrılmıyor, demek adı Duvardipçi... Bah'ta yetişen tek bitki kaktüsün başı gitmiş, ikinci yavru kaktüsün dibini eşeliyor, anlaşıldı bunun da adı Kaktüsseven.

Gregory Peck ağbim olsa benim yerimde, alır karabinayı, Uykusuz'u gözünden, Duvardipçi'yle Kaktüsseven'i alınlarından vurur ve yanılmayın bunların böyle küçük şirin göründüklerine birdenbire büyür kaplan olurlar, panter olurlar, derdi, the end. Karabinanızı temizlemeyi unutmayınız.

Süt şişesinin dibinde kalan süt bir gereksiz kaba koyularak içine ekmek doğranacak, bu yavrulara verilecek, çare yok, doğurmuş bir kere yosma, aptal karı, bana mı sordun da gittin yattın Sarman'ın altına?

Uykusuz birden sanki dediğimi anlamış gibi gözlerini gözlerime dikti, dili çözüldü:

–Sanki Sarman bana fikrimi sordu? Kasabın köşesinde duruyordum, arkadan geldi, şak işi bitirdi...

–Bırak bu Tan Gastesi numaralarını... İstemesen olmazdı.

Ayrıca niçin kediyle kedi oluyorum, birden başımı çevirdim. Gözümü uykusuz gözlerinden uzaklaştırdım. Hiç tanışmamışız gibi yaptım. Ben bunlara bugün süt verirsem, yarın arkadaş olunacak, elimi ayağımı yalamaya başlayacaklar, Duvardipçi büyüyüp duvar dipçilerine sıçmaya, Kaktüsseven irileşerek Bitkiyaşatmaz'a dönüşecek, ben onları kovucam, onlar gene gelecekler. Yazın kapı pencere açılacak, birden eve duhul olup hayatıma girecekler... Hayır, yufka yürekliliğin, sütlaç gönüllülüğün sırası değil. Pis pis baktım Uykusuz'un gözünün içine. Hiç kedi sevmem, ben sizin bildiğiniz adamlardan değilim. Defolun.

Tıraş oldum, çıktım evden.

Akşam koşa koşa geldim eve, aklım kedilerde, Kaktüsseven ve Duvardipçi büzüşmüşler öbek sonbaharın ortasına, birbirlerine omuz vermişler, iki zavallı yavrucak, uyur gibiler. Anne ortada yok... Cık, cık, cık... Bir şey olacak bu yavrulara burda... Bir sigara yakıp, bari anne Uykusuz gelene dek yavruların gözetimini yapmaya karar veriyorum. Onlar benim onlara bekçilik yaptığımı bilmedikleri sürece bu denli ilgi göstermenin bir sakıncası olmayacağı düşüncesindeyim. Zaten ilgilendiğimi belli etmiyorum, hiç oralı değilmiş gibi sigara içip camdan bakıyorum, bakar bakarım... Uykusuz sanırım akşam yemeği derdinde, bir şeyler bulup getirecek bunlara... Bulsun getirsin. Yemeklerini de ben verecek değilim ya...

Uykusuz uykusuzca ve eli boş dönüyor. Beceriksiz karı, bu denli ecnebinin oturduğu, kiraların dolarla ödendiği, çöplerin gayet besleyici olduğu semtimizde bir kemik parçası bile bulamadı şu zavallı yavrulara... Bu mevsimde doğurulur mu salak karı, Aralık başladı, kar bekleniyor. İnşallah bu gece kar yağar, hepiniz ölürsünüz, ben de kurtulurum.

Dolapta bir balık olacak, dünden kalma. O balıkları bir gastenin üstüne koyup, onlarla hiç laubali olmadan, hatta küsmüşüz gibi önlerine pat diye atıp hemen içeri kaçsam, onlarla pek ilişkiye

girmiş de sayılmam. İşte böyle soğuk bir Aralık akşamı duygusallığı bana bu gafil adımı da attırdı. Koydum balıkları önlerine, hızla kaçtım içeri. Durumu camdan irdelemekteyim. Uykusuz kokladı, beğendi, başladı parçalamaya... Yavrular geldiler, yesek mi yemesek mi durumu, analarına baktılar, o yiyor, demek ki yenilebilir bir şey. Duvardipçi ve Kaktüsseven balıkları yalamaya başladılar. Isıramıyorlar, daha tam oluşmamış dişleri besbelli...

Birdenbire karanlıkta zor ayırt edilen, yaz boyu beni delirten gri kedi, ki ismi Friedman'dır, balıkların tepesinde belirdi.

Uykusuz onun farkında değil. Friedman'a olayın farkında olduğumu ve benim kedilerimi rahat bırakmasını ihtar için cama tık tık yaptım. Friedman bir an bana baktı. Camı tıklamama Uykusuz da baktı. Fakat Uykusuz'un bana bakışı ve yeniden başını balıklara indirişi o kadar ağır ağır ki, bu uzun süre içinde, Friedman dört balığı birden kaparak hızla uzaklaştı karanlıkta. Uykusuz önüne baktı, balıkların gittiğini anladı, fersizce koşar gibi yaptı Friedman'ın arkasından, hemen umutsuzca geri döndü, gazetenin balık kokan yerlerini yalamaya başladı.

Buyrun bakalım, iki zavallı yavruyu besleyelim derken, yaz boyu beni delirten Friedman'a balık ziyafeti!..

Kaktüsseven ve Duvardipçi de analarının yanına geldiler, gazetenin balık kokulu yerlerini yalamaya koyuldular.

Ben ne yapayım çocuklar, ananızın avanaklığına doymayın... Hem avanak, hem de sizi doğuruyor Aralık'ın başında. İnşallah bu gece kar yağar da siz de ölürsünüz diyalektik diyalektik...

(Ayna Merdiven, 1986)

Güneş Yiyen Çocuk

Kilisenin yanındaki köprüden suyun öbür tarafına geçtik. O tarafa vuruyordu ikindi güneşi. Suyun kıyısındaki çayıra yayıldık. Kitaplarımızı açtık, gerinerek okumaya koyulduk.

–Saat kaç? dedi Georges.

–Bize ne? dedim.

Georges'la aramızdaki ilişki sanki bir efendi köle ilişkisi. Konuları noktalayan cümleyi ben söylüyorum. Bunun son cümle olduğunu vurgulayarak tonluyorum. Georges anlıyor, kadife gözlerini Hüseyin Rahmi'nin bir romanındaki arap lala gibi mahcup önüne deviriyor, konu kapanıyor. Bana böyle düşündüren belki de Georges'un zenci olması. Anası afrikalı. Georges'a bakıp bulmak mümkün anasının ne korkunç güzel bir zenci kadın olduğunu... İşte bu güzelliğe dayanamayan bir soylu fransız zamparası Georges'un babası, mösyö dö bilmemne de la bilmem nere, şatoları var. Derken Georges'un anası ölüyor, babası bir beyaz frenk karıyla evleniyor. Georges evdeki tek zenci... Çocukluktan kalma Georges'un utangaçlığı, ezikliği. Onun bu hali benim buyurgan tavrıma uyuyor, emir komuta zinciri içinde arkadaş olduk.

–Georges! Sigara! diyorum. Hemen çıkarıyor, uzatıyor. Önceleri yakmıyordu, onu da öğrettim, hemen yakıyor.

Sınıf arkadaşıyız Georges'la. Aynı yazarlara tavız. Aynı filimlerden hoşlanıyoruz, aynı parasızlığı kırışıyoruz. Ben ülkenin yabancısıyım, Georges vatandaşı, fakat renk bakımından benden yabancı, kıtanın yabancısı.

Martın son haftası, dağlarda karlar erimiş, ırmak yükselmiş gürül gürül akıyor, güneş kemiklerimizi ısıtmakta. Bir küçük çocuk geldi, yanıbaşımıza oturdu. Beş ya da altı yaşında. Göz göze geldik. Kaçırdım gözümü.

Irmağın karşı kıyısına bir şarapçı geldi oturdu. Ceketinin cebinden şarap şişesini çıkarmaya uğraşıyor, beceremiyor, cep ile cebelleşiyor, cep şişeyi bırakası değil, şarapçı şişeyle cep arasındaki

bu anlamsız aşka son verme çabasında, neyse çekiyor çıkarıyor şişeyi... Şişe boş... Plastik tapayı açıyor, dikliyor boş şişeyi, o da anlıyor şişenin boş olduğunu, fırlatıyor şişeyi ırmağa, cep üzgün... Georges çocukla ilgileniyor:

–Adın ne senin?

Çocukta yanıt yok. Bir kır çiçeğini koparmaya uğraşıyor minicik eli, koparamıyor. Georges koparıp veriyor çiçeği çocuğun eline.

–Nerede oturuyorsun sen bakim?

Çocuk sanki Georges'la küs. Georges buna da üzülüyor. Niye küs olsun, tanışmıyorlar ki! Ama işte Georges'un böyle osuruktan nem alınganlıkları var. Sonunda konuşturuyor çocuğu. Bir yugoslav işçisinin oğlu, ismi Bobav, kem küm konuşuyor, kimi zaman beklenmedik biçimde düzgün cümleler kuruyor. Yugoslav oluşu, bir işçi çocuğu oluşu daha da sarıyor bizim cumartesi ikindisi parasızlık duygusallığımızı, üç arkadaş yürümeye başlıyoruz suyun kıyısında.

–Karnım aç! Öğlen bir şey yemedim ben! diyor Bobav. Duralıyoruz. Parasızız. Bakışıyoruz. Georges elini cebine atıyor, beş santim çıkıyor. Bobav beş santime bakıyor, sonra büyük bir adam gibi önüne indiriyor gözlerini.

–Haydi bize gidelim! diyerek tutuyorum Bobav'ın elini. Bir sıcacık sarılıyor çocuk elime, ağlayacağım. Georges'un gözleri çoktan sulandı, benimle göz göze gelmemeye uğraşıyor. Su boyunca konuşmadan yürüdük. Kilisenin yanındaki köprüden suyun beri tarafına geçtik. Eve geldik.

Mutfakta bir poşet çorba buldum, dolapta haşlanmış bir tabak bezelye. Ceplerimi karıştırdım, yetmiş santim çıktı. Değersiz santim koleksiyonumu Georges'a vererek onu ekmek almaya yolladım.

–Çorba sever misin? Çorba! dedim çocuğa. Başını salladı. Anladı da mı salladı, benimle kafa mı buluyor, tam anlayamadım. Sandalyenin ucuna tünemişti. Kepini, mantomsu ceketini çıkardım. Şöyle bir adam gibi oturttum onu sandalyeye.

–Bak lavabo var orda, elini yıkamak istersen...

Atladı sandalyeden, saldırdı suya. Sabunu köpürttü. Elini yıkamaktan çok suyla sabunculuk oynar gibi bir hali vardı, bıraktım oynadı, sonunda elini duruladı, kuruladı, geçti oturdu sandalyeye. Ben bezelyeyi ısıttım. Kaynayan suyu çorba eyledim. Georges ekmeği getirdi. Kurduk çocuğun sofrasını. Bizden rahatsız olmasın diye birer sigara yakıp başka şeylerden konuşmaya koyulduk, fakat göz ucumuz Bobav'da. Yiyor mu? Nasıl yiyor? İyi yiyor mu?

Çocuk ekmeğe yumuluyor, çorbayla bezelyenin tadına bakar gibi davranıyordu. Çatal eline büyük geliyor, kaşık ağzına sığmıyor, ama gene de beceriyordu yemeyi, aferin Bobav. Bir bezelye tanesi yuvarlandı yere. Sıkıldı, bakındı, bulmak istiyordu.

–Boşver Bobav!

Boşverdi. Hemen sonra bezelyeden bıktı, çorbayı öyle bıraktı, ekmeği elinden bırakmıyordu. Çocuğun karnı doydu artık oynaması gerek diye düşünen Georges, çantasından takma sakallar, takma burunlar, gemici şapkaları, gözlükler ve makyaj kalemleri çıkardı, hepsini döktü ortaya, üç çocuk oynamaya başladık. Georges en çocuk. Bobav makyaj kalemleriyle odanın duvarına resim yapmaya başladı.

Bacası yan yatmış bir ev, bir gemi, kıpkırmızı bir deniz, köprü, uçan bir tavşan, yeşil bir ördek... Sonra bir güneş çizdi... Bir daha... Bir daha... Bir sürü güneş çizdi çocuk, rengârenk güneşler. Her güneş çizişinde bir kahkaha atıyor, Georges buna bayılıyor:

–Haydi bir tane daha çiz! diyor. Bobav yeni bir güneş çiziyor, kahkaha atıyor, Georges daha büyük bir kahkaha atıyorken çocuk birden duruldu. Ne oldu dememize gerek kalmadan da konuştu:

–Ben güneş yemeye bayılıyorum!

Yugoslav çocuğun dili iyi bilmediğine hükmederek:

–Güneş yenmez! diye düzelttik.

–Yenmez olur mu? Yenir! diye çıkışıyor Bobav. Biz Georges'la bakışırken de ekliyor:

–Bugün öğlende güneş yedim ben!

Bakışıp kalakalıyoruz Georges'la. Bobav bir kahkaha atıyor.

(Ayna Merdiven, 1986)

gerçekte dolaşan düş
hem var hem ellenilmez
bu kırmızı bir ışık
akıl ile geçilmez
peki akıl sizin olsun
geçiyorum bir ki üç

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

temizlik var evimizde
bilmiyorum bethoven seviyor mu
gümüşhaneli fidan hanım
ama silip süpürüyor işte
bethoven eşliğinde
elinde olmayan ekonomik nedenlerle
ev özlediği temizliği fakir özlediği evini yaşıyorlar birlikte
onsekiz mayıs cumartesi
fidan hanım yıkadığı gömlekleri terasa astı
bir açıyor bir kapıyor kararsız hava
içtiği bir madensel bixi-cola madensel kabını
lazım değilse alabilir miyim diyor fidan hanım
kumbara yapacakmış çocuklarına
al tabii fidan hanım biz onları atıyoruz
demek çocuklara kumbara olacak
bu salak bixi-cola kutusu
vay anasını
ikinci boğaz köprüsünün ayağı inşaatı yüzünden
gecekondusundan atılıyor fidan hanım ve kocası ve çocukları
gerede'ye taşınıyorlarmış
oradan çalışmaya gelecekmiş gene de
ismi fidan kendi devetabanı kadın

gerede'de iş aramak hiç gelmiyor aklına
abla diyor bana arasıra sonra düzeltiyor ağbi diye
hep ablalar var temizliğe gittiği öbür evlerde
sonra böyle evde güpegündüz oturan ağbi yok ki
evet ama bizim evin ablası yok fidan ağbi
zambakların suyunu değiştirdim
saplarının ucundan az biraz kestim
yayıldı masama zambak kokusu
fidan hanım terasa çıktı karşı tepelere baktı
işte dozerler gelmişler
öyle kalakaldı hüzünlü teknolojiye hırs bakarak
on gün sonra orada temel atılacak
korkunç bir şey insanın evinin dozerle yıkılması

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

adı muzır
kendisi kendi adından hoşnut kurul
çağdışı bir çıban başvermekteyken ülkemde
şairin kalemi neşter atmış yaraya
bana muzır diyen kurul
senin adın muzır değil mi

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

adliyenin kapısı mermer direksiz
adliye zaten kiracıdır orada
adalet temel direksiz
yargıç üzgün savcı suskun
müvekkil mütevekkil
yargıcın arkasındaki pencereden
bir evin balkonu görünüyor
balkonda sardunyalar fesleğenler
kışın boş saksı gibi duruyordular
ilkbaharda azdılar
yazın susuz kaldılar
sonbaharda son bir bahar yaşıyorlar
dört mevsim oldu
sürüyor muzır müzikal mahkemesi
vivaldi gibi gidip geliyorum
şişli adliyesi'ne
suçumuz belli değil
uygun bir suç aranıyor fakire

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

bir akdenizli hatta biraz fransız
bir güzellik var toros oteli'nde
daha sonra duvar kâatlarıyla bozulmuş
motosikletler cozurdamakta
asfaltta gezer elektro sivrisinek
dekor kurmaya gidilecek
açıkhava tiyatrosu'na
fakat hava çok sıcak
günün dönmesi bekleniyor
otel odasında yarı çıplak aylaklık
otel penceresinden sarı tafta bir sıcak
sahil kemal restoran'da yemek yerim
servis olarak illaki geliyor masaya
limona arkadaş bir öbek maydanoz
beyaz beyaz taşlardır mersin limanı
yangın bir yel hem müstehcen
hem esiyor tersine
yakışıyor mersin'e
ve fakat uçuruyor panoları
deviriyor dekoru
sersem ediyor adamı
insan birden âşık olabilir yoldan gelip geçene
dokuzyüzseksenyedi dört haziran perşembe
limanda demir atmış kapetan martinovic yugoslav şilebi
belgrad'da galip balkar'ı vuran levonyan
serbest bırakılmış yugoslav makamlarınca her nedense
ferhangi şeyler 75. oyun mersin'de
gri bir şalvar giyerim artık pantolon yerine

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

parasız ve alkollü olarak girmek istemiş
bandırma'da ferhangi şeyler oynanan sinemaya
adi zabıtalar engel olmuşlar
altı haziran dokuzyüzseksensekiz adi zabıta vakası
işcan kasal çok efendi bir serseri
alkollü ama saygısı yerinde
imzalı resim derdinde
kitapları olmayanlar vesikalık imzalarlar
bak benim kitaplarım var
adına imzalı hediye
bir ayna merdiven
kitabıyla başlıyor
edincikli ham adamın eğitimi

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

giriyorum dar mekâna
loş ve fakat gayet hoş
bir med cezir yağlı güreş
sen hâla dünyanın dönüşüne şaş
galilesi'ni sevdiğimin kuşu
cemreler asansöre bindiler bile
kendin yaz kendin ye
çok acayip konstantiniye
at denize ıslansın şiirler kenti
herkes banker bir beyoğlu günaydın

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

çarşamba'dayız
haziranın onbeşi çarşamba
yeşilırmak kıyısında
saray sineması'nda ferhangi şeyler
şakır şakır yağmur yağıyor
eski köprüyü geçiyoruz
çay mahallesine sapıyoruz
eczacı süleyman beyin evi metruk
özel idare binası yıkılmış
yerine apartman yapılmış
saadet hoca'nın evi terk edilmiş
bahçelerden güller sarkmıyor yola
salih zeki bey öleli çok olmuş
bizim evin ön bahçesi yok
yol olmuş
bahçenin demir kapısı
evin hane kapısına dayanmış
nasrettin hoca bir durum
çift kapıdan geçilerek zor giriliyor eve
işte cemile ablam
büyüdüğüm arka bahçe
küçük fidanlar dev ağaçlar olmuşlar
akşam maç gibi başlıyor oyun

çarşamba'da oynamaktan mutluyum
çarşamba diyaleğiyle girişiyorum geç kalma öyküsüne
deli gibi alkışlıyor hemşerilerim
hoşgeldin la yiyenim
gece yeşilırmak kıyısında şehir kulübünde
sofra kurdurmuş mahmut semizoğlu
sıfır iki de zor kalkıyoruz muhabbetten
gece geç geliyoruz ünye'ye
çok eski bir yaz tatilinde gibiyim
ürer otel'e inerken ekip
ben evime geliyorum elimde turne çantam
anahtarla açıyorum kapıyı
odama çıkıyorum annemi babamı uyandırmadan

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

ordu sinemasında filim oynuyor
turist otel'de dinlenceye geçiyorum
gazeteler taranıyor duş alınıyor kamerayı şarja bırakıp
yemeğe iniyorum otel lokantasına
çarşamba lisesi'nden aydın çalışkan
mühendismiş ordu toprak mahsülleri'nde
evlenmiş iki çocuk memuriyet
cuma namazına gidenler müdür oluyor
ben gitmiyorum diyor
karısıyla matineye geliyor
ordu sineması büyük
salon boş gibi
ikinci oyun da pek heyecanlı olmuyor
ordu'da da suskun geçiyor ferhangi şeyler
turist otel'de sofra kurup içiyoruz ekiple
bir sinmişlik var karadeniz izleyicisinde
devrisi sabah aydın çalışkan'ın evinde pide
aydın'ın da katılmasıyla yola çıkılacak giresun'a
müdür ertaç'ın arabasının aküsü intihar ediyor
tam ordu'dan çıkarayak
ordu sanayi çarşısından hüzünlü çırak manzaraları
yolda deniz molası
ikinci girişimiz bu yaz karadeniz'e
haziranın onsekizi cumartesi
geliyoruz giresun'a giresun oteli
televizyonda haberler
özal'a suikast girişimi
burnu bile kanamıyor
fakat özal artık gazi özal

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

uy giresun giresun dibi kalaylı
dibi kalaylı dibi ka
ilk gelişim giresun'a ilk ge
ferhangi şeyler 243. oyun
giresun şehir sineması 18.30
haziran onsekiz cumartesi
ön sırada birileri pis bakıyorlar
pis ba
ikisi fotoğraf makineli biri bıyıklı
biri bı
yerlerinden kalkarak sahneye dayanarak
flaş marifetiyle çekiyorlar vesikalık fotoğraf
vesikalık fo
lazlar için dario fo
birkaç flaş mülayimim
ilk gelmişim giresun'a
hem naifim
sanırım ki yerel gastecilerdir
yerel ga
özümde çok naifim
öz na
önlem olarak puştum
dört bir yanım irtica
uy giresun giresun dibi kalaylı
ilk gelmişim ecnebiyim bu diyarda
ecnebiyim di
ecnebiyim yar
sanırım ki yerel gastecilerdir kalmam kusurlarına
gel gör ki sürer gider flaş marifetiyle oyuna tecavüz
kesmek zorunda kalırım
kesmek ka
bak kardeşim

ben sana değişik pozlar vereyim
sen çek çekebildiğince
sürdürelim oyunu senin çekmen bitince
men biti
sen devam et diyor bana
men biti
hiç de yerel değil tavrı
men biti
hangi gastedensin diyorum söylemiyor
niye söylemiyorsun ayıp bir gastede mi çalışıyorsun
mecburen söylüyor
tavırları çok özel meğer samsun'dan gelmişler
tercüman gazetesinin muhabiriymişler
sinin mu
rahatsız oluyorum artık fotoğraf çekmeyin
rahatsız oluyorsan çıkma sahneye oynama küstahlığı
birden çakar şimşekler
birden ça
oynamıyorum deyip terk ederim sahneyi
oyun durur gereksizce polis gelir şikâyetçiyimdir
sinin mu grubu salondan çıkarılır oyun sürer gene girerler
gene çıkarılırlar karakola gidip şikâyetçi olurlar fakirden
matine suare arası bitişikteki karakoldayım suratım fondötenli
ifadeler verilir
sinin mu grubu alkol muayenesi ister
hastane az ilersi
gideriz muayeneye
ben temiz çıkarken
sinin mu grubu alkollü çıkar

hastaneden koşa koşa dönerim
karakol ve hastaneden ötürü geç kalmanın
öyküsüyle başlar
244. ferhangi şeyler
yarın giresun adliyesi'nde mahkememiz var
uy giresun giresun
dibinin kalaylı olduğu kesin
bir şehre ayak basıp mahkemelik olmak da var yusuf'um

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

haziranın ondokuzu pazar sabah sabah
mahkememiz var giresun adliyesi'nde
aynı akşam oynuyorum trabzon'da
ferhangi şeyler 245. oyun
karakolda buluşuyoruz
geceyi aynı otelde geçiren
otel lobisinde birbirine pis bakan
davalılar ve davacılar
ve oranın eşrafından galatasaraylı apo tirali
onbire doğru sevkediliyoruz adliyeye
pazar günü adliye kapalı
bekliyoruz bahçesinde
açtırılıyor
savcı geliyor elinde telsizle
sözlü ifade
alkol muayenesinde sarhoş çıkan tercüman muhabiri
bu ferhangi adam başbakanımıza şişman diyor suçlamasında

çok muhterem savcı beyin yanıtı çok güzel
başbakanımız zayıf değil ki evladım
filimlerde olur yalnız böyle şey
hiç şap diye alnından savcı öpesiniz geldi mi adliyede
alkol muayenesinde sarhoş çıkan tercüman muhabiri
sürdürüyor suçlamayı cumhurbaşkanımıza hakaret etti diye
çok muhterem savcı bey sanki nasrettin hoca
o sanatçıdır bir üslup içinde söyler espri olur
sen söylersen hakaret olur
diyerek kapatıyor konuyu
alnından şap diye öpemediğim kahraman savcı
biz davacı olmuyoruz
fakat savcı davacı
oyunun oynanmasını engellemekten
kesintiye uğramasına sebep vermekten
sarhoş muhabire açılıyor bir güzel kamu davası
biraz da kamu sahip çıksın kimi davalara
apo tirali müdür ertaç ve fakir balık yiyoruz
karadeniz'in tek adasının karşısında
teşekkür ederiz apo
eyvallah lan dibi kalaylı giresun
eyvallah sayın savcı
karadeniz kıyısından
yeşil ile mavinin arasından
başımız dik varıyoruz trabzon'a

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

yirmibeş eylül perşembe
trt'ye gidiyorum kuruçeşme'ye
varsayalım ismail durumu
denetçi bey metinde ne kadar espri varsa
üstünü çizmiş
ok çıkmış yanına
kendi ilkokul türkçesiyle
nasıl söylenmesi gerektiğini belirtmiş
ben demişim
sabah çöpçü vakitler
denetçi amcam şöyle düzeltmiş
sabah çöpçülerin çöpleri aldığı sırada
o amca oynasın dedim
gülüşüldü
bunda gülünecek çok şey var
buyrun beyler gülünsün
televizyona çıktığımın devrisi günü
kapıcı kesip yolumu hesap soruyor
bu hafta o kadar komik değildi
komik yerleri kesmişler
kim kesiyor niye kesiyor
gibi soruları var kapıcının
bu koşullarda varsayamıyorum ismail olmayı
isterseniz gelip haberleri sunayım trt'de
haberler komik değil diye yolumu kesecek değil ya kapıcı
çok haklısın diyorlar
ankara'yı arıyorlar
gak ediyor guk ediyor
sonunda razı oluyor ankara'daki
bırakın bildiği gibi çeksin deli

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

rum elinin hisarından kalma bir rutubet kâğıda yazıyorum
bunları
bir aralık ayında sığındığım zigurattan
bir aralık yağmuruyla kaçıyorum
gene cumartesi gene matine suare
aralığın yirmisi yıldırım operasyon
seksenyedinin son günleri
gene mukavva kutulara sığındı kitaplar
yusuf dedemin yazıhanesi
kuledibi'ne kenan ustaya cilaya gitti
rum elinin hisarından arnavutun köyüne ataköy üzerinden
taşınma
durup dururken ataköylüyüz B/8 Blok Daire 108
en son adresimiz
ferhangi şeyleri 174. kez oynadığım gün
istanbul'u satıyorum'un prömiyerine üç gün kala
iki arada yirmidört derede deryaengiz bir taşınma
insanoğlu kuş misali rum elinin hisarında kahvaltı
ataköy'de akşam drinkleri
radyo gene aynı radyo çalan müzik gene aynı
kiracılık konusu kapandı yaşantımızda
orkinos hanımla ilişkimiz son buldu
evsahipsiz bir yaşamak başladı hü

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

MAHMUT– Şu Taksim Parkı'na bakın kardeşim!

–Üçü Taksim Parkı'na bakarlar. Birbirlerine bakarlar.–

MAHMUT– Şu hiç gereksiz Taksim Parkı'na bakın kardeşim.

ÜMİT– Sonra şu cadde ne kadar geniş tutulmuş, değil mi?

MAHMUT– Taksim Parkı'nın yerine, bir kat otoparkı yapılsa, yirmi katlı...

ATALAY– Yirmi beş katlı...

ÜMİT– Kırk katlı!

MAHMUT– Elli katlı bir kat oto parkı yapılsa.. Taksim'de en önemli sorun oto-park sorunu...

ÜMİT– Evet. İlle yeşillik, ille çiçek görmek istiyorsa insanların canı, kat otoparkının dört bir yanına beton saksılar yapılır, içine incir dikilir.

ATALAY– İncir mi?

ÜMİT– Fesleğen demek istedim, yani. Çiçekler içinde bir kat oto parkı!

MAHMUT– Zigurat gibi.

ÜMİT– Evet!

ATALAY– Şairane!

MAHMUT– Sonra şu koca koca ağaçlar! Şu geniş kaldırımlar! Resmen arsa ziyanlığı.

ÜMİT– Ziyanlık ne kelime, düpedüz spekülasyon kardeşim!

MAHMUT– Keseceksin bu ağaçları kökünden, bak odun karaborsası kalıyor mu?

ATALAY– Eski ağaç bunlar, tam sobalık.

ÜMİT– Sonbaharda yaprak dökerek kenti kirletmeleri de önlenmiş olur.

ATALAY– Benim en sinirimi bozan şu çıkmaz sokaklar... Madem bir yere çıkmıyor, sokağa ne gerek var?

MAHMUT– Hiç işte... Kızlar misket yuvarlasın diye korunmaz ki bu daracık daracık sokaklar...

ÜMİT– İnce narin, gökdelenler dikilebilir, yerlerine.

MAHMUT– Tabii canım. Bir çıkmaz sokağın nesi var. İki gökdelenin sesi var!

ATALAY– Evet, çok doğru.

ÜMİT– Aslına bakarsanız, yani insan böyle buradan bakınca fark ediyor, şu Dolmabahçe ve Topkapı sarayları da ne kadar çok yer kaplıyorlar.

MAHMUT ve ATALAY– *(birlikte iç geçirirler)* Aslında.. Evet!

ÜMİT– Hayır, yanlış anlaşılmasın, saraylarımız korunsun, korunmasın demiyoruz, tarihimize sahip çıkmalıyız kardeşim. Ve fakat sarayların çevresinde ne kadar çok boş ve ölü alan var onu demek istiyorum.

MAHMUT ve ATALAY– *(birlikte)* Evet!

MAHMUT– Taa Sultanahmet'ten Sarayburnu'na kadar, az yer değil ki sonra... Şu Gülhane Parkı!

ÜMİT ve ATALAY– *(birlikte iç geçirirler)* Yaaaa!

MAHMUT– Yani, ayıptır düşünmesi, üç tane bitli şebek, iki uyuz deve, bir abazan aslan dolanıp dursun diye, böyle bir arsa kullanılamıyor.

ATALAY– Ondan sonra aslan, çoluğa çocuğa saldırıyor...

MAHMUT ve ÜMİT– Hiç işte!

ÜMİT– Bence Gülhane Parkı korunabilir, çünkü ne de olsa tarihi bir yer... Zamanı vaktinde orda, şey okunmuş... Ney okunmuş?

MAHMUT– Ferman.

ATALAY– Evet... Yavuz Sultan Selim zamanında.

MAHMUT– Hayır efendim, Fatih Sultan Mehmet zamanı.

ATALAY– Çok eski yani.. Onu demek istiyorum ben.

ÜMİT– Tazminat Fermanı... III. Ahmet zamanı!

MAHMUT ve ATALAY– Öyle mi?

ÜMİT– Gayet tabii, çeşmesi de var ya III. Ahmet'in... Tarihi fermanı, Gülhane Parkı'nda Merzifonlu Kara Mustafapaşa okuyor...

MAHMUT– Bence paşası padişahı önemli değil kardeşim... Madem tarihi bir yer, yani ille korunmak isteniyor, Gülhane Parkı korunabilir. Dört bir yanından sütunlar çıkarılır, üstü kapatılır, alt kat Gülhane Parkı olur, onun üstüne otuz kat çıkılabilir. Oraya koskoca bir kent kurulabilir: Gülhane Sitesi! Düşünebiliyor musunuz?

ATALAY– Müthiş olur!

MAHMUT– Dikkat ederseniz, açısı çok güzel, otuzuncu katın ön cephesi taa Karadeniz'e kadar görebilir.

ATALAY– Nefis bir şey olabilir.. Arnavutköy, Bebek, İstinye, Beylerbeyi ve benzerbeyler ayaklar altında...

ÜMİT– Peki şu İtalyan Kilisesi'ne ne diyorsunuz siz?

MAHMUT ve ATALAY– Hiç işte!

ÜMİT– Az yer değil ki işgal ettiği!

MAHMUT– İtalya mı burası? Gâvur muyuz biz? Roma'nın göbeğinde cami var mı?

ATALAY– Var.

MAHMUT– Öyle mi?

ÜMİT– Yoktur.

MAHMUT– Yoktur yoktur!

ÜMİT– Olsa bile ne yazar canım? Papa gidip Mehmet Ali Ağca'yı affettikten sonra... Oturup onunla konuştuktan sonra, İtalya'da cami olsa ne olur, olmasa ne olur?

MAHMUT ve ATALAY– Öyle ya!

ÜMİT– Sonra, şu Spor Sergi Sarayı'nın çevresi... Üstü... Orduevi kadar yükselinebilinir...

ATALAY– Gayet tabii.

MAHMUT– Şu gazhaneye bakın allahaşkına! Sanki gazhane yapılacak başka yer yok... Sanki Kabe taşı da kımıldatılamıyor. O gazhane çirkinliği Londra asfaltına alınsa ne olur?

ATALAY– Londra asfaltında yer mi var?

MAHMUT– Sözgelişi söylüyorum efendim, Edirne'ye alınsa ne olur?

ÜMİT– Almışken daha ileri alalım, verelim Bulgar'lara kurtulalım.

ATALAY– Evet yani!

ÜMİT– Ya Dolmabahçe Çiftlik Parkı!

MAHMUT ve ATALAY– Evet yani!

ÜMİT– Ne Çiftliği? Nerde Çiftlik? Ne parkı? Dolmabahçe Çiftlik Parkıymış...

MAHMUT– Bütün yıl boş durur, yılda iki üç ay, kıçıkırık bir sirk gelir. Mısırcılar, kokoreççiler, bir rezalet... Yani Luna-Park! Şehir merkezinde lunaparkın işi ne kardeşim? Gitsinler Florya'ya kursunlar! Çekmece'ye kursunlar!

ÜMİT ve ATALAY– Evet yani!

MAHMUT– Ya şu İnönü Stadı gereksizliği? Kaç dönüm yer! Futbol olsa ne olur olmasa ne olur?

ÜMİT– Olmasa çok iyi olur.

ATALAY– Evet yani, eskiden futbol mu vardı?

MAHMUT– Futbol neymiş? İngiliz uydurması... İt dalaşı... Madem peşinden koşacaksın, niye tekmeliyorsun topu?

ÜMİT VE ATALAY– Hiç işte!

MAHMUT– Yani, ayıptır söylemesi, allah günah yazmasın, fakat ne kadar önemli bir mıntıkayı, ne biçim işgal ediyor şu Karacaahmet Mezarlığı!

MAHMUT-ATALAY-ÜMİT– *(birlikte iç geçirerek)* Aaaaah! Aaah!

ÜMİT– Arkasındaki şehitlik?

MAHMUT-ATALAY-ÜMİT– *(birlikte iç geçirerek)* Aaaaah! Aaah!

MAHMUT– Şöyle bir yükselebilse orda Karacaahmet Sitesi, Yalova ayaklar altında...

ATALAY– Uludağ burnunuzun dibinde!

ÜMİT– İyi havalarda, Bandırma, Erdek, netlikle seçilir!

ATALAY– Ya şu Eyüp Mezarlığı!

MAHMUT– Edirnekapı Mezarlığı?

ÜMİT– Kulaksız Mezarlığı?

ATALAY– Feriköy Mezarlığı?

MAHMUT– En sinir bozanı Rum Mezarlığı!

ATALAY ve ÜMİT– Evet yani!

MAHMUT– Kıbrıs sorunu bile hallolmamışken!

ATALAY ve ÜMİT– *(birlikte, isyankâr)* Evet yani... Evet yani...

MAHMUT– Ya şu Ermeni mezarlığına ne buyrulur? Diplomatlarımız sapır sapır vurulurken...

ATALAY ve ÜMİT– *(en isyankâr)* Evet yani!

ÜMİT– Ayrıca o kadar dağınık gömmüşler ki... Şu Eyüp sırtlarına bakın, arsa heba olmuş. Daha bitişik düzen gömülebilirlerdi...

ATALAY– Darmadağınık, disiplinsiz bir gömme düzeni uygulanmış.

MAHMUT– Tamamen, Selahaddin Eyyübi'nin taktik hatası, dağınık savaş taktiği uygulanmış. Öleni öldüğü yere gömmüşler, dağlar tepeler olmuş mezarlık. Düşman üstüne saf saf gelinse idi, saf saf ölünse idi, blok halinde gömülse idi!

ÜMİT– Bence dik gömülse idi, ne kadar çok yer kazanılabilirdi.

ATALAY– Zaten herkese ayrı ayrı mezar yapılması da çok saçma.

MAHMUT ve ÜMİT– Hiç işte!

MAHMUT– Her ailenin küçük şirin bir mezarı olsa... Uzun ve şık bir mezar taşı, o aileden öleni oraya gömersin, mezar taşına adı eklenir, olur biter.

ATALAY– Daha derli toplu olur. Disiplinli olur.

ÜMİT– Her cenazede mezar masrafı olmaz, ekonomik olur.

MAHMUT– Memleket kalkınır, yahu!

ÜMİT ve ATALAY– Evet.

MAHMUT– Edirnekapı Mezarlığında, özel aile kabristanları var. Çepeçevre duvar çekmişler. İçinde ağaçlar, mağaçlar..

MAHMUT– *(sözlerine devamla)*... Üç küçük mezar! Çüş yani! Yuh yani! Bu ne lahana, bu ne ıspanak turşusu? Olmaz ki kardeşim, ayıp denen bir şey var, üç mezarcık için bu kadar dönüm yer işgal edilmez ki! Gaspedilmez ki!

ÜMİT– Gasp tabii canım... Resmen gasp! Resmen arsa spekülasyonu! Allah günah yazmasın, ölmüş insanlar olaya alet edilerek, arsa spekülasyonu yapılıyor.

ATALAY– Günah yahu, herşeyden önce günah!

ÜMİT ve MAHMUT– Evet!

ATALAY– Vallahi kardeşim, bana yetki versinler, ben o Edirnekapı Mezarlığını, disiplinli bir şekilde, bir gecede Tekirdağ'a taşırım.

MAHMUT– Bence taşımışken, Kırklareli'ne hatta sınıra almak gerek!

ÜMİT ve ATALAY– Evet!

MAHMUT– Şu Yıldız Parkı da, öyle bomboş duruyor!

ÜMİT– Bir işe yarasa gam yemiycem. Sivilceli oğlanlar ağaçların dibinde sivilceli kızları mıncıklıyorlar...

ATALAY– Fuhuş yuvası canım... Sokacaksın bir aşağıdan, bir yukardan iki grayder...

–Üçü birden Yıldız Parkı'na bakıp iç geçirirler.–

MAHMUT– Bu Yıldız Parkı'ndan, ikinci köprüyü E-5'e bağlayan bir çevreye yolu falan, bir geçse... Ortada Yıldız Parkı falan kalmaz... Kapanın elinde kalır...

ÜMİT– Eninde sonunda geçecek ordan bir yol!

ÜMİT-MAHMUT-ATALAY– *(üçü birden)* Evet yani, n'olucak bu trafiğin sonu?

MAHMUT– Şu yalılara bakın kardeşim!

–Yalılara bakar, birbirlerine bakarlar.–

MAHMUT– Şu hiç gereksiz yalılara bakın kardeşim!

ÜMİT– Güzelim Kanlıca koyunu işgal etmişler! Koskoca yalı, bahçesi, müçtemilatı, havuzu, fıskiyesi! Oooh!

ATALAY– On gökdelenlik yeri işgal ediyor!

MAHMUT– Üstelik fuzûlen işgal! Yedi bin kişinin oturması gereken yerde oturan bir yaşlı kadın... Müteveffa Kont Ostrorog'un sinirli eşi Kontes Ostrorog! Bir hizmetçi, bir uşak! Kontes bütün gün kırk iki odasını dolanıyor, acaba neyimi hangi odamda unuttum, diye... O da yılda iki ay!

ATALAY– Yılda iki ay mı?

MAHMUT– Tabii canım, Kontes Ostrorog yılda on ay Paris'te!

ÜMİT– Vay, orospu vay!.. Afedersiniz ağzımdan kaçtı!

MAHMUT– Afedersinizlik bir şey yok, lâf yerinde!

ÜMİT– Satsınlar alalım kardeşim! Kaç milyarsa verelim! Şu Kıbrıslı Yalısı'na bakın. Yıllardır sinirimi bozuyor. Kışın bomboş durur, yazın bir buçuk aylığına bir yaşlı kadın gelir, bir de yaşlı hizmetçisi. İki yaşlı karı kıçlarını denize dönüp, bütün gün dikiş, nakış... Satın diyoruz... I-ıh... Bilmem ne Paşa'nın torunlarıymışlar...

ATALAY– Zaten satsalar da yıkılamaz, tarihi eser!

MAHMUT– Bir de bu Anıtlar Yüksek Kurulu çıktı başımıza... Ona elletmem, bunu yıktırtmam... Herşey tarih anasını satayım. Orası Harunmecit'ten kalma, burası Abdüllatif'in şeyi.. Uydur uydur ebegümeci...

ATALAY– Yalan! Tamamen yalan! Nerden biliyorlar? O zamandan bu zamana yaşayan adam var mı?

ÜMİT– Hep Salâh Birsel'in uydurması?

MAHMUT– Kimin?

ÜMİT– Salâh Birsel, diye bir herif var, hep o uyduruyor bunları.

MAHMUT– Alacaksın onu, yirmi dakikalık aralarla, sürekli döveceksin bak bakalım bir daha uyduruyor mu?

ATALAY– Hiçbir konuda disiplin yok ki kardeşim, isteyen istediğini uyduruyor.

MAHMUT– Şeytan diyor, bir gece çak kibriti Debreli Neron, dağlar inlesin!

ÜMİT– *(güzel bir hayal içinde)* Çıra gibi yanar onlar!

ATALAY– *(aynı özlem içinde)* Tabii canım cayır cayır!

MAHMUT– *(iç geçirir)* Yangın Allahın emri, itfaiye olmasaydı.

ÜMİT– İyi elektrik kontaklanırsa, itfaiye gelene kadar iş biter!

–MÜZİK– Birinin çektiği bir at arabası üstünde KARTAL HASYAPAN oturmakta, araba sahneye girer. Koro arabada oturuyor olabilir, ya da arabayı onlar çekerler.–

KARTAL– Günaydın müteşebbisler!

MAHMUT ve KORO– Ooo, günaydın Kartal bey. Arz-ı hürmet ederiz!

KARTAL– Kuşlar bana dedi ki... Orda burda küçük tefek arsalar kapatıyormuşsunuz, üçünüz bir olup, hı?

–Mahmut, Atalay ve Ümit, birbirlerine bakarlar.–

ÜMİT– Kapatmak ne kelime Kartal bey... Ayırttık, daha almadık..

ATALAY– Size gelip bir danışalım, diyorduk.

KARTAL– Hımm... Yarın gazeteler ne yazacak? Sizlere soruyorum, yarın, gazeteler, ne yazacak?

MAHMUT– Ne yazacak Kartal bey?

KARTAL– "Kartal Hasyapan gene halkımızın hizmetinde. Konut sorununuz halloluyor. Has İnşaat, İstanbul'dan daha İstanbul bir İstanbul yaratıyor. Yeni İstanbul'da yerinizi almakta acele ediniz... Aydınlılar, gözünüz İstanbul!.. Pardon, İstanbullular, gözünüz aydın!

ÜMİT– Evet.

KARTAL– Aynen çıkıyor, yarın gazetelerde. Hepsine yarımşar sayfa ilan verdim. İstanbul birbirine giriyor yarın. Sabah olsa da gazeteleri alsam, diye kuduruyorum. Yepyeni, çağdaş, sanatsal, uygar, kültürel ve simetrik bir İstanbul düşünüyorum. Burda bir gökdelen varsa, onun tam karşısında bir gökdelen daha olacak.. Burda bir Hilton varsa, tam karşısında, Bağlarbaşı'nda da bir Hilton olacak. Cetvelle çizilmiş bir İstanbul!

MAHMUT– Duygularımıza çevirmen oluyorsunuz Kartal bey!

ATALAY– Evet.

ÜMİT– Biz zaten, bu parlak fikirlerinizi bildiğimiz için, naçizane arsa kırıntılarımızı değerlendirmek üzere size başvurmayı düşünüyorduk, yarın sabah erkenden.

MAHMUT– Efenim, biliyorsunuz, müteşebbis var, müteşebbiscik var. Karınca kararınca teşebbüslerimizi, daha müteşebbis bir ağbimizin kanatları altında, güvenli bir biçimde değerlendirelim, diyorduk... Yüzde onardan, yüzde otuz istiyoruz.

KARTAL– Bana ne kalacak?

ATALAY– Gerisi!

ÜMİT– Yüzde yetmişi yani!

KARTAL– *(güler)* Sevdim sizi. Tatlı çocuklarsınız! Yüzde üçten, toplam yüzde dokuz diyelim.

MAHMUT– Olanak yok.

ÜMİT– Olmaz.

KARTAL– Niye anneniz mi kızar?

ATALAY– Adam başı yüzde on, üçümüz yüzde otuz.

KARTAL– Üçünüze toplam, yüzde on!

MAHMUT– Anlaşabilirdik sanmıştık. Kısmet değilmiş.

KARTAL– Bana bakın, bu kadar çok insan bölüşmez bir pastayı!

MAHMUT– Biz kaçalım o zaman.

ÜMİT– Evet.

KARTAL– Her zaman beklerim. Teklif tekliftir. Hesabınızı daha iyi yapıp gelin. Toplu teklifle gelmeyin. Erkekseniz tek tek gelin!

–Üçü birbirlerine bakıp çıkarlar. Kartal arabadan iner. Birileri arabayı çıkarırlar sahneden.–

KARTAL– *(kendi kendine, giderek izleyiciye)* Sel gider, kum dimdik ayakta! Bir an kapatalım gözlerimizi, sonra birden açalım. Büyü gerçekleşmiş. Pislikler ortadan kalkmış. Yamru yumru yok, gökyüzüne mağrurca yükselen gökdelenler, gözdelenler. Aydınlık, tertemiz, New York gibi bir İstanbul! Chicago gibi bir İstanbul. Kırışıklarından arınmış, estetik ameliyattan çıkmış, dünya güzeli bir İstanbul! Ben bunu size yapacağım. Siz buna lâyıksınız sayın Aydınlılar! Pardon, sayın İstanbullular!

–Kartal Hasyapan'ın sekreteri girer. Sekreter çok havalıdır. Sanki Sevtap Parman bir filimde başrol sekreter.–

SEKRETER– Kartal bey!

KARTAL–Yavrum!

SEKRETER– Mimar Sinan diye biri geldi sizinle görüşmek istiyor! Randevunuz var mı, dedim, randevu ne diyor?

KARTAL– Al içeri yavrum!

SEKRETER– Başüstüne!

–Sekreter çıkar.–

KARTAL– *(izleyiciye)* Karım bu kıçıkırık sekreteri kıskanıyor. Kıçı da o kadar kırık değil aslında! Yahu bizim sekreter taş gibi, karım çok haklı!

–Mimar Sinan, ansiklopedilerden bildiğimiz hal ve kılık içinde girer.–

KARTAL– *(el sıkmak üzere elini uzatır)* Hoş geldin! Koca Sinan!

–Sinan uzatılan ele garipçe bakar, sağ elini yüreğinin üstüne götürür.–

SİNAN– Hoşgördük!

KARTAL– İstanbul'u nasıl buldun?

SİNAN– Bulamadım.

KARTAL– Anlamadım.

SİNAN– İstanbul nerde?

KARTAL– İstanbul'dayız işte! Tam göbeğinde, hatta göbek deliğinde...!

SİNAN– Bizim İstanbul'umuzu nereye götürdünüz? Ellerimle yaptığım camilerimi zor buldum. Apartmanlardan camiler görünmüyor... *(birden boğaz köprüsünü görür)* Aaa, bu ne böyle?

KARTAL– Boğaz köprüsü!

SİNAN– *(heyhat, duygularıyla, elini alnına götürür)* Aaah! Eyvah! Canım Boğaz'ın üstüne köprü diye, ede ede bunu mu edâ ettiniz?

KARTAL– Nesi var?

SİNAN– Tövbe estağfurullah! Beton yığınının arasına tel germişler... Tövbe tövbe estağfurullah... Ben o kadar köprü yaptım, hiçbirini görmemişler mi?

KARTAL– Nesi var Boğaz köprüsünün yahu? Canavar gibi!

SİNAN– Doğru buyurdun, tıpkı bir canavar gibi... İstanbul'un iki yakasına dişlerini geçirmiş bir beton canavar... 323 yapı yaptım, böyle çirkinini yapmadım. Hiç mi mimar yetişmez oldu memlekette? Yok mudur mühendishan-ı devrân? Yetişmedi mi benden beri, bir ser-imârân-ı cihan? Koskoca devletin sermimarı yok mudur?

KARTAL– Olayların mimarı Turgut var!

SİNAN– Mimar mıdır?

KARTAL– Hayır, memurdur.

SİNAN– Peki bunu köprü diye kim yaptı?

KARTAL– Bunu bizimkiler yapmadı, gâvur yaptı!

SİNAN– Vah vah vah! Demek bizim köprülerimizi eller yapar oldu. Keşke beni daha evvel çağırsa idiniz, İstanbul'a gerdanlık bir köprü nakşetseydim.

KARTAL– Sen de yapsan aynısını yapacaktın Sinan. Dünyadaki ideal ve standart asma köprü tipi bu!

SİNAN– Ben yapsaydım sanat eseri olurdu, bu inşaat olmuş!

KARTAL– Olabilir. Fakat bu sanat eseri olarak yapılmadı, ihtiyaçtan yapıldı.

SİNAN– Bre cahil! Ben hastahaneler yaptım, hastalar şifa bulsun diye, imaretler yaptım, yoksulların karnı doysun diye, su kemerleri yaptım, insanlar suya kavuşsun diye... Köprüler yaptım, tez ulaşılsın diye, medreseler, dar-ül kurra'lar yaptım ilim irfan alınsın diye! Benimkiler ihtiyaçtan yapılmadı mı? Hepsi sanat eseri!

KARTAL– Çok megalomansın Sinan!

SİNAN– O ne demek öyle?

KARTAL– Yani, kendini çok beğenmişsin!

SİNAN– Fazla tevazu gösterme, sahi sanırlar! Niye benim bütün ansiklopedilerde yakışıklı resmim var, hıyarağa?

KARTAL– Yani... Tabii... Mutlaka!.. Durup dururken Koca Sinan dememişler...

SİNAN– Hiç mi dolaşmadın Süleymaniye'yi? Gidip görmedin mi Selimiye'yi?

KARTAL– Yahu ben turist miyim, gidip Selimiye, Süleymaniye dolaşıcam. Biz iş adamıyız, işimiz gücümüz var bizim.

SİNAN– Vah vah vah! Eller, yedi düvelden gelir, inceler eserlerimi, torunumun torununun torunlarının aptal torununun haberi yok Süleymaniye'den... Yedi yıl boyu, yedi bin kişinin teri döküldü, kanı döküldü o taşlara...

KARTAL– Kanı mı? İş kazası ha?

SİNAN– Elbette.

KARTAL– Çok oluyor muydu iş kazası?

SİNAN– Olmaz olur mu? Vinç yok, harç yok, o yok, bu yok... Hasbelkader inşaat... Koydun taşı taşın üstüne, durdu durdu, durmadı, düşen taşın altında kalır amele... Allahtan amelenin bini bir para!

KARTAL– Tabii o zaman, sendika yok, bi bok yok... Grev mrev yok, ücretler düşük...

SİNAN– Ne ücreti canım, ücret mücret yok!

KARTAL–Yok ya?

SİNAN– Tabii canım, çalışmayana falaka!

KARTAL– Dayak zoruyla ha?

SİNAN– Başka türlü çalışmaz ki bu millet!

KARTAL– Haa... Harika yahu! Sende diploma falan da yok değil mi?

SİNAN– Ney?

KARTAL– Diploma diploma!

SİNAN– O ne o?

KARTAL– Mimarlık okulu mezuniyet vesikası! Nasıl anlatsak sana bunu! Yani, sen mimar olmak için mektep medrese okudun mu?

SİNAN– Benim ustam var idi. Çırak oldum yanına... Mektep ustamdı... Yavuz Sultan Selim'le Çaldıran savaşına katıldım, Şark'ın mimarisini gördüm. Mısır seferine katıldım, Mısır'ın mimarisini gördüm. Kanuni Sultan Süleyman'la Boğdan seferine katıldım, garbın mimarisini gördüm. Uzun uzun inceledim Ayasofya'yı. Dediler ki, yapılamaz bundan büyük kubbe. Ondan büyüğünü, ondan muhteşemini yaptım, hem kalfalık zamanımda, henüz icad edilmemişken çimento, beton...

KARTAL– Helâl olsun!

SİNAN– Mimarın okulu gözüdür, kafasıdır. Boş arsaya bakıp göreceksin yapıyı! Ondan sonra başlayacaksın yapmaya!

KARTAL– Zaten ben de senin ne kadar büyük olduğunu bildiğim için seni çağırttım. Şu mahvolmuş İstanbul'u, yeniden imar etmek istiyorum. Dedim ki bu işin kralını yapsa yapsa Sinan yapar!

SİNAN– Evet... Evet ama neresinden başlamalı bilmem ki! *(İstanbul'a bakar, başını kaşır)* Önce şu Boğaz köprüsünü kaldırıp atmalı.

KARTAL– Sen taktın bu köprüye Sinan. Asma köprü böyle oluyor, raconu bu.. Dünyanın her yerinde böyle.. Başka türlü asma köprü olmuyor.. Bak az ileri ikincisi yapıldı, o da öyle...

SİNAN– Boğdan seferinde, Kanuni Sultan Süleyman, Prut nehri üzerine köprü kurdurmak istedi, askeri karşıdan karşıya geçirmek için. Ordunun sermimarı, bütün öbür mimarlar kafa kafaya verdiler ve dediler ki Kanuni'ye: "Padişahım suyun akıntısı çok kuvvetli, buraya köprü yapmak mümkün değil!" Kanuni sinirlendi.. Zaten sinirli adamdı... Mimarlara bir fırça, bir fırça! Ben de uzaktan dinliyorum, askerin biriyim orduda. Baktım iş sarpa saracak, dayanamadım, atıldım... "Devletlim" dedim, "ben bu köprüyü yaparım!" Mimarlar bıyık altından güldüler. Mimarlar bıyıklıydılar. On üç günde tamamladım köprüyü. Koskoca ordu geçti üstünden, rivayet ki, hâla durmaktadır köprüm Prut nehri üzerinde... Kanuni'nin yüzü güldü, sermimar Acem İsa'ya döndü: "Gördün mü Acem İsa! Bundan böyle, bilesin kim, mümkün değil lâfı yoktur Osmanlı'nın lügatında!"

KARTAL– Bravo! Helâl olsun! Tarih kitabı gibisin valla! Senin gibi tarihi kronolojik bir şahsiyetle karşı karşıya olmaktan acayip kıvanç duyuyorum.

SİNAN– Duy tabii... Demem o ki, hiç uymamış o köprünün ayakları o güzelim Ortaköy Camii'ne!

KARTAL– Hangi camii?

SİNAN– Bak şurda, Ortaköy Camii, köprünün ayağının dibinde...

KARTAL– Orda cami mi var? Haa... Evet... Allah allah, hiç dikkatimi çekmemiş... Ona uyduracağız diye, köprünün ayaklarını minare yapacak değildik ya!

SİNAN– Ben minare yapalım, demedim. Ona uyan, bizim mimarimize uyan, bizim üslûbumuzda, İstanbul'a yaraşır bir köprü yapılabilirdi...

KARTAL– Burası Prut nehri değil usta! O yükseklikte yapacaksın, altından binlerce gemi geçecek, başka türlü olmaz.. Mümkün değil!

SİNAN– A be cahil çocuk, az evvel anlattım ki sana, mümkün değil yoktur bizim lügatımızda. Üç merdiven çıkardım, bir minare içinden, birinden çıkan, görmez öbürünü, sanır bir tek merdivendir minareyi dolanan. Yapamaz mıydım yani, bundan daha İstanbul'a uyan bir köprü?

KARTAL– Belki yapardın, tamam da, çeker miydi bakalım senin köprü bu ağırlığı? Bu kadar tır kamyonunu? Dakikada bilmem kaç yüz araba geçiyor, hesabı kitabı var bu işin, öyle taş üstüne taş koymaya benzemez...

SİNAN– Yahu sen beni giderek sinirlendiriyorsun lan cahil... Ben statik hesabı bilmesem, beş yüz yıldır ayakta durur muydu eserlerim? Ne zelzeleler gördü minarelerim, camilerim.. Birinden bir tek taş düştü mü? Hıyarağa!

KARTAL– Tamam, sinerlenme Koca Sinan, elini öpeyim!

–Kartal Sinan'ın elini öpmeye yeltenir.–

SİNAN– Bırak, istemez cahil... Cehaletin bulaşır, salya marifetiyle.

KARTAL– Peki tamam öpmeyelim.. En derin saygılarımı belirtmek istemiştim... Asıl, ben sana mamur İstanbul projemi anlatmak istiyorum...

SİNAN–Anlat bakalım!

KARTAL– Ben diyorum ki, şu küçük tefek evler var ya...

SİNAN– Eeee?

KARTAL– Onları yıkıp, yerlerine otuz katlı, kırk katlı gökdelenler yapalım, daha çok insan yararlansın bu metrekarelerden, halkımızın konut sorunu çözümlensin...

SİNAN– Hımm...

KARTAL– Hımm, tabii... İşte böyle Sheraton gibi... Etap Oteli gibi, orduevi gibi, görkemli yapılar...

SİNAN– O zaman Galata Kulesi'ni de yükseltmek gerek... Dolmabahçe Sarayı'nı da bir o kadar yükseltmek gerek...

KARTAL– Niye?

SİNAN– Kaybolur giderler gökdelenlerin arasında. Minareler görünmez olur. İstanbul'un İstanbulluğu mu kalır?

KARTAL– Kaybolmazlar, niye kaybolsunlar canım? Onlar yerlerinde duracak. Meraklısı iner aşağı, bakar...

SİNAN– Ha, anladım, şimdi anladım. Sen diyorsun ki, İstanbul'un üstüne beton dökelim.. Betonu kat kat yükseltelim, arşa çıksın İstanbul diye bir beton yığını, görünmesin gökyüzü...

KARTAL– Hay yaşayasın.. Ağzını öpecem, müsaade et ağzını öpecem...

SİNAN– Uzak dur zındık! *(onu iter)* Bana şurdan üç çifte bir kayık çağır, taksimetreli. Hemen türbeme gidip yatmak isterim. Zaten 499 yaşımdayım, bari İstanbul'un bundan kötü halini görmeyeyim.

–Sinan gözlerini kapatır, kör gibi elleri önde çıkışa yönelir.–

KARTAL– Gözüne n'oldu Sinan?

SİNAN– *(bir gözünü açarak)* Bir şey olmadı, kapattım. İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı!

–Kartal çıkar. Sinan İstanbul'u dinlerken, gözleri kapalı müzik girer, Sinan hafif resitatif, patetik şarkısına girer.–

SİNAN– İstanbul'un sesiyim
Çok ıraktan gelirim
İstanbul'da zamanı
En güzel ben bilirim
Binbir sokak satıcısının sesi

Belirlerdi saatlerin rengini,
Sahlepçiyle başlar sabah
Simitçiyle sürer gider
Yoğurtçuyla öğlen olur
Turşucu bir gecikmedir
Kestaneci bir mevsimdir.
Kedilerin sevgilisi mancacılar
İkindiyi belirliyor macuncular
Simitçiyle çöker akşam
Bozacıyla sürer gece
Binbir gece
Binbir sokak satıcısının sesi
belirlerdi havaların durumunu
Sahlepçinin sesi nezle
Hava ayaz demektir
Simitçi çok öksürüyor
Sıkı giyinmek gerek
Yoğurtçunun sesi bitmiş
Çıngırakla idare-i maslahat
İstanbul'un sesi bitmiş
Hani nerde gür sesli bir simitçi?
Çok arabesk sokaklardan geçiyorum
Hani nerde sokak satıcısının sesi?
Sokak satıcısı nerde?
Satıcıdan vazgeçtik,
Hani sokak nerede?
Bir eskici sesiyim
Çok ıraktan gelirim
Eskileri alırım
Artık kimin nesiyim
Annen baban işte bunu bilmezler!

–Sinan çıkar. Ters yönden Karagözlük girer.–

KARAGÖZLÜK–

İstanbul'un alt katı
Hiç de nefis kokmuyor
Fakat işte mecburen
Kimi işler yer altında zorunlu
Kirli para olmadan
Kurulamaz şak diye
Bankalar, holdingler
Ve yan kuruluşları...

–Tarakçı kardeşler sahneye girerler. Üçü aynı takım elbiseyi giymiştir. Mütebessim yerlerini alırlar sahnede.–

Üç kardeştir Tarakçılar
Bir ihracat şirketini yaşatmaya uğraşırken
Sıkılarak dermasondan mercimekten
Birazcık da hasbel kader
Eroin ihraç edip silah ithal ettiler
Hiç gümrükten geçmeden.

–IŞIK SÖNER.–

(*İstanbul'u Satıyorum*, 1987)

münir özkul erol günaydın baykal kent rasim öztekin
takımın ileri gelenleri
indik diyar-ı bekir'e yirmiiki kişi
mayısın yirmiüçü pazartesi
güneydoğu'da kanlı seksensekiz yılı
dün gene üç kişi ölmüş
duvarları sarı boya kapıları buzlu cam floresan lambalı
lagaroğlu oteli
dicle nehri fersiz akıyor
coğrafya kitaplarının anlattığı gürül ırmak nerede
mezapotam bir sıcak
çok gündemde arabesk
herkes kürtçe konuşuyor türkçe bir yabancı dil
istanbul'a telefon yazdırdık
otomatik aramalar söz konusu değil
fış fış eder yüreciği yarim evde bekliyordur
ve fakat hiç tezcanlı değil bekir beyin diyarında ptt
hiç tezcanlı değil hiç kimse
odalarda priz yok
resepsiyona soruldu
banyolu odalarda yok ağbi

ilgi kurulamıyor
odasında duş olmayan
duş yerine elektro-şok mu alıyor
otelimiz orduevi arkası
yemekten dönüyoruz orduevi önünde asker nöbette
bizi görüp sırıtıyor
nöbette sırıtılmazken
sivrisinek olur mu buralarda tertip
daha şimdi olmaz
bravo tertip lüzumlu nöbetler
lüzumsuzu çok sinirdir nöbetin çünkü
geldik ki kakalaklar basmış odayı
demek diyar-ı bekir'de kakalak zamanı
ağız dudak kurutan bir sıcak
resepsiyon aranıyor telefonla
şişe suyu bulunur mu
inan ki yok
sana inanıyorum kulaklarıma inanamıyorum
su var şişe suyu yok
meşrubat
kola meyveli
evden gelen çarşaflar serildi yatağa
olabildiğince otele değmeden geçirildi gece

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

diyar-ı bekir'de ikinci gün mayısın yirmidördü
çok uçaklar geçiyor çok alçaktan
pkk'ya gözdağı pkk çoktan tutmuş dağı
gündoğarken kakalaklar kaçıyorlar
neyi ünlü bakalım bekir beyin diyarının
aile boyu karpuzu malum
teşvikiye'de bir tatlıcı vitrininde görülüp çok şaşırıldı yıllar önce
fakat mayısta karpuz olmaz diyar-ı bekir'de
şalvarları ferah kaçak tütün serbest
çok eski bir kiliseden tam bozulamamış ulucami
cahit sıtkı tarancı ve ziya gökalp'in evi
kız saçı tütünler tabakalar arap cıgara kâatları alındı
blucin yerini yöre cin şalvara bıraktı
yövmiyeler dağıtıldı herkeste bir alışveriş telaşı
istikamet japon çarşısı
herşey elektronikçiler
gümrüksüzlük sevinci
bir özgür shop huzuru
istanbul'dan çok ucuz boru değil kaynağına yaklaşmışız kaçakçılığın
Suriye'de daha ucuz
Japonya'da bedava
herkeste birden gelişiyor kamera video fotoğraf merakı
ayran içip kaburga yeniliyor salim amcanın sofrasında
3. ve 4. oyunu oynuyoruz özel idarenin çok güzel tiyatrosunda
şaşırtıcı bir izleyici
ayağa kalkıp alkışlıyor bizi diyarbakır
yolumuzu kesiyorlar oyundan sonra
gene gelin bizi yalnız bırakmayın
biz aslında güzel insanlarız
sahibimiz yok bizim
ellerimizi öpüyorlar koskoca adamlar
hepimiz ağlıyoruz birbirimizden gizli

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

ırmakların dibinden dolanarak gider yol
dağlar geçit vermiyor artvin'den erzurum'a
karlı dağlar arasından erzincan'dan sivas'a
kumpanyanın tatil günü
turnenin en uzun yolu
gece girdik sivas'a
şakır şakır yağmurla
haziranın yirmibiri pazartesi
dokuzyüzseksensekiz ferhangi şeyler gezgini
neyse ses verdi ayvalık dolaylarından
yusuf ile annesi
telefonda uzun uzun
doğacak çocuğumuzdan konuştuk
onun bir gün kız olarak doğacağını
birdenbire yusuf'ken müjgan ferhan olacağını
hiç aklımızdan geçirmeden

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

yirmidört ocak seksendokuz
salı sabahı dokuzotuzbeşte
tam dokuz ayını tamamladığı gün
yusuf yusuf diye beklenen çocuk
üç kilo altıyüz gram ve ellidört santim
babası suratlı bir kız olarak
güzelbahçe kliniğinde dünyaya gözünü açtı
adı müjgan ferhan koyuldu
sırılsıklam mutluyuz
merhaba kızım ben senin babanım
bu çetrefil dünyaya hoşgeldin

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

taktı kavuğu başıma küçük sahne'de
ondört mart seksendokuz salı gecesi
münir özkul ağlar kavuklu ferhan ağlar
kavuk en büyük ödül büyük mertebe
gel gör ki büyük sorumluluk
hasan efendi'nin onurlu bayrağı
dümbüllü'nün gülen sesi
münir özkul'un gülerken ağlatan soluğu
yirmibirinci yüzyıla taşınacak
abdülhamit'e kafa tutmuş hasan efendi'nin kavuğunu
şerefle takıyorum başıma
başım yanıyor

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

ağustosun yirmisi cumartesi farilya
ağustos böcekleri çalışmaktalar
ses üretimi üstüne
karıncalarda bir tembellik seziliyor
mandalin ağaçlarına karşı
kocaman bir deftere yazılıyor
soyut padişah oyunu

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

soluk kiremit rengi dosya
güzel sanatlar akademisi'nden kalma
bina bilgisi yazıyor üstünde çok eski el yazımla
daha kocaman harflerle
soyut padişah yazılmış üstüne
dokuzyüzseksenaltıda
yaşamış da yazılması unutulmuş bir padişahın öyküsü
hem osmanlı tarihinin hepsi
hem padişahların hiçbiri
hem çok eski hem sanki bugün belki yarın
temmuz seksenyedide
artık ele gelir şişmanlıktadır dosya
dosyayla firar ediyoruz polonezköy'e
bayan lora'nın pansiyonunun
yemyeşil bahçesinde yazılıyor
oyunun girişi sanki çarşamba'dayım
tavuklar benim tavuklarım
bayan lora'nın kızı veronica'dan yadigâr oyuna
erdel voyvodasının kızının adı
seksenyedi aralık ayı
artık gereksizce kalındır dosya
reşat ekrem koçu
andre clot
peçevi ve ismail hakkı uzunçarşılı
karton kutularda taşınmaktadır hisardan
ataköy kırkmetrekareye

ağustos seksensekizde dosyaya arkadaş
bir dubrovnik defterle firar
bodrum yapış yapış türkbükü çok kalabalık
derya hamile mert küçücük
vın farilya
deftere el ile yazılmaya başlanıyor oyun akdeniz'e karşı
eylülün sonu referandum gecesi noktalanıyor iş ataköy'de
örfi idare sahnesi yeniden yazılıyor
kendi rum adı arnavut imdi laz bir köyde

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

–Cazbant yerini alır, akordlar, dümtekler. Sağ ve Sol Tulumcular izleyiciyi cop göstererek yerleştirir, bu arada, oyunu izleme disiplinini öğretirler.–

TULUMCU– Ben işaret eyleyince "PADİŞAHIM ÇOK YAŞA" diye bağıracaksınız, anladınız mı lan?

–İzleyiciden şarlayan, bozuk çalan olursa, tulumcu onları bir kenara çekebilir.–

TULUMCU– Sen gelsene bir dakka buraya! Sen sen, yeşil kazaklı!

–İzleyici nihayet, oturtulduktan sonra, ışıklar azalır, musiki bir makamda karar kılar, derken başlar jenerik. Jenerik slaytlarından sonra, padişah ya kendi slaytı içinden çıkar sahneye ya da bir takip ışığında belirir, bir konferans verir gibi anlatır, hafif resitatif, yer yer melodili şarkı öyküsünü. Slaytlar, karikatür ya da fotoğraf olabilir.–

PADİŞAH–

Çocuktum, ufacıktım
Hiç ilgim yok bu işlerle

–Slayt: Padişahın çocukluğu.–

Ne geldiyse başıma
Hep annemin yüzünden

–Slayt: Padişahın annesi.–

Anam,
Karnıbahar Sultan

Padişah babamın gözdelerinden
Ben de padişahın
Bin oğlundan biriyim
En bilinen ağbilerim

–Slayt: Ağbiler.–

Mustafa Han, Mehmet Han
Üzeyir Han, Hüseyin Han
Ahmet Han, Zülküf Han
Hepsi benim ağbilerim

Ben çocukken, ufacıkken
Bir gün ölür
Padişah babamız
İşler birden karışır:
Kim padişah olacak?
Kandıralı Saffet Paşa
Kandırır Mustafa Ağbimi
Alel-usûl oturtur tahta
Mustafa padişah olurken sarayda
Mehmet Ağbim de padişah Bursa'da!
Üzeyir Ağbim dolduruşa gelerek
Padişahlığını ilân eder Sinop'ta!
Gelibolu'ya geçerek kendi avânesiyle
Esas padişah benim diye
Hüseyin Ağbim dolar bastırıyor kendi adına
Maksat enflasyon olsun!
Zülküf Ağbim Balıkesir'de çıkarken tahta referandumla
Ahmet Ağbim lüzumsuzca taç giyiyor Bandırma'da
bir pavyonda.
Hiç ilgim yok olaylarla
Çok küçüküm
Atari oynuyorum
Kanlıca'da yalıda.

Mustafa Ağbim zehirletir Mehmet Ağbimi
Sonra çok ağlar Mustafa
Üzeyir'in adamı bıçaklar Mustafa'yı
Buna çok üzülür Üzeyir
Zülküf'ün anası boğdururken Ahmet'i
Aynı gün aynı anda
Ahmet'in anası mil çektirir Zülküf'ün gözüne
Herkes çok üzülür bu arabesk işlere
Kardeş kurşunuyla ölür Üzeyir
Onu vuran Hüseyin'i
Kimbilir kim zehirletir
Herkes çok üzülür bu arabesk işlere
Pek bilgim yok olaylardan
Çok küçüküm
Atari oynuyorum
Kanlıca'da yalıda
Bir gün vezirler, paşalar
Süslü kayıklarla geldiler yalıya
Bindik saten düşes kayığa
Ben sandım ki
Attâ gidiyoruz muhalif semte
Meğer kim ol cuma
Tahta çıkıyorum karga tulumba
Tek veliaht ben kalmışım
Ben de çıkmazsam tahta
Son bulacak Osmanlı
Benden sonra Osmansız
Al başına belâyı!
Karşı koymama rağmen
Oturtuyorlar tahta
Annemin zoruyla
Bir cuma öğleden sonra

Padişahçılık oynar gibi
Yirmiüç nisanda
Padişah oldum
Dokuz yaşımda!
Hiç istemeden
Çocukluğumu yaşayamadan
Ne geldiyse başıma
Hep annemin yüzünden
Yıllar var ki
Atari oynamak istiyorum
Kanlıca'da yalıda!

Soyut soyut
Çok soyut bir padişahım
Tarihte bulunmadım
Vaktim olmadı
Vaka'nüis tutmadım
Boşuna masraf
Vakt-i kerâatimde
Kayda değer vak'a olmadı.
Kayda geçirmediler bizi
Kitaplara yazmadılar adımızı
Kimse bilmez bendenizi
İş bu yüzden çok eksiktir
Hem yanlıştır
Hem tek yanlı
Okuduğunuz tarih kitapları!
Para yedirmedim tarihçilere
Elim sıkıdır biraz
Tarihçiler taktılar bana
Unutulmam bundan oldu.
Parayı bastıran
İstediği gibi yazdırdı tarihini
Değiştirdi talihini

Tarihte çok paragöz tarihçiler oldu
Yüz vermedim onlara
İş bu yüzden
Kimse bilmez adımı
İş bu yüzden çok eksiktir
Hem yanlıştır
Hem tek yanlı
Okutulan tarih kitapları!
Soyut soyut
Çok soyut bir padişahım
Adım üstümde
Bize de tarihte Açparantez derler
Şükür ki benden başka parantez olmadı
Böyle biline vesselâm
Vesselâmün aleyküm
Ve aleyküm selâm!

–Padişah müzikle gider tahtına otururken, Bokyedibaşı ve Bokyedibaşı Yardımcısı girerler. Binbir temenna ve secde ile.–

BOK.Y.BAŞI VE YARD.– Padişahım efendim!
PADİŞAH– Efendim?
BOK.Y.BAŞI VE YARD.– Evet efendim, sepet efendim!
PADİŞAH– Siktirin!
BOK.Y.BAŞI VE YARD.– *(çıkarayak)* Padişahım çok yaşa!

–Bokyedibaşı ve Bokyedibaşıyardımcısı çıkarlarken, padişah oturduğu yerde tamamlar şarkısını.–

PADİŞAH– Çok sıkıldım
Çok sıkıldım
Çok sıkıldım padişahlıktan!

–Padişah boşalan sahnede bir süre sıkılır. Sağa bakınır, sola bakınır, uflar, puflar. Sonunda kulise seslenir.–

PADİŞAH– Çabukçubaşı! Sarıcıbaşı! Zıvanacıbaşı! Ateşçibaşı!

–Dört levent, paldır küldür girerler. Biri tütün sarar, öbürü zıvana takar, biri çubuğa takar, dördüncü çubuğu padişaha takdim eder ve clipper'le cıgarayı yakar. Padişah cıgarasından duman çekerken, Leventler korosu izleyiciye döner:

KORO– Padişahın cıgara içişi
Cemaziyelevvelin yirmisi
Binbilmemkaçyüzbilmemne
Perşembe, öğleden sonra
P.M. 2.14!

–Leventler, hep birlikte padişaha dönerler.–

KORO– Padişahım çok yaşa!

PADİŞAH– Hiçbir padişah, böyle denildi diye, ömründen fazla yaşamamıştır. Teranenin ecele faydası yok, yıkılın!

–İskambil kâğıdı gibi birbirlerinin üstüne kulise yıkılırlar. Padişah cıgarasından derin bir nefes alır, çubuğuyla arabacılık oynarken, Bokyedibaşı girer.–

BOK.Y.BAŞI– Padişahım efendim!

PADİŞAH– Ne var be ne var?

BOK.Y.BAŞI– Karınız geldiler efendim!

PADİŞAH– Hangisi? Üç yüz tane karım var!

BOK.Y.BAŞI– Tazelerden, Sırfifraz Hatun!

PADİŞAH– O hangisi, Venedik'ten gelen mi?

BOK.Y.BAŞI– Hayır hünkârım, Sırfifraz Hatun, Uzundonlu Eşref Paşa'nın Selânik'ten gönderdiği mahbubeniz...

PADİŞAH– Tamam tamam anladım, memesinde ben olan... Padişah namazda denile!

BOK.Y.BAŞI– Bu saatte ne namazı demezler mi sultanım?

PADİŞAH– Derler! Başı kalabalık, akşam vakti hareme uğrayacakmış denile!

BOK.Y.BAŞI– Başüstüne hünkârım!

PADİŞAH– Bugün için görüşmelere ara verile! Kimse huzura alınmaya!

BOK.Y.BAŞI– Başüstüne sultanım, velâkin...

PADİŞAH– Velâkin yok, uçururum kelleni... İyi buldunuz siz bu velâkini... Ne desem velâkin...

BOK.Y.BAŞI– Af buyurun hünkârım..

PADİŞAH– Buyurmuyorum...

BOK.Y.BAŞI– Valideniz Karnıbahar Sultan...

PADİŞAH– Üff üffff... Fevkalâde meşgul imiş denile!

BOK.Y.BAŞI– Girebilir miyim demediler... Şu an girmekteler.

–Karnıbahar Sultan hışımla girer.–

BOK.Y.BAŞI– Nitekim girdiler!

–Bokyedibaşı hızla çıkar.–

KARNIBAHAR– İkindi şerifler hayrolsun sultanım!

PADİŞAH– Tünaydın anne!

KARNIBAHAR– Nasılsın evlâdım?

PADİŞAH– Sağlığınıza duacıyım anne!

KARNIBAHAR– Memleketin gidişatı ne âlem?

PADİŞAH– Valla bilmiyorum, hiç alâkam yok anne!

KARNIBAHAR– Nasıl olur evlâdım, sen bu memleketin padişahısın.

PADİŞAH– Görünüşe bakılırsa öyle tabii de, ben isteyerek padişah olmadım ki. Efendi gibi atarimi oynuyordum. Kanlıca'da

yalıda, zorla getirip oturttunuz beni tahta. Ayrıca bu taht gerçekten tahta! Memleket meseleleri beni ilgilendirmemekle kalmıyor, giderek sinirimi bozuyor anne...

KARNIBAHAR– O ne biçim lâkırdı evlâdım?

PADİŞAH– Harbi konuşuyorum anne. Enflasyonu aşağı çekebiliyor muyum? Çekemiyorum. Halkımı refah içinde yaşatabiliyor muyum? Yaşatamıyorum. Onlara hürriyet verebiliyor muyum, veremiyorum. Şimdi referandum yapılsa, beni kimse istemez... E o zaman niye oturuyorum ben bu tahtta?

–Eliyle tahta, tak tak vurur.–

KARNIBAHAR– Ahali, tahta çıktığından beri bir fütuhat yapmamış olmandan şikâyetçi. Dört bir yandan fetih homurtusu yükseliyor. Senin derhal fütuhata çıkman lâzım.

PADİŞAH– Saçmalama anne ya! Ne fütuhatı? Ben harbe falan gitmem. Lütfen bana Fatih Sultan Mehmet muamelesi yapma!

KARNIBAHAR– Mecbursun oğlum. Padişahlar fütuhatlarıyla anılır.

PADİŞAH– Anmasınlar beni. Ölürsem kabrime gelinmeye! Mezarıma çiçek gönderilmeye, darülacezeye bağışta bulunula! Atarim benimle birlikte gömüle!

–Bokyedibaşı girer.–

BOK.Y.BAŞI– Padişahım efendim, Sadrazam Semiz Ali Paşa geldiler.

PADİŞAH– Defolsun! Yüzünü dahi görmek istemem.

KARNIBAHAR– Buyursunlar!

PADİŞAH– Hayır anne, buyurmasınlar... Ben onunla küsüm...

KARNIBAHAR– Bir padişah sadrazamına küsemez!

PADİŞAH– Tamam, peki... Gelsin o zaman...

–Bokyedibaşı çıkar.–

KARNIBAHAR– Sadrazamlar padişahların sağ koludur...

–Sadrazam Semiz Ali Paşa girer.–

SEMİZ ALİ PAŞA– Allah ömürler versin hünkârım!

PADİŞAH– Verir vermez, sana ne? Hem versene sen şu mührü?

SEMİZ ALİ PAŞA– Hangi mührü hünkârım?

PADİŞAH– Kaç tane mühür var lan? Seni sadrazam kılan mühr-ü hümâyun! Toka et bakiiim!

KARNIBAHAR– Durup dururken celallenme evlâdım...

PADİŞAH– Bi dakka anne ya! Ben padişah mıyım?

KARNIBAHAR– Herhalde.

PADİŞAH– O zaman versin bakalım sadaret mührünü

SEMİZ ALİ PAŞA– *(çıkarır verir)* Buyurun sultanım!

PADİŞAH– *(mührü alır)* Tamam işte, şimdi sadrazam falan değilsin sinkafol git!

SEMİZ ALİ PAŞA– *(şaşkın)* Ferman efendimizin!

–Semiz Ali Paşa temenna ile çıkar.–

KARNIBAHAR– Ver o mührü bakiim!

PADİŞAH– Hayır anne!

KARNIBAHAR– Ver o mührü dedim sana!

PADİŞAH– *(mührü saklar)* Bana ne bana ne!

KARNIBAHAR– Huysuzluk etme evlâdım, ver şu mühürü... Madem onu azlettin başka birinin sadrazam olması gerek.

PADİŞAH– Hayır. Bir süre kimsenin sadrazam olmaması gerek. Mühür bende duracak, kimse sadrazam olmayacak. Ne geldiyse başıma sadrazamlardan geldi. Biraz sadrazamsızlık olsun.

KARNIBAHAR– Pekâlâ. Mühür sende kalsın. Ben birini sadrazam tâyin eder, mühür padişahta, git al, derim...

PADİŞAH– Üff anne ya üff! Üç gün sadrazamsız yaşayalım, n'olur?

KARNIBAHAR– Memlekette buhran olur, bunalım olur.

PADİŞAH– Olsun.

KARNIBAHAR– Olmaz.

PADİŞAH– Üff üff... Kim sadrazam olacak peki?
KARNIBAHAR– Gerdankıran Ömer Paşa!
PADİŞAH– İstemem.
KARNIBAHAR– Neden?
PADİŞAH– Çenesi düşük. Çok konuşur, boş konuşur.
KARNIBAHAR– Damacı İsmail Paşa?
PADİŞAH– Hayır hayır, o da sabahtan akşama kadar dama!
KARNIBAHAR– Kim olacak peki?
PADİŞAH– Görüyorsun ya, sadrazam olacak adam yok memlekette, en iyisi kimsenin olmaması!
KARNIBAHAR– Sadrazamsız olmaz.
PADİŞAH– İlle biri olacaksa, Şair Tosun Paşa olsun!
KARNIBAHAR– Şair Tosun Paşa abdesthâne duvarlarını süsleyen "Bunu tefrika eden Tosun" menkıbesinden de hatırlanacağı üzre, pek ciddi bir zat değildir.
PADİŞAH– Tamam işte, ciddi zat arayan kim! Çok sıkıldım çok ciddi sadrazamlardan.
KARNIBAHAR– Bence gene en münasibi Gerdankıran Ömer Paşa!
PADİŞAH– İstemem onu diyorum.
KARNIBAHAR– Ama evlâdım ben onun annesine sadrazamlık sözü verdim.
PADİŞAH– Niye veriyorsun anne ya? Niye sen herkese bir şey sözü veriyorsun?
KARNIBAHAR– Ağzımdan çıktı bir kere, üç beş gün sadrazamlık yapsın, hevesini alsın, başka birini bulur, geri istersin mührü.
PADİŞAH– Hayır anne.
KARNIBAHAR– Pekâlâ. O zaman Gerdankıran Ömer Paşa, Anadolu Kazaskeri olsun...
PADİŞAH– Anadolu Kazaskeri n'olucak?
KARNIBAHAR– O da Rumeli Kazaskeri olsun.
PADİŞAH– Peki Rumeli Kazaskerini n'apıcam?
KARNIBAHAR– O da Sadrazam olsun.

PADİŞAH– Çokbilir Sait Paşa mı?

KARNIBAHAR– Evet.

PADİŞAH– Hayır hayır, istemem. Her boku o bilir.

KARNIBAHAR– Öyleyse Gerdankıran Ömer Paşa, Serasker olsun. Fütuhat hazırlıklarına başlasın...

PADİŞAH– Anne! Fütuhat istemiyorum! Sıçacam onun gerdanına!

KARNIBAHAR– *(sert)* Bana bak, ben Gerdankıran Ömer Paşa'nın annesine meydan muharebesi sözü verdim. Ömer Paşa serdar olacak. Üstelik ahali fütuhat istiyor, yeniçeri sefere çıkmak istiyor, iş adamları yeni savaşlar ve yeni pazarlar istiyorlar. Enflasyon aldı başını gidiyor, bizi savaş paklar! Kimi istersen onu sadrazam yap, bir an önce sefer hazırlıklarına başlansın!

–Karnıbahar Sultan sert adımlarla çıkar. Padişah bir an yalnız kalır, yerinden kalkar, sinirle dolanmaya başlar, kendi kendine söylenmektedir.–

PADİŞAH– Annem uçmuş! Millet delirmiş! Durup dururken fütuhat! Memleketin haritası kâğıtlara sığmıyor, Asya, Avrupa, Afrika benden soruluyor, hâla fütuhat!.. Kış kıyamet, Tuna nehri boyunca avantür macera... Alsam alsam, oralarda bir tane kale alacam... Ben o kaleyi alsam n'olur, almasam n'olur? Dünyanın masrafı, bir sürü adam telef olucak... Neymiş fütuhat!.. Bırakacam padişahlığı, istifa edecem! Kim olursa olsun padişah, sıçarım böyle saltanatın içine!

–IŞIK SÖNER.–

(*Soyut Padişah*, 1988)

–Bir meyhane, Makriköylü Mustafa oturmuş demlenmekte. Gece geç vakit, meyhaneci Panayot kapatmak istemekte.–

–20 Cemaziyelevveli 21'e bağlayan gece aynı zamanda hicrî binbilmemkaçyüzbilmemne Galata'da Panayot'un meyhanesi.–

MEYHANECİ– Başka bir emriniz yok ise, hesabı şey yapayım mı? Mustafa Efendi?

MUSTAFA– P.M. 11.48! Yani daha henüz perşembe, cumaya 12 dakika var!

MEYHANECİ– Ancak kapatırız Mustafa Efendi...

MUSTAFA– Beş dakika geç kapasan ne olur?

MEYHANECİ– Benim için hava hoş Mustafa Efendi, fakat biliyorsun zaptiyeler müsaade etmez...

MUSTAFA– Sen zaptiyeleri görmüyor musun?

MEYHANECİ– Görmesine görüyoruz elbette...

MUSTAFA– Hımm... Yani Mustafa yüzünden zaptiyelere haraç vermeye değmez demek istiyorsun, öyle mi?

MEYHANECİ– Estağfurullah Mustafa Efendi!

–Padişah tebdil-i kıyafet girer.–

MEYHANECİ– Kapalıyız paşam!

PADİŞAH– Belli oluyor! *(gider Mustafa'nın karşısına çöker)* Selamün-aleyküm!

MUSTAFA– *(boş bakar)* Tanışıyor muyuz?

PADİŞAH– Yoo, hayır, allahın selamını veriyorum!

MUSTAFA– Ben selam alıcısı mıyım? Sen nasıl böyle birdenbire bizim soframıza oturuyorsun? Sende padişah kompleksi mi var? Biz şahsiyet değil miyiz ulan!

PADİŞAH– Estağfurullah... Afedersiniz, rahatsız ettim ağbi!

MUSTAFA– Ağbi senin baban.. Sen beni kaç yaşında tahayyül ediyorsun?

PADİŞAH– Kaç yaşındasınız?

MUSTAFA– Ben yalnız paramı sayarım, çünkü çalınmak, kaybolmak ihtimali vardır, yaşadığım yıllara kimsenin dokunmayacağını bildiğim için, onları saymak külfetini ihtiyar etmedim... Anladın mı dümbelek?

PADİŞAH– *(kalkar gibi olur)* Rahatsız ettiysem kalkabilirim.

MUSTAFA– Destursuz oturdun soframıza, bu bir ayıp, destursuz kalk gidelim daha büyük ayıp... Necisin sen?

PADİŞAH– Pek bir işim yok!

MUSTAFA– En güzeli. Boş gezenin free kalfası... İşin yoksa başın dinç. Vergin yok, yorgin yok. Çalışsan kazandığınla geçinemiyorsun. Öyle de sürünüyorsun, böyle de sürünüyorsun. Böyle istediğin saatte, isteğin yerde, istediğin gibi sürünüyorsun, öbür türlü emir komuta zinciri içinde sürünüyorsun...

–Mustafa tabakadan tütün sarar.–

Panayot arkadaşa rakı ver...

MEYHANECİ– Kapatıyoruz artık Mustafa Efendi, muhabbet kurmayalım..

MUSTAFA– Tamam ulan, zaptiyeler gelince ben verecem haraçlarını...

PADİŞAH– Ne haracı?

MUSTAFA– Güya on ikide kapanacak ya, padişah fermanı.. Zaptiyeler gelir laga luga yaparlar, verirsin ellerine iki üç akçe giderler... Padişah fermanı bızzt...

PADİŞAH– Bızzt değil mi?

MUSTAFA– Tabii canım..

PADİŞAH– Bir lüle tütün ihsan eder misiniz, kaç paraysa öderim..

MUSTAFA– Paran çok galiba senin... Ellerin zengin eli zaten, manikür, yüzük yerinde... Hem de işsiz güçsüzüm diyorsun, karı parası mı yiyorsun?

PADİŞAH– Onun gibi bir şey..

MUSTAFA– Vay godoş vay... Al buyur, sar tütünden, para istemez, ben karı parası yemem.. Tütün içicisi misin?

PADİŞAH– Evet, içerim.

MUSTAFA– Bu boku yiyen kaşığını yanında taşır...

–Meyhaneci bardak getirip koymuştur, Mustafa padişaha rakı koyar.–

MUSTAFA– Su?

PADİŞAH– Hayır, susuz içerim...

MUSTAFA– Güzel. Sıhhatine! *(tokuşturur, içerler)*

PADİŞAH– Ne iş yapıyorsun sen?

MUSTAFA– İçerim. Millî içiciyim. Kendimi bildim bileli içerim. Hiç sarhoş olmam.

PADİŞAH– Bundan pek para kazanılmaz, üstelik içki masrafın da var.

MUSTAFA– Kazanılmaz olur mu? Ben hayatımı içerek kazanıyorum. Günde elli kere iddiaya girerim ben. Bir büyük rakıyı gazoz gibi dikler bir nefeste içerim derim, ordan biri babayı içersin der, hemen var mısın iddiaya derim. Nesine? Beş yüz akçesine! Pat rakı gelir, lap dikler içerim. En kötü gün hasılatım 2000 akçe! Durumum padişahtan iyi lan!

PADİŞAH– *(güler)*

MUSTAFA– Ne gülüyorsun, var mısın iddiasına?

PADİŞAH– Nesine?

MUSTAFA– 500 akçesine!

PADİŞAH– Hayır.

MUSTAFA– Nesine?

PADİŞAH– Kellesine!

MUSTAFA– Nasıl yani!

PADİŞAH– Bir büyük rakıyı dikleyip içersen kelleni kurtardın, içemezsen kelleni uçurturum...

MUSTAFA– Diyorum baştan beri, sende padişah kompleksi var.

PADİŞAH– Olacak o kadar. Ben padişahım.

MUSTAFA– *(çok güler)* Bu zıkkım şişede durduğu gibi durmaz. *(meyhaneciye)* Herif bi fırt içti, kendini padişah sanmaya başladı, bir kadeh daha içse peygamberim diyecek, üç kadeh sonra enelhak!

MEYHANECİ– Eyvah zaptiyeler geliyor!

–Zaptiyeler girerler.–

MUSTAFA– Tamam, bi şi yok, kaç paraysa ben verecem haracınızı!

–Zaptiyeler padişahı tanırlar.–

ZAPTİYELER– Padişahım çok yaşa!

I. ZAPTİYE– *(dışarı seslenir)* Devletlümüz buradalar!

–Makriköylü Mustafa ağzı açık öyle kalakalmış, meyhaneci donmuştur. Karnıbahar Sultan, Zaptiye nazırı ve Bokyedibaşı girerler. Herkes temenna eder.–

KARNIBAHAR– Bu ne hal evlâdım? Saat kaç oldu. Sen ne arıyorsun gecenin bu saatinde sokakta? Yürü bakiim saraya!

–Padişah kös kös kalkar.–

ZAPTİYE NAZIRI– *(Mustafa'yı göstererek)* Tutuklayın bunu!

PADİŞAH– Hayır hayır, onu alın saraya getirin, iddiaya girdik..

MUSTAFA– *(ayağına kapanır)* Padişahım efendim, af buyurun sultanım, bilemedim, tanıyamadım..

PADİŞAH– Yahu iddiaya girmedik mi, kellesine?

MUSTAFA– Cahilliğimi mazur görün hünkârım!

PADİŞAH– Kendisini saraya getirin, istediği gibi rakı sofrası kurun, yatacak yer gösterin. Onu sadrazam tayin ettim...

KARNIBAHAR– Sadrazam mı?

PADİŞAH– Tabii tabii. Adın neydi senin?

MUSTAFA– Mustafa! Makriköylü Mustafa derler sultanım!

PADİŞAH– *(çıkarır mührü verir)* Güzel, al şu mührü, gel peşimden Makriköylü Mustafa Paşa! Bu meyhaneciye bir kese altın verin!

MEYHANECİ– Allah ömürler versin hünkârım!

PADİŞAH– Bundan böyle on ikide kapayacaksın! Haraç isteyen zaptiyeyi zaptiye amirine bildireceksin, kellesi vurulacak...

MEYHANECİ– Emredersiniz hünkârım...

–Padişah çıkar.–

ZAPTİYE NAZIRI– *(Mustafa'yı kolundan tutar)* Haydi yürü!

MUSTAFA– Hişt.. Hoop! Hareket yapma! Senin karşında Sadrazam var, mührü alnına basarım ha!

–Mustafa kasılarak çıkar, hepsi donmuş kalmışlardır.–

(*Soyut Padişah*, 1988)

Düşbükü/Sunu

"Dostların kitapları, yaz ayları, gelir beni Ören'de yakalar. Adresimi açık ve seçik yazmasalar da Burhaniye postacıları beni tanır, mektuplarımı, kitaplarımı aksatmadan getirirler.

Bu kez o sevgili tiyatro oyuncu ve yazar Ferhan Şensoy'un Düşbükü adlı yapıtı geldi, iç kapağa şunları karalamış:

–Nezleli Karga keyfindeyim. Yalıkavak'ın Geriş dağında. Bir şaşırtmaca da benden Ören'li postacıya.

Kitapta 17 öykü var. 17 ironi oturtması. Dördü 1968-1970 yıllarında yazılmış ve de Yeni Ufuklar ile Soyut dergilerinde yayımlanmış.

Şensoy bu bölüme 'Kitabın parasız eki' adını vermiş. Arka kapakta 1968 sonbaharında yazdığı 'Kusura Kalmayın Dalgındır Hüsam' öyküsü için (o sıralar Galatasaray Lisesi'nin onuncu sınıfındadır) Yeni Ufuklar dergisinden aldığı 20 liralık alındının bir fotokopisi de var.

Şensoy, yıllar önce yazdığı yazıları yayımlamakla kendisine yazarlık kapısını aralayan Vedat Günyol ile Halil İbrahim Bahar'a teşekkürlerini de sunuyor. Aralıkta Türkçe öğretmeni bizim Tahir Alangu'yu da unutmamış.

Sanat sevgidir. Sevginin özel mektubudur. Bir başka deyişle altmış kıyye ağırlığında iki mumdur. Biri yaşantıya bağlılık ise öbürü alçakgönüllülüktür, yaya cenkçiliğidir."

Salâh Birsel, 12 Ağustos 1991
(Yalnızlığın Fırınlanmış Kokusu)

İşsiz Demirci

Soluk, sanki küf bir yeşil, baharı göğüslemekte Yeniköy adı altında, Boğaz'da limon küfü pastel ahşap. Kocaman bir akvaryumu andırıyor Akvaryum Birahanesi. Hepimiz biraz balık, biraz bahar nezlesi, biraz şiir, bir o kadar parasızlık... Duvara gömülü akvaryumun içinde dönen minnacık kadın heykeli, balıklarsa hiç yüzmemekteler öyle durayazmışlar, kıbleleri karadeniz. Ölü gibiler, belki de küskün ve kırgınlar bu cam sınırlı küçük denize... Kimbilir onlar ne biçim görüyorlar bizi, hem balık gözü, hem camın optik şakaları, hem camdaki Yeniköy tozu...

–Ağbi'ye bir şiş sok, domatesli olsun! dedi artniyetsiz garson çocuk. Ağbi, almış yükünü alkol olarak, alıngaçları dikilmiş, köpek kulağı gibi. Kim nasıl edebilir böyle derin anlamlı bir sözü Akvaryum Birahanesi'nin Ağbi'sine?

–Ne demek istiyorsun lan sen? ile başlayan dalaşma, garsonun bin dereden taşıdığı özür ile kapandı. Kusura kalınmadı, pazartesiydi.

Demir aldım Yeniköy'den. Yeniköy'ün demiri meşhur diye, yoksa daha ucuz değil Yeniköy'de demir, demir aldım Yeniköy'den Vaniköy'e doğru.

Rastlaştık Vaniköy'ün ağacıyla, yaprakları kuştandı ve güzeldi. Söyledim bu güzellikleri ağaca gözümün ve soluğumun döndüğünce, çok uzaktan. Meğer ağaç dişiymiş, çok utandı. Biri bir haftabaşı kahkahası attı güvertede, martıyla bayrağın arasından. Kuşlar utandılar, uçtular, kel kaldı Vaniköy'ün pazartesi hanım ağacı ve çok kızdı bu işe, kahkahayı yapraklarını çalmakla suçladı. Bir kat daha büyüdü kahkaha, güldü kendinden iri. Kement attık ağaca, gemiyi ağaca bağladık, Yeniköy'ün pahalı demirini attık sulara, bir bahriyeli hovardalığıyla.

–Alınma nazlı ağaç, yaprak değildi onlar, kuştular!

–Hayır, dedi, yapraklarımdı onlar, aldanıp kahkahaya koştular, şimdi boşlukta kaldılar, ağaç gibi somut bir şey değil ki kahkaha, neresine konacaksın? Bekle ki kahkaha dallanıp, budaklansın...

Dul ağaçla helâlleştik, Vaniköy'den demir aldık, Vaniköy'ün demiri çok paslı, çok pahasız. Vaniköy'de balıklar, padişah sayıklar, öyle taşsız pirinci anneannem de ayıklar.

Bilinçle değil, pazartesidir diye ayaklarım getirdi beni Gülhane parkına. Pazar günü yan gelip yatıldığından mıdır, nedir, o denli algılamıyor insan işsiz güçsüzlüğünü, pazartesiler koyuyor adama harıl harıl işsizlik. Maymunların maymunluğuna bakar kalırsın işte. Paslı paslı demirleri satmıyorlar Gülhane parkında. Bir gemiden ödünç demir alınıp bir trene yüklenemez mi sanırsınız?

Çarşambayı sel aldığı için, çarşambanın yerine de bir pazartesi oturtmuşlardı; haftada iki pazartesi, deliye her gün pazar ertesi...

Tren dibi leblebicisi yağmura karşı yenmeye uğraşıyordu pazartesiyi. İncir çekirdeğine bol gelecek bir leblebici iyi niyeti... Tenteyi menteyi boş ver leblebici, devir arabayı, tumturaklı bir söv leblebici olmuşluğuna, kimse leblebici doğmaz, sonradan olur. Senin de baba mesleğin değil ya, yıllar önce trende kolonya sattığını anımsa, ona da söv ayrı, sövgünün bini bedava, bin leblebi kaç para? Hem leblebi kaç bekerel bakalım?

Demiri trene yükledim, tren zaten demir yığını, ben binmedim, el salladım yolcu ettim tonlarca demiri, bomboş yürümeye koyuldum bir demir alım-satımcısı olarak, bir yerden demir alıyorum, her yerden demir alıyorum, ustam sizlere ömür, atılacak demirim var, deniziniz bulunur mu? Kimi bilinçli, kimi bilinçsiz herkes duyuyor bu kopukluğu, galaktikasal yapıştırma telâşı. Kimse aptal değil, herkesin kendini akıllı sanması üzücü.

Eczanenin vitrinine dalıp gitmişim, daha çok içerdeki eczacı kadınla ilgiliyim. Bir pazartesi güzelliği eczacı kadının gözünün elifinde. Diktim gözümü gözüne. Bakmadan da öte bir şey, gözü-

mün bebeği kadının gözünün ırzının içinde, hızla girdim eczaneye. Kadın ürkerek kalktı yerinden.

–Buyurun!

buyurdu beyaz gömlekli pazartesi güzeli.

–Buyurduk zaten!

demedim ve bunu dememek için bir süre susmuş, daha da ileri giderek gülümsemiş olmalıyım ki, pazartesi güzeli sesinin tonunu biraz yükseltti:

–Buyurun, ne istemiştiniz?

Türkçe ziyanlığı işte... Buyuralı anlar oldu. Henüz bir şey istemiş değilim. Miş'li geçmiş soruyor bana sanki bir süredir ısrarla istemekte olduğum şeyi...

–Çok yalnızım!

desem, diye geçirdim içimden, demedim. Hiç aklımda yokken, sabırsız ağzımın bana bir oyunu:

–Şey istiyorum! demiş bulundum.

–Şey mi?

–Evet, hani Heinrich Böll'ün romanında gökten yağıyordu...

–Yağmur? Kar? Özür dilerim bayım, yok bizde bunlar. Eczaneyiz şimdilik.

–Hayır hayır, hani savaş sırasında uçaklardan atıyorlardı, reklâm olsun için, herkes kullansın için, gereksiz doğumları kontrol için; döl ziyan balonu!

Eczanenin pazartesi güzelinin yanakları kızardı birden, utanır gibi oldu. Madem ayıp, niye satıyorsunuz? Madem utanacaksınız eczacı olmasaydınız. Ben zaten isteyene dek yerin dibine batıyorum, sizdeki karşı utanma çok gereksiz. Neyse toparlandı pazartesi güzeli, sesi epik bir ton aldı:

–En büyük boy mu?

–E, herhalde!

diye sırıttım. Sırıtmama sinirlendi pazartesi hasbası:

–Hayvanlığın âlemi yok, en büyüğünden mi istiyorsunuz diye sordum!

–Bilmiyorum ki, boy boy mu? Ben ne boyum? Tartınız, ölçünüz, mezuranız yok mu? Gömlek almaya gittiğimde de hep böyle olurum. "Kaç yaka?" derler, ben mel mel bakarım, mezurayla boynumun ölçüsünü alırlar...

Herkes boyunun ölçüsünü eczanede almaz ya. Pazartesi güzeli eczacı kadın, konumuna ve kendisine yakışmayan bir sövgü patlattı, önüme parlak paketli bir döl ziyanlığı balonu koydu. Balonu aldım, ödedim, işi büyütmeden çıktım eczaneden. Fakat niye alındı bu balon? Nerde uçurulacak? Eczaneden demir aldım, ben bu demiri bir yerlere atmak zorundayım gızannem. Balon cebimi yakar adım seğirttim karşı kaldırıma, acelem varmış gibi. Acelesi olmak hoşuma gidiyordu.

Demir attım kahveye, kahvenin camı tuzla buz. Hem camcıya hem kahveciye ödenen dünyanın en pahalı kahvesi...

İşsiz güçsüz bir demirciyim, demir alırım demir satarım, ustam ölmüş armatörlerle yatarım, yatmanın amatörüymüş gibi. Kahveye gir diyen içgüdüme karşı koyasım çok güçlü değildi, ondan girmiş bulundum, hiç kahve sevmem, yani kıraathane sevmem. Hiç kıraat eden yok. Tavlaların gürültüsünü, pişpiriklerin şakırdaması bastırıyor. En sinirlendiğim vidoya karşı vido çekilmesi... Nedir vido? Niye herkes birbirine küstahça ve düşmanca ve sadistçe ve sürekli vido?

Faldan maldan anlamam ama her kahve içişimde fincan çeviririm, anneannemden kalıtım bir huy... Ham incirler yamuk ağaçta, ya da at kestaneleridir, bir buluta binmişler kısmet olarak bizim adresimizi aramaktalar, adressizliğim yanıltıyor kısmetlerimi. Bir duvardır gök, koyudur sular, bir de topaklanmış karamsarlıklar, içim sıkılmış, yürek zaten sürekli kabarık ve dağlar ve ırmaklar ve uzaktan gelen zümrütü uydurma kuşu... Ve aç bir kurttur yaşamak, dibinde fincanın, kemirir günlerimizi, ya da bir bataklık. Oysa ak ve çiçeklidir fincanın dışı ve demir atılmaz bataklığa, demir ziyanlığı...

İnce çerçeveli gözlüğünün altından bakar, nasıl da çabucak yorumlardı bunları, ilâhi anneanne! Garip garip bakmaya başladılar bana kahvede. Fincanı bırakıp hızla çıktım kahveden. Kahvenin sapı demir, çektim elimde kaldı, aldım kahveden demiri, yürüyüşüm kahverengi.

O da ne? Ben tanıyorum bu gözleri. Evet evet, Serpil bu! Bir ilkokul arkadaşına rastayıveriyor işte insan birden, demircilik buna engel değil. Gözler utanıyor birbirinden. Ben daha da utangacım, sanki Serpil biliyor cebimdeki balonu. Koskocaman kadın olmuş, bu benim eşek kadar adam olduğumun göstergesi. Az mı saçını çekmişimdir Serpil'in... Benim mendilim yiter giderdi hep, tırnak yoklamalarında çorabımı çıkarır koyardım ufacık ellerimin altına. Çakmazdı öğretmen, çakmaz görünürdü yani. Sense yalınayaklığıma gülerdin, işte tam buranda bu gamze... Eee, daha daha nasılsın bakalım? Kolalı yakam kopuk dönerdim eve akşamları. Bir laz Hayrettin vardı, onunla dövüşürdük hep. Koyu Galatasaray'lıydı, bizse Fener'liyiz o zamanlar nedense. Fener de Fener'di ama! Lefter'in, Can'ın en baba günleri... İşte bu yüzden ortada hiçbir şey yokken kapışırdık Hayrettin'le...

–Sen nasıl gâvur dermişsin Lefter'e?

–Cavurdur helbet!

–Sen önce dilini düzelt pis laz, sen de...

Öldüresim gelirdi onu o zamanlar. Yakam kopuk dönerdim eve akşamları. Sense gülerdin hep, işte tam buranda bu gamze... Eeee, ne var ne yok Serpil? Çok değişmişsin... Hiç değişmemişsin yani, biraz serpilmişsin hepsi bu... Ben bildiğin gibiyim, demir işi işte!

Kuru sıkı el sıkışıp ayrılıyoruz Serpil'le. N'olucak başka? Serpil'e demir atacak halim yok ya, paslı demirden durup dururken tetanoz olur zavallı kız... E peki niçin alındı bu balon? Nerde uçurulacak? Pazartesi bunaklığı işte, eli cebinde gezene neden aids bulaşsın? Bir yalnızlık koşar adımı tutturdum, adımlarıma bıraktım yönetimi, usul başlı bir köpek gibi evime getirdi beni adımlarım.

Minicik radyomu alıp halının üstüne uzandım. Ya romen ya da yugoslav radyosuydu ibrenin durduğu yer. Kalabalık bir orkestra klasik müzik çalıyordu, yaylılar yangında. Balonumu çıkardım cebimden, şişirdim. Oynamaya başladım yattığım yerden...

Kıymalı yumurta, kıyma, yumurta ve yağla yapılır, adamın karnını da doyurur üstelik. Değişiklik olsun diye devrisi gün kıymasız yumurta yaparsın, olur biter. Kafan bozuksa hiçbir şey yapmazsın, kimse açlıktan ölmedi. Hem açlığın bulaşığı da yok.

Pazartesinin ölmesine dakikalar kaldı. Ağlamaklı bir arap notası bir balkan şarkıcısının sesinde... İbre yürüyor. En büyük arkadaşım bu pilli osuruk radyo... Geceleri radyoevlerini kadınlar basıyor. Belki de diktatör olmak eğiliminde değiller, sabahleyin yönetimi devredecekler... Derken tren geçiyor radyonun içinden. Tren nasıl sığıyor bu küçücük radyoya, üstelik radyom iktisaden namussuz olduğu için bandrolü mandrolü de yok... Bu kadar insan, bu araplar, bu balkanlar nasıl sığıyorlar bu küçücük radyoya? En çok da parazit var... Evet her ülkede var bu... Parazitlerden sıyrılıp cızırtılı bir caz müziğinde karar kıldı ibre, radyoyu kendi haline bıraktım, balonumla oynamaya koyuldum kocaman bir çocuk gibi. Balon patladığında kan ter içindeydim, öyle uyuyup kalmışım halının üstünde. Tam altı gün uyumuşum besbelli, uyandım ki pazartesi.

(Düşbükü, 1988)

Kwell Geldi

Uzun, hırıltılı, çok vites değiştirmeli, çok kafakakan bir otobüs yolculuğundan baba evine indim, çoraplarım ayaklarıma yapış. Erkek kardeşim açtı kapıyı, sarıldık, öpüştük. Annemler yazlığa gitmişler bile, İstanbul'da haziran başı, kardeş eve hemen bir bekâr evi dağınıklığı getirmiş, evin annemler buradayken kullanamadığı bölümlerine sere serpe yayılmış, orda burda ilgisiz kirli kahve fincanları, koltuk üstlerine atılmış gömlekler, pantolonlar, sağda solda sürünen çoraplar, birikmiş bulaşık, boş içki şişeleri toza durmuşlar... Annemin yokluğu kokusu, annemin yokluğunun özgürlüğü mahmur kokusuna dönüşmüş. Kendimi banyoya attım. Osuruk otellerde soğuk duşlarla, gusul abdestimsel tez yıkanmalarla idare edilmiş, zaman zaman kolonya ile silinilmiş, parçalı bulutlu temizliklerden sonra, Galatasaray hamamı gibi geldi bana baba evi banyosu. Oklava gibi kirler çıktı keselendikçe. Birkaç gündür kaşınmaya başlamıştım artık. Sanki derim değişti, sağlıklı çıktım banyodan. Babamın bornozunu giydim, geldim oturdum masaya, kışları babamın oturduğu yere. Babamın zula rakılarından biri açıldı. Özel şişeler bunlar. Üstünde babamın el yazısıyla tarihler var. Yazın o güzelim rakılar içiliyor. Yaz sonu babamların dönüşüne 24 saat kala, bakkaldan gaz kokulu, anasonsuz, bol ispirtolu hanzo rakılar alınıp, babamın şişeleri doldurulup bir güzel sanki açılmamış gibi kapanıyor ağızları. Babam bir gün onlardan birini açtığında çakıyor herhalde durumu ama bize renk vermiyor... Bekâr mezeleriyle, sigaralarla donatıldı masa. Görüşmeyeliliklerimiz anlatıldı. Kardeşim belli ki para sıkıntısı içinde. Haybeye dolaşmadım ya ben bu Selçuklu ülkesini, cebimdeki bir tomar parayı getirip koydum masanın üstüne. Kadeh tokuşturduk paralılığımıza. Devrisi gün pazardı, geç saat sızıldı. Bana her gün pa-

zar da, kardeşim sabahları işe gidiyor. Bir güzel, bir güvenli uykuya daldım baba evimde.

Öğle suları uyandım. Kardeşim kahvaltı hazırlamış, bulaşıkları yıkamış, çayı demlemiş, çörekler almış, kahvaltı etmemiş, çayı gazetelere arkadaş etmiş, beni bekliyordu. Günaydınlaşma, kakara kikiri bir kahvaltı. Ancak bendeki kaşınma sürüyor.

–Bitlendim mi, nedir?

–Yok canım, seninkisi psikolojik! dedi kardeşim. Psikolojik msikolojik, hatır hutur oram buram kaşınıyor. Bol sabunlu bir duş çektim. Kaşınma, bana mısın demiyor. Kime misin o zaman?

Akşamüstü rakılarımızı koymuştuk ki kardeşim de kaşınmaya başladı.

–Saçmalama canım, bana baka baka kaşınmaya başladın, seninki tamamen psikolojik! dedim.

–Psikolojik msikolojik, hatır hutur oram buram kaşınıyor! dedi. Gülüştük. Derken Hakan geldi. Üçlü tavla turnuvası için tavlaya oturuldu. Hakan'larda su kesikmiş, Hakan banyo yaptı, rakı sofrası kuruldu. Daha bir kadeh içmemiştik ki Hakan da inceden kaşınmaya başladı.

–Psikolojik psikolojik! deyip basıyoruz kahkahayı, ancak kaşıdığımız yerler kızarmaya, yaralaşmaya, derken bereleşmeye başladı. Üçümüzün de uyuz olduğu bir iki gün sonra anlaşıldı.

–Sosyete uyuzu! dedi doktor.

–Sosyete uyuzu nedir doktor bey?

–Bildiğimiz uyuz. Bu ara çok yaygın. Hali vakti yerinde insanlarda da görülmeye başlandı, onun için kibarlaştırıldı adı. Daha çok cinsel ilişkiyle yayılıyor, ancak çarşaftan da, havludan da, çamaşırdan da geçiyor...

O akşam durumu onlara açtım. En çok Hakan üzüldü:

–O zaman Melda da uyuz! İlâcı yok muymuş, bu ibnenin şeyinin?

–Var. Kwell losyon ve bildiğimiz suudi sabun.

–Arap sabunu mu?

–Yes. Ancak Kwell denilen losyon bulunmuyormuş, bugün aramadığım yer, sormadığım eczane kalmadı. Vardı, bitti, gelecek, diyorlar.

–Allahallah!

Artık uyuz olduğumuzun bilinciyle daha çok kaşınmaya başlamıştık. O akşam buluşmayı düşlediğimiz kız arkadaşlarımızı üzülerek ve bin dereden yalan naklederek ektik.

–Evdeki herşey kaynatılacakmış! dedim.

–Yok yahu? dedi kardeşim.

–Bizim evdekiler de mi? dedi Hakan.

–Sizin evdekiler de! dedim.

–Hassiktir! dedi Hakan ve sırtını kaşıyarak sürdürdü sözünü:

–Zaten sabahtan beri annem de kaşınıyor... Melda'larda da herşey kaynatılacak... Hassiktir be yahu!

–Ancak Kwell bulmadan bir şey kaynatmanın anlamı yok!

–Yarın İstanbul'un altını üstüne getirir, bir baks bulurum ben o ilâçtan! dedi Hakan. O gece ona güvenerek uyuduk. Sıkı içki içince derin uyunuyor, kaşınma olmuyor, belki de el kendi halinde kimi organları kaşıyor da sarhoşun bundan haberi olmuyor.

Kwell aramak olmasa evden hiç çıkmayacağım, çünkü kaşınmadan bir dakika bile duramıyorum. Kimin karşısında beş dakika otursam, durum açığa çıkıyor. İlk birkaç dakika, sırtını sandalyeye, koltuğa hafif hafif çaktırmadan sürterek idare etmeye uğraşıyorsun, kimi yerlerini cebinde bir şey arıyormuş gibi yapıp cep içinden hafif hafif kaşıyorsun, bacak bacak üstüne atarak iki bacağı birbirine sürtmek yoluyla kimi bacak kaşıntılarını frenleyebiliyorsun... Koltuk altlarındaki kaşınmalar için, iki kolu kavuşturarak sanki karşı tarafı daha iyi dinleme kompozisyonu alıyorsun, ancak ne denli idare etsen bir an geliyor ki dayanamayarak herhangi bir yerini deli gibi kaşıma arzusuyla yanıp tutuşuyor, sonunda da bu isteğin tutsağı oluyor, kaşıntıya hükmen yenilerek

birdenbire ve delice kaşınıyorsun, karşı tarafın şaşkın bakışlarına açıklık getirmek zorunda kalıyorsun:

–Afedersiniz, uyuzum da... Sosyete uyuzu!

Karşı taraf sapsarı kesiliyor, sanki önemli bir şey değilmiş gibi yapmaya çabalıyor, beceremiyor, durup dururken inceden kaşınmaya başlıyor. Hızla yanınızdan uzaklaşan var. Eliniz sıkılmak istenmiyor, canınız sıkılıyor. Hiç iç açıcı bir durum değil. Kwell'i bulup, eve kapanıp bu olayı atlatmak gerek ve fakat Kwell bulunmuyor.

Akşamüstü Hakan telefon etti. Bir arkadaşının babasının Cerrahpaşa'da ecza deposu varmış, orada bir miktar Kwell varmış, adres verdi. Derhal taksiyle gidip almaya karar verdim.

Takside kaşınmamaya özen gösteriyorum. Neden durup dururken elin taksi şoförüne etiket olayım. Semtimizin şoförü bize neden yıllarca 67 numarada oturan uyuz bey ağbi muamelesi yapsın, çaktırmamak gerek durumu. Bir tür hastalık, ancak adı aşşağılık. Üstelik, karşı taraf uyuz olduğunuzu çakınca vebalı muamelesi görüyorsunuz. Bir iki kilometre kaşınmadan dayandım. Zaman zaman şoförün aynadan göremeyeceği açılardaki kaşınmalarımı sıvazlama yöntemiyle geçiştirdim. Fakat trafik de acayip, hiç uyuz olmayanı uyuz edecek bir akamama var trafikte, santim santim gidiliyor. Unkapanı önlerinde pazularımdaki kaşınmalara tutsak oldum, başladım her iki elimle her iki pazumu deli gibi kaşımaya. Şoför dikiz aynasından baktı, bir şey demedi, fakat ben sanki kolumla zina halinde yakalanmış gibi, durup dururken:

–Afedersiniz, uyuzum da! dedim.

–Sosyete uyuzu! diye düzelttim. Şoför aynadan baktı, gülümsedi:

–Kwell losyon alacaksın, arapsabunu alacaksın. Evde herşeyi kaynatacaksın! dedi, frene bastı:

–Yalnız hemen in, kusura bakma, ben yeni atlattım...

Boynum kıl kalınlığında, indim taksiden. Hızla uzaklaştı taksi. Yeni bir taksi beklemeye koyuldum. Taksi beklerken kaşıntı

durmuyor elbette, üstelik en olmayacak yerler en olmayacak zamanlarda kaşınıyor ve kaşımak çözüm değil, kaşındıkça kaşınasın geliyor. Ne kadar kaşırsan o kadar kötü, kaşınmamak olanaksız... Nerden bulaştı acaba bana? Cinsel ilişkiye değil, bu kesin. Adım adım Anadolu dolaşmaktan geliyorum, aylardır bir numaram yok... Abuk subuk otellerde yattık, güya temiz çarşaflarda uyuduk, ordan bulaştı elbette... Ayıbımı bilmeyen bir taksiye attım kendimi, kaşınmamakta kararlıyım. Sürtünme hareketleriyle Aksaray'ı bulduk. Dayan, diyorum kendi kendime, Cerrahpaşa'ya ne kaldı? Taksi şoförü birdenbire, önce ensesini, sonra daha kararlı bir biçimde sırtını, giderek sırtının daha aşşağı noktalarını hatır hutur kaşımaya başladı. Deli gibi bir kaşıma isteği aşılıyor insana böyle kaşınan birini görmek.

–Kardeşim kaşınma! deyivermişim. Şoför dikiz aynasından anlamsızca suratıma baktı:

–Anlamadım! buyurdu.

–Özür dilerim, ben birini kaşınırken görünce hemen kaşınasım gelir de... biçiminde konuyu tatlıya bağlama eğilimi gösterdim.

–Ben babamın hayrına kaşınmıyorum ya, hastalık işte! dedi şoför.

–Hastalık mı?

–Evet ağbicim, sosyete uyuzu olmuşuz, dinini seviiim! deyince şoför, bir an kalakaldım.

–Geçmiş olsun! deyiverdim.

–Geçince olucak! diye homurdandı şoför, boştaki eliyle direksiyonu tutan elini kaşıdı, sonra kaşıyan eliyle direksiyonu tutup az önce kaşıyan elini, kaşıdığı eliyle kaşıdı... Ve söylenmesini sürdürdü:

–İlâcı bulunmuyormuş, dinini sevdiğimin!

–Kwell losyun mu? dedim. Dikiz aynasından gözüme dikti gözünü:

–Hay ağzını seveyim, doktor musun ağbicim?

–Hayır, ben de uyuzum! diyerek allahıma kadar kaşınmaya başladım...

–Haaaa! Öyle söylesene ağbicim, ben de senden utancıma kaşınamıyorum. O zaman şöyle sağa çekeyim de bir efendi gibi kaşınalım! dedi, sağa yanaştı, durduk. Kardeş kardeş kaşındık. Ona Kwell almaya gittiğimi açıkladım. Uçtu sevincinden. Uyuz uyuz, yeniden yola koyulduk. Artık gizli saklımız kalmamış, aynı amaca koşan iki yaralı cengâver gibi bütünleşmiştik. Şoför hızla Cerrahpaşa'ya ulaşmaya uğraşıyor, zaman zaman bana:

–Sayın ağbicim, sana zahmet şu ensemi az bi kaşısana! Biraz daha aşağı... Kuvvetli kaşı ağbicim, kuvvetli! diyor. Ben kaşıyıcıbaşı olarak onu kaşıyor, boş vakitlerimi kendi kaşınmalarıma ayırıyorum. O vites değiştirirken baldırını kaşıyor, direksiyon kırarken belini koltuğuna sürtüyor, zaman zaman ensesini omzuna sürtmeye uğraşıyorken geldik ecza deposuna.

On şişe Kwell almak istedimse de Hakan'ın arkadaşının babası, yalnız beş şişe verebileceğini söyledi, kaşınarak. Peki, ona da şükür. Bir şişeyi şoföre verdim.

–Gözünün yağını yiyeyim, sayın ağbicim, allah razı olsun! diyerek beni eve kadar getirdi, uyuzdaşız diye on para almadı.

Kardeşim işten yeni dönmüş, kaşınıyordu. Müjdeyi verdim. Kutlama kaşınmaları içinde evde, çarşaf, havlu, bornoz, fanila, don, çorap, mendil türünde ne varsa, kazan tencere, kap, kacak içinde kaynatmaya koyduk, arapsabunlu banyolar aldık, Kwell denen losyonu sürdük, bir ferahlama oldu. Kaşınmalar sürüyor, ancak eskisine oranla daha az şiddetli ve daha az aralıklı. Kwell kürü ve çamaşır kaynatmalar bir iki gün sürdü. Haftasonu hiçbir şeyimiz kalmayacağı belli oldu. Günlerdir görüşmemekte direndiğimiz kız arkadaşlarımızı cumartesi akşamı eve çağırmayı karar altına aldık.

Cumartesi sabahı ne kaşınma ne de izi kalmıştı. Hazreti Kwell, olayı kökünden çözümlemişti. Derin bir oh çektik iki kardeş. Hâla kurumamış olan kimi çamaşırları balkona astık, bir haftasonu ıslı-

ğı tutturduk keyifle, kuruyan çamaşırları ütüledik bir başka keyif. Böyle halayık gibi ev işi yapmanın keyfini ilk kez yaşıyoruz ikimiz de. Evde herşey pir-ü pâk oldu, uyuz belâsından kurtulduk. Zaman zaman el alışkanlığından mıdır nedir, küçük küçük kaşınmalarımız oluyor, birbirimize:

–Psikolojik psikolojik! deyip gülüyoruz. Çamaşır, ütü işleri bitti. Kardeşim gitti alışveriş yaptı. Akşam hazırlığını tamamladık, birer içki koyduk, keyifle tavlaya oturduk. Kaşınmamak ne güzel! İnsan kaşınmayınca tavla bir başka güzel!

Kardeşimin kız arkadaşı, telefon ederek gelemeyeceğini bildirdi. Kardeşim takmadı kafaya. Benimki geldi. Birlikte yemek yedik, içtik, sonra yatıldı. Epeydir kadınsızlık ve uyuzluğun atlatılmış olmasından mıdır, nedir, bir keyifli sevişme, pırıl beyaz çarşaflarda...

Kız arkadaşım sabah erken gitti, ben geç kalktım. Kahvaltı ediyorduk ki Hakan geldi. O da uyuzunu atlatmanın sevinci içinde.

–Tamamen geçti! diyor ama zaman zaman bize pek çaktırmadan hafif hafif kaşınıyor, arkasına yaslanarak sırtını koltuğa sürtüyor... Yoksa Hakan'ın uyuzu geçmedi mi, duygusu bizi uyuz ediyor...

–Herşey kaynatıldı değil mi?

–Çoraplar da kaynatıldı mı? gibi sorularla Hakan'ı sıkıştırıyoruz. Hakan her seferinde:

–Herhalde annem sizden daha ev kadını! diyerek sözü ağzıma tıkıyor ve fakat zaman zaman tatlı sıvazlamalar halinde orasını burasını kaşıyor.

–Niye kaşınıyorsun peki? dediğimizde:

–Psikolojik psikolojik! diyerek iri kahkahalar patlatıyor.

O akşam Hakan'a değmemeye, oturduğu yere oturmamaya, dokunduğu şeylere dokunmamaya, vedalaşırken öpüşmemeye, hatta el sıkışmamaya ve bunları ona çaktırmamaya uğraştık, fakat beyin uyuzlaması olduk. Hakan gittikten sonra ikimizde de hafif

kaşınmalar oldu. Arap sabunlu banyo ve Kwell olayı yeniden yapıldı, yatıldı. Sabah kalktığımızda da bir kaşınma olayı görülmedi. Sevinçle kahvaltı ettik. Kardeşim işe gitti, ben gazeteleri irdelemeye koyuldum. Telefon çaldı. Açtım. Cumartesi gecesi gelen kız arkadaşım, sesi titriyor telefonda. Bana bir şeyler anlatmak istiyor, anlatamıyor, hamilelik bu denli çabuk ortaya çıkmaz ya, allah allah... Sonunda baklayı telefonun ahizesine kusuyor:

–Bugün doktora gittim. Uyuz olmuşum... Sosyete uyuzu... Sana da geçmiş olabilir... Bir doktora gitsen iyi olur...

–Yapma yahu? diyorum anlamsızca.

–Herhangi bir yerinde bir kaşınma var mı? diyor.

–Yooo! diyorum ve o an her yerim deli gibi kaşınma isteğiyle yanıyor. Beni uyardığı için teşekkür edip telefonu kapatıyorum. Yalnız benim her yerim değil, telefon bile kaşınıyor. Kwell'imiz bitmiş. Derhal Cerrahpaşa'daki ecza deposuna gitmek üzere evden çıkıyorum, daha taksi durağına gelmeden, önünden geçtiğim eczanenin vitrininde afiş büyüklüğünde bir kâğıt görüyorum: "KWELL GELDİ!"

(Düşbükü, 1988)

ağustosun onikisi
yapış sıcak istanbul
hem bulutlar kararlı
rüzgâr güneşten yana
hem pankreas sızlıyor
ses tiyatrosu'nda inşaat sürüyor
gözle bir ilerleme görülmüyor
yorgun argın sezon başlıyor
başlayamıyor
gökyüzü fenerbahçe
bir güneş vuruyor masama
bir bulut geliyor önüne
lacivert oluyor masa
galatasaraylılar evindeyim
bir buçuk saat erken gelmişim buluşmama
zaman cinayeti kahve soda

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

salvador dali'nin günlüğü bitti
kitabın eki osurma sanatı'na geldik
yazan kont borazan
ondokuzuncu yüzyılda yazıldığı sanılan
bu kitapçığın yazarı belli değil
müthiş bir kabare metni
tatilimizin sonuna yaklaştık gölköy'de
bugün ağustosun üçü
ancak dinlenir gibiyim
müdür ertaç telefon etti istanbul'dan
ses tiyatrosu'nda inşaat ilerlemiyormuş
alçı tavan akustik açıdan başarılı olmamış
ikinci kez sökülmüş
bir tavanla geçirdik yazı çıldırabilirim
bir yanlış yapıyorlar o yüzden akustik bozuluyor
o yanlışı bulamıyorlar
gidip o yanlışı bulmam gerekiyor
derya bodrum'a kıza sebze almaya gitti
gelince geriş'e gideceğiz
tapusunu önceki gün aldığımız arsamızı inceleyip
içindeki ağaçların bakımını programlamaya
bahçemizden hint inciri toplamaya
anneannesi müjgan ferhan'ı uyutmaya uğraşıyor
gelecek yıl yusuf'u uyutacak inşallah
çaktırmadan üç aylık oldu yusuf annesinin karnında
bir yusuf takıntısına kaptırdık gene kendimizi
bu da kız olursa ne koyacağız ismini
olga maşa ya da irina

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

içinden e-5 geçen
coşkun oteldir
gölcük'ün en iyi oteli
ondan iyisi orduevi
fakat sivilde geçirmek istiyoruz
yirmidokuz mayısı otuza yapıştıran geceyi
sabah çelik palas'ta kahvaltı
öğlen yemeği uludağ'ın eteğinde et mangalcı
kamyonların arasından sıyrılıyor kaptan pilot şoför ben
işte gölcük
peki nerde bu garnizon sineması
az ilerdeki kapıdan girilecek
kapı denilen
bildiğimiz sapı olan bir kapı değil
resmen nizamiye kapısı
meğer askerî stratejik bir bölgede
söz konusu sinema
önde amiraller ve eşleri
fonda erat arada siviller var
578. ve 579. oyunlar biraz garip
fakir ruhen çok sivilken
durum askerî bir durum
düzenleme ve ikebana
subay eşleri derneğinin

ferhan bey bu karanfiller sizin
bu kitaplar bizim lütfen imzalayın
emriniz olur komutanım hanım
kitaplarımın satışına izin verilmiyor
askerî stratejik sinemada
yirmibire doğru haber geliyor
ancak ayna merdiven'i okuyup bitirebilmişler
denetim açısından
onun satılmasına izin çıkıyor
öbürlerini henüz okuyamamışlar
bu işle ilgili komutanlar
o da satılmasın diyorum
yoksun kalınılsın kitaplarımdan
tam tersini düşünmüşken ben
denetçi komutanların
free-jazz hanımları
kimi kitaplara el koymuşlar
imzalatmak dahi istiyorlar
ere erbaşa sivile yasak
komutanların eşlerine eşantiyon
komutan eşlerine mahsus numunedir para ile satılmaz
yemeklerden sonra birer satır
batan denizaltının kitapları bunlar
buyurunuz hanımlar

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

kasımın ondördü seksendokuz yılı
on gün sonra perde açılacak ses-1885'te
henüz ortada perde yok
taksim'de salak salak
simit yerken tarafımdan yakalanıyor
suçüstü terzi naşit
korkudan simitini yutuyor
korkacak elbet
kavga dövüş yüz metre bayrak kadife
bulmuşum fabrikasında yokken
naşit bey ölçü almaya gelemiyor
on kasım cuma günü açıldı gişe
artık burada oynanacak
soyut padişah
her yer boya ve cila kokarken
üçyüzellibin liralık satış oldu bile
daha gişenin çekmecesi yokken
ferhangi şeyler 509. oyunun
perde arasında yazıyorum bunları
muhsin beyin odasında
büyük işler beceren
küçük sahne'de
erbil ikinci zili verdi hunharca

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

seksendokuz kasımının onsekizi
halıcılar boyacıları kovalıyor ses-1885'te
henüz bu defteri koyacağım bir köşem yok
yirmidördünde açılıyor perde
şimdilik misafir gibiyim tiyatromda
mengü ertel fuayede
muhsin ertuğrul panosu telaşında
aleks loca kapılarına pirinç yazıları asıyor
derya cafe tiyatro'yu her an açabilir
italya'dan sandalye bekliyor
balkon salon ve locaların halıları kaplandı
sandalyelerin kaplanması hızla sürüyor çatı arasında
küçük sahne'de
istanbul'u satıyorum 247. oyun

(Yayınlanmamış, Gecedeste)

yirmiüç kasım seksendokuz perşembe
soyunma odamdayım ses-1885'te
kırmızı halım kaplanmış oda bomboş
inşaattan kalma bir tezgâhı dayadım duvara
karşısına bir kırık sandalye
işte bir masam var artık
ustalara bağırmaktan sesim kısık
onlar ortalığın içine sıçarak
çalışmalarını sürdürüyorlar
yeni kaplanmış halının kadifenin üstünde
bir türlü prova yapılamıyor
korkarım genel prova olamayacak
geçen yıldan hatırladığımızla
ve bu yeni sahneyi keşfederek
oynanacak yarın
soyut padişah 56. oyun
münir özkul profesyonel olduğu günkü sahnede
erol günaydın çocuk gibi dolanıyor anılar içinde
onyedi yıl sonra burası yeniden tiyatro işte

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

bitmez sanılan şeyler bitti
ses-1885'te perde açıldı
yirmidört kasım dokuzyüzseksendokuz
yüzdört yaşında yeni tiyatromuz
kimi localarda askılar eksik
balkonun sıra numaraları çakılamadı
kimi koltukların cilası kurumadı
kimi hanımların kürkleri koltuklara yapıştı
ama olsun herkes çok alkışladı
selama çıkardık sırayla
her gün fırçaladığım bütün ustaları
dikkat buyrun baylar bayanlar
bu tiyatroyu ben yapmadım bu ustalar yaptılar
herkes ustaları deli gibi alkışladı
ustalar çok utandı
herkes ağladı

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

şubatın dördünü
beşine bağlıyorum elimle
yusuf derya doğmaya hazırlanıyor
babasının doğum gününü
beklememekte kararlı
annesinin burcundan olacak
bu belli oldu
belki bu gece birden gidebiliriz hastaneye
bavulumuz hazır
soyut padişah 110. oyunu oynadık
tiyatrodan eve geldik mert'le
yavuz özkan telefon etti
yarın
büyük yalnızlık
filminin dublajı varmış
bir çocuğum kucaktayken
öbür çocuğum doğuyor
ne dublajı lan yavuz
zaten sesli çekecektik ya bu filimi
sesli sesli oynadım ya
sesimi kaydedememen
senin yeşilçam sorunun
şu an müjgan ferhan ağlamaya yeltendi
birden sustu

insem mi acaba
evet yeniden başladı ağlama
indim
memesi bulundu
ağzına verildi
derken karnı burnunda derya yetişti
yeniden daldı kızımız uykuya
mert kahramanca uyuyor
bugün alkış aldı sahnede
onun huzurlu sömestr tatili uykusunda
yarın özel derse gidecek sabah onda
doğum olursa derse merse gitmem tamam mı dedi
hastaneye doğumdan önce çocuk almazlar dedi annesi
ama ben o heyecandan ders falan yapamam ki dedi mert
galatasaray'ın samsunspor'a attığı golleri izledi ve yattı
şubatın dördünü
beşine bağlıyoruz
arnavutköy'de

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

yedi şubat doksan çarşamba gecesi
gene güzelbahçe kliniğinde
yirmiki onbeşte
fakir
istanbul'u satıyorum 274. oyunu
oynuyorken küçük sahne'de
üç kilo altıyüzelli gram ve 54 santim biçiminde
doğuyor dünyaya
kızımız neriman derya

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

telefonlar değişmiş izmir'de
kimseyi tanımıyoruz gibi
civciv öldü
çok yıl oldu
yalı bile değil artık güzelyalı
güzel mi o da tartışılır yani
mayın mehmet kupalardan balık tutar
gündüz öldü
ve fakat
o telefon kulübesi aynı yerde duruyor
aynı renk
müberra yorgancıoğlu
bir pastanede beni beklemektedir
müberra'yla aramızda bir şey yok
civciv'den haber getirmektedir
o pastane artık orda yoktur
bu çok eski bir hikâye
izmir'in işgali zamanı
şoförümüz avukat selim
otelimiz selim'in arabası
eyyambuhur bir gece
izmir'in temmuzu ne yazılsa karamsar
yaşamayan bir şey var

duygularımız seyyar
faytoncular çok puşttur
izmir'in temmuzu
otele bağımlı bir memuriyet
izmir gayet buyurgan
sabah oldu yatınız
zaten dün de temizlenemedi
sizin çok dumanlı odanız
gezgindeyiz tiyatro yapmaktayız
izmir'in o organı öbürüne denk
imdat canım
canım imbat
izmir'deyiz
izmir farkında değil
takunyalılar geziyor
izmir'in kültür parkında
kültür ayrı bir şey
takunya çok daha hamamcıl bir numara
imdat canım
canım imbat
izmir'in takunyalı işgali
çark dönümü fırtınası
kâatlarım uçuşuyor karşıyaka'da
motosiklet geçiyor oyunun ortasından
ferhangi şeyler 977. oyun
çocuklarım karım ve filipinli jenny
izliyorlar oyunu
telefonlarla birlikte
herşey değişmiş izmir'de

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

ağustosta başladı
ağustosta bitti defter
yarın yeni bir gündür
onbeş eylül seksendörtte
londra'da alındı
dokuz nisan seksenbeşte
rum elinin hisarında
üstümüzden köprü geçmeden önce
teodora'nın defteri sanıldı
üstüne
köhne bizans operası
yazıldı
yirmi ağustos seksendokuz yılı
kendi rum
adı arnavut
şimdi renkli türk bir köyde
boğaz'a karşı
gıcırdayan rum evinde
bodosaki beyin
elektrik faturalarını ödediğim gün
hem huzur hem hüzün
bir defteri daha dürdüm
king seize amerika'nın
çok arizona biosfer vadisinde
virgül
bir fasikül daha tamam oldu gecedeste
arizona'da gece yarısı
istanbul'da arnavutun köyünde
sabahın onu
mahallenin gerz çocukları
sevgili opel'imin üstünde
kaydırak oynuyorlar
gözümle görür gibiyim bodosaki bey
virgül

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

Groteski Abdullah

Groteski Abdullah, Kapalıçarşı'daki incir çekirdeği dükkânında, bir dürülü halı yığınının üstüne nargile gibi kurulmuş, yarı bağdaş hatta yoga, bir başka halı birikiminin üstündeki telefona uzanıyor, kararlıca çeviriyor Ses-1885 tiyatrosunun telefonu. Umutsuz, kapatıyor:

–İtiz oküpeytıd!

Düşünceli bir baş sallamayla yanıtlıyor olayı, en kıral halıların üstüne oturtulmuş ve eline zorla bilmemkaçıncı çay sıkıştırılmış amerikalı kadın.

–Du yu vant enağır tii?

–No tenkyu!

gereksiz diyalogundan sonra, derinden Kapalıçarşı'nın binbirezgi gürültüsü duyulurken, ön planda gürül gürül Abdullah'ın telefonda numaralar çevirişi, düşürüşü, düşürmekle kalmaması, karşı tarafın açışı ve Abdullah'ın ince narin "Alo!"su... Abdullah beşbenzemezle giriyor oyuna. Benimle görüşmek istediğini belirtiyor, orada olmadığım, az önce karşı kaldırımdaki Küçük Sahne'ye geçtiğim belirleniyor.

–Hi hev enağdır tiatır!

–Hi hev enağdır tiatır?

–Yes. Hi hev tu tiatr!

–Hi hev tu tiatır?

–Yes!

uyumsuz görüşmesinden sonra, Abdullah Küçük Sahne'nin telefonunu çeviriyor. Karşısına, her gün binoniki Abdullah'la görüşmeme engel olmakla yükümlü, Abdullah eleyicisi öndenetim kardeşimiz çıkıyor. Abdullah, öndenetimi iki vücut çalımıyla aşıyor ve halıların üstünde oturan eli çaylı amerikalı kadına, işi kotardık anlamlı bir başparmak zafer işareti yapıyor, gülücükler içinde. Groteski Abdullah, Kapalıçarşı'nın kıdemli halıcılarından, Kapalı-

çarşı Yüksek Okulu'nda büyük görgü ve eğitimi olmuş, öndenetim kim oluyor onun karşısında? Üstelik Abdullah'ın bir kötü niyeti yok, güleryüzlü, tombul, al üst cebine koy bir adam. İnsan canlısı. Üstelik hayranlarımdan ve fakat dandik hayran değil, kitaplarımı okumuş, canım kardeşim Groteski Abdullah. Yanında bir amerikalı tiyatrocu bayan varmış, Amerika'da tiyatro yönetmeniymiş, oyunumuzu izlemek istiyormuş. Buyursunlar efendim! Oyundan sonra biraz konuşabilir miymişiz? Konuşabiliriz. Niçin konuşmayalım? Ancak, sorun şu ki; ben ingilizce bilmem!

İngilizce bilmeyişime çok şaşırıyor Abdullah. Sanki hayranlığı bir parça azalıyor o an. Kitaplarımdan, oyunlarımdan, sanki ingilizce biliyormuşum gibi bir şey seziliyormuş, belki de benim tipim öyle. Benim ingilizce bilmeyişim, bilmeyenler arasında en az bilmeyen konumu! Amerikan müziğiyle dingildetilmiş, amerikan müziğiyle kurnalı hamamda sabundan balonlar yapmış, amerikan süttozları içmek için okul çantasında plastik bardak taşımış tüm ülkelerin çocuklarından farkım yok yani; ingilizce bilmem, fakat çakarım. Hiç ingilizce bilmem, ama konuşurum. Bir dili bilmek başka, konuşmak başka. Benim ingilizcem, İbrahim Tatlıses'in türkçesinden iyi. İbrahim Tatlıses türkçe konuşuyor ama biliyor denilemez ki! Bildiği sınırlı sorumlu sözcükleri cümle içinde kullanıyor. Kimi cümleler fiilsiz, kimisi öznesiz, kiminde tümlece ne gerek? Benim ingilizcem de öyle işte: Yes itiz, diz iz e bok!

Abdullah çevirmen olarak yardımcı olacağını söylüyor.

–Okey Abdullah!

Bindokuzyüzdoksan şubatının son günleri İstanbul'da hava sinameki. "SOYUT PADİŞAH" oynayacağız o akşam, Ses-1885'te. Salon dolu değil, ara ara boşluklar var, localarda tek tük gölgeler, balkon bomboş. Yeniçeri takımı sahnedeki yerini almış, perdenin dibinde kıpırdıyorlar. Işıkçı Erbil'le telefonlaştık. Birbirimize iyi oyunlar diledik. Girdim sahneye, kabak tahta oturdum. Perdeyi Erol Ağbi açıyor, geleneksel olarak. Perde açılışı önemli ko-

nudur, ince iştir. Perde dediğin jilet gibi açılmalı. Emekli orospu donu gibi sıyırırsan perdeyi, bir saat gözünle kuş tutsan, sıfır sıfır berabere biter birinci perde. Erol Ağbi, fişek gibi yerinde, gülümsüyor. Arkasında Münir Usta. El işaretleşiyoruz. İyi oyunlar ustalar! İyi oyunlar! Münir Usta daha geç giriyor sahneye, fakat her gece perdenin dibine gelip oyunun başlangıcına bakıyor bir süre. Zaten bakmasan olmaz. Oyun bir büyü, her gece yeniden kuruluyor, yalandan bir dünyada. Ve her oyun nasıl başlarsa öyle gidiyor. Oyunun başından, izleyicinin kavrama düzeyi, neşe ölçüsü, soluğu anlaşılıyor. Ona göre bir hıza oturuyor oyun ve o hızla oynanıyor o gece. Bunu biraz izleyici belirliyor, biraz da oyuna başlayan oyuncu. Oyun açmak, derler buna eskiler. Hiç sevmem oyun açmasını, sık sık başıma geliyor. Bir gıcık gelse, bir dilin sürçse, sıçarsın tüm oyunun içine, o oyun kör, topal zor biter. Oyunun ortasında dilin sürçse, kimse takmaz, sen bile takmazsın, kaptırmış gidiyordur artık iş... Kendi kendinle dalga bile geçebilirsin. Bir cenabet sorumluluktur oyun açmak. Bir de güzel açarsan oyunu, leb diyorken yakalamışsan izleyiciyi, o geceki oyunun keyfine doyum olmaz. Yükseldikçe yükselir oyun, tüm takıma yayılır bu kanatlar, herkes olağan oyunun üstüne çıkar, oyun uçar. İşte biz ona, iyi oynadık, deriz. Bu her zaman olan bir şey değildir. Öyle oyunlardan sonra çok mutlu oluruz biz tiyatro dünyasının ufacık insanları. Bu nedenle gergin olur oyunun başlama anları. Kimisi tahtalara vurur, kimi yerinde duramaz, kimisi sürekli gırtlağını temizler, sesini dener, kimi garip hareketler yapar.

Herşey hazır, yeniçeri takımı yerini aldı, kımıldamaz hale geçtiler. Ben, kıçımı yerleştirdim, elimi yerleştirdim ve fakat hâla üçüncü zili vermiyor Erbil. Üçüncü zil işin başı. Erbil üçüncü zili çalar. Salonun ışıklarını söndürür. Salon ışığı sönünce davulcu vurur davulun gözüne, Erol Ağbi fişek gibi açarken perdeyi, ışıklar fecrolur, davulun sesi azalırken, davulu bastırarak girerim üstüne, yüksek perdeden... Bu, çok eşzamanlı bir olay, herşeyin salisesinde olması gerek. Uçak kalkışı gibi çok ciddi ve sinir bozucu bir olay.

Kalktı kalktı, kalkmadı, başınız sağolsun! Erbil'in üçüncü zili vermeyişi bir zaman ayarsızlığı... Ne bekliyoruz, duygusu sarar tüm oyuncuları... Çünkü hepimiz kemerleri bağlamışız... Davula vuracak kardeş, bu gecikmeden tedirgin, Erbil'in bulunduğu sofita köşesine bakıyor. Ben, Erol ve Münir ustalarla, allah allah gibisinden işaretleşirken, tef görevlisi kardeşimiz tefini yeniden ısıtmaya koyulurken, zilbaz kardeşimiz zillerden birinin bir parmağına tam girmediğini fark edip onu düzeltmeye uğraşırken, yani herkes biraz daha sonra başlayacağımızı sanırken, birdenbire sönüyor salonun ışığı, davulcu panik halinde vuruyor davula, Erol Ağbi fişek gibi açıyor perdeyi ama ne fayda, davulun ritmi her zamanki ritminin çok altında. Hassiktir, diyorum içimden, boş balkona karşı başlıyor oyun ve başladığı gibi bitiyor.

Oyundan sonra Cafe-Tiyatro'da oturuyoruz, amerikalı tiyatrocu bayan, Groteski Abdullah, Erol Ağbi ve Mert! Abdullah aracılığıyla oyundan konuşuyoruz. Amerikalı bayan oyunla çok ilgili. Bir sürü şeyi Abdullah ona çevirmiş, özetlemiş. Kadın sorular soruyor. Geleneksel tiyatromuzu, Karagöz'ü, Nasrettin Hoca'yı biliyor. Tam bu sırada, Cafe'den içeri, tropikal bir yağmur gibi Baykal Kent giriyor, kafası hayli iyi! Kendisi tiyatromuzun kırmızı kartlı oyuncularından. Alkolle olan ilişkisine son ya da çeki düzen veremediği için, tiyatro onu boşamak zorunda kaldı. Olsa olsa alkol tiyatronun kuması olabilir, tiyatro alkolün kuması olamaz ki! Baykal bu yüzden tiyatromuzda, bir oyunda oynuyor, iki oyun kırmızı kartlı. Yarım oyun oynuyor, üç oyun kırmızı kartlı. En son, kordelalı bir kırmızı kart aldı. Kordelanın bir emeklilik nişanı olduğu, bunda üzülünecek bir şey olmadığı kendisine uzun uzun anlatıldıysa da, o buna çok üzülmeyi sürdürerek daha çok içiyor... Gelir gelmez muhabbetimize maydanoz oluyor, görüşmeyi olanaksız hale getirdikten sonra:

–Hepinizi ay lav yu! diyerek, çıkıp gidiyor Cafe'den. Amerikalı bayan oyunu bir kez daha izlemek istediğini belirtiyor. Devrisi gün için davet ediyor, el sıkışıp ayrılıyoruz.

Groteski Abdullah ile amerikalı bayan, yirmi yıl önce Paris'te, ünlü tiyatro adamı Grotovski'nin bir seminerinde tanışmışlar. Abdullah, o sıralar Paris'te işçiymiş, fakat tiyatroya meraklı, Grotovski seminerine katılmış. Şimdilerde, İstanbul'dan Teksas'a halı ve kilim götürüp satıyormuş. Bak şu işe! Onun üzerine taktık kendisine bu kod ismi: Groteski Abdullah from Kapalıçarşı!

Devrisi akşam gene geldiler, oyunu izlediler. Oyundan sonra gene konuşuldu. Amerikalı bayanın tiyatrosu Teksas'taymış. Bize bir ortak yapım öneriyor. Nasıl? Bilemiyoruz! İyi olur inşallah, diyerek ayrılıyoruz.

–Gut nayt!

–Gut nayt!

Sabahleyin "KAHRAMAN BAKKAL SÜPERMARKETE KARŞI" provasından önce gene geliyor Teksaslı ikili. Bayan, oynadığı oyunların fotoğraflarını gösteriyor. Biz ona oyunlarımızın dergilerini veriyoruz. Adresler alınıp veriliyor. Onların havalı kartları var, biz bir kâada yazıyoruz. Bir gün mutlaka birlikte bir oyun yapmak üzere şakalaşıp ayrılıyoruz.

Şubat marta dönüyor İstanbul'da. Ben bir yaşındaki kızımla, yeni doğan küçük kızımdan zar zor ayrılarak provalara koşturuyorum, dekorla cebelleşiyorum. Mınakyan locasından bakıyorum dekora, çok güzel, Zati Sungur locasından bakıyorum, bir bölümü görünmüyor. Haldun Taner locasından dekor çok güzel, Hasan Efendi locasından bir pencere görünmüyor. Böyle zorluklar var Ses-1885'te. Her yerden çok iyi görünmek istiyorsan, ön sahnedeki yarım aya yerleşmek zorundasın, peki bu derinliği niye kullanmayalım? Slaytlar salondan çok güzel, balkondan okunmuyor... Bir büyük siyah leke var, dekorla sofita arasında, gerilerden

bakınca insanı rahatsız ediyor, en iyisi oraya çamaşır asalım, don, fanila, çorap, bir büyük beyaz çarşaf, slaytlar bu çarşafın üstüne...

Genel provadayız, Teksaslı bayandan mektup geliyor. Mektup kalın, mutlaka çok şey anlatıyor ve fakat ingilizce!

Mektubu bir kenara koyup başlıyoruz genel provaya:

"İn di yiır tüventi bişey naynti şey

İn di sonbahar

İn Ameerika!"

(İngilizce Bilmeden Hepinizi I Love You, 1992)

Türk Kovboy

Sabah çöpçü vakitler kalkıldı. Mahmur duş, uyanmadan kahvaltı, yola koyulduk karımla. Beni havalimanına getirdi arabasıyla. Öpüştük, polisten geçtim. Karım dışarıda kaldı, ben içerde, polis dışarıyla içersinin arasını belirleyen noktada. Kamera çantası ve bavul, çantaların iç organlarını inceleyen çok fena iks ışınlı aygıttan geçtiler. Ben, madensel şeylerim bip etsin, iki gözüm önüme aksın, makinesinden geçtim. Üstümde madensel bir şey yok, fakat makine bana gıcık herhalde, bip etti! Polis, geri çıkıp bir daha geçmemi istedi. Ne yani? Bir kere geçince bip ediyorsa, bir daha geçince gene eder bu adi makine. Kimi madensel şeylere yer yer ve zaman zaman duyarlı değil ya! Nitekim makine beni mahcup etmedi, gene aynı biçimde bipledi. Polis, ikinci biplemeden sonra olayı iplemeye başladı ve üstümde madensel bir şey olup olmadığını sordu. Hayır, yok. Metal para kullanmam, saatim plastik, hazreti swatch! Yüzük takılmıyoruz, fakat benim ruhum heavy-metal, bu ve benzeri makinelerde bip duygusu uyandırıyorum. Polis, beni ciddiyete davet ederken birden tanıdı... Ooo, siz miydiniz ağbi? Evet, biziz. Biz olmamız neyi değiştiriyor? Makine de beni tanıyıp bipinden vazgeçecek değil ya! Beni bir daha makineyle yüz göz etmiyor polis, buyurediyor yurt dışına. İyi yolculuklar diliyor, ben ona iyi mesailer diliyorum. Bavul ve kamera çantasıyla aynı hızla geçemediğimiz için, bavulum kanalın sonuna giderek yere düşmüş. Düşsün, kırılacak eşya taşımıyoruz ya! Ayrıca bavul daha ne sınavlardan geçecek, nerelerden nerelere şandellenecek! Bavulun yolculuğu benimkinden uzun. Zaten biraz sonra vedalaşıp ayrılacağız, Dallas'ta buluşursak ne âlâ! Buluşamazsak, oradan kendime yeni bavul alıyorum. Çok sıkı bir amerikan bavulu almayı tasımlıyorum zaten. Tek bavulla gidiyorum, iki bavulla döneceğim. Asıl oradan getireceğim bavul önemli. Bu osuruk kırmızı bavulda, ça-

maşır, çorap, gömlek, pantol, bir bokluk olursa diye boyunbağı ve ceket var. Bir de "Nuh'un Binbirdirekli Gemisi" dosyası... Kendime Amerika'dan, çamaşır ve çorap ve gömlek ve pantol alacağım zaten. Bunun için alınteriyle biriktirilmiş, dolara çevrilip ince bir zarfla cebe indirgenmiş, konut fonu ödenmiş param var. Yiterse yitsin kırmızı salak bavul, bu onun kaybı olur. Nuh dosyasını ben bir gecede yazmıştım, oturur orda bir gece yeniden yazarım, daha da iyi olur. Çünkü önce kafada yazılıyor, sonra kâada döküm işlemi ve bu işlem sırasında insan beyninin yeniden yaratıcı olarak yazı işine katılmasıyla oluşuyor yazı. Bir gün oturulup yazılacak oyun için ön düşüncelerden oluşuyor dosya. İnsan beyninde bu dosyalar kâat üstünde oluşmadan önce yerini alıyor, kendi datapaktına gidip orada gruplaşarak ve sıraya girerek birikiyor, mini bir diskplay olarak, kafasına uygun gördüğü bir hücreye yerleşiyor, boş hücre çok... Bu yüzden dosyanın yitip gitmesi de önemli bir sorun değil. Üstelik ben oradan kendime çok daha cici, çok daha kral dosyalar alacağım, bizim telli dosyalara inat! Hoş bu telli dosyalar gene iyi, eskiden küf renkli ve çok kişiliksiz kartondan yapılır, üstüne "DOSYA" yazılırdı, herhalde başka bir muzır amaçla kullanılmasın diye... Daha sonraları, dosyaların başka amaçla kullanılmasının pek sakıncalı olmadığı düşünülmüş olmalı ki, bu uygulamaya son verildi. Ya da son verilmedi, adliyelerde, tapu dairelerinde benden gizli olarak sürdürülüyor, ama en azından seçenek dosyalar türedi. Milletimiz belirli bir zaman aşımından sonra öğrendi nedir dosya ve ne değildir. Aman canım, bana ne! Bavulun serüveni o kadar önem taşımıyor ve fakat kamera çantasının yere düşmesi japonlarca affedilemez bir hata olabilir diye düşünerek, son anda havada yakaladım kamera çantasını. Adı kamera çantası olmakla birlikte, orta gözüne kamera yerleştirilmiş, sağlı sollu iki küçük cebine, defterim, kalemlerim, pasaportum, pipolarım, çakmağım, dolmakalemim gibi, beyinde bir hücrede bulunmasının somut yararı olmayacak şeylerim yerleştirilmiş, bir özgün çan-

ta. O, el çantası olarak katılıyor yolculuğa, can yoldaşım! Ayrıca omuza asılabilme özgürlüğü var, gerektiğinde omuzdaşım. Çantayla ikimiz gidiyoruz Amerika'ya, bir Elia Kazan filmi gibi. Kamerayı yasal olarak yurt dışına çıkarabilmek için, bunun pasaporta işlenmesi gerekiyor, o da bir kişilik, bir vatandaş neredeyse, nasıl benim bir pasaport numaram varsa, kameranın da kıçında bir numarası var. Yurt dışına çıkarken işleniyor pasaporta, pasaportun arka sayfası ona ait. Şu tarihte yurt dışına çıkıyorum, pek yakında aynen geri döneceğim, diye söz veriyor kamera, polise! Her çıkışta işletiyorum, ancak hiçbir girişte bu konuyla ilgilenen olmuyor, deli gibi bavullar deşiliyor, kameraya bir "hoş geldin sayın japon vatandaş!" diyen yok. Bu yüzden, pasaportun arka sayfasına göre, bu kamera arada bir yurt dışına çıkıyor, bir daha geri gelmemekle kalmıyor, bir süre sonra gene yurt dışına çıkıyor! Bir tür kamera kaçakçılığı yapıyorum gibi. Bu kez işletmemeye karar verdim, zaten kâat üstünde kamera yurt dışında! Çıkmış, girmemiş, yeniden nereye ve nasıl çıkıyor? Kamera, ben, kırmızı bavul, üçümüz "Türk Hava Yolları" yazan yeri arıyoruz. İlk uçuşumuz ulusal hava yollarımızla Brüksel, orada Amerikan Erlayns'a geçerek Şikago'ya uçacağız, oradan bir aktarmayla Dallas! Türk Hava Yolları'nı buluyoruz, çok fena sigara içen bir yolcu olduğumuzu belirtiyoruz. Aslında bir süredir sigarayı bırakma çalışmalarımı başarıyla sürdürüyorum, eski pipolarımı çıkardım kuytulardan, pipoya geçtim ve fakat uçakta, pipo, puro ve benzeri dumangaç şeyler sözkonusu değil, yalnızca sigaraya izin veriliyor, uçağın en arka bir iki sırasında, kenef dibi noktalarda. Bu yüzden özgür-shop'tan bir karton sigara alınarak sigaraya başlanacak, çünkü yol az buz değil, tüm bir gün gidilecek gökyüzünde... Sigara içici koltuk numarama kavuşuyorum, bavulumu veriyorum, onun boynuna bağlanan kâadın yarısını veriyorlar bana, bavulla helalleşiyoruz, yurt dışına çıkış formu doldurma durumuna geçiyorum.

Niye çıkıyorum yurt dışına? İş gezisi! Öyle ya, bir ortak yapım ve para sözkonusu, turist olarak gitmiyorum ya ben allahın Teksas'ına! Daha önce yurt dışında hangi ülkede en çok bulundunuz? Fransa! Kaç gün? En çok bu soruya gıcık oluyorum. Dört yıl falan kalmışım Fransa'da! Tam dört yıl değil aslında, bir üç yıl üçyüzaltmışbeş gün, üç yıl, üçyüzaltmışbeş çarpı üç... üff... üç kere beş onbeş, elde var bir, üç kez altı onsekiz, bir de elde somut; ondokuz, elde bulunan bir, üç kez üç dokuz, on... Bindoksanbeş gün... Ben üç yıldan fazla kaldım Fransa'da, var sayalım binüçyüz üç gün... Her yurt dışına çıkışta, biraz değişik bir sayı yazıyorum buraya. Bu kâatlar Devlet İstatistik Enstitüsü'ne gidiyor, orada bir yerlere yazılıyor, o bir yerler başka bir yerlere temize çekiliyor, her seferinde rezil oluyorum Devlet İstatistik Enstitüsü'ne, çelişkili açıklamalarımla... Haftada iki kez zırt pırt yurt dışına çıksam, belirli bir sayıda karar kılacağım, örneğin binüçyüzellibeş! Ve her seferinde aynı sayıyı yazacağım oraya, ooh! Devlet İstatistik Enstitüsü rahat, ben rahat! Fransa'da binüçyüzellibeş gün kalan adam olarak sınıflandırılacağım. Ve fakat, kırk yılda bir yurt dışına gidildiği için, geçen sefer kaç yazdığımı, hatta yurt dışına çıkarken böyle bir hunhar tuzak olduğunu unutuyorum. Üstelik somut olarak Fransa'da kaç gün kaldığımı bilemiyorum ki, bu uzun bir araştırma konusu. Bunu aydınlatmakta, giriş-çıkış damgalarıyla bize yardımcı olabilecek ilk pasaportum, bindokuzyüzyetmişyedide Ankara gezgininde Anıt Otel'de çalındı. Bu tarihte, o konuda Çankaya Başkomserliğine başvurum var ve fakat ortada pasaport yok. Çalan kat görevlisi çocuk çok dövüldü, çalmadığını itiraf etti! Benim şu anki pasaportum, zayiden ötürü bana verilen ikinci pasaportun tip değiştirmesiyle elimden alınarak yerine verilen küçük boyut pasaport, yalnızca son yılı kapsıyor... Binüçyüzotuziki gün yazıyorum ve bu konu kapanıyor. Yazılıyorum, yurttan çıkış kuyruğuna. Sıram geliyor, polis benimle ilgili değil. Pasaportumun numarasını bilgisayara sunuyor, bilgisayar ona kimbilir ne gibi bir

mönü sunuyorsa, polis bir süre ekrana bakıyor, bana hiç bakmıyor, o pasaport benim mi, o adam ben miyim, bunlarla hiç ilgili değil, sonunda küt diye basıyor çıkış damgasını. Demek ki yurt dışına çıkışımda bir sakınca yok, bravo bilgisayar! Yurttan çıkıyorum. Daha doğrusu, bana öyle geliyor. Yurttan çıktığım noktada bir başka polis oturuyor bir masanın başında. Konut fonu makbuzu sözkonusu. Bir tane onda kalacak, bir tanesini damgalayıp bana verecek. Kime nerde ne konutu yapılıyorsa bu paralarla? Bunu tam bilemiyoruz, her seferinde o polise sorasım geliyor, kime nerde ne konutu yapılıyor allahaşkına bu paralarla, diye ve fakat sormak yürekliliğini gösteremiyorum. Sana ne ulan, derlerse ne olacak? Zaten ödemişim, şurda yurt dışına üç santimetre kalmışken, niye işi karıştırıyorum? Hiç sesimi çıkarmadan, dürüp büküp cebime koyuyorum konut fonu makbuzumu.

Yarım saat gecikmeyle, ona on kala kalkıyor Türk Hava Yolları. "Sigara içilmez" ışığı söner sönmez yakıyorum sigaramı, sıkı dur lan Amerika, Brüksel üzerinden geliyorum.

Brüksel benim için, biraz Jacques Brel, biraz Nato, biraz Magic Circus, biraz da rahmetli Galip Balkar. Bana Brüksel'den o çok güzel el yazısıyla mektuplar yazardı Galip Ağbi. Son mektubu Belgrad'dan geldi. Ondan sonra Galip Ağbi'den mektup gelmedi, çünkü Belgrad'da bir Levonyan tarafından bir kırmızı ışıkta anlamsızca vuruldu, ben Harbiye Orduevi'nde içtimadayken... Brüksel garının tam karşısında daracık bir sokakta, bir uzun boylu orospunun jartiyerine kar yağıyor, geceyarısı. Çocuğum da denilebilir. Kaç para, diyorum kadına. Kadın bana, kaç para diyor, anımsamıyorum, zaten ne önemi var, Devlet İstatistik Enstitüsü'ne bildirilmeyecek ya miktar! Kaç para derse desin kabullenmeye koşulluyum. Kadın, "Rest!" dese, göreceğim, cebimde bok gibi para var, Magic Circus'le turnedeyim, Jerome Savary'nin asistanıyım. Asistan maaşım ayrı, oyuncu yevmiyem ayrı. Hem küçücük bir çocuğum, kendimi çok büyük sanıyorum, hiç de o kadar çok kadınla

yatamadan ömrüm tükeniyor kaygısındayım, çok yalnızım, hem sevgilim yok Magic Circus'te. Tüm karıların sevgilisi var kumpanyada, Magic Circus köklü bir kuruluş, ben sonradan yamanan türk durumundayım. Çok yalnızım Brüksel'de. Tamam, diyorum kadına. Kadın önden çıkıyor, ben peşinden tırmanıyorum daracık merdivenleri, gözlerim kadının kıçında, kıçının deliğinde, ağzımda beni olduğumdan büyük gösterdiğini sandığım yarım cıgara, Jacques Brel gibi... Kadın işinin ustası önce alıyor parayı, sonra çıkarıyor donu. Hangi millettenim, onu merak ediyor. Türküm, doğruyum. İnanmıyor, gülüyor. Nato'da askerim ablacığım, şeref kıtasındayım. Ne var? Askerliğini Brüksel'de er olarak yapan türkler de var! Kore'de kimler savaştı sanki kahramanca ve fakat kahramanlığının nedenini bilmeyerek! Kadını o denli ilgilendirmiyor, Nato ve yan çalışmaları. Kurulu bir gergef gibi işini yapıyor o. Bir cıgara yakıp çıkıyorum, çok itriyat ameliyat odasından. Lapa lapa kar yağıyor Brüksel'in gecesine...

Yugoslavya üstündeyiz. Kahveye arkadaş konyak istedim, yokmuş. Viski verelim, dediler. Verin! Sizi mi kıracam? Kahve ile konyakla içilir diye bir şey yok, viskiyle de içilebilir. Hatta kahve öyle dibine kadar içilmeden viski yenilenebilir mantığıyla er saatte viskiye yazılmış bulunuyorum. Karıma mektup yazıyorum. Brüksel'den atacağım.

Uçakta yemek sunuluşu başladı. Yanımızdan hoş kokulu yemekler geçiyor. Önce uçağın en önünde perdeyle ayrılmış, daha rahat ve çok az sayıdaki koltukta oturan, birinci sınıf yolcuların yemekleri geçti, üstleri yaldızlı kâatla kaplı, biz görüp imrenmeyelim, diye. Çünkü bize aynısı verilmeyecek, onlar birinci sınıf yemekler. Daha sonra ikinci sınıf yemeklerin dağıtımı başladı, üstü açık olarak, ön sıralardan. İlkin cıgara içmeyen çoğunluğa dağıtılıyor, uçağın inmesine yakın cıgara içen en arka iki sıraya ulaşıyor kumanya. Cıgaracılar yemeğe koyulurken de inişe geçiyoruz, kemerleri bağlayın anonsu patlıyor. Cıgara içenler yemekle-

rini bitirmeden de pat diye Brüksel'e iniyor uçak saat onüç suları. Brüksel'de saat oniki, birer saat geri alıyoruz saatleri. Bu durumda uçağıma üç saat var, o kadar zaman Brüksel havalimanındayım demektir. Uçağı dolduran, Belçika'da çalışan türk işçileriyle birlikte itiş kakış iniyoruz Belçika'nın başkentine.

Önce biraz para değiştiriyorum. Bir Le Monde gazetesi alıyorum. Bir sandviç, bir bira. Sonra karımın mektubunu atabilmek için postane derdine düşüyorum. Ortada öyle bir yer yok. Gelip geçici yolcular için postane konuşlandırılmamış ve fakat posta kutusu var. Peki pulu nereden alacağız? Sorup soruşturuyorum, öyle bir yer yok! Peki bu posta kutusu niye var burda? Bu ülkeden gelip geçen bir yolcu, hangi ülkenin puluyla mektup atacak bu kutuya? Amerikan Erlayns tezgâhına geliyorum. Kırmızı tektip giysili, sarışın güzelimsi bir bayan güleryüzle karşılıyor beni. Biletimi uzatıyorum, ingilizce konuşmaya başlıyor. Frenkçe konuştuğumu belirtiyorum, mektup atmak istediğimi, bunun için pul satın almak isteminde olduğumu açıklıyorum. Buradan mektup atmanın güçlüklerini dile getiriyor görevli kadın. Belçikalı olup olmadığımı soruyor. Değilim elhamdülillah! Kadın bunu öğrenince, sağı solu kesip kulağıma yanaşıyor ve mektubumu Şikago'dan atarsam, daha çabuk yerine ulaşacağını Belçika PTT'sinin çok ağır çalıştığını belirtiyor. Bir Belçikasız olarak, Belçikasız sarışın bayana teşekkür edip çantaya geri koyuyorum mektubu, Şikago'dan atarım öyleyse. Cebimde kalan Belçika franklarını harcama gezintisine çıkıyorum. Çok fazla para değiştirmiş değilim, elimde kalana pek bi bok alınamıyor ve fakat bu parayı da harcaman gerek. Pipo tütünü ve puro alarak eritiyorum parayı, elimde kimi değersiz madensel paralar kalıyor. Onları da anı olarak saklamaya karar verip salak salak dolanırken, birden Frenkçe bir duyuruyla Amerikan Erlayns tarafından çağırılıyorum, ismimle! Allah allah! Gidiyorum. Ne var? Uçağa bineceğim noktadaki bir hostes tarafından biletim alınıyor, inceleniyor. Bir ince sorgu sual başlıyor. Amerika'ya ni-

ye gidiyorsunuz? Orada kalacağınız adres? Kartvizitiniz var mı? Hayır, yok! Hayatta hiç kartvizitim olmadı. Bunu hıyarca buluyorum... Bavulunuzu siz mi hazırladınız? Evet! Ne zaman hazırladınız? Dün gece! Daha doğrusu karım hazırladı! Öyle mi? Onu niye baştan söylemiyorsunuz? Karınız nerde? İstanbul'da! Bavulunuzun içinde ne olduğunu biliyor musunuz? Biliyoruz tabii canım... Elektronik aygıt var mı? Hayır, yok! Elektrikli tıraş makinesi var! O elektrikli tıraş makinesiyle en son ne zaman tıraş oldunuz? Geçen hafta! On gün önce, galiba... Herhalde... Bilmiyorum... Bavulunuzda patlayıcı madde var mı? Yok! Niye olsun? Bavulunuzu yaptığınız andan sonra, uçağa teslim edene dek hiç yanından ayrıldınız mı? Hayır! Geceyi birlikte geçirdik, İstanbul havalimanında helalleşip ayrıldık, çok iyi huylu bir bavuldur! Sizin bildiğiniz bavullara benzemez! Bavulumu Şikago'da alıp, gümrükten geçip yeniden verecekmişim. Çünkü Şikago'dan transit geçerken Amerika'ya girmiş oluyormuşum. Üstelik Şikago İmigreyşın bürosunda ikinci bir soruşturma geçirecekmişim... Vay ananesini! Senin sınırsız sorumsuz vizen var diye, buyrun hoş geldiniz, demiyorlar adama. Daha Belçika'dayız, Amerika'ya giriş sorgusu başladı... Sonunda beni uçağa almaya karar veriyor başkomser hostes!

Uçak gemi gibi, yer numaram, son sıra, son koltuk, sigara içen türk! Sigara içilen bölümde boş koltuklar var. Bilet almak istediğinizde, yer yok, çok zor, olanaksız gibi yanıtlar veriliyor, uçağa bindiğinizde bir sürü boş koltukla karşılaşıp, bilet bulmak için verdiğiniz çabaya sinirleniyorsunuz... Zenci hostes bana, iki sıra ilerde, boş iki kişilik bir yeri göstererek, oraya buyurmamı işaret etti, yalnız işaretle kalmadı, kimi şeyler de söyledi, ancak ben şimdilik söylenenden çok, işaretlerle yön tayini derdindeyim. Hemen iki kişilik boş yere geçtim, pencere kıyısına yerleştim, yanımdaki boş koltuğa kamera çantasını konuşlandırdım. Böyle uzun bir yolculukta yanımın boş olması sevindirici. Yolculuğun 8 saat 45 dakika süreceği belirtildi. Güzel, sandığımdan daha az... Fakat benim

Şikago'dan sonra da yolum var. Hele bir Şikago'ya varalım da, gerisi kolay duygusuyla karıma yazdığım mektubun zarfını yırttım, mektubun devamını yazmaya koyuldum. Daha dokuz saat birlikteyiz mektupla. Yeni bir zarf yazdım, bu kez zarfı yapıştırmadım. Ya Şikago'dan da atamazsam ben bu mektubu? Açık zarf usulü gezdiriyorum karıma yazdığım mektubu, PTT bulduğum noktada kapatacağım.

Onaltı yıl geçmiş ben bu okyanusun üstünden uçalı. Bakıyorum aşağı, değişen bir şey yok. Okyanus öyle ok ve yanus halinde duruyor, bıraktığım gibi. Yemek dağıtımı başladı uçağımızda. Önce birinci sınıflar, sonra biznes sınıflar, sonra sıradan yolcular, en son biz sigara içen adiler. Ön sıralar kahve-konyak muhabbetine geçtiğinde biz yemeğe başlıyoruz. Olsun, biz de fosur fosur sigara içiyoruz, o kerizler içemiyorlar. Sigarasız kahve-konyak içsen ne olur, içmesen n'olur hıyarağa! Çok acıyorum bu sigara içmeyenlere! Bir amerikan filmi başlıyor videoda. Yalnızca görüntüyü izliyorsun, dinlemek de istiyorsan kulaklığın var, takıyorsun. İzlemek istemeyen ya da uyumak isteyenleri rahatsız etmemek için. Ben dinlemeden zaman zaman bakıyorum filme, zaman zaman gaste okuyorum, kimi zaman günlüğüme notlar düşüyorum, karımın mektubuna eklemelerde bulunuyorum, gel dikiz ki, geçmek bilmiyor zaman. Uyumayı deniyorum, beceremiyorum. Yeknesak bir motor sesine dönüşüyor yolculuk. Beyaz şaraptan, viskiye geçiyorum, saatim gecenin dokuzunu gösteriyor. Bu Brüksel gecesinin dokuzu, İstanbul'da gecenin onu. Grönland üzerinden geçiyor uçak, altımız buzdağları, ortalık günlük güneşlik, kimbilir kutuplarda saat kaç? Güneşle birlikte dönüyoruz dünyayı, gün batmak bilmiyor.

Ey gidi Labrador soğuk su akıntısı, bak bakalım beni bir yerden ısırıyor mu gözün? Labrador, Montreal!

Montreal'e inişim bir yaz sıcağı. Old Montreal mahallesi. Kebekçe şarkılardır Montreal limanında, Labrador'a karşı.

Montreal'in dört mevsimi, Vivaldi'nin askere alınmak üzere yurda dönüşü ve yirmisekiz mevsim askere alınamayışı...

Göller yöresine ulaşıyor uçak, işte altımızda Mişigan, Ontario ve Süperior gölleri... az kaldı Şikago'ya.. Bertolt Brecht'ten biliyorum Şikago'yu, pis bir yer. O anlamda neresi temiz Amerika'nın? Teksas daha mı iyi yani? Televizyondan bildiğimiz Dallas! Ceyargilin orası... Teksas, benim doğduğum Çarşamba'nın ikinci adı. Çocukluğum boyunca herkesin elinde gerçek tabanca, her gün sahici kurşunla komen oynanıyor Irmakaşşası'nda. Yirmibeş kuruşu havaya fırlatıp ortasına delik açmaca oynayan iri çocuklar var, fakat kimse kovboy değil... Ret Kit'teki gibi değil herhalde şu an Teksas'ta görünüm... Haritayı irdeliyorum. Şikago kuzeyde, Teksas bayağı güney, ondan güneyi Meksika... Kimbilir ne ecnebi bir sıcakla karşılaşacağız! Bir çöle gidiyorum aslında... Şikago'ya iniş için alçalmaya başlıyoruz, kemerler bağlanıyor, sigaralar söndürülüyor. Ben söndürüyorum yani, benden başka pek paf küf sigara içen yok. Demir kuş, yalpalanıp inişe geçiyor, kuş bakışı tanışıyorum Amerika'yla.

Işıl ışıl bir küçük kent Şikago havalimanı. Her an uçak iniyor, her an uçak kalkıyor, bin milletten insan var. Amerikalı kim? Amerika'da oturan kalabalık! Önce kırmızı bavuluma kavuşuyorum. Merhaba lan bavulum, n'aber? Nasıl geçti yolculuk? Gel bakalım, tut elimden, şimdi gümrük geçeceğiz. Bavul uysal, izliyor beni. Polisten geçiyoruz. Niye geldin? Nerde kalacaksın? Bu kez soruşturma ingilizce; frenkçe konuşan yok. Ufak ufak söküyorum ingilizceyi, sökmek zorundayım. Soruşturma uzun sürmüyor. Amerika'ya hoşgeldiniz! Başarıyla giriyorum Bileşik Amerika Devletlerine.

Para değiştirme sorunu yok, dünyanın her yerinde geçen cebimizdeki yeşil dolar, buranın esas parası. Doları dolara çevirecek halimiz yok ya! Hemen harcamaya başlıyoruz sayın yeşil dolarla-

rı sanki memleketimizdeymiş gibi. Fakat bir güzel harcanıyor, bir kolay harcanıyor, aklınız durur. Herşey bunun için ayarlanmış...

–Hav maç dis?

–Seven tüventifor!

–Ay vant dis van!

Bu kadar yalın. Hemen sarıyorlar, sarmalıyorlar, poşetliyorlar, elinize veriyorlar, size kasayı gösteriyorlar gülücükler içinde. Kasaya yanaştığınızda kasiyer uzun bir cümle patlatıyor, sonu "keş?" diye bitiyor. Peşin mi ödeyeceksiniz yoksa kart, çek gibi kıvır zıvır yollarla mı, demek istiyorlar. Siz hiç duraksamadan satıcının söylediği "keş" sözcüğünü aynı ağız yayıklığı içinde yineleyeceksiniz, yeşil doları uzatacaksınız, havada kapıyorlar. Bir avuç bozuk para olarak üstünü veriyorlar.

–Tenkyu!

diyorlar. Biz onlara bir iyilik yaptık ki teşekkür ediyorlar. Bozuk paraların içinde bakır paralar da var, üstünde "1" yazıyor. Bir sent! Doların yüzde biri... Demek bunun da bir anlamı var ki piyasada dolanıyor, bakır dolar biçiminde. Niye anlamı olmasın, para diye alınıyor, veriliyor. Fakat her söylenen fiyatın küsurunu tam çakamadığım, bozuk paraların hangisinin ne olduğuna henüz eremediğim için, ben ilk alışverişlerimde, onurlu bir ellilik ya da yüzlük banknot uzatıyor, kimi banknotlar ve bir avuç bozuk para geri almak yöntemini koruyorum. Sağ cebim tombalacı gibi şakır şukur sent dolu... Ağırlık da yapıyor, denilebilir ki sağa çekiyorum!

Kadirşinas kırmızı bavulumu ışıltılı Şikago havalimanında epey gezdirdikten, kendisine yeterince hava aldırdıktan sonra, Dallas uçağına teslim edip sigara içici bir yer istiyorum. Amerikan bayan bana bir şeyler söylüyor. Sonunda o uçuşta sigara içilmediği anlaşılıyor. Güzel. Zaten çevremde benden başka sigara içen, nikotini dert edinen yok. Benim tiryakiliğim utanç verici bir azınlık sorunu. Avucumun içine saklayarak içiyorum sigaramı, askerdeki gibi. Genellikle her yerde "NO SMOKİNG!" yazısı gözümleniyor.

Sigaramı, çakmağımı çantaya yerleştirip, derin bir nefes alarak biniyorum Dallas uçağına, epik hüzünlü Ceyar misali.

Güneşin batışıyla kalkıyor uçak ve bulutların üstünden izliyoruz İstanbul'dan beri batıramadığımız güneşin batışını. Yirmi saattir yoldayım. Güneşle birlikte dolanıyorum dünyanın çevresini. İstanbul'da yarın olmakta, Arnavutköy'e sabahı müjdelemek üzere bizden ayrılıyor güneş, yeni dünyaya akşam çöküyor, Ahmet Haşim sanki amerikalıymış gibi... Teksas'a doğru uçuyoruz, saçlarım Tom Miks biçim. Yorgunluk kendini belli ediyor, belirli bir kişilik kazanıyor, uyumakla bayılmak arasında gidip geliyorum. Uyumuyorum aslında ama uyanığım da denilemez, bir ılımlı sersemlik gökyüzünde geziniyor Teksas'a doğru, kolumu kaldıracak halim yok ve fakat ben kolumu kaldırmadan da uçuyoruz işte...

Gece dokuza doğru iniyoruz Dallas/Fort Worth havalimanına. Teksaslı bayan beni yolcu çıkışında bekliyordu, giyim kuşam blucin mlucin.

–Hello!

–Selamün-hello!

–Velkam!

–Tenkyulardan bir demet!

Kadirşinas kırmızı bavulumu tasmasından tutuyor, köpeğim gibi sürüyerek, yoldaşım kamera çantası omzumda, kan ter içinde çıkıyoruz cam kapılardan sayın Teksas'a!

–Hello lan Teksas! Ay em Tom Miks!

(İngilizce Bilmeden Hepinizi I Love You, 1992)

dürdüm büktüm muska gibi
bir şarap şişesine koydum
mantarladım balmumladım
üstüne sevgili godot yazdım
beşiktaş'tan attım denize
ocak şiirlerini
postaya atmaktan kolay
ve ne farkı var
bundan sonrası
şişelenip denize atılan şiirler kitabı
yanıt yazacak bana bir gün
belki bir japon balıkçısı

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

yağmurlu bir gün teodora'yla ilk buluşmamız
bindokuzyüzseksenüç yılı kasım ayı
buluşma yerimiz sahaflar çarşısı
hipodromun karşısı
charles diehl diye bir adam çöpçatanımız
theodora imperatrice de byzance
elimde fasikül fasikül dağılmaya teşne kitabın adı
herkesin banknot desteklediği
bir ince lastikle bütünlenip
güvenilir bir mücellite gönderiliyor teodora
mücellitle teodora arasında bir ilişki
oldu mu bilmiyorum
bir süre sonra kırmızı bir cilt kapağı giyinmiş
süslü püslü bana geri döndü teodora
ankara'da turnedeyiz
teodora'yla kalıyorum otelde
meşrutiyet'te bir kırtasiyeciden alınıyor bir okul defteri
bindokuzyüzseksendört mayısının yedisi
yazıya geçmeye domuzlanıyor teodora serüveni
bir ayı oynatıcısının kızı
tutkusunun tutsağı
teodora
düşe kalka çıktı tahta
dört satırda kalıyor o defter
başka bir şey defteri oluyor zaman içinde
londra'dan alınmış kara kaplı bir defterim var
ne yazılsın bu cici deftere
bir türlü kıyılamamış
dokuz nisan bindokuzyüzseksenbeş salı günü
rumelinin hisarında
köhne bizans operası
yazmışım birinci sayfasına

ankara'dan kalma dört satır nakledilmiş önce
sonra ostrogorsky'nin bizans devleti tarihi'nden kısa notlar
o defter de öyle kalmış günlük olarak sürmüş gitmiş
prokopius'un gizli tarih'ini çevirmeni orhan duru
kendisindeki tek nüshadan fotokopi yapıp gönderiyor
teşekkürler orhan ağbi
paris'teyiz dokuzyüzdoksan mayısı
librairie theatrale'de victorien sardou'nun bir dramı
theodora
kitabın adı
ortasında soluk bir fotoğraf
teodora rolünde sarah bernardt
artık gayet şişmandır bizans dosyası
dokuzyüzdoksaniki ağustosu geriş köyü
başlar harıl harıl yazmalar kalimnos adasına karşı
paris'ten alınmış saman yaprak kocaman deftere
ah agapimu paranoya
nasıl olmalı oyunun dili
o dönemin bizans'ı üstüne romanlar yazmış olan
jean-luc dejean da aynı derde düşmüş yazmazdan önce
latince ve rumca birbirine karışırken argo ağır basıyor
küfrün bini bir solidus bizans'ta
durup dururken küfürbaz olmuyor toplumlar
günün paris argosuyla
yazmakta karar kılıyor jean luc-dejean
ve alexandre dumas ödülünü alıyor
bu terbiyesiz romanıyla
düşündüm taşındım kendimce bir dil denedim
az terbiyeli greko-romence
ilkin anlamıyorsunuz gibi gelecek size
kulak kesilin çakacaksınız
hepimiz bizans'ın göbeğindeyiz işte

son buluyor teodora'yla on yıllık didişmem
teodora'yı sizinle tanıştırıyorum
ondört ocak bindokuzyüzdoksanüç akşamı
nika ayaklanmasının
bindörtyüzaltmışbirinci yıldönümü
yasu

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

ayçiçeği tarlaları
bak turneye gidiyoruz
martısız bavul
hem yarım gönül
ferhangi şeyler turnesi
benim yaz tatilim
artık buna alıştım

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

tam sigarayı bırakacaktım
erbil çeviker öldü
aralığın onsekizi
bindokuzyüzdoksaniki
ikindide fatih camii'nden kalkacak cenaze
diye telefon ediyor karısı
derya hastanede
bülent kayabaş arıyor
yeni duymuş pis haberi
fatih camii'ne gidiyoruz bülent'le
derya'dan gizli
ortada yok cenaze
meğer bakırköy incirli'de de var
bir özgün fatih camii
cenazesine bile katılamadan
tiyatroda bir tören yapılamadan
küçükçekmece mezarlığına gömülüyor
kırk yıllık ışıkçı erbil çeviker
artık erbil'sizdir
ferhangi şeyler
806. oyunda zorunlu olarak
ışıkçılığa başlar hüseyin
güle güle godot
43. hüzünlü oyun sonunda
bir buruk saygı duruşu
gökyüzüne yakın odasından
gökyüzüne uçan
erbil'imiz için

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

Denememeler/Arka Kapak

Denememeler, derken düşündüğümüz, dene büyüklüğündeki memeler değil elbette. Denememeler'in özelliği, bundan sonra ölecek olanların hayatını kurtarmak gibi bir görev üstlenmemiş olması. Ayrıca, daha önce cinayet işlemiş birinin bu kitabı okuması, onun yeni bir cinayet işlemesine engel olmaz. Cinayet dediğiniz, ille kanlı, bıçaklı olmaz, aşk da bir cinayettir.

(Denememeler, 1993)

Su Üstüne Bir Yazı

Ne üstüne bir yazı? Ne üstüne istersen! Al başına püsküllü şapkayı! Su üstüne değil ya bu yazı!

Aslında kentimizin susuzluktan kavrulduğu, yıkanmanın yerini kuru temizlemenin aldığı, Balo sokağına zimmetli bir sarhoşun, kuru temizlemeci Siderakis'e temizlenmek üzere teslim olduğu, kimi soylu hanımların, jimnastik ayağına Vakkorama'ya yazılıp, bir iki bacak salladıktan sonra, Vitali Hakko şelalelerinde kırklandıkları, Galatasaray hamamının susuzluktan ikinci bir yağmura dek kapandığı, bu kurak günlerde, su üstüne bir yazı, iyi olur. Bir özelliği daha var su üstüne yazıların, kalıcı değillerdir. Yazının ortasında önemli bir ayraç açıp, Su Yücel'den, Strazburg'da bir odaya kilim gibi yayarak bana gösterdiği, bir içim su resimlerinden de söz edilebilir, ancak bu yazıyı saptırmak olur, sanki yazının belirli bir yönü varmış gibi...

Dergi matbaaya yetiştirileceğinden, ısrarlı telefonlarla not bırakılıyor, orama burama. Dergi tamamen hazırmış, reklamlar dahi alınmış, bir benim bu yazıyı yazmam bekleniyormuş... Peki ama ne üstüne lan bu yazı? Beyaz üstüne siyah! Beşiktaş üstüne mi yani? Gordon Milne ve Ömer Seyfettin'in benzer, benzemez yanları mı ele alınmalı? Ne ilgisi var, diyeceksiniz. Ne ilgisi yok? Gordon Milne, Efruz bey gibi çıkmıyor mu her maça?

İnsan yazmayı öğrendikçe güçleşiyor yazmak. Ve fakat madem bu denli özgürüm ben bu yazıda, öyleyse konumuz VAN DEN VONDEL!

Kimdir Van den Vondel? Bilen yok. Güzel. O zaman bildiriyorum; çok önemli, hiç bilinmeyen bir hüzünlü ozandır Van den Vondel! Şiştiniz mi? Şişmediniz mi? Peki. İlerleyen satırlarda bir genleşme görülecek demek ki sizde...

Köln kenti 1587'te türk işçileri tarafından işgal edilmemişti, hollandalılar egemendi kente... Ya da bana öyle geliyor... Bir İtalyan fırlaması olan Giovanni Maria Farina, henüz doğmamış, bu kente gelmemiş ve burada, bildiğimiz sudan, bizim kolanya ya da kolonyağı diye adlandırdığımız, dünyanın frenkçe ismiyle "eau de cologne" diye bildiği Köln-suyunu icat etmemişti. O sıralar Köln'ün suyla ilgisi Ren nehrinden ibaret. İkinci dünya savaşının iddialı bombardımanına bana mısın dememiş bu görkemli katedralin dibinden akıyordu o zaman da Ren nehri. Romalılar tarafından bir koloni olarak kurulan bu kentin ortasından çok sakin akarken ırmak, hüzünlü bir çocuk olarak dünyaya geldi Van den Vondel... Ona "doğru" anlamına gelen "Juste" küçük ismini taktı babası. Demek ki babası onu doğru dürüst buluyordu. Ya da "Vondel'e, Van Den'i düzgün görünür" Hollanda atasözünün etkisindeydi hollandalı aile. Küçük Van den Vondel'in 92 yıl yaşayacağını o zaman kimse düşünmemişti. Ren kıyısında çelik-çomak oynayarak, Ren nehrine taş atıp, su üstüne bitip tükenmez çember şiirler yazarak atıldı sanat hayatına... Ne yazık ki bu dönem çocukluk şiirlerinden hiçbiri günümüze kalmamıştır.

Çok hüzünlü şiirlerin ozanıdır Van den Vondel. Kartal burunlu, Gogol saçlı, kaytan bıyıklı, dudak altında, çenesine sanki yapıştırılmış gibi duran, bir tutam sakalı vardır. O zamanki tıraş güçlükleri göz önüne alınırsa, sakal tıraşına her gün ne kadar önemli bir zaman dilimi ayırdığını ve bu yüzden pek az şiir yazabildiğini düşünebiliriz, aşırı uzun ömrü boyunca... Gerektiğinden fazla düğmeli mintanlar giyişi de sanat yaşamını olumsuz etkileyen şeylerden biriydi. Sabah kalkıyor, düğmelerini iliklemeye başlıyor, iliklemeler tamamlandığında, yani öğlen suları çıkıyor, sevgilisine gidiyor, ikindiye dek, birlikte düğmeleri çözüyorlar, sevişiyorlar bir acele, başlıyorlar düğmeleri iliklemeye... Ren kıyısından yürüyerek akşamüstü evine dönüyor Van den Vondel, başlıyor düğmelerini çözmeyi... E ne zaman şiir yazsın bu adam?

Buna rağmen 1679'da, 92 yaşında ölmeden önce, ardında "Gilbert d'Amstel ya da Amsterdam Heybesi" isimli eserini bırakmıştır.

Şimdi diyeceksiniz ki, gerçekten böyle bir ozan var mı, yoksa sen su üstünde bisikletle gezerek bizimle dalga mı geçiyorsun? Valla o sizin sorununuz... Bizde bugün de sular kesik... Kafamın içi acayip van den vondel!

(Denememeler, 1993)

Duvardan Odaya İnen Kadın

Haziranın son yarısı. Yapış sıcak, beyaz şarap bir İzmir. Duşa, kalka geçiyor gün. En yakın arkadaşım duvardaki Toulouse-Lautrec. Bir başka tablo var öbür duvarda, hiç tanışıklığımız yok bu sayın ressamla. İsmi Johannes Vermeer, 1632'de doğmuş, 1675'te 43 yaşında, dan diye ölmüş, kimbilir neden? 28 yaşındayken yapmış bu tabloyu. Uyuyan kız, resmin ismi. Kırmızı yanaklı, kırmızı giysili bir kız uyuyor, kırmızı örtülü bir masanın başında, önünde meyveler ve bir bardakta bir parmak pembe şarap. Toulouse-Lautrec'inkiyse pembe saçlı mavi-beyaz kadın, bir küskün ciddiyettir, sanki kadın değil gibi.

Pasaportsuz martılar uçuşuyor, Pasaport'la Karşıyaka arasında. Faytoncular bezgin, atlar hiç oralı değiller! Nereliler, bilinmiyor. İzmirli olmamaları daha olası. Atların bokuna üşüşüyor güvercinler. Yıllardır tanıyorum bu güvercinleri, onlar buralılar.

Pembe saçlı mavi-beyaz kadının yanında, kırmızı bıyıklı, kırmızı suratlı, kırmızı boyunbağlı, kıpkırmızı bir şişman adam var. Aynalı ve mor bir bardalar. Bir boş bardak, bir içki şişesi önlerinde, adamın eli bardağa gitmeye teşne, kadın başka bir tarafa dönmüş, önüne bakıyor, herife küs besbelli. Saat beşi yirmi geçiyor. Uzun bir yalnızlıktır başkentten İzmir'e getirdiğimiz, otel odasında Karşıyaka'ya karşı gerinen.

Büyük güneş küçülür, kırmızı bir top gibi batar Karşıyaka ardında, İzmir'in en fena saatleri... Sonra gizemli, suskun çöker sıcak yapış gece.

Bir bardan çöpşişçiye, çöpşişçiden otel odasına getirdim sıcak yapış yalnızlığımı, gün ağarmak üzere, güvercinler çalışkan, dünün fuhuşunu bugüne bırakmıyorlar. Bir dişi güvercin var, sanki bir yerden tanıyorum, ismi N'yle başlıyor sanki... Bir güvercinin altından kalkıyorken, bir başka güvercinin altına yatıyor, İzmirli olmadığı kesin, hatta türk değil besbelli, Balkanlar'dan kaptırıp

gelmiş, uçun kuşlar uçun İzmir'e doğru şarkısına kanat çırparak. Ya bulgar, ya yugoslav, belki de romen bir güvercin. İsmi madem N'yle başlıyor, olsa olsa Nadya! Bütün güvercinlerle sevişiyor Atatürk heykelinin dibinde, kimi zaman Atatürk'ün omzunda... Konakta işini bitiriyor, vın uçuyor Alsancak'a, kimi günler pat Karşıyaka, geceleri çöpşişçinin çöplüğünde, Santana Pavyon'a karşı... Çok terbiyesiz bir güvercin... Birden anlamsız kanat çırpmalarıyla gelip balkonuma tünüyor Nadya! Dozvidenya yavrucuğum, ben de bir Karadeniz kuşuyum, kanadı kesik, balkonumun demirine hoş geldin. Ben seni bir yerden tanır gibiyim. Hiç yanıt vermiyor, sırıtıyor Nadya. Nasıl yanıt versin, türkçe bilmiyor ki güvercin. Okşuyorum güvercini, keyifleniyor anlıyor okşamadan. Niçin anlamasın, okşamanın yabancı dili yok ki! Giderek mıncıklamaya dönüşüyor okşamalarım. Balkonun demirinden alıp kucağıma oturtuyorum Nadya'yı, birden kucağıma sıçıyor aptal güvercin. Salıyorum onu gökyüzüne, ne hali varsa görsün. Odaya giriyorum gerisin geri. O da nesi? Pembe saçlı mavi-beyaz kadın tablodaki yerinde yok. Nasıl olur, bana mı öyle geliyor? Hayır, resmen çekip gitmiş tablodan kadın, yeri bir boşluk... Nereye gidebilir? Hiç tablodaki bir kadının tabloyu terk ederek bir başka yere gittiği görülmüş mü? Sıcak başıma mı vurdu? Banyoda bir su sesi! Biri duş alıyor, benim uzman yalnızlık odamın banyosunda... Olamaz. Hızla banyoya gidiyorum, bir çığlık atıyor pembe saçlı kadın, korkuyla çıkıyorum banyodan dışarı. Kadın hâla bağırıyor:

–Au secours! Au secours!

Frenkçe imdat istiyor salak kadın. Ne imdadı lan? Burası benim uzman yalnızlık odam. Sen utanmadan Toulouse-Lautrec'in tablosundan odaya in, mavi giyisilerini benim robdöşambırımın üstüne as, benim şampuanımla, benim banyomda yıkan, biz ne olup bitiyor diye bakmaya geldiğimizde de bas yaygarayı, sanki ben onun odasını basmışım gibi. Hemen otelin danışmasını arıyo-

rum. Saat sabahın beşi. Danışma bir süre yanıt vermiyor. Sonunda mahmurca açılıyor telefon. Buyurmamı öneriyor.

–Kardeşim odamda bir kadın var!

–Nasıl yani?

–Tanımadığım biri, benim banyomda duş alıyor. Fransız, türkçe bilmiyor!

–Nereden girmiş odanıza?

–Duvardaki Toulouse-Lautrec tablosundan inmiş... Tabloda onun yanında oturan kırmızı yanaklı adam da çok şaşkın. Hemen polisi arayabilir miyiz?

Bir süre suskun kalıyor danışmadaki ses. Sonra tane tane konuşuyor:

–Beyefendi bu gece hava çok sıcak... Siz de biraz alkollüsünüz galiba... İsterseniz sabahleyin, gündüz gözüyle bakalım bu konuya!

–Dalga mı geçiyorsun lan sen benimle, odamda yabancı bir kadın var diyorum.

–Ne mutlu size!

–Kardeşim ciddiyim, 1864'te doğup 1901 yılında ölen fransız ressam Henri Toulouse-Lautrec'in "Bar" isimli tablosu asılı odamın duvarında. O tablodaki kadın, tablodan odaya inmiş, banyomda duş alıyor!

Kısa bir suskunluk daha geçiriyor danışma, sonra konuşuyor:

–Tabii, anladım. Hemen ilgileniriz efendim! İyi sabahlar! diyerek kapatıyor telefonu. Bu sırada da pembe saçları ıslak kadın, mavi giysisini giymiş olarak sinirle çıkıyor banyodan:

–Non mais, qu'est-ce que c'est cette histoire? Que faites-vous dans ma chambre à coucher? diye çıkışıyor bana. Anladığım kadarıyla, yatak odamda ne arıyorsunuz gibisinden bir şeyler soruyor. Kendime çimdik atıyorum çok fena acıyor. Düşte değiliz yani. Neredeyiz peki? İzmir'deyiz. Frenkçe, dilim döndüğünce, kadına buranın benim odam olduğunu, buraya bok gibi para ödediğimi, bu-

rasının kendi yatak odası olmadığını anlatmaya uğraşıyorum. Kadın özgün küstah, yirmi bir yıldır bu odada yaşadığını, zaman zaman, benim gibi ipsiz sapsız tiplerin yatak odasında görüldüğünü, bu durumdan şikâyetçi olduğunu belirtiyor. Belirli bir isterik tavrı var kadının. Birdenbire frenkçe de en iyi bildiğim cümleyi patlatıyorum kadının beyaz suratına:

–Voulez-vous coucher avec moi?

Benimle yatmak ister misiniz, demek frenkçe. Birden ince dudaklarında o âna dek belirmeyen bir gülümseme oluşuyor, ilk kez bembeyaz dişlerini görüyorum, beyaz yanakları al al oluyor, önüne bakıyor ve soluğunu içine çekerek:

–Oui! diyor. Benimle yatmak istediğini belirtiyor mahcupça. Hemen saldırıyorum kadına renkli-türkçe. Kadın birden o beklenmedik cümleyi patlatıyor:

–Attention, je suis vierge!

Dikkatli olun, bakireyim, diyor. Yapma yahu! Ne bakiresi lan? Elin yaşlı başlı frenk karısı bakire olur mu? Acayip sinirleniyorum birden. Tamam, siktirin girin tablonuza, beni rahat bırakın, yoksa polis çağıracağım, gibi şeyler söylüyorum frenkçe. Kadın düz duvara tırmanarak giriyor tabloya, eski yerini alıyor, şişman adam da huzura eriyor. Bir rahat nefes alıyorum... Yeniden içki koyuyorum kendime...

Gün doğuyor. Güvercinler bir zulalara çekiliyorlar. Nadya, Karşıyaka'ya doğru uçuyor. Keşke öyle demeseydim kadına, diye düşünüyorum. Kadın görünümlü kıza... Bakireyim, dikkatli olun, dedi. Sevişmeyelim demedi ki! On dokuzuncu yüzyıldan beri koruduğu, Toulouse-Lautrec'e koklatmadığı bekâretini bana teslim etmek istiyordu, kötü bir şey demedi aslında. Bir güzel fırsatı kaçırdığımı düşünüyorum. Tabloya yanaşıyorum, kadına, kırmızı yanaklı şişman adama duyurmak istemezcesine alçak sesle:

–J'vais I'faire avec mille et une attentions! diyorum. Türkçesi, bu işi binbir dikkatle yapacağım, demek. Kadın hiç oralı olmuyor.

Sanki az önce banyomda duş alan kadın değil. Canlı değil sanki. Hiç yanıt yok. İsmini bile bilmiyorum.

–Mademoiselle! diye sesleniyorum bir iki kez, kadının kılı kıpırdamıyor. Niye kıpırdasın zaten Toulouse-Lautrec'in tablosundaki pembe saçlı mavi-beyaz kadın?

Gerektiğinden fazla yorgunum, kimi kâbuslar görüyorum herhalde, en iyisi yatıp uyumak. İzmir'de sabah oluyor. İmbat çıktı. Yapış sıcak, püfür bir yele bıraktı yerini... Fakat nasıl kaçırdık bakire frenk karısını, türklüğümüze doymayalım. Geçtim tablonun karşısına:

–Matmazel, siz beni yanlış anladınız! gibi salak sözler ediyorum pembe saçlı mavi-beyaz kadına. Kadın sanki canlı değilmiş, tablo yapıldığından beri hiç yerinden kımıldamamışçasına, öyle duruyor tablodaki konumunda. Yahu matmazel, çıldırtma insanı, demin burada duş alıyordun ya. Kadın ne nuh diyor ne peygamber, canlı değilmiş numarası yapıyor bana. Peki lan adi frenk karısı, alacağın olsun, herşeyin tanığı pipo tütünü, sonra telefon gördü durumu, masa lambası gördü, duş olaya tamamen vâkıf, sen sanki az önce şurada duş almamış gibi yapmayı sürdür bakalım orospu! Görürsün sen! Johannes Vermeer'in Uyuyan Kız'ı olayın tanığı. Birden ona yöneliyorum. Lautrec'inkini oradan inip duş alıyorsa, Vermeer'inki neden hemen uykusundan uyanıp bize vermesin kadınlığını ya da kızlığını... Bakire mi acaba bu uykudaki kız?

–Hişşşt! diyorum kırmızı yanaklı, kırmızı giyisili uyuyan kıza. Hiç oralı olmuyor. Sanki ölü. Hişt, diyoruz kızım... Bu da bakiredir kesin... Öyle bir hali var yani... Hoş, pek belli olmaz bu işler. Ressamın ismi acayip: Vermeer!

Sabah trafiği başladı İzmir'de. Bir otomobil hırıltısına boğuldu, bize arkasını dönmüş Atatürk heykeli. Önce kırmızı oluyor bok kokan körfez, sonra laci, derken mavi, birdenbire beyaz ve boz. Çok aydınlık çok fena beyaz İzmir.

Johannes Vermeer de acayip adam. İnsan bu kadar da takmaz ki kırmızıya! Ne yani, kırmızı renk mi bedava? Hoş, Lautrec'in de

mora çalan kırmızı merakı az acayip değil. Hiçbir şey bu kadar da kızıl değil ki yaşamda.

Odamdaki çiçekler soldular, güneş doğdu bok kokan körfezin üstüne. Denizdeki gemilerin rengi çıktı ortaya, soyunan bir kadın gibi. Pasları, yükleri, herşey apaçık çıktı ortaya. Poğaçacılar yerlerini aldılar. Pasaport'ta bir önemli görüşme var güvercinlerle martılar arasında. Bir tür uzlaşma, güne ve insanoğluna karşı. Gündelik önlemler toplantısı. Hele güneş bir batsın, gece çöksün, gene onlara kalacak İzmir.

(Denememeler, 1993)

rum elinin hisarında son nisan
mukavva kutular yolculuğa hazırlanmaktalar
artık son yolculuğu bu kitapların
fakir o zamanlar öyle sanmaktadır
sanmaktadır ki
ev sahibi olunca o eve kök salınır
arnavutun köyünde
bir rum evinin duvarlarına
istiflenecekler yakındır
istiflenmesine istiflendiler
ve fakat sonra gene
o mukavva kutulara girdiler
etiler'e gittiler
tarabya'ya geldiler
tarabya son adres mi bakalım

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

ondört ocak cumartesi
matineye denk geldi
onat kutlar'ın cenazesi
doksandördü göremeden
bir bombayla uçtu gitti
sevgili onat ağbi
islam terör biçiminde
aydın canlar almayı sürdürüyor
devlet öyle aval aval bakıyor
azrail'in taşeron firması gibi

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

bindokuzyüzdoksandört yılı
ondokuz ocak çarşamba
gerçek oluyor ütopya
açıyor perdesini
kuruçeşme'ye demir atmış
içinden dalga geçen tiyatro
seyircili seyir defteri
ve kırkambar gece tiyatrosu'nun
peşpeşe dünya prömiyeri
gemide tiyatro dediğimde
manyak mısın diyenler
pardon ağbi diyorlar

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

Koramiraliniz Saygılar Sunar

İyi geceler saygın baylar bayanlar ve de ne bay ne de bayan olamayarak ortada kalan, bülentmatik durumdaki çok değerli übena arkadaşlar! Übena ne demek diye fena halde kafası karışanlar için dipnotluyorum, übena ibnenin çoğulu. Birden fazla ibne bir arada bulununca übena deniliyor... Ve zaten ibneler hiçbir zaman yalnız gezmezler... Akrepler gibi... Nasıl evde bir akrep bulduğunuz zaman, delice ikincisini ararsınız, bunlar da öyledir. Bir yerde bir ibne gördüğünüz zaman, biliniz ki çevrede mutlaka en az bir tane daha vardır. Üstelik übena sözü kulağa pek o kadar fena gelmiyor! Her ne karın virüsüyse, insanlar ayrıca sınıflandırılmışken, bir de, kadındı, kızdı, erkekti, übenaydı, diye işi dalbudaklaştırmaya gerek yok... İyi geceler, insanoğlu insanlar, hatta gutmornink in Kuruçeşme! Yarın başladı bile! Kırkambara hoşgeldiniz! Kırkambar bir deniz taşımacılığı terimi! Yük gemilerinde, kimi zaman demir taşınır, kimi zaman tuz taşınır, kimi zaman da, kıvır zıvır kırk türlü mal yüklenir, biraz çimento, bir ton tuğla, biraz buğday, biraz sunta... Deniz taşımacılığında buna kırkambar yük diyorlar. Biz bu deniz üstü gece tiyatrosuna, bu ismi verirken, bu tiyatronun çok sesliğini, çok özgünlüğünü, değişkenliğini ve devingenliğini gözönünde bulundurduk. Üstelik İçinden Dalga Geçen Tiyatro düşünün gerçekleşmesinde, kaynakçısından miçosuna, müzisyeninden boyacısına, marangozundan tiyatrocusuna, kaptanından sesçisine, elektrikçisinden dalgıcına kadar, kırk ayrı meslekten, kırk türlü insanın emeği var. Kapıya yalnız benim adım yazıldı. Bu işin çilesini çekenlerin emeği unutulmasın diye, buraya Kırkambar denildi. Ve fakat gel dikiz ki, aşağıdaki oyunu bitirdik, üstümü değiştirmek için yukarı çıkacağım, kapının önünde bir kavga... Bizim görevli arkadaşlar, bir adamı içeri sokmak istemiyorlar... Rezervasyonunuz var mıydı, falan gibi uçaksavar sorularla, kendisini uzaklaştırmaya çalışıyorlar. Herif zamk gibi yapışmış kapıya;

–Feran'ağbimle görüşücem! diye bağırıyor. Bizim görevliler adamı denize atmak üzereler. Elde olmayan nedenlerle bulaştım olaya...

–Feran'ağbim! diye bas bas bağırdığına göre, adamın bana bir hayranlığı var, diye onu korumak üzere, işe el koydum. "Ne istiyorsun kardeşim?" dedim.

–Feran'ağbi siz misiniz? dedi. Aşağıdaki giriş kapısının önünde oluyor olay. Kapının camında, benim hayvan gibi afişim var. Ben afişin önündeyim. Adam kapının koluna yapışmış, beni ve afişi aynı anda görüyor, afiş arkamda, ben önünde, aynı adamdan iki tane gibi duruyoruz karşısında, adam;

–Feran'ağbi siz misiniz? diyor. Anladım ki, beni tanımıyor, öyle bir kavramı yok, sadece kapıda benim ismim yazdığı için, şikâyetini, direk bana bildirmek istiyor. Haklı. Girdim koluna, soktum müdüriyete, oturttum. Buyur kardeşim, dedim, Feran ağbi, benim. Ben tabii bu arada, aşağıdaki oyun kılığındayım, üst taraf free-kaptan, altta çizgili pijama. Ayağımda sabolar. Adam façama baktı:

–Afedersiniz ağbicim, sizi de yataktan kaldırdım! dedi. Kafası hayli iyi! Meğer bu dallama gelmiş kapıya, girişte fiyat sormuş! İçki fiyatlarını söylemişler, fazla ucuz bulmuş,

–Paspal bir yer mi yani burası? demiş. Bizimkiler kurumumuzu övücü sözler sıralamışlar.. Sonunda adam katalog istemiş... Bizimkiler mönü uzatmışlar... Herif sinirlenmiş!

–Hidrofor mu geçiyorsunuz lan benimle? Kataloğu getirin! diye bağırmış. Bizimkiler panik halinde, gemide son günlerde sık görülen, halı kataloğu, vinleks kataloğu ve boya kataloglarını dayamışlar burnuna, sırf bir tatsızlık olmasın diye... Herif katalogları denize fırlatmış... "Esas kataloğu getirin!" diye kükremiş... Adamla hoş beş sonucu konu aydınlandı...

Kırkambar'ı okumuş kapıda, sanmış ki, içerde kırk kadın cinsel organı bir barda, bardak gibi yan yana dizilmişler, gelip içlerinden istediğini seçecek... Burayı beyaz kadın pazarlaması yapı-

lan bir yer sanmış. Ben o âna kadar, Kırkambar sözünden böyle bir çağrışımı düşünmüş değildim.

Sinirim bozuldu. Gülecem gülemiyorum.

–Özür dilerim beyfendi, dedim. Görevli arkadaşlar çok acemiler, müşteriye karşı zaman zaman böyle yanlış davranışları oluyor. Buyrun ben sizi kral dairesine aliim... Yalnız bu akşam dokuz hanım arkadaşımız birden işi bıraktılar. Yarın zaten müessesenin ismini Otuzbirambar olarak değiştireceğiz... diyerek kaptan köşküne götürüp yatırdım... Eline bir playboy dergisi verdim. "Çeşitlerimiz bunlar, siz bakın inceleyin, hangisini isterseniz derhal göndeririz koynunuza" dedim. Hemen telefonla, Huysuz Virjin'i aradım, olayı anlattım. Soyunmuş geceliğini giymiş, uslu uslu nakış yapıyormuş evinde Huysuz, fakat dayanamadı;

"O dallamayı görmem şart!" dedi. Üşenmedi, giyindi geliyor, şimdi sıçacak herifin ağzına! Biz Kırkambar deyince herif ne anlıyor! Elin beyni kadın cinsel organı diil ki çükesin!

⁂

Benim bu gemi düşüm, zaman zaman alevlenen bir tutku olarak hep sürdü. 1980'li yıllarda Küçük Sahne'de mahkemeden mahkemeye koşarak, her an sokağa atılmayı beklerken, gemi işi gene gündeme geldi. Eski arabalı vapur ihaleleri kovalanıyor. Hatta bir ara, uygun fiyatlı bir kelepir araba vapuruna aday olduk. İhalenin ağalarına durumu anlattık. Biz girersek, o ihaleye hiçbiri girmeyeceklerine söz verdiler. Bu gemi senindir, dediler. Biz o ihaleye girmek için yatırılması gereken teminat miktarını denkleştiremedik. Gene o günlerde karşıma Karadenizli bir armatör çıktı. Eski bir Şehir Hatları vapurunu satın almış, bir şeyler yapmak istiyor. Ben bu düşüncemi bir televizyon söyleşisinde anlatmıştım. O programı izlemiş, beni aradı.

–Yapacağum sana ha u cemiyi! dedi. Adamın havalı mersedesine bindik. Tuzla'ya gemiyi görmeye gittik. O gemi de, tiyatro ol-

maya pek uygun değildi. Üstelik, nargile tiryakisi olan Karadenizli armatör:

–Ha bu ceminin bir yerinde illaki bir narcile salonu olucak ta! deyince, gene kapandı bu konu. 1990'da Amerikalı bir tiyatro yönetmeni hanım, geldi bizim oyunlarımızı izledi, bize bir ortakyapım önerisi getirdi. Teksas'ta yönetmeni bulunduğu Caravan of Dreams tiyatrosuyla, Ortaoyuncular ortak bir oyun yapalım, hem burada oynayalım, hem Amerika'da... Benden bir proje isteniyor. Gene depreşti benim deniz üstü tiyatro manyaklığım. Nuh'un Binbirdirekli Gemisi, isimli bir proje dosyası hazırladım, gönderdim Amerika'ya. Birdenbire hızla Amerika'ya davet edildim. Onlara yüzen tiyatro düşümü anlattım. İstanbul'dan başlayıp, Karadeniz'den Tuna nehrine giren ve Orta Avrupa'yı nehir ve kanallardan dolaşarak, Rotterdam'a ulaşan çok uluslu bir tiyatro kumpanyası. Bu işe bir gemi gerek. Düşünceyi çok sevdiler, fakat Türkiye'yi pek sevmiyorlar. Sen gel, şu işi Berlin'de yapalım... Amerika'da, Missisipi nehrinde yapalım, siktiret Türkiye'yi diyorlar! Hassiktirin ulan, dedim. Siktirettim Amerika'yı!

⁂

1993 yazı, Bodrum Yalıkavak'ta, Şamdan'da akşam yemeğindeyiz, uzun bir masa, biz Derya'yla orada, Tilda ve Erol Tezman'ın davetlisi olarak bulunuyoruz. Pek kimseyi tanıdığımız yok. Karşımda, gazetedeki fotoğraflarından tanıdığım Galatasaray Spor Kulübü başkanı Adnan Polat oturuyor. Çok yorgun. Geçtiğimiz sezon Galatasaray'ın bütün gollerini o atmış gibi oturuyor masada, gelecek sezon atacağı gollerin hesabını yapıyor, beyin de yorgun adamda. Yanımda güleryüzlü, kibar bir adam oturuyor. Bana rakı koyuyor, buz koyuyor. İlerleyen dakikalarda adamın, İlhan bey olduğu anlaşılıyor. Mutlaka önemli biri, çünkü Şamdan'da önemsiz biri olamaz, böyle bir şeye Ahmet Çapa müsaade etmez. Ve fakat orada tanıştığınız insanlara, ne iş yapıyorsunuz, kimsiniz

siz allahaşkına, gibi siktirici sorular sorulamaz. Kimse birbirine kartvizit vermez, herkes birbirini tanımaktadır. Beni de televizyon reklam filimlerinden tanıyorlar:

–Sizin o son vestel reklamı çok güzeldi! gibi iltifatlara maruz kalıyorum. Vestel adına tebrikleri kabul ediyorum. Sizin tiyatronuz da var değil mi, Beyoğlu'nda galiba! diyorlar.

–Benim tiyatrom değil efendim. 1885 yılında, mimar Campanaki tarafından yapılmış, içinde Kel Hasan Efendi'den, Haldun Dormen'e kadar, 87 yıl tiyatro, 17 yıl kadar da seks filmi icra edildikten sonra, kiracısı olduğumuz, dünyada eşi sayılı tiyatrolardan biri, demek geçen 109 yıl içinde, hiç gitmediniz. Kutlarım sizi, ben de Cüneyt Ayral'ın don-sutyen defilelerini pek izleyemiyorum... Bana biraz daha rakı verir misiniz? Ayık kafa size tahammül edemiyecem! Bir muhabbetin ortasında, benim sosyeteye de sızan İNGİLİZCE BİLMEDEN HEPİNİZİ I LOVE YOU kitabıma geliyor söz. İçinden Dalga Geçen Tiyatro düşü uğruna, Amerika'ya gidip, nasihat alıp dönüşümün öyküsü... Bu benim onuncu kitabım, diğer dokuzu sosyeteye sızamadığı için, bu konuda yeteneğim olduğu, başka kitaplar da yazmamın iyi olacağı ve Yalıkavak'ta dolunayın Rio de Janeiro'dakinden daha tabak gibi olduğu görüşülürken söz dönüp dolaşıp, kitapta sözünü ettiğim gemi tiyatroya geliyor. Meğer, önemli biri olup, neci olduğunu bilemediğimiz İlhan beyin arkadaşı Engin Deniz diye birinin İzmir'de yapımını tamamladığı bir katamaran gemi varmış, tiyatro olmaya çok uygunmuş. İlhan bey, beni Engin Deniz'le tanıştırmaya karar veriyor. Ben de ilgileniyorum konuyla ve fakat, katamaran gemi nasıl oluyor, katamaran ne demek gibi şeyler sormaya utanıyorum, çünkü yirmi kişilik masada, herkes katamaranın ne olduğunu bilir gibi konuşuyor:

–Aaaaa, katamaran mı? Kaç metre? Öyle mi? Çok uygun! gibi laflar ediliyor. Ben de o gece, kimi gemilere katamaran denildiğini öğrenmiş bulunuyorum, ama söz konusu gemi hakkında hiçbir

fikrim oluşmuyor. Nedir katamaran? Masadakilerden birine "Nedir lan katamaran?" desem, yanıt alamayabilirim, fakat sosyetenin davetlisi olarak, burada böyle bir dalyaraklık yapmanın âlemi yok. Çok şekerdir katamaran, diyerek, öpüşüp ayrılıyoruz. Geriş'teki evde, bir petit-larousse var, eve gelir gelmez, açıp bakıyorum, nedir katamaran, petit-larousse'da böyle bir şey yok. Petit-larousse bilmiyor, bütün sosyete biliyor bu katamaranın ne olduğunu. Sonradan çıkma bir şey mi bu katamaran, lambada gibi falan? Yeni moda bir şey mi?

Engin Deniz'le tanıştırılmamız çalışmaları sürüyor. Üçüncü randevusuna bir iki saat rötarla geliyor Katamaran Engin bey. O gün, tesadüfün iğne deliği olarak, Galatasaray'dan sınıf arkadaşım Bacanak Mesut, gâvur karısı Laurence'la Fransa'dan Yalıkavağa gelmişler. Mesut ve Engin çok iyi anlaşıyorlar projemiz konusunda. Mesut da biliyor katamaran'ın ne olduğunu. Çok iyi olur, diyor. Katamaran merakım ayyuka çıkarak, İzmir'e gemiyi görmeye gidiyorum. İçine girer girmez de çarpılıyorum. Evet, bu gemide tiyatro olur! Hemen anlaşıyoruz Engin Deniz'le, oturup işi ayrıntılamaya başlıyoruz. Ne zaman biter, ne zaman İstanbul'a gelebilir? Ekim başı İstanbul'da oluruz, diyor. Güzel. Biz de herşeyimizi ona göre ayarlıyoruz. Engin'in gemiyi İstanbul'a getirişi Kasım'ın 11'ini buluyor. Deniz halidir, diyoruz. Eyvallah!

Ve fakat bu sac yığının tiyatroya dönüşmesi süreci başlıyor. Gemicilerle, tiyatrocular karşı karşıya. Biz gündüz prova yapıyoruz, sahnede kendimize göre bir düzen kuruyoruz. Ortada henüz dekor yok, sahneye bir tabure koyuyoruz, üstüne bir şişe koyuyoruz. Devrisi gün geliyoruz, sahnede ne tabure var ne şişe! Gemiciler, bizden sonra ortalığa çeki düzen veriyorlar! Biz her gün dekor kuruyoruz, onlar her gece dekoru bozuyorlar. Dekor kavramları yok adamların, ortalığa çeki düzen veriyorlar. Uzun araştırmalar sonucu, tabureyi ambaraltında, şişeyi makine dairesinde buluyoruz. Müthiş bir mücadele başlıyor gemicilerle aramızda. Biz prova

yapmak istiyoruz, onlar kaynak yapmak istiyorlar. Sonuçta onlar haklı çıkıyorlar. Buraların ve şuraların kaynak yapılması gerekiyor ve bu kaynak işi, açılış gecesinin son dakikalarına kadar sürüyor. Provalar bir türlü yapılamıyor. Bu gece bizim için ilk prova oluyor. Bu genel provaya katıldığınız için teşekkür ediyoruz. Bir şeyleri bir yerlere tıkıştırdık açtık perdeyi. Bu bir yerlere tıkıştırdığımız şeyler, Ortaoyuncular'ın on beş yıllık özgeçmişi, nereye baksam, özgeçmiş! Ve fakat gel dikiz ki, öz boşa geçmiş!

(Kırkambar - Gece Tiyatrosu, 1994)

Seyir ve Hidrografi ve Oşinografi ve Kazan Dairemizden Bildirilmiştir

–Geminin kaptan köşkü. Hoparlörden anons duyulur, izleyicinin arasından gelen hostesler, önce iki koridorda, sonra sahneye çıkarak, duyulanı pandomimle anlatırlar.–

Kaptan'ın Sesi

Etenşın pliiz! Atansiyon siyvuple! Ahtung bitte! Dikkat dikkat, Korrrrramiraliniz konuşuyor! Gut ivning leydiz en centılmıns, bonsuvar medam, bonsuvar matmazel, gutın abınd mayne damın und damın, dobriveçer gaspodini gaspoja, bona sera sinyorina sinyorita, Selamün-Atatürk!

İçinden Dalga Geçen Tiyatro'ya hoşgeldiniz, Korrrrramiraliniz hepinize iyi ve neşeli yolculuklar diler. Yolculuk süremiz, yaklaşık iki saat, yüksekliğimiz su seviyesi, hızımız saatte sıfır mil! Bir yere gittiğimiz yok, bindiğiniz yerde ineceksiniz.

Gemimizin bugüne dek, önemli bir vukuatı yoktur. Sadece son İzmir-İstanbul seferinde Ayvalık açıklarında batma tehlikesi geçirilmiş, fakat batılamamıştır. Gemimiz öyle kolay kolay batacak bir gemi değildir. Fakat her ihtimale Kadıköy, biliniz ki, gemimizde beş adet çıkış kapısı vardır, hangisinden çıkarsanız çıkın, dönüp dolaşıp kıç güverteye ulaşacaksınız, giriş ve çıkışlarımız kıçtandır. Can yelekleri oturduğunuz koltuğun altında değildir, filikalardadır. Filikalarımız İzmir'dedir. Bir kaza halinde kaza yerinden İzmir'e otobüs biletleriniz tarafımızdan sağlanacaktır.

Yolculuk sırasında, geminin içinde dolaşmak ve tuvalete giderek sintine bırakmak, kabuklu ve kabuksuz yemiş yemek, geviş getirmek ve gelen gevişi götürmek, ıslık çalmak ve sigara, puro, pipo, nargile ve benzeri şeyler içmek çok tehlikeli ve çok fena yasaktır.

Yaklaşık bir saat sonra gereksinim molası verilecektir, mola sırasında üst kattaki Kırkambar'da, sigara, içki, çay, kahve ve benzeri sıvılar yudumlayabilirsiniz. Tuvaletlerde sigara içilmesi çok ayıptır. Tuvalet kâğıtlarının mutlaka çöp kutularına basketlenmesi gerekmektedir. Bu yolculuğu bizimle yaptığınız için teşekkür eder, bunu saymaz gene bekleriz.

Üstünüzde, para, kolye, saat, zincir, künye ve kredi kartı, çek defteri türünden ağırlıklar varsa biraz sonra hosteslerin dolaştıracağı UNİCEF torbalarına usulca atın onları, gemi battığında üstünüzde ağırlık olmasın, çünkü balıklar, her boku yerler, ama böyle şeyler yemezler, tenkyu!

–ANONS SON BULUR. HOSTESLER ARAZİ OLUR. GEMİCİ TAYFASI ŞARKIYLA GİRER.–

THE GEMİCİ SONG

Biz demiri alınca
Heya mola ya mola
Biz demiri alınca
Gece gündüz gideriz
Bilinmez, belli olmaz
Ne gün geri döneriz
Bilinmez, belli olmaz
Ey ya moli ya moli

Deniz bizim evimiz
Heya mola ya mola
Deniz bizim evimiz
Dalgalar döşeğimiz
Kadınlardan kaçarız
Fakat kadın özleriz
Kadınlardan kaçarız
Ey ya moli ya moli

Biz demiri alınca
Heya mola ya mola
Biz demiri alınca
Aylar boyu gideriz
Bilinmez, belli olmaz
Belki geri dönmeyiz
Bilinmez, belli olmaz
Ey ya moli ya moli

Ayak basar karaya
Heya mola ya mola
Ayak basar karaya
Hemen deniz özleriz
Kadınlardan kaçarız
Fakat kadın özleriz
Kadınlardan kaçarız
Ey ya moli ya moli

(*Seyircili Seyir Defteri/*
İçinden Dalga Geçen Tiyatro, 1994)

–Kaptan, votka içmekte ve içtima halindeki tayfaya konuşma yapmaktadır.–

KAPTAN– Singapur limanını avucumun içi gibi bilirim. My Lovers Bar vardır orda. En güzel karılar orda olur. Fakat çok hastalık kaparsın Singapur'da. Adını duymadığın hastalık vardır orda. Prezervatif kullanacaksın! Anvers limanı yaz kış soğuk olur. Bokun donar. Çini sobalı Lion Rouge Barı vardır, oraya yazılacaksın. Uzun boylu, at gibi karılar gelir oraya, soğuk soğuk otururlar barda. Öyle soğuk durduklarına bakma, yatakta ateş kesilirler... Karı bakımından Marsilya limanı en baba limandır. Fransız karıların üstüne yoktur. Yapmadığını koymaz karı sana, ayrılamazsın karıdan. Elli türlü cilve bilirler. Fakat bizim karılar gibi askıntı olmazlar. Orüvuar! Orövuar! Öyle çek beni kurtar bu hayattan, durumu falan yok... Hadi, hemen evlenelim ayağı yok! Bir boktan tarafı vardır fransız karıların, çok konuşurlar. Devamlı konuşurlar yani, makineli tüfek gibi, yarısını anlamazsın, "Vıy Vıy" dersin... Bazen karının suratı karışır, mutlaka "Vıy" denilmemesi gereken bir yerde "Vıy" demişsindir. Hemen "Pardon" dersin, düzelir karının suratı. Marsilya limanında A L'Ancre denen bar meşhurdur... Dağılın!

–Tayfa dağılır. Kaptan votkasını tazeler, masasının başına oturur, yarım kalan örgüsünü alır, örmeye koyulur.–

KAPTAN – Ulan bu gemi gene bok gibi yavaşladı, gidiyor muyuz, duruyor muyuz belli değil!

–Çıngırağını çalar. 1. Zabit Hilmi girer.–

HİLMİ– *(girer, esas duruş gösterir)* Buyrun Koramiralim!

KAPTAN– Rahat! Hızımız nedir?

HİLMİ– 8 mil sayın Koramiralim.

KAPTAN– Koramiral değil, Korrrrramiral, bir osuruk r değil, ardarda beş tane "r" var, Korrrrramiral, doğru dürüst söyle...

HİLMİ– Özür dilerim Korrrrrrrrramiralim!

KAPTAN– Abartma! Yedi tane "r" demedik, beş "r" yeterli! Korrrrramiral! Niçin 8 mille gidiyoruz? Tek motor mu çalışıyor?

HİLMİ– Evet sayın *(parmağıyla "r" leri sayarak)* Korrrrramiralim!

KAPTAN– Öbür motor ne bok yiyor?

HİLMİ– Arızalanmış sayın Korrrrramiralim...

KAPTAN– Niye arızalanıyor? Panama'da bakım yapılmadı mı?

HİLMİ– Sayın Korrrrramiralim, Emrullah, yanlış bir elektrik bağlantısı yapmış, motor istop etmiş...

KAPTAN– Hassiktir! Yahu niçin hâla Emrullah'ın gemide bir şeylere ellemesine izin veriyorsunuz? Emrullah elektrikçi değil ki, allah cezanızı versin. Cavit varken, Emrullah niye elektrik işine karışıyor..?

HİLMİ– Hiç işte! Cavit'in sorumsuzluğu!

KAPTAN– Cık cık cık... Bu durumda Cebelitarık'a kadar yetmez ki benim votkam... Votka bitince Emrullah'ın kanını içemem ya... Bu gidişle zor varırız İstanbul'a... Emrullah salağını çalışan motordan uzak tutun, onu da ellerse okyanusun ortasında kalırız, öldürmek zorunda kalırım eşşoleşşeği... Seyir defteri yazıldı mı?

HİLMİ– Şimdi yazarım sayın Korrrrramiralim!

KAPTAN– Otur ve derhal yaz! Olaylar, bölümünün en başına, "GEMİDE BİR EMRULLAH FAZLALIĞI GÖZLENDİ" yaz...

HİLMİ– Emredersiniz Korrrrramiralim. Cavit'in sorumsuzluğunu da belirtelim mi?

KAPTAN– Gayet tabii!

–Hilmi, seyir defterini yazmaya oturur. Temel girer, selam çakar.–

KAPTAN– Rahat! Ne var lan Temel?

TEMEL– Sayin Gorrrrrramüralüm, gaç gün sonra İstanbul'da olacağumuzu pilmek isteyrum.

KAPTAN– Ben biliyor muyum lan salak? Emrullah motorun birinin ırzına geçmiş, tek motorla geze geze gidiyoruz işte... Git Emrullah'a sor! Daha ne gibi boklar yiyecekmiş? Öbür motora da bir iyilik düşünüyor muymuş?

TEMEL– Emredersiniz sayin Goramüralüm! *(selam çakar)*

KAPTAN– Amüral değil lan Temel, Amiral!

TEMEL– Penum içün onu öyle söylemesu çok zor sayin Gorrrrramüralüm!

KAPTAN– Gor da değil zaten. Kor, ulan kor!

TEMEL– Emredersünüz sayin Gorrrrramüralüm! *(selam çakar, çıkar)*

KAPTAN– Lan nerden bulursunuz bu aptal herifleri? Tayfa kıtlığına kıran mı girdi?

HİLMİ– Kıdemli tayfa hem çok para alıyor, hem geminin girdisini çıktısını çok iyi bildiği için, sürekli arazi oluyor, hiçbir iş yapmıyor. Acemiler daha iyi çalışıyor...

KAPTAN– Ne çalışması be? Bu Temel, tuttuğu işi bok ediyor... Emrullah geminin baş belası. Bu herifler olmasa, gemi daha rahat gidecek. Daha hızlı gidecek en azından. Şeytan diyor, at okyanusun ortasına şu herifleri, atmışken doktoru da at, lostoromoyu da at, bak nasıl hafifliyor gemi!

HİLMİ– Bence Cavit'i de unutmamak gerek sayın Korrrrramiralim!

–Temel girer, selam çakar.–

KAPTAN– Rahat! Ne var?

TEMEL– Afedersünüz sayin Gorrrrramüralüm, buciin cünlerden pazartesi midur?

KAPTAN– Bilmiyorum. N'olucak? Okyanusun ortasında pazartesinin ne önemi var salak?

TEMEL– Hayır, şunu öğrenmek isteyrum sayin Gorrrrramüralüm, mesela bucün pazartesiyse, siz pana gaç pazartesü sonra İstanbul'da olacağumuzu söylersenüz, pen ha oyle de hesaplayabilürüm.

KAPTAN– Denizcilikte, kaçta nerde olacağız diye bir şey yoktur. Kaç gün sonra İstanbul'da olacağımızın ne önemi var? İstanbul limanında, Temel ne zaman gelecek diye bir telaş yok ki!

TEMEL– Hayir sayin Gorrrrramüralüm, ben çendü çendümü ayarlamak için sorayrum.

KAPTAN– Ne ayarı lan?

TEMEL– Hiiiç! Çendü çendüme oyle bir ayar yapacağdum. Fakat madem siz dahi pilemeysuuz, gosgoca Gorrrrramüral olarak, pen pilmemişum ne önemi var, rahatsız ettum, afedersunuz sayin Gorrrrramüralüm! *(selam çakar, çıkar)*

KAPTAN– Kaç gün sonra İstanbul'da olucaz? Bok mu var lan İstanbul'da? Terör diz boyu, can güvenliği söz konusu değil, herkes birbirini öldürüyor... Bak, deniz öyle değildir, dalgası vardır, fırtınası vardır, ama güvenlidir.

–Temel girer. Selam çakar.–

KAPTAN– Rahat! Ne var yahu?

TEMEL– Çok afedersinuz sayin Gorrrrramüralüm, son pir şey sormak isteyrum.

KAPTAN– Kaç gün sonra İstanbul'da olucaz, onu sorucaksın değil mi?

TEMEL– Uyyyy nerden pildinuz sayin Gorrrrramüralüm?

KAPTAN– İçime doğdu! İstanbul'da önemli bir işin mi var?

TEMEL– Evet sayin Gorrrrramüralüm, İstanbul'a iner inmez çerhaneye cideceğum, gaç cün sonra edeceğumu pilmek isteyrum...

KAPTAN– Bilicen de, ne olcak lan? Daha çok var İstanbul'a! Sen şimdiden böyle şeylere takma kafayı, sitires yaparsın!

TEMEL– Olur mu sayin Gorrrrramüralüm, siz pana tiyeceksinuz mesela 15 gün sonra İstanbul'dayız, ben çetele tutacağum, pir çağuda onbeş tane yuvarlak çizeceğum, her cün pirinin içinü garalıyacağum, çendümü u işe hazırlayacağum.

HİLMİ– Bu hızla gidersek, 20 gün sonra İstanbul'dayız.

KAPTAN– Emrullah bir şaka yapmazsa!

TEMEL– Çok teşekkür ederum sayin zabitüm, pen de onu pilmek isteydum. Çok teşekkür ederum sayin Gorrrrramüralüm, rahatsuz ettum! *(selam çakar, çıkar)*

KAPTAN– Daha İstanbul'a üç hafta var, herif çükünün derdinde. Bi bok olmaz bunlardan, aklı karıda olan adamdan denizci olmaz!

HİLMİ– Çok haklısınız sayın Korrrrramiralim!

KAPTAN– Tabii canım... Gerçi sen evlisin, fakat evli adamdan da denizci olmaz. Denizci adamın hayatı belirli, Küba'dan Beyrut'a, Beyrut'tan Bombay'a, arada bir yol memleketten geçerse, eve de bir fırt uğrarsın. Benim karı buna çok bozulurdu.

HİLMİ– Biliyorsunuz bizim Kâmuran hiç bozulmaz böyle şeylere... Evliya gibi kadındır. Ayrıca çok iyi bilir ki ben denize çıkmasam on paramız yok, Kâmuran ne yer, ne içer? Hangi parayla konkene gider?

KAPTAN– Sorma! İki ay denize çıkmam, paralar suyunu çeker. Benim karı buna da çok bozulurdu. Kendi bir iş yapsa gam yemeyecem, örgü örmeyi bile bilmez.

HİLMİ– Aaaa, Kâmuran çok iyi örgü örer.

KAPTAN– Kes! Sana Kâmuran'ı sormuyorum. Ben, benim eski karıyı anlatıyorum... Kitap okur, yarım yamalak. Bir kitaba başlar, cırt büker onuncu sayfasında, başka kitaba başlar, onu da büker bir yerinden, mutfakta bırakır. Gece başucunda dönüşümlü olarak okuduğu üç dört ayrı kitabı vardır. Lan bu kadar kitap bir arada okunur mu? Mürettip misin sen?

HİLMİ– Kâmuran'dan sözetmiyorum, ben kendim, bir kitabı bitirmeden, başka bir kitaba kesinlikle başlayamam Korrrrramiralim.

KAPTAN– Bizimki başlar. Duygu Asena'nın bütün kitaplarını döne döne okudu. Esas ondan sonra bozuldu zaten karı. Kadın hakları toplantılarına katılmaya başladı. Bir gece gitti, dayak yiyen karıların sığındığı evde kaldı. Ben kendisine fiske vurmamışımdır, sırf gözü morarmış karılarla dayanışmak için, geceyi onlarla geçirdi. Sonunda bana, ayrılalım, dedi... Ayrılalım lan, dedim, kıyamet gününü bekleyecek değiliz ya! Şak bir celsede boşandık. Denizci adamın karısı olmaz..

HİLMİ– Kâmuran hariç!

KAPTAN– Kâmuran çok iyi örgü örermiş! Hıh! Gördük sana ördüğü kazağı! Daha yaka kesmesini bilmiyor o! Seyir defterini yazdınsa, defol git!

HİLMİ– Emredersiniz sayın Korrrrramiralim. Seyir defterini yazdım.

KAPTAN– Günün olaylarına "KÂMURAN'IN ÖRGÜ BİLMEDİĞİ ANLAŞILDI" yaz, imzala, bırak!

HİLMİ– Tam anlayamadım sayın Korrrrramiralim!

KAPTAN– Neyi anlayamıyorsun lan? Bir gemi kaptanı, bulunduğu durum dolayısıyla, kayda zaruri gördüğü her hadiseyi, gemi jurnaline yazabilir.

HİLMİ– Emredersiniz sayın Korrrrramiralim *(yüksek sesle okuyarak yazar)* "Kâmuran'ın örgü bilmediği anlaşıldı!" Kâmuran'ın kim olduğu hakkında bir açıklamaya gerek var mı sayın Korrrrramiralim?

KAPTAN– Hayır!

HİLMİ– Kaptanın gece emirlerine yazılmasını istediğiniz bir şey var mı?

KAPTAN– Var. Gece emirlerine şöyle yaz: Yatın uyuyun, eşşolueşşekler!

(Seyircili Seyir Defteri/
İçinden Dalga Geçen Tiyatro, 1994)

Delikli Fıçı Vardiyası

–Lostromo güvertede çevreye bakınır. Temel'i görür, seslenir.–

LOSTROMO– Temel, gel buraya!

TEMEL– *(gelir)* Buyrun sayin lostromom!

LOSTROMO– Ne vardiyasındasın sen şimdi?

TEMEL– Cüvertede raspa yapayrum.

LOSTROMO– Bırak sen şimdi raspayı, git yat, biraz dinlen, gece başka vardiyan olacak!

TEMEL– Ne vardiyasu sayin lostromom?

LOSTROMO– Bak Temel, gemide senin bilmediğin bir vardiya daha vardır.

TEMEL– Uyy, penum pilmediğum ne vardiyasudur ta?

LOSTROMO– Delikli fıçı vardiyası Temel. Sırayla herkes bir gece delikli fıçı vardiyası tutar.

TEMEL– Ha u telüklü fiçinun ne vardiyasu tutulacak ta? Fiçu bir yana citmesün diye paşu mu beklenecek?

LOSTROMO– Hayır, başında beklenmeyecek, içine girilecek!

TEMEL– Niçun? İçi mu peklenecek?

LOSTROMO– Bir bakıma... Sıra kimdeyse, soyunacak, fıçıya girip kıçını fıçının deliğine denk getirip bekleyecek.

TEMEL– Uy şaşurdun mu sen sayin lostromom, oyle peklenur mu, piri cörüp pir şey sanur, ceçürür!

LOSTROMO– Ceçürülcek zaten! Bütün arkadaşlar sırayla yapacaklar. Yarın akşam da başka birisi girecek fıçıya, sen de yapacaksın. Denizde seks sorunu başka türlü, çözümlenemez!

TEMEL– Uy çözünün pepeğunu yiyeyum sayin lostromom, her cemide var midur ha pu telüklü fiçu vardiyasu?

LOSTROMO– Elbette Temel, ayrıca kaderden kaçılmaz!

TEMEL– Uyy, desene sayin lostromom, ha pu cemicülerin alayi ipnetur!

LOSTROMO– Hayır Temel, senin bu işten bir zevk alman söz konusu değil, bu yüzden fıçıya giriliyor, debelenmeyeceksin, beden bedene temas yok, bir cilveleşme yok, görev olarak yapılıyor.

TEMEL– Uy çözünün pepeğunu yiyeyum sayin lostromom, pen edemeyeceğum o cörevi.

LOSTROMO– İnatçılık etme Temel, artık vardiya listesi yazılmış, seni başa yazmışlar.

TEMEL– Ti pana, hanci ipne yazmuş penu ha u listenun en paşuna?

LOSTROMO– O yazmış, bu yazmış, kimin yazdığı önemli değil, yazılmış artık. Ayrıca bunda bir kötülük yok, o işi yaparken, her gemici kendine göre birini hayal eder. Hiç kimse şimdi bu fıçının içinde Temel var, ben Temel'i beceriyorum, diye düşünmez.

TEMEL– Sağolsunlar! Size de, fiçunun içine cirme sirasi celdüğü olur mu sayin lostromom?

LOSTROMO– Gayet tabii! Vardiya herkes için vardiyadır, vardiya kutsaldır Temel!

TEMEL– Cüzel! O zaman ha pu akşam sizden paşlayalum, siz cirün telüklü fiçuya, pen de pir yapayum bakayum, nasil iştur, nasil yapilur, az birazcuk cörcü etineyum ta!

LOSTROMO– İtiraz istemem Temel, ben sana bir emir veriyorum. Denizcilikte emre itaatsizliğin cezası çok ağırdır. Vardiya sana yazılmışsa, senin vardiyandır ve tutacaksın.

TEMEL– Annaşildu sayin lostromom, emür temürü çeser, pileyrum... Ve fakat bu akşam, penum yerüme, pir paşka arkadaş cirse ha u fiçuya, çok ta eyi olur, çünkü pendenuz piraz rahatsizum.

LOSTROMO– Neyin var?

TEMEL– Pağursaklarum pozuk... Cır cır cideyrum.. Ha u fiçuya cirip te, sıçmayayum keyfünüzün içüne!

(*Seyircili Seyir Defteri/ İçinden Dalga Geçen Tiyatro*, 1994)

–Kaptan yeni votkalarını ve viskisini dolaba istif etmekte, Hilmi seyir defterini yazmaktadır.–

KAPTAN– Ben Tanca'da votkanın bu kadar ucuz olduğunu hiç tahmin etmezdim... Hiç sevmezdim Tanca limanını, bundan sonra devamlı yakıtı Tanca'dan alırım ben... Yakıt biraz pahalı ama olsun votka ucuz...

HİLMİ– Yakıtın ucuz olduğu bir yerden pahalı votka alsak, votka bedavaya gelirdi, sayın Korrrrramiralim!

KAPTAN– Kes! Seyir defterini yazdın mı?

HİLMİ– Yazıyorum sayın Korrrrramiralim.

KAPTAN– Günün olaylarında, Emrullah'ın dövülmesini belirtmeye gerek yok.

HİLMİ– Başüstüne Korrrrramiralim. Yaralandığından da söz etmeyeyim mi?

KAPTAN– Hayır salak, dövülmeden nasıl yaralanabilir herif? Tam nerdeyiz?

HİLMİ– Mayorka adası göründü Korrrrramiralim! Yarın sabah Sardunya adasını buluruz.

KAPTAN– Yarın akşam zor buluruz Sardunya'yı!

HİLMİ– Öbür gece Sicilya'yı geçeriz yani!

KAPTAN– Sabaha karşı falan anca!

HİLMİ– Altı gün sonra İstanbul'dayız yani Korrrrramiralim... Kâmuran zeytinyağlı dolmaları yapmıştır bile...

KAPTAN– Niye bir hafta önce yapıyor dolmaları Kâmuran? O dolmaları yaptı diye gemi daha hızlı gitmez ki! Salak karı işte!

HİLMİ– Özür dilerim Korrrrramiralim fakat Kâmuran çok zeki bir kadındır...

KAPTAN– Yaz o zaman seyir defterine, "KÂMURAN ÇOK ZEKİDİR, DOLMALARI BİR HAFTA ÖNCEDEN YAPAR!"

–Doktor girer. Selam çakar.–

KAPTAN– Rahat doktor! Bak bakalım şu tansiyona, ne durumda?

DOKTOR– Başüstüne Korrrrramiralim, fakat yüzünüzün renginden düşük olduğu gözümleniyor..

KAPTAN– Göz kararı tansiyon sormuyoruz, tak şu fıs fıs aletini, pompala!

DOKTOR– Emredersiniz sayın Korrrrramiralim!

KAPTAN– Sonra Hilmi'nin tansiyonuna da bak, şu ara aşırı yükselmiştir. Kâmuran takıntısı başladı. Cebelitarık'ı geçince, kendini eve gelmiş sayıyor... Denizcinin canı, pamuk ipliğiyle dalgaya düğümlü. İstanbul'dan İzmit'e giderken batmış gemi var... Denizcinin kaç gün yaşayacağını doktor bile bilemez! Di mi doktor?

DOKTOR– İnsan ömrünün daha da uzatılması üstüne salak çalışmalar sürüyor. Uzatılıp da ne olacaksa? Bu yetmiyormuş gibi, herkes ölümden sonra bir yaşam olup olmadığını merak ediyor! Şunu hiç merak eden yok örneğin: Ölümden önce bir yaşam var mı acaba?

KAPTAN– Tamam doktor, kes, tansiyonum kaç?

DOKTOR– 11... Çok iyi sayın Korrrrramiralim!

KAPTAN– Güzel. Senin alet düzelmiş bakıyorum...

DOKTOR– Bunu Tanca'dan yeni aldım, eskisini emrettiğiniz gibi denize attım, sayın Korrrrramiralim..

HİLMİ– Gece emirlerine özel olarak yazılmasını istediğiniz bir şey var mı Korrrrramiralim?

KAPTAN– Hayır, herkes vardiyasını tutsun, o kadar. Emrullah'a sabaha kadar vardiya yaz. Bugün turp gibi olduğu belgelenmiş olsun.

HİLMİ– Emrullah'ın kımıldıyacak hali yok sayın Korrrrramiralim.

KAPTAN– Vardiya tutsun demiyorum yahu, seyir defterinde vardiya tutmuş görünsün...

HİLMİ– Emredersiniz Korrrrrrmiralim. *(deftere değişik vardiyaların karşısına Emrullah yazar, söylenir)* 00-02 Dümenci: Emrullah! 02-04 Gözcü:Emrullah! 04-06 Emrullah gene dümenci, 06-08 Emrullah yeniden gözcü...

DOKTOR– Sabah sekiz Emrullah'ın kısa süren cenaze töreni... 08-10 Dümenci: Temel!

KAPTAN– Sabah öldürüyor muyuz Emrullah'ı?

DOKTOR– Hayır, yani olasılık olarak aklımdan geçti Korrrrramiralim...

KAPTAN– Ölmez canım, bir bok olmaz hayvana, ayrıca o kadar sert vurmadım.

HİLMİ– Hayır Korrrrramiralim siz sert vurmadınız, Emrullah gereksizce kafa attı elinizdeki demire...

KAPTAN– Ama öldürsem haklıyım eşşoleşşeği, elektrik kontağı olması için herşeyi ayarlamış, gemiyi yakacaktı... Doktor, nedir o hayvanın durumu?

DOKTOR– Beyin kanaması riski var! İç kanama olursa, pek bir müdahelede bulunamayız Korrrrramiralim.

KAPTAN– Bi şey olmaz ona, Emrullah'ın beyni yok ki, kanaması olsun!

DOKTOR– Beyinsiz canlı olmaz sayın Korrrrramiralim.

HİLMİ– Emrullah'ın beyni pek o kadar büyük değildir demek istiyor Korrrrramiralim... İç kanama olsa da, kanama başın içinde çok küçük bir alana yayılır yani...

DOKTOR– Beyindeki iç kanamanın beynin büyüklüğüyle pek ilgisi yoktur sayın zabitim.

HİLMİ– Tamam doktor tamam, seninle de hiçbir şey konuşulmaz. Her boku bilirsin... Doktorluk hariç! Bizim Kâmuran doktor olarak sana beş çeker, bilmediği hastalık yoktur...

KAPTAN– Tamam yahu, olayı büyütmeyin, gereksiz Kâmuran parantezleri açmayın, Emrullah ölürse ölür, atarız denize, denize

düşmüş diye yazarsınız seyir defterine, hatta şimdiden yaz sen, hemen atın pezevengi denize, kapansın bu Emrullah konusu!

–Lostromo girer telaşla selam çakar.–

LOSTROMO– Korrrrramiralim!

KAPTAN– Rahat! Ne var? N'oluyor?

LOSTROMO– Kötü bir haber Korrrrramiralim.

KAPTAN– Emrullah mı öldü?

LOSTROMO– Hayır, Emrullah'ın sağlığı gayet iyi!

KAPTAN– Hassiktir! Kötü haber nedir?

LOSTROMO– Gemide kaçak yolcu yakaladık Korrrrramiralim!

KAPTAN– Yok yahu? Gemiye nasıl girmiş? Nerden girmiş?

LOSTROMO– Bilemiyoruz sayın Korrrrramiralim.

KAPTAN– Sarışın bir kadın mı?

LOSTROMO– Sarışın! Fakat kadın değil, erkek!

KAPTAN– Hassiktir! Ne millet?

LOSTROMO– Bilemiyoruz Korrrrramiralim, konuşturamıyoruz!

KAPTAN– Getirin çabuk!

LOSTROMO– Getirdik, burda zaten. *(dışarı seslenir)* Getirin!

–Temel Kaçak Yolcu'yu kolundan tutmuş olarak içeri sokar, selam çakar.–

KAPTAN– Rahat! Adamı bırak adam da rahatlasın! *(Kaçak Yolcu'ya)* Hello!.. Gutivning! Bonsuvar... Bona sera! Guten Abınd!.. Ne millet lan bu herif?

LOSTROMO– Biz de anlayamadık sayın Korrrrramiralim!

KAPTAN– *(Kaçak Yolcu'ya)* Ver ar yu furom?.. Du yu sipiik ingiliş?.. Yu dont andırsitend ingiliş?.. Siktir yahu herif boş bakıyor!.. İngilizce anlamayan gâvur, ilk defa görüyorum... Lan sakın bu herif dilsiz olmasın?

TEMEL– Hayir, çendüsü tillidur Gorrrrramiralüm!

KAPTAN– Nerden biliyorsun lan?

TEMEL– Çünçü pen dahi çok sinadum ha punu gonuşturmayi, peçeremedum, tetum ulan sakin pu heruf tilsuz olmasun? Merak ettum oni, zor ile açtum ağzuni, paktum, tili var!

HİLMİ– Tip itibariyle alman olabilir Korrrrramiralim!

KAPTAN– Şipirehin zi doyç?.. Allahallah, Panama'dan beri bu herif gemide ve siz farkında değilsiniz, öyle mi?

TEMEL– Farkinda olmaz olur muyuz sayin Gorrrrramüralüm, pen gaç defa cördüm pu adami cüvertede!

KAPTAN– Madem gördün, niye haber vermiyorsun lan salak?

TEMEL– Pen sandum çi pirinun misafiridur, çendüsüne oyle pir sual tevcüh edup, ayup etmeyeyum...

KAPTAN– Tamam anlaşıldı Temel, defol!

TEMEL– Emredersünüz Gorrrrramüralüm!

–Temel selam çakar ve çıkar.–

KAPTAN– Bu herif güvertede şeyini sallayarak dolaşıyor da niye hiçbirinizin haberi yok?

HİLMİ– Genelde gözcü vardiyasını Emrullah tuttuğu için...

KAPTAN– Eşşolueşek... Vardiya yazsan bir türlü, yazmasan bir türlü... Emrullah vardiya tutmuyor ki, Emrullah denize düşmesin diye vardiya Emrullah'ı tutuyor... Kendiliğinden ölmezse, yarın beynine vura vura öldürücem hayvanı.

LOSTROMO– N'apalım bu herifi Korrrrramiralim?

KAPTAN– Bilemiyorum ki, kimdir, nedir? *(K. Yolcu'ya)* Ver aryu furom? Viç kantiri?

K. YOLCU– Ay em furom Küba!

KAPTAN– Küba?

K. YOLCU– Yes. Ay em e firend of Fidel Kastro!

KAPTAN– Yok yahu? Fidel Kastro'nun arkadaşıymış herif... Durup dururken boktan bir işe bulaşmış bulunuyoruz... Devlet Güvenlik Mahkemesine kadar yolumuz var... *(K. Yolcu'ya)* Ver ar yu going?

K. YOLCU– Ay em going to İstanbul!

KAPTAN– Ne işin var lan senin İstanbul'da? Kesin PKK bağlantılı bir durum, sıçıldı ağzımıza! *(K. Yolcu'ya)* Vay yu ar going tu İstanbul? Viç oküpeyşın hev yu in İstanbul?

K. YOLCU– Ay layk İstanbul! İstanbul is veri nays!

KAPTAN– Mahfolduk! Emrullah'ın ahı tuttu! Kesin casus bu herif. Nefret ederim böyle illegal durumlardan...

HİLMİ– Siz onun Fidel Kastro'nun arkadaşıyım dediğine bakmayın Korrrrramiralim, kendisini adam yerine koyalım diye öyle söylüyordur... Şimdi anlarız, durumu... *(K. Yolcu'ya)* Ken yu giv mi yor pasport piliz!

K. YOLCU– No pasport! *(cebinden bir fotoğraf çıkarır, uzatır)* Ay em firend of Fidel Kastro.

KAPTAN– *(fotoğrafı alır, hepsi bakarlar)* Evet lan, herif Fidel Kastro'yla enseye tokat, göze parmak muhabbet içinde... Hassiktir... Kordiplomatik bir hata yapmayalım... Gemide Küba bayrağı var mı?

LOSTROMO– Sanmıyorum sayın Korrrrramiralim... Yalnız Amerikan bayrağımız var, bi bokluk olursa diye...

KAPTAN– *(K. Yolcu'ya oturacak yer gösterir)* Sit davn piliiz! Ar yu hangıri?

K. YOLCU– *(geçer, oturur)* Yes, veri veri hangıri!

KAPTAN– Lostromo, adama yemek hazırlatın!

LOSTROMO– Emredersiniz Korrrrramiralim! *(selam çakar, çıkar)*

DOKTOR– Ben de izninizle Emrullah'ın ölüp ölmediğine bir bakiim Korrrrramiralim...

KAPTAN– Evet! Si yu leytır Doktor!

–Doktor selam çakar, çıkar.–

KAPTAN– *(K. Yolcu'ya)* Du yu vant sam dirink? Vi hev votka end viski!

K. YOLCU– Yes... Ken av van viski pliiz?

KAPTAN– Of kors! Hilmı viski ver adama!

HİLMİ– Emredersiniz sayın Korrrrramiralim, fakat niçin bu kaçak yolcuya cumhurbaşkanı muamelesi yapıyoruz onu tam anlamış değilim... *(viski servisi derdine düşer)*

KAPTAN– Adam öyle kordiplomatik bir adam, Fidel Kastro'nun yakın arkadaşı, belki komünizmden kaçıyor, yarın birdenbire bütün dünya bu herif için ayağa kalkabilir. Amerika herifi destekleyebilir. Amerika destekleyince bizim hükümet göklere çıkarır. Herif bizden şikâyetçi olursa, oyarlar bizi...

HİLMİ– *(K. Yolcu'ya)* Du yu vant ays?

K. YOLCU– No tenks!

HİLMİ– Votır?

K. YOLCU– No no, vidaut votır! Tenkyu!

HİLMİ– *(Viskiyi sunar)* Buyrun! Afiyet to be!

K. YOLCU– Çok teşekkür ederim! *(kalakalır)*

KAPTAN– Aaa, türk bu herif! Türk müsün lan sen?

K. YOLCU– Yes! Ay em furom Gaziantep!

KAPTAN– *(hızla elinden viskiyi geri alır)* Ver lan viskimi eşşoleşşek! Konuş! İtiraf et! PKK'dan mısın?.. Bacağına ip bağlar, denize sarkıtır, pervaneye parçalattırırım lan seni! Herşeyi anlat! Nerden bindin gemiye?

K. YOLCU– Panama'dan.

KAPTAN– Niye biniyorsun?

K. YOLCU– Yıllar önce, ben Türkiye'den bu gemiyle kaçmıştım. Yurda dönmek istiyordum. Panama limanında türk bayraklı gemi aranıyordum. Bu gemiyi görünce memlekete gelmiş kadar oldum. Kader işte, dedim. Türkiye'den yıllar önce kaçtığım gemi ayağıma geldi, hemen girdim alt ambara yerleştim.

KAPTAN – Türkiye'den bu gemiyle mi kaçtın?

K. YOLCU– Evet.

KAPTAN– Ne zaman?

K. YOLCU– 9 Temmuz 1972... Venezuela'nın Caracas limanında indim.

KAPTAN– Yok yahu? Vay canına! Doğru! Honduras'a nohut götürüyorduk..

K. YOLCU– Evet, ben ambarda leblebi gibi nohut yiyordum devamlı... Ondan sonra beş altı yıl nohut yemedim... Bu sefer nohut yerine sunta yüklemişsiniz, kolay yenilmiyor.

KAPTAN– Vay eşşoleşşek vay... Peki niye kaçmıştın sen o zaman Türkiye'den?

K. YOLCU– O zamanlar, Orman Fakültesi'nde öğrenciydim. Dev-Genç üyesiydim. O sırada Opera yangını oldu. Bir gün gastede okudum ki, iki arkadaşım Opera yangını sanığı olarak yakalanmış, ben aranıyorum, Temmuzun dokuzu... Panik oldum. Bu gemi Amerika'ya gidiyor dediler, halatlardan tırmandım, ambara saklandım.

KAPTAN– Opera'yı sen mi yaktın?

K. YOLCU– Hayır, hiç ilgim yoktu. Yakalanan arkadaşlarımın da ilgisi yoktu. Birilerini yakalamak gerekiyordu, onları yakaladılar, epey içerde yattılar, sonra beraat ettiler.

KAPTAN– Tamam peki! Hilmi al götür bunu, yatacak yer gösterin, yiyecek verin.

HİLMİ– Başüstüne Korrrrramiralim! Yürü bakiiim, Fidel Kastro'nun arkadaşı!

K. YOLCU– Viskimi şey yapabilir miyim?

KAPTAN– Hayır ulan, ne viskisi, biz seni birisi sandık da viski sunuyorduk... Birdenbire hiç kimse olduğun anlaşıldı... Götür Hilmi!

HİLMİ– Rahat! Yürü!

–Hilmi ve K. Yolcu çıkarlar. Kaptan viskiyi ihtimamla şişesine geri koyarken telaşla Cavit girer. Selam çakar.–

KAPTAN– Rahat! Ne var Cavit?

CAVİT– Emrullah, Korrrrramiralim!

KAPTAN– Öldü mü?

CAVİT– Hayır Korrrrramiralim, öbür motoru tamir etmiş!

KAPTAN– Niye ettiriyorsun? Ne? Tamir mi etmiş? Yok yahu? Nasıl becermiş salak?

CAVİT– Ben de anlayamadım Korrrrramiralim, şu an iki motor da çalışıyor.

KAPTAN– Mutlaka başka bir şeyleri bozmuştur.

CAVİT– Evet Korrrrramiralim, buzdolabı ve aşşaların havalandırması çalışmıyor, mutfakta ceryan kesildi.

KAPTAN– Emrullah'ı üst güvertede direğe bağlayın, ben şimdi geliyorum.

(*Seyircili Seyir Defteri/*
İçinden Dalga Geçen Tiyatro, 1994)

İçimden Garip Bir Ses Al Demiri Git Diyor

–KAPTAN VE KLARNET ZABİTİ ÇALARLAR. HİLMİ, ELEKTRİKÇİ, LOSTROMO, TEMEL, K. YOLCU, BİBİ, GÜLTOP, DİLSİZ, DOKTOR VE HOSTESLER KORO YAPARLAR.–

KAPTAN–
Güneş batmış
Gök lacivert kırmızı
Henüz ortada yok
Kutup yıldızı
Bir soluğan dalga var
Tam kıçımdan vuruyor
Ben votkayı koyarken
Haydi demir tarıyor
İçimden garip bir ses
Al demiri git diyor
KORO–
Derinden gelen bir ses
Sen sabahı bekleme
Geceden al demiri
Gün doğmadan git diyor
KAPTAN–
Gece korkunç
Bir tür savaş durumu
Henüz ortada yok
Bir Kurtarıcı
Bir sarışın abla var
Uzun etek giyiyor
Enflasyon azdıkça
PKK'yı vuruyor

İçimden garip bir ses
Al demiri git diyor

KORO–

Denizden gelen bir ses
Sen sabahı bekleme
Geceden al demiri
Al demiri gel diyor

KAPTAN–

Gün doğuyor
Gök bulutlu kırmızı
Henüz ortada yok
Beklenen güneş

Yukarda bir baba var
Bizle dalga geçiyor
Tam uslandı sanırken
Birden faul yapıyor
İçimden gelen bir ses
Al demiri git diyor

KORO–

İçimden garip bir ses
Sen sabahı bekleme
Geceden al demiri
Gün doğmadan git diyor

KAPTAN–

Uyarım içimin sesine
Varsın bozuk olsun pusula
Sular nereye götürürse
Karalar çok sınırlıdır
Dünya denizden ibaret
Vira demir, eyvallah
Varsın sizin olsun
Rüşvetli
Pet şişeli

Kasvetli
Dolarlı, doyç marklı
Mülti mega medyalı
Hem aidsli
Hem nükleer bombalı
Hem kardeş kavgalı
Kültürsüz
Saygısız
Terbiyesiz
Denizinde sebzeler yüzen
Yeşili tıraşlı keltoş
Çimentosu göğü delen
Gökdelenler arasından denize bakan
Çok arabesk
Ne zırvalasan rap
Çalışmak çok ayıp
Hırsızlık grekoromen
Kenefleri denize akan, dünyanız,
Varsın, sizin olsun

Güneş doğdu
Gök günaydın turuncu
Henüz ortada yok
Huzur bilinci
İçimden garip bir ses
Vira demir git diyor

KORO–

İçimden garip bir ses
Sen sonunu bekleme
Tezelden al demiri
Gün doğarken git diyor.

(*Seyircili Seyir Defteri/*
İçinden Dalga Geçen Tiyatro, 1994)

gemideki hırsız
gemi bekçisi
hüseyin zafer ben'in
hırsızlığı yüzüne vurulup
çalınan herşey çantasında bulunup
fenerbahçe'de
gemiden kovulurken
her ihtimale fenerbahçe
alınıyor kimliği elinden
bir ay sonra
kimliği şahsiyeti kişiliği
bir hilton zarfına koyuldu
izmir'den aliağa'nın çaltıdere köyüne postalandı
boş bir kâğıt var zarfta
kimliğe dosya olarak
kâğıtta herhangi bir açıklamada bulunulmadı
hüseyin suçunu biliyor zaten
üstelik yargılanmadı
yani hiç unutmayacak bu hilton zarfını
geminin hırsız bekçisi
arsen lumpen
hüseyin zafer ben

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

ocağın yirmidördü
doksanbeş yılı
hava güneşli
büyük kızımın doğum günü
altı yaşını bitirdi
uğur mumcu öldürüleli
tam iki yıl oldu

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

Bağımsız Federe Ferhan Şensoy Televizyonu

Halkla Söyleşiler

SUNUCU sokakta halka,
–En son okuduğunuz kitap, ne zaman okudunuz?
–Bu yıl hangi tiyatro oyunlarını gördünüz?
–Tiyatro ve sinemaya gitme alışkanlığınız var mı?
–Son gördüğünüz film?

GİBİ SORULAR SORAR. SONUNDA BİLA KÜLTÜR NECATİ'YE YANAŞIR.–

SUNUCU– İyi günler!
BiL.K.NEC.– Eyvallah!
SUNUCU– Size kimi sorular sorabilir miyim?
BİL.K.NEC.– Sorun.
SUNUCU– Son okuduğunuz kitap...
BİL.K.NEC.– Ufffff... Çok oldu... Şindi adını hatırlayamam... Bir adam tatile gidiyor, bir yere, orda bi kadına rastlıyor falan, karı sonra herifin karısının arkadaşı mı çıkıyor ne, öyle bir hikâye işte!
SUNUCU– Yazarını anımsıyor musunuz?
BİL.K.NEC.– Yazıyordu kitabın kapağında ama hiç dikkat etmedim... Çok oldu zaten, yirmi yıl falan var...
SUNUCU– O zamandan beri hiç kitap okumadınız mı?
BİL.K.NEC.– Yok. Sevmem kitap okuma. O kitabı da hastanede yatarken okudum, öyle vakit geçsin diye... Kitap okuma neymiş, oku oku gözün bozulsun... Neye yararı var?
SUNUCU– Böyle bir boşluk hissetmiyorsunuz yani?
BİL.K.NEC.– Yok canım.
SUNUCU– Sinemaya gider misiniz?

BİL.K.NEC.– Cık... Televizyonda ajan filmi falan olursa bakıyorum işte...

SUNUCU– Ya tiyatro?

BİL.K.NEC.– Bir kere gittim. İlkokuldayken, öğretmen bütün sınıfı götürdü... Boktan bir oyundu işte... Biz haftayımda, birkaç arkadaş kaçtık..

SUNUCU– Opera'ya gitmişliğiniz yok herhalde...

BİL.K.NEC.– Yok... Fakat, yerini biliyorum Opera pastanesinin.

Bir Telefon Konuşması

–Telefon çalar, F.Ş. çerçeveye girer, telefonu açar.–

F.Ş.– Alo! BFFŞT, buyrun! Kim arıyor? Nelson Mandela mı? Bağlayın çabuk! Aloooo! Merhaba Nelson Ağbi!.. Kutlarım, çok sevindim. Televizyondan öğrendim... Hüngür hüngür ağladım... Sen benim telefonumu nerden buldun?.. Miriam Makeba'dan aldın, tamam... Nasıl Miriam? Çok mu şişmanladı? Yemesin o kadar ağbicim... Winnie n'apıyor?.. Kültür Bakanı mı yaptın onu? İyi ettin be ağbi! Hakkıdır kızın... Şindi sizin orda saat kaç?.. Sabahın beşi! Gece yatmadın mı ağbi?.. Her sabah mı beşte kalkıyorsun? Yok yahu?.. Ha, hapishanede alıştın, tamam... E, 27 yıl hapis yattın ağbicim, boru değil tabii... Tansu iyi, n'apsın, beyninin yarısı gitti, sağ kolu gitti, yarım beyin, tek kolla idare ediyor işte... Sen beni niye aramıştın ağbi?.. Atatürk ödülünü reddetmiştin, evet... Biz türk milleti olarak sana kırgın değiliz... Niçin? Kenan'a verildiği için reddettin... Gayet tabii, haklısın... Kenan şimdi Marmaris'te, Akdeniz kıyısında bir tatil kenti... Evet, oraya yerleşti... Resim yapıyor artık... Resim yapmayı bilmiyor ama olsun, o devlet yönetmeyi de bilmiyordu, şak bir gece karar verdi, devletin başına geçtiği gibi, resim tablosunun başına geçti... At çiziyor, ev

çiziyor... Olur mu tabloları acayip satıyor, sürekli sergi açıyor, Kenan Van Gogh olarak!.. Evet... Sen İçişleri Bakanlığı'nı Zulu'lara mı verdin? Yok yahu? E, onlar seni pek sevmezler... Onlar da mı sana oy verdiler?.. Bütün siyahların birleşmesiyle seçildin elbette... Valla bizde siyahlar hâla bölük pörçük... Zenci Bülent, Zenci Deniz'le küs... Siyahyalçın ikisiyle de görüşmüyor. Bu durumda Banker Necmettin götürecek işi... Hayır bizdeki asıl sorun, bizim bir Nelson Mandela'mız yok! Aradığın için çok teşekkür ederim ağbi... Bütün Afrikalı kardeşlerimin Kurban bayramını kutlarım. Sekunjalo Ke Nako! Miriam Makeba'ya sevgiler, a la lutta continua!

Bila-Doktor Necati

–NECATİ BİR KUYTUDA BİRASINI İÇERKEN SUNUCU GELİR.–

SUNUCU– İyi günler, size bir şeyler sorabilir miyim?

NECATİ– Hangi konuda?

SUNUCU– Sağlık konusunda?

NECATİ– Sorun.

SUNUCU– Sağlığınıza dikkat ediyor musunuz?

NECATİ– Nasıl yani?

SUNUCU– Sürekli doktor kontrolünden geçiyor musunuz?

NECATİ– Yooo!

SUNUCU– En son ne zaman doktora gittiniz?

NECATİ– Uff, çok oldu... Çocuktum işte... Sünnetimde problem oldu... Yannış kesilmiş, doktor geldi, dikiş attı... Çok canım yandı yani... Hiç unutmam...

SUNUCU– Sünnetinizden beri, doktor yüzü görmediniz mi?

NECATİ– Gördüm canım... Hastanede yattığım zaman, çok doktorla tanıştım...

SUNUCU– Niçin hastanede yatmıştınız?

NECATİ– Eski hikâye, yirmi yıl falan oldu işte, top oynarken ayağımı kırdım, alçıya aldılar, alçılı ayağı askıya aldılar, öyle inek gibi yattım işte hastanede...

SUNUCU– Doktora gitme gibi bir alışkanlığınız yok anlaşılan...

NECATİ– Yok canım, benim doktorluk bir durumum yok ki... Arasıra dişim ağrır, rakıyla gargara yaparım geçer... Baş ağrısı olunca, votkalı bira içerim, şıp diye keser. Ayda bir hamama gidip, kese, masaj yaptırırım. Midemde bazen bir ağrı oluyor, nane-limon kaynatıyorum, anında geçiyor... Bir de şuramda şöyle ur gibi bir şey var, sert, pinpon topu kadar var, fakat bana bir zararı yok... Sol kulağımda bazen tıkanıklık gibi bir şey oluyor, hani uçaktan inince falan olur ya, öyle bir şey, şöyle yapıyorum geçiyor *(burnunu tıkar, nefes verir)*... Yemeklerden sonra, gaz oluyor biraz, karbonat içiyorum, zart diye beni terk edip gidiyor gaz.

SUNUCU– Bana anlattığınız şikâyetlerinizi bir doktora anlatmak hiç aklınıza gelmedi yani?

NECATİ– Hayır... Doktora gitsem, elli tane hastalık bulur bende... Bir de onlarla mı uğraşıcam?

(KANAL D, 1994)

29 Ocak 1728 yılında, Londra'da ilk kez sahnelenen, John Gay'in yazdığı, Barrett'in müziklerini yaptığı The Beggar's Opera (DİLENCİLER OPERASI), 1923'te yeniden oynanınca, 1926'de Elizabeth Hauptmann bu bilinmeyen oyunu Almancaya çevirir. Bu çeviriyle oyunu keşfeden Bertolt Brecht, eseri uygulamaya karar verir. Müziklerin yapımını Kurt Weill üstlenir.

1928-29 tiyatro döneminde, Berlin'de Schiffbauerdamm Theater'da, büyük bir başarı elde eder. 200 kereden fazla sergilenir... Brecht'inki, John Gay'in Dilenciler Operası'nın, tam 200 yıl sonra bir güncelleştirilmesiydi.

Ben Brecht'inkini 67 yıl sonra güncelleştirirken, zaman zaman John Gay'in Dilenciler Operası'na da yaklaşıyorum. Örneğin 267 yıl önce oynanan özgün eserde Sustalı Mack, halk dostu bir eşkıya iken, Brecht'te sıradan bir hırsızdır. Bizim Binbela Mahmut da, Kemalist bir gangsterdir. Ama Brecht'ten çok uzaklaşmıyoruz, bizim oyunumuzda da, yanlış karakterler doğru şeyler söylüyorlar.

Ve fakat, Üç Kurşunluk Opera bir opera değildir. Bir Brecht "çalışması" değildir. Brecht'in Kel Hasan Efendi'ye yakın olduğu kadar epik bir ortaoyunudur.

Tarabya, Ocak 1995

Bertolt Brecht'in Ağbisi Kel Hasan Efendi

"Bir tiyatro ki güldürmez, ben o tiyatroya güler geçerim" diyen Augsbourg'lu temiz aile çocuğu Bertolt Brecht, Kel Hasan Efendi'yi bilmiyordu, bilmeden de öldü. Brecht doğduğunda, Hasan Efendi 22 yaşındaydı ve Brecht'in büyüyünce düşüneceği epik tiyatroyu bilfiil yapmaktaydı.

Cahillik yalnız bize özgü değil, Avrupalıların da cahili oluyor. Burjuvaların kadife perdeli tiyatrosuyla alay etmek için, yamalı Brecht perdesini buluş olarak dünya tiyatrosuna getiren Bertolt Brecht, bunun daha önce "Abdülrezzak perdesi" adı altında, Komik-i şehir Abdülrezzak Efendi tarafından kullanıldığını bilmiyordu. Bilmemek ayıp değil. Ancak yaşamı boyunca, bilmemekle yetinmeyip bu konuyu öğrenmemekte de direnen Brecht, bizim buralardan transit geçerek, Çin tiyatrosuna gitti.

Berliner Ensemble isimli tiyatrosunu kurduktan sonra, takımına uzun uzun, yabancılaştırma efekti, soytarılık efekti gibi, epik tiyatro inceliklerini anlatmak konusunda dilinin ucu sakal bırakan üstat, ortaya çıkan işten bir türlü mutlu olmuyor, provalar sırasında sık sık sinirlenerek, sahneye çıkıyor, öyle oynanmayacak, böyle oynanacak diye gösteriyor, gösterdiğine pişman olarak, tabii ki benim gibi de oynanmayacak, çünkü ben oyuncu değilim, diye purosunu kemirerek sahneden iniyordu, kendi takımına bir türlü derdini anlatamıyordu. Berliner Ensemble'da kafalar iyice karıştığında Bertolt Brecht öldü.

Ben öğrenciyken, Kâmuran Şipal tarafından, Brecht'ten dilimize çevrilmiş sarı kapaklı EPİK TİYATRO ÜZERİNE isimli, ince bir kitap yayımlandı. 1960 suları bu kitaptan edinmek, okumuş olmak, gereken yerlerin altını çizmişlik, oraları ezberlemişlik ve hatta kitabı üstünde bulundurmak gibi zorunluluklar vardı, bizim çevremizde. 1970'li yıllarda, bu kitabı bulundurmaktan hapis yat-

mak moda oldu. Bu kitabı okuyarak epik tiyatroyu çakmak olası değildi. Herkes birbirine anlamış gibi yapıyordu. Çünkü kitap *"Das Kapital-Özet"* türünden sıkıştırılmış bir Brecht teorileri çevirisiydi. Bu kitap olmasa biz Brecht'e çok daha doğru yaklaşabilirdik belki. O kitabı anlamadan Brecht'i anlayamayacağımızdan emin olduğumuz için, Brecht'i bir kenara koyup, o kitaba çok kafa yorduk.

Türk tiyatrosunda ender görülmüş kocaman aktörlerden biri olan sevgili Ayberk Çölok bir gün bana, Türkbükü'nde tam denize dalmadan önce:

–Okudum anlamadım arkadaş, bir gün bu Kürt Vasıf bana, şıp diye anlattı olayı! dedi, Türkbükü'nü kendine getiren bir kahkaha attı ve denize daldı.

John Gay'in 1728'de sahnelenen DİLENCİLER OPERASI'nın tam 200 yıl sonra bir güncelleştirmesini yapan Brecht'in ÜÇ KURUŞLUK OPERA'sını bugünün Beyoğlu'suna uyarlarken, ben kendimi Brecht'ten çok ortaoyununa, Kel Hasan Efendi'ye, Abdülrezzak Efendi'ye yakın hissettim.

ÜÇ KURŞUNLUK OPERA için "Bir opera değildir" ya da "Brecht çalışması değildir" derken, şunu demek istiyorum: bu oyunu Bertolt Brecht görseydi, türkçeyi bilmeden bu oyundan büyük bir keyif alırdı, ve fakat ben Brecht Camii müezzinleriyle epik tiyatro tartışmak istemiyorum ve Ayberk Çölok'un denize dalışı gibi, üç el ateş ederek giriyorum sahneye.

(Falınızda Rönesans Var, 1998)

–İzleyici salona alınırken, sahlepçi, simitçi, mısırcıya soyunmuş kumpanya elemanları ve kumpanyamızın övünç kaynağı Kancalıiğneci Kızlar, seyirciyle haşır neşir olurlar. Arkadaşlar, gerçekten simit, sahlep, mısır ve kancalıiğne ve zorla program dergisi satarak, kumpanyaya yan gelir temin etmektedirler, arkadaşların arasına sızmış kendi hesabına çalışan bireysel teröristler de olabilir.–

1. KANC.İĞ.KIZ– Alsana ağbi! Kancalıiğne al, n'olur... Ablam Şırnak'ta asker, ağbim şarkıcı oldu, bizi terk etti, ben bizim aileye ve bütün mahalleye bakıyorum... Geceleri okuyorum, defter kalem almam lazım, sizin iğne almanız şart!.. İğne alalım... İğnesiz kalmayalım... Hayır duamızı alın pek sayın ağbiler ablalar, belediye evimizi yıktı, bir parkta yatıyoruz, geceleri parka kurt iniyor... İki kardeşimi kurt yedi, biz geçen gün kurdu yedik, afiyet oldu... N'olur iğne alın ağbicim...
2. KANC.İĞ.KIZ– İğne al ablacım, bi yardımın dokunsun, babamı ameliyat ettirecez, serum paramız eksik. Babam hastanenin kapısında can çekişiyor. Hastanenin kapıcısı çabuk olun diyor, serum her an pahalanıyormuş... İğne al ağbi... Süt kardeşlerime süt alıcaz. Ablam şarkıcı olacak, kaset parası tamam klip parası çıkışmıyor... Bir yardımınız dokunsun, PKK'dan kaçtık, bir inşaatta yaşıyoruz, aslen Bosna'lıyız, annem yatalak, iğne alın çabuk!
3. KANC.İĞ.KIZ– Bi tane iğne al ağbicim, bir yerine takarsın... Bu yıl çok moda... On üç kardeşiz, ben iğne satarak on ikisini okutuyorum... Al şu iğneden ağbicim evde bulunsun, hiçbir şey olmazsa kefenine takarlar... Ayı gibi itme onu, prog-

ram mecburi zaten... İğne alalım lütfen... Annem, babam trafik kazasında öldüler, evimiz yandı, İmpeksbank'ta bütün paramız battı...

4.KANC.İĞ.KIZ– Ağbicim bir hayırda bulun, iğne almak şart değil, gönlünüzden ne koparsa... Bir yardımda bulun ağbicim... Bozuk yoksa bozarız... Annem kanser, babam verem, ablam felçli, ağbim sağır, ben görür körüm. Her zaman görmem. Bugün iyi günümdeyim, görür gibi oluyorum... Döviz de verebilirsiniz, türk parası şart değil... İğne alın ablacığım, çorbada sizin de tuzunuz bulunsun...

gibi sırnaşıklıklarla gerçekten ısrarla kancalıiğne ve program dergisi satmaya uğraşmaktadırlar. Birinci zilden sonra, simit, sahlep, mısır satıcı arkadaşlar kulise sızarlar. Program dergisi satıcısı izleyiciyi esir almıştır, illaki programı satmak için elinden geleni ardına koymamaktadır.–

PROGRAMCI– Program alalım ağbiler, ablalar... Dalından program! Üç Kurşunluk Opera! Alın, bakın okuyun, mesela, kim hangi rolde? Ben hangi roldeyim? Ben kimim? Sadece otuz bin lira, kdv madv, tamamen bana ait... Program alalım ağbiler! Ferhan Şensoy'dan, Bertolt Brecht Türküsü! Her eve lazım!

DÜŞÜNMEK BİR TUZAKTIR
AKIL DÜRTER HUZURU
MUTLU YAŞAMAK İÇİN
APTAL OLMAK GEREKLİ!

Program alalım, dalından program! Şu sayfada gördüğünüz oyuncuların hepsi alt kadrom... Az sonra, Süleyman ve arkadaşlarından izleyeceğiniz,

ÜÇ KURŞUNLUK OPERA

ortaoyununun oyuncu ve hakem kadroları... Kapak, Ali Şen'e gıcıklık olsun diye, Merkez Hakem Komitesi kararıyla, sarı kırmızı eğilimde bastırılmıştır... İtişmeyelim ağbiler, ablalar, herkes için var... İmza isteyenler için, şurasını Ferhan Şensoy adına

imzalayabilirim... O kendi imzasını benim kadar iyi atamıyor! Arka sayfada ORTAOYUNCULAR'ın on beş yıllık vukuatlarının tam listesi, bu listeye bakmadan biletinizi atmayın... Yalnızca otuz bin lira... Dalından program! Kimse istemiyor mu? Sıkarsınız ama! Kim için basıldı bu program? Olmasa, program yok mu, dersiniz! Bedava dağıtınca yere atıyorsunuz! Sen mesela sen, en az bir tane alıyorsun! Çıkar otuz bin!

–Değişik dilenciler, dilenerek izleyiciyi tedirgin etmektedirler. Birbirlerinin rakip firmaları olarak kendi aralarında da dalaşmakta, birbirlerinden müşteri çalmaya uğraşmaktadırlar. Kancalıiğneci kızlar, tek tek locaları rahatsız etmektedirler. Üçüncü zilden sonra kancalıiğneci kızlar sahneye saldırarak, çığlık çığlığa yamalı perdeyi açarlarken müzik, ışık... Kancalıiğneci kızlar, işaretleşerek, sahneyi örten yamalı perde önüne çıkar ve ilkokul öğrencileri gibi selam vererek aşağıdaki dörtlüğü, sanki bir ilkokul öğrencisi gibi okurlar:

KANC.İĞ.KIZL.– Çiçekpasajı çiçeksiz
Vazolarda plastik güller
Dikkat buyrun ağbiler
Beyoğlu'nda son günler.

–Sahlepçi, simitçi, poğçacılar ve kancalıiğneci kızlar saf halinde bir vokal ve dans grubu görünümüne geçerlerken, şarkıyı söyleyerek METAL JALE girer. Kancalıiğneci kızlar ve öbür satıcılar şarkıya yer yer koro yaparlar.–

METAL JALE– Artık benim karnım çok aç artık benim
KORO– Artık benim karnım çok aç

METAL JALE– Önce ekmek, sonra ahlak
Namus mamus hikâye
Benim elim aşka tutsak
Asıl ismim Metal Jale
KORO– Jale Jale Metal Jale
METAL JALE– Good morning Beyoğlu Selamün hello!
KORO– Morning morning
Hava ayaz
Ah kafa kıyak
METAL JALE– Ne zaman ki aşk naşlıyor
Herşey sıfırdan başlıyor
Bizde aşklar taze bitti
KORO– Şimdi de dolar zamanıdır
METAL JALE– Namus denilen şey bize
Bi numara büyük geldi,
Bizde ahlak taze bitti
Şimdi de dolar zamanıdır.
KORO– Bizde ahlak taze bitti
Şimdi de dolar zamanıdır.

–Yalnızca ritmi sürdüren bateri eşliğinde danseden METAL JALE'yi, alır Simitçi anlatır.–

SİMİTÇİ– Tıpkı Antigone gibi, babası tarafından tezgâhlanan bir kaderin kurbanı olan Metal Jale, aslında namuslu bir kızdı. Babası alkolik bir müzisyen, annesi belirsiz olduğundan, hayata sol majörden ve paldır küldür Beyoğlu'nun göbeğinde yatay geçiş yapan Jale, ilkokuldayken, Yeşilçam'da set işçiliği yapan Haşat Yusuf'la tanıştı.

KORO– Ah ah Jale, vah Jale!

SİMİTÇİ– Artis olmak için herşeyi hazırdı Jale'nin. Haşat Yusuf Jale'yi önce ikna, sonra iğfal etti. Bir sabah evinin önünde bir minibüs durdu. "Hadi, filme gidiyoruz anam" dediler. Jale iki

elbiseyi bir naylon torbaya tıkıştırdı. Simitçilerle sahlepçilerin arasından Beyoğlu'na çıktı minibüs. Sonucun neticesi Jale artiz oldu.

METAL JALE– Beyoğlu'nun geceleri karanlık
Karanlık sokaklar karanlık işler
Beyoğlu'nda gezilmez, hoppa cubba
Göz filan da süzülmez, cubba cubba

KORO– Beyoğlu'nda gezilmez, hoppa cubba

METAL JALE– Beyoğlu'nun raconudur bu böyle,

KORO– Beyoğlu'nda gezmek ütopya!

–Ritmi sürdüren bateri eşliğinde Simitçi anlatır hikâyeyi.–

SİMİTÇİ– Metal Jale, daha dünyaya geldiğinde anlamıştı bu dünyanın gam dünyası olduğunu ve gam çekmeye genç yaşında başladı:

METAL JALE– *(çocuk, hüzünle gam çeker)* Do re mi fa sol la si do!

KORO– Beyoğlu'nda gezmek ütopya!

SAHLEPÇİ– Artık çok karıştı Beyoğlu, her kan grubundan adam var. Çoğunluk RH negatif, her milletten turist var, genelde meteliksiz, iki zimbabweli sahlep içerken, bir bulgar bir bulgara gel beraber bulgarca bulgur yiyelim diyor.

METAL JALE– Hangi de beyler, kimin de oğlu, Beyoğlu?
Ah bu ne biçim Beyoğlu'dur, Beyoğlu?

KORO– Beyoğlu'nda gezmek ütopya!

KANC.İĞ.KIZL.– Tramvaya binmek bir yarışma!

–ÜÇ EL SİLAH ATARAK, PALTO OMUZDA, YANINDA ADAMI ŞEFİK'LE DEV ATATÜRK ROZETLİ BİNBELA MAHMUT GİRER. MÜZİK VE DANS DİNER.–

A. ŞEFİK– Kesin lan şu zırıltıyı!

MAHMUT– Evet yani kardeşim, nedir bu gürültü, iki satır durun, sahneden Mahmut Ağbiniz geçiyor!

A. ŞEFİK– Yolumuzun üstünde adam var Mahmut Ağbi!

MAHMUT– Her gördüğünü adam sanma, yol üstünde diken olur, basar geçersin... Basmadan geçmemek lazım, her bakımdan yani... Bas ki dikenin üstüne, bir daha burdan geçtiğinde, ayağına batmasın... Ne demiş Atatürk, 20 Temmuz 1922 gecesi, efendi gibi rakı içiyorken, Ali Fuat Cebesoy'a?

A.ŞEFİK– Tam hatırlayamayacam Mahmut Ağbi!

MAHMUT– Eşşoleşşek, biliyor musun ki hatırlayacaksın? Ali Fuat Cebesoy'un kim olduğunu biliyor musun?

A.ŞEFİK– Tam hatırlayamayacam Mahmut Ağbi!

MAHMUT– Sen hıyarın birisin Şefik!

A.ŞEFİK– Gayet tabii Mahmut Ağbi!

MAHMUT– Tamam çıkalım, şarkının da içine sıçtık! Pardon!

–MAHMUT VE ADAMI ŞEFİK ÇIKARLAR. ÖNCE YALNIZ BATERİ VE DANSLA BAŞLAR ŞARKI. MAHMUT AĞBİ KONUSUNU ALIR, SİMİTÇİ ANLATIR.–

SİMİTÇİ– Beyoğlu'nun allahı, Binbela Mahmut. Mahmut Ağbi eskiden filmlerde artizmiş, çok filmler çevirmiş, fakat hiç başrolü yok. Kahvelerde resmi var Kadir İnanır'la, Cüneyt Arkın'la, Fikret Hakan'la, icabında Ahmet Tarık Tekçe ile... Sert adamdır Mahmut Ağbi, fakat kıyakçıdır, öldürmez, sakat bırakır. Çok hümanist adamdır! Zenginlerden çalar, yoksullara dağıtır.

KORO– Mahmut Ağbi öldürmez, sakat bırakır
Mahmut Ağbi çok hümanist adamdır

SİMİTÇİ– Bir de şundan ötürü, öldürmez kimseyi Mahmut Ağbi; ölen gömülür gider, bir daha hatırlamaz Mahmut Ağbi'sini, diyalektik açıdan. Oysa sakat bırakınca, sakat yerine bakar durur, hiç unutmaz Mahmut Ağbi'sini!

KORO– Mahmut Ağbi öldürmez, sakat bırakır
Mahmut Ağbi çok hümanist adamdır
Ve fakat dil uzatırsan Atatürk'e
Sinirlenir, üç kurşunla biter hikâye
Kemalisttir Mahmut Ağbi
Laf ettirmez Atatürk'e.

(Üç Kurşunluk Opera, 1995)

–KERHANE. METAL JALE, MAHMUT'UN KAHVE FALINA BAKMAKTADIR. OROSPULAR; GONCA, GÜL, YASEMİN VE EŞCİNSEL MARKACI TOPLAŞMIŞLAR DİNLEMEKTEDİRLER.–

M. JALE– Kalbin açık, gönlün ferah!

MAHMUT– Orası malum!

M. JALE– Sana yol görünüyor...

MAHMUT– Biliyoruz... Gidişli dönüşlü mü?

M. JALE– Burda dönüşü görünmüyor...

MAHMUT– Ne boktan fal lan bu böyle? Dönüşü olmayan bir yola mı gidiyorum yani?

M. JALE– Ne görüyorsam onu söylüyorum Mahmut! İstemiyorsan bakmayayım...

MAHMUT– Tamam tamam, devam et...

M. JALE– Sen tünel gibi karanlık bir yere giriyorsun bu yolun sonunda...

MAHMUT– Tren miyim lan ben?.. Ne tüneline giriyorum?

MARKACI– Sen trenden betersin vallahi!

–GONCA, GÜL, YASEMİN VE MARKACI EŞEK GİBİ GÜLERLER.–

MAHMUT– Susun lan!

–ANİDEN SUSARLAR.–

M. JALE– Kocaman bir K harfi var burda... Bir kadın kalleşliği bu...

MAHMUT– Yok yahu? Zaten her bok karılardan gelir adama...

M. JALE– Kadının ismi J'yle başlıyor...

MAHMUT– Uyduramadın yan gitti... Bizimkinin adı İ'yle başlıyor...

M. JALE– Üç zaman içinde başın çok fena belaya girebilir...

MAHMUT– Üç zamandan kasıt nedir?

M. JALE– Üç saat olabilir... Üç gün olabilir... Üç ay olabilir...

MARKACI– Üç dakika değildir inşallah!

–GONCA, GÜL, YASEMİN VE MARKACI EŞEK GİBİ GÜLERLER.–

MAHMUT– Kesin!

–ANİDEN SUSARLAR.–

M. JALE– Valla benim gördüğüm bu kadar Mahmut...

MAHMUT– Hiç iyi bi bok söylemedin sen de kızım.

M. JALE– Ne gördümse onu söyledim.

–M. JALE FİNCANI BIRAKIR, DIŞARI ÇIKAR. MAHMUT YASEMİN'İN İÇ ÇAMAŞIRLARINI İNCELER.–

MAHMUT– Sen de çok haso don, sütyenler giymeye başlamışsın bakıyorum...

YASEMİN– Bu bi şey değil... Daha zillilerim, çıngıraklılarım var... Özel müşterilerime giyiyorum...

MAHMUT– Senin zile ihtiyacın mı var, sen zillinin allahısın kızım...

GONCA– O zilli donlar kanser yapıyormuş...

MAHMUT– Şu aralar kim kanser yapmıyor ki yavrum?

MARKACI– Vallayi billayi, bu çaycının çırağı beni kanser ediyor... Bu aralar en kanserojen o...

GÜL– Nesi var ayol, gayet efendi çocuk...

MARKACI– Fazla efendi işte...

YASEMİN– Birisi, oğlanla koli kesemedi diye delleniyor...

MARKACI– Hayır efendim, ben o çocuğa o gözle baktıysam şurdan çıkmak kısmet olmasın... Dünya ahret kardeşim o benim... Ama salak işte...

MAHMUT– Haberleri dinlediniz mi? Benle ilgili bir şey var mı?

GÜL– Her yerde aranıyorsun Mahmut, bir an önce ışınlansan iyi olur.

MARKACI– Bence geç bile kaldın... Bütün kanallar bangır bangır bağırıyor...

MAHMUT– Yok yahu? *(cep telefonu çıkarır)* Şimdi ben arar televizyonları görüşürüm... Önce şu Ahmet Özal'ınkini ariiiim... *(numaraları çevirir)* Fingirdemeyin, yurt dışından arıyorum havalardayım... Alo! Merhaba ben Binbela Mahmut, az biraz açıklamalarda bulunacam... Tamam... Haberlere bağla... *(yanındakilere)* Haberlere bağlıyor... Canlı yayına giriyorum galiba... *(telefona)* Alo! Haberler mi?.. Merhaba!.. Benim... Ben şimdi işlerim itibarıyla yurt dışında bulunuyorum. Bir an önce yurda dönüp emniyet güçlerine teslim olacağım... Bizim adalete saygımız sonsuzdur... Hayır, suçlamalar iftiradan ibarettir... Herşey çok yakında açıklığa kavuşacaktır. Vatanımız, milletimiz için hayırlı olsun! Kapatıyorum. *(kapatır)* Kapattım!

–TELEFON KONUŞMASI SIRASINDA, M. JALE, YANINDA ŞERİF'LE GİRER. PEŞLERİNDE ZAMBAK.–

ŞERİF– Kımıldama Mahmut!

MAHMUT– Vay vay vay... Metal Jale ablamız bizi gammazlamaca...

ŞERİF– Ellerini yukarı kaldır...

MAHMUT– Dostun da olsa, orospu bir yerde yapıyor orospuluğunu!.. Merhaba sevgisiz kayınanne! Sevgisiz kayınbabam nasıllar?

ZAMBAK– Yakalandığını duyunca mutlaka daha da iyi olacaktır.

MAHMUT– Hapisten kaçtığımda ona bi uğrarım.

ZAMBAK– Üzgünüm ama, bu soylu bayanlarla vedalaşman gerekecek... Şerif, Binbela Mahmut'u yeni adresine götürün lütfen...

MAHMUT– Neresiymiş yeni adresimiz kayınanne?

ZAMBAK– Bayrampaşa Resort!

MAHMUT– Orası bizim eski adresimiz.

–MAHMUT ELLERİNİ UZATIR, ŞERİF KELEPÇELER.–

ZAMBAK– Teşekkürler kızlar... Ödülünüz için beni arayın... Çav!

–ZAMBAK ÇIKAR.–

MAHMUT– Amerika'dan gelen yeni kelepçeler bunlar demek, çok şık. Kimbilir ne kadar dolar ödemişizdir bu emperyalist kelepçelere... Sen, Engin Ardıç'ın "Mustafa Kemal Sizin Gibi Kıro Değildi!" kitabını okudun mu?

ŞERİF– Hayır!

MAHMUT– Ben de okumadım, fakat ismi çok güzel kitabın... Çalın bizim havamızdan, az bi şeyler söyleyeceğim.

YUVAMIZ OLDU BU KERHANE ŞARKISI

MAHMUT–

Altı ayım geçti
Bu kerhanede
Karılık etti bana
Orospu Jale
Orospuluktan
Artakalan vaktinde
Çıkardım koynundan
Müşteri gelince
Ben alırdım parayı

Muhabbet bitince
Yuvamız oldu
İş bu kerhane

M. JALE–
Altı ayım geçti
Bu serseriyle
Belalım Binbela Mahmut
Söverdi, döverdi
Ara sıra severdi
Hem pazarlar beni
Hem kıskanırdı deli
Kimi zaman sapıtır
Döverdi müşteriyi
Yuvamız oldu
İş bu kerhane.

MAHMUT/M. JALE–
Güzel günlerdi onlar,
Bunu yaşayan anlar.
Zamanla güzelleşir eski anılar

M. JALE– Bir gün baktım gebeyim

MAHMUT– Alta yattım lan, daha ne yapiiim?

M. JALE– Çocuğumu aldırdım.

MAHMUT– Sifon çektik ya üstüne!

MAHMUT/M. JALE–
Altı ayım geçti
Sevişip dövüşerek
Yuvamız oldu
İş bu kerhane.

MAHMUT– Eyvallah, orospular ve ibne, Mahmut Ağbiniz müthiş bir değer olduğu için, sayın büyüklerimiz beni bir mapushanede röpo yapmayı uygun görmüşler... Bizim bu işlere saygımız vardır. Biz mapushane nedir biliriz... Yalnız, giderayak

şunu belirtmemde yarar var, sevgili Rasih Nuri İleri Ağbimiz, ki kendisi bir zamanlar, Feriköy, Kurtuluş caddesi 29 numaranın altıncı katında, muhteşem bir kütüphaneden ibaret olup, ikide bir kitaplar arasında bulduğu mikrofonlarla MİT tarafından yirmi dört saat dinlenen bir evde oturur ve hiç konuşmazdı, burada aç parantez, MİT'in vakit kaybına dikiz, kapa parantez... İş bu çok sayın Rasih Nuri İleri Ağbimiz, "Atatürk ve Komünizm" kitabında der ki: "Kurtuluş Savaşımızın büyük lideri hiçbir dönemde ne komünist ne de sosyalist olmuştur. Zaten kendilerinin de söyledikleri gibi bu konularda tutarlı bir bilgileri yoktu. Nasıl ki kapitalizm, sonra da faşizm hakkında teorik bilgileri bulunmamaktaydı. Mustafa Kemal Paşa için bunlar birer teorik konu değil, pratik uygulama işidir ve şartlar ne olursa olsun, kararlar yukarıdan, KENDİSİNDEN gelmelidir." Sen şindi ne anlatıyorsun lan, diye düşüneniniz olacaktır... Öyle düşünenlerin, çoğunlukta olması, gaflet ve delalet durumu da söz konusu... Anlattıklarımın konuyla ilgisi yok, ben Bertolt Brecht Ağbimizin ruhu çın etsin diye burda belirli bir propagandada bulunuyorum... Atatürk ideolojik tercihini yaparken, hepinizin aptal olduğunu Aziz Nesin'den çok önce fark etmişti.

–IŞIK SÖNER.–

(*Üç Kurşunluk Opera*, 1995)

–MAHMUT AĞBİ MAPUSTA SİGARA İÇMEKTEYKEN GARDİYAN GİRER.–

GARDİYAN– Bir emriniz var mı Mahmut Ağbi?

MAHMUT– Gayet tabii var ulan... Bu ne sikim süitli hücre? Mini bar yok... Yatak firençbed diil... Kaç numaraya basınca Hücre-servis çıkıyor... Resepsiyon kaç numara? Havuz-kipır kaç numara, hiçbiri belirlenmemiş... Herhangi bir katalog yok... Organ gibi bir telefon burda... Kaça basıp hat alıyorum? Milletlerarası görüşmelerimi nasıl yapacam? Televizyon yok, bi bok yok! Sonra, geldik buraya, farz-ı mesela hücremizde "WELCOME MAHMUT AĞBİ" yazan bir kartla seloteypli meyve sepeti ve rakı yok... Leblebi yok.. N'oluyor lan? Mapushane müdürü mü değişti? Nedir?

GARDİYAN– Müdür değişti Mahmut Ağbi... Yeni müdür Amerikalı...

MAHMUT– Nasıl lan? Mapushane müdürü Amerikalı mı?

GARDİYAN– Evet. Bir mübadele durumu olmuş Mahmut Ağbi, bizden de bir müdür Amerika'ya gitmiş... Birleşmiş Milletler'in bir uygulaması varmış...

MAHMUT– Hassiktir! Amerikalı mapushane müdürü olur mu lan? Amiral Bristol Hastanesi mi burası? Herşeyin boku çıktı lan memlekette... Her taşın altından bir yabancı çıkıyor... Bu kefereler, Çanakkale Zaferi'ni hiçbir zaman Atatürk'ün bir başarısı olarak görmemişlerdir, onlar için bu sadece Churchil'in büyük bir hatasıdır... Mapushanenin yeni müdürüne benim kim olduğum derhal anlatılsın ve rakı!

GARDİYAN– Emredersiniz Mahmut Ağbi!

–GARDİYAN ÇIKAR. MAHMUT TELEFONA GİDER. AÇAR, BİR İKİ NUMARA DENER.–

MAHMUT– Alo? Santral mı?.. Santral kaç numara?.. Tamam... *(kapatır, başka numara çevirir)* Alo, santral mı?.. Dışarı telefon etmek için ne yapıyorum? Nasıl edemiyorum?.. Bu telefon niye var o zaman burda?.. Hassiktirin ulan, boku çıkmış bu mapushanenin... *(telefonu kapatır)*

–ŞERİF GİRER.–

ŞERİF– Merhaba Mahmut!

–MAHMUT ONA BAKAR. YANIT VERMEZ.–

ŞERİF– Bak Mahmut, bu işte benim hiçbir yanlışım yok... Ben elimden geleni yaptım... Emir büyük yerden bu kez... Ankara'dan bastırıyorlar... Konuş... Bir şeyler söyle... Hakaret et bana... Küfür et... Öyle bakma bana, bir şey söyle allahaşkına... Konuşmuyorsun benimle öyle mi?.. Peki... Yalnız şunu bil ki, ben sana en ufak bir yanlış yapmadım...

–ŞERİF ÇIKAR.–

MAHMUT– Biliyorum tertip... Sen bana yanlış yapmadın, seni tufaya getirdiler... Ama ben sana çok acayip bir yamuk yaptım... Aslında kızın Leyla'yla hiç yatmamalıydım... Bir kereden bir şey olmaz diye takıldım, sonra alışkanlık haline geldi... Ben de az puşt değilim yani... Yarın ipe çekseler, çok haksız sayılmazlar...

–GARDİYAN RAKI VE MEYVE TEPSİSİYLE GELİR. RAKIYI AÇMAYA KOYULUR.–

MAHMUT– Aferin lan! Bir de televizyon bul gel... Bahşişi geniş tutalım...

GARDİYAN– Başüstüne Mahmut Ağbi... Ben sizin elli milyon bahşiş vereceğinizi tahmin etmiştim zaten...

MAHMUT– Ne elli milyonu lan, çüş... yuh... Eskiden rakıya makıya para vermezdik, televizyon bahşişi üç kuruştu...

GARDİYAN– Eskiden evet... Siz epeydir gelmediniz Mahmut Ağbi... Bir de şimdi çok zengin adam var içerde... Piyasayı yükseltiyorlar... Engin Civan hep dolar ödüyor!

–GARDİYAN RAKI SERVİSİNE GEÇER, MAHMUT ÇEK YAZAR.–

MAHMUT– Rakı televizyon, elli milyon... Oh... Hamiline mi?

GARDİYAN– Hamiline.

MAHMUT– Boku çıkmış lan buranın... Karı marı istesek milyar görüşülecek herhalde.

GARDİYAN– Yok Mahmut Ağbi, yardımcı oluruz...

MAHMUT– Al şu çeki ışınlan!

GARDİYAN– *(çeki alır)* Teşekkür ederim Mahmut Ağbi! Karşılığı vardır tabii...

MAHMUT– Gayet tabii lan... Üçkâatçı mıyız biz?

GARDİYAN– *(çeke bakarak)* Nerde oluyor ağbi bu Yokbank?

MAHMUT– Onun yerini bulmakla falan uğraşma sen, bas arkasına imzayı, birine ciro et, rahvan gitsin... Farz-ı mesela, Yokbank diye banka yok, o kâğıdın üstünde benim imzam var... Bu bankadan çok daha önemli bir garanti değil mi lan?

GARDİYAN– Elbette Mahmut Ağbi... Ben onun için şey yapmadım... Hayırlı akşamlar...

–GARDİYAN ÇIKAR. MAHMUT "Hayat mı lan bu?" TÜRKÜSÜNÜ SÖYLER.–

HAYAT MI LAN BU TÜRKÜSÜ

Hayat mı lan bu?
İş mi bizimki?
Para her zaman
Bitirir işi!
Kimisi okur
Filozof olur

Aç açık gezer
Yoksulluk sever
Felsefe ile
Çözülmez sorun
Sorunları çözmeye
Hemen para gerekli

Kimi doğrucu
Şaşmaz yolundan
Bildiğini okur
Eziyet sever
Dürüstlük ile
Çözülmez sorun
Sorunları çözmeye
Hemen para gerekli
Yaşadım da öğrendim
Yiğitliğe gerek yok
Cebin doluysa eğer
Hayat yaşamaya değer

–LEYLA GİRER.–

LEYLA– Seni utanmaz, namussuz herif... Sonunda girdin işte kuş kafesine..

MAHMUT– Leyla! Yavrucuğum... Ne biçim konuşuyorsun sen kocanla?

LEYLA– Kimin kocasısın sen? Benim mi? Metal Jale'nin mi? Yoksa yeni evlendiğin Dilenciler Kralı Gaddar Tayyar'ın kızı İffet'in mi?.. Sıkıldım senin bu sık sık evlenmelerinden Mahmut.

MAHMUT– Ne evlenmesi Leyla? Kim uyduruyor bunları? İffet'i kıskanacak değilsin herhalde...

LEYLA– Evlenmedin mi onunla hayvan herif? Gerdeğe girmedin mi?

MAHMUT– Ne evlenmesi Leyla? Ne gerdeği? Öyle bir muhabbetimiz oldu... Şimdi o salak ele güne Mahmut'la evlendim mi diyormuş? Terbiyesiz... Aile terbiyesi yok işte... Gaddar Tayyar'ın kızından ne beklenir?

LEYLA– Bak Mahmut, evlenecem dedin, beni kandırdın ve kirlettin...

MAHMUT– Ne kirletmesi yavrucuğum, ortada kirlenen bir şey yok, pis olan ne? Niçin olayları böyle deterjan bir açıdan değerlendiriyorsun? Seninle yaşadığım anlar, hayatım en güzel anlarıdır. Senden başka karım olmadı ve olmayacak.

–İFFET GİRER.–

MAHMUT– İffet, yavrucuğum, merhaba!

İFFET– Merhaba Mahmut, bu kim?

LEYLA– Ben karısıyım, siz kim oluyorsunuz?

İFFET– Ben nikâhlı karısıyım, siz nerden karısı oluyorsunuz?

LEYLA– Benim ırzımdan transit geçişi sizinkinden önce olduğu için, ben esas karısı oluyorum...

İFFET– Metal Jale denen karı bu mu?

LEYLA– Hayır, o ikimizden de kıdemli...

MAHMUT– Bakın, karılarım... yani kızlars... Leyla... Bu İffet'in bize tezgâhladığı bir oyun. Ben asıldıktan sonra, babası, Mahmut benim damadımdı diye ortaya çıkıp, parsa toplayacak...

İFFET– Neler söylüyorsun Mahmut?

MAHMUT– Düzgün cümleler kurmaya çalışıyorum İffet. Şu an başka türlü cümleler kurulma şansı çok zayıf...

İFFET– Kocam olduğunu inkâr mı ediyorsun?

MAHMUT– Yahu! Hayır ve evet! Başım bu kadar beladayken, nasıl bu kadar katı olabiyorsun İffet? Leyla, Şerif'in kızı!

İFFET– Öyle mi?

MAHMUT– Ve bir tür soruşturmadayız yani... Çok şaşırtıcı ve sapık sorular olabiliyor...

LEYLA– Bana bak, burda hır çıkarmak niyetindeysen, hemen gardiyanı çağırıp seni burdan aldırabilirim. İstersen sen kendi kendine de gidebilirsin, İffet Namus!

İFFET– İffet Namus Şimşek! Özer Uçuran Çiller gibi...

LEYLA– Çiller soyisimli erkek bir tane... Şimşek soyadı kadınlar arasında çok yaygın... Sağolsun Mahmut soyisim verme konusunda, çok cömerttir...

İFFET– Ne demek istiyorsun?

LEYLA– Karnıma iyice bak... Üç aylık hamileyim... Bir "Şimşek" doğuracağım...

İFFET– Doğru mu bu Mahmut?

MAHMUT– Doğrudan kasıt nedir yavrucuğum? Doğru geometride iki noktayı birleştiren çizgidir ve bu çizgi esasen hiçbir şey ifade etmemektedir, şimdi burda şöyle konuşuldu, bööle konuşuldu diye bir yoruma girmeye gerek yok. Olaylar bu sefer demirparmaklıklı bir biçimde gelişmiştir ve buradan çıkılmazsa, ipe gidilmesi söz konusudur. Bunun ne ipe ne bana bir yararı olmayacağına göre burdan hemen ışınlanılması gerekmektedir. Şimdi burada bu bakımdan, diyalektik açıdan edilen lafların zaman ve mekân bütünlüğü içinde değerlendirilmesi gerekmektedir. İşkence altında verilen ifadeler neyi ifade eder? Atatürk şunu demişti, bunu demişti biçiminde beyanatlar da bu bakımdan sakat ifadelerdir. Atatürk onu ne zaman, saat kaçta, nerde, hangi koşullar altında ve kime demişti? Ali Fuat Cebesoy'a mı? İnönü'ye mi? Celal Bayar'a mı? Önemli olan budur. Yoksa, Leyla hamiledir... Çocuk Mahmut'tandır... Biz evliyiz... Siz evlisiniz... Benim kocamsın... Onun kocasısın... Bunlar, tamamen kariyer endişesi içinde laflardır... Biz burda bir bütünüz. Şu an Mahmut hapiste ve ne işi var burda? Sorulması gereken biricik diyalektik soru budur. Bunun yerine sizin bir sürü karıca soru sormanız çok saçma.

İFFET– Allah senin bin kere belanı versin Binbela Mahmut! *(çıkar)*

MAHMUT– Vallahi helal olsun sana Leyla... Çok iyi idare ettin durumu. Kız delirmiş vaziyette, bana âşık, ne dediğini bilmiyor...

LEYLA– Kız Mahmut'a âşık, Mahmut kime âşık acaba?

MAHMUT– Sen bana böyle bir soru yöneltmekle yanlış yapıyorsun Leyla... Karnında çocuğumu taşıyorsun... Yalnız sen, böyle bir soru soramazsın... O çocuk, benim çocuğum...

LEYLA– *(ona sarılır)* Seni seviyorum Mahmut... Seni başkasının kollarında göreceğime ipte sallandığını göreyim, daha iyi!

MAHMUT– *(kendini ondan kurtarak)* Evet... Tabii... Fakat aşkımızın adresi burası olamaz. Burdan çok daha sakin bir yere gitmemiz gerek Leyla... Ve hemen... Seni deli gibi arzuluyorum...

LEYLA– Söylediklerin ağzından çıkan bir yanlışlık gibi... Haydi bir daha söyle...

MAHMUT– Ben ne dediğimi biliyor muyum? Ne diyordum?

LEYLA– Hemen burdan gidelim...

MAHMUT– Evet. Hemen burdan gidelim ve deli gibi sevişelim diyordum.

LEYLA– Seni burdan kaçırabilirim...

MAHMUT– Kaçır işte, ben de onu diyorum...

LEYLA– Nereye gideriz?

MAHMUT– Birlikte gidersek hemen araklanırız. Ayrı yerlere gideriz, ben sonra gelir seni bulurum. Seni bulduğum an başlarız sevişmeye ve başkaları bizi bulana kadar ara vermeyiz... Tamam mı yavrum?

LEYLA– Tamam Mahmut.

MAHMUT– Şimdi sen git, şu gardiyanı kafaya al, aç kapıları çıkıp gidelim.

LEYLA– Gardiyana ne diyebilirim?

MAHMUT– Beynine sert bir şeyle vurursan, pek bir şey demeye gerek kalmaz.

–LEYLA BİR AN DURAKSAR.–

MAHMUT– *(sarılır ona)* Seni manyakça seviyorum Leyla.
LEYLA– Öyle mi?
MAHMUT– Öyle.
LEYLA– Öyleyse ben şimdi gider öldürürüm o gardiyanı.

–MAHMUT ARAZİ OLURKEN, LEYLA "Aşk için neler yapılmaz" ŞARKISINI SÖYLER.–

AŞK İÇİN NELER YAPILMAZ ŞARKISI

Aşk askerlik gibidir
Mantık pek kullanılmaz
Emir verir duygular
Beden emri uygular

Aşk için ne yapılmaz?
Ne yapsan yanlış olmaz!
Bir kafaya takarsan
Aşk yaşanmadan olmaz.

Bil ki bir sonu vardır
Sonunda soru çoktur
Fakat bitmiş bir aşkın
Tıpta çaresi yoktur.

Aşk çok salak bir şeydir
Ne isterse yaptırır
Emir verir duygular
Beden emri uygular

(*Üç Kurşunluk Opera*, 1995)

Bertolt Brecht Türküsü

–BÜTÜN EKİP SÖYLER.–

Düşünmek bir tuzaktır
Akıl dürter huzuru
Mutlu yaşamak için
Aptal olmak gerekli

Güzellik marifetti
Marlyn Monroe ölünce
Birdenbire bilindi
Çirkinliğin değeri

Yiğitlik ve cesaret
Gayet gereksiz şeyler
Bunun sonu hep hüzün
Korkaksan ömrün uzun

Çok meraklıdır Brecht
Cinfikir soru sorar
Bu adamlar örneğin
Nerden zengin oldular?

Hepsi gıcık kaptılar
Adamlar bir oldular
Çok sorular soranı
Ülkesinden kovdular.

Düşünmek bir tuzaktır
Akıl dürter huzuru
Mutlu yaşamak için
Aptal olmak gerekli.

(*Üç Kurşunluk Opera*, 1995)

bir muhtasar beyanname günü
ölüveriyor özcan özgür sessiz sedasız
baykal kent ilgili defin işleriyle
aralığın yirmisi
bindokuzyüzdoksanbeş sonu
türkiye'de genel seçim telaşı
gericiliğe karşı aydınlık oyunu kullanamadan
sportmence
saygıyla
şerefle
ayrılıyor aramızdan
güzel insan
çok efendi adam özcan
bu akşam
üç kurşunluk opera'nın 91. gösterisinden sonra
onun için bir dakika saygı duralım mı efendim

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

bir nisan cumartesi çok koşturur istanbul
felek bir gün salakken
ince dosyasıyla
deli dana dolanıyorum beyoğlu tarabya
prömiyer tarihi koyuldu
koydum yani
hiçbir tesire kapılmadan
hiç kimsenin etkisi altında kalmadan
otuzbir mayıs doksanbeş çarşamba akşamı çarşamba'da
ırmağımın kıyısında
doğduğum yerde
afiş fotoğrafı tamam
ve fakat metin ortada yok
var da bölük pörçük
ne diyeceğimi biliyorum
nasıl diyeceğimi henüz kâada dökememişim
dökerim dökmem
belki de kimi sözler
ilk kez çarşamba'da dökülecek
ağzımdan ırmağıma

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

pencereden kulise girer akasya
izmit körfezinde sus pus gemiler
izmit'te oyundan sonra binilir otobüse
bütün gece yol gideriz
yeşilırmağın da bir tiyatro festivali olsun diye
aşk ile gidiyorum memleketime
mayısın sonu günaydın çarşamba
halk eğitim merkezi'nde
üç kurşunluk opera
bertolt brecht çarşamba'da

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

felek bir gün salakken
çarşamba'dayız manitu
doksanbeş mayısının son günü
bu bir dünya prömiyeri
gözlerimden fışkırıyor
yeşilin her rengi
çocuk gibi mutluyum
içimden akıyor ırmak

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

–SAHNE, TEK YATAKLI BİR OTEL ODASIDIR. ODA BOŞTUR, IŞIK LOŞTUR. DEKORUN ARKASINDA BİR GÜRÜLTÜ OLUR. ODANIN GÖRÜNMEYEN KAPISI AÇILMIŞTIR. YAZARIN SESİ DUYULUR.–

YAZAR– Dur kardeşim, itme beni! Aaaaaah, ayağıma basıyorsun lan! Yahu, senin girmene gerek yok. Ben kendi kendime girebilirim, içerde ne yapacağımı biliyorum. Kolumu bırak. Anahtarlığı serçe parmağıma tak... Yahu, parmağımı bırak! Allahallah!

–IŞIK YANAR. GÖRÜNMEYEN ADAMDAN KURTULAN YAZAR, BİR ÇANTAYI AYAĞIYLA İTEREK GİRER SAHNEYE, ELİNDE SAZ, ANAHTAR, GAZETELER, OMUZUNDA BİR ASKILI ÇANTA, ÖBÜR ELİNDE BİR BAVUL VE DAKTİLOSU.–

Efendim merhaba! 450 kilometre yol geldim, bu otelin kapısına dayandım. Arabamı nereye parkedicem? Çantalarımı kim alacak? Hiçbir önlem alınmamış... Otelin girişinde in cin çift kale maç! Kişisel gayret ve becerilerimle arabama yer buldum. Çantaları yüklendim, kahramanca resepsiyondaki Bıldırcın hanıma ulaştım... Bıldırcın hanım rezervasyonumdan haberdar. Resepsiyondan fırladı, elimi sıktı, birdenbire öpüşme eğilimi gösterdi, o eğilir de ben durur muyum? Hemen öpüştük. Oda anahtarımı aldım, odama yöneldim, bu komiyle tomi arası tip yapıştı koluma, sazı çekiyor, çantayı çekiyor, sözü çekiyor, beni çekiyor... Lan kardeşim, sen beni çok daha önce otel girişinde karşılayacaktın...

–Welcome ağbi! diyecektin! Ben sana:

–Tenkyu lan! diyecektim. Saldırıp çantaları alacaktın. Resepsiyonda ben kişiliğimi kanıtlayıp oda anahtarıma kavuşma beklentisindeyken, çantalarla arkamda esas duruşta bekleyecektin... Benim kölem olarak benimle oda kapısına kadar gelecektin de, ben de sana haso bir bahşiş verecektim... Tim'li çok uzak geçmiş! Benim kölem olmak duygusu mu seni rahatsız ediyor? O zaman bahşiş beklerken niçin kölemmiş gibi davranıyorsun?.. Hıı? Ya kölem ol, ya olma... Sen de bir karar ver artık lan lumpen proletarya! Hem köleliğe başkaldırıp hem kölemmiş gibi davranma. Benim ömrüm sizi adam etmeye yetmeyebilir. Ben ölünce ne bok yiyeceksin lan? Bakarsın yarın zart ölürüm, bana güvenerek, kendine beş yıllık kalkınamama planları yapma!.. Ben, senin yerine çantaları, sazı, sözü taşıyıp, Bıldırcın hanımla öpüşüp, anahtarıma kavuştuktan sonra, seninle tanışmamıza ne gerek var? Bir arkadaşım tavsiye etti bana bu oteli... Sakin bir yerde yazmak istiyorum, dedim, illaki buraya gelmemi istedi.. Rezervasyonumu o yaptırdı... Sakin olmasına sakin, tam bir dağbaşı ve fakat odanın yerleşimi yazarlığa hiç uygun değil... Daha çok bir dansöz için düşünülmüş! Şu aynalı masamsı durum, köşeye alınacak... *(kaldırmayı dener)* Bok gibi de ağır tabii! Bunun için aşşağıdaki dallamadan yardım istememiz çok dallamaca olur... Aranızdan gönüllü bir beyefendi, bana bir el verirse şu masamsı durumu şöyle alabiliriz... Aramızda beyfendi mi yok?.. Adam da olabilir! Tip dememek için yani... Fakat oyunun devamı için böyle bir tipe gerçekten gereksinim var... Siz beyfendi örneğin hiç oralı olmuyorsunuz... Fıtığınız mı var? Aldırın beyfendi, fıtık öyle, ömür boyu arkadaş olunup birlikte yaşanacak hastalıklardan değildir. Ya siz, beyfendi?.. Buyrun buyrun çekinmeyin, çıkın sahneye! Daha önce çıkmamışsanız sahneye ilk adımınızı da atmış olursunuz... Evet, hoşgeldiniz sahneye! İsminiz neydi beyfendi?

–İZLEYİCİYLE TANIŞIR, MUHABBET EDER, O MASAMSI ŞEYİ ORAYA ALIRLAR BİRLİKTE. DEKORDA BAŞKA DEĞİŞİKLİKLER YAPTIRIR.–

Yavaş beyfendi, öyle hayvan gibi değil... Yıktınız dekoru eylediniz viran! Şu havluları beyefendi, rica etsem banyoya bırakabilir misiniz? Banyo şurası oluyor... Tamam anlaşıldı, siz inebilirsiniz beyfendi, erkeklerin yapabileceği hammaliye işler bitti... Rolünüzü büyütmeyin lütfen! Teşekkür ediyorum, alkışlıyoruz beyfendiyi... Bunların aidsli çarşafında yatacak değiliz elbette... Evden getirdiğimiz cici çarşaflar yayılacak...

–ÇANTADAN ÇARŞAF ÇIKARIR.–

Fakat bu konuda ben çok başarılı değilimdir. Bu iş için bir çarşaf yayan bayan rica ediyorum... Yok mu çarşaf yayma meraklısı hanım? İsterseniz kısa bir ara verelim, bayanlar bu konuyu aralarında bir görüşsünler... Ya da ben selam vereyim, siz alkışlayın, oyun bitsin, dünyanın en kısa oyunu olarak, Guiness rekorlar kitabına girebiliriz, hep birlikte! Sizi de yazarlar tek tek, o gece onlar gelmişler, diye...

–SONUNDA SAHNEYE ÇIKAN İZLEYİCİ HANIMLA ÇARŞAFI SERER.–

Hoşgeldiniz hamfendi... Bu konuda uzman bir haliniz var... Buyrun başlayın! Bu yastıklar da standart özürlü! Genelde yastık, 50'ye 70 olur ve yastık yüzleri de onlara zart diye girebilecek ölçüde yapılır... Bu yastıklar malesef 57'ye 79... olduğu için zartamıyor! Teşekkür ederim hanfendi. Çok başarılı bir seriş sergilediniz! İsterseniz buyrun uzanın, bir kalite kontrolünde bulunun... Bakın gıcırdıyor mu, gıcırdamıyor mu? *(izleyici hanıma dediklerini yaptırır)* Bakıyor! Niyet bozuk! Hamfendi, madem niyet bozuk, kimseyi bekletmeyelim, derhal soyunun!.. Benim soyunmamı beklemeyin, türk erkeği so-

yunmaz, benim burda, fermuarım var, gerekince indirecem... Soyunmayı mı bilmiyorsunuz? Sizi evde soyan mı var? *(izleyiciyi gösterir)* Bunlardan mı çekiniyorsunuz? Bunları biraz dışarı alabiliriz!.. Ceryan kesildi numarası yapabiliriz... Soyunamayacaksınız, peki, üzmüyoruz onu... Hanımefendiyi de alkışlıyoruz!

–ONU DA SALONA YOLEDER. BİR YANDAN YAZI MAKİNESİNİ, DOSYASINI, KIVIRINI ZIVIRINI ODAYA YERLEŞTİRİRKEN, BİR YANDAN DA ANLATIR.–

450 kilometredir, bir başıma direksiyon dingildetmekteyim. Tek başına yolculuk müthiş bir düşünce ortamı oluşturuyor, beyninizde 450 kilometrelik bir düşünme alanı açıyorsunuz bir tek düşünceye... Yol arkadaşlı yolculukları pek sevmem, hele anüs-içi boyut bir arabada... Yol arkadaşınızın size anlatacakları onuncu kilometrede sizi sıkmaya, yirminci kilometrede sinirinizi bozmaya, otuzuncu kilometrede de doğal olarak, sağa çekip, "in ulan!" sapık düşüncesini oluşturmaya başlar. Bunu beceremeyerek gereksiz gaza basmalara yönelirsiniz, şu yolculuk bir an önce bitse de, şu yol arkadaşından kurtulsam, diye. Yol arkadaşı kod isimli sapık, arabada çalınan müzikten memnun olmayabilir, cebinden çıkardığı en sevdiği kasetini zart diye teybe sürebilir... İlgisiz radyo istasyonu araştırmalarında bulunabilir, hiç gereği yokken, Zırt FM, Bırt FM, Gözüm FM, Tabii efem gibi abuk subuk radyoları dinlemek zorunda kalabilirsiniz... Önde giden kamyon sinir yapar, arkadan bagajınıza girmeyi deneyen mersedes küfürü hakeder... Sinirli bir uzun yol tır şoförüne dönüştürür sizi, arkadaşlı yolculuklar. Ama yolculukta tek başınaysanız arabada, yolculuğun biraz daha uzun sürmesinin hiçbir sakıncası olmadığı gibi, bu sarkan süre, sizin için zihinsel açıdan kurtarılmış anlardır. Önünüzde gitmekle gitmemek arasında kararsızlık geçiren traktöre girmemeye de özen göstererek,

François de Salignac de La Motte-Fenelon'u düşünebilirsiniz. Sollanmaz işaretine rağmen, sıkar lan bu traktör diyerek, sollarsınız, çünkü yol boştur ve o salak traktörü sollamamak için somut bir neden yoktur. Ve fakat sollar sollamaz, bir kuytuya zulalanmış olan trafik polisi arabası ve dur işareti yapan polis ani frene sebebiyet verir. Polis salınarak yanaşır. Bu durumlarda ben hep camı açmayarak polise dil çıkarmayı düşünmüşümdür, fakat henüz hiç uygulayamadım. Polis bu şakayı hoş karşılamayabilir. Trafikinki de olsa, polis polistir. Gene tabii, kerizce açtım camı. Kendini Cansas-City dolaylarında çevrilen bir Amerikan filminde sanan Türk Trafik Polisi, geldi ve baklayı ağzından çıkardı, yer çekimi münasebetiyle bakla yere düştü. Polis baklaya baktı, bana baktı, ben baklaya baktım, polise baktım, bakla hiç oralı olmadı, polis öttü:

–Sollanmazda solladınız!

–Solladık da ölmedik ya! Yol boş diye solladık... Ben bu salak traktörün kıçına yazılıp François de Salignac de La Motte Fenelon'u düşünemem ki! Saydığım isimlerin bir tek kişi mi, yoksa kalabalık bir grup mu olduğu konusuna pek kafa yormayan polis, şaşkınlıkla:

–Kimi? diyebildi.

–Fenelon bey! 1651 yılında Fenelon şatosunda doğuyor. Genelde 1600'lü yıllarda doğanlar, kendi isimlerini taşıyan şatolarda doğuyorlar. Henüz apartmanlar yok, her ailenin şatosu var. Onun doğduğu yıl, Madam de Sevigne'nin kocası ölüyor, kadıncağız iki çocuğuyla dul kalıyor. Dul dediğime bakmayın, Madam de Sevigne o zamanlar 25 yaşında... Onun da şatosu var tabii!..

Polis sersemlemiş bir halde, arabadaki arkadaşına baktı, baklaya baktı, bana baktı:

–Ne anlatıyorsun yahu?

demek gafletinde bulundu. Ben de bir güzel girdim konuya; e, madem polis merak ediyor bu Fenelon konusunu...

–Bakın memur bey, François de Salignac de La Motte-Fenelon, yüksek rütbeli bir papaz ve buna rağmen yazardır. TELEMAKHOS'UN MACERALARI, ÖLÜLERİN KONUŞMALARI, AZİZLERDEN ÖZDEYİŞLER ve GENÇ KIZLARIN EĞİTİMİ gibi hunhar kitapları vardır. Bütün papazlar, genç kızlar üstüne bir şeyler yazmışlardır, her nedense. Herhalde, çevrelerindeki kızlara bakıp bakıp "N'olucak bu kıçlar... ee kızlar?" gibi derin elemli düşünceler gezdiriyorlar, geniş ve ferah papaz giysileri içinde... diyorken ben, polis anlamadığı konulardan çok iyi bildiği konuya yatay geçiş yaptı:
–Evraklarınız lütfen!
–Haa, siz onları mı soruyorsunuz? Afedersiniz, memur bey, ben de salakça Fenelon'u anlatıyorum... Buyrun ehliyet, ruhsat, muhsat, cama yapıştırılması gereken ve fakat yapıştırmayı sevmediğim pul ve polislerin çok merak ettiği kâğıtlar silsilesi!
Polis ehliyetimi uzun uzun irdeledikten sonra, bana baktı. Yeniden ehliyete, yeniden bana kısa birer dikiz attı. Sonunda da:
–Sanatçı Ferhan Şensoy'la bir akrabalığınız var mı?
muhteşem salak sorusunu patlattı. Bayılırım böyle zekâ ürünü sorulara. Ne yanıt verseniz olur yani. Ortada bir soru yok ki, olup biten bir soru işareti ziyanlığı! Sayın polis bana, kendi kendimle bir akrabalığım olup olmadığını soruyor... Evet evet, tamamen onu soruyor...
–Hayır memur bey, bir akrabalığım yok, kendisiyim.
–Çok benziyorsun ama!
–Valla elimizden geleni yapıyoruz memur bey!
–Fakat o biraz daha şişman!
–Kim? Fenelon mu?
–Varsayalım İsmail var ya!
–Var mı?
diyorum, birden gülmesi suratında donuyor polisin. Öyle ya lan, Varsayalım İsmail diye biri var mı? Var olsa, niçin ismi

Varsayılan İsmail? Birdenbire felsefi bir boşluğa ulaşıyor, polisle giderek salakça gelişen konuşmamız. Polis benden, ben polisten sıkılarak, yüzbin liralık vedalaşıyoruz, basıyorum basılsın diye yapılmış olan gaza... François de Salignac de La Motte-Fenelon, TELEMAKHOS'UN MACERALARI kitabında, çaktırmadan Kral 14. Lui'ye bir güzel giydiriyor ve fakat kral onun boynunu vurdurmuyor. Sen misin vurdurmayan? Herifçioğlu oturup, belki de ayakta, "AZİZLERDEN ÖZDEYİŞLER" kitabını yazmasın mı? Yazsın! Yazıyor zaten. Kitap fransızcada somut olarak var. Türkçeye çevirisi olup olmadığını bilmiyorum. Fenelon'dan bizim dilimize, TELEMAKHOS kitabı TELEMAKHOS'UN BAŞINDAN GEÇENLER adı altında Ziya İshan tarafından çevrilmiş ve Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları'nca iki cilt olarak yayımlanmış olup, birinci cildi bulunmamaktadır. Bu da usasığmaz bir iştir. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları'nca, iki cilt halinde basılan kitapların, ilk ciltleri daha az sayıda mı basılmaktadır? Olamaz! Birinci cildi satın alıp ikinci cildi siktireden bir millet miyiz? Ya da, birinci cilt o kadar kötü ki, keşke bunu da almasaydık duygusu mu, nedir, bilinemiyor. Türkiye'nin her yerinde Milli Eğitim Bakanlığı kitapçılarında, Fenelon'un TELEMAKHOS'UN BAŞINDAN GEÇENLER kitabının yalnızca ikinci cildi bulunuyor. Bu yalnızca ikinci cilde sahip olanlar için hikâye şöyle başlıyor:

–O sırada, müttefik ordu çadır kuruyordu...

Hangi sırada? Nerede? Hangi müttefik ordu? gibi sapık sorular okumayı sürdürmenize engel oluyor, bu ikinci cildin bağımsız olarak hiçbir anlamı yok! Birincinin devamı. Demek ki Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları'nca iki cilt halinde basılan eserlerin, birinci cildi çok daha fazla sayıda basılmalı. Tek cilt sevenler için! Ya da, her iki cilt kendi aralalarında yeniden ciltlenerek piyasaya tek cilt olarak sunulabilir. Böylece iç türklere hangi cildi alayım, gibi bir şans tanınmamış olur.

İkisi de alınıcak ulan! İkincisi ayrı bir kitap değil ki, kitabın devamı... Sen ikisini de alıcaksın ki, biz birinciyi bulabilelim... Her ne karın virüsüyse, Fenelon'un AZİZLERDEN ÖZDEYİŞLER kitabı, Fransa'da yayımlanır yayımlanmaz, kilise tarafından aforoz ediliyor. Buna çok sinirlenen Fenelon bey de, "Manitu cezanızı versin!" diyerek dağ başında bir kiliseye çekiliyor, 17. yüzyılın sonuna doğru. Orada da yazmadan duramıyor. Oturuyor ya da Victor Hugo gibi ayakta yazıyor, bilemiyorum, o sırada yanında değilim, yani bir biçimde VAROLUŞ VE TANRININ VERGİLERİ kitabını kaleme alıyor, Madam de Sevigne öldükten 16 yıl sonra...

Bunları düşünerek kaptırmış geliyorum... Yol dağa tırmanıyor, dönemeç, dönemece seloteypleniyor. Önümde mavi kasalı, taşıyabileceğinin çok fazlası karpuz yüklemiş bir kamyon var. Gidiyor mu, duruyor mu, belli değil. Yazılıyoruz onun arkasına, Fenelon, ben ve emniyet kemerini bağlamamakta direnen, kuş yuvası saçlı, baygın bakışlı, karpuz memeli Madam de Sevigne. Fenelon arkada oturuyor. Karga burnunu iki koltuğun arasına sokmuş, meraklı gözleri fıldır fıldır, bir bana, bir Madam de Sevigne'ye bakıyor. Aramızda bir şey olup olmadığını irdeliyor. Madam de Sevigne hiç oralı değil, kızı Madam de Grignan'ın 4 Mart 1671'de Avignon'a giderken, Rhone nehrinde boğularak ölüşünü anlatıyor. Tabii, aradan 324 yıl geçtiği için, eskisi kadar hüzünlü bir öykü olarak dile getirmiyor, sanki bir bayram töreni gibi anlatıyor olayı.

–1669 yılında Avignon köprüsü yıkılmasaydı, Madam de Grignan, Rhone nehrini kayıkla geçmek zorunda kalmayacaktı, kürek çekmeyecekti, boğulup ölmeyecekti.

–E, alınyazısı işte! diyor Fenelon. Madam de Sevigne şuh bir kahkaha atarak, fransızların "Avignon köprüsünde dansedilir, şarkılar söylenir!" diyen ünlü halk şarkısını söylemeye başlıyor, küçük ellerini çırparak.

–Su'l pont d'Avignon,

On y danse, on y chante!
Su'l pont d'Avignon...
Dikiz aynasında Fenelon'la göz göze geliyoruz. Fenelon, genç kızların eğitimi üstüne bir şeyler gevelemeye domuzlanıyor, gözünden anlıyorum.
–Sakın ha! gibisinden bakıyorum gözünün elifine, Fenelon'un üst dudağı alt dudağına eziyet ederek, susmayı koruyor. O sırada önümüzdeki kamyondan bir karpuz düşmesiyle konu değişiyor. Madam de Sevigne durup, karpuzu alsaydık derdinde, ben kamyonu hâla geçememiş olmanın sinirindeyken, Fenelon arabanın soğuk hava üfleyicisini biraz kapatmamı istiyor.
–Sigara içiyoruz burda Fenelon'cuğum. Soğutucuyu kapatırsak, camı açmak gerekecek ve dışarsı bok gibi sıcak...
–O kadar da sigara içilmeyebilir! deyince Fenelon, hemen sağa çekiyorum.
–İn lan Fenelon!
İster istemez, iniyor. Madam de Sevigne'yi arabada koruyorum, çünkü ilk uygun tenhalıkta sağa çekip, onun ırzına geçmeyi düşünüyorum... Kadının böyle bir gereksinimi vardır diye... Çünkü, Madam de Sevigne 343 yıldır dul... *(bir izleyiciye)* Bunu daha önce söyledim, fakat siz o sırada dinlemiyordunuz... Bir fırsatını bulup solluyorum kamyonu. Madam de Sevigne'yi becerebilecek yer beğenemiyorum, şu tepeye tepince, şu dönemeci dönemeçince, derken Madam da havaya girdi...
–Hadi ama, bul bir yer artık!
gibisinden patıranıyor... Birden otelin ilan levhası görüldü; 2 km ilerde!
–Efendi gibi otelde yaparız bu işi Madamcığım... diyerek, bastım gaza. Geldik otelin önüne. İndim arabadan, çantaları taşımak konusunda bana yardımcı olacak komi tomi türevi bir tip arandım, bulamayarak arabaya geri geldim... Aaa Madam de Sevigne yok! Kaşla göz arasında, yani şurda *(parma-*

ğıyla kaşıyla gözünün arasını işaret eder) kaybolmuş kadın, yerinde yeller esiyor... Aslında ortada Madam de Sevigne falan yok, benim karmakarışık kafamın içinde kavak yelleri kurander yapıyor... Zaten Madam de Sevigne'yle yatakta anlaşıp anlaşamayacağımız da belli değil... Yatakta da öyle çan çan konuşursa, zor olur onunla sevişmek... Ayrıca resepsiyondaki Bıldırcın hanım, Madam de Sevigne'ye beş çeker... Onu bir arasam mı acaba?.. Arasam mı acaba dediğime göre, sonunda mutlaka arıyıcam... Madem arıyıcam, niçin bu konuda vakit kaybediyorum?

–TELEFONA GİDER.–

Resepsiyon kaç numara? Tabii ki belirlenmemiş... Deneme-yanılma türk metodu uygulanacak.. *(dokuzu çevirir)* Dokuz, her otelde bir boktur... Nitekim çalıyor... Demek ki orası bir yer...
–Alo! Siz birisisiniz! Nasıl bildim? *(çok güler)* Hayır, beyfendi, ben resepsiyona ulaşmak isterken felek sizi çıkardı karşıma... Feleğin de bir bildiği var mutlaka... Belki siz biliyorsunuzdur, resepsiyona ulaşmak için ne gibi numaralar çevriliyor?.. Bir bir bir!.. Anladım efendim, arka arkaya üç tane bir çevrilecek... Tamam anladım, yüzonbir demeyi bilmiyorsunuz! Yüzonbir değil! Bir bir bir!.. Ha, evet... Ve korkarım bu birler sizin söylediğiniz sırayla çevrilecek! Yani mazallah, ortadaki biri önce çevirsem, düşmeyebilir değil mi?.. Tenkyu beyfendi. Tamamen algıladım... Bunda algılanacak bir şey yok da, ikimiz de türk olduğumuz için gereksizce anlaştık... Siz kapatabilirsiniz... Rica ederim, siz önden kapatın!.. Ben kapatmıyıcam kardeşim, siz kapatır kapatmaz, yüzonbir yapmamaya uğraşarak üç tane bir çevirecem. İşim uzun yani!.. Yahu kapatsana!.. Kapat lan! *(karşı taraf kapatmıştır)* İç türk olduğu için "lan" lafını duymadan emir kiplerini algılayamıyor!

–KAPATIR, AÇAR, 3 KERE 1 ÇEVİRİR.–

–Alo! Bir bir bir mi?.. Sakın yüzonbir olmasın? Merhaba Bıldırcın hanım... İsminizin Bıldırcın olmadığını biliyorum, fakat ne olduğunu bilmiyorum... Tülin! Çok güzel bir isim... Ne demek Tülin, biliyor musunuz?.. Bilmiyorsunuz. Babanız koymuş... Onun koyduğu kesin tabii de. Çocuklar babalarının koyduğunun ne olduğunu merak etmez diye bir şey yok... Bıldırcın ne demek biliyor musunuz? Kuş, evet!.. Onu kimse koymamış!.. Evet, güzel ve çok sakin bir yer burası... Bütün bu güzellikler, sizin varlığınızla doruk noktasına ulaşıyor... Tam aradığım gibi bir yere gelmişim... Çok mutluyum, sizi seviyorum... Yani sizi görür görmez birden şıp diye böyle bir elektriklenme oldu aramızda... Bende herşey öyle şıp diye olur... Şıpyaptıyımdır! Karım mı?.. Hayır gelmeyecek... Ben buraya yazmaya geldim... Kaça kadar çalışıyorsunuz siz Bıldırcın hanım?.. Altı'da bırakıyorsunuz.. Altı da bıraktıktan sonra... Üstü de bırakıyor musunuz? Yani, altıdan sonra ne yapıyorsunuz?.. Eğer çok yapılagelecek bir şeyiniz yoksa, birlikte bir kadeh bir şey içer, çene çalarız... Çenemizin çalındığını polise bildirmeyiz. Zaten polis çene hırsızlıklarıyla ilgilenmez... Ben sizi gene ararım... Altıda görüşmek üzere... Üstü de görüşmek üzere!

–TELEFONU KAPATIR.–

Güzeeeel! Bıldırcın hanım olayı çökertilmiş bulunuyor... Bana âşık, altıda geliyor, üstü de getiriyor, derhal yatağa geçiyoruz... Feleğin salak olduğu gün, bugün demek ki ve ben o salak felekten bu geceyi çalıyorum arkadaş...

–SAZI ALIR, ÇALAR VE SÖYLER.–

FELEK BİR GÜN SALAKKEN ŞARKISI

Felek bir gün
Felek bir gün salakken
Çalalım mı bir gece

Sen kaval ben darbuka
Sabaha dek tek hece

Ellerim mürekkep
Senin ellerin gözdür
Al beni gezdir
Burnumun dibinden
kanat çırparak geçiyor yaz

Şimdi nerde
Şimdi nerde saat kaç?
Ah, ata binmiş gidiyor
Kurtarılmış bir gece

Felek gayet
Felek gayet dalgınken
Çalalım mı cebinden
Çok masal bir geceyi
Çözelim bilmeceyi

Gözlerim uçaklar
Senin gözün çok güler
Boz beyazdır gece
Bir kırmızı ışıkta
Birden durdu salak ağustos

Şimdi nerde,
Şimdi nerde saat kaç
Ah ata binmiş gidiyor,
Kurtarılmış bir gece

Ben bunları
Ben bunları yazmasam
Kalem bana küs durur

Bir güvercin uçursam
Dünya dönse ay durur

Ellerim çok ıslak
Senin ellerin yoktur
Takvim durmuştur
Feleğin feleğini
Şaşırdığı toz beyaz gece

Şimdi nerde
Şimdi nerde saat kaç
Ah ata binmiş at huysuz,
Sabah olmuş bir gece.

(*Felek Bir Gün Salakken*, 1995)

en fena şey mürekkebin bitmesi
beş kasım cumartesi
bak bak bitiyor pastırma yazı
kurşunkalem ile kendine geliyor yazı
bir sevgidir olmaz yerde dürtüklüyor
bu dişi ağrıyan lazı
ne ne kadar önemli
ne ne kadar tartışıldı
nerden çıktı
bu sarışın gitanes sigarası
nasıl birden antoloji
bu singapur defteri
antalya'dan getirdim bu kurşunkalemi
yazar oldu bizans'taki halimi
çok dalgınım tanışmalar yararsız
birlikte yaşanmış neyimiz var
ben istesem beyin kaydetmiyor yavrum
beyin salak bir organ
sil dediğini silmiyor
tele işlem bir yaşam
ne kadar çok başka şeyler düşünmekteyim
ne bileceksiniz
ne ne kadar önemli
ne ne kadar çok uzak
bak bak yağmur yağıyor
işte bu çok anlamlı
muğlalı bir dosya kâğıdı
tarabya'da onuncu gününü kutladı

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

Boşgezen ve Kalfası

MERHABA

–Bir İstanbul akşamüstüsü, iş çıkışlar zamanı, BOŞGEZEN, sokaklarda bir süre yürür. MÜZİK-JENERİK. Birinden kibarca sigara ister, ateş ister, teşekkür edip yoluna devam eder. BOŞGEZENLERİN ŞARKISI, jenerik boyu sürer.–

BOŞGEZENLERİN ŞARKISI

A a a atiti
Atiti patiti

Mi fa sol
Mi fa sol,
Zor iştir boş gezmek
Fazla mesai ister
    Yatacak yer ister
    Yemek ister içmek ister,

Mi fa sol
Mi fa sol,
Zor iştir boş gezmek,
    Uzun uzun yürü-
    mek ister,
    mek ister.

La si do
La si do,
    Yürürüm hayatı, varolmaktır işim
    Varolmak ağır iş, başka iş istemem.

A a a atiti
Titi titi patiti,
patiti patiti

Mi fa sol
Mi fa sol,
Seyyar vatandaşım
Tam adresim yok benim
Boş gezmektir işim
Nerde akşam orda sabah,

Mi fa sol
Mi fa sol,
Zor iştir boş gezmek
Eni konu yüzsüz-
lük ister,
lük ister.

La si do
La si do,
Yürürüm hayatı, varolmaktır işim
Varolmak ağır iş, başka iş istemem.

–BOŞGEZEN, bir süre yürür, bir otobüs durağını iyi gören, zula bir banka oturur, yerde bulduğu yarım ya da çeyrek sayfalık bir gazete parçasını alır, okur gibi yaparak otobüs durağını inceler. Bir otobüs durur, inenler olur. BOŞGEZEN inenleri inceler. Yeniden gazeteye dalar. İkinci bir otobüs durur. ŞARKI VE JENERİK SON BULUR. BOŞGEZEN inenler içinde, elinde bir pazar çantası bulunduran KALFASI'nı gözüne kestirerek, gazeteyi atar, onunla karşılaşmayı sağlayacak bir biçimde önüne çıkar.–

BOŞGEZEN– Aaaa! Yahu merhaba!

KALFASI– *(onu tanıyıp tanımamak konusunda tereddüt geçirmektedir)* Merhaba!

BOŞGEZEN– Dağ dağa kavuşmazken, senin böyle pat diye su yüzüne çıkman da fizikötesi bir coğrafyasal rastlantı... Daha geçen gün Azmi'yle senden konuştuk...

KALFASI–Azmi mi?

BOŞGEZEN– Yoksa Azmi'yi de mi hatırlamıyorsun?.. Azmi'yi hatırlamıyorsan, Necla'yı hiç hatırlamazsın sen... Çok mu sarhoştun o gece?

KALFASI– Hangi gece?

BOŞGEZEN– Ohoooo... Sen daha o geceyi hatırlamıyorsun... Şöyle bir sigara boyu yürüyelim, hatırlarsın... Attır bakiim söz konusu sigarayı...

–KALFASI sigara çıkarır. Bir evin kapısının önünde durup sigaraları yakarlar. Onları izleyen şaryo, zınk diye durur, ikisi yürüyerek çerçeveden çıkarlar. Evin kapısı açılır. İçerden ŞENTÜL çıkar. Ters yönde bir süre yürür. Şaryo geri giderek onu izler. Bir taksiye el eder, taksi durur, biner. Az önce BOŞGEZEN ve KALFASI'nın yürüdüğü yönde ilerler taksi, kamera bir dönemeçte zulalanmış, uzaktan gelen taksiyi izler, taksi tam kameranın önünden geçecekken, BOŞGEZEN ve KALFASI neredeyse taksinin önünü kesercesine karşıdan karşıya geçerler. Taksi fren yapar. BOŞGEZEN ve KALFASI taksi şoförüne, şoför onlara, el kol işaretleri yaparlar. Taksi yoluna devam eder.–

2/ TAKSİNİN İÇİ

ŞOFÖR– İpini koparan geldi İstanbul'a...

ŞENTÜL– Siz İstanbullu musunuz?

ŞOFÖR– Ben aslen Etiopia'lıyım, fakat ben geleli çok oldu.
ŞENTÜL– Siz çok daha erken kopardınız yani ipi...

–ŞOFÖR dikiz aynasından anlamsızca bakar ŞENTÜL'e.–

3/ FİYATI BİLİNMEDEN KAZARA YENİLMİŞ SİMİTLER

–KALFASI ve BOŞGEZEN, birlikte yürümekteler.–

KALFASI– Ben artık geçinemiyorum.
BOŞGEZEN– Eskiden geçiniyor muydun?
KALFASI– Hiçbir zaman öyle tam bir geçinme olmadı.
BOŞGEZEN– Kimsenin tam geçindiği söylenemez. En iyisi bu geçinme konusunun üstüne fazla eğilmemek.
KALFASI– Nasıl yani?
BOŞGEZEN– Eğilince stres ve karın ağrısı yapıyor. Konuya eğilmeyip, konu karşısında dimdik oturunca, o konu çok aşağılarda kalıyor, kendini daha yüksek konulara verebiliyorsun.

–Bir Simitçi'nin önünden geçiyorlarken, BOŞGEZEN, hiç Simitçi'yle ilgili değilmiş gibi, duralar.–

KALFASI– Ne gibi?
BOŞGEZEN– Zooloji gibi... Astroloji gibi... Lojistik gibi... Simit alalım mı?

–BOŞGEZEN daha sözünü bitirmeden, bir simit alır ve yemeye başlar.–

BOŞGEZEN– Hımmm... Çok taze!

–KALFASI da alır simit ve ısırır. Para bekleyen Simitçi'yle hiç ilgilenmeyerek aralarında konuşarak, yerler simitleri.–

KALFASI– Evet taze!

BOŞGEZEN– Ne kadara zıpladı simit fiyatları? Ben epeydir yemiyorum da...

KALFASI– Bilmem, ben yıllardır yemiyorum.

BOŞGEZEN– İkibin falan olmuştur.

KALFASI– Sanmam.

BOŞGEZEN– Susam çok pahalandı.

KALFASI– Eskisi kadar susam kullanılmıyor ki, eskiden susamdan simit görünmezdi... Şimdi simitte kaydadeğmez oranda susam gözleniyor...

–İkisi de simitleri yemeye koyulurlarken, yanlarından geçen KERİMCAN ve ÖZCANCAN'a kulak kabartır kameraman, kulak kabartmakla kalmaz onları bir süre izler. KERİMCAN ve ÖZCANCAN'ın son replikleri BOŞGEZEN'in simidin son parçalarını ağzına atışı görüntüsü üstüne düşer.–

ÖZCANCAN– Aslında Maykıl Jeksın çıplak çevirmiş o klibi... Sonradan bilgisayarda, don havlu falan yapmışlar...

KERİMCAN– Hadi ya?

ÖZCANCAN– Tabii oğlum.

KERİMCAN– Annenden izin aldın mı?

ÖZCANCAN– Gerek yok oğlum.

KERİMCAN– Sonra ben karışmam.

ÖZCANCAN– Herşeye izin alırsan, çişe giderken izin almak gerekiyor, ben annemi öyle alıştırmak istemiyorum.

KERİMCAN– Ben benimkini öyle alıştırmış bulundum. Seninki en doğrusu...

ÖZCANCAN– Tabii oğlum.

–BOŞGEZEN ağzı simit dolu olarak, Simitçi'ye döner.–

BOŞGEZEN– Ne kadar simitler?
SİMİTÇİ– Beşbin!
KALFASI– Tanesi ikibinbeşyüz ha?
SİMİTÇİ– Tanesi beşbin!
BOŞGEZEN– Nasıl ya?
SİMİTÇİ– İkisi onbin!
KALFASI– İthal simit mi bunlar?
BOŞGEZEN– Çok kazıkçı bir simitçiye çattık. Keşke yemeden sorsaydık.
KALFASI– Evet canım, pazarlık falan edebilirdik... Gafil avlandık.
BOŞGEZEN– Neyse artık oldu bir kere, bu da bize ders olsun... En azından bir daha böyle bir durumla karşılaştığımızda ne yapacağımızı biliyoruz artık... Sen şey yap bari onbin... *(ceplerine el atar)* Ben şey yapmamışım...
KALFASI– Ben hiçbir şey yapamam... Geze geze eve gidiyordum. Hiçbir harcama planlamamıştım. Sen geldin yanımda yürümeye başladın, hiç gereği yokken beni bu simit cinayetine bulaştırdın.
BOŞGEZEN– Büyütme işi canım, hiç gereği yokken karakolluk olmayalım. Simitçi arkadaş da, işini gücünü bırakıp karakollarda, mahkemelerde sürünmesin... Sen işin peşini de bırakmazsın... Bir üst mahkeme, bir üst mahkeme derken, Yargıtay'a kadar gider bu fiyatı bilinmeyerek kazara yenmiş simit davası... Avukata vereceği para ciğerine oturur vallahi sevgili simitçi arkadaşın... Ver onbin lirasını, işi uzatma.
SİMİTÇİ– Evet.
KALFASI– Ben de onbin yok.
BOŞGEZEN– Kaç bin var?
KALFASI– Bin yok, beşyüz var.
BOŞGEZEN– Öyle mi? Beşyüz hâla var demek ki piyasada? O zaman, o sözkonusu beşyüzü ver bari!
KALFASI– *(Simitçi'ye madensel beşyüz uzatır)* Buyur!

BOŞGEZEN– Aaaa, beşyüzler ne kadar ufalmış... *(Simitçi'ye)* Bozdurmadan harca, bozdurunca çar çur olur...

SİMİTÇİ– Siz benimle dalga mı geçiyorsunuz?

BOŞGEZEN– Hayır efendim. Simitçiyiz diye bu kadar kompleksli olmayın... Sizi aşağılayan yokken siz kendi kendinizi aşağılamayın. Deniz düzeyinin altında düzey yok, inip inip de nereye ineceksin? Ne demiş Konfüçyüs?

SİMİTÇİ– Kim?

BOŞGEZEN– Konfüçyüs! İnsan, herşeyden önce, sosyal bir varlık olduğundan, kolektif hayatın temel ilkesi, dayanışmadır. Şu an üçümüz kolektif bir hayat kesitiyiz. Dayanışmak zorundayız...

KALFASI– Evet.

BOŞGEZEN– Öyle ya canım... Al sen şu beşyüzü bir kere. Alınmış alınmıştır. 9500 kadar bir yaralanma oldu, hatta yara bile sayılmaz, sıyrık! Öpiiim de geçsin!

–BOŞGEZEN şap diye öper Simitçi'yi.–

4/ ŞENTÜL TAKSİDE

–Taksiyi önce dışardan görür kamera, sonra taksinin içine sızar.–

ŞENTÜL– Böyle deli gibi hızlı gitmenize gerek yok. Ben bir yerden bir yere bir şey yetiştirmiyorum.

ŞOFÖR– Evet ama benim acelem var. Sizi gideceğiniz yere, hafif yaralı olarak bırakıp, hızla durağa geri dönmem ve yeni bir müşteri araklamam gerekiyor, akşama çeyrek var. Günde 36 saat para kazanmazsam, geçinemiyorum.

ŞENTÜL– E, gün yirmidört saat!

ŞOFÖR– Tamam işte, her gün 8 saat açığım var. On dakkalık bir yolu beş dakkada gidersem, saatte bir saat kazanıyorum.

ŞENTÜL– İlkokul üçten mi ayrıldınız?

ŞOFÖR– Evet, nerden anladınız?

ŞENTÜL– *(gülerek)* Attım, tutası tuttu!

5/ KARAKOL SENDROMU

–BOŞGEZEN VE KALFASI, arasıra durarak, yürümeyi ve muhabbeti sürdürmektedirler.–

KALFASI– Ne bela herifmiş simitçi de...

BOŞGEZEN– Terbiyesiz dokuzbinbeşyüz türk lirası için tantana yapıyor, çeyrek dolar değil yahu... Böyle 20 sentlik adamlarla fazla muhatap olmayacaksın. Derhal, "Yürü karakola!" sendromu. Bu ve benzeri beşbenzemez tipler karakoldan çok çekinir...

KALFASI– Karakoldan kim çekinmez?

BOŞGEZEN– Çekinilecek bir şey yok. Polislerle iyi geçineceksin. Saygılı olacaksın. Her gördüğüne sayın komserim diyeceksin. Komser olmayan bundan çok mutlu olur. Komser olan da onun komser olduğunun anlaşılmış olmasına sevinir. Çay verirler, sigara verirler. Geceyi geçirirsin işte orda.

KALFASI– Geceyi evimde geçirmeyi tercih ederim.

BOŞGEZEN– Evin varsa tabii... Ben evsizlik durumundan sözediyorum.

6/ ENCÜMEN AĞBİ'NİN GEÇİŞİ

–Taksinin içi. Şoför abuk subuk fren yapar.–

ŞENTÜL– Siz ehliyeti ucuzluktan aldınız herhalde!

ŞOFÖR– Ehliyet yok. Almaya vakit olmuyor...

ŞENTÜL– Polis durdurunca n'oluyor?

ŞOFÖR– Evraklarınız, diyor. Direk 250000 lira uzatıyorum. Polis alıyor, bakıyor, inceliyor parayı, çok sahtesi var, biliyorsunuz. Sonunda bu banknotun 14 Ocak 1970 tarih ve 1211 sayılı kanuna göre çıkartılmış olduğu konusunda anlaşıyoruz.

–Taksi bir kırmızı ışığa yanaşmaktadır.–

ŞENTÜL– Dikkat kırmızı!

–Taksi kırmızı ışığı yarım metre geçerek, zar zor durur. O sırada yaya kaldırımında beklerken cep telefonuyla konuşmakta olan ENCÜMEN AĞBİ, bu duruma sinirlenerek, taksinin kaportasına vurarak, şoförü uyarır.–

ENCÜMEN– Kırmızı! Kırmızı!

ŞOFÖR– Afedersin ağbi!

ENCÜMEN– Ben hepinizi affetmek için mi yaratıldım lan? *(telefona)* Sana demiyorum, ani bir kavga oluştu, sen kapat ben seni ararım, birini dövmem lazım.

–ENCÜMEN, telefonu kapatır, cebine koyar. Bu sırada Şoför arabadan iner. Şentül pencereden başını uzatır.–

ŞOFÖR– Dövüceksen çabuk döv ağbi, acelemiz var.

ŞENTÜL– Evet tabakhaneye profiterol yetiştiriyoruz.

ENCÜMEN– Öyle ayaküstü dövme sevmem, bitir işini, bırak müşterini, şu karşıki kahveye gel, efendi gibi dayağını ye!

ŞOFÖR– Emredersin ağbi!

ENCÜMEN– Çabuk gel yalnız, fazla bekleyemem, işim gücüm var... Gelmemezlik etme, plakayı kaydettim, İstanbul'u dar ederim sana...

ŞOFÖR– İstanbul artık çok dar zaten ağbi..

ENCÜMEN– Encümen Ağbi! Kartımı veriim ben sana, bi konturpiyede kalır, gelemezsen, yarın beni bul, gel dayağını ye!

–ENCÜMEN kartını verir. Meraklı kameraman karttan ayrıntı yakalar. Kart iri ve şöyledir.–

ENCÜMEN AĞBİ
TÜRKİYE
Cep tel/0-542-5424242

–ŞOFÖR kartı incelerken, Encümen söylenerek karşı kaldırıma yönelir.–

ENCÜMEN– Ulan nerde bela var, beni buluyor!

–ENCÜMEN karşıdan karşıya geçerken, telefonunda numaralar çevirir, Şoför taksiye biner. Işık yeşil olmuş olmalı ki, taksi hareket eder, kamera karşı kaldırımdan sözkonusu kahveye giden ENCÜMEN'i izler. ENCÜMEN yürüyerek telefonda konuşur. Konuşma sonunda kahveye ulaşır.–

ENCÜMEN– Aloooo?.. Ha... Yok, dövmedim, erteledik. Sonra gelip dayağını yiyecek... Arayan soran var mı?.. Onlara yok diyeceksin, kızım! İstanbul dışında diyeceksin!.. Ne senedi?.. O senet çoktan protestan oldu... Arayana yok de... Eyvallah.

7/ SEYYAR VATANDAŞ

–BOŞGEZEN ve KALFASI'nın yürüyüşü sürüyor.–

KALFASI– Nerde oturuyorsun?

BOŞGEZEN– Orda burda.

KALFASI– Nasıl yani?

BOŞGEZEN– Adresim yok. Bağımsız, seyyar vatandaşım.

KALFASI– Otelde mi kalıyorsun?

BOŞGEZEN– Hayır canım, tamamen, orda, burda...

KALFASI– Nasıl oluyor?

BOŞGEZEN– E, zor oluyor tabii... Geçen gece Pendik'te bir arkadaşa gittim. Bir çene, bir çene saati ikibuçuk ettim. Oh may mağdır, saat de ikibuçuk olmuş, bu saatte otobüs motobüs bulunmaz, en iyisi ben şu kanepeye kıvrıliim muhabbeti... Utanıp sıkılıyorlar, haydi çarşaflar, yorganlar çıkıyor, ardından kuştüyü yastıklar, huzurlu bir uyku, sabah kahvaltısı dahil, bedava.

KALFASI– İyi numara valla!

BOŞGEZEN– Sen deli misin, kira yok, elektrik yok, su yok. Doğal gaz doğal olarak yok. En önemlisi, hayatımda artık kapıcı yok. Sabah sıkı kahvaltı edip, bir misafir sigarası yakıp, atılıyorum hayata...

8/ KERİMCAN'LA ÖZCANCAN BİR PASTANEDE

–KERİMCAN ve ÖZCANCAN bir pastanede oturmuşlar, beklentideler. KERİMCAN sigara içiyor, ÖZCANCAN'ın gözü saatte, KERİMCAN'ın çakmağıyla oynamakta, sürekli yakıp söndürmektedir. GARSON KIZ gelir, önlerine sinirle meşrubat koyar.–

ÖZCANCAN– Yavaş bardağı kıracaksın.

GARSON K.– Isırmazsanız bardağa bir şey olmaz.

ÖZCANCAN– Hasta mısın sen be? Niye ısıralım bardağı?

GARSON K.– Geçen gün iddaya girip yediniz ya bardakları...

ÖZCANCAN– İddia olursa yenebilir. O durumda bardağın parasını veriyoruz.

GARSON K.– Ben kafadan yazdım zaten bardakları hesaba...

–GARSON KIZ gider.–

KERİMCAN– Oynama şu çakmakla Özcancan.

ÖZCANCAN– Bence, bu saatten sonra gelmez artık bu kızlar...

KERİMCAN– Gelecekler oğlum.

ÖZCANCAN– İyi tamam, on dakika daha bekleyelim. Olmazsa gidip başka kızlar bulalım.

KERİMCAN– Ben Fatmanaz'ı seviyorum.

ÖZCANCAN– Hadi ya?

KERİMCAN– Tabii oğlum.

ÖZCANCAN– Sevme nasıl oluyor? Bana hiç öyle bir şeyler olmuyor kızlarla...

KERİMCAN– Onu âşık olunca anlarsın oğlum...

ÖZCANCAN– N'oluyor yani âşık olunca?
KERİMCAN– Böyle oturup inek gibi bekliyorsun işte!

9/ ŞENTÜL HAVALİMANINDA

–Taksi havalimanına ulaşır.–

ŞOFÖR– İç hatlar mı, dış hatlar mı abla?
ŞENTÜL– Dış hatlar, geliş ve ben sizin ablanız değilim.
ŞOFÖR– Anlaşıldı abla... Yolcu karşılayacaksanız, ben sizi bekleyebilirim... Bekleme parası almam...
ŞENTÜL– Siz gidip hemen o dayağınızı yemeyecek misiniz?
ŞOFÖR– Ne dayağı, benim yemek yemeye vaktim yok...

10/ YÜZSÜZLÜK ŞART

–BOŞGEZEN ve KALFASI yürüyüşü sürdürmektedirler.–

BOŞGEZEN– Kimi zaman, yahu inceldiği yerden kopsun, diyorum. Fakat bakıyorsun, incelen yer, kopmama, kopmamakla kalmayıp, lastik gibi sünme özelliği gösteriyor.
KALFASI– O kötü işte!
BOŞGEZEN– Haftasonu, cuma akşamından mesela, Avcılar'a ulaşıyorum. Orda oturan arkadaşlarım var. Tam rakı saati damlıyorum. Geçiyordum uğradım, sendromu.
KALFASI– Nereye geçiyorsan!
BOŞGEZEN– Onu soran kim? Edirne'ye geçiyor olabilirim. Yunan'a geçiyor olabilirim. Welkom, beşkom, oturuyoruz rakıya.
KALFASI– Oooh!
BOŞGEZEN– Deli gibi içiyorum, hemen sızıyorum. Derhal götürüp yatırıyorlar başköşeye. Cumartesi geç kalkıyorum. Başağrısı.. Bir kırıklık. Cumartesiyi pijamayla geçiriyorum.
KALFASI– Pijamalı falan gidiyorsun yani?
BOŞGEZEN– Pijama içimde canım, hiç çıkarmıyorum. Diş fırçası, yedek çorap yedek don, herşeyim üstümde. Tam donanım

geziyorum. Kırıklık mırıklık derken, pazarı da orda geçiriyorum. Pazartesi sabahı onlar arabalarıyla iniyorlar. Onlara katılarak yol parasını sıfırlıyorum. Pazartesi sabahı yeniden merkez ilçedeyim.

KALFASI– Helal olsun vallahi. Yaman adamsın.

BOŞGEZEN– Yaman olmak zorundayım. Hayat süper yaman!

KALFASI– Evet ama, senin yaptığın da biraz yüzsüzlük ister.

BOŞGEZEN– Biraz yüzsüzlük şart...

KALFASI– *(durur, vedalaşmak üzere elini uzatır)* Neyse, karşılaştığımıza sevindim. Senin işin zor. Kolay gelsin...

BOŞGEZEN– Ben rastlantılara çok inanırım. İnsan yaşamı rastlantılar üstüne kurulu zaten... Sana rastladığım iyi oldu, bu gece nereye gideceğim, diye delleniyordum. Ben en iyisi bu gece sende kaliiim... Yarın sabahtan giderim... Evde rakı yoksa bir yerden rakı alalım, beş on paket sigara alalım... Hasret gidermiş oluruz.

KALFASI– Ne hasreti?

BOŞGEZEN– Rakı, sigara hasreti.

11/ ENCÜMEN AĞBİ KAHVEDE

–ENCÜMEN, kahvede oturmuş, nargile içmekte, telefon etmeye uğraşmaktadır.–

ENCÜMEN– Alo... Gül, merhaba... Ne var ne yok?.. Gene aradı mı o herif?

12/ GENEL KOORDİNATÖR GÜL

GÜL– Evet Encümen bey, on dakikada bir arıyor... Ana avrat küfrediyor... Yarın sabah dokuzda buraya gelecekmiş... Senedi hemen ödenmezse burayı dağıtacakmış... Evet... E, siz kimsiniz, diyor... Ben Genel Koordinatörüm, diyorum... Yarın sabah gelip seni koordine edecem, diyor...

13 A/ ENCÜMEN AĞBİ TELEFONDA

ENCÜMEN– ...Aaa, terbiyesiz... Açma sen büroyu yarın, tatil yap. Öbür gün beni cep telefonundan ara... Benim defterden M harfinde Mesut'u bul! Mesut, parantez içinde Amerika diye yazar... Hah... Kaç? Bi dakka... *(cebinden kâat kalem çıkarır, yazar)* Tamam... Eyvallah! *(nargilesinden fırt alır, numaraları çevirir)* Alooo? Aloooo? Mey ay sipiik to Mistir Mesut piliiiz?.. Mesut, sen misin?.. Amerikalı gibi geliyor lan sesin... Hepten Amerikalı olmuşsun... Encümen Encümen!.. Ha... N'aber?.. Benim işler çok iyi... İşi büyütüyorum şu ara... Bir iki makine daha alabilirsem, ondan sonra para basıcam... Attır biraz para, gel seni ortak ediim şu işe... 250.000 dolar göndersen yeter... Bir bankadan kredi olarak al, üç ay içinde faiziyle öderiz... Tabii canım... Ev senin değil mi orda?.. E tamam, evi ipotek edersin, şak alırsın krediyi. Sen görüş bankalarla, ben seni yarın ararım... Şimdi saat kaç orda... Tamam, sabaha karşı ararım... Aloo... Mesut... Alooooo...

–Telefondan "vik vik" türevi sesler çıkar.–

ENCÜMEN– Aaaaaaa, tilt oldu alet... Lov bateri durumu arzediyor... Şunun şarjedilmeden çalışanını icad edemediler, tembel japonlar... Bunu taşımak bana zul geliyor, bir de carcurunu mu taşıyacam!.. *(saatine bakar)* Bak, gelemedi teres dayağını yemeye... Giderek dövesim geçiyor.

13 B/ BOŞGEZEN VE KALFASI BAKKALDAN ÇOKTAN ÇIKMIŞLAR

–KALFASI alışveriş etmiş olarak yürümeyi sürdürürler.–

BOŞGEZEN– İstersen rakıyı ben taşıyayım...

KALFASI– Tamam tamam, ben taşıyorum işte... Yalnız bu gece kalabilirsin bende, sabahleyin şutlarım. Seninle uğraşamam.

BOŞGEZEN– Gayet tabii... Ben de sana fazla ayak bağı olmak istemem...

KALFASI– Şurası işte benim ev...

BOŞGEZEN– Güzel... Evimiz çok güzel!

KALFASI– Evimiz mi?

BOŞGEZEN– Bu gecelik evimiz işte!

–Yürür eve girerlerken, pencere komşusu PENCERE HANIM onları dikkatle izler.

KALFASI– Evet, sadece bu gecelik...

PENCERE– Merhaba, ne o misafir mi?

KALFASI– Pek misafir sayılmaz, beni bize davet etti.

BOŞGEZEN– Saygılar hanımefendi!.. Kim bu?

KALFASI– Pencere hanım... Mahallemizin genel sorumlusudur.

BOŞGEZEN– Ne bakımdan?

KALFASI– Her bakımdan.

BOŞGEZEN– Ne yapar?

KALFASI– Pencereden bakar...

PENCERE– Rakı makı da almışsınız, hayrola?

KALFASI– Yok bir şey... Öyle amaçsız içecez.

BOŞGEZEN– Bugün geçici verginin, geçeceği sanılarak sevinçle karşılanışının yıldönümü... Onu kutlayacağız.

–PENCERE HANIM, "sizi gidi sizi" gibilerden baş sallar.–

14/ ENCÜMEN AĞBİ'NİN NARGİLESİ SÖNÜYOR

–Nargilesinden fırt alır. Söndüğünü görür. Garsona seslenir.–

ENCÜMEN– Oğlum! Bak buraya, buraya bak... Bakmakla kalma, koş, gel! Daha çabuk, daha canlı!

–Garson gelir.–

ENCÜMEN– Söndü gine bu, doğru dürüst köz getir! Aval bakma, koş!

GARSON– Siz de devamlı söndürüyorsunuz...

ENCÜMEN– *(sinirlegüler)* Bak çocuğum, çocuk dövme sevmem... Közün korunu getir çabuk, kordurtma közüne!

–Garson, yan masada püfür püfür nargile içen, FİGÜRETTİN BEY'i gösterir.–

GARSON– İçmeyi bileninki sönmüyor! *(gider)*

–FİGÜRETTİN BEY, kadeh kaldırır gibi, nargile sapı kaldırır, ENCÜMEN'e.–

ENCÜMEN– Lan sanki belayla randevumuz var bugün!

15/ AMERİKA'DAN GELEN AYŞE BLOOMFIELD

–Havalimanı geliş kapısından Şentül ve Ayşe Bloomfield tekerlekli bagaj arabası dolu olarak çıkarlar. Şoför saldırır, alır bagaj arabasını.–

ŞOFÖR– Hoşgeldiniz...

AYŞE– Hoşbulduk! Tenkyu.

ŞENTÜL– Kaç saattir uçuyorsun?

AYŞE– Ay dont no! Uyudum, uyandım, gece olur gibi oldu, olamadan güneş doğdu... İts kreyzi...

16/ BOŞGEZEN VE KALFASI MUTFAKTA

–KALFASI domates soymakta, BOŞGEZEN rakı doldurmakta.–

BOŞGEZEN– Sen hâla orda mı çalışıyorsun?

KALFASI– Evet, hâla çiçekçide çalışıyorum...

BOŞGEZEN– Ne çiçekeviydi?

KALFASI– Nostaljim Çiçekevi! Fulya Çiçekçilik'te çalışıyordum. Burası daha iyi para verdi, pat yatay geçiş yaptım... Patron denyo karının biri, fakat iyi para veriyor...

BOŞGEZEN– Çok mu kazanıyor?

KALFASI– Yok canım. Sevgililerinden biri açmış ona o dükkânı. Şindi başka zengin bir herif bulmuş...

BOŞGEZEN– Kadınların böyle şansları var işte...

KALFASI– Evet... Sen de mesela, zengin bir kadın bulup, oraya yerleşebilirsin...

BOŞGEZEN– Tabii... Enteriyör güveysi durumu... Denedim birkaç kez. Yorucu ve yıpratıcı oluyor. Kadının talepleri son bulmuyor. Sonunda delirip kaçıyorum... Bana aklıbaşında bir hayat arkadaşı lazım... Senin gibi örneğin...

–KALFASI anlamsızca bakar BOŞGEZEN'e.–

17/ KERİMCAN'LA ÖZCANCAN

–Aynı pastanede beklentidedirler. Garson Kız gelir, başlarına dikilir.–

GARSON K.– Birer kola daha içecek misiniz?

KERİMCAN– Zorunda mıyız?

GARSON K.– Yo... Soruyoruz... İçmezseniz ben de memnun olurum, getir götür olmaz...

ÖZCANCAN– İyi tamam, getirme götürme!

18/ TAKSİ

–Taksinin içi.–

ŞENTÜL– Ayrıldınız mı Coni'yle?

AYŞE– No no... Bir yıl hiç görüşmüyoruz. Ayrı hayatlar yaşıyoruz... Bakıyoruz, birbirimizi özlüyor muyuz? Şiddetli bir özlem varsa, yeniden birlikte oluyoruz..

ŞENTÜL–Yoksa?

AYŞE– Bay bay Coni!

ŞENTÜL– Çok iyi ya!

ŞOFÖR– Amarika'dan mı geliyorsunuz abla?

ŞENTÜL– Hayır, Amarika'dan gelmiyor. Amarika diye bir yer olduğunu sanmıyorum...

ŞOFÖR– Olmaz olur mu, hani Kristof Kolomb, pat vuruyor masayı yumurtaya, masa ööle dimdik duruyor, işte orası Amarika!

AYŞE– Ne diyor?

ŞENTÜL– Ne dediği tam anlaşılamıyor... Çok var şimdi bu tiplerden, cümleyi kuruyorlar, fakat cümleye belirli bir anlam veremiyorlar.

–ŞOFÖR dikiz aynasından anlamsızca bakar Şentül'e. İş bu bakış sırasında öndeki arabaya çarpar.–

AYŞE– Auç!

ŞOFÖR– Aaaaaaaa! Üfff! Evet!

AYŞE– Çarpıştık mı?

ŞENTÜL– Evet canım, öndeki arabayla sıcak temas oldu.

–Öndeki arabanın şoförü ENDER, sinirle iner arabadan, gelir, ŞOFÖR'ün burnuna dayanır.–

ENDER– Senin arabaya fren koymayı mı unutmuşlar, sen ona basmayı mı bilmiyorsun?

ŞOFÖR– Sen niye öyle zınk diye duruyorsun?

ENDER– Ben durunca durmak zorunda olduğunu mu bilmiyorsun, frenle gazı mı karıştırıyorsun?

19/ KALFASI'NIN EVİNDE RAKI SOFRASI

–BOŞGEZEN ve KALFASI oturmuş rakı içiyorlar.–

KALFASI– Şu divanda yatabilirsin. Çarşaf marşaf yok. Karnın doymadıysa, dolapta bir şeyler daha var. Ordan al ye! Kendini

bana bir şeyler anlatmak zorunda hissetme. Evindeymiş gibi davran...

BOŞGEZEN– Tabii tabii... Evim olmadığı için ben her yerde öyle davranıyorum zaten... Ev dediğin nedir ki? Kaplumbağa ile salyangoz sırtlarında taşıyorlar evlerini... Ev dediğin bir kabuk, içine büzülünecek yer. Koskoca evrende bizim salyangozdan ne farkımız var? Sen bana bir battaniye ver, ben hemen şuraya salyangoz olurum.

KALFASI– Yatarken veririm.

BOŞGEZEN– Yastık istemem, benim gerilla yastığım var... *(cebinden katlanan mini taburemsi bir aygıt çıkarır, açar, başının altına koyar, uzanır)* Aslında hemen yatsam, daha iyi! İki gündür yatamadım... Boştayım.

20/ KAZA MAHALLİ

–ŞOFÖR de arabadan inmiştir.–

ŞOFÖR– Sayın ağbicim, hata benim, haklısınız... Bakın sizin arabada bir şey yok... Zaten bu arabaya ne olabilir? Tank gibi maşallah, güle güle kullanın... Allah kazadan beladan korusun... Olan bizimkine oldu... Ama "oh" oldu, benim kabahatim, n'apalım, kendi çarpan ağlamaz. Geçmiş olsun, tanıştığımıza çok sevindim..,

–ŞOFÖR, ENDER'in elini sıkar, pişkince arabaya binmeye yönelirken, ENDER onu ensesinden yakalar.–

ENDER– Beni keriz yerine mi koyuyorsun, kendin mi çok kerizsin?

ŞOFÖR– Ben kerizin allahıyım ağbi...

21/ KALFASI'NIN EVİ

KALFASI– Sabah kaçta kalkarsın?

BOŞGEZEN– Benim bir acelem yok. Kaçta uyanırsam.
KALFASI– Yarın gece burda kalamazsın.
BOŞGEZEN– Tamam tamam, öğleden sonra falan giderim, endişelenme...
KALFASI– İşine karışmak gibi olmasın ama...
BOŞGEZEN– Bak "İşine karışmak gibi olmasın" dedikten hemen sonra, bu cümlenin kıçına eklediğin bir zavallı "ama" sözcüğüne dayanarak, işime karışmaya başlayacaksın...
KALFASI– Evet.
BOŞGEZEN– E, karışma işime, bu salak cümleyi de etme.
KALFASI– Ben ne karışacakmışım senin işine, fakat...
BOŞGEZEN– Bak şimdi de "ama"nın kayınbiraderi olan "fakat" sözcüğüne sığınma eğilimi gösteriyorsun...
KALFASI– Evet.
BOŞGEZEN– E, kes o zaman. Boş konuşmayalım.
KALFASI– *(sinirli)* Haklısın.
BOŞGEZEN– Durup dururken sinir yapma. Bunda sinirlenecek bir şey yok. Öpiiiim de geçsin!

–BOŞGEZEN, şap diye öper KALFASI'nı.–

22/ KERİMCAN'LA ÖZCANCAN

–KERİMCAN sigara içmekte. ÖZCANCAN sıkılmaktadır, pastanede.–

ÖZCANCAN– Bence biz hemen Ortaköy'e gidelim...
KERİMCAN– Saçmalama Özcancan, biraz daha bekleyelim. Trafik çok acayip bu saatte. Şu an kesin yoldadır Fatmanaz...
ÖZCANCAN– Bana da bir kız getireceğinden emin misin?
KERİMCAN– Tabii oğlum, öyle konuştuk...
ÖZCANCAN– Getirmezse?
KERİMCAN– Getirmezse, Ortaköy'de bir kız buluruz sana...
ÖZCANCAN– O zaman sen bekle, ben hemen Ortaköy'e gidiim Kerimcan.

KERİMCAN– Dur biraz daha oğlum, dur biraz ya! Fatmanaz gelmezse, Garson Kız'a asılacam. Onun sana uygun bir kız arkadaşı mutlaka vardır.

23/ KALFASI DURUMA UYANIYOR GİBİ

–BOŞGEZEN uzanmış uyuma kompozisyonuna geçmiştir. KALFASI sinirle yanına gelir.–

KALFASI– Ben sabahleyin yedide kalkarım.
BOŞGEZEN– Sen kalk canım, benim sabahın köründe bir randevum yok...
KALFASI– Yedi buçukta çıkarım evden. Sen de nereye gideceksen gidersin.
BOŞGEZEN– Ben o saatte nereye gidebilirim? Sen git. Ben uyanınca, kapıyı çeker giderim.
KALFASI– Yok ya? Ya bir şey çalarsan...
BOŞGEZEN– Çok ayıp. Hırsız mıyım ben?
KALFASI– Bilmiyoruz ki!
BOŞGEZEN– Üstelik senin evde çalınacak bir şey yok ki! Buraya yanlışlıkla hırsız girse, aynı hızla geri çıkar.
KALFASI– Evet, pek çalınacak bir şey yok... Ama gene de seni evde bırakıp gidemem.
BOŞGEZEN– Niçin?
KALFASI– Belki gitmezsin... Akşam geliyorum gene burdasın... Seninle mi uğraşacam?..
BOŞGEZEN– Olur mu canım, bela mıyım ben?
KALFASI– Bilemiyoruz ki...

24/ ŞENTÜL, AYŞE, ENDER, ŞOFÖR VE ORDAN GEÇEN URGAY

–ENDER, ŞOFÖR VE URGAY çarpışma noktasındalar. ŞENTÜL ve AYŞE taksinin içindeler. Kamera taksinin içindedir.–

ŞOFÖR– Hamfendi bana bir şey söyledi, tam annıyamadım, ben aynadan hamfendiye bakıyordum, sen zınk diye durdun...

URGAY– Kim kime çarptı? Önce kim çarptı?

ENDER– Lan kardeşim, kimin kime çarptığı şekilden belli olmuyor mu? Yoksa sen hayatında hiç çarpma mı görmedin?

URGAY– Boş konuşmayalım arkadaşlar. Toplantıyı amacından saptırmayalım.

–ŞENTÜL arabadan iner, yanlarına gider.–

ŞENTÜL– Bu sizin kaza paneli çok uzun sürecekse, biz başka bir taksiye binelim şoför bey...

ŞOFÖR– Bi dakka ablacım, şimdi gidiyoruz...

URGAY– Öyle bir yere falan gitme yok, daha ekip gelicek, yazılacak, çizilecek. Siz alkol muayenesine gideceksiniz, hanımlar karakola gidecek...

ŞENTÜL– Bekâret muayenesine mi?

URGAY– Şahit olarak.

ENDER– Siz kimsiniz?

URGAY– Benim kim olduğum önemli değil, ben burdan geçen bir vatandaş olabilirim. Ekipler amiri olabilirim. Ortada bir kaza var. Bunun çözümü de tabii ki, anayasal bir çerçeve içinde olacaktır.

ŞOFÖR– Siz avukat mısınız ağbi?

URGAY– Avukatım ya da değilim. Bunun ne önemi var?

ŞENTÜL– *(para uzatır)* Şoför bey alın şu paranızı, biz başka bir taksiyle devam edeceğiz...

ŞOFÖR– Bi dakka ablacığım, olayın tek şahidi sizsiniz...

–AYŞE arabadan iner, yanlarına gelir.–

AYŞE– Wats'dı hepining?

ŞENTÜL– Nating nating...

AYŞE– Wi teyk enadır taksi...

URGAY– Hanfendi turist mi?

AYŞE– Size ne?

URGAY– Size ne, yok! Eğer hanımefendi yabancıysa, olay birdenbire uluslararası bir boyut kazanıyor. Yabancılar masasına bildirmek gerek.

ENDER– Sen gerçekten mi manyaksın, dikkat çekmek için mi o ayaklara yatıyorsun?

25/ ÖZCANCAN VE KERİMCAN'IN DÖNÜŞÜ

–Hava kararmıştır. KERİMCAN ve ÖZCANCAN yolda yürümektedirler. ÖZCANCAN dans figürleri yapmaktadır.–

KERİMCAN– Mutlaka çok önemli bir şey olmuştur oğlum. Fatmanaz hiçbir zaman böyle bir kelek yapmaz...

ÖZCANCAN– Cartel gelecek, ağzınıza sıçıcak!

26/ ENCÜMEN AĞBİ'NİN EVİ

–ENCÜMEN AĞBİ, sinirli ve pijamalı rakı dikler. Karısı NERMİN televizyon izlemektedir.–

ENCÜMEN– Fidaaaan!

–Hizmetçi Fidan koşarak gelir.–

ENCÜMEN– Rakı bitti lan kızım, görmüyor musun... Rakı getir, buz getir...

FİDAN– Evde başka rakı yok ağbi.

ENCÜMEN– Nasıl yok? Niçin alınmıyor? Bir şişe bitmeden, mutlaka iki yedek alınacak, diyorum...

NERMİN– Fidan bugün bakkala alışverişe gitti. Fırçayı yedi geldi. Borcumuz on milyonu geçmiş, borcunuzu ödemeden, size bir şey vermem demiş...

ENCÜMEN– Ulan nerde bela var beni buluyor... Şindi kalk, giyin, o bakkalı yatağından kaldır, dilim dilim kes! Gecenin bu saatinde üstün başın kan olsun...

NERMİN– Onu asıp bunu keseceğine biraz para kazansan iyi olur. Elde telefon bütün gün aylak aylak dolaşıyorsun.

ENCÜMEN– Kim aylak dolaşıyor? İş kovalıyoruz burda biz... İthalat yapıyorum ihracat yapıyorum, daha ne yapabilirim?

NERMİN– O kadar iş yapıyorsun, ortada para yok. Demek ki sen yapmasını bilmiyorsun...

ENCÜMEN– Lan Nermin, doğru dürüst konuş, "Benim canım dayak istiyor, Encümenciğim, beni döver misin!" de, hemen döviim... Böööle obstrüksiyonnu konuşmaya gerek yok. Fidan, getir kızım benim kamçımı!

27/ NOSTALJİM ÇİÇEKEVİ

–Çiçekevi'nde bir masada KALFASI oturmuş, ağızda sigara, bir elde kalem, bir elde telefon, not almaktadır.–

KALFASI– Tabii tabii... Ben çok güzel bir aranjman yaparım, merak etmeyin... Tam dokuzda mı orda olsun?.. Dokuza çeyrek kala!.. Tamam. Adresi aliiim... Hoşbabalar mahallesi, Tülbent sok. no: 18... Daire: 56 mı?.. Nasıl?.. 5 çizgi 6... Karşılıklı iki kapı, aynı daire mi? Tamam, ya 5'e gidecek, ya 6'ya... İkisine birden gidemez ya... Hiç merak etmeyin... Üstüne bi şey yazıyor muyuz?.. Ne yazıyoruz?.. Söyleyin, aynen not ediyorum... "Hiç bitmeyecek"... Ne hiç bitmeyecek, onu belirlemiyoruz... Hiç bitmeyecek, üç nokta... Tamam efendim, hiç merak etmeyin... İyi günler!

–Telefonu kapatır, tezgâhın üstünde gazete okumakta olan SATILMIŞ'a seslenir.–

KALFASI– Satılmış hareketlen, hemen bir aranjman yapıyorsun...

SATILMIŞ– Telaş yaratma! Akşam dokuza çeyrek kala dedi. Birazdan yaparım.

KALFASI– Derhal aranjmana geç, kafamı bozma benim. Dün ölen gülleri ve rahmetli karanfilleri kullanıyorsun...

SATILMIŞ– Onnardan bir şey olmaz. Onnar atılacak.

KALFASI– Bir tek yaprak atılmayacak. Sen onlardan bir alt yapı hazırla, ben üstüne taze çiçekle rötuş yapıcam.

SATILMIŞ– Artık o güllerin yolunacak yaprağı kalmadı, gül niteliği kalmadı. Karanfillerin hepsi büzüldü, ne yapsan iflah olmaz... Hiç mi çöpe atılan olmiycak bu dükkânda?

KALFASI– Olmiycak!

SATILMIŞ– Çöp kutumuz niye var?

KALFASI– Benim sinirimi bozma Satılmış, git aranjmanı hazırla...

28/ ŞENTÜL, AYŞE VE ŞENOL

–ŞENTÜL, kocası ŞENOL ve AYŞE, ŞENOL'un yazıhanesinde oturmuş, konuşmaktalar.–

ŞENOL– Siz niye gidiyorsunuz karakola?

AYŞE– Ay dont no!

ŞENTÜL– Şoför tutturdu, şahitsiniz diye... O adam yapıştı kolumuza...

ŞENOL– O adam kim yahu?

AYŞE– Wi dont no!

ŞENTÜL– Biz önce onu yetkili birisi sandık. Karakolda da herşeye maydanoz oldu. Sonunda komser de sinirlendi. "Sen, kimsin kardeşim?" dedi. "Vatandaşım, anayasal haklarımı koruyorum!" diyor.

AYŞE– İt'z e kıreyzi men!

ŞENTÜL– Evet, manyağın biri...

ŞENOL– Tamam da, siz niye karakola gidiyorsunuz? Adın oraya şahit diye yazıldı mı, iki yıl uğraşırsın o işle...

ŞENTÜL– Bugün mahkemeye çıkmamız gerekiyor.

ŞENOL– Geçen gün gittiniz ya mahkemeye!
ŞENTÜL– O kazayla ilgiliydi. Şoförün ehliyeti olmadığı için başka bir dava açılmış...
ŞENOL– Şoförün ehliyeti mi yokmuş?
AYŞE– Ah, no... Nasıl araba kullanabiliyor vidağut ehliyet? Ay dont andırstend...

29/ BOŞGEZEN PENCEREDEN BAKIYOR

–BOŞGEZEN pencereden bakmakta, sigara içmektedir. PENCERE HANIM'la gözgöze gelirler.–

BOŞGEZEN– Mutedil günler!
PENCERE– Sen de postu buraya serdin, bakıyorum.
BOŞGEZEN– Gidecem, bırakmıyor... Yıllardır birbirimizi görmedik... Böyle bir kavuşma oldu... Ben de onu çok özlemişim...
PENCERE– Nesisin sen onun?
BOŞGEZEN– ...Kankardeşiyim.

30/ MELİKE, ÖZCANCAN VE KERİMCAN

–ÖZCANCAN ve KERİMCAN el çırparak, dans figürleri yaparak yolda ilerlerken, şaryo onları izler, karşıdan gelen MELİKE'nin iki yanından geçer, aniden döner, peşine takılırlar, gerisin geri döner şaryo.–

ÖZC. ve KERİMC.– Geel geel gel, Cartel'e gel!
MELİKE– Uzak durun, döverim!
KERİMCAN–Yok ya?

–MELİKE birden sille tokat girişir ikisine, ikisi de kaçarlar. MELİKE yoluna devam etmek üzere, geçen bir taksiye biner. Taksi daha önceki taksidir. Hareket eder. Taksinin dıştan görün-

tüsü üstüne dialog başlar, sonra kamera taksinin içine girer.–

ŞOFÖR– İyi günler! Ne tarafa abla?

MELİKE– Bilmiyorum.

ŞOFÖR– İstersen bir Kilyos yapalım! Orda tanıdık bir motel var, rahat ederiz...

MELİKE– Ne diyorsun lan sen?

ŞOFÖR– Pardon abla, ben sizi şey sandım...

MELİKE– Sana böyle bir koyarım, seni yerden jiletle kazırlar, aynen dümdüz devam et, ilerde sağda karakol var, önüne park et!

ŞOFÖR– Siz beni tamamen yanlış anladınız ablacığım, nereye emrederseniz götüreyim, beş para almam, bana karakol deme, beş gündür karakolda sürünüyorum... Zaten, geçinmek için günde otuz altı saat çalışmam gerek... Karakol birdenbire, 120 saatlik bir açık yarattı...

MELİKE– Çok konuşma, şu kaseti teybe koy, düz devam et!

–MELİKE bir kaset uzatır. Şoför ürkerek alır, teybe koyar. Gürültülü, disco ingilizce bir şarkı başlar.–

31/ BOŞGEZEN VE PENCERE HANIM

–BOŞGEZEN ve PENCERE HANIM muhabbeti sürer.–

PENCERE– Niye hiç sokağa çıkmıyorsun sen?

BOŞGEZEN– Uzun yoldan geldim, dinleniyorum.

PENCERE– İşin gücün yok mu?

BOŞGEZEN– Tatildeyim.

PENCERE– Ne tatili bu böyle? Nerde çalışıyorsun?

BOŞGEZEN– Sana ne!

–Taksi gelir. Nostaljim Çiçekevi'nin önünde durur. Müzik sesi kesilir. Elinde kaset MELİKE iner, dükkâna girer. Geçer masaya oturur.–

MELİKE– Merhaba.

KALFASI– Merhaba abla, hoşgeldin.

MELİKE– Nedir durum?

KALFASI–Yok bi şey.

MELİKE– *(sigara yakar)* Ne demek yok bir şey... Hiç mi satış olmadı?

KALFASI– Tek tük... Bir gül, üç karanfil, eser miktar kır çiçeği... Bir de bir aranjman telefonu geldi işte...

–MELİKE telefonu alır eline.–

MELİKE– Satılmış nerde?

KALFASI– İçerde aranjmanı yapıyor.

–MELİKE telefonda numaraları çevirir.–

MELİKE– O ne anlıyor aranjmandan?

KALFASI– O aranj kısmını yapıyor, ben manını yapıcam. Öğrensin biraz.

MELİKE– Madem aranjman yapılıyor, neden bu intiharı deneyen glayörler değerlendirilmiyor?

KALFASI– Dün ölen gülleri ve rahmetli karanfilleri değerlendiriyoruz.

–MELİKE telefonda konuşur.–

MELİKE– Allooo!.. Merhaba, n'aber?.. Daha şimdi girdim dükkâna... Sabahtan beri koşturuyorum... E sabah mezata gittim... Ordan masaja gittim... Öğlen yemeğe sözüm vardı... Hayır... Faruk'tan ayrıldım ben... Onbeş gün oldu... Manyak o, ben onunla uğra-

şamam... Ordan berbere gittim... Akşama hiçbir yere gelemem, şarkı provam var... E, kasetim çıkıcak şekerim...

–MELİKE telefonda konuşurken, SATILMIŞ, içerden, elinde aranjmanla çıkar. Mobilete biner, gider. O sırada dükkâna ENDER girer. Çiçeklere bakar.–

KALFASI– Buyrun.

ENDER– Bakıyorum.

KALFASI– Görüyorum. Nasıl bir şey lazımdı?

ENDER– Çiçek alacağım.

KALFASI– Bazuka satmıyoruz zaten.

ENDER– Espri olsun diye mi böyle şeyler söylüyorsun, yoksa Aziz Nesin orantısının yüzde altmışlık grubundan mısın?

KALFASI– Ne biliiiim?

MELİKE– Hı hı, manikürcü kızı öldürüyordum, elimden zor aldılar... Bi dakka... *(Kalfası'na)* Ne biçim konuşuyorsun sen müşteriyle? Ben yardımcı olayım size... Nasıl bir şey arzu etmiştiniz? Sepet? Aranjman?

ENDER– Saksıda bir çiçek istiyorum.

MELİKE– *(Kalfası'na)* Saksıda çiçekleri göster!

–KALFASI saksıdaki çiçekleri işaret parmağıyla gösterirken, MELİKE, telefon konuşmasını sürdürür. ENDER saksıları inceler.–

MELİKE– Allo!.. Burdayım... Hu... Hu... Sen atla bana gel, burdan provaya beraber gideriz... Arabalı gel... Ben arabayı sattım... Yeni araba alacam... Mahmut kim?.. Ne iş yapıyor?.. Arabası ne marka?..

ENDER– Bunların çiçek açanı mı yok, çiçeklerini kesip ayrıca mı satıyorsunuz?

KALFASI– Müşteri misin, diyalog arayışında mısın?

ENDER– Güller ne kadar?

KALFASI– Ellibin.

ENDER– Tanesi mi?

KALFASI– Evet.

ENDER– Yirmibeşbin olmaz mı?

KALFASI– Olur, yarım gül veririz.

ENDER– Buralarda bildiğiniz iyi bir çiçekçi var mı?

KALFASI– Var. Çık burdan. Bir taksi havaalanı. Bir uçak Viyana. Viyana havaalanından bin taksiye. Taksiciye "Kertner Şıtırase" diyeceksin, o götürür seni. Hemen o caddenin girişinde sağ kolda, ilk çiçekçi!

33 A/ BOŞGEZEN VE KALFASI GÜNÜ AYDIN EDİYORLAR

–BOŞGEZEN lavaboda sakal tıraşı olmaktadır. KALFASI yanına gelir.–

KALFASI– Sen bende ne kadar kalacaksın?

BOŞGEZEN– Çok kalmam, korkma.

KALFASI– Bir haftadır burdasın da...

BOŞGEZEN– Bak, diyorum ki ben ev işlerine yardımcı olsam, hep burda kalsam, senin için de daha iyi olur. Evin her işi görülmüş olur.

KALFASI– Sen olmasan, evin bir işi yok ki..

BOŞGEZEN– Olur mu canım, bulaşık var, silinecek, süpürülecek...

KALFASI– Evet ama... Yani... Bu bir tür birlikte yaşamak...

BOŞGEZEN– Evet.

KALFASI– Evlilik gibi bir şey... Hatta ondan da kötü, çünkü aramızda aşk yok...

BOŞGEZEN– Başkalarını kendinizi sevdiğiniz gibi seviniz, diyor Konfüçyüs.

33 B/ ENCÜMEN AĞBİ SAKİN BİR SOKAKTA

–Gece geç saatler, telefonla konuşmaktadır.–

ENCÜMEN– Tamam yahu, müthiş bir faiz değil o... Al sen kredi-yi, benim hesabıma gönder... Makineler devreye girer girmez öderiz biz o faizi... Tabii Mesut, iş çok sağlam... Sesim az mı geliyor? Bağıramıyorum, çünkü bütün Türkiye uyuyor... Sabahın dördü...

34/ NERDEN TANIŞIYORUZ?

–BOŞGEZEN ve KALFASI evde oturmuş çay içmekteler.–

KALFASI– Sıkıldınsa, git biraz başka bir yerlerde kal. İkimiz için de değişiklik olur.

BOŞGEZEN– Nereye gidecem canım? Benim kimim var ki hayatta?

KALFASI– Ben de pek bir şeyin sayılmam.

BOŞGEZEN– Olur mu, o kadar hukukumuz var...

KALFASI– Ne kadar?

BOŞGEZEN– Epey var yani...

KALFASI– Hiç de öyle sandığın kadar yok. Senin hukuk bilgin zayıf.

BOŞGEZEN– Şaka mı yapıyorsun, ciddi misin?

KALFASI– Çok ciddiyim. Seni nerden tanıdığımı bir hatırlasam, kaldırıp atacam seni hayatımdan, fakat seni nerden tanıdığımı tam çıkaramıyorum.

BOŞGEZEN– Yorma o zavallı beynini. Çayını iç. Allaha şükür çayımız var, içine atacak şekerimiz var. Bunu bulamayanlar da var.

–KALFASI sigarasından derin bir nefes alır, sinirle üfler dumanı. BOŞGEZEN onu öpmeye yönelir.–

KALFASI– Sakın öpme! Ve çekil git hayatımdan... Sıkıldım senden. Ben çalışayım, sana bakiim istiyorsun...

BOŞGEZEN– Hayır efendim. Ben genelde, çalışılmasına karşıyım. Senin de deli gibi çalışmanı istemem. Çalışarak bir yere varamayız... Sabahın köründe kalkıp işe gidiyorsun, akşam geliyorsun. Ay sonunda eline geçen parayı n'apıyorsun?..

KALFASI– Muntazam avans aldığımdan, ay sonunda ele geçecek bir şey kalmıyor. Kirayı ödüyorum, bakkalı ödüyorum. Ayın ikinci günü avans alıyorum...

BOŞGEZEN– Bunun için çalışmaya değmez... Bu enflasyona karşı çalışarak direnilemez... Ben beş kuruşun para ettiğini gördüm... Beşbinin madensel olup para etmediğini gördüm... Bir insan ömrü bütün bunları görmeye yetmemeli... Bu, olsa olsa dededen toruna yayılan bir hikâye olabilir. Bunun dibi yok... Böyle bir karmaşa içinde yaşamak, çalışmadan da olur.

KALFASI– Nasıl olur?

BOŞGEZEN– Örneğin işe gidilmese, yol parası diye bir gider yok. Ben işi bu yüzden bıraktım. Aldığım para yol parasına gidiyordu. O yolu gitmezsen, o gider sıfır. O yolun gidilip gelinmesini ödemek için niye her gün işe gidiyorum? İşe gitmezsem ne kâr ne zarar, tapiyim. Hatta ruhen kârdayım. Yorulmuyorum. Kafam dinç. Para sorunum sıfır. Sakıp Sabancı benden çok yoruluyor. Topluyor, çıkarıyor, çarpıyor, delleniyor...

KALFASI– Çok aptalca değil. Benim durumum da aynı. İt gibi çalışıyorum. Sıfıra sıfır elde var sıfır.

BOŞGEZEN– Ne zamandır çalışıyorsun sen bu işte?

KALFASI– Üç yıldır.

BOŞGEZEN– Bindoksanbeş gün! Korkunç bir süre. Ömrünün üç yılı! Aslında senin, uzun zaman aynı işte çalışmayacak kadar zeki bir görünümün var.

KALFASI– E, evet... Gayet tabii... Kafam çok iyi çalışır. Fakat, evin kirası ve bakkal nerden ödenecek?

BOŞGEZEN– Ödenmeyecek efendim. Ev kirasını bir yıl ödemesen, bir şey olmaz. Ev sahibi mahkemelerde sürünür. Kimse

kimseyi öyle pat diye sokağa atamaz. Mahkemenin bir üst mahkemesi var, onun bir üst mahkemesi var, Lahey Adalet Divanı'na kadar yolu var işin... Ben öyle 4,5 yıl kira vermeden oturdum..

KALFASI– Bakkal n'olucak?

BOŞGEZEN– *(öpücük yapar)* Öpiiim de geçsin!

(Kanal D, 1995)

bugün bir mayıs
sekiz yıl oldu altan erbulak öleli
hep sorunlu oldu bir mayıslar
altan ağbi öleli beri
bu yıl da üç emekçi öldü bayram ederken
nerden baksan bizde bir mayıs
emekçinin bahar çiçek çelenk tabut bayramı
polis niye cop kullanıyor
havai fişek de kullanabilir
demek ilerde top da kullanacak
topdan kasıt meşin yuvarlak değil elbet
emekçiler yürüyorken
o camları kıranlar kim
camcının adamları mı
birinin adamları oldukları kesin
çıkarın saatli maarif takviminden mayısın birini
varsın nisan ayı otuzbir çeksin
olsun bitsin

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

haziranın onu
babam öldü
dokuzyüzdoksanaltı
pazartesi akşam sekizi on geçe
kasvet oldu bize alman hastanesi
toparladık elbiselerini
terliğini hastanede bıraktık
gelenek öyle diye
morga aldılar babamı
yarın çarşamba'ya gidiyoruz ailece
babamı dedemin yanında
toprağa vermeğe
babam öldü
bitti işte gecedeste

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

Oteller Kitabı/Arka Kapak

Oteller Kitabı, bir kente ulaştığınızda, hangi otelde kalmamak gerektiği konusunda size bilgi vermekle birlikte, yalnız o otelleri anlatmaz, başka tellerden de çalar.

(Oteller Kitabı, 1996)

Bir Mektup

Yalıkavak, 16 Ağustos 1994

Sayın İlgili,

–yani kim kendini ne kadar ilgili hissediyorsa, o denli muhatabıdır bu mektubun.–

Ne zaman Anadolu'ya gezgine çıksam, otelden otele gezdirdiğimiz, biraz hüzünlü, biraz yalnızlık dolu gezginciliğimizin başından kimi ilginç olaylar geçer. Otelcilik konusunun, inşaatı tamamlamak ve kapıya mümkünse beş (uyduramadık yan gitti dört, belki üç) yıldız çakmaktan ibaret olduğu sanılan ülkemizde, elbette her otelde serüven yaşanıyor.

Her seferinde, bütün bunları bir deftere yazsaydım, eserlerim arasına keyifli bir OTELLER KİTABI ekleyebilirdim, diye hayıflanıyorum. Bu hayıflanmaları ayyuka çıkaran cici mektubunuz, elime rastlantısal olarak geçti. Mektubu okur okumaz, gülerek, hemen mektubun üstüne bir not düştüm:

"KUŞADASI'NDA KUŞ YUVASI BİR OTEL"

(Oteller Kitabı Dosyası)

Mektubu bir mavi dosyaya koydum. Böylece "OTELLER KİTABI" dosyası açılmış oldu. Bir dosya açılması bir yazar için çok önemlidir. Dosya açıldı mı artık eser, aşşağı yukarı yazılmış demektir.

Bugün sayenizde, yıllardır gecikmiş bir kitabı yazmaya koyuluyorum. Bana böyle bir eser kazandırdığınız için otelinize ne kadar teşekkür etsem azdır.

Bu mektup da zaten kitabın önsözü olacak ve bu teşekkür yalnızca aramızda kalmayacak.

Kuş yuvası otelinize, Kuşadası'na ulaşmadan ulaşacağımı düşünemediğim için, oteli önce pas geçtim. Kuşadası'nı aheste beste geçtikten sonra, bir benzinciden tüyo alarak Söke yolundan tor-

nistan yapıp kuş yuvası otelinize ulaştım 19 Temmuz 1994 salı günü, gayet siesta ikindi suları. Otel girişinde beni bekleyen bir hava gözlenmiyordu. Ben de zaten, belirli bir karşılama töreni, bando ve mızıka beklentisinde değildim. Fakat arabamdan çantalarımı alacak, "komi", "tomi", "general" gibi biri yok mu? Arabamı alıp bir yere park edecek bir kahraman düşünülmemiş mi? Düşünülmemiş demek ki! Ben bütün bu kahramanlıkları, kendim becererek, çantalarımı yüklenerek resepsiyona ulaştım.

Baba adı, doğum yeri, hane, kütük, cilt, mahalle, köy, gibi bana yıllardır sorulmayan sorulardan oluşmuş, gayet "Nusret Demiral" bir soruşturmadan geçtim. Buna fazla alınmadım. Yusuf Cemil oğlu, Müjgan'dan doğma, Osman Ferhan Şensoy isimli terörist olarak TC vatandaşı değil miyim? Yes! Resepsiyonda bu işe önem veren genç bayan da, bu bilgileri polise bildirmek için aldığını belirtti. Sanki benim poliste kalın ve ciddi bir dosyam yokmuş gibi, sanki Doğan Sineması'nda o gece polisten ve herkesten gizli oynuyormuşum gibi... Her ne karın virüsüyse, ön elemede başarılı olarak odama kavuştum.

Güvercin yuvası gibi, Kuşadası'nda Adakule Oteli, hiç kuş yok ortalıkta. Belki transit geçiyorlar kuşluk vakti. Belki de havuzda yüzen şu tiplerdir buranın bağlantılı kuşları... Neyse otel serin, hayal gücü maratonda... Odam müthiş büyük bir salon, dipte kocaman bir yatak odası, yuvarlak küvetli ve jakuzili bir banyo, salonun bir köşesinde şık bir bar, barda iki hoş şarap bardağı, başka hiçbir şey yok. Bir sıvı yudumlamak arzusundayım. Buzdolabını açtım, bomboş. Bomboş sözcüğünü yanlış kullandım burda. Bir yeri tenha görünce, "bomboş" bulma salak insan eğilimim yaptı hatayı. Buzdolabı tam bomboş denilemez, bir gazoz açacağı var, onunla kimi açacaksam?

Eve telefon edip, vukuatsız olarak Kuşadası'na ulaştığımı bildirmek derdindeyim. Telefona el attım. Sıfır denedim, dokuz denedim, hat alınamıyor. Telefonun çevre düzenlemesinde, hangi

numaraya basılınca telefonun infilak edeceğine dair bilgiler yok. Gelişigüzel kimi numaralara değişik parmaklarımla dokunmaca oynarken santral çıktı karşıma. Telefon etme isteğimi bildirdim. Santral numarayı aldı, benim adıma bizim evi arama çalışmalarına başladı. Bu arada oda servisin numarasını da çaktırmadan laf arasında santralcının ağzından aldım. Bir iki deneme sonucunda oda servis yanıt verdi. Ne yenilebilir? Ne isterseniz! Ne var yani? Pek bir şey yok! Uzun tartışmalar sonucu bir porsiyon piliç ızgara konusunda anlaştık. Biraz sonra oda servis beni arayarak piliç ızgara kalmadığını bildirdi. Piliç mi kalmamış, ızgarası mı kalmamış, tam anlayamadan bir porsiyon biftek konusunda ortak karar aldık. Biraz sonra santral bizim evin telefonunun sürekli meşgul çaldığını belirtti. Duş aldım, gazeteleri okudum, tıraş oldum. Yemek söylediğimi unuttuğum bir sırada, yemeğim geldi.

Otelden sinemaya giderken resepsiyona, devrisi gün için istediğim gazetelerin listesini bıraktım. Gece otele döndüğümde, Resepsiyon bey, oda anahtarımla birlikte, gazete listemi uzattı.

–Benden bana not gelemez Resepsiyon bey! Bu benim size bıraktığım bir not. Bunlar renkli-türkçe gazete isimleri, yarın sabah bu gazeteleri rica ediyorum. Gut nayt! diyerek ona kâğıdı geri verdim. Resepsiyon bey bir an şaşkınca baktı kâğıda ve neresine n'apıcağını çok iyi şavulluyamadığı o kâğıdı, gene oda numaramın deliğine soktu. Sokmuş olmanın huzuruna erdi. Devrisi gün oteli terk ederken bu notun bana gene uzatılacağını algılamış olarak, çalışmadığını artık öğrendiğim asansörü pas geçerek, çalışana bindim, kocaman odama çıktım. Uyumaya engel bir ses üreten soğutucuyu kapattım, pencereleri açtım.

Çarşamba gün öğlen suları otelden ayrılmak üzere resepsiyona çantalarımla dayandığımda, renkli-türkçe gazeteler listesi deliğinde duruyordu, gazeteler tabii ki alınmamıştı. Buna çok şaşırmadım. Asıl şaşırtıcı olan, hesabı ödemek istediğimde, hesabın ödenmiş olduğunun belirtilmesi oldu. Nasıl olur? Dün gece oda-

ma sızıp ırzıma geçen zengin bir kadın, küstahça hesabımı ödeyip gitmiş olamaz. Öyle bir kadın yok yani ortada. Otelinizdeki biricik gecemi yalnız geçirdim.

–Kim ödemiş? Bir yanlışlık var. Benim hesabımı niçin başka biri ödesin? Gak ve guk ediliyor. İçerden yetkili bir bayan geliyor. O da ısrarla hesabın ödendiğini belirtiyor. Kimin ödediğini öğrenmek için diretiyorum. O yetkili bayan bana:

–İzmir Devlet Tiyatrosu'ndan Hasan bey ödediler! diyor. Böyle bir tanıdığım yok. Üstelik devletin tiyatrosuyla hiçbir ilişkim yok. Bunun bir yanlışlık olduğu ve hesabımı ödemek istediğim konusunda direniyorum, gel dikiz ki otel yetkilileri benden dirençliler, hiçbir şekilde benden hesap alamayacaklarını belirtiyorlar.

Teşekkür ederek, İzmir Devlet Tiyatrosu'ndan Sarı Sabolu Hasan beye selamlar bırakarak ayrılıyorum otelinizden, basıyorum gaza, istikamet Denizli, "FERHANGİ ŞEYLER" 985. oyun!

Ağustos başında tiyatro gezgini son buluyor. Teknik ekip, dekor ve araç ve gereçlerle İstanbul'a dönerken, ben bir dağ başına, yorgun kafamı dinlemeye çekiliyorum. İstanbul'a inen teknik ekip, dekor ve araç ve gereçleri tiyatroya bırakıp, tiyatroda birikmiş mektupları bana kargoluyarak tatile çıkıyor. Mektup paketinden çıkan "Hotel Adakule" antetli ve imzalı, 20 Temmuz 1994 tarihli mektubunuz aynen şöyle:

"Sayın İlgili,

Otelimizde konaklamanızdan dolayı ilişikteki 2535500 TL.lik faturanın bedelini Akbank Kuşadası şubesi Yaman Otelcilik adına kayıtlı 9208-0 nolu hesaba yatırmanızı rica eder, iyi çalışmalar dileriz."

Mektubunuzda kullanılan ifade, sanki otelinizde kalınmış da para ödenmesi unutulmuş gibi, bir dolandırıcıya yazılmış, bağışlayıcı bir ağabey mektubu havası veriyor PTT aracılığıyla bana ulaştırdığınız, şeridinin değiştirilme zamanı gelmiş de geçmiş bir

portatif daktiloda yazılan, antetini sevdiğimin kâğıdına. Oysa ben sizden daha esprili, daha şakacı bir özür mektubu beklerdim. İzmir Devlet Tiyatrosu'ndan Sarı Sabolu Hasan bey hikâyesini götünden uyduran ben değilim ki!

Bence, sizden gelen mektup şöyle olmalıydı:

"Sayın Ferhan Şensoy,

Otelimizde konaklamanızdan dolayı onur duyduk. Size otel şeref defterini imzalatmayı unuttuğumuz için çok üzgünüz. Otelimiz yeni bir kuruluş olduğu için henüz elimizde olmayan kimi aksaklıklar oluyor. Bu aksaklıklardan biri de, otelimizden ayrılışınız sırasında olmuş. Otelden ayrılırken ısrarla hesap ödemek istemenize rağmen görevli arkadaşlar hesabınızın İzmir Devlet Tiyatrosu'ndan Sarı Sabolu Hasan bey tarafından ödendiğini belirtmişler, siz gittikten biraz sonra da İzmir Devlet Tiyatrosu'nda Sarı Sabolu Hasan bey diye birinin olmadığını öğrenmişler. Arkadaşlarımız, Afrika sıcaklarının da etkisiyle götlerinden uydurdukları bir 'İZMİR DEVLET TİYATROSU'NDAN SARI SABOLU HASAN BEY' sendromu geçirmişler. Bir gün, bir Akbank şubesine yolunuz düşerse, ilişikte terbiyesizce faturası bulunan, kaydadeğmez miktar bir gecelik konaklama bedelini, Kuşadası Akbank hesabımıza havale edebilirseniz, bu hatayı yapan arkadaşlarımızı bağışlamış olur ve mutlu kılarsınız.

Sizi hiç bu konularla ilgilenmemeniz gereken bir anda, böyle salak bir mektupla rahatsız ettiğimiz için özür dileriz. Saygılarımızla."

Bu sıcakta kasabaya inip, Akbank'ta sıkıcı ve uzun bir kuyruğa girip bilgisayar sisteminin arızaya geçip, canı istediği zaman arızadan çıkmasını bekledikten epey sonra, sıra bana gelerek, size borcum olan 2535500 TL.yi hesabınıza havale ettim. Benim için az eziyet olmadı. Oysa ben bu parayı, 20 Temmuz 1994 çarşamba

günü öğlen suları, resepsiyona nakit olarak uzattım ve terbiyesizce reddedildim.

Havale makbuzu fotokopisi ektedir. Özgün makbuzu dosyama koydum, kitabın arka kapağı olacak. Bu gereksiz bir Akbank reklamına yol açacağı için, kitabın basım masraflarını Akbank'a fatura etmeyi ve kitabı sayın Sakıp Sabancı'ya adamayı düşünüyorum.

Bence, siz şimdi, el yazımla yazdığım bu dokuz sayfalık mektubumu çerçevelettirerek kaldığım geniş odanın duvarına asınız. Ya da dokuz ayrı küçük çerçeve yapıp odanın değişik duvarlarına serpiniz. Oda buna uygun. Avrupa'da böyle bir şey olsa, öyle yaparlar.

Çerçevenin altına, şöyle pirinç bir plaket de yazdırabilirsiniz:

FERHAN ŞENSOY Oteller Kitabı İSİMLİ ESERİNİN İLK SATIRLARINI, 20 TEMMUZ 1994 ÇARŞAMBA SABAHI, KAHVALTININ KAPANDIĞINI ÖĞRENDİKTEN SONRA, BİR NESKAFEYE ARKADAŞ BİR SİGARA YAKARAK, BU ODADA YAZDI.

(Oteller Kitabı, 1996)

Yanlış Kervansaray

Edirne'de serin olur yirmidört nisan. Buna şaşırmaz insan. Kuytulara büzüşmüşler Selimiye güvercinleri. Halk Eğitim Merkezi'nde, sağlı sollu duvarlardan Osmanlı padişahlarının da katılımıyla, "FERHANGİ ŞEYLER" 1084 ve 1085. oyunlar. Oyun boyunca Yavuz Sultan Selim, Kanuni Süleyman devamlı bana bakıyorlar. Ben de onlara bakmaktan geri kalmıyorum. Edirne Halk Eğitim Merkezi'nin duvarlarını süsleyen bu yağlıboya padişah resimlerinin altında ressam imzası yok. Çok soruşturdum konuyu. Çünkü portreler olağanüstü güzel ve bizim tarih kitaplarında gördüğümüzden daha insanca, olduğundan güzel kılınmaya uğraşılmadan çizilmiş. Çok yıllar önce, eski bir Halk Eğitim görevlisi bana, bunları sarhoş bir ressamın bir şişe şarap karşılığında yaptığını anlatmıştı. Herhalde padişah başına bir şişe almıştır, bir şişe şaraba bütün Osmanoğluları'nı çizmedi ya bu adam... Ve fakat hangi kaynağa dayanarak çizdiği bilinmiyor. Belki de çekip şarabı:

–Lan bu padişah da, senin benim gibi bir adamdı! diye düşünerek, kafasına göre yaptı bu tabloları.

Oyunlar bitiyor, bavulumu topluyorum. Turne düzenleyiciler geliyorlar. Otelimi bildiriyorlar. Son yıllarda hep kaldığımız otelde, gene aynı oda ayrılmış bana.

–Kervansaray Oteli'nde kalmak istiyorum! diyorum. O otelin çok iyi olmadığı belirtiliyorsa da, orada kalmak konusunda ısrar ediyorum. Arabalarıyla düşüp önüme, yol gösteriyorlar. Onları izliyorum Edirne'nin suskun gecesinde. Eskilere gidiyorum.

1978 yılında Ayfer Feray'la kalmıştık Kervansaray Oteli'nde. Şubat başıydı. Henüz yazımı tamamlanmamış "HAYROLA KARYOLA"nın, gezgin bağlantılarını yapmak üzere Ayfer, şoförü ve ben bir yolculuğa çıkmıştık. İşi kendimiz bağlayarak, aracıları devreden çıkarmak istiyorduk. Arabanın bagajında, matbaacının "HAYROLA KAYROLA" biçiminde basmayı uygun gördüğü, bit-

memiş bir oyunun afişi, benim çantamda bir sürü sözleşme fotokopisi, avans alıp basıyoruz imzayı, afiş verip başka bir kente geçiyoruz. Geceleri otel odamda, oyunu bitirmeye uğraşıyorum. Ayfer, metnin hâla bitmemiş olmasından ötürü tedirgin. Gezgin nisanda başlayacak, mart ayında İstanbul'da prova yapacağız. O soğuk şubat gecesi, sabaha karşı Kervansaray Oteli'nde birinci perdeyi bitirerek, huzurlu bir uykuya daldıktan birkaç saat sonra duman içinde boğulmak üzere uyanmış, kül tablasında yanık unuttuğum sigaranın, kendisinden beklenmeyen bir takla atarak, birinci perdenin üstüne düşüp onu tamamen yaktığını görmüş, delirmek üzere gidip balkonun kapısını açmış, oksijene kavuşarak ölümden dönmüştüm. Sigaranın bugüne dek bir alay zararı kanıtlanmışken, "tiyatro düşmanlığı" özelliği de böylece Edirne'de ortaya çıkmıştı. Hoş, Türk Tiyatrosu'nun gelmiş geçmiş en güzel kadın oyuncularından biri olan Nur Sabuncu'yu da yatağında, hunhar bir sigara yakıp öldürmemiş miydi? Ayrıca Erol Günaydın'a, tam cümlesinin ortasında, öksürük sololar çektiren de bu adi sigara değil mi yani? Bu ve benzeri mantık röveşetaları, insanı sigarayı bırakmaya kadar götürebilir. Bu yüzden, bu türden mantık canbazlığına refleks olarak son verip, beyincikimin de panik havasına girmesiyle, yanan masa örtüsünü ve kömürleşen birinci perdeyi ortadan kaldırarak, balkon kapısını açık bırakarak, üşüyerek, is kokulu bir sabaha karşı, yıldırım hızıyla birinci perdeyi satır satır yeniden yazmaya koyulmuş ve o gün öğlen suları bitirmiştim.

O otelde kalmak istedim on yedi yıl sonra. Artık ölümsüzlüğe kavuşmuş, dünya güzeli Ayfer Feray'ı aklıma getirdi belki Edirne. Belki de, insan beyninin yaşlandıkça eskiyi deşme işlevleri devreye girdi kafamın içinde. Nedenini çok iyi bilmeyerek, sezgimin peşinden gidiyorum. Kılavuzu sezgi olanın burnu, gider bulur belayı. Gezgin düzenleyicilerin arabasını izleyerek bir yere geldik, durdular. Durdum. Gösterdikleri yer, benim aradığım otel değil.

–Bir de önden girişi varmış! dediler. Herhalde önden girişini anımsıyorum diye düşünerek indim, girdik otele. Daracık, sanki bir minare merdiveninden çıkarak küçücük bir odaya ulaştık komiyle. Ne odayı beğendim, ne oteli. Komiye alıcı gözle bakmadım. Burası Ayfer Feray'la kaldığım otel değil. Ama artık gecenin bu saatinde, üstelik,

–İlle de Kervansaray'da kalacağım! diye tutturduktan sonra:

–Pardon bu Kervansaray o Kervansaray değil! gibi bir tantanaya gerek yok. Onlar da bana:

–Edirne'de başka Kervansaray yok! diyecekler. Ben yanıt olarak:

–Babayı yok! Ben Ayfer Feray'la nerde kaldım o zaman? Birinci perde nerde yandı? Ben ölüm tehlikesini nerde geçirdim ve örtüsü yanmış tahta masada Ayfer Feray'dan gizli birinci perdeyi can havliyle nerede yazdım? O masa nerde bir kere, masa yanmadı ki, örtüsü yandı! diyeceğim. Resepsiyoncu:

–Ayfer Feray kim? diyebilir. Olay birdenbire şizoid boyutlara ulaşabilir. Zaten deli olduğum, her gün biraz daha fazla söyleniyor.

–Sus ve zıbar! komutunu devreye soktu beyincik. Beyin artık, beyincike devretmiş gece nöbetini. Kıvrılır uyurum şurda, sabah erkenden gidiyorum zaten, düşüncesi ağır bastı. Oda küçücük. Oda kapısı kamara kapısı gibi, zar zor girdim. Tavan kemerli, banyo paravan kompleksli, bir metre seksenbeş santim yükseklikte bir duvarla odadan olabildiğince ayrılmış, ama tam ayrı bir bölüm sayılamaz, banyonun özgün bir tavanı yok. Örneğin bir doksan beş boyunda bir oda arkadaşınız olsa, siz banyo yaparken, tepeden sizi dikizleyebilir. Sayın mimar herhalde, oda arkadaşlarının boyunun bir doksanbeş olamayacağını göz önünde bulundurmuş olmalı. Buna karşın banyo en geniş ve ferah alan, odada kımıldanacak yer yok. İptal edilmiş bir şöminenin içine koyulmuş minicik bir sehpanın üstüne, dingildek ve dandik antenli bir televizyon konuşlandırılmış, odada başka sehpa, masa türevi mobilya yok.

Televizyonu yere indirdim, sehpa özgürlüğüne kavuştu. Karımın sefertasladığı haşlanmış patates ve makarnayı sergiledim üstüne. Sodamı açtım. Yeni bir pankreatit krizinden birkaç gün önce sıyırmışım. Doktora kalsa, iptal edilmesi gerek bu Edirne gezgininin. Oysa Edirne'de matine ve suarenin biletleri bitmiş. Onbeş gün öncesinden biletlerini almışlar, beni bekliyorlar sevgili Edirneliler. Siz bir kente inmeden biletlerin bitmiş olması, o kentin bir sanatçıya gösterebileceği en büyük sevgi örneğidir. Böyle bir durumda her sanatçının, en az bir gözü yaşarır. Üstelik kimbilir kaçıncı gelişim Edirne'ye aynı oyunla. Bu her sanatçının yaşadığı bir olay değildir. Bir oyun bir kentte sergilendiyse, o kente aynı oyunla kolay kolay gidilmez. On yıldır geliyorum Edirne'ye "FERHANGİ ŞEYLER"le, gene biletler bitmiş. Bunu yaşayan her sanatçının en az iki gözü yaşarır.

–Böyle bir durumda, sevgili Edirnelilere "Kavuklunuz hastalanmış, oyun iptal olundu, paralarınız iade edilecek" denilmesinden daha büyük bir ayıp olamaz, doktor hanım.

–Biliyorsunuz ki pankreatit öldürücüdür. Sahnede ölürseniz daha ayıp olmaz mı? diye epey diretti, pankreasımın yakın dostu, sevgili doktorum hanım.

–Hayır hayır, sahnede ölürseniz ayıp olmaz, alkışlarlar! dedim doktora, kahkahalar atarak. Yalnız bir de altı saatte bir yapılması gereken "Sandostatin" özel isimli deri altı iğne var. İstanbul'da, doktor oyuncumuz Adamım Orhan yaptı iğneleri. İğneci olarak turneye gelmek için çok can attıysa da, pazar günü matineyle suarenin dar arasında, Adamım Orhan'ın gözetiminde, kendi iğnemi kendim yaparak, bu işi becerebileceğimi ona ve daha çok kendime kanıtladım. Oniki saattir pratisyen-iğneci bir durumum da var. Pankreası üzmeyecek kayıntıyı yaptım, ilaçlarımı aldım, iğnemi başarıyla yaptım. İğneci olarak, kendi elimi çok hafif bulmaya başladım. Başkası yapınca az da olsa acıyor. Kendim yapınca, duymuyorum bile. Başkası iğneyi sokarken, tam hangi an sokacağını

bilemiyorsun, bir beklenmediklik oluyor onun sokuşu, işte o anda geriliyorsun, acıma duygusu bundan ürüyor. Oysa kendin, zart diye soktuğunda, sokulma öncesi stresi yaşamıyorsun. Zaten "sok!" emrini veren, senin kendi beynin, o sırada onunla meşgul, "acıdı!" emrini verene kadar sen iğneyi çıkarmış oluyorsun. Herkes iğnesini kendisi yapmalı.

Televizyonun düğmesini tıkladım, çalışmıyor. Oysa az önce sehpanın üstünde çalışıyordu. Durumu yakından incelediğim de gördüm ki televizyonun elektrik emen kablosu, şömine yanındaki elektrik kusan çift deliğe, ancak o sehpanın üstüne koyulunca yetişebiliyor. Altından sehpayı alınca, emici bölüm kusucudan çıkmayı uygun görmüş. Televizyonun çalışabilmesi için, sehpanın eski özgün yerine konması gerekiyor. Bana televizyon mu daha gerekli yoksa sehpa mı, muhasebesi uzun sürmedi, Recaizade Ekremengiz televizyon sevdasından vazgeçtim. Bir sigara içtim, beyincikimin emir ve görüşleri çerçevesinde zıbardım.

Sabah erken uyandım. Çay istedim. Bir çocuk getirdi. Dört dakika sonra boş bardağı almaya geldi. Daha boşaltabilmiş değilim. Biraz sonra gelmesini ve gelirken dolusunu getirmesini söyledim. Bir iki dakika sonra, çocuk yeni çayla geldi... Aradan beş dakika geçmedi ki gene boşu almaya geldi. Ne yapıyor o boşu? O boş yıldırım hızıyla bir yere mi yetişiyor? Boş sayıları mı sınırlı? O çocuktan ve boşu sunmak sorunundan sıkıldığım için, çay içimine son verdim. İlaçlarımı aldım, deri altı iğnemi yaptım. Pencereden sokağa bakarken, birden anımsadım ki burası 1978'de onarım halindeydi, başka bir yer Kervansaray Oteli'ydi.

Duşa girmeye karar verdim. Sıcak su tabii ki sıcak değil. Belki zamanla ısınır diye bir süre akıtılıp, su ısıntı beklentisi sigarası içildi. İstediğin kadar sigara iç, bu Yanlış Kervansaray'ın suyu ılımana yakınlıktaki özgün ısısının üstüne çıkamıyor. Serin bir duş alındı, üstü açık ferah feza banyoda. Saç fırçası almamışız yanımıza, saç elle toparlandı, üstüne fötr şapka geçirilip inildi Edirne'nin

sokağına. Arabamı park ettiğim yerin tam karşısında başka bir otel var: "OTEL ŞABAN AÇIKGÖZ"

Birbirine eklenmiş pleksiglaslardan anlaşılıyor ki otelin adı eskiden "OTEL ŞABAN"mış. Zaten daha sonra eklenen "AÇIKGÖZ" yazısı başka bir karakterle yazılmış. Belli ki herkes otelin ismiyle dalga geçmiş, herhalde Kemal Sunal'ın Şaban'lı flimleri de etkileyici olmuş bu dalga geçme platformunda. Otel sahibi Şaban bey, çok sinirlenerek "AÇIKGÖZ"ü eklettirmiş otelin ismine. Durum daha da dalga geçilesi. Örneğin bütün bu hikâyeyi bilmeyen ben, ameliyatlı pleksiglastan çözüyorum olayı. Herhalde Edirne'yi mekân tutmuş bir Karadenizli kardeşimiz bu Şaban bey.

Basıyorum gaza, Edirneli otel isimleri kayboluyor dikiz aynasında.

(Oteller Kitabı, 1996)

Sebeb-i Nazm-ı Kitap

"OTELLER KİTABI"nın yazılmasına yol açan, Kuşadası'ndaki kuş yuvası otele yazdığım mektuptan bir ay sonra, bir sabah Geriş'te evde otururken bir bay, bir bayan, o otele yeni atanan genel müdür ve eşi beni ziyarete geldiler. Mektubumu aldıklarını, olaylara çok üzüldüklerini belirttiler. O oteldeki kimi aksaklıkları gidermek üzere kendisinin genel müdür olarak getirildiğini belirten kibar beyefendi, bir dahaki sefere beni otellerinde misafir etmek istediklerini belirtti. İlgilerine ve Geriş'e kadar gelmek inceliği göstermelerine teşekkür ettim. Gittiler.

O sonbahar gerçekleşen "FERHANGİ ŞEYLER" gezgininde, 1020 ve 1021. oyunlar Söke'ye rastgeldi. Çok yakın olduğu için, o gece oyundan sonra Kuşadası'na giderek, o otelde kalmayı uygun buldum. Günler önce telefonla rezervasyon yaptırdım. Hatta;

–Sakın Ferhan beyden hesap almayın, onun hesabını İzmir Devlet Tiyatrosu'ndan Hasan bey ödeyecek! diye de talimat bıraktım.

28 Ekim 1994 cuma gecesi oyundan sonra, Söke'den bastım gaza, soluğu Kuşadası'nda aldım. Otele geleceğim bilinerek nöbete geçilmiş, bir iki belboy kapıda beni bekliyorlar. Arabamı park eder etmez de saldırıya geçtiler. Çantaları kaptılar. Buyur ettiler. Anahtarımı biri kaptı, palas pandıras gene 622 nolu, aynı kocaman süit odaya çıkardılar beni.

Odada meyveler, soğutulmuş buz içinde beyaz şarap, hoşgeldiniz kartları ve masanın üstünde bir dosya halinde, benim yazdığım, "Sayın İlgili" diye başlayan mektubum, ayrıca otelin antetli zarfı içinde adıma yazılmış bir mektup. Merakla açtım zarfı.

"Sayın Ferhan Şensoy,

Çok kısa süre önce yönetimini üstlenmiş olduğum, bu otelde sizi ağırlama şansını elde ettiğimizden dolayı sevincimi çalışma

arkadaşlarıma ifade ederken; yalnızca birkaç saat önce, bundan önceki konaklamanızla ilgili bizler tarafından yaratılmış bazı sorunlar olduğunu ve bunun devamında sizin tarafınızdan yazılmış bir öneri ve uyarı mektubunun varlığını öğrendim. Bu mektubu bulabilmek için benden önce yönetimde bulunan arkadaşımızı aradım ve kendisinden bu mektubu geriye aldım. Ve yıllar önce Galatasaray Lisesi Şamata gecelerinde sizi izleme zevk ve onuruna erişmiş bir Galatasaraylı kardeşiniz olarak, mektubu okurken, yıllardır sizi izlerken aldığım eşsiz duyguyu tekrar tatma imkânını buldum. Yazınızda belirttiğiniz üzere çerçeveletip odaya asma zamanım olmadığı için bir dosya şeklinde odaya koyma imkânı buldum.

Daha sonra çerçeveletip asmak için gerekli talimatları verdim. Bu arada şayet onayınız olursa, şu anda kalmakta olduğunuz odaya adınızı vermek düşüncesindeyim.

Bu seferki konaklamanızda sizi daha az üzmek umudu ile saygılar sunarım.

Turhan Kesim
Genel Müdür"

Gene değişmiş genel müdür. Bu mektubu yazan, Geriş'e ziyarete gelen değil. Acayip duygulandım. Bir keyifle içtim o şarabı. Bir güzel uyudum o gece, ilerde adımı taşıyacak odada.

Sabahleyin oteli terk ederken tanıştık Turhan Kesim'le. Canayakın, esprili bir Galatasaraylı kardeşim. Hesap ödememe engel oldu.

–Sonra mektup yazıp Akbank Kuşadası şubesine havale et, demeyin, bu sefer etmem valla Turhan! dedim. Turhan da gülerek:

–Sizin hesabı İzmir Devlet Tiyatrosu'ndan Sarı Sabolu Hasan bey ödedi zaten ağbi! dedi. Teşekkür edip, öpüşüp ayrıldım Galatasaraylı kardeşimden. Tam altı buçuk ay sonra, "FELEK BİR GÜN SALAKKEN" 61. oyunu oynamak üzere, temmuz sıcağında gene geliyorum Kuşadası'na. Otele iniyorum. Gene kapılarda kar-

şılanıyorum. Odama çıkarılıyorum. Artık 622 yazmıyor odamın kapısında, bir plaket var:

"O. FERHAN ŞENSOY DAİRESİ"

Göbek adım da göz önünde bulundurulmuş. Güzel! Odaya giriyorum, gene meyveler, şaraplar, gene mektup dosya halinde masanın üstünde. Çerçeveletip duvara asmamışlar. Hep mi orda duruyor o dosya, ben gelince mi koyuyorlar? Açıp telefonu teşekkür ediyorum, genel müdür Turhan kardeşime. Onu, bir otel odasında geçen oyunuma davet ediyorum.

Odadaki önemli bir gelişme, mini bar. İçecek herşey var. Bir de resepsiyon kaç numara, oda servis kim, kaça basınca telefon infilak ediyor, bu kez belirlenmiş, telefonun yanına arkadaş edilmiş bir dosya kâğıdı marifetiyle. Lavaboya gittim, ellerimi yıkadım, musluğun tıkacı kapalı, su akıp gidemiyor, leğen gibi birikiyor lavaboda. Tıkacı açması gereken kol, tıkaca karşı iktidarsız, açamıyor. Bu tatsız bir durum. Birkaç el yıkama sonunda dolacak leğenvabo.

–Ne lan bu?

diyecek durumum yok, kendi dairemdeyim, musluğu söküp halletmem gerek. Bu tamamen benim kişisel bir sorunum, fakat üstümde ingiliz anahtarı yok. Odadan çıkarken söylerim, bakarlar, bunun için olay çıkarmayayım şimdi, diye düşündüm. Jakuzili banyoya attım kendimi, gevşedim.

Oyuna daha beş saat var. Banyodan çıkınca yemek söylemek için oda servisi aradım. Onlarda yalnız sandviç bulunduğu, yemeğin ancak havuz başında yenilebileceği öğrenildi. İyi tamam, peki. Huysuzluk etmemeye uğraşıyorum. Giyinip aşşağıya indim. Odamın lavabosal durumunu bildirdim. Havuz başına ulaşmak için bin basamak kadar iniliyor, daha da inme seviyorsanız, denize kadar ulaşmanız mümkün. Asansör (-)2'ye kadar inebiliyor, havuz (-)5'te, deniz (-)sonsuz. Asansörde peruklu Erol Büyükburç ve peruksuz Berkant'ın bizleri dansa davet eden nostalji geceleri ilanları var. Havuz başındakilerden otel müşterilerinin, otelin kumar-

hanesine kumara gelmiş İsrail vatandaşları olduğu tesbit edildi. Ayrıca Erol Büyükburç ve peruğu, havuz başında tavla oynuyorlar. Peruk sürekli mars ediyor Erol'u.

Soğuğu bulunamayan sıcak bira, aşırı yağlı bir spagetti ve gereksizce kömür haline getirilmiş bir domuz pirzolası tadıldı, hiçbiri bitirilmedi. Odaya geri döndüm, lavabo konusu çözümlenmiş, musluktan akan su, delikten gidiyor. Güzel. Biraz meyve atıştırıp, çıkıyorum dairemden, yazlık sinemaya gidiyorum.

Oyun keyifli geçiyor, bin kişilik sinema dolu. Ayrıca, sinema dediğimiz avluyu çevreleyen apartmanların ve sahneyi tam karşıdan gören otelin balkonları dolu. Balkonlarda çilingir sofraları kurulmuş, gevrek kahkahalarla tokuşturulan rakı kadehleri, antik yunandaki Dionizos şenliklerini anımsatıyor. Oyundan sonra Kuşadası'nı işgal etmiş Çarşambalı hemşehrilerim beni esir alıyor, o bar senin, bu bar benim dolaştırıyorlar, yedirip içiriyorlar, sabaha karşı geliyorum daireme. Çok kocaman yatağımın başucunda asılı, ressamı bilinmeyen yağlıboya tablodaki çıplak kadına, iyi geceler dileyip sızıyorum.

Sabah kahvaltıdan sonra, bütün kitaplarımdan birer tane imzalayıp, hasır televizyon sehpasının alt bölümünde, kitaplık olması gereken boşluğa bırakıyorum. Dairemde kitaplarım bulunsun, gelen giden okusun, fakat ilk gelen araklamasın diye de, ilk sayfalarına not düşüyorum kitapların:

"Dur yolcu, bilmeden araklamaya kalktığın bu kitap, bu odanın demirbaşıdır."

Bu kitap yayımlanır yayımlanmaz, önce o kitaplığa götürülecek. Umarım ki gittiğimde, otel yerinde, dairem hâla ismimi taşıyor ve kitaplarım bıraktığım gibi duruyor olacak.

(Oteller Kitabı, 1996)

edirne'den gidiyorum çorlu'ya
susesi fm radyosunu dinleyerek
çok güneşli gayet çehov bir öğlen
eski bir rus romanı gibi trakya
yeşilin içinden fışkırmış sarı
kırklareli il sınırı
nisanın yirmibeşi doksanbeş yılı
göz ile görülmüyor kayalıköy deresi
ve fakat köprüsü var geçiyorsun üstünden
çorlu'ya dek herşey güzel
gel dikiz ki gizli saklı bir yerde
halk eğitim merkezi
neyse bulduk orayı
salonda biçki dikiş telaşı
salonun arka sağ köşesini buzlu camla böldürmüş
dikiş odası yapmış
çok zeki halk eğitim müdürü
oyun sırasında kimi kızlar orda dikişiyorlar
askerliğimin kentinde
ferhangi şeyler 1086 ve 1087. kere

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

demir attım adana
başka başka kentlerden
döner gelirim sana
zaman süt mısır zamanı
çabuk geçer geceler
gün sıcaktır tünersin
buralarda gün geceyi pinekler
adana'nın yolları asfalt aşkları pul biberli
akla herşey getiriyor
adana'nın vıcık terli geceleri
haftam doldu çukurova'da
durumum az biraz adanoloji
meddahınız adanolog ferhan bey
mekân tuttu seyhan nehrini
çın etsin kulağın nihat ziyalan
bakar dururum akar suya
seine nehrine bakan paul verlaine gibi
ışıl ışıl adana'nın gecesi
dansöz oynatılmazsa
eğlenmiş sayılmazlar
davulcu da sapıttı
gözü dansözün kıçında
deli gibi vuruyor
deliverecek davulu
adana'da bir dilim ay

floresanlar boyu akıyor seyhan nehri
kıyısına görgüsüzce büyük camiler yapıyorlar
toz rengi apartmanlar yükseliyor
adana'lar büyüyorlar
olgunlaşamayarak
adana'da boş perşembe
kedi gibi gerinirim otelde
karaman'da yasaklanmışım
ne işim var konya'da
adana'da otururum
çükümü kaşırım seyhan nehrine karşı

(Yayımlanmamış, Gecedeste)

yirmiiki temmuz doksanaltı gecesi geriş'te
kavun ay düştü denize
ağustos böcekleri yorulup duruldular
brahms'ı seversiniz belki de
hiç dinlediniz mi geriş'te
bir mobilet opus majör sıçıyor muhabbetin içine
sivrisinek için yapıyor da
niçin mobiletler için
ilaçlama
derdine düşmüyor belediye
dün başladı dündeste
elbet geri dönüşlerle
unutulmuşlarla yazılmamışlarla
üstelik bir de
parasız ek gizdeste
gizlendi dündeste'nin içine
bu ne kadar çok yıldız

manitu biz ne kadar ufağız
biz bu kadar ufağız diye
büyüksün sen
biliyoruz
başlıyorken bitiyor yaz
bu yıl da hiçbir şey anlamadım
ben bu fuhuştan
hep erteleniyor hayal
zart bitiyor hayat
eremedik sırrına
dün başladı dündeste
nasıl yaşanmalı
çok kısa santimetre varolmak
hem güzel hem sinir bozucu
oturduğun yerde yaşlanmak
dün başladı dündeste
ne kadar şiir bir gece
babam öldü kırk gün oldu
düşündüm düş yoruldu

(Yayımlanmamış, Dündeste)

ağustosun onudur
geriş'te pazar
çok turnelerden gelmiş
çok yorgun ve kocaman bir defterin sonudur
yepyeni bir gezmedir her yeni defter
ağustos böcekleri usanmazlar cırcırdan
diyanet hoparlörlü ezanları yasakladı
bizim müezzinde bir telaş
sizde yaka mikrofonu vardır
bir tane verseniz ondan kullansak olmaz mı
yakası cakası yok lan müezzin
mikrofon yasaklandı
eskiden amplifikatör mü vardı
çıkılıp tepesinde ezan okunacak olmasa
bu mimari içinde minareye ne lüzum vardı
ve fakat müezzin çok kararlı
minarenin içine acaba asansör koyulamaz mı
üçe çıkıp okuyorsun bitirince eksi bire basıyorsun
ne kadar zorlaştırdılar dini
allahın yobazları
büyüsünü alıp götürdüler dinin
müslümanım demeye dili varmıyor insanın
camiilerden fışkırıyor her cuma
gözü dönmüş kara cahil irtica
fakat ne çare
ne yersen ye asit yapar ağzında
ne iran ne cezayir
aklın yolu bir

(Yayımlanmamış, Dündeste)

onbirinci ayın onbirinci günü
bugün gişe açıldı hem beyoğlu'nda
hem ne tuhaf etiler'de
terakki vakfı kültür merkezi'nde
ses-1885'te sağ duvar göçüyor
çatı çatlamalar gösteriyor
ses tiyatrosu
pardon yüzonbir yaşımdayım
diyor
etiler'de geçici görevli ortaoyuncular
köpek havlamalarıyla başladı
tarabya'da sonbahar
herkesin köpeği var

(Yayımlanmamış, Dündeste)

parmak burkuk da olsa
1266. ferhangi şeyler'le
338 izleyiciyle açıldı perde
ses-1885'te
onikinci ayın onbirinci günü
ikibine üç kala
tiyatromuz 112 yaşında
onikinci ayın onikinci günü
haldun taner kabare
ikinci prömiyer
ruhunuz ışıklansın haldun bey

(Yayımlanmamış, Dündeste)

çini tabak yapıyorlar
kütahya'da mapushaneyi kanıksamış adamlar
kime sorsan hiç suçu yok
bir hata sonucu orada bulunuyorlar
fırınlanmış çamurun üstüne
kuşlar çiçekler çiziyorlar boyuyorlar
çok mülayim bir halleri var
sanki hiç cinayet ne gasp ne hırsızlık
çok üzülüyor insan
niye mapushanede bu insanlar diye
bir suçluluk duyuyorsun
maphus olmadığın için
kütahya e tipi cezaevi'nde
bir fabrika gezdirir gibi
gezdiriyor beni başsavcı
bütün mahkûmların tek tek ellerini sıkıyor
ayrılırken
geçmiş olsun arkadaşlar
diyor
arkadaşlara da hemen geçmiş kadar oluyor
ben mahkûmlara bakmak istiyorum
savcı çinileri gösteriyor
en uygar çini fırınlarını gösteriyor
kaç derecede kaç saatte n'olup bitiyor da
bu çini tabak oluşuyor
onları anlatıyor
mahkûmlar muntazam bir ritimde çalışıyorlar

(Yayımlanmamış, Dündeste)

–Bir soruşturma mekânı. İzbe bir yer. İnsana ürküntü veriyor. Tepeden duş ışık var. Kimi yerler karanlık. İbrahim ortada, sinirli görülmekte. Aynı sinir çevresinde dolanan Amir ve arkada dikilen Yard.'da da gözlenmektedir. İbrahim iç geçirir.–

EFEKT/SU DAMLAMA SESİ

–Her sahnede var olan bu efektler sahne başladıktan kısa bir süre sonra çok dipten başlar, sahne boyunca oyunu bozmayacak bir volüme kadar yükselir, sahne sonlarında ışık sönünce şiddetlenir ve iki sahne arasındaki karanlığın geçiş efektini oluşturur.–

AMİR– PKK'lı mısın?

İBRAH.– Hayır. Ankaralıyım.

AMİR– Kürt müsün?

İBRAH.– Hayır. Çerkesim.

AMİR– Kimlerdensin?

İBRAH.– Şatıroğulları, derler.

AMİR– Hangi örgüttensin onu soruyorum, bana keriz numarası yapma.

İBRAH.– Bir numara yaptığım yok, o kerizlik bende doğuştan beri var... Örgütle falan ilgim yok. Beni adamdan sayıp alacak örgüte ben girmem zaten. O örgüt İbrahim'e kaldıysa, örgüt bile sayılmaz...

AMİR– Bana bak İbrahim, ben çabuk sinirlenen bir adamım, bu benim en sakin halim, sinirlenirsem senin için hiç iyi olmaz.

İBRAH.– Sinirlenmeyin, sinirlenecek bir şey yok. Sinir kimseye iyi gelmez. En sinirlenmesi gereken benim, bakın ben bile ne kadar sakinim.

AMİR– Tamam o zaman, sakin sakin anlat...

İBRAH.– Anlattım ya komutanım... yani sayın amirim, şu an vatani görevimi yapmaktayım, askerim.

AMİR– Onu biliyoruz. Dönüp dönüp aynı şeyi anlatma. Niye firar ettin askerden?

İBRAH.– Firar etmedim. Ne firarı ya? Acemi birliğinden dağıtımım çıktı. Üç gün yol verdiler. Ankara'ya uğrar iki gün orda kalır, üçüncü gün gider, birliğime teslim olurum diye düşündüm.

AMİR– Birliğe teslim olunmaz, birliğe katılınır... Karakola teslim olunur. Sen niye bu yaşa kadar askere gitmedin?

İBRAH.– Olmadı işte.

AMİR– Ne olmadı?

İBRAH.– Kısmet olmadı.

AMİR– Onaltı yıl kaçmışsın lan askerden!

İBRAH.– Evet lan.

–Amir ve Yard. kulaklarına inanamayarak bir an bakışırlar.–

AMİR– Ağzından çıkanı kulağın duysun, bööle bir çarparım duvara çıkartma olursun, sen bana nasıl lan diyorsun lan?

İBRAH.– Siz bana nasıl diyorsunuz? Siz de demeyin o zaman! En sinirlendiğim laftır, kimse bana lan diyemez, ben bu yüzden enişteni bıçakladım.

AMİR– Haaa, güzel, cinayetin de var yani...

İBRAH.– Hayır enişte yedi canlı olduğu için bi bok olmadı.

AMİR– Anlaşıldı... Enişte katliamına sonra geliriz... Onaltı yıl askerden kaçtıktan sonra niye kalkıp askere gittin?

İBRAH.– Kısmet işte.

AMİR– Ne kısmeti be? Asker kaçağı olarak yakalanıp jandarmayla götürülmüşsün Burdur'a.

İBRAH.– Enişte nin inekliği... Beni ihbar etti.

AMİR– İhbar etmeseler gitmeyeceksin yani askere! Sen bu vatanın evladı değil misin?

İBRAH.– Evladıyım... Dıyımdır yani... Kafakâğıdı T.C. Vatan "benim İbrahim diye bir evladım yok" mu diyor?

AMİR– En sinirlendiğim şey soruya soruyla cevap verilmesidir. Sen sormayacaksın, ben sorucam, sen cevap vereceksin... Cevabın içinde soru işareti kullanmayacaksın! Onaltı yıl nasıl kaçtın askerden? Seni kimler kolladı?

İBRAH.– Kimse kollamadı... Benim gençliğimde bizim askerlik şubesi eski binadan yeni binaya taşındı, o sırada bazı dosyalar kaybolmuş... Beni onaltı yıl hiç kimse aramadı, sormadı...

AMİR– Sen niye gidip sormuyorsun, niye beni sormuyorsunuz diye? Canın askerlik yapmak istese gider sorarsın...

İBRAH.– Gittim, sordum... Almanya'ya gidecektim bir ara... Pasaport için askerlik kâğıdı lazım. Gittim askerlik şubesine. "Senin burda kaydın kuydun yok" dediler. Sonra ordaki yazıcı çocuk, "İbrahim Ağbi şube taşınırken bazı dosyalar arazi olmuş, seninki de o arada gitmiş herhalde, sen istersen bu işi hiç kurcalama, siktiret" dedi...

AMİR– Nüfus kâğıdını götüreceksin, ikametgâh götüreceksin, yeni dosya açtıracaksın lan!

İBRAH.– Sayın amirim, bilmiyorum siz dört nala mı gittiniz, fakat kimse askere öyle koşa koşa gitmez... Ben de, şöyle bir işimi kuriim ondan sonra giderim dedim, iş kurma işi biraz uzadı... Ben askere gitmeyecem demedim ki lan!

AMİR– Lan deme, vururum!

İBRAH.– Siz de demeyin, ben de vurabilirim, ismim İbrahim.

YARD.– Amirim, özür dilerim, bu İbrahim arkadaş çok sitiresli, daha sorgulama kıvamında değil, izin verin kendisine ben biraz nöroşirurji ve endokrinoloji yapiim, rahatlasın, siz ondan sonra sorgulayın amirim.

AMİR– Hayır memurum. *(İBRAHİM'e)* Bu iki gün için Ankara'da planladığın eylemler mi vardı? Kimden emir alıyorsun?

İBRAH.– Ne eylemi ya?

AMİR– Garajda polisten niye kaçtın?

İBRAH.– Kimlik kontrolü yapıyorlardı. Askerim, bir sorun çıkar diye koşmuş bulundum.

AMİR– Ordu içinde gizli faaliyetin var mı?

İBRAH.– Ne gizli faaliyetim olacakmış, gizli faaliyete vakit mi var askerde? 1-3; 3-5; 5-7 nöbetteyim. Bütün nöbetleri İbrahim'e yazarlar.

AMİR– Niye bütün nöbetleri sana yazıyorlar?

İBRAH.– Kerizim ya ben. Cemalettin Yüzbaşı da bana gıcık.

AMİR– Niye gıcık sana yüzbaşı?

İBRAH.– "Lan" dedi diye kafa attım.

AMİR– Hımmmm... Belanın tekisin yani sen, enişteye bıçak, komutana kafa!

İBRAH.– Hayır komutanım... Yani sayın amirim, çok sakin adamımdır. Sadece, lan lafına tahammülüm yok.

AMİR– Seninle Burdur'dan aynı otobüsle Ankara'ya gelen asker var mı?

İBRAH.– Yok. Onların Ankara'da bir işi yok.

AMİR– Ama senin var değil mi? Onlar kim?

İBRAH.– Öbürleri. Dağıtımı olan öbür tertipler.

AMİR– Öbürleri ha? Bir örgütsünüz yani.

İBRAH.– Evet.

AMİR– Güzel. İşte böyle tatlı tatlı konuş İbrahim. Örgütün başı kim?

İBRAH.– Albay Niyazi.

AMİR– Albay da işin içinde ha?

YARD.– Birden dili çözüldü amirim.

AMİR– Sus, memurum. *(İBRAHİM'e)* Örgütün adı ne?

İBRAH.– Türk Silahlı Kuvvetleri.

AMİR– Sen benimle dalga mı geçiyorsun lan?

İBRAH.– Hayır lan! Soruyorsun söylüyoruz, şu an içinde bulunduğum örgüt, şanlı Türk Ordusu.

YARD.– Amirim, afedersiniz ama bu İbrahim sanırım, boş konuşarak bizi oyalıyor, bu sırada öbürleri eylemi gerçekleştirecekler.

AMİR– Memurum.

YARD.– Buyrun amirim.

AMİR– Sus.

YARD.– Emredersiniz sayın amirim.

AMİR– Sus dedikten sonra, emredersiniz'e gerek yok. Ben emrettiğimi bilmiyor muyum?

YARD.– Anlaşıldı sayın amirim.

AMİR– Anlaşıldı da deme, anlaşıldığını biliyorum memurum.

İBRAH.– Sayın amirim, afedersiniz ama, galiba bu memurum, boş konuşarak bizi oyalıyor, bu sırada öbürleri eylemi gerçekleştirecekler.

AMİR– Hangi eylemi?

İBRAH.– Bilmiyorum. Memurum bilir.

AMİR– *(sinirle iç geçirir)* Bak İbrahim, içerde gayet hijyenik işkence aletlerimiz var. Senin gibilerini çok gördük. Makineye bağlandı mı bülbül gibi öterler.

İBRAH.– Ne makinesi?

YARD.– Öttürücü.

İBRAH.– Memurum, sus!

AMİR– Evet... Fakat tabii ben hiçbir zaman işkenceden yana değilim. Sevmem. İnsan insana böyle bir ayıbı yapmamalı...

YARD.– Biz bi şey yapmıyoruz ki amirim, makine otomatik, basıyorsun düğmesine, kendi kendine yapıyor... Ortada bir ayıp varsa, makinenin ayıbı...

AMİR– Evet... Onun için efendi gibi anlat herşeyi, seni çükünden tavana asmak zorunda kalmayalım...

İBRAH.– Onu da yapıyor mu makine?

YARD.– Tabii canım, makinenin yapmadığı yok.

AMİR– Niye doğru o eve geldin? O ev merkez mi?

İBRAH.– Ne merkezi yahu, Muzaffer'in evi. Muzaffer kırk yıllık arkadaşım... Kan kardeşim.

AMİR– Muzaffer seni tanımıyor.

İBRAH.– Nasıl tanımıyor? O beni tanımıyorsa ben onun evinde ne arıyorum?

–Amir bir sigara çıkarır, yakar.–

İBRAH.– Sayın amirim, o cigaradan bi tane de ben alabilir miyim?

AMİR– Hayır.

İBRAH.– O zaman az bi ara verseydik, çok uzun sürdü bu soruşturma... Benim illaki bi cigara içmem şart.

AMİR– *(YARD.'a)* Muzaffer'i getir.

–Yard. hızla çıkar.–

İBRAH.– Muzaffer de mi burda?

AMİR– Evet. Gelsin şindi, bak bakalım tanıyor musun, tanımıyor musun?

İBRAH.– Yahu madem Muzaffer burda, niye getirtmiyorsun sen onu kaç saattir? Getirt Muzafferi, el sıkışıp öpüşelim, kapansın bu konu.

–Yard. Muzo'yu sokar.–

İBRAH.– Merhaba Muzaffer! Nerdesin be kardeşim?

MUZO– *(panik içinde)* Kim bu? Ben bu adamı tanımıyorum. Tezgâh açmayın bana.

İBRAH.– Ne diyosun sen Muzo?

MUZO– Adımı bir yerden öğrenmiş olmalı. Onu tanımıyorum. İş açmayın benim başıma.

İBRAH.– Muzaffer... Kardeşim... Ben senin evine zırt bırt girip çıkan adam diil miyim? Kan kardeşin değil miyim?

MUZO– Hayır, hayır, bu adamı tanımıyorum. Avukatımla görüşmek istiyorum.

–Yard. birden kahkaha atar. Hemen toparlanır. Susar.–

AMİR– N'oldu ne var?

YARD.– Yok bi şey sayın amirim. Bugünlerde her gelen avukatını istiyor. Çok üstüste oldu bu avukat esprisi, ona şey yaptım yani, sayın amirim.

AMİR– Tamam memurum, kes.

İBRAH.– Yahu Muzaffer, nerden tanımıyorsun sen beni?

MUZO– Sizi tanımıyorum.

İBRAH.– Ne zamandan beri sizli bizli olduk Muzo?

AMİR– *(MUZAFFER'e)* Sen bu adamı tanıyor musun?

MUZO– Tanımıyorum dedim ya ya... Aaaa, ne istiyorsunuz benden? Faili meçhul bir cinayeti benim üstüme mi yıkacaksınız?

AMİR– *(İBRAHİM'e)* Seni tanımıyor!

İBRAH.– Tanımaz olur mu canım, yalan söylüyor. O beni tanımadan ben onun evinde ne arıyorum?

AMİR– Evet. Bir de o var tabii... *(MUZAFFER'e)* Senin evinde ne arıyordu?

MUZO– Benim gelenim gidenim çoktur. Akşam ev kalabalıktı, başkalarıyla gelmiştir. Onu hiç görmedim. Tanımıyorum. *(İBRAHİM'e)* Siz kimlerle gelmiştiniz bizim eve? Niye onlarla çekip gitmediniz? Niçin gizlice bir odaya saklanıp bizim evde yatıyorsunuz? Terörist misiniz, nesiniz, kimsiniz kardeşim?

İBRAH.– Oğlum Muzaffer, kahpeliğin âlemi yok. Niçin sen beni tanımamazdan geliyorsun?

MUZO– *(AMİR'e)* Bu tipi tanımıyorum.

AMİR– Lan çıldırtmayın beni...

YARD.– Sayın amirim, iki arkadaş da çok gerginler, isterseniz biraz elektrik verelim, hemen tanırlar birbirlerini.

AMİR– Hayır memurum hayır, işkence yok... *(ikisine)* Suçunuzu biliyor musunuz?

İBRAH.– Bi suçumuz yok, ne suçumuz olcak?

MUZO– Muz falan diye, birinci çoğul şahıs konuşmasın, ben onu tanımıyorum.

AMİR– 3 ayrı suçtan aranıyorsunuz.

İBRAH.– Yok ya?

MUZO– Ben onunla birlikte aranıyor olamam.

YARD.– En azından birbirlerini hatırlamaları için bir elektroşoka ihtiyaçları var bu arkadaşların, sayın amirim.

AMİR– Hayır memurum, işkence yok...

MUZO– Evet işkence mişkence istemez, Avrupa İnsan Hakları Konseyi'ne kadar giderim valla... Strasbourg'da avukat arkadaşlarım var, hemen dava açarım... Siz benim kim olduğumu biliyor musunuz?

AMİR– Biliyoruz Muzo.

MUZO– Haa, ona göre işte yani...

YARD.– Bu Muzaffer lafla falan yola gelmez amirim... Çin'den gelen yeni makineyi deneyebiliriz...

AMİR– Memurum, sus... *(ikisine)* Bakın, suçlarınızı itiraf eden birer itirafname hazırlattım... Basın imzayı altına, kurtulun... Vakit geç oldu, ben de gidip yatacam, bizim de evimiz, çoluğumuz çocuğumuz var değil mi?

İBRAH.– Ne suçu ya? Benim bir suçum yok ki... Tek suçum Muzaffer'in evine gitmek...

AMİR– Asker kaçağısın... İş askeri mahkemeye giderse yanarsın.

İBRAH.– Kaçak değilim. Dağıtımım yapıldı. Birliğime katılmaya gidiyorum.

AMİR– Uzatmayın, imzalayın şunları.

MUZO– Ben hiçbir şey imzalamam.

İBRAH.– O imzalamadıktan sonra ben hiç imzalamam, niye imzalıyacakmışım?

AMİR– Bunları imzalamadan burdan çıkamazsınız.

İBRAH.– Ney onnar?

AMİR– Suçlarınızı itiraf eden ifadeler.

İBRAH.– Neymiş o suçlar?

AMİR– Otomobil gaspı, marketten para gaspı ve bir kahveye molotof kokteyli atma.

İBRAH.– Siz beni mutlaka başka bir İbrahim'nen karıştırıyorsunuz. Dört aydır askerim. Ayrıca, benim hiç öyle bezlerde tarağım olmaz. Benim tek ideolojik sorunum enişte m.

MUZO– O yalan söylüyor olabilir, fakat benim bu konularla hiç ilgim yok.

İBRAH.– Niye yalan söyliyecekmişim?

AMİR– Bakın, bu suçları işlemedinizse, bir yanlışlık varsa, hepsi mahkemede çıkar ortaya, suçsuzsanız beraat edersiniz... Bu eylemlerin yapıldığı gün ve saatte nerde olduğunuzu isbat edersiniz, kurtulursunuz. Bu bööle hazırlanmış artık, burdan dönüş olmaz.

İBRAH.– Yahu benim bu işlerle ilgim yok ki, niye imzalıyıp mahkemelerde sürünecem, siz bırakın beni de, ben gidiim birliğime katıliim... Gece otobüsüynen gitmem şart. Sabahleyin içtimada olmam lazım.

AMİR– Bunları ister efendi gibi imzalarsınız, isterseniz memurum size döve döve imzalatır. Ben ortada tatsızlık, işkence olmasın diyorum, sizi düşünüyorum.

İBRAH.– İmzalar imzalamaz gidebiliyor muyuz?

AMİR– Nereye?

İBRAH.– Neriye olcak, askerim, birliğime katılmak istiyorum.

AMİR– Yook. O mahkemeden sonra...

İBRAH.– Olur mu, o zaman benim askerliğim yanar.

YARD.– O yandı zaten...

İBRAH.–Yapma ya!

AMİR– Hadi imzala!

İBRAH.– İmzalamam... Askerlik yandıktan sonra ne imzalıyacakmışım? Az Genel Kurmay'a bi telefon edebilir miyiz?

AMİR– Hayır. İmzalamadan çişe gidemezsiniz.

İBRAH.– Çişim yok aslında da... Yani şindi mahkemede hemen beraat eder miyiz biz?

AMİR– Suçun yoksa tabii.

İBRAH.– Ne suçum olcak, benim bu işlerle alâkam yok. İmzaliim kurtuliim o zaman ben, siz bu Muzo'ynan uğraşın.

–Amir kâğıdı ve tükenmez kalem uzatır.–

MUZO– Sakın imzalama salak!

İBRAH.– Sensin salak... Sen imzalama da gör ananınkini... İmzalamayıp sabaha kadar dayak mı yiyelim? İşkence mi görelim? Sonunda illaki imzalıyacan, madem imzalıyacam sabaha kadar o dayağı haybeye niye yiycekmişim... Di mi komutanım? Yani sayın amirim...

AMİR– Gayet tabii... Çok zekisin İbrahim...

İBRAH.– Ben aslında cin gibiyimdir, fakat belli etmem.

AMİR– Belli oluyor... Ben dayak, işkence gibi şeylerden nefret ederim. Biz kimseyi dövmekten zevk almayız. Bizim için de yorucu olur.

–İbrahim kâğıdı imzalar.–

YARD.– Evet sayın amirim, o dün geceki herifler direndiler imzalamıcaz diye, sabaha kadar uğraştırdılar bizi, sabahleyin kan revan imzaladılar... Bütün itirafnameler kan oldu.

AMİR– Hadi sen de imzala Muzaffer.

MUZO– İmzalamazsam n'olucak?

AMİR– İmzalamama yok...

YARD.– Ya imzalanıcak ya imzalanıcak!

İBRAH.– Çete dedikleri siz mi oluyorsunuz?

YARD.– Hayır. Onlar daha değişik bir grup.

AMİR– Bana bak Muzo, ya hemen imzalarsın ya da imzalayana kadar dayak ve işkence... İstersen biraz dayak ye, bezince imzalarsın...

MUZO– Bakın ben işkenceye, dayağa hiç gelemem. Sol ayak başparmağımın tırnağı batıktır, onu kestirirken baygınlıklar geçiriyorum... Bu gibi şeylere hiç gelemem... Biz şimdi bunları imzalarsak, mahkemede reddedebiliriz değil mi?

AMİR– Gayet tabii. Mahkeme onun için yapılıyor zaten. Bunlar dosya tamamlansın, mahkeme başlayabilsin diye formalite evrakları.

MUZO– Formaliteyse imzalıyalım.

–Muzo da imzalar.–

AMİR– Güzel. Şimdi bir de, şu üçüncü adam kim, onu söyleyin.

–Muzo ve İbrahim anlamsızca bakışırlar.–

İBRAH.– Hangi üçüncü adam?

AMİR– Eylemleri üç kişi yapmışsınız. Üçüncünün de adını söyleyeceksiniz ki, dosya tamamlanıp mahkeme başlayacak.

MUZO– Ne üçüncü adamı? Benim bu işlerle hiçbir alâkam yok ki... Bir tatsızlık olmasın diye imzaladım.

AMİR– Onu mahkemede anlatacaksın.

İBRAH.– Ne yani, şindi bi de üçüncü adam mı uyduracaz?

AMİR– Evet, verin bir arkadaşınızın ismini, olsun bitsin, yoksa mahkeme başlamaz.

MUZO– Başlamazsa başlamasın, zaten imzaladığıma pişman oldum. Niye imzalıyorum ben işlemediğim suçun altını?

AMİR– Mahkeme başlamazsa içerde öyle yatarsınız.

MUZO– Hangi içerde?

YARD.– Turistik tesislerimiz var... Tekli... Dabıl... Single... Frençbed yok yalnız.

İBRAH.– Biz hapse mi giriyoruz şimdi?

AMİR– E tabii... Çünkü suç ortada, itiraf ortada, imzaladınız, sizi sokağa salamayız ya... Salsak biz suçlu oluruz. Artık polisten de şakır şakır hesap soruluyor... Hemen üçüncünün adını da söylerseniz, ben size bir babalık yapar, dosyayı bir an önce mahkemeye intikal ettiririm, hemen mahkeme başlar, içerde çok kalmazsınız.

MUZO– Yapma yahu! Benim yarın saban erkenden Eksimbank'ta çok önemli işim var.

İBRAH.– Benim de içtimaya yetişmem lazım... Söyleyelim o zaman birini... Aydın'ı söyliiim... Aydın Diktepe.

–Muzaffer pis pis bakar İbrahim'e.–

AMİR– Kim o?

İBRAH– O arkadaş işte... Üçüncü adam... Esas çocuk!

AMİR– Adresi?..

İBRAH– Tam öyle adres olarak bilemem de... Fakat Kızılay'da balıkçıların orda büfesi var. *(MUZO'ya)* Neydi bizim Aydın'ın büfesinin adı? Ay Büfe'mi, Dın Büfe mi?

MUZO– Aaa, ben sizi tanımıyorum ki kardeşim!

– IŞIK SÖNER. EFEKT YÜKSELİR.–

(*Çok Tuhaf Soruşturma*, 1998)

Falınızda Rönesans Var

Materyalizmin babası Denis Diderot 1713 yılında bir bıçakçının oğlu olarak doğdu. Bıçakçı deyince, göz nuru, el emeği döküp bıçak üreten, çeliğe çift su verirken kan ter damlatan bir zanaatkâr değil de, Bursa otogarında, gelene geçene, Bursa'dan ne alalım diye düşünene, bıçak, çakı ve benzeri ve benzemezi kıvır ve zıvır satan bir dükkân sahibiydi baba Diderot.

Dünyanın, ya da diyelim ki Avrupa'nın dar kafa günleri, herkes umudunu kiliseye bağlamış, din bizi nasıl olsa kurtarır, İsa bize mutlaka bir kıyak yapacak, tanrı bugün yarın bir mucize yaratacak telaşlanmayalım arkadaşlar, gibi duyguların egemen ve tartışılmaz olduğu günler, Fransa'nın Langres kentinde. Adam olmanın karşılığı papaz olmak, çocuğunuz kızsa en iyisi onu rahibe etmek. Bırakalım da orospu mu olsun kız? Çünkü orospuluk da var ortada, gözle görülür biçimde. Kimi çağ tanımaz karılar, onun altından kalkıp, bunun altına yatıyorlar.

Baba Diderot, aklıbaşında bir bıçaksatar olarak, aç parantez insanın üreticisi olmadığı satılacak şeyler arasından bıçağı seçmesi de az sapık bir durum değil, dikkat edin, Bursa otogarında bıçaksatar beyler hiç sıradan, alışılagelmiş, normal tipler değildirler, kapa parantez, iki oğlunu cizvit-hatip kolejine, bir kızını manastıra yatılı vermiş. Kızı Emire Diderot Kalkancı'nın başına gelenleri, ağabeyi "La Religieuse" isimli romanında uzun uzun anlatmıştır. Bu romanının dilimize çevirisi var mıdır, bilmiyorum. Çevrilmemişse Mümine ismiyle çevrilebilir. Televizyonda dizi olarak da değerlendirilebilir. İşin felsefesine girmeyen, fonda minareler bir çekimle TGRT'ye bile pazarlanabilir. Başıma ne geldiyse, alnımın yazısıdır, zaten bunlar alnımıza biz doğmadan yani daha alnımız ortada değilken alnımızın ortasına arap majiskül harfleriyle yazıl-

mıştır, diye dikiz atan bir pencereden bakıldığında, Diderot'nun Kaderci Jak'ı, sanki eli öpülesi bir evliya.

Nerden nasıl bakıyorsan dünyaya, ordan tabii, az biraz yamuk görünür. Görememek de mümkün. Endişeye kapılmayın, bu bir hastalık değil, bir görsel özür. Ya da isterseniz kapılın kendi çapınızda mutedil dalgalı bir mesut ve yılmaz endişeye, çünkü görmemek de bir kusur.

Bilmiyorum, Ruşen Sezer Diderot'yu çok okuyup da mı şeyleri sezerek, İlahiyat Fakültesi'nden, Marxisme Airlines ile uçuyor Montreal'e, kanatları Niyazi Berkes, bunlar unutulan yıllar ve fakat Diderot'nun bıçak-satar babası çok şaşırıp kalıyor oğlunun kiliseye bıçak sokuşuna.

Korkmayınız bu pıtırak kuran kurslarından, imam-cizvit okullarından, bırakınız bu cinfikir çocuklar dönüp dönüp okusunlar bilmedikleri bir dilin ibadetini. Bu çocuklar içinden Diderot'lar çıkacak.

Biz henüz rönesansımızı yaşamadık ki!

(Falınızda Rönesans Var, 1998)

Biçim Kaygısızlık

İnsan emeğiyle üretilen herşeyde sanatsal bir yan vardır. Diyelim ki alaturka hela taşı üretiliyor. O hela taşının biçimi, malzemesi, rengi, ayak koyulacak yerlerin uyumlu yüksekliği ve estetiği ve ayak kaymasın diye tırtıklı olması, kiminin ayağının 45 numara ve taraklı olabileceğinin göz önünde bulundurulması, pis plastik ve sapı kopmuş maşrapadan dökülen suyun akabilmesi için gerekli eğimin verilmiş olması, içine sıçılan deliğin yuvarlaklığının belirginliği, kenarına değil de ortasına yapma duygusu verişi, o hela taşını üretenin, yani biçimini çizenin, kalıbını çıkaranın sanatsal endişelerini taşımaktadır. Ortada bir sanat eseri vardır ve fakat insanoğlu gelip bu sanat eserinin içine sıçmaktadır.

Belki de hela taşı yanlış bir örnek. Pis plastik ve sapı kopmuş maşrapa daha ferahlatıcı bir örnek olabilir. Nerede bir şey üretiliyorsa, orada yaratıcılık vardır. Bir zeytinyağı şişesinin biçimi, bir temizlik tozu kutusu, bir konservenin etiketi ve o pis plastik sapı kopmuş maşrapa sanat eserleridir. Üretilen şeyin yararlı olması kadar, güzel olmasına da, iyi sunulmasına da özen gösterilmektedir. Her yıl yenisi çıkan arabalarının biçimi nasıl olsun diye, bir sürü yaratıcı beyin kafa patlatmaktadır.

Deniz ya da toprak altından çıkan içine bir şey koyulsun diye yapılmış eski çağ küplerinde, testilerinde müthiş bir biçim endişesi ve estetik gözlenmektedir. Buradaki sanatsal değerlerden de o toplumların uygarlık düzeyleri belirlenmektedir. Bir toplum ne kadar ilerlemişse o kadar sanatsal ve estetik kaygusu olur. Gelişmemiş toplumlara baktığınızda eşya biçimlerinde bir ilkellik göze çarpar. Pis plastik ve sapı kopmuş maşrapada olduğu gibi. Sadece işlev gözetilmiş, estetik düşünülmemiştir. Sapının kopmaması gerekliliğine ise kimse kafa yormamıştır.

Her alışverişe çıktığımda:

–Lan bu hortumların doğru dürüst bir rengi yok mu? İtfaiye miyim ben? Daha pastel duygular içinde bahçemi sulamak istiyorum... Bu ne biçim konserve açağı lan, al sen bunu gözüne sok!.. Bundan başka tuzluk gibi bir tuzluk yok mu kardeşim, ben eve gidip bunun deliklerini çiviyle büyütmek zorunda mıyım? Üstelik bunu çok salladığında kapağı çorbanın içine düşüyor... Kullandım ben bu aptal tuzluktan... Tuzluk almak için Paris'e mi gidiiiiim? biçiminde beni satıcılarla kavga ettiren, sanayi kollarımıza sinmiş olan bu kahredici biçim kaygısızlık, daha da sinir bozucu olarak sanat dalllarımızda da göze batıyor, gözü çıkarıyor.

(Falınızda Rönesans Var, 1998)

Rastlaşmalar Yasaklandı

Midyeci geçiyor, kokoreççi geçiyor, karidesçi geçiyor, simitçi geçiyor, orospu ve pezevengi kolkola geçiyorlar, iki deli akıllı uslu geçiyorlarken güllabicileri peşlerinden deli gibi seğirtiyor, lağımcı geçiyor, asya-pilavcı geçiyor, üçkâatçı üç kâğıdıyla geçiyor, tramvay geçiyor, trafiğe kapalı yolda tramvayın içinden polis arabası geçiyor, travestiler karşıdan karşıya geçiyor, vakit geçiyor, dilenci geçmiyor, Luvr apartmanının önünü mekân edinmiş orada duruyor, dilencinin önünden cep telefonları geçiyor, aracı geçiyor, tefeci geçiyor, ayakçı geçiyor, tarakçı geçiyor, sarhoş geçiyor, hırsız geçiyor, kaatil geçiyor, uğursuz uğurluymuş gibi geçiyor, eskici geçiyor, yeniler alıyor, kıçının güzelliğini gezdirmeye çıkarmış bir kadın geçerken herkesin içi geçiyor, rantiye geçiyor, sahlepçi geçiyor, mısırcı geçiyor, poğaçacı geçiyor, piyazcı geçiyor, eyvah zabıta geçiyor, rabıta geçiyor, dikkat aczmendi geçiyor ve fakat Beyoğlu'ndan hiç salyangozcu geçmiyor.

Çoktan geçti Beyoğlu'nda salyangoz satmaların zamanı. Daha önceleri de sıkı bir salyangoz satışı görülmüş değil ve fakat satılmasına kem bakılmaz imiş.

–Satarsa satsın, zaten kim yer lan bunu? diye düşünülmüş. Satıcısıyla gır gır geçilmiş ve fakat satmasına kem bakılmamış. Satsa satsa kaç satar? Salyangozu kim mandallar? İlişmeyelim, varsın onun da bir piyasası bulunsun Beyoğlu'nda.

Ece Ayhan'ı ilk okuduğum zaman;

–Manyak bu herif! diye düşünmüştüm, onu okumaktan manyakça bir zevk aldığımı hiç düşünmeden. Çok küçüktüm zaten, bütün manyaklıklarımı herkeste varolan doğal şeyler sanıyordum. Ne kadar manyak olduğumu ben çok geç anladım, iş işten geçmişti. İş işten geçtiğindeyse ben zaten müthiş bir Ece Ayhan hayranıydım.

Örneğin Beyoğlu'ndan hiç Ece Ayhan geçmiyor. Belki de geçiyordur yer yer ve zaman zaman;

–"İyi denen insanlar"ın 'yakından' ve özellikle 'arkadan', 'alttan' ve 'içinden' bakıldığında 'iyi insanlar olmadığı' daha görülmeyecek mi?" diye söylenerek, kuru kalabalığın içinde "Adam gibi, götü bütün bir adam arayarak, aranarak."*

Ben rastlamıyorum. Ece Ayhan'dan geçtim, ben artık Beyoğlu'nda hiç kimseye rastlamıyorum.

(Falınızda Rönesans Var, 1998)

*) **Ece Ayhan**, *"Yaşasın Kötülük! Ve de Ötesi"*, ***Varlık***, Haziran 1997.

sapla saman
çok karışık
yaşıyoruz tele-vole
sanırım
sonu korkunç olacak
bu kadar tele tele
tele de eziyettir
kopar narin yerinden
kör gözüme vole vole
gözüme yazık

(Yayımlanmamış, Dündeste)

1/ BÖLÜM

–Jenerik Müziği. /Jenerik Yazıları.–

F.Ş.'nin haber sunmaya hazırlanan yakın planı. Sunuşları yapacağı, klasik televizyon haber sunucusu setinde oturmuş, önündeki haberleri incelemekte, kameraya ayna muamelesi yaparak saçını başını düzeltmekte, arasıra arkasındaki kocaman duvar saatine bakmaktadır. Papyonlu, ceketlidir. Stüdyoda yayına girmeden önceki son bir dakika.

–Jenerik yazıları son bulur.–

Kamera şaryoyla hareket eder, stüdyoyu genel plan tarayarak yükselir. Tepeden görürüz stüdyoyu. F.Ş. ortada bankonun arkasında oturmakta, tam karşısında hazır kamera. Ses Tiyatrosu sahnesine kurulmuş üç ayrı mekânı belirleyen dekor. Sağ tarafta bir karatahta, sol tarafta, bir konukla söyleşi yapılacak, fonu bahçe dekorlu bir bahçe oturma grubu. F.Ş. duvardaki saate bakar. Kol saatine bakar. Sigarasını söndürür. Kültablasını zulalar. Radyoyu kapatır, baştan beri çalan jenerik müziği birden susar. Bu radyoda çalan bir şarkıdır. F.Ş. kalkar yerinden kameraya gider. Altında pantolon yoktur. Ceketinin altından uzun donu görünmektedir, ayağında terlikler vardır. Kamerayı kayda sokar, hızla gelir az önceki yerini alır. Çalıştırdığı kameradaki görüntüye geçeriz. F.Ş. yakın plan haberleri okur.

2/ HABERLER

F.Ş. günün haberlerini okur. Kimi haberlerin arasına, olay yerinden muhabir görüntüleri girer. F.Ş. değişik kılıklarda FŞTV'nin muhabirlerini oynar.

3/ REKLAM ARASI

Reklam logosu ve müziği girer. Müzik susar. Logo öyle kalakalır. F.Ş.'nin sinirli dış sesi duyulur:

–Gene reklam alamamışız! Hangi televizyonlara veriyorlar bu reklamları, cık cık cık! Daha giyinmedim bile! Reklam logosu kaybolur.

4/ İNSANLAR KONUŞA KONUŞA, HAYVANLAR SUSKUN

–F.Ş. söyleşi bölümünde başka bir kılıkta, sanki başka biriymiş gibi.–

F.Ş.– Değerli izleyiciler, bu akşamki İNSANLAR KONUŞA KONUŞA, HAYVANLAR SUSKUN söyleşi programımızın konuğu, kendi dalında uzman, Prof. Op. Dr. Azmi Neşter!

–Konuk Prof. Op. Dr. Azmi Neşter stüdyoya girer, *(Azmi Neşter kompozisyonundaki F.Ş.'dir)* güvenlik cihazından geçer, cihaz öter.–

F.Ş.– Efenim, geri çıkın, üstünüzdeki metal şeyleri yandaki metaldanlığa koyun, tekrar geçin!

–A.N. denileni yapar, bir şeyler boşaltır cebinden, yeniden geçer, cihaz gene öter. A.N. tekrar çıkar, saatini, cebinden başka bir şeyleri çıkarır, gene geçer, gene cihaz öter, bu oyun bir süre yinelenir.–

A.N.– Ötüyor!

F.Ş.– Öter!

A.N.– Ne ötüyor?

F.Ş.– Cihaz!

A.N.– Tamam da bende ötücü bir şey yok ki!

F.Ş.– Pantolonun fermuarı ötüyor herhalde, alet çok hassas, neyse buyrun geçin, Sayın Neşter!

–A.N. ve F.Ş. yerlerine otururlar. Azmi Neşter de F.Ş.'dir. Gözlük ve benzeri aksesuarlarla güya tipini değiştirmiştir. Söyleşi sırasında kamera zaman zaman ikisini birlikte görür.–

F.Ş.– Hoş geldiniz, Sayın Prof. Op. Dr. Azmi Neşter!

A.N.– Siz de hoş geldiniz.

F.Ş.– Nereye?

A.N.– Konuya!

F.Ş.– Ha, evet anlıyorum! Ben anlamadığım zamanlar genellikle "Ha evet anlıyorum" derim. Öyle dediğim zaman anlayın ki anlamadım.

A.N.– Anladım.

F.Ş.– Annaştık. Siz konuşurken ben kamerayı size doğru çevirecem, ben konuşurken siz de bi zahmet biraz bana doğru çevrirseniz, ikimiz de görünmüş oluruz. Kimsenin hakkı kimseye geçmez... Kameraman arkadaşlar bugün izinli de... Çay kahve? Kahve deyin çünkü o hazır... Çay derseniz kim getirecek?

A.N.– Kahve?

F.Ş.– Sütlü sütsüz? Sütsüz, deyin, çünkü süt yok.

A.N.– Sütsüz.

F.Ş.– Şeker, sakarin? Fark etmez, deyin, sakarin atiim.

A.N.– Fark etmez.

F.Ş.– Buyrun. *(el altında hazır, iki kahve çıkarır, sakarin atar, masaya koyar)*

F.Ş.– Efenim, bu akşamki söyleşimizin ana teması: yeni çıkan hastalıklar! İzleyicilerimiz de faksla ve telefonla katılabilirler söyleşimize! Faks ve telefon numaralarımız söyleşi boyunca yayınlanacak, ben şu an hatırlatıyorum, telefon 0.212 9343536, bir hat! Faks numaramız 0.212 9343635!

–Bu numaralar, söyleşi boyunca arasıra altta yazı olarak akar.–

Ben konuya bir soruyla girmek istiyorum. Sayın Neşter, bildiğiniz gibi her gün yepyeni bir hastalık çıkıyor. Kim çıkarıyor bu hastalıkları?

A.N.– Hastalık yeni çıkmıyor efenim, hastalık hep var. Süje hastalığın bilincinde değil, oram ağrıyor, buram ağrıyor gibi folklorik şikâyetlerde bulunuyor, süjenin doneleriyle bir yere varmak mümkün değil, tıp bu hastalığın farkında değil, burada çözüm hemen ameliyattır.

F.Ş.– Hangi hastalık konusunda?

A.N.– Genelde bütün bu bilinemeyen hastalıklar konusunda, done yetersizliğinde... Oram ağrıyor, buram ağrıyor, diye her gün başka bir yerini gösterir o tip! Hasta sersemdir! Hastalık psikozundan doğan zavallılık giderek belirgin bir sersemliğe dönüşür. Kesin çözüm ameliyattır, açar bakarsınız, nedir oradaki fonksiyon bozukluğu onu gözünüzle görür, ona göre çözüm üretirsiniz.

F.Ş.– Sayın Neşter biliyorsunuz günümüzde artık tomografi, sonografi, momografi, topografi, popografi gibi yöntemler var. İnsanı ameliyat etmeden de içini görebiliyorsunuz ekranda...

A.N.– Yanıltır efendim, ekran mekran çok yanıltır. Zaman zaman bu görüntü sisli olur, puslu olur, görüş mesafesi düşer... Tip gazlı bir tiptir örneğin, karın davul gibi şiş, batın tomografisinde hiçbir şey göremezsiniz. Hasta zaten genelde gazlı olur. Hasta sersemdir. Gazdan gelen bir sersemlik vardır onda. Bu durumda ameliyat tartışılmaz olur. Batını ortadan cart diye kesersiniz, açar bakar ve olayı net olarak görürsünüz.

F.Ş.– Peki sayın Neşter, açıp gördüğünüzde çözüm üretemeyeceğiniz bir durumla karşı karşıya kaldığınızda ne yaparsınız?

A.N.– Hemen dikersiniz. Konsültasyon sonucu belirli bir çözüm konusunda medikal karar alınır, tekrar kesersiniz.

F.Ş.– Tekrar kesilecekse niçin dikiyorsunuz? Hastaya fermuar takabilirsiniz.

A.N.–Tekrar kestirtmek istemeyen olabilir. Hasta ameliyattan sonra operatöre düşman olur. Narkozun da etkisiyle hastada sersemlik üst düzeye çıkar. Yarasına bakan olur. Çevresinin de etkisiyle hasta, kötü kesti, kötü dikti gibi bir psikoza girer. Davranışsal endokrinoloji bozuklukları gösterir. İkinci ameliyat gerektiğinde hastaneden kaçan olur. Boş yere, sadece parasını almak için ameliyat edildiği paranoyasına kapılıp, doktor bıçaklayan olur.

F.Ş.– Yok yahu?

A.N.– Tabii efenim, ben sekiz defa bıçaklandım.

F.Ş.– Hastalar tarafından mı?

A.N.– Evet, çünkü ameliyat edilmiş hasta narkozdan çıkar çıkmaz, ameliyat yerinin acısını da gayet belirgin olarak algılamaya başlar, bu durum onda intikam duyguları oluşturur. Hasta çok kincidir. Operatörün kan davalısıdır. Mülayim mülayim girer muayenehaneye, zart çıkarır bıçağı sokar operatöre, ben artık üstü aranmamış hasta kabul etmiyorum.

F.Ş.– Ha, evet anlıyorum!

–Masadaki faksa bir faks gelir. F.Ş. alır faksı.–

F.Ş.– Bir faksımız var! Okuyorum. Ankara Bilkent'ten Tayfun İslikagir'den geliyor faksımız... Tayfun'un size sorusu şu sayın Neşter; "Sünnet ameliyat mıdır? Ameliyatsa, neden?"

A.N.– E tabii, operasyon operasyondur.

F.Ş.– Evet fakat Tayfun'un faksı kâğıt ziyanlığından ibaret. Ameliyatsa ameliyat, değilse değil! Neden ne demek? Ne neden? Biz bu faksa hemen *(yırtar)* çöpe at ve çöpü temizle operasyonu uyguluyoruz! *(çöpe atar, çöp sepetini yere boşaltır)* Bize böyle abuk subuk fakslar çekmeyin, faks kâğıdımız ziyan oluyor... Evet sayın Neşter. Siz, yeni çıkan hastalıklar konusunda genelde ameliyat şart diyorsunuz yani.

A.N.– Tek çözüm!

F.Ş.– Bir de işin şu yanı var ki, yeni çıkan hastalıklar, kendileriyle birlikte bir de yeni çıkan ilaçlar olayını getiriyorlar... Yani tıp hastalık icad edip, ilacını buluyor ve bize satıyor denilebilir mi?

A.N.– İlaç milaç bunlar palyatif çözümlerdir, derhal ameliyat vakit kazandırır.

–Telefon çalar.–

F.Ş.– Bir telefonumuz var! Hemen alıyoruz! *(telefona)* Aldım, buyrun! Sizi tanıyalım! *(karşıdan anlaşılmaz, parazitli bir kadın sesi gelir)* Sizi iyi duyamıyoruz hanımefendi, bu gece çamaşır geceniz herhalde, çamaşır makinenizin sesini biraz kısar mısınız?..

–Telefondaki kadın ORGAN HANIM. Sesinden, genç, sinirli ve yalnız olduğu anlaşılmaktadır.–

ORGAN– Alo! Alooo! Sesim geliyor mu?

F.Ş.– Evet geliyor efendim... İsminizi alalım.

ORGAN– Organ!

F.Ş.– Orhan mı? Dönme misiniz?

ORGAN– Orhan değil... Organ... Ordu'nun O'su, Rize'nin R'si, Gine'nin G'si, Ankara'nın A'sı, Nazilli'nin N'si...

F.Ş.– Organ! Uzuv anlamındaki organ yani...

ORGAN– Hayır uzuvla ilgisi yok. İsmim Organ soy ismim Ze!

F.Ş.– Anladım Organze hanım, buyrun sorun sorunuzu.

ORGAN– Bir konuya açıklık getirmek istiyorum. Bir kere orada profösörüm diye oturan bir doktor, hastaya sersem, diyemez... O adamı oraya doktor diye çıkarıyorsunuz, aklına geleni söylüyor, siz de ona çanak tutuyorsunuz...

F.Ş.– Tamam tamam, bunlar apayrı tartışma konuları, sorunuzu alalım Organ hanım...

ORGAN– Size çekilmiş bir faksı saygısızca yırtıp atıyorsunuz... O zaman niçin insanlara bize faks çekin diye numara veriyorsunuz? İnsanlar o numaraya ne çeksinler yani?

A.N.– Bir şey sormayacaksa kapatın, şizofrenik konuşuyor.

ORGAN– Sensin şizofrenik... Sapık adam... Boş yere sekiz kere bıçaklamamışlar seni. Sen kim doktorluk kim?..

F.Ş.– Kapatıyorum, güle güle Organ hanım!

–F.Ş. önündeki bir tuşa basıp telefon görüşmesine son verir. O kapatana kadar Organ Ze'nin sesi F.Ş.'nin sesi altında duyulur.–

ORGAN– *(son sözleri)* Kabahat sende değil seni doktor yapan...

F.Ş.– Evet... Özür dilerim sayın Neşter... Tatsız bir telefon görüşmesi oldu...

A.N.– Yok canım, rica ederim... Çok var şimdi bu tiplerden... Tipik bir şizofreni başlangıcı olayı... Şizofreni tamamen laf salatası biçiminde başlar ve dışa vurur... Bu kadının seks problemi var, kime saldıracağını bilmez bir durumda... Evde bunalım ve cinnet geçirirken televizyonda bizi görüyor, açıyor telefonu tatmin olmaya çalışıyor Orgazm hanım...

F.Ş.– Orgazm değil efenim Organ!.. Bir telefonumuz daha var, izninizle onu alalım sayın Neşter! *(tuşa basar)* Alo buyrun!

–Telefonda terbiyeli bir erkek olan Kamil'in sesi duyulur.–

KAMİL– Alo! İyi akşamlar efendim.

F.Ş.– İyi akşamlar, bize kendinizi tanıtın.

KAMİL– Tanıtiim efendim. İsmim Kamil Çalkılıç!

F.Ş.– İyi akşamlar Kamil Çalkılıç! Soyisim çok iddialı, çok mu kavgacısınız?

KAMİL– Hayır efendim, çok sakin yaradılışlıyımdır. Çalkılıç atalarımızdan kalma bir isim... Malum dedelerimiz at üstünde elde kılıç savaşmışlar...

F.Ş.– Anlıyorum Kamil bey, tarihin derinliklerine dalmayalım, hemen sorunuzu alalım.

KAMİL– Evet efendim, değerli vakitlerinizi almak istemiyorum. Benim sayın Neşter beye bir sorum olacak.

A.N.– Buyrun, sorun.

KAMİL– Efendim, üç gün önce eve geldim. Karımla bizim postacı yataktalar. Kan beynime fışkırdı. Fakat karım durumu açıkladı. Meğer postacı karıma posta kodlarının neye yaradığını ve önemini anlatıyormuş.

A.N.– Ne tepki gösterdiniz?

KAMİL– Hiç. İş tatlıya bağlandı, üçümüz oturduk birlikte kahve içtik...

F.Ş.– Afiyet olsun!

KAMİL– Dün eve geldim, karım yatakta bir başka adamla. Kim bu adam Göksevim? dedim. Az alsın makası saplayacaktım adama. Allahtan Göksevim atak davrandı, aldı makası elimden de bana olayı açıkladı. Meğer adam musluk tamircisiymiş, karıma bozuk vanaların nasıl değiştirileceğini öğretiyormuş...

F.Ş.– Üçünüz oturup kahve mi içtiniz?

KAMİL– Evet efendim. Göksevim, "adamcağız yoruldu, bir yorgunluk kahvesi yapiim de içelim" dedi.

A.N.– Siz bana neyi sormak istiyorsunuz?

KAMİL– Şunu sormak istiyorum sayın doktor Neşter beyefendi... Bugün eve geldim. Göksevim'le bizim kapıcı yatakta alt alta üst üste... N'oluyor yahu? dedim. Meğer kapıcı aidatı almak için bastırıyormuş. Biz de aidatı geciktirmişiz biraz. Neyse, oturduk üçümüz kahve içtik, iş tatlıya bağlandı.

A.N.– Anlıyorum da, bu durum benim size yardımcı olabileceğim şirürjik bir vaka değil, konu tamamen, eşiniz, siz ve üçüncü şahıslar arasında gelişen freudiyen bir kahve muhabbeti...

KAMİL– Ben de onu soracaktım işte doktor bey... Bu kadar kahve bana dokunmaz mı?

A.N.– Dokunur, giderek kalp çarpıntısı yapar ve işi bay-pasa kadar götürür.

F.Ş.– Evet Kamil Çalkılıç bey, teşekkür ediyoruz sorunuz için. Bence siz her gün eve gitmeyin, deli gibi kahve içmek zorunda kalmayın, bırakın karınız o adamla içsin o kahveyi, olan onlara olsun! *(tuşa basar, keser telefon görüşmesini)*
Sayın Neşter, sanırım bu da yeni çıkan hastalıklardan biri, bir televizyon kanalına telefon edip içini dökmek, konuyla ilgisi olup olmaması önemli değil, herkes açıp telefonu aklına geleni söylüyor... Telefonu açıp, "Ne söyleyeceğimi bilmiyorum!" diyenler de var! Niye açıyor o telefonu o?

A.N.– Efendim bu tamamen psikoterapnömatik bir olgu.

F.Ş.– Ha, evet anlıyorum!

A.N.– Daha anlatmadım.

F.Ş.– Anlamadığımı dışavurumluyorum zaten.

A.N.– Suje bunalımını dile döküp birilerine anlatarak kaostan kurtulmak ister. Bilinçaltının paradoksal sapmalarından biri bu. Bizde psikiyatra, psikologa gitme alışkanlığı olmadığı için, kafa ütüleme alışkanlığı gelişmiştir. Herkes birbirine bir şey anlatma derdinde. Avrupa'da, Amerika'da böyle bir şey yoktur. Gidersin psikiyatra, bastırırsın parasını, ütülersin kafasını.

F.Ş.– Evet çok teşekkür ediyoruz sayın Neşter, programımıza katıldığınız için, şu an bize ayrılmış süreyi bir hayli aşmış bulunuyoruz... Özür dilerim bir telefonumuz var, çok kısa olarak onunla görüşüp bağlayalım söyleşimizi...

A.N.– Tabii.

F.Ş.– *(telefonu açar)* Alo, buyrun!

–Arayan Organ hanımdır. Kendini tanıtmadan konuya girer.–

ORGAN– Siz deminki beyefendiye çok terbiyesizce davrandınız. İnsanları aşağılayamazsınız, böyle bir hakkınız yok ...

F.Ş.– Organ hanım siz misiniz?

ORGAN– Benim kim olduğum önemli değil...

A.N.– Evet o!

ORGAN– Ayrıca seks manyağı sensin, sapık doktor...

F.Ş.– Evet. Organ hanımın artçıl saldırıları başladı, kapatıyoruz. Organze geceler efendim.

–F.Ş. tuşa basarak konuşmayı keser. O kapatana kadar Organ konuşmasını kesmeden sürdürür.–

ORGAN– *(son sözleri)* Olaylara sapık bir pencereden bakarak, insanların samimiyetiyle alay edilmesi...

F.Ş.– Efenim programımız burada son buluyor. Sayın Neşter'e teşekkür ediyoruz. Kısa bir reklam arasından sonra, üniversiteye girecek gençleri yakından ilgilendiren bir programla yayınımız sürecek.

5/ REKLAM ARASI

Reklam logosu ve müziği girer. Müzik susar. Logo öyle kalakalır. F.Ş.'nin sinirli dış sesi duyulur:

–Gene mi reklam yok? Aaaaaa, olmaz ki kardeşim, bu kadar çok televizyon olmaz ki!
Reklam logosu kaybolur.

(Cine-5, Kasım 1999)

geze geze fransa'ya giderken
bindokuzyüzseksenbeş mayısı
casus gezgin dediğim
gayet yalnız bir dönemi hayatımın
budapeşte'ye uğradım
bu da budapeşte'dir diye
macarlar da elmaya elma diyorlar diye
işte yine ordayım onbeş yıl sonra
necil togay ölmüştür
atrium oteli yerinde dururken
şahları da vururlar macarcaya çevrilemeden
sosyalizmden mc donalds'a geçmiş macaristan
yüzünde dolar izi var
sana kim baktı budapeşte

(Yayımlanmamış, Dündeste)

ayvalık'tan çanakkale'ye gelindi
temmuz onsekiz doksanyedi cuma günü
akol otel'e inildi huzura erildi
her nedense beyaz şarap söylendi
otelin adı alkol otel sanki
çanakkale boğazı'ndan gemiler geçer
insan buna baktıkça içer
çok tehlikeli iştir gemilere bakmak
ikidebir buralardan gidesi gelir insanın
pis iştir gemilere bakmak
binip gidemezsin kalakalmışlığın ruhunu zedeler
zedeli ruh acayiptir
ne bok yiyeceği bilinmez
1219. ferhangi şeyler sayın çanakkalelilere
bankalardan havaleler yapıldı gereken yerlere
kapandı bankalar şükür
yarın güner sümer'lik bir cumartesi
bankasız havalesiz iki gün
havalesizlikler benim yaz tatilim
bankalardan çok sıkıldım

(Yayımlanmamış, Dündeste)

OYUNCUNUN ŞARKISI

–DERYA MÜZİKLE GİRER SAHNEYE VE ŞARKIYI SÖYLER.–

tiyatrodan, zuhuri'den haz etmem,
eğlenirim buralarda her gece!
iş işe,
fiş fişe,
göre göre;
düş düşe,
benzetiriz
benzeriz
bizi bize
biz bize

–BİR CEP TELEFONU ÇALAR.–

–Cep telefonlarını öldürün, dikkat dikkat, kalkıyoruz bayanlar baylar!

zım pa ta küt pa ta ta
pata küte paf küf
tura para pam ne dedi
vıdı vıdı cart curt,

ben de sizden biriyim
çekingenim korkarım
hastalıktan polisten
seyirciden korkarım
çıkar akşam sahneye
korkmaz gibi yaparım
bunun adı oyundur

benim adım oyuncu
işim bu
işim bu,
gece gündüz işim bu.

–üşüdüm üşüdüm
hükümeti düşürdüm
bana ne bana ne
yenisini kursunlar
hükümsüzdür eskisi
bana ne bana ne
Deniz Baykal hasta
çorbası tasta
gidemedi dosta...

zım pa ta küt pa ta ta
pata küte paf küf
tura para pam ne dedi
hadi hadi gak guk,

pazarlarım sesimi
suratımı satarım
gülüşümle gözümle
ben masallar satarım
yalan gerçek karışır
hırsız gökten ay çalar
işe hüner bulaşır
arif olan tez (anlar) çakar
oyun bu
oyun bu
iki perde oyun bu.
–hacı hoca dumdum
sakalına kondum

(ya da)
–Hoşgeldiniz,
beş geldiniz,
bayanlar baylar
Siz, metroyla mı geldiniz?
Bezgin bir haliniz var da...
Bi da binmeyin,
Metro, yürüyüş sporu sevenler
için...

(ya da)
–Başınız sağolsun hanımefendi!
Bugün cenazeniz vardı

ortaçağ'a gittim
gelemedim kaldım
kırk mum yaktılar
seyrime baktılar
gelin gelin
asılın benimle
görünmez paraşüte
rüzgâr ile değişir paraşütün rotası
üsküdar'a gider iken
bakın indik nereye!

zım pa ta küt pa ta ta
pata küte paf küf
tura para pam ne dedi
veni vidi cart curt,

mutsuz iken gülerim
çok yalandan ağlarım
yosmalar da böyledir
fakat işi sevmezler
aşkı olmaz yosmanın
kaybedemez saniye
biz aşk ile çıkarız
her akşam bu sahneye
işim bu
aşkım bu
işim aşkım işim bu.

–nane suyu
nane şeker
çok eski bir teranedir
gayet mentollüdür zehir
zaten artık nane nerde

herhalde! Hiç gülmeyecek
gibi bir haliniz var da

.....
–Hüseyin şu ışıkları bir gün
doğru yak, dişimi kırıcam!

(ya da)
–Gelirken taksi şoförüne;
"Küreselleşme nedir?"
diye sordum, şoför bana;
"Cim Bom Galatasaray!"
dedi!

nane suyu nanesizdir
artık şeker diyet şeker
laleli minaresi
nataşa'lar dikizler
müezzin gıcık olur
sutyen takmaz ikizler,
gumbuldaga da gumbuldaga,

zım pa ta küt pa ta ta
pata küte paf küf
tura para pam ne dedi
idi vidi zart zurt,
yıllar geçer aradan
miyop olur kuyumcu
duygu biter poliste
yosma erken emekli
düşmez çaptan oyuncu
yıllar çizer yüzünü
ben de sizden biriyim
roller çizer yüzümü
işim bu
huyum bu
gece gündüz işim bu.

Biz Avrupa Birliği'ne
girince, bütün Avrupa
türk olacak!

–ŞARKI SONUNDA DERYA GİDER, ÖNLÜĞÜNÜ GİYİNİR. ÇORBA YAPMAK ÜZERE TENCERE ÇIKARIR. BİR CEP TELEFONU ÇALAR. DERYA ETRAFINA BAKINIR.–

–*(izleyiciye)* Endişelenmeyin benimki... Fakat nerede acaba o telefon?.. *(çantasını kurcalar, telefonu bulur, açar)* Evet! Merhaba nasılsın? Ben de şimdi seni arayacaktım, araya şarkı girdi... N'aptınız?.. Yapamadınız değil mi o üçüncü problemi?.. Hayır ben de çözemedim... Mantık olarak buldum sonucu fakat çocuğa nasıl anlatacaaz?.. Yapmayalım o problemi... Kim-

se yapmasın... Sen Çiğdem'i ara... O Billur'u arasın... Billur herkesi arar... Kimse yapmasın o üçüncü problemi... Çocuklar yok, babalarıyla sinemaya gittiler... Gelir gelmez ödev diye başıma saracaklar... Babaları ilgilenmez... İlgilendi ilk başlarda, o hiç çözemiyor bu problemleri, ben gene yapa yapa belirli bir pratik kazandım.. Ben daha çok büyüğünkülerde zorlanıyorum, çünkü küçük üçe geçtiğinde, ben büyükle geçen yıl üçüncü sınıfı okumuştum... Küçükle hep aynı sınıfı ikinci yıl okur gibiyim...

–MUTFAKTAKİ ESAS TELEFON ÇALAR.–

...Tabii tabii... Ben seni biraz sonra arayayım mı, öbür telefon çalıyor... Gayet tabii... Bir dakka öbürünü açiim... *(açar)* Alo? Evet benim. Kim arıyor?.. Hı hı... Bi dakika lütfen! *(cep telefonuna)* Bi radyodan arıyorlar, ben sana biraz sonra geri dönerim, güle güle... *(cebi kapatır, öbür telefona)* Buyrun sizi dinliyorum... Evet... Evet... Ne FM demiştiniz? Susesi FM! Dinleyicilere su sesi mi dinletiyorsunuz?.. Hiç duymadım böyle bir radyo, yalnız sizin mahallede mi dinlenebiliyor?.. Hımmm... Ne tür bir radyo bu?.. Anladım da, yani ne gibi müzikler çalıyorsunuz örneğin?.. Her tür!.. Ne bulursanız çalıyorsunuz yani?.. *(cep telefonu çalar)* Bi dakika cebim çalıyor... *(cebi açar)* Evet?.. Aaa, merhaba! N'aber, nerden çıktın sen?.. Ne zaman geldin?.. Nerde kalıyorsun?.. E gel, bizde kal! Ne rahatsızlığı kızım, sen hemen pılını pırtını topla buraya gel, otelde ne işin var?.. *(öbür cep telefonu çalar)* Ay dur bir dakika öbür cebim çalıyor... Çalıyor fakat ben onun nerde olduğunu bilmiyorum *(orayı burayı karıştırır)* Evet, iki tane cebim var... Birine bir şey olursa diye... Bazen birinin şarjı bitiyor, hemen onu öbürüne yönlendiriyorsun... Tabii daha rahat... Aslında ideali üç ya da dört cebin olacak... *(öbür cebi, tencerenin içinde bulur)* Bi dakika buldum öbür cebi... Tencerenin içine koymuşum, az kalsın Ericson çorbası yapacaktım... Bekle bi dakika... *(o cebi bırakır, öbür cebi açar)* Efendim? Evet... Evet!.. Siz bu

numarayı nerden buldunuz? Siz kimi aramıştınız?.. *(güler)* Bi dakika bi dakika... *(ilk cebi alır)* Öbür telefonda çok komik bir tip var, sen onu dinle biraz, ben esas telefonda Susesi FM'le görüşücem... Susesi FM! Ben de bugün duydum... Dur bi dakka, seni o komik tipe bağlıyorum... *(öbür cebe)* Buyrun sizi dinliyorum... *(öbür cepteki tip konuşmaya başlayınca, öbür cebin kulaklığını, ilk cebin mikrofonuna dayar, kendisi esas telefona gider)* Aloo!.. Evet afedersiniz beklettim sizi... Haklısınız, fakat bütün ceplerim aynı anda çaldı... Birden fazla cebim var!.. Haklısınız dedim diye hemen küstahlaşmayın... Siz ne istiyordunuz benden?.. Programınıza katılmamı... Canlı yayın... Ne zaman olacak bu?.. Yarın mı?.. İmkân yok, yarın benim yarına sığmayacak kadar işim var!.. Erken dediğiniz sabah kaçta yani?.. Sabah 7'de mi?.. Delirdiniz mi siz, sabahın yedisinde orda olmak için, evden kimbilir kaçta çıkmam gerekir... Üstelik sabah yedi-sekiz arası tamamen çocukları okula yol etme mesaim benim... Çocukları yol ettikten sonra mı? Yeri nerde bu Susesi FM'in?.. Edirne'de mi?.. Sağ ve sol omuzbaşlarınızı çek eder misiniz lütfen, acaba kanatlarınız var mı?.. Yani şunu demek istiyorum kardeşim, siz uçmuşsunuz, bi kanatlarınız eksik... Belki her ikisi birden eksik değildir, onun için omuzbaşlarınızı çek edin diyorum... Sabahın yedisinde Edirne'de canlı radyo yayınında ne arıyorum, geceden mi geliyorum?.. O öyle biraz zor olur, fakat ben yakında zaten Edirne'ye yerleşmeyi düşünüyorum, İstanbul'a oranla daha Avrupa'ya yakın diye, Edirne'ye taşınır taşınmaz sizi ararım... Size bol susesli günler, güle güle! *(kapatır, gider her iki cebi alır, iki kulağına koyar)* Siz de kapatın beyfendi epey kafa ütülediniz! *(ilk cebe)* Ütüledi di mi? *(öbür cebe)* Evet bakın hem de çok acayip monoton takılmışınız, karşı taraf baygınlık tehlikesi geçirmiş!.. Karşı taraf dediğim, Üsküdar işte! *(öbür cebi kapatır, ilk ceple başbaşa kalır)* Tanımıyorum, hıyarın biri... Ya bir yerden telefonumu bulmuş, ya da rastgele numara çeviriyor... Çok var şimdi bunlardan... Toplantıdayım diyor,

fondan grayder sesleri geliyor... *(öbür cep çalar, öbür cebi alır, ekranına bakar)* Gene o tip arıyor, ben en iyisi bu cebi biraz kapsama alanı dışına aliim... *(öbür cebi kapatır)*... Yalnız kolay bulabilecek bir yere koyiim... *(bir tencerenin içine koyar)*... Çalışıyorum bir oyun, provadayız... Bilemiyoruz ne zamana çıkıcak, provaya gitmeye vaktim yok, ezber yapmaya vaktim yok... Çocuklar, okul, ödevler, alışveriş, yemek, bulaşık, çamaşır, ütü... Benim oyunculuk yapmaya vaktim yok ki... Çok dertliyim, sorma... Sen atla hemen gelsene buraya... Yapacam ben şimdi yemek kızım, şu an mutfaktayım... Yemek ve ezber yapacam!.. Ne yayıldın? Niye yayılıyorsun?.. Yayılmasaydın. Yayıldığın gibi toparlan şimdi... Niye otele iniyorsun bir kere, gelmeden telefon etsene bana... Hayırsızsın sen kızım, ben de Ankara'ya geldiğimde seni ararsam adiyim... Aramızda herşey bitti, güle güle!.. Geliyorsun, o zaman... Kim?.. Onu da al gel... Ne zahmeti kızım, masaya bir tabak daha koyucam, olup bitecek... Tamam, geç kalmayın... Öptüm... Güle güle...

–MASAYA 6 KİŞİLİK SERVİS YERLEŞTİRİRKEN, İZLEYİCİYLE KONUŞUR.–

Bol kepçe mutfağımıza hoş geldiniz. Aranızda karnı aç olan varsa el kaldırsın, onun için de bir tabak koyayım sofraya... Var mı karnı aç olan?

- İZLEYİCİDEN HİÇ KİMSE EL KALDIRMAZSA:

  Yok mu? Hepiniz sıkı yemek yiyip geldiniz galiba... Halinizden belli zaten... Siz beyfendi, kuzu çevirdiniz galiba! Baksanıza tamamen kaykılmışsınız, her an uykuya geçmek üzeresiniz... vb...

- İZLEYİCİDEN ÇOK EL KALDIRAN OLURSA:

  Uuuuu, gerektiğinden fazla aç var aranızda, bu masaya sığmayız... O zaman ben size perde arasında paket servisi yaptırayım...

• İZLEYİCİDEN BİR YA DA İKİ KİŞİ EL KALDIRIRSA:

Siz mi?.. İsminiz nedir?.. Tamam efendim... Sizin için de bir tabak koyuyorum masaya... Hayır gelmeyin... Henüz yemek hazır değil, oyun boyunca pişireceğiz işte... Sofraya geçeceğimiz zaman ben sizi davet ediciğim efendim! Yemekte ne içersiniz? Rakı mı? Maalesef rakımız yok... İsterseniz siz çıkın, ben yemeği pişirene kadar bi koşu, bir şişe rakı alın gelin... Çıkmışken beyaz ve kırmızı şarap da alın, bakarsınız herkes rakı içmez... İsterseniz siz çıkmışken rakınızı bir meyhanede için, finalde çorbaya gelirsiniz...

–DURUMA GÖRE SOFRAYA TABAK KOYAR. GEREKMEZSE KOYMAZ. DOLAPTAN DOMATES ÇIKARIR. MUSLUKTA YIKAR. SOYMAYA BAŞLAR. BİR YANDAN DA TİYATRO TEKSTİNE GÖZ ATARAK EZBER YAPMAKTADIR.–

"Ah Sena bey, vah Sena bey, Yaver ağanın söyledikleri sahi mi acaba? Pederiniz geliyormuş, hem de sizi evlendirmek istiyormuş?".. Ne kadar anlamsız bir soru aslında... Ben bütün bunları biliyorum, herşeyi Yaver Ağa'dan öğrenmişim, bunu ona da belirterek, anlamsızca yeniden soruyorum. O da bana, *"Evet!"* diyor. Ne saçma! Sorulmasa da olur bir soru ve onun gereksiz cevabı. Hayatımız da bunlarla dolu zaten. Manava telefon ettim,

–Taze domates var mı? dedim.

–Çok taze abla! dedi. Gelen domatesler ezik büzük ve hiç taze! Hepimizin böyle saf bir yanı vardır. Sorulmasa da olur soruları sorar, yanıtını alır, huzura ereriz.

–Taze domates var mı? deyince manav bana:

–Yok abla, domateslerin hepsi çürüdü, bunnardan salça bile olmaz, üstlerinde kamikaze sinekler uçuşuyor, ben şimdi onları denize döküp, intihar edecem! diye cevap verecek değil herhalde. Ama ben gene de "domatesler taze mi?" diye so-

rarım.. Bir balık lokantasına gidip masaya kurulduğunuzda, garsona:
–Balık taze mi? ya da,
–Sen hangi balığı tavsiye edersin? saf keriz sorusunu hepimiz sorarız. Garson da hiçbir zaman:
–Balık geçen haftadan beri dipfrizde, bu ara 4 defa ceryan kesildi, dipfriz çözüldü, sonra frizdi, gene çözüldü, gene frizdi, derken dipfriz bozuldu, o balık kesin kokmuştur... Zehirlenirsiniz vallahi... Ben size doğru dürüst bir balık lokantasına gitmenizi tavsiye ederim! demez. Garsonun safkeriz soruları yok mudur sanki? Daha lokantanın kapısından girerken burnunuzun dibinde biter, sanki sizi oraya sokmak istemiyormuş gibi soruşturmaya başlar:
–Yemek için mi?
Başka ne için gelmiş olabiliriz? Sayın eşim bu gibi garson soruları karşısında mantarı şişeye geri tıkayıcı tiplerden olduğu için, onunla birlikteyken böyle bir durumda kaldığımızda, pek sorun olmaz. Garson;
–Yemek için mi? diye sorduğunda, sayın eşim:
–Hayır! Hanfendiyle bilek güreşi yapacağız, uygun masa göster! yanıtıyla garsonu kendine getirir, garsonun gaflet ve dalalet içinde sorduğu,
–Kaç kişi olacaksınız? sorusunuysa, sayın eşim sinirli yanıtlar:
–İki kişiyiz işte! Hanım hamile değil. Yemek sırasında çoğalmayacağız.
Böyle, sorulmasa da olur sorular ve onların gereksiz yanıtları gündelik yaşantımızın bir parçası... Örneğin kuaföre gidersiniz, saçınızı yaptırırsınız, bir toplantıya katılırsınız, yanınızda oturan bayan, size dönerek:
–Aaa, kuaföre mi gittiniz?
–Hayır şekerim! Kuaförü eve çağırdım!

Bir dostunuzu ziyarete gidersiniz, çalarsınız zili, bir dost kapıyı açar:
–Aaa, siz miydiniz?
–Yoo biz değiliz! Biz gibi mi görünüyoruz?
Getirdiğiniz çiçeği uzatırsınız:
–Aaaa, çiçek mi getirdiniz?
–Evet. Sebze mi getirseydik?
Geçen gün Ankara'dan İstanbul'a geldim uçakla, bagaj beklentisine geçtim. O kadar uzadı ki, bavulumun gelemeyişi, kırk yılda bir sigara içerim, çıkardım bir sigara yaktım. Birden sağ omuzbaşımda beliren, beyniyle bedeni arasındaki arakablosu kopmuş tip:
–Burda sigara içmek yasak! dedi.
–Biliyorum! diyerek, burnumdan üfledim dumanı. Arakablosuz bir an duraladı, arakablosu olmamasından kaynaklanan bir gecikme var algılamasında, o süreyi tamamlayıp;
–E, yasak ama! dedi.
–Biliyorum. Ben yasağı deliyorum, dedim. Arakablosuz, ara bağlantı süresini tamamlayıp:
–Ama dumanı bize geliyor! Olmaz ki! dedi.
–Olur kardeşim, dedim... Anayasa delik deşik, ben sigara yasağını delsem ne olur?
Efendim, bu akşam ki yemeğimiz, sıfır asit zeytinyağlı, şefimizin tavsiyesi SOUP OF THE DAY OF THE ŞEF ÇORBASI... Önce tenceremizi alıyoruz, aldığımız gibi şu yana koyuyoruz... Gördüğünüz gibi domateslerimizin kabuklarını soydum, onları, unufak edicimize koyuyoruz. Basıyoruz düğmemize... Bu arada, tenceremizin dibine, sıfır asit zeytinyağımızı gezdiriyoruz... Unufak edilmiş domateslerimizi yağımızın içimize boca ediyoruz, tahta kaşığımızla, başka kaşığımızla ve golf sopamızla olmaz, mutlaka tahta kaşığımızla, şöyle bir karıştırıyoruz, kısık ateşimizde *(tezgâhın üstündeki kum saa-*

tini ters çevirir) iki dakika yirmibir saniye dört salise alazlanmaya bırakıyoruz... Tam iki dakika da yapsanız olur, ben iki dakika yirmibir saniye dört salise yapıyorum, çünkü benim kum saatim öyle ayarlı! Eveet, tenceremizin ağzını kapatıyoruz. Çorbamıza koyacağımız sert sebzelerimizle başlıyoruz işe... Önce havuçlarımızı küçük parçalar halinde doğruyoruz *(doğrar, havuç parçalarını unufak ediciye koyar)* unufak edicimizde çörpi çörpi çipliyoruz... Havuçlarımız un ufak olurken, biz patateslerimize yöneliyoruz...

–UNUFAK EDİCİYİ ÇALIŞTIRIR. TELEFON ÇALAR. AÇAR.–

Alo, buyrun!.. Benim efendim... Teşekkür ederim... Kiminle görüşüyorum?.. Memnun oldum... Rica ederim... Ne yürüyüşü?.. Hayvanları Koruyalım yürüyüşü... Anladım... Ne zaman olacak efendim bu yürüyüş?.. Cumartesi sabah dokuzda... Edirne'de mi?.. Beyoğlu'nda, Galatasaray Lisesi'nin önünde buluşulacak... Cumartesi annelerini de içine alıyor mu bu olay?.. Çünkü cumartesi günleri orada Cumartesi anneleri toplanıyorlar... Anlıyorum... Malesef katılamayacağım... Çok işim var... Kendi işime yetişemiyorum hanımefendi... Cumartesi günleri benim tamamen çocuklarımın peşinde koşturmak zorunda olduğum bir gün... Tabii anlıyorum, çok haklısınız, ancak insan haklarının olmadığı bir ülkede hayvan hakları diye bir takıntı bana biraz saçma geliyor... Hayır, hayvan sevmez değilim... Niçin sevmeyeyim?.. Anlıyorum hanımefendiciğim, fakat biliyorsunuz tavuk da hayvandır değil mi?.. Gayet tabii... Tavuğu yetiştiriyoruz sonra kesip yiyoruz, tavuk hakları diye bir şey yok!.. Tavuğun da "kesmeyin beni ağbi!" diye bir başkaldırısı yok, kesilirken fersiz bir feryadı oluyor, o kadar. Yumurtadan civciv olarak çıkarıyoruz, besliyoruz büyütüyoruz, sonra kesip yiyoruz... Siz yemiyor olabilirsiniz, genelde tavuk en yenilen hayvanlardan

biri... Sizin yememenizle tavuk katliamının önü alınamaz... Etini yemediğimiz hayvanları mı koruyalım demek istiyorsunuz?.. Üstelik etini yemediğimiz hayvanlar sınıflandırması her ülkeye göre değişiyor. Kedi, köpek, maymun, at yiyen milletler var... Ayrıca biz de, millet olarak sucukta, sosiste, tükürük köftesinde bilinçsizce bu hayvanlardan tatmışızdır... Afrika'da durum daha da fena, afrikalılar timsah besliyor, onlar timsahları yiyecekken, timsahlar afiyetle afrikalıları yiyorlar... Orada da timsahlara karşı afrikalıları korumak gerekiyor... Sizin sandığınızdan daha karışık yani bu hayvanlar konusu... Hanımefendi, şu an mutfaktayım, yemek yapmaktayım, misafirlerim gelecek, her ikimiz de daha yıpranmadan telefonlarımızı usulca kapatalım mı?.. Özür dilerim, sizi kırmak istemedim, yalnızca yürüyüşe katılamayacağımı belirtiyorum... Birlikte, aynı anda, barışçıl bir hava içinde kapatmayı öneriyorum, siz kapatmasanız da ben kapatıyorum zaten... Benim telefon otomatik kapamalı. Güle güle!

–TELEFONU KAPATIR.–

Bir de böyle işi gücü olmayan yaşlı başlı kadınlar var, sokak kedilerini toparlayıp onlara ev tutuyorlar, belediye sokak köpeklerini zehirledi diye, belediye sarayına el bombası atıyorlar... El bombasını nerden buluyor o yaşlı başlı kadınlar?

–BİRDEN TENCEREYE GİDER. KAPAĞINI AÇAR.–

Eyvah, domateslerimiz yandı... Yanmakla kalmadı, tenceremizin dibinde kömürleşerek tenceremizi de kullanılmaz hale getirdi... *(ateşi söndürür, tencereyi kaldırır)* Evet, şimdi bu tenceremizi, ilerde içine fesleğenlerimizi dikmek üzere bir kenarımıza alıyoruz, yeni bir tenceremizi getiriyoruz ve yepyeni domateslerimizle olayımıza başlıyoruz...

–YENİ TENCERE ÇIKARIR. KAPAĞINI AÇAR. ÖBÜR CEP TELEFONUNU BULUR, ÇIKARIR.–

A, evet, bu cep telefonumuzu da buraya konuşlandırmıştık, onu azat edelim ve hatta açalım.

–O CEP TELEFONUNU AÇAR, MASAYA KOYAR. YENİ DOMATESLER ÇIKARIR, YIKAR VE SOYMAYA BAŞLAR.–

Manava telefon ettim,

–Taze domates var mı? dedim.

–Çok taze abla! dedi. Gelen domatesler ezik büzük ve hiç taze! Benim böyle saf bir yanım vardır. Sorulmasa da olur soruları sorar, yanıtını alır, huzura ererim.

–Taze domates var mı? deyince manav bana:

–Yok abla, domateslerin hepsi çürüdü, bunnardan salça bile olmaz, üstlerinde kamikaze sinekler uçuşuyor, ben şimdi onları denize döküp, intihar edicem!

Hayır... Orayı oynadık!.. Bunlar o domateslerimiz değil, onlar rahmetli oldular, bunlar yakılmaması gereken yepyeni domateslerimiz... Allahtan sebzeleri koruma derneği yok!

(*Şu An Mutfaktayım*, 1999)

bir heves çıktım turneye
yaralandım kırıkkale'de
kaş üstünde flaster
sağnak yağmur yol keser
kırşehir'den kopup geldim
hacı bektaş veli'ye
eğildim girdim dost kapısından
yüz sürdüm türbesine
geri adım çıktım huzurundan
üç kez öptüm kapısının taşını
el bağladım balım sultan önünde
kuş oldum uçarak geldim
şehir diye uydurulmuş nevşehir'e
bir benzincide benziniyorken
benzinci hiç benzinciye benzemiyorken
zır telefon niğde'den
iptal olmuş bu akşamki oyun
vurdum ürgüp yoluna
bacaları macaları
perileri merileri görmeye
üç yanardağ birden patlayınca
al sana kapadokya
almira otelinde oturdum
şarabın önüne
kaldırdım kadehimi
hem ali'ye hem veli'ye

(Yayımlanmamış, Dündeste)

yağmur yağdı usandı
güneş açtı pek nazlı
sersem eder insanı
amsterdam'ın nisanı
bulutlar çok telaşlı
işe geç kalmış gibi
geçtiler bisikletle
amsterdam üzerinden
gene yağmur başladı
kuşlar gıcık oldular
atlas iğneler batıyor
akmaz ırmak üzerine
yirmisekiz nisan pazar
gene ferhangi şeyler
bindörtyüzaltmışbirinci sefer

(Yayımlanmamış, Dündeste)

–Sahne bir bilgisayar çarşısı gibidir. Bu bir sürü bilgisayardan çıkan kablolar, girdikleri prizler, ara kablolar, ucu boşta fişler... Tekerlekli masalar üstündeki bu bilgisayarların yer değiştirmesiyle, değişik mekânlar oluşturulacaktır. Oyuncuların kostümlerinde de kablolar, kemer, askı, kaşkol biçiminde kullanılacak, erkek oyuncuların fişi, kadın oyuncuların prizi olacak... Meydancı elinde tefle girer sahneye, vurur tefin gözüne.–

MEYDANCI–
Pıtırık
Pıtırak
Gak guk
Guk gak
Zigirik
Zugurak
Gak guk
Gak guk
Hatta gubarak
Ley ley limi limi ley
–Şimdi hep beraber tekrar ediyoruz bunu!

–İzleyiciye tekrar ettirmeye uğraşır, gerekirse yeniden alır ve tef çalarak devamına bağlar.–

Fasıl ile başlamaz
Boş konuşma istemez
Sahibinden satılık
Birinci el
Ortaoyunu!

Ya trik
Ya trak
Yahut tarak
Yahut yanak
Olmadı bırak
Dalyanak

–Hayır, birine yönelik söylemedim. Alınganlık ziyanlığına gerek yok. Zaten "dalyanak" çok eski bir kavram, artık ondan da yok, günümüzde öyle bir tip, olsa olsa İnternet-manyak bir dijiyanak!

Yani ki
Dalyanak da
Kelaynak
Yamaşturuk
Yumuşturak
Elektrik
Elektrak
Elektronik
Elektronak
Gak guk
Gak guk
Hatta
Gubarak
Ten nen nen nenni yâr...

–En azından bu son satırı hep birlikte tekrar edebiliriz, sizin de bir katılımınız olsun, ruhunuz interaktif eylensin, paranız boşa gitmesin, zaten tiyatro çok pahalı... Ve ne lüzumu yok? Hep beraber,

Ten nen nen nenni yâr...

–Beyfendi sizde hiçbir katılım görülmüyor? Niye göbek atmıyorsunuz? Eğlenin hadi, hemen şimdi! Tef görünce azan bir millet değil miyiz biz? Türk değil misiniz beyfendi? Tamam o zaman bütün eller havaya!

–Tef çalarak devamına bağlar.–

Fasıl ile başlamaz
Boş konuşma istemez
Kavuk ve fes takılmaz
Uzun hırka giyilmez
O günlerde değiliz
Gayet elektronik,
F-tipi internet günler bunlar!
Artık hepimizin
Fişi var prizi var
Priz bulan fişi sokar
Hopa şina şina nay şina nay nay...
Ortaoyunu dedikse,

–Öööle gevrek simit boyutunda andante bir durum değildir, uzun oturuşa geçmeyelim, orkestra çukurunun, çukur olmayan yerine ayak dayamayalım hanımefendi. Mazallah orkestramız olsa, kemancının yayı, tecavüzden tutuklanacak, kemancıya bir şey olmaz, konu; siz, yargıç ve yay arasında cereyan eder, yay aftan yararlanır yaylanır gider, onun için öyle yaylanmayalım demek istiyorum...

Ortaoyunu dedikse
Eski biçim değildir
Zurnacımız bulunmaz
Aslında var, Selim Sesler!

Kasımpaşa Flarmoni'den
Fakat bugün izinli
Ekstrası var, İzmir'e gitti..
Yalan tabii!
Sanal şeyler söylüyorum!
Selim tiyatrodan ayrıldığında
Dolar üçyüz liraydı
Şinanay yavrum şinanay nay...
Oyunumuz uydurma
Hikâyeler sanaldır
Olay dijital bir ortamda geçer
Gayet dijitaldir duygular
En ağır işçiler
Gölge taşıyıcılar
Luna parkta değiliz
Dikkat dikkat
"save" edin bayanlar baylar
F-tipi internet günler bunlar

–Tef çalarak devam eder.–

Çanak
Yanak
Torik
Tarak
Asit borik
Acıt bırak

Tekerleme
Kerlememe
Lemeteker
Ne me lazım
Bilgisayar bilmiyorum
İnternet'e girmiyorum

İnter-fluğyum...
limi limi güzel gel bize...

–Beyfendi siz İnternet'e giriyor musunuz?.. Limi limi güzel veb sitesini biliyor musunuz? www.limilimi.com... Size söylüyorum beyfendi!.. Ohooooo, ne İnternet'i beyfendi daha konuya giremedi, boş bakıyor... Size soruyorum beyfendi, çet çüt yapıyor musunuz? Ona buna e cızgı mail gönderiyor musunuz?.. Beyfendi, siz yanlışlıkla mı geldiniz, Çolpan İlhan'a bilet aldınız da kaldırımı mı şaşırdınız? Niçün bana öyle Sadri Alışık'ın ruhu gibi bakıyorsunuz?

–Tef çalarak devam eder.–

Fellik fellik
Sokaklarda
Koşturmaya
Gerek yok
Evden tıkla
Koy sepete
Elektronik
Marketçimiz
Tık kapıda
Elektronik
artık herşey gereksiz
yemek için ne kalkıcan başından
tıkla ordan Mc Donald'sı
sıcak sıcak getirsinler
Hem Mc'sı hem Donald'sı

–İnternet'in en ibne tarafı, size söylemiyorum beyfendiciğim, ortaya konuşuyorum... Kaç dakkadır anlatıyorum, tınmıyorsunuz, ibne dedim,

dikildiniz... İnternet'in diyorum, en ibne tarafı, sokağa çıkma yasağını mandallamaması... Artık Avrupa Birliği'ne gireceğimiz için olmaz ya, hani mesela bir gün sokağa çıkma yasağı olsa, kimseyi etkilemez, çünkü artık kimse sokağa çıkmıyor... Çıkmayacak.

Bir gün sokakta
Hiç kimse görülecek!
Herkes bilgisayar başında
F-tipi internet hücresinde

İnternet'in daha fena bir eşcinsel yanı
Bizi yapayalnız bırakışı

–Az birazcık tef çalar, beyfendiyle ilgilenir ve devam eder.–

Al ciğerim seyreyle
Çok acayip Türkiye'den
Çok acayip sahneler
Al gözüm iyi dinle
Çok acayip insanlar
Çok acayip öyküler
En ağır işçiler
Gölge taşıyıcılar
Gel kulağım iyi gör
Sahibinden satılık
Birinci el ortaoyunu
Bak yüreğim iyi duy
Geri dönüp yeniden
Tekrarı yok sahneler...

–IŞIK SÖNER. EFEKT: BİR BİLGİSAYAR AÇILIŞ SESİ.–

(*Sahibinden Satılık Birinci El Ortaoyunu*, 2001)

–İNTERNETTİN bilgisayarın başında oturmuş çetleşmekte, sırıtmaktadır. Karısı ŞÜKNET sinirle girer.–

ŞÜKNET– Sen hiç kalkmayacak mısın şu bilgisayarın başından?

–İNTERNETTİN bilgisayara dalmıştır, yanıt vermez.–

ŞÜKNET– Sana söylüyorum İnternettin. Bıktım artık senin çetleşmenden. Bir an kafanı kaldır ve beni dinle. Sıkıldım bu evlilikten. Ne kimseyle görüşüyoruz, ne bir yere gittiğimiz var, gece gündüz bu aletin başındasın. Ben burda mıyım, var mıyım, seni hiç ilgilendirmiyor.

–İNTERNETTİN hiç oralı değildir, ekranla ilgilidir, çetleşmektedir. ŞÜKNET gider hızla bilgisayarı kapatır, ekran kararır.–

İNTERNETTİN– Yahu n'apıyorsun Şüknet? Aaaa, öyle kapatılmaz ki bilgisayar, herşey mahfoldu...

ŞÜKNET– Mahfolan benim.

İNTERNETTİN– Gene ne istiyorsun?

ŞÜKNET– Sinemaya gidelim mi İnternettin?

İNTERNETTİN– Misafir gelecek Şüknet!

ŞÜKNET– Ne misafiri?

İNTERNETTİN– Bir arkadaş.

ŞÜKNET– Kim?

İNTERNETTİN– Otello!.. Nickname'i Otello yani. Çet arkadaşım.

ŞÜKNET– Niye bize geliyor?

İNTERNETTİN– Tanışmak için.

ŞÜKNET– Tanışmıyorsunuz yani.

İNTERNETTİN– Tanışacağız işte. Sen de tanışacaksın. Seni çok merak ediyor.

ŞÜKNET– Beni nerden biliyor?

İNTERNETTİN– E, herşeyimizi anlatıyoruz birbirimize. Hep senden konuşuyoruz. Çetleşmemizin ana konusu sensin.

ŞÜKNET– Nasıl yani?

İNTERNETTİN– Bana hep seni soruyor. Seni tarif ettiriyor... Şüknet'in orası nasıl, şurası nasıl?.. Nelerden hoşlanır?

ŞÜKNET– Sen de anlatıyor musun?

İNTERNETTİN– Tabii canım... Şüknet'in elleri şöyle güzeldir, bacakları böyle güzeldir diye anlatıyorum.

ŞÜKNET– O da sana kendi karısını mı anlatıyor?

İNTERNETTİN– Otello bekâr.

ŞÜKNET– Niye beni anlatıyorsun elin herifine?

İNTERNETTİN– Elin herifi değil canım, epeydir çetleşiyoruz biz onunla... Yalnız bir adam... Hiç arkadaşı yok... Hayatında kadın yok. Bunalıyor... Kadınlarla ilişki kuramıyormuş, çok çekingen... Seninle tanışması, biraz sohbet etmesi ona çok iyi gelecek.

ŞÜKNET– Ne demek istiyorsun İnternettin?

İNTERNETTİN– Bir şey demek istemiyorum Şüknet. Adam gelecek, seninle tanışacak, elini sıkacak. Bir kadın eli sıkmış olacak. Seninle iki çift laf etmiş olacak. Böyle bir şeye hasret.

ŞÜKNET– Niye onun bu hasretini biz gideriyoruz?

İNTERNETTİN– Bir insanlık yapıyoruz Şüknet! Hümanist bir davranışta bulunuyoruz... Ne var bunda yavrucuğum, adamla aşk yaşa demiyorum ki sana. Tanış, görüş... Tipini beğenmezsen, onunla yatmak zorunda değilsin...

ŞÜKNET– Aaaa, niye yatıyorum elin herifiyle? Manyak mısın sen İnternettin?

İNTERNETTİN– *(mahcup)* Bin dolar verecek!

ŞÜKNET– İnternettin, seni öldürebilirim.

İNTERNETTİN– Sakin ol Şüknet, herşeyi böyle geri kafalılıkla değerlendirme. İnternet'te çok var böyle adamlar, böyle bir şey yaşamak için bin dolardan fazlasını da verecek olanlar var... Düşün, bir aile ortamına geliyor ve seninle böyle bir şey yaşıyor adam. Olağanüstü fantastik bir durum. Bu, bir telekızla olmak ya da bir randevu evine gitmek gibi bir şey değil ki, çok nezih bir aile ortamında yaşanan özel bir olay... Ayrıca, para karşılığı sevişmek isteyen kadınlar var, arasıra ben de gidebilirim, Burgaz adasında Madam Bovary diye bir kadın var, şimdi gitsem pat diye bin doları atacak önüme... İki koldan çalışırsak bir anda zengin olabiliriz...

ŞÜKNET– Sen aşşağılık herifin birisin İnternettin, derhal bu evi terk ediyorum.

–Kapı zili çalar. Bir an bakışırlar.–

İNTERNETTİN– Geldi.

ŞÜKNET– Ben valizimi toparlayıp gidiyorum, ne halin varsa gör!

İNTERNETTİN– Saçmalama Şüknet... Huysuzluk etme. Bin dolar, güzel para. Üstelik çok yakışıklı bir adammış. Söylediğine bakılırsa, sarı saçlı, mavi gözlü, uzun boylu, sportif bir tipmiş. "Ferhan Şensoy'un genci ve daha yakışıklısıyım!" diyor.

ŞÜKNET– Yakışıklı olsa n'olucak? Ferhan Şensoy'a benzese n'olucak? Leonardo Dicapriccio'nun ikizi olsa ne yazar? Öyle bir adam arasam seninle ne işim var? Sapık herif, ne halin varsa gör, ben gidiyorum.

–Kapı yeniden çalınır. ŞÜKNET içeri, İNTERNETTİN söylenerek kapıyı açmaya gider.–

İNTERNETTİN– Ne huysuzsun yahu Şüknet! Adam buraya kadar gelmiş, bir merhaba de, hoşgeldiniz de, ayıp denen bir şey var...

–Sahne bir an boş kalır, OTELLO önde, peşinde İNTERNETTİN girerler. OTELLO,

Shakespeare'in oyunundaki gibi araptır. Başında eğreti duran bir sarı peruk ve mavi lens takmıştır. Çizmesi içten aşırı topukludur, zor yürümektedir. Çekingen bir tiptir. Elinde bir buket çiçek vardır.–

İNTERNETTİN– Buyur, otur!

OTELLO– *(çekingence ilişir sandalyeye)* Teşekkür ederim. Şüknet nerde?

İNTERNETTİN– İçerde! Gelir şimdi, *(içeri seslenir)* Şükneeet! Gelsene hayatım, bak Otello geldi... Üstünü değiştiriyor herhalde...

OTELLO– Hiç değiştirmeseydi canım... Ne gerek vardı?

İNTERNETTİN– Bugün biraz sinirli... Heyecanlandı daha doğrusu...

OTELLO– Anlıyorum. Ben de çok heyecanlıyım... Eeee, daha daha nasılsın İnternettin?

–ŞÜKNET elinde valiz, paltosunu giymiş, girer. OTELLO ayağa kalkar, sırıtır. Çiçeği uzatır. ŞÜKNET çiçeği elinin tersiyle iter. OTELLO'nun yüzüne şiddetle çarpan çiçek, zaten zor sağladığı dengesini bozar, yere düşer, peruğunu düşürür. OTELLO sersemce peruğunu toplar, bere gibi başına takar. Yeniden ayağa kalkar.–

ŞÜKNET– Merhaba Otello bey! İsminiz de tipinize çok uygun... Ben gidiyorum, İnternettin! *(çıkış kapısına yönelir)*

OTELLO– Daha değişik bir yere mi gidiyoruz?

ŞÜKNET– Ben bir arkadaşımın evine gidiyorum. Siz o işi aranızda halledin. İnternettin için de büyük bir değişiklik olur. Ayrıca ona bin dolar vermeye gerek yok, yüz dolar yeter.

–ŞÜKNET sinirle çıkar. İNTERNETTİN peşinden seslenir.–

İNTERNETTİN– Yahu Şüknet, dur bi dakika, ben bunun bu kadar arap olduğunu nerden bilebilirim?.. Allahallah, huysuz kadın! *(Otello'ya)* Neyse, tamam, ver yüz doları Arap!

–IŞIK SÖNER. Oyuncular dekor değiştirirken, takip ışığıyla giren FORWARD, oyunculardan birine itirafta bulunur.–

FORWARD'IN İTİRAFI/

Annem babam, ben doğmadan ayrılmışlar. Ben babamı hiç görmedim. Üvey baba durumum oldu. Üvey babamın kardeşi Dijican Ağbi'yle bi ilişkimiz oldu. Sonra Dijican Ağbi'nin arkadaşlarıyla ilişkilerim oldu. Sonra Dijican Ağbi beni başka adamlarla tanıştırdı. Sonunda Dijican Ağbi'nin pezevenk olduğu anlaşıldı.

FORWARD'I DİNLEYEN OYUNCU/

O başından belliymiş de, sen biraz geç anlamışsın.

–TAKİP IŞIĞI SÖNER.–

(*Sahibinden Satılık Birinci El Ortaoyunu*, 2001)

MEYDANCI–
Postane
Çok gereksiz
Evden tıkla
Elektronik
Gitsin mektup
Elektronik
Okul mokul
Eski moda
Evden tıkla
Dijital
Printer kussun
Coğrafyayı
Dijital
Kimyayı
Elektronik
Hanyayı ve Konyayı
mikro dalga dalga
dalgalandım da duruldum...

–Tef çalar.–

Artık ödev
Yapmaz oldu
Öğrenciler
Bunlar demode şeyler
www.odev.com'a
Giriyorsun
Ödevleri
Yapıyorlar
Çok yakında çıkacak
www.kopya.com
Sınavdan soruyu

Cep'ten mesajlıyorsun
Zart cevabı geliyor
Elektronik
Her işin boku çıktı
Allah belanı versin Bill Gates!

–Meydancı kaybolur, tef sesi sürer. İki kız kardeşten küçük olan DİJİDER ve ablası DİJİFER sırtlarında çantalarıyla okuldan gelirler, evde kimse yoktur.–

DİJİFER– Anneeee! Anneeeee!
DİJİDER– Anneeee! Baba!
DİJİFER– Evde yoklar.
DİJİDER– İyi! *(notu görür)* Annem buraya not bırakmış!
DİJİFER– *(elinden alır)* Ver bakiim, ne diyor? *(okur)* "Güzel kızlarım Dijifer ve Dijider, hemen ödevlerinizi yapmaya başlayın, ben birazdan geleceğim."
DİJİDER– Benim ödevim yok ki!
DİJİFER– Ödev vermedi mi öğretmenin?
DİJİDER– Öğretmen iki sayfa okuma verdi, serviste okudum.
DİJİFER– Benim çok ödevim var.
DİJİDER– Hemen başla o zaman.
DİJİFER– Sen n'apacaksın?
DİJİDER– Sana ne? Ne istersem yaparım.
DİJİFER– Olmaz ki haksızlık bu!
DİJİDER– Niye haksızlıkmış, geçen gün de senin ödevin yoktu, ben 87 tane problem çözdüm.
DİJİFER– Hayır, senin her zaman daha az ödevin oluyor...
DİJİDER– Bence, sen hemen başla ödevlerini yapmaya!
DİJİFER– Niye hemen başlıyorum? Manyak mıyım? İnternet'ten www.odev.com'u arayacam, bütün ödevleri onlara yaptıracam.
DİJİDER– Öyle bi site mi var?
DİJİFER– Tabii.

DİJİDER– Bana niye söylemiyorsun, keriz gibi ödevleri kendim yapıyorum.

DİJİFER– Çünkü ben senin yaşındayken öyle bir site yoktu, ben inek gibi bütün ödevlerimi yaptım. Senin de yapman lazım, yoksa haksızlık olur.

DİJİDER– Çok salaksın Dijifer.

DİJİFER– Sensin salak, geri zekâ!

–Bir an konuşmazlar. Soyunup, dökünürler.–

DİJİDER– Altta kalanın canı çıksın oynayalım mı?

DİJİFER– Ne lüzum var? Mutlaka biri altta kalacak, canı yanacak.

DİJİDER– Altta kalmamaya uğraşacaksın.

DİJİFER– O zaman öbürümüzün canı yanacak. Niye daha can yakmayıcı oyunlar oynamıyoruz?

DİJİDER– Ne oynayabiliriz?

DİJİFER– Bilgisayarda oyun oynayabiliriz.

DİJİDER– Tamam ama önce ben.

–DİJİDER koşarak gider, bilgisayarı açar, önüne oturur. DİJİFER de peşinden koşar, itişip kakışırlar.–

DİJİFER– Hayır önce ben.

DİJİDER– Geçen gün sen kaç saat oynadın ama.

DİJİFER– Nereye girelim?

DİJİDER– Bence, annem babam yokken "Only For Adults"e girelim!

DİJİFER– Güzel fikir.

–Kapı zili çalar.–

DİJİDER– Kapı çalıyor.

DİJİFER– Diafonu aç, kim olduğunu sor.

–DİJİDER kapıya bağlı telefonu açar.–

DİJİDER– Kim o?

SES– Kapıyı açar mısınız?

DİJİDER– Kimsiniz?
SES– Annen baban evde yok mu?
DİJİDER– Siz kimsiniz?
SES– Kapıyı açsana.

–DİJİDER ve DİJİFER bakışırlar.–

DİJİFER– Sakın açma!
DİJİDER– *(telefona)* Kimsiniz, ne istiyorsunuz?
SES– Annen baban evde yok mu?
DİJİDER– Evde, annem de evde, babam da evde. Babam şu an tabancasına kurşun dolduruyor. Birazdan aşağı inip seni öldürecek.
SES– Yalan söyleme annen baban evde değiller.
DİJİDER– Evdeler ya da değiller, sana ne?
SES– Evde değiller yani?
DİJİDER– Değiller n'olucak?
SES– Güzel. Kapıyı aç!
DİJİDER– Kıçımı ye!

–Telefonu kapatır. Yeniden çalar telefon. DİJİDER ve DİJİFER bakışırlar. DİJİFER gelir telefonu açar.–

DİJİFER– Alo, ben babamım!.. Siz kırmızı başlıklı kurt musunuz? Ne istiyorsunuz?.. Ne satıyorsunuz yani?.. Gerek yok, biz herşeyimizi internet'ten satın alıyoruz. İnternet mi? *(gülerek Dijider'e)* İnternet ne, diyor!
DİJİDER– Eksternet'in tersi, de...
DİJİFER– *(telefona)* İnternet, Eksternet'in tersi! *(Dijider'e)* Eksternet ne, diyor!
DİJİDER– Yok öyle bir şey, de, kapat. O, tersi olmayan şeyin düzünü düşünsün!

–IŞIK SÖNER.–

(*Sahibinden Satılık Birinci El Ortaoyunu*, 2001).

–Bir bilgisayar kursu. Değişik yaş ve meslek gruplarından, MEGABAYT, SANALGÜL, ARAMA MOTORU, DİJİDAL, İLETİCAN, DİJBERK ve tesettürlü DİJİFARZ. SAVE-ETTİN, genç, sakin ve pek derdini anlatamayan ama hiç sinirlenmeyen bir öğretmendir.–

SAVE-ETTİN– Bilgisayar basit bir elektronik aygıt olup, kendisine verilen verileri program adı verilen bir dizi komuta göre işleyip bunun sonucunda insanlara bilgi üretir. Bilgisayara girdiğiniz verilere input adı verilir, bilgisayar tarafından üretilen bilgilere ise output denilir.

MEGABAYT– Bi dakka hoca, bi dakka... Öyle hızlı gitmeyelim. Şu âna kadar hiçbir şey annamış değilim...

SANALGÜL– Evet. Sanki herkes konuyu biliyormuş gibi anlatıyorsunuz, Save-ettin bey.

ARAMA MOTORU– Çok teknik şeyler anlatıyorsunuz... Biz bilgisayar tamircisi olmayacağız ki, sadece kullanmayı öğrenmek istiyoruz... Sizin anlattığınızın bize bir yararı yok... Hepimizin işi gücü var, burda kaybedilecek zamanımız yok... Nereye tıklayınca n'olacak, onu anlatın...

SAVE-ETTİN– Henüz bir şey anlatmadım zaten, konuya giriyoruz.

MEGABAYT– Hayır imput mimput, bi şeyler dedin ya şindi...

SAVE-ETTİN– Tabii yani, bilgisayara yüklenen in oluyor, onun bize verdiği out oluyor, Megabayt bey.

MEGABAYT– Nasıl yani? Ortada maç yok top yok, ne aut oluyor?

ARAMA MOTORU– Ay ilahi Megabayt.

SAVE-ETTİN– Out ingilizce dışarı anlamında, bilgisayarın dışa verdiği... İn ingilizce içine anlamında, yani bizim bilgisayarın içine yüklediğimiz anlamında...

İLETİCAN– Bi dakka, bi dakka, iş tamamen karıştı şindi... Sen niye ingilizce anlatıyorsun ki bunları?

SAVE-ETTİN– İngilizce anlatmıyorum, İletican bey... Kimi bilgisayar terimleri ingilizce, onların türkçesi olmuyor...

SANALGÜL– Evet ama hiçbir şey anlamıyoruz...

İLETİCAN– Bunnarın türkçesini bulmak lazım...

DİJBERK– Var türkçeleri...

İLETİCAN– Öyle mi?

SAVE-ETTİN– Var da, çok uydurma... Yani şimdi ben burda "input" yerine "içine koy" falan biçiminde anlatamam ki bunları...

DİJİFARZ– Tövbe estağfurullah.

ARAMA MOTORU– "Depola" denilebilir...

DİJİFARZ– Gene ingilizce söylenmesi daha doğru, türkçede çok değişik manalara gelebiliyor bu komutlar... "Aç", "Bas", "İçine koy", "İş bitti" falan denilemez ki! Günah!

ARAMA MOTORU– İngilizce söyleyince günah olmuyor mu?

DİJİFARZ– Olmaz.

ARAMA MOTORU– Sen o lafı demeyeceksin ki Dijifarz, üstüne tıklayacaksın.

DİJİFARZ– O da günah!

DİJBERK– Aramızda tartışmayalım da, çocuk anlatsın...

SAVE-ETTİN– Evet, arkadaşlar... Bu komutların türkçeleri bazen çok manasız oluyor. Çünkü bilgisayar dünyası ingilizce düşünülmüş bir dünya...

MEGABAYT– İyi ki arapça düşünülmemiş, o zaman daha acayip olacaktı; "duhul et", "hıfzet", "defet"...

DİJİFARZ– Gene ingilizcesi en doğrusu.

MEGABAYT– Ama, ben ingilizce bilmiyorum ki... Bilgisayar kursundan önce bir de ingilizce kursuna mı gideceğiz yani?

SAVE-ETTİN– Çok ingilizce bilmek gerekmez ama gene de genel bir kavram olması gerekiyor.

SANALGÜL– Ben zaten bu yüzden bıraktım geçen kursu, iş sonunda gelip ingilizceye dayanıyor, ingilizce bilmeden işin içinden çıkamıyorsun...

DİJBERK– Hayır hayır, abartmayalım arkadaşlar, bütün komutların türkçeleri var, tamamen türkçe bir bilgisayar dili oluşmuş durumda...

ARAMA MOTORU– Oluşmuş da, pek bir şey anlaşılmıyor, Dijberk... Sistem kartı diyor, denetim masaları, diyor... Bu da tam türkçe bir şey olmuyor yani...

DİJİFARZ– Ben bir şey sormak istiyorum hocam...

SAVE-ETTİN– Buyrun.

DİJİFARZ– Çetleşmek günah mıdır? Bir de oruçluyken çetleşirsen oruç bozulur mu?

SAVE-ETTİN– Valla dini konuda bir şey söyleyemeyecem, Dijifarz hanım. Günah olmaması lazım... Oruç bozup bozmaması da girdiğiniz siteye bağlı...

DİJİFARZ– Evet işte hocam, çok küfürlü, çok pis siteler var...

SAVE-ETTİN– Sansür olmadığı için, herkes aklına geleni yazıyor tabii... Girmeyin o sitelere...

DİJİFARZ– Yanlışlıkla giriyorsun...

SANALGÜL– E, hemen çık.

DİJİFARZ– Ama insan merak ediyor, çıkamıyorsun...

SANALGÜL– Demek ki senin böyle bir merakın var, Dijifarz!

DİJİFARZ– Tövbe estağfurullah!

ARAMA MOTORU– Konuyu saptırmayalım arkadaşlar... Kuran kursuna çevirdiniz burayı. Biz bilgisayarın abdest bozup bozmadığını öğrenmeye gelmedik... Nasıl çalışıyor? N'apılınca n'oluyor, onu anlamak istiyoruz... Boş konuşuluyor hiçbir şey anlayamıyoruz...

SAVE-ETTİN– Siz anlamamakta direnirseniz yapılacak bir şey yok tabii... Aslında çok basit...

MEGABAYT– Nasıl basit kardeşim? Nesi basit? Taksitle bilgisayar aldık, açmasını beceremiyoruz... Neresine basılınca n'olucak, onu anlat sen bize...

SAVE-ETTİN– Onu anlatıyorum zaten.

ARAMA MOTORU– Afedersiniz ama Save-ettin bey, siz de hiçbir şey anlatamıyorsunuz. Kaç derstir geliyoruz. Eve gidip bilgisayarda bir şeyler yapabileceğiz sanıyoruz, hiçbir şey beceremiyoruz...

SAVE-ETTİN– Dikkatli dinlemiyorsunuz demek ki, Arama Motoru hanım.

ARAMA MOTORU– Neyi dinlemiyoruz be? Ne anlatıyorsun ki? Boşuna paramızı alıyorsunuz... Ben akşam bilgisayara bir şey yazıyorum... Sabah arıyorum, yok! Sanki ben öyle bir şey yazmamışım..

SAVE-ETTİN– *Save* etmiyor musunuz?

ARAMA MOTORU– Normal yazıyorum işte... Ne edecem başka?

SAVE-ETTİN– Yazdığınızı kaydedeceksiniz...

ARAMA MOTORU– Ben ekrana yazıyorum işte... Bilgisayar kaydediyor... Ben ayrıca neyi kaydedecem?

SAVE-ETTİN– Bilgisayara "kaydet" komutunu vermeniz gerekiyor.

ARAMA MOTORU– Niye?

SAVE-ETTİN– *Memory*'sine alması için.

ARAMA MOTORU– Ne Memoli'si yahu? Ben ne diyorum, sen ne diyorsun!

SAVE-ETTİN– Memoli değil, *"Memory"*... Bellek yani... Yazdığınızı koruyabilmek için bilgisayara *"Save"* yani *"kaydet"* komutunu vermeniz gerekiyor...

ARAMA MOTORU– Niye?

SAVE-ETTİN– Kaydetmek istediğinizi bilgisayar nerden bilsin Arama Motoru hanım?

ARAMA MOTORU– Kaydetmeyeceksem niye yazıyorum, manyak mıyım ben? Yazdığımın kaydedilmesi lazım... Bir saat yazmasıyla uğraşıyorum, bir de kaydetmekle mi uğraşacağım... Yazılanı niye kaydetmiyor ki zaten?

SAVE-ETTİN– Bakın arkadaşlar, bilgisayar insan beyni gibi çalışmakla birlikte, duyguları yoktur. Düz mantıkla çalışır. Onun

aptal olduğunu kabul etmek gerekir. Herşeyi, komutlarla ona bildireceksin...

SANALGÜL– Ay çok saçma!

MEGABAYT– Bu hoca çok yetersiz arkadaşlar... Biz burda boşu boşuna vakit kaybediyoruz...

İLETİCAN– Evet ya, üstelik bok gibi para veriyoruz bu kursa... Hiçbir şey öğrenmiyoruz.

DİJBERK– Hiç dinlemiyorsunuz, devamlı konuşuyorsunuz...

DİJİDAL– Evet.

SAVE-ETTİN– Gayet tabii... Öğrenmek isteyen öğrenir. Siz öğrenmemek için direniyorsunuz...

ARAMA MOTORU– Niye direnelim, bunun için para veriyoruz...

İLETİCAN– Evet yani... Ben anlatamıyorum demiyor da...

DİJBERK– Anlatıyor çocuk, dinlemiyorsunuz ki!

MEGABAYT– Anlatılan bi şey yok Dijberk, boş konuşuluyor...

DİJİDAL– Bi dakka arkadaşlar... Şindi hocam, ben ayıptır söylemesi ortaikiden ayrıldım. Çok öyle okul bilgim yok yani. Ama araba ehliyetim var mesela, çok güzel araba kullanırım. Uzun yol şoförüyümdür... 1000 kilometre, 1300 kilometre basar giderim...

SANALGÜL– Üff, bu da hayatını anlatmaya başladı...

DİJİDAL– Bi saattir sizi dinliyorum... İlk defa ağzımı açıyorum, Sanalgül hanım!

ARAMA MOTORU– İkinci defa... Demin de "Evet" dedin, Dijidal!

DİJİDAL– Evet... Motor hanım... Yani hocam, ben ne yaparak kullanabilirim bu bilgisayarı?.. Bunu mesela sen bana, araba kullanmayı öğretmek gibi öğretsen ben pat diye öğrenebilirim...

SAVE-ETTİN– Araba kullanmak çok zordur. Bilgisayar çok basit, tıklayacaksın, o kadar...

DİJİDAL– Tamam da, ne zaman nereye kaç kere tıklayacağız, onu soruyorum işte ben...

SAVE-ETTİN– Ne zaman nereye tıklayacağın ne yapmak istediğine bağlı...

DİJİDAL– Yapmak isteyebileceğim şeylerin sayısının çok fazla olması acayip... Şindi mesela, "Ekle" diyor, "Aç" diyor, "Birleştirerek bas" diyor... "Bul-Değiştir" diyor, "Özgüne dön" diyor... Ben ne bok yiyeceğimi nerden anlayacam...

SAVE-ETTİN– Bunlardan birini seçip tıklayacaksınız...

DİJİDAL– Bunların ne demek olduğunu anlamıyorum ki, neyi niye tıklıyorum? Ayrıca niye bazen bir kere, bazen iki kere tıklanıyor? Bu da çok saçma... Bir imalat hatası yani... Şindi mesela, soru işareti koyucam, o tuşun üstünde bir sürü işaret var... Soruyu yazıyorum, soru işaretini koyamıyorum...

SAVE-ETTİN– Daktilo klavyesiyle aynı, kontrole basacaksınız...

DİJİDAL– Bana bak Save-ettin bey, ben daktilo filan bilmem, hep elle yazmışımdır...

SAVE-ETTİN– O zaman önce, basit de olsa bir daktilo kursu görmeniz ve bir klavye kavramı edinmeniz gerekiyor...

DİJİDAL– Ohooooo! Bilgisayar kursunu çakabilmek için görmem gereken kurs sayısı da çok acayip... Önce daktilo kursu... Sonra ingilizce kursu... Hiç bana göre değil bu işler...

SAVE-ETTİN– Ne iş yapıyorsunuz siz?

DİJİDAL– Ticaret... Fabrikalarım var... Bankam var...

SAVE-ETTİN– Ne amaçla öğrenmek istiyorsunuz bilgisayarı? İşinizde mi kullanacaksınız?

DİJİDAL– Yok hayır... Bi inat meselesi oldu... Yıllar önce, bir bankaya memur girecektim, bilgisayar bilmiyorum diye almadılar... Ben de ticaret hayatına atıldım. İşler iyi gitti, şimdi fabrikalarım var... Beni işe almayan bankayı da satın aldım...

ARAMA MOTORU– Ay bravo, vallahi, Dijidal bey! Bilgisayar bilmeden hayatta ne kadar başarılı olmuşsunuz... Bir de bilgisayar bilseydiniz, bugün kimbilir nerelerde olurdunuz...

DİJİDAL– Bilgisayar bilseydim, şimdi o bankada şef yardımcısıydım...

–IŞIK SÖNER. Oyuncular dekor değiştirirlerken takip ışığıyla giren ŞÜKNET, oyunculardan birine itirafta bulunur.–

ŞÜKNET'İN İTİRAFI/

Ben nerde yanlış yaptım biliyor musun?

ŞÜKNET'İ DİNLEYEN OYUNCU/

Ben nerden biliiim?

ŞÜKNET'İN İTİRAFI/

Aslında İnternettin'le hiç evlenmemeliydim. Evlendiğimizde onu hiç tanımıyordum. Ailemle aynı evde oturmaktan ve onların baskısından sıkılmıştım. İnternettin benim için evden kaçmaktı. Aile baskısından kurtulmaktı. Bir özgürlüktü... Yani ben o zaman öyle düşünmüştüm... Ailemizden gizli, yıldırım nikâhıyla evlendik... Şimdi intiharı düşünüyorum...

ŞÜKNET'İ DİNLEYEN OYUNCU/

Senin durumunu anladım da, o niye senle evlenmiş?

–TAKİP IŞIĞI SÖNER.–

(*Sahibinden Satılık Birinci El Ortaoyunu*, 2001)

–Bir inter-tuvalet girişi. Işıklı yazılarla "www. wc.tosun.okuyana.com" okunmakta. Bay ve Bayan tarafı yazı ve okları, yanıp sönmekte. Bir disko girişi, bir televizyon stüdyosu havası egemen. Belki sahnenin başında duman efekti de kullanılabilir, çünkü bizde makinesi ve ilacı var... Tuvalet girişi önünde bir masada laptopunun başında oturmuş TOSUN. Bilgisayarda bir çalışma içindedir. TOSUN bu bölümde ilan edilmiş bir saat olarak, gerçekten kendisine e-mail gönderenlerle yazışacak, yazışma büyük ekranda izleyici tarafından izlenecektir. Tuvalete gelen müşteriler de kulisten ekranı izleyerek, elektronik yazışmanın uygun bölümünde sahneye girecekler, eğer elektronik yazışma esprili gidiyorsa, sahneye girişlerini geciktireceklerdir. TOSUN'la kulisten bir oyuncu "mehmet ali raskolnikof" nickname'iyle çetleşecektir. TOSUN'un bilgisayar ekranı sahnedeki büyük ekranda görünür. TOSUN çetleşmeye başlar.–

m.a.r.– mrb!
tosun– mrb.
m.a.r.– kimsin?
tosun– ne biliim? çok dijital bir ortamdayız, herkes; herkes!
m.a.r.– bildiğimiz tosun mu?
tosun– olabilir, sen kimsin?
m.a.r.– raskolnikof! mehmet ali raskolnikof!
tosun– anlıyorum, ben de tosun dostoyevski!
m.a.r.– bırak palavrayı!
tosun– tamam bye!

m.a.r.– n'oldu?
tosun– bi şi yok.
m.a.r.– beni yanlış anladın.
tosun– tamam, str!
m.a.r.– star televizyonu mu?
tosun– hayır, siktir git!
m.a.r.– sen bana öyle küfür edemezsin.
tosun– bye!
m.a.r.– sen bana öyle patdadanak "bye" diyemezsin.
tosun– manyak mısın?
m.a.r.– sensin manyak, ...eşşoleşşek:)))))).. hayvan herif... ((!!•"/////::)...
tosun– ekrandan duman çıktı
bulut oldu tavana
tosun ile chat'leşme
e-mail atar anana.

–TOSUN, hızla bilgisayarı kapatır. İçerden MANYETİK çıkar. Tosun'a yanaşır. TOSUN eline kolonya sıkar.–

TOSUN–Umarım memnun kaldınız
İntertuvalete şeref verdiniz
Fakat içerde çok az kaldınız
Neydi sizin pin kodunuz?
MANYETİK– 323.801.4828.3977.01
TOSUN– *(pin kodu yazar, tıklar)* Girişte kredi kartı sokmuş muydunuz?
MANYETİK– E herhalde, başka türlü nasıl açacam kapıyı?
TOSUN– Çıkış için de içerden soktunuz tabii...
MANYETİK– E herhalde, başka türlü nasıl çıkacam içerden?
TOSUN– Almamış... Kayıt görünmüyor... Kaç numaradaydınız?
MANYETİK– 419
TOSUN– *(bir şeyler tıklar)* Evet, tamam... 12 dakika 23 saniye 05 salise kalmışsınız...

MANYETİK– Salisesini de hesaplamasan olmaz yani...

TOSUN– Ben hesaplamıyorum... Herşey dijital olarak oluşuyor... Sen kredi kartını sokunca, makine minütaj alıyor... Verin kartı ben burdan çıkarayım ekstreyi... Şiir kitabımdan ister misiniz, yetmiş beş sent! Adınıza imzalayabilirim. İmza için ayrı para almıyoruz...

MANYETİK– Senin şiir kitabın da mı var?

TOSUN– Tabii. *(gösterir)* "PRİNT EDEN TOSUN OKUYANA NOKTA KOM"... Ayrıca kendi sesimden CD'si de var, o bir dolar, ikisini birden alana bir dolar elli sente veriyorum...

MANYETİK– İstemem. Şu borcumu hesaplasana ben nakit ödiim...

TOSUN– Onu euro endeksli dolar olarak hesaplamak lazım, o çok zor şimdi...

MANYETİK– Niye öyle hesaplıyorsun?

TOSUN– Öyle. Bilgisayar öyle ayarlı. Her sabah açılışta, dolar ve euro kurunu yüklüyoruz. O gün bütün hesabı ona göre yapıyor bilgisayar...

MANYETİK– Tamam tamam, al kredi kartından...

–Kartı uzatır. TOSUN kartı, makineye sokar. Provizyon beklentisine geçer.–

TOSUN– Provizyon beklerken size kitabımdan bir dörtlük okuyabilirim... *(okur)*

Tosun gezmiş dünyayı
Görmüş hanyayı ve Kenya'yı
Yazdığı şiiri beğenmeyene
This is a kemanyayı...
Nasıl?

MANYETİK– Saçma... Niye bir satırı ingilizce?

TOSUN– Anlamadın... İstersen bir daha okuyayım...

MANYETİK– Aman hayır hayır istemez, ver şu kâğıdı imzalayayım...

–MANYETİK imzalarken, dönme LAPTOP gelir. MANYETİK çıkar.–

LAPTOP– Kadınlar tarafı ne taraf?

TOSUN– Ne kadını lan? Dönmeler diye ayrı bir yer yok, gir erkeklere işte... Kaçtı senin pin kodun?

LAPTOP– Pin kodum yok. İlk defa geliyorum, çok heyecanlıyım. Ne yapmam lazım?

TOSUN – Bir nickname vereceksin, sana dosya açacağız...

LAPTOP– Nickname?.. Elton John!

TOSUN– O kendisi kayıtlı zaten bizde... Ayda bir helikopternen çişe gelir buraya, çiş arkadaşlarıyla... Sen başka bir isim bulsan iyi olur... Sadece sana dosya açabilmek için, bir daha geldiğinde ikimize de kolaylık olur.

LAPTOP– Tamam, o zaman "Pokemon" diyelim.

TOSUN– Numaralı olarak 16 tane Pokemon var. Seni Pokemon 17 diye mi kaydedeyim?

LAPTOP– 17 mi gösteriyorum? Ah, meersi! O zaman sen beni Napolyon diye kaydet, benden sonra geleni ikinci Napolyon olarak "save" edersin.

TOSUN– Numaralı olarak yediyüzden fazla Napolyon var, senin kendi adın ne?

LAPTOP– Top! Laptop!

TOSUN– O olur. Bu isime kayıtlı müşterimiz yok! *(kaydeder)*

LAPTOP– E normal, ortada o kadar da çok lap ve top yok yani!

TOSUN– Parantez içinde "DİZÜSTÜ" de yazalım özgün olur.

LAPTOP– Evet, öyle daha anlamlı olur! Sence erkekler tarafına mı girsem, kadınlar tarafına mı? Hangi taraf daha eğlenceli?

TOSUN– Kadınlar tarafında ne işin var lan senin? Erkekler tarafına gireceksin...

LAPTOP– Zaten benim için eğlenceli taraf o taraf... Öbür tarafta bir şamata var mı diye sordum... Tuvalet kabinimizde bilgisayar var değil mi?

TOSUN– E tabii, canım... İnter-tuvalet, kablolu bağlantı, tuvalete girer girmez İnternet'in içindesin.

–LAPTOP erkekler tarafına girer. Tosun e-mail'lerle ilgilenir. LAPTOP geri gelir.–

LAPTOP– Kapısını nasıl açıcam ben bu kenefin?

TOSUN– Kenef değil, inter-tuvalet! Kapıdaki deliğe kredi kartını sokucaksın.

LAPTOP– A niye ayol?

TOSUN– Kronometre çalışıcak, çıkarken içerden gene sokacaksın, şak duracak kronometre, kullandığın süre hesabına yazılacak...

LAPTOP– Ay çok acayip...

TOSUN– İçerde okumak için şiir kitabımdan ister misin? 75 sent!

LAPTOP– Yok yok hiç şiir sevmem.

–LAPTOP içeri girer. Çok sıkışmış WEBETTİN gelir.–

WEBETTİN– Tuvalet ne tarafta?

TOSUN– Nasıl ne tarafta? Tamamen tesislerde bulunuyorsunuz. Erkek tarafını mı soruyorsunuz?

WEBETTİN– E, herhalde... Giriş miriş lüzumsuzca alengirli, neresi kenef, neresi metro belli değil bir durum, neyse, özetle tuvalet ihtiyacım var, hangi vezneye yatırabilirim?

TOSUN– Büyük, küçük?

WEBETTİN– Büyük ayrı yere küçük ayrı yere mi yapılıyor?

TOSUN– Hayır, hepsi aynı yere de, yapma adabı farklı. Bilgisayara kaydedilişi farklı, fiyatı farklı, muhasebesi, kdv'si, stopajı tamamen farklı..

WEBETTİN– Büyük!

TOSUN– İshal durumu var mı?

WEBETTİN– Bilmiyorum.

TOSUN– Daha önce bağırsak enfeksiyonu geçirdiniz mi?

WEBETTİN– Ne alâkası var?

TOSUN– Çok alâkası var. Bilgisayara kaydedeceğiz.

WEBETTİN– Bunları herkese soruyor musunuz?

TOSUN– Adamına göre... Tipini beğenmezsem sınava sokarım... Daha önce hiç müessesemizde ihtiyaç giderdiniz mi?

WEBETTİN– Hayır. Fakat şu an acilen gidermek ihtiyacım var. Siz lafı çok uzatıyorsunuz. Biraz sonra kendiliğinden giderilmiş olacak...

TOSUN– Bizde belirli bir pin kodunuz yok yani?

WEBETTİN– Ne kodu?

TOSUN– Bizim bilgisayarda daha önce size verilmiş bir numara yok yani?

WEBETTİN– Yok. Hayır. İlk defa girecem kenefinize ve mümkünse hemen, biraz sonra gerek kalmayacak!

TOSUN– İsim aliiim!

WEBETTİN– Webettin Senkron!

TOSUN– Tamam. Sağdan düz git, ilk sol kapı. Kapı kolu altındaki deliğe kredi kartını sok, kapı kendiliğinden açılır, girince kapıyı kapat ve sürgüle. Kenarına değil, tam ortasına yap. Tam ortasına yapmazsan elektronik sistem çalışamaz. İşin bitince musluk dijital olarak açılır, bir süre sonra kendi kapanır, açacam kapayacam diye musluğu kırmaya uğraşma. Kıç temizliğini kendin yap ve sonra kıçını temizleyen elini temizle, elindeki pislikle duvarlara yazı yazma!

WEBETTİN– Yazılacak şeylerimiz için orda ispirtolu kalem mi var?

TOSUN– Hayır duvarlara bir şey yazılmıyor.

WEBETTİN– Yapma ya! Terbiyesiz şeyler nereye yazılıyor?

TOSUN– Bu gibi dallamalıklar için, tuvalet kapısının arkasında saman kâğıt ve kurşunkalem asılı, yazacağını yazıyorsun, sifonu çekmeden önce eserini tuvalete atıyorsun, eserin halkla bütünleşiyor.

WEBETTİN– Çok iyi anlamadım.

TOSUN– Ayı olduğun için. İstersen gir internetten bir çet odasına, ona buna istediğini yaz... Tuvalet deliğine yabancı cisim düşmesine sebep olma ve düşmemesine dikkat et!

WEBETTİN– Yabancı cisim ne?

TOSUN– Ne biliiim? Pet şişe atan var! Cep telefonu düşüren var... İşin bitince sifon düğmesine iki kere tıkla, ondan sonra kendi kendine akar su. Durması için senin bir şey yapman gerekmez, o bir süre sonra otomatik olarak durur. Tuvalet kâğıdını klozete atma, dijital kâğıt yokedici çekmecesine koy, çekmecenin üstündeki "yok et" komutunu tıkla.

WEBETTİN– Çok karışık iş, en iyisi girmiim.

TOSUN– Girmek zorundasın, bilgisayar kaydetti artık...

–WEBETTİN koşarak girer tuvalete. Sahneye FİTN@T girer.–

TOSUN– Buyrun.

FİTN@T– *(güler)* Merhaba.

TOSUN– Merhaba.

FİTN@T– Afedersiniz, sizin sattığınız bi terbiyesiz şiirler antolojisi varmış...

TOSUN– Antoloji değil, kendi eserim...

FİTN@T– Öyle mi?

TOSUN– *(gösterir)* "PRİNT EDEN TOSUN OKUYANA NOKTA KOM"

FİTN@T– *(kahkaha atar, utanır)*

TOSUN– *(açar, bir dörtlük okur)*

Metro rayı düzgün olur
Keman yayı süzgün olur
Çiftleşmeyi herkes bilir
Tosun yapar özgün olur!

FİTN@T– *(kahkaha atar)* Ay çok ayıp... Fakat çok beğendim Tosun bey... Bana bu kitabı imzalayabilir misiniz acaba?..

TOSUN– Memnuniyetle. İsminiz neydi? *(kalem çıkarır)*

FİTN@T– Fitn@t!

TOSUN– Fitnat mı?

FİTN@T– Hayır, herkes öyle sanıyor... Bu yüzden hep yanlış yazılıyor... F..İ...T..N..@.. Bildiğimiz @... ve T... Evet... Yalnız bir şey rica edicem... Bana herkese yazdığınız şeyleri yazmayın... Çok özel bir şeyler yazın lütfen...

–TOSUN yazarken, FİTN@T omzundan okur, kıkırdar.–

TOSUN– Buyrun... İsterseniz, kendi sesimden okunmuş CD'si de var...

FİTN@T– Onu da aliim tabii, kendi sesinizden çok daha etkileyici olur...

TOSUN– *(CD de verir)* İkisi bir buçuk dolar.

–FİTN@T, cüzdanından bir dolar çıkarır, bozuklukları karıştırır, elli sent bulur, uzatır.–

FİTN@T– Çok teşekkür ederim Tosun bey. Yakında başka kitabınız çıkacak mı?

TOSUN– Evet, yeni bir kitap var.

FİTN@T– İsmi belli mi?

TOSUN– Evet... "GERİ YÜKLEYEN TOSUN DİSKİ SİLEN EMİNE"

FİTN@T– Ay çok hoş... Peki... Hadi size iyi akşamlar Tosun bey.

TOSUN– Güle güle... Çişe de beklerim..

FİTN@T– *(kahkaha atarak çıkarken)* Ay çok hoşsunuz...

–TOSUN'un telefonu çalar. Açar.–

TOSUN– www.wc.tosun.okuyana.com, buyrun?.. Alo? Kimsiniz?.. Demin içeri giren herif misin sen?.. İçerden mi arıyorsun?.. N'oldu?.. Neyi bozdun?.. Ne istiyosun?.. Niye çıkamıyorsun?.. Kredi kartını o deliğe sokacaksın... Sığmıyor mu?..

Hangi deliğe sokmaya uğraşıyorsun?.. Kapı kolunun altındaki deliğe sokacaksın... Yahu enine sokacaksın... Geniş tarafı yanda kalacak, dar tarafı öne gelecek biçimde... Nasıl girmiyor, o delik o kart için yapılmış... Soktun mu?.. Kapı kolunun üstünde yeşil ışık yanmadı mı?.. Kırmızı mı yanıyor?.. Senin kartın manyetosu bozulmuştur... Kartı çıkar, pantolonuna sürt bir iki kere, yeniden sok... Pantolonun yok mu?.. Girerken vardı!.. Hangi makineye kaptırdın?.. Don duruyor mu?.. Tamam peki, donuna sürt... İyice sürt!.. Sok şimdi yeniden... Gene mi kırmızı yandı?.. Yapma yahu? Çok oluyor bu ara bu manyeto bozuklukları... Bu durumda çıkamazsın... Senin bankayı aramak lazım, ama bu saatte banka kapalı... Sabah bankayı ararız, sana yeni bir kart getirirler, ancak öyle çıkabilirsin... Ne küfrediyorsun lan? Benim elimde olan bir şey değil ki, bilgisayar ağı bu, sen oraya o kartla girdiğin için bütün sistem senin karta endekslenip kilitlendi.

–IŞIK SÖNER. Oyuncular dekor değiştirirken takip ışığıyla KARBONKOPİ girer, ışığa yanaşan LAPTOP'la karşılaşır, birbirlerine itirafta bulunurlar.–

KARBONKOPİ'NİN İTİRAFI/

Ekrancan'la bizimkisi tamamen dijital bir ilişkiydi. Dijital ortamda tanıştık, orada anlaştık. Bu sevgiyi doğal ortama taşıyınca işin büyüsü bozuldu. Şimdi gene çetleşiyoruz. Çok iyi anlaşıyoruz. Dijital şeyler dijital kalmalı.

LAPTOP'UN İTİRAFI/

En doğrusu ayol. Benim hayatım dijital!

–TAKİP IŞIĞI SÖNER.–

(*Sahibinden Satılık Birinci El Ortaoyunu*, 2001)

Çıkışgâh

MEYDANCI–
Bu oyun burda biter
Sizin evde devam eder
Binelim dijital atlara
Tıkı tık da tıkı tık
Gezelim siteleri
Tıkı tık da tıkı tık
Sitelerin içinden
Çok siteler çıkacak
Sakın şaşırmayınız!

–Meydancı tef çalarak teraneyi söylerken, ona tefle katılan POLY ve İNTERAY girerler.–

MEYDANCI-POLY-İNTERAY–
Diji diji baby come back to me
Ley ley diji diji ley
Ley ley diji diji ley
MEYDANCI– Bilgisayar başında
KORO– Geçecek hayatımız
MEYDANCI–Kendinizi bu oturgan
Düzene alıştırınız
KORO– Bir gün durup dururken
MEYDANCI–Kıçınızda bilgisayar
Çıbanı çıkacak
Sakın şaşırmayınız!

–MEYDANCI, POLY, İNTERAY teraneyi söylerken onlara katılan KARBONKOPİ, HARDDİSK ve MANYETİK girerler.–

KORO– Dolana ay dolana
Ah dolana disk dolana...
MEYDANCI–
Pencereniz bir ekran
Manzaranız dört köşe
El maus'a mahkûm
Göz araççubuğunda
KORO– Gün gelecek
MEYDANCI– Gözünüzde
KORO– Dijital
MEYDANCI– Seğirmeler olacak
KORO– Sakın şaşırmayınız!

–Sahnedekiler teraneyi söylerken, KAMİL MAİL, FİTN@T, LAPTOP ve EKRANCAN onlara katılarak girerler.–

KORO– Hoppa şina şinanay şinanay nay
Şinanay my love şinanay nay
MEYDANCI–O ekranın içinden
Neler neler çıkacak
Hırsız çıkacak
Uğursuz çıkacak
KORO– Kısmetiniz çıkacak
Suretiniz çıkacak
MEYDANCI– O ekranın içinden
Birdenbire kuş çıkacak!
KORO– Sakın şaşırmayınız!

–Sahnedekiler teraneyi söylerken, WEBETTİN ve ANNE onlara katılarak girerler.–

KORO– A little boydan kısa gızannem de
A little boydan kısa girl-mother

MEYDANCI– Bir gün başınızı
Bilgisayardan kaldırıp
ER.KORO– Fark edeceksiniz ki
KIZ KORO– Gökyüzünde yıldızlar var
KORO– Fakat vakit geç olacak
Sakın şaşırınız!
Sakın şaşırınız!

–IŞIK SÖNER.–

(*Sahibinden Satılık Birinci El Ortaoyunu*, 2001)

İntertuvalet yayınları

print eden tosun okuyana nokta com

www.dijital-gulduru.com

www.wc.tosun.okuyana.com

©
"Tosun" nikneymiyle Ferhan Şensoy tarafından yazılmış, İnternetdaşlara armağan edilmiştir. Herkes birbirine e-mail'leyebilir. Kimseye telif hakkı doğmaz.

O chat'ler havaya
E-mail'ler tavaya
Bir insert şansı ver
Tosun Baba'ya

Kız vuruldum vuruldum
Filigran resimlere
Girelim İnternet'e
Sörf yapalım seninle

Bu gece önizleme
Ve kur programları
Yarın gece yükleme
Yapalım mı seninle

Perdelenmez içerik
Dök masanın üstüne
Her baytını öpeyim
Bas close düğmesine

Ekranıma kuş kondu
Dosya açtı kendine
Kuş kadar olamadık
Kuş da şaştı halime

Yeni dosya aç da gel
Arka porttan kaç da gel
İstersen hemen şimdi
Odamıza koş da gel
Fakat bazı chat'deşler falan getirme lütfen Emine

Akşam oldu açamadım laptop'u
Tosun'u bekler çok ayıp web sayfası
Naz eyledi dolamadı bir türlü
Lapını toptuğumun bataryası

İrmeden gel irmeden
Harddisk'e sezdirmeden
Disketim ol gir koynuma
Tanıyıcı görmeden

Al mausu eline
Gel bizim klasöre
Tümünü seç çabuk ol
Bataryamız bitmeden

Save ettim kabasını
Scan ettim yüzünü
Crack ettim sitesini
Hack ettim anasını

Beri gel kadın ben adam yemem
Düşük çözünürlülük sevmem
Sekiver yavrum masa üstüne
Tosun'a güven hamile komam

Bahçelerde meleme
Göğsünü düğmeleme
Ölürsem sebebimsin
Chat'omanyak Emine

Büyük düşüş görüldü
Büyük abdest bozmada
Bu millet aç geziyor
Yemeden sıçılmıyor

Tosun der ki böyle olmaz
Bu sifonlar ne gün için
Yedireceksin milleti
Ki metabolizma inlesin

İnlesin ki
Çöpü boşalt komutu versin
Ye ye bağırsaklar inlesin
Tosun dinlesin

Söyle bana şifreni
Gireyim o dosyaya
Virüs koyup içine
Kitleyeyim sistemi

Aç portalı gireyim
Sen save et ben sileyim
Göster araçlarını
Sen bırak ben tıklayım

Irmağın geçeleri
Kız aç pencereleri
Gel masamın üstüne
Çoklu ortam eyleyelim

Yeni belge açalım
Adıyla kaydedelim
Tıklayalım tıklayalım
Dur bakalım n'olucak

Çok siteler gezindim zevk alamadım
Asıl aradığımı tam bulamadım
Dolandım zücaciye cam bulamadım
Tosun'a münasip bir ram bulamadım

'um söze karışmam
bir daha barışmam
ame'lere sığınma Emine
girerse karışmam

İnternet'tir asıl bizim ilimiz
Bağlantı yok viran oldu gönlümüz
Giremezsek nice olur halimiz
Bunu tıklayan Tosun save edene bi şey olmaz

E-mail attım suya düştü
Virtual reality
Sudan bir çift error uçtu
Virtual reality

Ekrandan duman çıktı
Bulut oldu tavana
Tosun ile chat'leşme
E-mail atar anana

Tosun gezmiş dünyayı
Görmüş hanyayı ve Kenya'yı
Yazdığı şiiri beğenmeyene
This is a kemanyayı

Aşağıok düzgün olur
Kimi fontlar süzgün olur
Çiftleşmeyi herkes bilir
Tosun yapar özgün olur

yavaş bas da gel
ana baş koydum
.il gelecek diye
.ory'i boş koydum

Printer niçin böyle feryat edersin
Senin de yavrunu şahin mi kaptı
Tosun der ki ötme printer ötme
İçine kâğıt koyucam merak etme

Formatlandım ben sana
Geri alamam yazma
Scan ettim bir kere
Al kes yapıştır beni

Haydin kalkın sürücüler
Sütun satır ekleyelim
Bu simgeler pis simgeler
Her geleni tıklayalım

Uyuz atın tekmesi
Security sekmesi
Cins karıdır zor iştir
Emine'yi Beşiktaş pazarında gezdirmek

İletişim kurmuyorlar
Sevmişim vermiyorlar
Dayanamam ben
Siber ortam zalimleri
Bize okey vermiyorlar
Benim adım Tosun
Dayanırım ben
Lazer yüzük
Dijital bilezik
Maus nazik
Laptop'umdan ayrı düştüm
Göbek adım Kerim
Dayanırım ben

Hücreden hücreye gizlice geçtim
Ögenin içine öge ekledim
Özgün düğmeleri geri yükledim
Kucağımda klavye seni bekledim

Gökte yıldız ellidir
Ellisi de bellidir
Aç windows'u görürsün
Ebemkuşağı kaydettim

Gökte yıldız yüz altmış
Yıldız transfer ettim
Kopyaladım çoğalttım
Print ettim dağıttım

Gökte yıldız sayılmaz
Çiğ yumurta soyulmaz
Tosun'un veritabanı
Senin ram'ına sığmaz

FERHAN ŞENSOY'un

Sahibinden Satılık
BİRİNCİ EL
ORTAOYUNU

dünya prömiyeri için çok az sayıda, özel olarak hazırlanmıştır.

9 Şubat 2001 – SES-1885/İSTANBUL

"PRİNT EDEN TOSUN OKUYANA NOKTA COM" kitapçığından sadece 1000 adet basıldı ve her gösteri öncesi, kadınlar ve erkekler tuvaletine, birer sepet içinde sadece 10 tane koyuldu, sepetin üstüne; "ÜCRETSİZDİR, ALABİLİRSİNİZ" yazıldı. Erken çişe gidenler edinebildiler. Salona virüs olarak sızan 20 kitap biter bitmez sepetler ortadan kaldırıldı. Soranlara, "Yok öyle bir kitap!" denildi.

Radyostrofobi

İyi saat onaltılar herkes! Onaltısıfırbeşler yani... Bilmiyorum herkesin saati onaltısıfırbeşi mi gösteriyor şu an? Radio Contact'ta şu an saat onaltısıfırbeş! Kimilerininki farklı olabilir, çok önemli değil, kimsenin saati birbirini tutmuyor zaten. Benim bile kol saatimle cep telefonu saatim iki dakika farklı. Ben öyle istediğimden değil, sürekli ikisini birbirine göre ayarlıyorum, cep telefonunun dijital saati yarış atı gibi öne geçiyor, nasıl başarıyor bunu, anlayamıyorum. Herhalde uyduyla flört ettiği için iyi saatte olsunların yan etkisiyle kimi dakikaları 59 saniye olarak yaşıyor. Her ne karın virüsüyse,

Radyostrofobi başlıyor! Başladı yani. Camın öbür tarafındaki kıl tüy tip yüzünden, biraz vukuatlı başladı, sanırım zamanla açacak, taraklı ayaklara eldiven bütün taraksız ayakkabılarda olduğu gibi.

Radyostrofobi ne demek ciğerim, gene anlamadığımız bi mevzuulara mı dalınıyor diye dellenmeyelim, Radyostrofobi bi şey demek değil, öyle bir laf yok, ben uydurdum. Madem radyo programı yapılacak, bunun ismi olması gerek;

–Radyostrofobi olsun! dedim. Klostrofobi gibi. Dar mekânda bunalana klostrofob diyorlar. Radyoda cam kafeste bunalana da, dense dense radyostrofob denilebilir diye düşündüm. Gayet dikine bir tip olmama rağmen, gereksizce enine bir yerde bulunuyorum, şu an... Madem o kadar bunalıyorsun, ne işin var orada, diyeceksiniz... İsteyerek bulunmuyorum ki, tutuklu olarak bulunuyorum. Amblemi yunus, maskotu köpek olan bu radyo, çünkü ortada sürekli üç dev köpek dolaşıyor, herhalde yunus dolaştıramadıkları için... Turgay beyin köpekleriymiş...

–İsmi ne bu köpeklerin, diye sordum;

–Yunus 1, Yunus 2, Yunus 3! dediler. Turgay beyin cinslikleri işte. Burda personelin Turgay bey dediği "Kasıntı Turgay" benim Galatasaray'dan sınıf arkadaşım. Üstelik, askerde komutanım. Uzun yıllar askerlik yaptığı için, ben askere gittiğimde, ona kıdem basmış,

komutan olmuştu. Komutanlığı da sevmişti, ona "Kasıntı Turgay" denileceğine, "Turgay komutan" denilmesi daha işine geliyordu. Kendisine kasıntı denilmesine gıcık oluyordu, Turgay'a kalsa kasılmıyordu, çocukken kambur duruyormuş, anası, babası ona:

–Kambur durma çocuğum! Dik dur! demişler, o da ondan öyle yürüyormuş, gibi Andersen masallar anlatıyor. Turgay'ın kasılması öyle az buz kasılma değil. Biz lisedeyken Beyoğlu'nda en kasıntı dolaşan tip Cüneyt Arkın'dı. Ancak Cüneyt Arkın'ın kasılması, Turgay'ınki yanında kasılma sayılmaz, Cüneyt Arkın Turgay'ın yanında, olsa olsa stajyer kasıntı! Çünkü Turgay, Beyoğlu'nda yürürken, sekiz düğme kruvaze ceketinden adım başı, iki düğme düşüyor. O yürüyüş halinde, çelme taksan sırtüstü düşecek Turgay. Zaten Galatasaray'da hiç kimseye yanlış isim takılmamıştır, Engin Ardıç'a "İnsan Engin" denildiği gibi...

Ancak bu Turgay kardeşimiz, kamburunu tedavi için takındığı kasıntı tavrının ardında, peygamber bir yüreği gezdirmektedir. Bütün arkadaşlarına yaptığı kıyağın haddi hesabı yoktur. Ben sayesinde askerliğim boyunca ne zaman kışladan çıkmak istesem, elimi kolumu sallayarak çıktım. Bunaldığım zaman gider kendisine görünür, sıkı bir selam çakar:

–Beni emretmişsiniz komutanım! derdim. Beni emretmemiş olan Turgay, hemen kışladan çıkma arzusunda olduğumu anlar. Sert bir ifadeyle:

–Beni takip et asker! der,

–Emredersiniz komutanım! diye haykırarak peşine takılırdım. O önde ben peşinde sert adımlarla çıkardık dış nizamiye kapısından, sivil özgürlüğe iki Galatasaraylı arkadaş.

Amblemi yunus, maskotu Yunus isimli üç köpek olan bu radyonun sahibi olarak, Turgay bana:

–Gel sen de şurda bir program yap! deyince ne yanıt verebilirdim:

–Emredersiniz komutanım!

(*Radio Contact*, 14 Nisan 2001)

mukallitler çoğaldı
fotokopiciler pıtırak
moliere'i taklit eden yok muydu sanki
yüz yıl geçer sis dağılır .
ölür gider moliere
okul kitaplarına gireceğinden bi-haber

(Yayımlanmamış, Dündeste)

"Zıkkım bilindiği gibi, ülkemizin bütün adalarında, yalnızca kökü yenen bir sebzedir. Eskiden kök yenir, zıkkım bölümü atılırdı. Ekonomik kriz dolayısıyla halk zıkkımı atamamakla kalmamış, daha kötü günler için zulalamak durumunda bırakılmıştır.

YOSNEŞ N. NAMSO•

•) YOSNEŞ N. NAMSO, Tüldişi Sahili'nde doğmuş, küçük yaşta ailesiyle Takımsal Takımadalar Cumhuriyeti'ne göç etmiş, gazetecilikle başladığı hayatını, gazeteci yazar olarak sürdürmüştür. Önemli eserleri: ***Komberna'da Şafak Sökemiyor***, ***IMF'nin Çubuklu Forması*** ve ***Hırsızlığa Övgü*** isimli belgesel romanlarıdır. Şu an Takımsal Takımadalar'da Komberna Cezaevi'nde hapis yatmaktadır.

Sokak Çocukları

–Birden sahneyi basar sokak çocukları, ellerindeki ispirto şişesi, kola kutusu, tiner kabı gibi şeylere bozuk paralarla vurarak, ritm tutar, koro yaparlar.–

Ortada
Para yok
Ülkede
Kriz var
Herkes
Biraz
Sinirli
,humma da humma
zanga da zünk.

Ortada
Kriz var
Bize
Dokanmaz
Hiç koymaz
Kriz
Mriz
Vız gelir
Şişleriz
Birini
Çıkar
Tiner parası
Bıçaklarız
Bir keriz
Al
İspirto parası
Bundan

İyisi
Komberna'da
Kayısı
Komberna
Ülkemizin
Başkenti
Burası
Takımsal
Takımadalar
Cumhuriyeti.
,humma da humma
zanga da zünk.

Tinercileriz
Pis tipleriz
Bıçaklarız
Es, şişleriz
Çekeriz
Tiner
İçeriz
İspirto
,spirito spirito ispirto!

Sokak
Çocuk
larıyız
Bizden
Sorulur
Ara sokaklar
Yan sokaklar
Tüm sokaklar
Bu Komberna şehri
Ve bütün
Takımsal
Takımadalar.

,humma da humma
zanga da zünk.

Vapurlara bineriz
Oh oh
Biletsiz
Gezeriz
Adaları
Ücretsiz
Ücretsiz
Oh oh,
,humma da humma
zanga da zünk.

Bilet soranı
Şişleriz
Yan bakanı
Jiletleriz
Sokak
Çocuk
larıyız
Evimizdir
Evimiz
Ölüm
Kokan
Sokaklar.
,spirito spirito ispirto!

–IŞIK SÖNER.–

(*Kökü Bitti Zıkkım Zulada*, 2001)

–BAŞBAKAN başbakanlıkta oturmuş, yanındaki sözlük aracılığıyla, harıl harıl bulmaca çözmektedir.–

BAŞ.– *(okur)* Ülkemizin kuzeyindeki deniz... *(heceler)* TA-MAR-SU-LA... *(yazar. Okur)* Mertebe... *(hızla sözlüğü açar, Mertebe'yi arar)* Mer... Mer... Mer... Mermi, Merserize, Mersi, Mersiye, Mert, Mertebe... *(okur)* Paye! Evet... *(yazar)* PA-YE. *(okur)* Uzak doğuda yetişen amerikan elmasından çıkarılan bir tür zamk... Üff.. Geç onu... Şurası neymiş? *(okur)* Komşumuz olan bir ülke... *(heceler)* ZAK-SON-YA! *(yazar)*

–Kapı zili çalar. Başbakan, hızla bulmacayı, sözlüğü kaldırır, önündeki evrakları düzenler, masadaki bir düğmeye basar, elektronik bir ses çıkar. BAŞSEK. girer.–

BAŞSEK.– İyi günler, sayın başbakanım. Rahatsız ettim.

BAŞ.– Evet! Ne var? Gene boktan bir haber mi?

BAŞSEK.– Yo! Sanmam. Ne biliim? Herhalde. Evet. Sayın Maliye bakanım geldiler efendim.

BAŞ.– Ne istiyormuş?

BAŞSEK.– Bilmem. Ne biliim? Herhalde, bir sorun...

BAŞ.– Endişeli mi?

BAŞSEK.– Yo! Sanmam. Ne biliim. Herhalde. Evet.

BAŞ.– Gene boktan bir haber getirmiştir.

BAŞSEK.– Yo! Sanmam. Bilmem. Olabilir. Belki. Herhalde. Galiba. Evet.

BAŞ.– Al içeri!

BAŞSEK.– Başüstüne sayın başbakanım. *(çıkar)*

BAŞ.– *(ardından seslenir)* Başsek!

BAŞSEK.– *(girer)* Buyrun sayın başbakanım...

BAŞ.– Şu, uzak doğuda yetişen amerikan elmasından çıkarılan zamkın adı neydi?

BAŞSEK.– Valla, ne bilİim? Bilmem. Galiba. Herhalde. Kimbilir?

BAŞ.– Tamam, çık!

–BAŞSEK. çıkar. BAŞBAKAN masasını düzenler. Elinde çantası MALİYE BAKANI girer. BAŞBAKAN ayağa kalkar. El sıkışırlar.–

MAL.– İyi günler sayın başbakanım!

BAŞ.– İyi günler sayın bakanım. Buyrun oturun? *(otururlar)*

MAL.– Nasılsınız? Sayın başbakanımınki nasıllar?

BAŞ.– İyiyim. Teşekkür ederim. Siz nasılsınız? Sayın bakanımınki nasıllar?

MAL.– İyiyiz. Sağolun. Teşekkür ederiz.

BAŞ.– Konu nedir?

MAL.– Dolar... sayın başbakanım...

BAŞ.– Gene mi yükseldi?

MAL.– Aldı başını gidiyor, sayın başbakanım.

BAŞ.– Merkez bankası ne bok yiyor?

MAL.– Elinden geleni yapıyor.

BAŞ.– Ne demek elinden geleni yapıyor? Demek ki elinden bir şey gelmiyor... Maliye bakanı olarak siz ne bok yiyorsunuz?

MAL.– Maliye olarak bizim yapabileceğimiz çok fazla bir şey yok sayın başbakanım... İsterseniz hemen istifa edebilirim..

BAŞ.– Hayır hayır... İstifaya gerek yok... İstifa işi daha da karıştırır... Uff! Tam ben başbakan oldum, herşey birbirine girdi... Benim yüzümden değil herhalde...

MAL.– Sanmıyorum.

BAŞ.– Şu, uzak doğuda yetişen amerikan elmasından çıkarılan zamkın adı neydi?

MAL.– Kaç harfli?

BAŞ.– Ne kaç harfli?

MAL.– Bulmacada çıkmadı mı?

BAŞ.– Hayır efendim, ne bulmacası? İthal etmemiz lazım ondan... *(iç geçirir, bir puro alır yakar, MAL.'a da ikram eder)*

MAL.– Burda yasak değil mi?

BAŞ.– Yak yahu kim görecek, kabine toplantısında değiliz, Sağlık Bakanı salağı da burada değil... Sonra camı açar havalandırırız! *(onun purosunu da yakar)* Maliye'nin kasasında ne kadar var?

MAL.–Yok!

BAŞ.– Ne yok?

MAL.– Hiç paramız yok sayın başbakanım.

BAŞ.– Dün "Küreselleşmeye Uyum Vergisi" günü değil miydi?

MAL.– Evet efendim.

BAŞ.– Vergiden toplanan para n'oldu?

MAL.– Vergiden para toplanamadı sayın başbakanım. Kimse vergi yatırmadı, herkes cezaya bıraktı. Halk vergiyi pas geçti.

BAŞ.– Adiler, onlar vergi ödemezse yürümez ki bu sistem... Cık cık cık... Onlar da uyandılar tabii, herkes varını yoğunu dolara çeviriyor, manyak bu millet! *(iç geçirir)* Senin ne kadar doların var bankada?

MAL.– Sizinki kadar yok.

BAŞ.– Benimkini nerden biliyorsun?

MAL.– İnceletmiştim.

BAŞ.– Vay adi vay!.. 12,5 milyon doların olduğunu biliyorum...

MAL.– O kadar yoktur.

BAŞ.– İsviçre'deki hesabınla beraber...

MAL.– Evet, İsviçre'deki hesapla birlikte 12 milyon dörtyüzü bulabilir...

BAŞ.– Toplam, oniki milyon beşyüzyirmiüçbinyediyüzyetmişbir doların var! Bugün alacağın faiz hariç.

MAL.– Evet.

BAŞ.– Utanmıyor musun?

MAL.– Hayır.

–Kısa bir susku olur. Dertli dertli puro tüttürürler.–

BAŞ.– Yeni bir vergi koymanın yararı olmaz yani?

MAL.– Sanmıyorum. Ödemiyorlar. Vergi dairesinin önünde toplanıp gösteri yapıyorlar. Resmi daireye doğru terbiyesiz el kol işaretleri yapıyorlar... Her vergi günü hükümet aleyhine gösteriye dönüşüyor..

BAŞ.– Cahil millet! Bir türlü benimseyemedi şu kalkınma havasını...

MAL.– Evet.

BAŞ.– Maaşlar nasıl ödenecek sayın bakanım?

MAL.– Ödenemeyecek sayın başbakanım.

BAŞ.– Bizimkiler de mi?

MAL.– Hayır efendim, bizimkileri ayırdım, topluca dolara çevirdim, ay başında bozduracağım. Milletvekillerinin maaşları ödenecek, ama onun dışında hiç kimseye maaş ödeyemiyoruz...

BAŞ.– Çok kötü... Ay başında dolar fırlamış olacak, aradaki kur farkı n'olacak?

MAL.– Onu havuza atmayı düşündüm sayın başbakanım.

BAŞ.– Evet, onu havuza at! Özelleştirmediğimiz ne kaldı?

MAL.– Pek bir şey kalmadı...

BAŞ.– Hep öyle diyorsun sonunda özelleştirilecek bir şey bulunuyor, kafayı çalıştır biraz...

MAL.– Opera ve Bale'yi düşünüyorduk, fakat taliplisi çıkmadı biliyorsunuz...

BAŞ.– Opera ve Bale olmaz tabii... Operayı kim alır canım?.. Aslında kapatmak en iyisi... Operaya, baleye ne lüzum var? Ülke böyle bir dar boğazdan geçerken yani, bu tip şeyler gereksiz masraf kapısı oluyor... Orda bin kişi çalışıyor... Haydi, bul bakalım bin kişinin maaşını! İtfaiyeyi özelleştirmiş miydik?

MAL.– Hayır ama, itfaiye tamamen...

BAŞ.– Tamam işte, itfaiye çok güzel! Belediye'den de bir yük kalkar... Amerika'da bir sürü özel yangın söndürme şirketi var. Hepsine birer yazı yazalım, ihale açalım, işi kızıştıralım, en çok rüşvet verene satalım.

MAL.– Fakat itfaiye halka parasız hizmet veren bir kuruluş, bu durumda özel şirket gittiği yangından para isteyecek.

BAŞ.– Bizimki de alıyor canım.

MAL.– Üç kuruş su sıktı parası alıyor...

BAŞ.– Üç kuruş, beş kuruş, itfaiyeyi çağıran parasını ödeyecek, yakmasaymış evini, allahallah! Mahalleyi de riske sokuyor! Mahalleyi riske sokmaktan ağır para cezası bile yazılabilir... Dikkatli olunsun biraz, yangına ne lüzum var? *(kapı zili çalar, hemen puroları ayakkabılarının altında söndürürler)* Ver bana! *(BAŞBAKAN, MALİYE BAKANI'nın elindeki izmariti alır. MALİYE BAKANI çantasıyla, eliyle duman yokeder, BAŞBAKAN iki puroyu saklayacak yer bakınır, masasındaki bir evrağı alır, inceler)* Neymiş bu? Sokak Çocuklarını Koruma Yasa Tasarısı! Hiç lüzumu yok! *(puroları evrağa koyar, kâğıdı top yapıp çöp sepetine atar, yeniden yerlerine otururlar, BAŞBAKAN masadaki bir düğmeye basar, elektronik bir ses çıkar, elinde gümüş bir tepsi içinde bir zarfla BAŞSEK. girer)*

BAŞSEK.– İyi günler sayın başbakanım, iyi günler sayın bakanım.

BAŞ.– Boktan bir haber mi?

BAŞSEK.– Yo! Sanmam. Bilmem. Ne biliim. Herhalde. Galiba. Evet.

BAŞ.– Kimden geliyor?

BAŞSEK.– Sayın cumhurbaşkanımızdan.

BAŞ.–Ne diyor?

BAŞSEK.– Valla, ne biliim. Bilmem. Galiba. Herhalde. Kimbilir.

BAŞ.– Okumadın mı dışarda?

BAŞSEK.– Yo! Sanmam. Ne münasebet. Kimbilir. Galiba. Ne biliim? *(tepsiyi BAŞBAKAN'a uzatır)*

BAŞ.– *(mektubu alır, açar, okur, çok fena olur)* Buyrun, bir bu eksikti!

MAL.– Kötü bir haber mi sayın başbakanım?

BAŞ.– Cumhurbaşkanı istifa etmiş.

MAL.– Nasıl olur?

BAŞ.– Çok saçma, ama etmiş işte! Cumhurbaşkanı dayandıramıyoruz bu memlekete... Başbakan olalı iki yıl olmadı, bu istifa eden üçüncü cumhurbaşkanı... N'olucak şimdi?

BAŞSEK.– Valla, ne biliim? Herhalde. Artık. Tabii. Mutlaka. Galiba...

BAŞ.– Başsek!

BAŞSEK.– Buyrun sayın başbakanım.

BAŞ.– Çıkabilirsiniz!

BAŞSEK.– *(çıkarken)* İyi günler sayın başbakanım, iyi günler sayın bakanım.

MAL.– İyi günler! Bu çok kötü oldu, şimdi kaos olur işte!

BAŞ.– Hemen yeni bir cumhurbaşkanı bulup oraya oturtmamız lazım. Konu sürüncemede kalmamalı. Kim olsun? Şu olsun! Bu olsun! biçiminde her kafadan bir ses çıkıp kafalar karışmadan çözümlenmeli bu iş... Hemen bu gece meclis gizli oturumla onu cumhurbaşkanı seçer ve o da geceden oraya oturur.

MAL.– Kim o?

BAŞ.– Siz olabilirsiniz sayın bakanım... Özellikle böyle bir kriz döneminde sizin gibi bir iktisatçı geçmeli ülkenin başına...

MAL.– Teşekkür ederim, teveccühünüz sayın başbakanım, fakat şöyle bir ortamda benim Maliye'nin başında olmam ve başlattığım programı yürütmem daha uygun olur kanısındayım. Ayrıca o makama benden önce sizin düşünülmeniz gerekir ve cumhurbaşkanlığı size yakışır.

BAŞ.– Şu ara çok saçma olur. Politik hayatım biter. Böyle bir kriz döneminde başbakan olmam bile çok saçma... Ben istifayı düşünüyordum, cumhurbaşkanı benden erken davrandı.

MAL.– Ufoları Araştırmaktan Sorumlu Devlet Bakanı, olmaz mı?

BAŞ.– Kabul etmez. Şu an kimse cumhurbaşkanı olmak istemez...

MAL.– İsterseniz Amerika'ya bir danışalım...

BAŞ.– Hayır hayır, salağın biri o George Bush... İşi hiç karıştırmadan bu gece çözümlemeliyiz... Halktan birini seçelim. Derhal emniyet araştırma yapsın. Orta yaşlı, eli ayağı düzgün, daha önce hiçbir partiye üye olmamış, sıradan orta halli, namuslu bir vatandaş bulunsun, "Halk cumhurbaşkanını kendi içinden seçti!" diye bir sloganla küt diye oturturuz onu koltuğa, tamamen halkçı bir hareket olur, bu durum halkın da hoşuna gider. Sosyalist bir devrim yani. Hem de bir ilke imza atmış oluruz. Takımsal Takımadalar Cumhuriyeti tarihinde ilk kez halktan biri cumhurbaşkanı oluyor.

MAL.– Evet T.T.C. için büyük bir demokrasi adımı. Dünyaya örnek gösterilebiliriz... Avrupa Birliği'ne aday gösterilebiliriz.

BAŞ.– Avrupa Birliği'yle ne ilgimiz var, Avrupa'dan çok uzaktayız.

MAL.– Evet. Havaya girip, öyle hıyarca bir laf ettim, sayın başbakanım...

BAŞ.– Evet... Gazeteler, televizyonlar, yeni cumhurbaşkanının hayatını anlatır. Neydi, ne oldu! Nereden nereye geldi! Halkın içinden gelen lider, falan filan gibi magazin yapılır, ortalık yatışır.

MAL.– Bu adamı nerden bulacağız?

BAŞ.– Emniyet tarama yapsın! Emniyetin işi ne? Herkesin dosyası yok mu?

MAL.– Var. Fakat, Emniyet bu konularda çok ağır çalışıyor biliyorsunuz...

BAŞ.– Başkentte belirli bir orta sınıf mahalleyi tarasınlar canım, takımadalar çapında araştırmaya gerek yok... Emniyeti özelleştiremeyiz değil mi?

– IŞIK SÖNER.–

(*Kökü Bitti Zıkkım Zulada*, 2001)

–ŞEZNOK pijamalı, ŞEZNOKUNKİ gecelikli. Mum ışığında oturmaktalar. Kadın örgü örüyor. Pencereden sokak lambasının ışığı vuruyor. Kırık dökük eşya, televizyon, televizyonun üstünde bir kafes içindeki GAGOŞ isimli kuş arasıra fersiz fersiz ötmektedir.–

ŞEZNOKUNKİ– Kapıcı para istiyor!

ŞEZNOK– Vermiyorum. Yapmasın kapıcılık. Kapıcı bizim için bir lüks zaten. Kapıcı istemiyorum. Her türlü gereksiz harcamaya son verdik.

ŞEZNOKUNKİ– Evin kirası yatırılmayacak mı?

ŞEZNOK– Kararsızım. Kirayı repo yapabiliriz. Dolara çevirebiliriz. Birkaç ay sonra, altı aylık öderiz.

ŞEZNOKUNKİ– Vazgeç bu salak planlarından. Ödeyebiliyorsak, kirayı ödeyelim.

ŞEZNOK– Ne örüyorsun sen? Benim başıma çorap mı?

ŞEZNOKUNKİ– Hayır. Kazak örüyorum.

ŞEZNOK– Ne kazağı, bir kazak gereksinimimiz yok ki, niye yün ziyanlığı yapıyorsun? Yüne verilecek paramız mı var?

ŞEZNOKUNKİ– Bir şeye para verildiği yok, eski hırkamı söktüm, kazak örüyorum...

ŞEZNOK– Niçin örüyorsun, deli misin nesin? Evde hiç misafir sigarası falan var mı?

ŞEZNOKUNKİ– Bırakmadın mı sigarayı sen?

ŞEZNOK– Evet. Bıraktım. Keyfimden bırakmadım yani... Kriz var diye bıraktım... Ben kendim için sormuyorum, bir misafir falan gelirse, sigara tutmak gerekirse...

ŞEZNOKUNKİ– Gerekmez...

ŞEZNOK– Tekila da yok değil mi?

ŞEZNOKUNKİ– Bırakmadın mı sen içkiyi?

ŞEZNOK– Yahu ben kendim için sormuyorum. Ben içkiyi tamamen bıraktım. Bir misafir falan gelirse, akide şekeri ve tekila tutmak gerekirse...

ŞEZNOKUNKİ– Gerekmez... Zaten akide şekeri de yok. Misafir gelirse kapı açılmayacak!

ŞEZNOK– Tamam. En doğrusu!

ŞEZNOKUNKİ– Telefonun borcu yatırılmayacak mı?

ŞEZNOK– Hayır. Kesildi, huzura erdik, telefon neymiş?

ŞEZNOKUNKİ– Olur mu canım, bir misafir gelirse, telefon tutmak gerekirse...

ŞEZNOK– Gerekmez. Misafir gelirse kapı açılmayacak.

ŞEZNOKUNKİ– Elektriği açtırmayı düşünüyor musun?

ŞEZNOK– Hayır. Açtıramayız. Çok para. Mumla idare ediyoruz işte. Ayrıca pencereden sokak lambasının ışığı vuruyor... Elektrik neymiş? Buzdolabı bomboş, çalışmasa da olur, çamaşırı da elde yıkarsın. Başka neye gerekli elektrik? Suyu yatırdım işte. Suyumuz açıldı, başka bi şeye gerek yok! Daha önce yaşadık biz bu IMF'li günleri, çok tehlikelidir bu IMF durumu. Babam hep söylerdi, çok eskiden de olmuş böyle bir IMF krizi, su bile karaborsa olmuş, damlalıkla su içiyorlarmış... Her türlü gereksiz harcamayı kesmek gerek. Ayrıca eriyip çanağa akan mumları atma sakın, ben onları eritip, bir pet şişenin içine akıtacam, içine fitil sokacam yeni mum yapacam... Zırt pırt mum alacak değiliz.

ŞEZNOKUNKİ– Ekmek alacak mıyız?

ŞEZNOK– Hayır yahu, ekmek neymiş? Yüzyıllardır pasa ekmek yediğimiz için böyle salak bir millet olduk biz! Ekmek mekmek yok. Dilimi kaç para haberin var mı?

ŞEZNOKUNKİ– Ne yiyecez?

ŞEZNOK– Dün zıkkım vardı, haşlamıştın, kökünü yemiştik... Kökü bitti zıkkım zulada, sen ona az biraz su ilave et, kaynat... Bir nebze tuz eker yeriz.

ŞEZNOKUNKİ– Sabah kahvaltısı için ne gibi bir planın var?

ŞEZNOK– Sabahı hafif geçiştirmek lazım.

ŞEZNOKUNKİ– Neyle geçiştireceğiz yani?

ŞEZNOK– Sabahleyin sen bakkala gidersin, yüklü miktar zeytin alımı yapacağız, bir tane eşantiyon istiyoruz, dersin. Alır bir zeytin, gelirsin. Zey kısmını sen yersin, tin bana çok bile... Çekirdeğini atmayız, sen onu havanda döversin, bir şeye katık ederiz.

ŞEZNOKUNKİ– Olmazsa kuşa veririz...

ŞEZNOK– Hayır efendim, bu kıtlıkta bir de kuşu düşünecek halimiz yok.

ŞEZNOKUNKİ– Ölecek bu kuş!

ŞEZNOK– Onu bekliyorum zaten! Ölür ölmez kuş sote yapacağız!

ŞEZNOKUNKİ– Delirdin mi sen Şeznok?

ŞEZNOK– Evet delirdim.

ŞEZNOKUNKİ– *(yerinden fırlar, gider kafese sarılır)* Gagoş'umu elletmem. Gagoş benim hayatta tek arkadaşım.

ŞEZNOK– Ben kim oluyorum?

ŞEZNOKUNKİ– Gagoş'un bir arkadaşı!

ŞEZNOK– Yahu, ben Gagoş'u kesip yiyelim demiyorum ki! Ölünce diyorum... Tarihte ne kıtlıklar olmuş, insanlar birbirini yemiş... Biraz mantıklı olmak lazım... Gagoş ölünce, gömeceğimize, yiyelim diyorum... Onu bedenimize sindirmiş oluruz, ölümsüzleşir işte!.. Bir yere gömsek gidip mezarını mı ziyaret edeceksin?

–Kapı çalınır. İrkilirler. Birbirlerine bakarlar. GAGOŞ öter.–

ŞEZNOKUNKİ– *(Gagoş'a sus işareti yapar)* Hişşşşt!

–Gagoş kısa ve fersiz bir ses çıkarır, susar. Karı, koca fısıltıyla konuşurlar.–

ŞEZNOK– Kapıcı mıdır?
ŞEZNOKUNKİ– Misafir olabilir.
ŞEZNOK– Açmayalım.

–Kapı yeniden çalınır.–

ŞEZNOKUNKİ– Gecenin bu saatinde, kim olabilir?
ŞEZNOK– Geceyarısından Sonra Varoluş Vergisi, falan gibi bir şey çıkmıştır, silah zoruyla onu topluyorlardır, kesinlikle açmayalım.
ŞEZNOKUNKİ– Delikten baksana!

–ŞEZNOK çıkar, kapı gene çalınır.–

ŞEZNOK– *(girer)* Bir polis! Yanında da bizim kapıcı.
ŞEZNOKUNKİ– Ne istiyorlar?
ŞEZNOK– Açmadım ki! *(pencereden bakar)* Bizim sokakta bir olay var. Bir sürü polis arabası yığılmış, iki tane de uzun kuyruklu siyah araba var...
ŞEZNOKUNKİ– *(yanına gelir)* Operasyon var herhalde.

–GAGOŞ birden şakır şakır ötmeye başlar.–

ŞEZNOK– İbne kuş!
ŞEZNOKUNKİ– Açmak zorundayız! Yoksa ateş ederler... Affedersiniz memur bey, uykuya dalmışız, biz de kuşun sesine uyandık da duyduk kapıyı, dersin...

–ŞEZNOK çıkar, ŞEZNOKUNKİ pencereye gelir, dışarı bakar.–

ŞEZNOK– *(girer)* Emniyet Genel Müdürü, benimle görüşmek istiyormuş.
ŞEZNOKUNKİ– Genel müdür mü?
ŞEZNOK– Evet.
ŞEZNOKUNKİ– Niçin?

ŞEZNOK– Bilmiyorum. *(pantolonunu bulur, pijamanın üstüne giymeye uğraşır)* İyi bir şey için değil herhalde...

ŞEZNOKUNKİ– Vergileri yatırmadık diye olabilir mi?

ŞEZNOK– Kimse yatırmadı ki!

–Emniyet Genel Müdürü girer. GAGOŞ öter.–

EMGENMD.– İyi geceler bay Şeznok! İyi geceler Şeznokunki!

ŞEZNOK– Hayırlı geceler sayın Emniyet Genel Müdürüm, hoşgeldiniz...

ŞEZNOKUNKİ– İyi geceler, hoşgeldiniz. Buyrun oturun. Nasılsınız? Emniyet Genel Müdürümünki nasıllar?

EMGENMD.– Bekârım efendim.

ŞEZNOKUNKİ– Öyle mi? Çok çok özür dilerim. Buyrun oturun!

EMGENMD.– Oturmiim. Işıkları yakar mısınız!

ŞEZNOK– Yanmıyor efendim. Elektriği yatıramadık, kesik.

EMGENMD.– Anlıyorum.

ŞEZNOK– Bakın efendim, vergileri yatıramadık biliyoruz, ama tamamen yokluktan kaynaklanan bir durum, yoksa bizim hükümete karşı herhangi bir tavrımız yok, biz karı koca etliye sütlüye karışmayız.

ŞEZNOKUNKİ– Evet. Masraf olmasın diye, evden çıkmıyoruz. Hiçbir yürüyüşe katılmış değiliz.

ŞEZNOK– Biz masumuz.

EMGENMD.– Sizi bu saatte rahatsız etmemin nedeni, sayın başbakanımız sizinle görüşmek istiyor...

ŞEZNOK– Başbakanımız mı?

EMGENMD.– Evet. Sayın Palebek aşağıda bekliyorlar. İzniniz olursa sizi ziyaret etmek istiyorlar.

ŞEZNOK– Ne demek? Şeref verirler... Buyursunlar! Yani başbakanımız, nasıl olur! Kahvemiz de yok... Buyursunlar tabii...

EMGENMD.– Ben kendisine haber vereyim... *(çıkar. GAGOŞ öter)*

ŞEZNOKUNKİ– Başbakan buraya mı geliyor yani?

ŞEZNOK– İnanılacak gibi değil ama öyle! *(pencereden bakar)* İşte bak arabadan iniyor, sayın Palebek! Tıpkı televizyondaki gibi... Hayırdır inşallah!

ŞEZNOKUNKİ– Palebekinki de geliyor mu acaba?.. Çıldırabilirim, başbakan bize geliyor ve giyinecek hiçbir şeyim yok! Sen de şu pijamanı çıkar! *(hızla kulise gider)*

ŞEZNOK– Evet doğru!

–ŞEZNOK, pijamanın üstünü çıkarır, gömlek giyer. Pantolonu çıkarır, altındaki pijamayı çıkarır, yeniden pantolunu giyemeden, başbakan ve emniyet genel müdürüne çok uzun bir donla yakalanır. GAGOŞ öter.–

ŞEZNOK– Saygılar sayın başbakanım. Özür dilerim. *(pantolonunu giyer)*

BAŞ.– İyi geceler bay Şeznok!

ŞEZNOK– Hoşgeldiniz, buyrun oturun.

BAŞ.– Oturmiciğim. *(EMGENMD'a)* Işıkları söndürüp mum yakmanız akıllıca. Kutlarım sayın emniyet genel müdürüm.

EMGENMD.– Teveccühünüz sayın başbakanım. Her türlü önlemi aldık.

ŞEZNOK– Mumu biz düşündük, çünkü elek...

BAŞ.– Her neyse bay Şeznok, görüşmemiz çok gizli bir oturumdur ve bu gizlilik içinde kalmak zorundadır.

ŞEZNOK– Anlıyorum... Yani bize bu akşam başbakan falan gelmedi... Niye gelsin zaten... Fıkra gibi... Kimse inanmaz...

BAŞ.– Evet. Ülkede şu an henüz kimsenin bilmediği korkunç bir olay oldu. Cumhurbaşkanımız istifa ederek yurt dışına kaçtı.

ŞEZNOK– Bu da mı?

BAŞ.– Malesef! Ve Takımsal Takımadalar Cumhuriyeti şu an başkansız! Bu sorunun ivedilikle çözülmesi gerekmektedir.

ŞEZNOK– Gayet tabii.

BAŞ.– Meclis bu sorunu çözdü ve yeni cumhurbaşkanı adayımızı belirledi.

ŞEZNOK– Bravo.

BAŞ.– Aklıbaşında, olgun, uyumlu, halktan bir adam. Halkın içinden onun sesi olacak birini seçtik.

ŞEZNOK– Çok iyi düşünmüşsünüz sayın başbakanım.

BAŞ.– O adam sizsiniz, bay Şeznok!

ŞEZNOK– Ben mi? *(güler, çevresine bakınır)* Kamera şakası mı?

BAŞ.– Ülkenin içinde bulunduğu şu kriz ortamında başbakan olarak size kamera şakası yapmaya vaktim mi var sanıyorsunuz?

ŞEZNOK– Hayır, estağfurullah sayın başbakanım... Birden şaşırdım tabii... Ben niye cumhurbaşkanı oluyorum? Ne haddime yani?

BAŞ.– Meclis halktan birinin seçilmesine karar verdi, emniyetin taramaları sonunda, bilgisayar sizi seçti.

ŞEZNOK– Öyle mi? Yani, fakat... Nasıl olur?.. Hayır ben böyle bir görevi kabul edemem...

BAŞ.– Meclisin iradesi böyle...

ŞEZNOK– Beceremem yani canım... Ben çıkıp iki laf edemem... Dünyada hangi ülke nerede diye sorsan bilmem, bildiğim bizim Takımadalar... Ülkemizin komşularını say deseler sayamam... Aşağı Zakzonya... Tüldişi Sahili... İşte o kadar... Belirli bir eğitimim yok... Lise ikiden ayrıldım... Hiçbir konuda yeterli bilgim yok, hiçbir yabancı dil bilmem...

BAŞ.– Bunlar, danışmanlarla çözülecek ikinci aşama sorunlar...

ŞEZNOK– Hayır hayır... Benden cumhurbaşkanı olmaz... Hiç otoriter değilimdir bir kere... Karıma bile söz geçiremiyorum... Beni kimse ciddiye almaz...

BAŞ.– Otorite oturacağınız makamla kendiliğinden oluşan bir durumdur. Ayrıca uyumlu ve uysal olmanız yepyeni bir cumhurbaşkanı çizgisi getirecektir.

ŞEZNOK– Siz, olur mu diyorsunuz yani?

BAŞ.– Kesinlikle. Bu ükenin başına sizin gibi biri gerekli bay Şeznok!

–GAGOŞ uzun uzun öter.–

ŞEZNOK– Hayır hayır, ben yönetmek için değil, yönetilmek için yaratılmışım. Askerde lakabım Koyun'du! Koyun Şeznok derlerdi bana. Karakterim insanları yönetmeye uygun değil, apartman yöneticiliğini de denedim, bir haftada pes ettim...

BAŞ.– Bu bir vatan görevidir. Şu an kendinizi değil devleti düşünmeniz gerekiyor bay Şeznok!

ŞEZNOK– Şu âna kadar devlet beni hiç düşünmedi.

BAŞ.– Buraya sizinle tartışmaya gelmedim. Meclisin size verdiği görevi bildirmeye geldim. Hazırlıklarınızı yapınız. Bir saat içinde sizi almaya ve halka yaptığınız açıklamayı imzalatmaya gelecekler. Saygılar sunarım sayın cumhurbaşkanım. Memleketimiz için, hayırlı uğurlu olsun! *(elini sıkar ve çıkar)*

EMGENMD.– *(selam çakar)* Sayın cumhurbaşkanım, hazırlıklarınızı tamamlayınız. Birazdan gelip sizi cumhurbaşkanlığı köşküne götüreceğim.

ŞEZNOK– Bu geceden mi gidiyoruz?

EMGENMD.– Evet, gün doğmadan sizi cumhurbaşkanlığı konutuna yerleştirmemiz gerek.

ŞEZNOK– Öyle hemen toparlanamayız ki! Eşyalar, falan...

EMGENMD.– Konutta herşey mevcut. Bir şey almanıza gerek yok... İyi akşamlar sayın cumhurbaşkanım!

–EMGENMD. selam çakar, çıkar. GAGOŞ öter. ŞEZNOK öyle kalakalmıştır, içerden süs kıyamet ŞEZNOKUNKİ girer.–

ŞEZNOKUNKİ– Nerdeler?

ŞEZNOK– Gittiler.

ŞEZNOKUNKİ– Olur mu ayol, niye bırakıyorsun? O kadar hazırlandım... Niye gelmişler?

ŞEZNOK– Yeni cumhurbaşkanı da istifa etmiş, kaçmış... Meclis benim cumhurbaşkanı olmama karar vermiş, başbakan bana onu bildirmeye gelmiş!

ŞEZNOKUNKİ– Soğuk soğuk espri yapma, niye gelmiş başbakan?

ŞEZNOK– Ben de önce kamera şakası sandım, fakat olay ciddi.

ŞEZNOKUNKİ– Nesi ciddi be? Koskoca Takımadalar'da senden başka cumhurbaşkanı olacak adam kalmamış mı?

–GAGOŞ öter.–

ŞEZNOK– Emniyet tarama yapmış, kimi meziyetlerimden ötürü bilgisayar beni seçmiş!

ŞEZNOKUNKİ– Neymiş senin o meziyetlerin?

ŞEZNOK– Ben de bilemiyorum, bilgisayara sormak lazım.

ŞEZNOKUNKİ– Ne yani cumhurbaşkanı mı oluyoruz?

ŞEZNOK– Ben, oluyorum!

ŞEZNOKUNKİ– E tamam, ben de first lady oluyorum!

ŞEZNOK– Galiba. Yani maalesef.

–IŞIK SÖNER.–

(*Kökü Bitti Zıkkım Zulada*, 2001)

–PATRON TUMTURAÇ masasında oturmuş hesap yapmaktadır. Telefon çalar. Açar.–

PATRON– Evet... Kim ararsa yok diyeceksin... Toplantıda diyeceksin... Kimseyi bağlama, hepsi alacaklı. Hiçbir ödeme yapacak durumda değiliz... Zakabon Mensucat'tan ararlarsa, yurt dışında, bir ay sonra gelecek diyeceksin!.. Karım mı? Onu bağla canım... Alo karıcığım, burdayım... Bu akşam da gelemiyorum... Benzin param yok... Üç gündür hiç satış yok, mağazaya gelen giden yok, çıldıracam... Niye yalan söyleyeyim karıcığım, arabada damla benzin yok. Bir satış olucak da, benzin koyup gelecem... Geze geze gelemem ya eve... Kredi kartıyla benzin vermiyorlar artık.. Burda büromda yatıyorum. *(öbür telefon çalar)* Pijamaya falan gerek yok canım... Bir iki güne çözülür bu iş... Bi benzin parası çıkar herhalde... Bankada hiç para kalmadı... Dolar var tabii de, şu sıra dolar bozdurmak sapıklık olur, her an yükseliyor, bu sabah yedi dörtyüzüçe fırlamış... Sen evdekilerle idare et, sakın dolar bozdurma. *(öbür telefon yeniden çalar, açar)* Bi dakka hayatım... *(öbür telefona)* Efendim?.. Kim?.. Muhasebeci! Gelsin! *(öbür telefonu kapatır, karısına)* Kapatıyorum hayatım, allahın belası muhasebeci geliyormuş! Görüşürüz... Öpüyorum... Güle güle...

–MUHASEBECİ, telefon konuşmasının sonuna doğru girmiş, koltuğunun altında bir dosya, bir köşede mahcupça beklemektedir.–

PATRON– Ne var? Ödeme mödeme deme bana!
MUHAS.– Bordroyu getirdim efendim.
PATRON– N'olacak?
MUHAS.– Ödemeyecek miyiz?

PATRON– Hiç paramız yok. Benzin param olsa eve gidecem, üç gündür bu kılıktayım... Ne bordrosu?.. Sen versene şu bordroyu... *(alır, inceler)*

PATRON– Zükson Açkana kim?

MUHAS.– Şoför efendim.

PATRON– Ne şoförü? Murdok neci?

MUHAS.– Zükson Açkana, servis şoförü efendim.

PATRON– Ne servisi? Servis neymiş? Niye herkesin arabası yok? Bir yerde bu kadar çok adam çalışırsa böyle olur işte... Hadi servis var, şoförü n'oluyor? Senin ehliyetin yok mu?

MUHAS.– Var efendim.

PATRON– Güzel. Sen servisle gitmiyor musun? Sen kullan arabayı, arkadaşları bırakır, arabayı evinin önüne çekersin, sabah gelirken hepsini alırsın... Zükson Açkana'yı ve Murdok'u yarın kovun! *(Listeden ZÜKSON'un ve MURDOK'un üstünü çizer)*

MUHAS.– Emredersiniz efendim, fakat ben ta Çaltafa'da oturuyorum, arkadaşlar Komberna'nın değişik semtlerinde oturuyorlar... Forzana'da oturan var!

PATRON– Öyle şey yok... Öyle şey yok... Öyle herkesi evinin kapısına bırakma, diye bir şey yok artık... Eskidendi onlar... Bir grubu Tırakson'da bırakırsın, bir grubu Kamakoy'da koyver gitsin, herkes merkezden geze geze ulaşsın evine... Benzin aldı başını gidiyor... Ayrıca sen niye buralarda bir yerde oturmuyorsun? Çaltafa'da ne işin var?

MUHAS.– Buralarda ev kiraları korkunç efendim.

PATRON– Çaltafa'da bedava mı?

MUHAS.– Aşşağı yukarı.

PATRON– Nasıl yani?

MUHAS.– Çaltafa'da, bir ailenin yanında çok ucuza bir oda kiraladık, o evin o odasında yaşıyoruz. Başka odalarda da kiracılar var, ev sahibi sekiz çocuğuyla salon ve koridorlarda kalıyor, biz kiracılar koridorlardan geçebiliyoruz, ama oraya

eşya koyamıyoruz. Mutfak ortak, tüpgaz sayaçlı, kredi kartıyla çalışıyor. Ama biz onu kullanmıyoruz, odamızda pencere önünde piknik tüple idare ediyoruz. Tuvalet, banyo kredi kartıyla çalışıyor. Yıkanmayı kestik, tuvaleti de yalnız büyük abdest için kullanıyoruz, çiş için Minimada kaktüsü aldık, onun dibine işiyoruz, çişe para vermiyoruz.

PATRON– Çok uyanıksın valla!

MUHAS.– Teveccühünüz.

PATRON– *(bordroyu inceler)* Ninki Kunku Zübreninki kim? Kaç kişiler bunlar?

MUHAS.– Bir kişi efendim, iki defa evlenip ayrılmış, Zübre ile üçüncü evliliğini yapmış bir hanım!

PATRON– Neci neci?

MUHAS.– Ninki Kunku Zübreninki, ahçımız efendim!

PATRON– Ahçı mahçı istemez, lokanta mı burası? Dışardan yemek getiren şirketler var. Hazır yemek getirtilsin... Yemek şirketine şimdilik bir şey ödenmesin, bize bir hesap açsınlar, oraya alacak yazsınlar...

MUHAS.– O çok daha pahalıya mal olur, efendim.

PATRON– Allahallah, yahu ahçı barındıracak halimiz mi var, iflas etmiş durumdayız... Şurda yenilen bir öğle yemeği... Kim olsa yapar... Ben de yaparım... Sen de yaparsın... Sen makarna haşlamayı bilmiyor musun?

MUHAS.– Hayır, efendim.

PATRON– Bunda bilinecek bir şey yok. Ateşin üstüne koyuyorsun suyu, makarna paketini boca ediyorsun içine, kendi kendine haşlanıyor. Kimsenin bir şey yapmasına gerek yok. Sabah gelince, yaparsın bir makarna, olur biter... Ninki Kunku Zübreninki'ni yarın kovun. *(listeden ahçının üstünü çizer)*

MUHAS.– Emredersiniz efendim.

PATRON– Bu kim bu? Agor Karoş!

MUHAS.– En kıdemli elemanlarımızdandır.

PATRON– Kıdemine sıçiiim! Ne iş yapıyor?

MUHAS.– Gece bekçisi efendim!

PATRON– Hemen kovun! Gece bekçisi neymiş? *(listeden üstünü çizer)* Neyi bekliyor? Burda sabaha kadar uyuyor, inek... Her akşam, bir arkadaşa gece nöbeti yazılabilir... Herkes bir gece nöbetçi kalsa, bir kişiye ayda bir kere sıra gelir... Burdan ekmek yiyorsunuz, siz de ayda bir gece bekleyin burayı, değil mi?

MUHAS.– Gayet tabii efendim.

PATRON– Rifti Kınemkınamel kim?

MUHAS.– Bendenizim efendim.

PATRON– Ha evet.. Aslında servis şoförlüğünü ve ahçılığı başka arkadaşlar üstlenirse, sana da hiç gerek yok! Olmayan paranın muhasebecisi olur mu lan?

–IŞIK SÖNER.–

(*Kökü Bitti Zıkkım Zulada*, 2001)

1. Boğum, İlk Düğüm

–ESKİ BİR HALK EĞİTİM MERKEZİ'NDEN, DİKKAYALAR KÜLTÜR MERKEZİ'NE DÖNÜŞMÜŞ VE FAKAT BU DÖNÜŞÜM SIRASINDA PEK ONARIM GÖRMEMİŞ SALONUN SAHNESİ. SAHNEDE BİR PROVA IŞIĞI YANMAKTADIR. ELİNDE BİR BAVUL VE BİR SIRT ÇANTASIYLA SALONA SUFLÖR TAMER GİRER. YAVAŞ YAVAŞ ETRAFINA BAKINARAK, SALONU İNCELEYEREK SAHNEYE DOĞRU İLERLER. SAHNEYE ÇIKAR. KULİSTEN AHMET HASRET'İN SESİ DUYULUR.–

AHMET– *(Kuliste)* Hakaaan! Hakan!.. Nerdesin yahu?.. *(girer, Tamer'i görür)* Merhaba! Kimi arıyonuz?

TAMER– Ahmet Hasret beyle görüşecektim.

AHMET– Ne görüşmek istiyonuz?

TAMER– Gazetede Kültür Merkezine Suflör Alınacaktır, diye ilan vardı. O konuda ben Ahmet Hasret beye faks çekmiştim. O da bana "İşe alındınız!" diye faks çekti.

AHMET– Haaa! Devlet Tiyatrosu'ndan geliyonuz...

TAMER– Evet, İstanbul Devlet Tiyatrosu'ndan başsuflör Tamer Şekerdil!

AHMET– Memnun oldum Tamer. Ahmet Hasret ben oluyom. *(elini sıkar)*

TAMER– Öyle mi? Memnun oldum.

AHMET– Beldemiz Dikkayalar'a ve Kültür Merkezimize hoşgeldin! Trennen geldin di mi?

TAMER– Evet. İstanbul'dan dün gece bindim. Üç tren değiştirerek geze geze geldim. 24 saattir yoldayım.

AHMET– Bizim buraya başka türlü gelinemez zaten... Senin gibi deneyimli bir suflör bulmamız büyük şans vallahi. Biliyon

oyunda başrolü Ali Feyyaz Güngöktan oynayacak. Artık suflörsüz oynıyamıyomuş.

TAMER– Ali Feyyaz mı oynayacak?

AHMET– Evet.

TAMER– Meşhur Ali Feyyaz?

AHMET– Evet.

TAMER– Buraya mı geliyor yani?

AHMET– Evet. Her an gelebilir, bekliyoz. *(masayı ve üstündeki bardakları işaret eder)* Üstat kırmızı şarap sever dediler. Bizim bu yörenin çok güzel bi kırmızı şarabı vardır; Ayıdişi şarabı derler, ondan hazır ettik. Bekliyoz.

TAMER– Ali Feyyaz nasıl kabul etti buraya gelmeyi?

AHMET– Böyle bir boş zamanı varmış. İyi para veriyoz. Başkanımız sağolsun Ali Feyyaz Güngöktan için Belediye Meclisinden özel ödenek çıkarttı. Sonra adam rolü çok beğendi tabii.

TAMER– Oyun nedir?

AHMET– "Kahraman Osman."

TAMER– Hiç duymadım. Kimin oyunu?

AHMET– Ben yazdım. İlk oyunum, fakat herkes çok beğendi, başkan da çok beğendi.

TAMER– Anladım. Ben nerde kalacam?

AHMET– Burda, tiyatroda kalıyon!

TAMER– Otel yok mu?

AHMET– Malesef Dikkayalar'da otel yok. Başkanım da çok istiyor, fakat yaptıramıyoz... Turizim Bakanlığı'ndan da geldiler. Baktılar, ettiler, yazdılar, çizdiler, ama olmadı... Aslında beldemiz turistik olmadığı için, pek otel ihtiyacı hissetmiyoz. Anayola da uzak olduğumuz için, burdan pek geçen olmaz, biliyon...

TAMER– Bilmiyom.

AHMET– Öğreniyon.

TAMER– Evet...

AHMET– Kuliste bir yatak var, evden getirttim. İstediğin yere seriyon, sabah kalktığında dürüyon, bir kenara koyuyon... Işıkları şurdan yakıyon. *(yakar)* Gerek kalmayınca hemen söndürüyon. *(söndürür)* Anahtarlar şurda... *(çiviye asılı anahtarları eline alır, gösterir)* Şu sol arka giriş... Şu sahneye açılan kapı... Şu neyin anahtarı bilemiyoz, yıllardır bunnarın içinde, belki bir gün lazım olur diye anahtarlıktan çıkarmıyoz... Şu ışık odasının anahtarı, şu ön kapı... Herkes gidince, her yeri kilitliyon...

TAMER– Saat kaçta kilitliyom?

AHMET– Herkes gidince işte... Prova bitince yani...

TAMER– Sabah kaçta açıyoz?

AHMET– Bende anahtar var, sabah ben açıyom.

TAMER– *(başka bir çiviye asılı tek anahtarı gösterir)* Bu nerenin anahtarı?

AHMET– O tuvalet anahtarı, ama kullanmuyoz... Bazen kilitlemiyo... Bazen kilitte dönmüyo, içerde kapalı kalıyon... Onun için kullanmıyoz...

TAMER– Tuvalet kilitlenmeyecek yani..

AHMET– Kilitli zaten... Öyle kilitli kaldı, açamıyoz.

TAMER– Tuvalet ihtiyacımı nerde giderecem?

AHMET– Çiş için dışarı çıkıyoz, binanın arkasında bir arsa var, oraya yapıyoz. Büyük abdest için, yandaki kahveye gidiyoz. Kahve sabaha kadar açıktır... Kültür merkezinden geliyom dersen, tuvaletçi para almaz.

TAMER– Suflör yeri nerde?

AHMET– Yok. Biz hiç suflör kullanmıyoz. Ali Feyyaz suflörsüz çalışmaz dediler, devamlı lafını unutuyomuş, onun için sizi şey yaptık... Halkevi zamanında, şurda sahnenin önünde varmış bi suflör yeri, sonra üstünü kapatmışlar...

TAMER– E, ben nerden sufle verecem?

AHMET– Bilemiyom... Sağ kuliste, ya da sol kuliste bir sandalyeye oturuyon... Bunu Ali Feyyaz beynen görüşürüz.

TAMER– Olmaz ki... Benim sahnenin ortasında olmam, herşeyi çok iyi görmem gerekiyor... Oyuncunun gözünü görmem gerekiyor. Oyuncunun unuttuğu gözünden belli olur... Suflenin nerde, ne zaman, nasıl verileceği çok önemlidir.

AHMET– Tamam tamam... Bunnarı Ali Feyyaz bey gelince konuşuyoz...

TAMER– O ne zaman gelecek?

AHMET– Bekliyoz... Her an gelebilir... Seninle aynı trende olması lazımdı. Sen yerleşmeye bak, ben birazdan geliyom... *(kulise seslenerek çıkar)* Hakaaaan! Hakaaaaan!

–Tamer, bavulunu açıp eşyalarını çıkarmaya başlar, kimi eşyalarla kuliste kaybolurken, öbür taraftan sahneye elinde bir tepsi çiğköfteyle Fatoş girer. Bavulu görür.–

FATOŞ– Aaa, gelmiş! *(kulise bağırır)* Ahmeeet! Hakaaan, koşun! Geldi!

TAMER– *(girer)* Merhaba!

FATOŞ– Ay merhaba! Hoşgeldiniz! *(tepsiyi bırakır, Tamer'in elini sıkar yanaklarından öper)* Ben Ahmet Hasret'in eşiyim... Fatoş Hasret... Aslında Fadime, fakat nefret ediyom Fadime isminden... Biz Fatoş diyoz... Siz de öyle diyonuz...

TAMER– Peki.

–Ahmet telaşla girer.–

AHMET– Merhaba Fatoş? Nerde Ali Feyyaz bey?

FATOŞ– *(Tamer'i göstererek)* İşte!

AHMET– Yahu, bu yeni gelen suflör arkadaş, Tamer bey...

FATOŞ– Öyle mi? Hoş geldiniz Tamer bey... Ben de sizi Ali Feyyaz bey sandım..

TAMER– Hiç benzemiyorum ki ona...

FATOŞ– Aslında ben kendisini hiç görmedim... Bir iki kere televizyonda gördüm ama, televizyon çok değişik gösteriyo, biliyonuz... Onunla karşılıklı oynayacağım için çok heyecanlanıyom.

TAMER– Siz de mi oynuyorsunuz oyunda?

FATOŞ– Tabii... Kadın başrolü oynuyom... Şimdiden bütün rolümü ezbere biliyom.

AHMET– Fatoş'un ezberi çok kuvvetlidir... Herkesin telefon numarasını ezbere bilir. Sahne deneyimi yok, ama Ali Feyyaz beyle oynayınca bööle bi deneyimi de olcak işte!

TAMER– Daha önce küçük roller mi oynadınız?

FATOŞ– Ay hayır, daha önce hiç oynamadım, ilk defa oynuyom, oyniyicam yani. Çok heyecanlanıyom...

TAMER– Oyuncu kadronuz kaç kişi?

AHMET– Aslında tiyatronun belirli bir oyuncu kadrosu yok. Belediyenin ödeneğiyle ancak Ali Feyyaz beyi getirtebiliyoz. Kadroyu buradan tamamlamak zorundayız... Fatoş bu rolü kıvırır, ona güveniyom.

TAMER– Annıyom.

FATOŞ– Ben zaten çocukluğumdan beri hep artiz olmak istiyom... Eğer bu rolde başarılı olursam... Belki ilerde Ali Feyyaz beynen bir televizyon dizisinde de oynayabilirim...

AHMET– Bu rol, Fatoş'un patlaması olacak, göreceksiniz... Oyun başarılı olursa Ankara'ya, İstanbul'a turneye de gidebiliriz... Ali Feyyaz beyin ismi yeter...

–Hakan girer.–

AHMET– N'oldu?

HAKAN– Hiiç!

AHMET– Ne hiç? Nasıl hiç?

HAKAN– Trenden çıkmadı.

AHMET– Nasıl olur? Bu gece burada olucam diye faks çekti.

FATOŞ– Treni kaçırmış olabilir.

AHMET– O zaman telefon ederdi...

FATOŞ– Cep telefonu yok mu?

AHMET– Vardır ama, biz bilemiyoz. Ev numarasını biliyoz...

HAKAN– Otobüsnen geliyordur belki.

AHMET– Tren diye konuştuk ama... Olabilir, Hakan sen koş garajlara git bi bak... Akşam otobüsü çoktan gelmiştir aslında... Ben evine telefon ediyom... Fatoş sen ön kapıda bakarak oluyon!

–Üçü birden çıkarlar. Tamer yalnız kalır, bavulunu açar, kimi eşyalar çıkarırken, kulisten elinde şık bir valiz, omzunda asılı büyük bir çantayla Ali Feyyaz girer.–

ALİ FEY.– Merhaba! Yahu dağın başı burası... Dikkayalar! Dik kayalar! Bunlar ne kadar dik kayalar!

TAMER– Merhaba, hoşgeldiniz Ali Feyyaz bey... Devlet Tiyatrosu'ndan suflör Tamer Şekerdil... *(el sıkışırlar)*

ALİ FEY.– Memnun oldum... Burda böyle bir kadro var yani. Güzel!

TAMER– Ben bu oyun için özel olarak geldim. Burda kadro diye bir şey yok. Müdür Ahmet beyin karısı sizinle karşılıklı başrol oynayacakmış...

ALİ FEY.– Hassiktir!

TAMER– Evet... Otobüsle mi geldiniz?

ALİ FEY.– Hayır, trenle geldim... Fakat buraya kırk kilometre kala tren bir yerde durdu, ordaki kıtipiyoz büfeden konyak almak için indim... Ben binmeden terbiyesiz makinist bastı gaza gitti. Tam konyağı dikliyorum, bir baktım tren gidiyor... "Ey gafil!" diye bağırdım makinistin ardından... Duymadı tabii salak! Oradan taksiyle geldim... Devlet Tiyatrosu'ndan ha? Güzel... Ben Devlet Tiyatrosu'nda çalıştım, biliyorsun... Cüneyt bey zamanı!

TAMER– Biliyorum hocam. Ben sizi Kral Lear'de seyretmiştim.

ALİ FEY.– Evet. Cüneyt kralı oynuyordu. Kralları hep o oynar zaten!

TAMER– Siz de çok başarılıydınız.

ALİ FEY.– Evet. Çok başarılı olduğum için kovuldum. Neydi adınız?

TAMER– Tamer Şekerdil.

ALİ FEY.– Güzel.

–Hakan girer.–

ALİ FEY.– Merhaba! Ali Feyyaz Güngöktan!

–Hakan korkuyla ve hızla çıkar.–

ALİ FEY.– Kim bu? Dilsiz mi?

TAMER– Burda bir şeyci ama, tam kim olduğunu bilmiyorum... Ben de biraz önce geldim...

ALİ FEY.– Anlıyorum... Burda aktör maktör yok yani...

TAMER– Sanmıyorum.

ALİ FEY.– Oyun da bi boka benzemiyor zaten.

TAMER– Müdür bey yazmış...

ALİ FEY.– Tamamını okumadım. Trende şöyle bir göz attım.

TAMER– Açıkçası, ben sizin buraya gelmenize şaşırdım zaten...

ALİ FEY.– Eee, İstanbul'da işler zorlaştı... Tiyatro çok değişti... Televizyon dizilerinin tadı kaçtı... Geçen sezon boş oturdum. Hiç kimse aramadı... Bunlar güzel para teklif ettiler... Benim de biraz borcum vardı...

TAMER– Anlıyorum.

–Ahmet, Fatoş ve peşlerinde Hakan, koşaradım girerler.

AHMET– Hoşgeldiniz Ali Feyyaz bey! Ahmet Hasret!

ALİ FEY.– Hoşbulduk. İşteyim, sahnedeyim! Dikkayalar'da dimdik ayaktayım! Provaya hazırım!

FATOŞ– Ay ne şeref, Ali Feyyaz bey! Heyecandan kalbim çarpıyo... Fatoş Hasret! Rol arkadaşınız!

ALİ FEY.– Merhaba. Memnun oldum.

FATOŞ– Şu an gözünüze bakınca elim ayağım boşaldı... Sahnede karşınızda ne yapıcam, bilemiyom!

ALİ FEY.– Bilemiyom! Harika! Hah hah hah haa... Çok iyi yahu!

AHMET– Devlet Tiyatrosu'ndan sizin için getirttiğimiz suflörümüz Tamer bey.

ALİ FEY.– Tanıştık.

AHMET– Sahne amirimiz Hakan bey.

ALİ FEY.– Görüştük. Dilsiz değil mi?

AHMET– Değil. Az konuşur.

HAKAN– Hoşgeldiniz. Demin heyecanlandım da... Kaç gündür sizi bekliyoz!

ALİ FEY.– Bekliyoz! A, çok hoş! Biz de kaç gündür yoldayız Hakan bey, geze geze geliyoz!

FATOŞ– Ben sizi kapıda bekliyodum, siz nerden geldiniz allahaşkına?

ALİ FEY.– Bir aktör tiyatroya kulis kapısından girer.

AHMET– Gayet tabii, hocam! Nasıl buldunuz tiyatromuzu?

ALİ FEY.– Güzel... Eski biraz... Fakat hoş... *(akustiği dener)* Hee... Haaa! Akustik güzel.

AHMET– Eski Halkevi binasıydı, sonradan tadilatla Kültür Merkezi'ne çevrildi...

ALİ FEY.– Güzel.. Güzel... En güzel tiyatrolar eski tiyatrolar... Dikkayalar'da eski bir halkevi! Olay güzel!

FATOŞ– Bu mutlu ânı kutlayalım. Hakan içki getir... Şarap sever dediler sizin için, özel şarap getirttik...

–Hakan çıkar.–

ALİ FEY.– Çok iyi etmişsiniz.

AHMET– Az yukarda bir alevi köyü var; Dikentepe diyoz, orda çok güzel şarap yaparlar... Ayıdişi şarabı diyoz. Testiyle getirirler. Biz burda onu içiyoz...

ALİ FEY.– Gidelim o köye bir gün.

AHMET– Gideriz, tabii... Çok yakın...

–Hakan tepside testi şarap ve su bardaklarıyla girer.–

ALİ FEY.– Bu bardaklarla mı içiyoz?

AHMET– Testiden mi diklemek istiyonuz?

ALİ FEY.– Yo yo, hayır... *(Ali Feyyaz tepsiden bir bardak alır. Hakan bardağa şarap koyar. Ali Feyyaz dikler, ağzını oynatır, şapırdatır)* Taze şarap... Fakat güzel... Hoş!

–Hakan diğerlerine de şarap servisi yapar.–

FATOŞ– Çiğköfte almıyonuz mu?

ALİ FEY.– Almam.

FATOŞ– Sizin için özel yaptım ama.

ALİ FEY.– Çiğköfte sevmem, köfteyi pişmiş tercih ederim.

HAKAN– Çiğköfte pişmiş yenmez ki!

AHMET– Hakan, sus.

ALİ FEY.– Tiyatroya emek veren bütün ustaların, bu Halkevine sesini, soluğunu vermiş tiyatro emekçilerinin, dünya tiyatrocularının, Molyer'in, Şekspir'in, gönlü tiyatro aşkıyla çarpan herkesin onuruna kaldırıyorum kadehimi! Yaşasın tiyatro!

–Diğerleri alkışlarlar.–

AHMET– Ali Feyyaz bey, ben de izninizle, beldemize şeref vermeniz münasebetiyle bir konuşma yapmak istiyom...

ALİ FEY.– Tabii tabii... Hakan, şarap ver canım...

–Hakan testiyle şarap servisinde bulunur. Ahmet cebinden çıkardığı bir kâğıttan konuşmasını okur.–

AHMET– Büyük aktör, sayın Ali Feyyaz Güngöktan, önce beldemiz Dikkayalar, sonra belde tiyatromuz adına size teşekkürü

borç biliyom, teşekkürlerimi, saygılarımı sunuyom. Bizlerin karınca kararınca çabasıyla yürütmeye uğraştığı tiyatromuza, el veriyonuz, bizi kırmadınız, bizlerle sahneye çıkmak alçak gönüllülüğünü gösteriyonuz.

FATOŞ– Evet yani... Şeref duyuyoz...

AHMET– Bize gösterdiğiniz bu ilginin kıymetini biliyoz, bunu hiçbir zaman unutmayacağımızı bilmeni istiyoz, sizi artık bir fahri hemşehrimiz olarak görüyoz ve aramıza katıldığınız için sizi ayakta alkışlıyoz...

–Hepsi alkışlarlar.–

ALİ FEY.– Beni şımartıyor... Gözlerimi yaşartıyorsunuz... Böyle güzel sözlere cevaben ben ne desem...

AHMET– Daha bitmedi Ali Feyyaz bey...

ALİ FEY. Öyle mi? Pardon... Buyrun... Hakan, şarap ver canım...

–Hakan şarap servisinde bulunur.–

AHMET– *(okumayı sürdürür)* Buraya gelişinizle bir hayal gerçek oldu. Gözlerimize inanamıyoz. Dikkayalar'ın yetiştirdiği en önemli sanatçı olan ses sanatçısı İbrahim Tefçalar'ın adını taşıyan kültür merkezimizde, bizlere sizinle sahneye çıkmak onurunu veriyonuz diye bütün ekibim ve sayın belediye başkanım adına size teşekkür ediyom.

–Hepsi alkışlarlar.–

ALİ FEY.– Bu teşekkürü size ben borçluyum arkadaşlar. Bana, ülkemin büyük şehirlerden uzak kalmış, kültüre susamış bu beldesinde İsmail Sazçalar Kültür Merkezi'nde...

AHMET–Tefçalar...

ALİ FEY.– Evet. Pardon, İsmail Tefçalar Kültür...

AHMET– İbrahim efendim... İbrahim Tefçalar!

ALİ FEY.– Evet... Pardon... Bu kültür merkezinde, yüreği tiyatro aşkıyla yanan sizlerle sahneye çıkmak, asıl benim için büyük bir onurdur...

–Hepsi alkışlarlar.–

ALİ FEY.– İzzettin Zilçalar'ın şerefine!

FATOŞ– İbrahim Tefçalar!

ALİ FEY.– Evet. Onun şerefine işte! Buram buram tiyatro kokuyor burası... Güzel şeyler olacak burada. Büyük kent keşmekeşinden ırakta çıkaracağımız bu oyun bir klasik olacak... Metropol elektronlarından ırakta, sakin kafa, dingin beyin, müthiş, fırtına gibi bir oyun çıkaracağız burda. Cüneyt'i de davet edelim prömiyere! Gelsin seyretsin, efsanenin geri dönüşünü! Kahraman Osman'ın dünya turnesi Dikkayalar'dan başlayacak!

AHMET– Sayenizde... İnşallah... İlk tiyatro eserim olmasına rağmen, başkan bey de çok beğendi...

ALİ FEY.– Başkanın beğenip beğenmemesi önemli değil. Eseri halkın beğenmesi gerekir. Onlara beğendirmek de bizim görevimiz. Biz bunun için buradayız.

FATOŞ– Çok doğru... Atatürk gibi, Kemal Derviş gibi konuşuyonuz... Ay çok hoşsunuz Ali Feyyaz bey...

ALİ FEY.– Evet. Teşşekkür ederim. Güzel bir karşılama oldu... Ben bir an önce otelime gidip yerleşsem iyi olacak... Sonra da bir yerde oturur yemek yeriz, oyundan konuşuruz.

AHMET– Biz sizi bizim evde misafir etmeyi düşünüyoz.

ALİ FEY.– Hiç gerek yok.

FATOŞ– Yatak odamızı size veriyoz. Hazırladık.

ALİ FEY.– Teşekkür ederim, otelde kalmayı tercih ederim.

TAMER– Beldemizde otel yok.

AHMET– Evet. Bu yüzden Tamer bey de tiyatroda kalacak.

ALİ FEY.– Yok yahu?

TAMER– Evet. Ve tuvalet en yakın kahvede...

ALİ FEY.– O zaman ben Ahmet beylerde kalıyom.

AHMET– Evet. Yarın sabah kaçta yapıyoz provayı?

ALİ FEY.– Sabah provası sevmem... Öğleden sonra, üç dört gibi başlıyoz...

AHMET– O zaman sabahleyin, belediye başkanımızı bir ziyarete gider, bir acı kahvesini içeriz...

ALİ FEY.– Sabahları erken kalkmam. Çünkü gece çok geç yatarım. Rolümü düşünürüm, çalışırım... Gece benim yaratıcılığımdır... Günü doğurur, güneşle selamlaşır son kadehimi güneşin onuruna kaldırır, çişe gider, ondan sonra yatarım... Aktörler için sabah diye bir şey yoktur! Sabah, çöpçüler ve simitçiler içindir.

FATOŞ– Ay ne kadar güzel konuşuyonuz Ali Feyyaz bey... Ahmet, yarın sabah ben de kalkmıyom!

TAMER– Tiyatro zaten öğlende açılır...

ALİ FEY.– Gayet tabii!

AHMET– O zaman bir öğlen kahvesine gideriz başkan beye, ordan provaya geliriz. Zaten belediye hemen karşısı!

ALİ FEY.– Başkana niye gidiyoruz allahaşkına? Başkan tiyatroya buyursun. Bir aktör, koskoca Ali Feyyaz Güngöktan, ayaklı tiyatro tarihi, belediye başkanına niye gidiyor? İlçe imar müdürü müyüm ben? Tahrirat kâtibi miyim? Beldeye onur veren bir sanatçıyım... Ayrıca başkan niçin şu an beni karşılayanlar arasında değil?

AHMET– Gelmek istedi, fakat saatiniz belli olmadığı için... Onun da işleri yoğun tabii..

ALİ FEY.– Ben belediyeye falan gitmem. Bütün belediye toplanıp buraya gelsin! Belediye kimmiş? Hakan, şarap ver canım...

–Hakan şarap servisi yapar.–

AHMET– Belediyeye bir uğrarsak, sayın başkanım muhasebeye emir verir, size bir ödeme yapılır, diye düşünmüştüm... Ödemeleri ordan alıyoz...

ALİ FEY.– Öyle mi? Sabah erkenden gidelim o zaman belediyeye... Sabah kaçta açılır belediye?

–IŞIK SÖNER.–

(*Kahraman Osman*, 2002)

Rum Memet

Kabına sığamıyor, gereksizce devingen, çok neşeli bir çocuk. Sürekli espri yapıyor. Hepsi gülünesi değil, kimisi espri değil, o öyle sanıyor, varsın sansın, keyfi gıcır, kahkahalar atıyor. Durup dururken, ortada fol yok, yumurta karaborsayken o gülmekten boğulacak bir hale gelebiliyor. Deli gibi bir gülme özlemiyle kıvrandığı kesin. Bundan, eski gülememişliklerinin biriktiği teşhisine gidebiliriz, ancak bu sıcakta niye şimdi buradan kalkıp öyle pisi pisine kiyatrist ortamlara yolculuğa çıkıyoruz? Teşhisi koyunca tedavisi konusu gündeme gelecek. Doktoru değilim ya bu çocuğun! Efendi gibi oturmuşuz denize karşı. Hava aşırı sıcak, nem oranı üst düzey, çocuk neşeli. Bozmayalım onun iot kokulu, pupa yelken keyfini.

Ancak biz bozmasak da, bu neşenin içinden birdenbire bir hüzün bulutu geçiyor, dalıp ıraklara gidiyor bakışları. Sesi soluğu kesiliyor, bir sigara yakıyor, efkârla üflüyor dumanını. Dalgalara biniyor, karşı kıyılara vuruyor, sonra imbatla geri geliyor ona kaşlarını çattıran düşünceleri. Hüzünle yoğrulup ince kıyılmış bir dalgınlık çöküyor suratına. Kısa sürüyor bu suskunluğu, hemen yine eski şen şakraklığına kavuşuyor.

Önü coca-cola armalı bir kırmızı fanilayla bütünleşmiş, elinde cep telefonu, ayağında sandalet, ona buna laf atıyor limanda. Hafif kemer burunlu, kumral, fıldır gözlü, biraz tombiş bir çocuk Memet. Çocuk dediğim 24 yaşında.

–Kilo aldık ağbi. Sen beni top oynarken görücektin! diyor. Sürekli çalan cep telefonuna, genelde rumca, arasıra ingilizce yanıt veriyor. Telefonu kapatınca benimle türkçe konuşuyor. Türkçe konuşmaktan gözle görülür bir zevk alıyor. Gelen geçen rumları yoldan çevirip beni onlarla tanıştırıyor, kim olduğumu anlatmaya uğraşıyor. Rumlar pek bir şey anlamıyorlar, o da uzun uzun anlatmaya uğraşmıyor:

–Ela ela! diye başlayan uzun bir rumca cümleyle, el kol işaretleriyle yol ediyor onları.
–Cahil bunlar ağbi! diye, sırıtıyor bana.
1975'te, bizim İstanköy dediğimiz Kos adasında doğmuş Memet Foutsumiyadis. Fout dedikleri, bildiğimiz bot, bot da bi bok demek değil bizim dilimizde, o da gayet hıristiyan bir söz, çizmenin kısası yani... Asıl soyadları Çizmeci, savaşın ardından adalara helenistik yağmur yağmış, onlar sınırın o tarafında kalmışlar, soyisim rumca olmuş. Her iki dili de, şakır şakır konuşuyor. Rumcası, türkçesinden daha iyi, daha hızlı ve akıcı. Rumca espri satışı daha kendinden emin, daha başarılı. Bu da çok doğal, doğduğundan beri rumca bir hayatı yaşıyor bu adada. Türkçeyi zaman zaman aile içinde konuşuyorlar, kimi zaman kaptırıp aralarında da, rumca sürdürüyorlar muhabbeti.
Memet'in Kos adasında rumca ortaokulu bitirdiği yaz, ablası evlenip Nazilli'ye gelin gidiyor. Yıllardır Memet'i Türkiye'ye göndermek için fırsat kollayan annesi, bu nikâhtan yararlanarak onu Nazilli'ye, ablasının, eniştesinin yanına gönderiyor, kendi dilinde okusun, anasının dilini ana dili gibi konuşsun diye.
Bir heyecan, yürek bıldırcın, kafası karmakarışık, biniyor limandan tekneye, yıllardır iç geçirerek, dalıp giderek uzaktan baktığı Bodrum'a ayak basıyor. İner inmez toprağı öpüyor, salya sümük ağlıyor Memet.
Nazilli'nin lisesine başvuruyor eniştesi. Önce mırın kırın ediyorlar, eniştesi bastırıyor, kabul olunuyor Memet. Türkçe okul kitaplarını alıyor. Çıldırıyor sevinçten. İlk gün lisenin bahçesinde, türk bayrağı önünde, ağlayarak İstiklal Marşı söylüyor. Öbür çocuklar şaşkınlıkla karşılıyorlar onun ağlamasını, dalga geçiyorlar.
İlk başlarda pek ısınamıyor Nazilli'ye. Dip dibe apartmanlardan oluşan, kasvetli, ruhsuz bir ana cadde, soğuk bir kent.

Merhaba, hoşgeldin, demiyor insana. Zamanla arkadaşlar ediniyor, alışıyor kente, kanıksıyor orayı. Türkiye'de olmaktan tanımlanamaz bir kıvanç duyuyor. Kısa sürede türkçeyi de, rumca gibi konuşur hale geliyor.

Çok küçükten beri futbola meraklı, soyisim Foutsumiyadis ya! Meraklı olduğu kadar da yetenekli ki, lise takımında göze batıp, dikkat çekip, daha lise ikinci sınıftayken Nazillispor'da oynamaya başlıyor. Kısa sürede Nazilli sınırlarını aşıyor topçu yeteneği, genç millî takım elemelerine çağırılıyor.

Memet'te bir ay-yıldızlı forma heyecanı, yüreği kafesinden fırlayacak. İstanköy'deki anasına telefon ediyor, Türkiye'nin formasını giyicem, göğsümde ay-yıldız olacak, sen televizyonda göreceksin, demek için. Üç kez çalıyor telefon, sonunda açıyor annesi ve alıyor müjdeyi. Telefonda Memet ağlıyor, anası ağlıyor, pek bir şey konuşamıyorlar, ama okkalı bir uluslararası telefon görüşmesi ödüyorlar, bu uzun uzun iç geçirmeler için, Nazilli'den İstanköy arandı diye...

O günden sonra geceleri uyku girmez olur gözüne. Arasıra daldığında, düşünde ay-yıldızlı formayla gol atarken görür kendisini. Hafta sonları lisenin bahçesinde özel olarak çalışır. Düz koşu yapar, kültür fizik çalışır, penaltı atışları çalışır, bilinçli bir biçimde hazırlar kendini genç millî takım elemelerine. Olaya ondan çok heyecanlanan ablası, sabahları sıkı kahvaltı, gün boyu; portakal suyu, domates suyu gibi takviyelerle yardımcı olmaktadır kardeşine, formunun zirvesinde olabilmesi için.

Bir yandan da, Ankara'yla yazışmalar sürer, iş ciddiyet kesbeder. Memet elemelere katılabilmek için gerekli olan; kimlik, ikametgâh senedi, asabiye raporu, cildiye raporu, bevliye raporu, muhtarın tavsiye mektubu, en yakın taksi durağından güvenilir ve istikrarlı müşteri raporu, hiçbir komünist partiye üye olmadığına ve hiçbir komünist hareketin içinde bulun-

madığına dair, Kuran'a el basılmış imam tasdikli yazılı yemin, apartman yöneticisinden iyi hal kâğıdı, mahalle bakkalından borcu olmadığına dair yazı ve yazıyı veren mahalle bakkalının vergi borcu olmadığını kanıtlayan belge, ticaret odasından ticaretle hiç ilgisi olmadığını belirten bir kâğıt, gibi ciddi bir dosyayı, deli gibi koşturarak, harıl harıl tamamlayıp gönderir Ankara'ya ve fakat birden apışıp kalır genç millî takım seçicileri.

–Niye senin soyadın rumca lan Memet?

–Rumca değil, Çizmeci! İstanköy'de oturuyoruz. Orda öyle söyleniyor. Foutsumiyadis, Çizmeci demek!

–Nasıl yani? O da ne demek?

Türk genç millî takım elemelerine kabul olunmaz, soyismi çok acayip Memet.

–Tek sorun soyisimse, ben onu mahkeme kararıyla hemen değiştiririm ağbicim! diye düşünen Rum Memet, vatandaşlığımıza geçmek ve ordumuzda askerlik yapmak, Mehmet Çizmeci olabilmek üzere dilekçe veriyor. Dilekçe vermekle bitmiyor iş, Memet gene resmi daireler arası ring seferlerini bitirip vatandaş olma istemi dosyasını tamamlıyor.

Uzun uzun inceleniyor durumu ve sakıncalı bulunuyor. Rum casusu mudur nedir? Nasıl alalım şimdi onu, pat diye ordumuzun içine? Zaten ordunun içi karmakarışık, her ağustos sonunda cımbızla yobaz ayıklanıyor, terörist ayıklanıyor, ayıklanamayan oluyor, bir de Rum Memet'le mi uğraşacağız, özellikle en çok millî birlik ve beraberliğe en gereksinimimiz olan şu günlerde!

Hüzün çöküyor Memet'in yüreğine. Asılıyor suratı, yüzü gülmez oluyor. Nazilli'nin kasveti siniyor bakışlarına. Bir gün hiç kimseye haber vermeden, ablasıyla bile vedalaşmadan biniyor Nazilli'den otobüse, Bodrum'a geliyor. Oradan atlıyor bir

tekneye, turist Memet olarak ayrılıyor yurdumuzdan, Kos'a geri dönüyor kös kös.
Evinin terasında, yan gelip oturmuş, denize bakıyorken, yunan liginde hangi futbol takımında oynayabileceğini düşünürken, telefon çalıyor. Askerlik şubesinden arıyorlar, yunan ordusuna askere çağırıyorlar Memet'i. Gidiyor kahramanca. Nasıl olsa bir yerde yapılacak bu askerlik.
Gel dikiz ki, yunan ordusu için de oldukça sakıncalı, soyadı rumca olup ismi Memet olan bu tip. Türk casusu mudur, nedir? Bu yüzden rumca askerliğinde, patates soymak, kenef temizlemek, mıntıka temizliği, karavana taşıma, bulaşık görevi gibi, stratejik ve bir o kadar siktirici ayak işlerinde kullanılarak, dışlanarak, horlanarak tamamlıyor say say bitmez günlerini.
–Her iki tarafa da yaranamadık yani! diyerek, hüzünle uzo dolduruyor bardağına Rum Memet. Kos adasında sıcak bir temmuz akşamı. Denizin üstünde pervasız martılar uçuyor. Güneş birleşmiş ve birleşememiş bütün milletler adına batıyor, hepinizin güneşi benim başka güneş yok, dercesine ve bunu rumca ve türkçe ve rusça ve ingilizce ve almanca ve fransızca ve ispanyolca ve italyanca ve ugandaca belirterek. Rumca şarkılar çalıyor. Bunlar bizim şarkılar. İskeleden Bodrum'a deniz otobüsleri kalkıyor. Akyarlı sörfçüler yunan karasularına girip çıkmaktalar. Sörfçü ne bok yesin, bu suların neresi Türkiye, neresi Yunanistan o kadar da belli değil, bir ters rüzgâr esti mi, zırt bırt sınır geçiyorsun pasaportsuz, vizesiz. Ya şu sınır delen martılar! Türk mü, rum mu bu kuşlar? İki ülkenin deniz sınırı bu kadar da yakın ve bu denli eğri büğrü olmaz ki. Bu ülkede horoz ötüyor, öbür ülkeden duyuluyor. Orda eşek anırıyor, burdakiler çok gülüyor.
–Tamam da ağbi, benim memleketim neresi? Biri, nerelisin dediğinde, utanıyorum, deyivermez mi Memet!

Sormayacaktın bu soruyu lan! Hiç yeri değil yani. Hemen tazele bari benim uzoyu da... Ve hatta bir sigara ver!
Kos adasından denize baktım. İlerde Akyarlar'ın ışıkları, evleri görünüyordu, tam karşımızda Bodrum. İki ülke arasında yakamozuyordu deniz.
Duygusallıkta, yalancılıkta, gururda, saflıkta, hırsızlıkta, kahramanlıkta, uyanıklıkta birbirine bu denli benzeyen, aynı türküleri söyleyen, karagöz oynatan, çiftetelli oynamaktan mutlu olan, aynı toprağın bu iki ulusunu birbirinden ayıran siyasetçiler utansın, sen üzülme Memet, diye düşündüm. Elimle denizi gösterdim.
–Senin adresin, işte şu deniz!
dedim. Boş boş baktı gözüme.
–Eskiden oralar da kara parçasıymış Memet, göçük olmuş, senin memleket suya batmış, suyu inek içmiş, inek Aya Yorgi'ye kaçmış! İnek olduğu için, Aya Yorgi'de kimseye doğru dürüst bir bilgi verememiş. Gerek Aya, gerek Yorgi, gereksiz bir bunalıma girmişler, sen ortada kalmışsın. Denizden kıyıya vuran her dalga senin sesindir, bu çakıl taşları, bu deniz yıldızları, bu yosunlar, bu midyeler, bütün bu balıklar, bu şeytancıl minareler ve şu esen rüzgâr, senindir Rum Memet.

(Rum Memet, 2002)

Ay Suya Düştü

Gökyüzü gergin. Su yüzeyi durgun. Tabak gibi bir ay gökyüzünde. Çatal, bıçak yok içinde. Yalnızca astronot ayak izleri gözleniyordu çevremizde dolanmayı iş edinmiş bu gezegenin yüzeyinde. Bizim gezegenin sokaklarından oluk oluk kan akıyordu. Akıntı bildiğimiz kan biçiminde, filmlerde gördüğümüz hemoglobinsel akıcılık içinde değil, çamur rengi ve kıvamında. Bir yerde bir patlak var belki. Mutlaka. Her sokağı deli gibi kazmalarının bizlerden gizlenen, gerçek nedeni bu olmalı. Çevreye verdikleri rahatsızlıktan ötürü, çok çiçekli, ilkokul çocuklarına, o çocuklar kimbilir ne biçimde kandırılarak çizdirilmiş, herşeyi ve tüm perspektif yanlışlarını affettirici resimli ve barışçıl tabelalarla özür dileyen bu ingiliz kibarlığının altında, mutlaka bir bit yeniği var. Yoksa böyle bir kibarlığa ve naif çocuk resimlerine niye gereksinim duysun, sokakları delik deşik eden eli kazmalı bu holigan tipler? Dipte bir yerde bir kaçak var besbelli. Bir sızıntı bu. Kimi uyumsuzluklar ve onların birbirlerine uyumları akıyordu sokaklardan, akabildiklerince.

–Saat kaç? dedi.

–Saat nedir? dedim. Hiçbir şey diyemedi.

Denizin üstü pıtırak gibi balıkçı feneri dolu, karanlıkta usul usul dingildiyorlardı. Ne kayık görünüyordu, ne balıkçı, başıboş balıkçı fenerleri sallanıyordu boşlukta.

–Dalgın bir yıldız kayıyor! dedi kadın.

–Uyandırma, kaysın! diye, mırıldandım. Ardından uzun susku. Dört dörtlük.

Suskunun içinde soğuk vardı. Aramızdan su sızdı. Üstelik alt kata da damladı. Benim için sorun değil, ama alt kattakilerin ne kadar gıcık olduğu biliniyor. Tavanda yuvalanmış örümcek kendini boşluğa doğru bıraktı, bir düşüş gibi, sonra boşlukta birdenbire öyle durdu, kalakaldı, ardından hızla geri çıktı

tavana. Ortada asansör yok, merdiven yok, örümcek nasıl başarıyor bu canbaz numaraları? Bir evde örümcek varsa, mutlu olmak gerek. Ev, çevre kirliliğinden şimdilik o kadar etkilenmemiş sayılır, yoksa örümcek, biz taşınma fikrine ulaşmadan çok önce göçerdi burdan.

–Gerçeği söylemiyorum dedi kadın.

–Önemli değil, dinlemiyorum zaten! Örümceğin shengen vizesiyle ilgiliyim, diye, küt indim beynine.

–Biliyorum. Ben de elimde olmayan nedenlerle konuşuyorum, diyerek, beynini öte yana çevirdi.

İnsanüstü bir şey bu insanoğlu. Dokuz ay on günü, anamızın karnında değil de, örneğin beyninde geçirseydik çok daha değişik olurdu durum. Bir kere doğmadan önce bir sürü şeyden haberdar olurduk. İlle o delikten değil, kulaktan da fırt diye çıkabilirdik dünyaya. Kulak zarı ya da şey zarı, hepsi zar işte. İnsanoğlunun yaratılışında bir sürü üretim hatası var ve fakat üretici firma hakkında eleştiri hakkımız yok. Ya da eleştiri yoluyla oluşumu değiştirmemiz söz konusu değil. Eleştirinin saçmalığı da böylece kanıtlanmış oluyor, manitu tarafından. Özeleştiri insana mahsus, manitunun böyle salaklıkları da yok. Örümcek tavanda ağır ağır yürümeye koyuldu. Gözümü ayırmıyorum ondan.

Bir kırmızı, bir yeşil yanıp sönüyordu deniz fenerinin ışığı. Ölü sularında denizin, balıkçı fenerleri ne olduğunu anlamadığım bir şeyler koyuyorlardı karanlığa buruk buruk. Donuk bir ay asılı duruyordu gökyüzüne, hiç sallanmadan, gökyüzünü hiç umursamadan. Ve dünya bir an durup, denize bakıyordu. Olabilir mi böyle bir şey, diye düşündüm. Uyandırmamalı, diye sürdürdüm düşüncemi. Sonra gene o eski ve bir o kadar eprimiş gürültüler, görevini anımsayıp işbaşı yaptılar. Baş döndürücü dönmesi kazan diplinin ve onun kendi başının hiç dönmemesi... Gene susku, fakat bu kez üç dörtlük.

–Mutlu bir adamın hayatından daha üzücü bir şey olamaz, diyor Albert Camus.
–Kim?
–Camus!
–Tanımıyorum.
–Biliyorum. Ben de tanışamadım.
Camus'yü tanımıyor da, beni tanıyor mu sanki bu kadın? Ben burada kişi olarak bulunuyorum. Genellikle tamamı çözülemeyen, tam sayfa bir hafta sonu gazete bulmacasında kaybolmuş durumdayım. Bulmacanın ortasında kocaman vesikalık fotoğrafım var. Yanında bir ok işareti. Resimdeki salak!
Ürkünç bir geometride kulaç atmaktayım, koltuk altlarıma gönyeler, pergeller ve iletkiler batmakta, dört bir yanım dar açılarla bayındır. Nedir bendeki bu madensel denizde yüzme merakı? Bir yaralar kapanmadan yepyeni yaralar açılıyor bedenimde. Hangi sahilden girdim ben bu denize, onu anımsamıyorum. Mayolu muydum? Sanmıyorum... Belki de sahilden girmedim. Sarhoştum, yürürken pat diye denize düştüm... Giysilerimi balıklar yediler... Bir meyhanenin içinde eski bir adam, o eski adamın içinde eski bir meyhane... Meyhanede herkesin burnu kıpkırmızı, bu da bir tarikat işte, Kırmızıburun Hoca'cılar! Kimin hoca olduğu önemli değil. Örneğin burnu en kırmızı olan... Meyhanede, camideki kadar protokol yoktur. Akvaryum mu ki bu meyhane, içinden balıklar geçiyor? Garsonun yosun tutması da iyiye alâmet değil, hatta tarikat açısından, bir tür kıyamet belirtisi. Herşeyden ve hiçbir şeyden konuştuk. Hayata karşıdan bakıyor, bir türlü içine girmek istemiyor bu kadın. Yanlışlıkla bir kor parçasını tutsan, nasıl birden bırakırsın elinden, sözler öylesine dökülüyordu ağzından. İlk kez yanılmıyor pisi-bişeyler, beyin bilimsel bir şey değil, aşırı bilinmeyenli, zor bir denklem.
Örümcek yuvasına geri döndü, büzüştü, yok oldu ağlarının içinde. Uykuya geçti herhalde. Örümceğin beyni var mı? Var-

sa bile çok küçüktür, kafası ne kadar ki! Belki de beyni yok, içgüdüsel olarak yapıyor herşeyi!
Televizyonda haberler sunuldu. Boş boş baktık ve fakat dinlemedik. Zaten televizyona bakarken hiçbir şey algılamıyorum, bakıyorum da denilemez, gözüm konuyla yarım yamalak ilgileniyor, zaman zaman bilinçaltım kimi şeyleri kaydediyor. Eskiden savaşta tutsak olan askerler kurşuna dizilirdi, şimdi televizyona çıkarılıyorlar. Ekmeğini savaşa banarak yaşayan, bunu kanıksamış ve bir yaşama biçimi edinmiş ülkeler de var. Bu düşünceyle bilinçaltım ilgilendi, ben hiç oralı olmadım. Televizyon müthiş bir buluş, dünyaya açılan bir pencere, ama pencereden kafanı dışarı çıkarmak istediğinde kafayı nereye sokacaksın? Bu anlamda televizyon artık gayet sıkıcı. Bu konuda ya da konunun tamamen dışında başka şeyler bulmak gerekiyor. Üstelik haberler giderek deli saçması...
–Başına isabet eden bir kurşunla ayağından yaralandı. Bir eliyle yarasını tutuyor, öbür elinden kan akıyordu... diye heyecanla zırvalıyor, olayı olay yerinden bildiren muhabir. Haberleri bir şarkı izledi. Haberleri bir şarkının izlemesi ne saçma ve genellikle izliyor.
Yavaş yavaş silindiler bütün konuştuklarımız. Sözler bitti. Sözlüğü açtım, içinden patır patır döküldü tüm kelimeler, bomboş kaldı sözlük. Sözsüzlük. Dışarda yağmur yağıyor. Söze dönüşüyor her damla, dolup taşıyor sözlük. Açıyorum sözlüğü, tüm sözcükler yerli yerinde. Türk Dil Kurumu'nun kimi imlâ pervasızlıkları eskiden olduğu gibi gözüme batıyor, göz acıtıyor. Kim karar verdi yani aniden "hâla"nın birinci a'sı üstündeki inceltme işaretinin kaldırılmasına ve benim o herhangi sözcüğü halam sanmama? Ve her kimse o tip; "Hala hâla gelmedi!" tümcesini nasıl yazıyor? Kolay kolay gelmez onun halası!

–Ne düşünüyorsun? dedi kadın, kedi gibi gerinen çıplak bedenini geriye doğru yaslayarak.
–Hiç.
–Nasıl hiç?
–Siyah-beyaz hiç! Renkli bir şey yok yani. Dik baktım gözünün bebeğine, gözünde bir ışık yandı. Çıplak kadın kalktı, yanıma geldi. Topuklarına dek iniyor saçları, saçına basıp sırtüstü düşecek, diye bir endişeye kapılıyorsun. Ayva tüylü göbeğini sırtıma dayadı, iki eliyle göğsümde küçük halkalar çizmeye koyuldu, elleri pergel, elleri gönye, elleri iletki, tırnakları testere. Bu denli geometrisel olmamalı şeyler, hele hele bu denli marangozsal...
Gözlerim gökyüzüne asılı donuk ayda. Gözlerim donuk. Gözlerim suratımda açılmış ince narin bıçak yaraları gibi. Yaralar iyileşince hiçbir şey görmeyeceğim. Ve iyileşecekler, çünkü iyileşme olasılığı olana yara diyoruz. Dayak yemiş köpek bakışlıyım. Bir köpeğim herhalde. Havlıyorum çünkü ve hiç de fena havlıyor sayılmam. Benden çok daha kötü havlayan, hatta havlamayı bilmeyen köpekler var. Korkarım bana bir isim takmak kimsenin aklına gelmemiş. Adresim yok. Yerim yurdum belli değil. Belli olan ne, o da pek belirgin sayılmaz. İlgisayar günlerim bunlar. Herkes bilgiler sayarken, ben ilgiler sayıyorum. Sayılmazlar da var.
Nefesimi tutuyorum, somut olarak ellerimle.
Evliliksizlik. Sanki evlenmiş gibilik. Özünde bu da, bir evlilik işte.
–Al bak, bu bizim evin anahtarı canım!
Herşeye sıfırdan başlamak. Bu hepimizin zaman zaman başvurduğu, önemli bir karar sandığımız çok görkemli bir salaklık.
Örümcek birden beklenmedik bir sorti yaptı, hızla tavanın öbür köşesine gitti, durdu.

–Öp beni! dedi kadın, nezleli sesiyle. Burnunu çekti. Başımı ona çevirdim, kadın eğildi, öpüştük bir süre.
–Grip sana yakışıyor... Nezlen beni tahrik ediyor. Sevişmek sana ilaç gibi gelecek! dedim. Kadın bedenime sürtünerek aşağıya doğru kaydı, duvarın dibine uzandı, gülümsedi. Bu, bir çağırıydı. Gözleri büyüdü. Çağırıya uydum. Sarmaş dolaş olduk, yerde yuvarlandık, sonra gene duvar çıktı karşımıza. Yuvarlanırken çarptığımız çantası devrildi. Parfüm, deodorant, göz kalemi, rimel, ruj, muj, oje, törpü, lens gibi bir kadının korkularını temsil eden avadanlık ve biri Turkcell, öbürü Telsim iki cep telefonu saçıldı halının üstüne. Ne çok kıvır zıvır taşımak gerektiriyor kadın olmak. Kadın olmak başlıbaşına bir meslek. Pratisyen doktor bir durum; âlet çantasız dolaşılamıyor.
Hiç kımıldamıyorum. Boşluğu rahatsız etmemek lazım. Ağır oturalım, psikiyatr desinler, psikolog desinler, pisi-bişey desinler, en azından, pisi pisi desinler... Onu diyorlar zaten, üstüme alınmıyorum. Kedi miyim ben?
Gürültülü bir eski zaman çalar saatinin tik takları dolduruyor boşluğu. Usanmadan tik tak edip sabah çılgın zırıltısıyla deli gibi uyandıracak bizi. Çalar saat düşle gerçeğin sınır çizgisi. Suskunluğum onu sinirlendiriyor. Yıpratıyor. Onunla bir dakika, insana bir saat gibi gelir. İç geçiriyorum. Sanki ben yanıt vermişim gibi, bu iç geçirmeyi bir yanıt sayıp, iç geçirdin de aklıma geldi mantığıyla, çok daha yüksek perdeden saldırıya geçiyor.
–Neden söyledi? diye, bağırıyor.
–Kim? Neyi? dedim. Kim, neyi, diye düşündüm.
–Kim, neyi? diye bağırdı kadın.
Sonra gene o upuzun, masmavi sessizlik oldu. Yalnızca ikimizin başına gelen, bir kukumav durum değil bu. Bir cümleye başlayıp da bitirememek çok yaygın. Herşeye bir anlam

verme gereksiz patıranması da şimdilik tıbbın ilgilenmediği korkunç hastalıklardan biri.
O endişeye büründükten sonra, dikkatlice ve yakından bakarsan domates hem erkektir, hem dişi. Ve her yumurta küçücük bir hayvandır aslında. Daha telaş kozalı bir mantıkla şu da düşünülebilir; madem vergi veriyorum, kayağa gittiğim zaman kar yağmak zorunda, yağmayacaksa, ben neyin vergisini veriyorum? Üstelik niye vergi veriyorum? Verdiğim vergi nerelere gezmeye gidiyor? Ben onun öyle kötü yola düşeceğini bilsem, verir miyim? Haraç veriyoruz zaten, ayrıca vergi de ne oluyor? Vermesem bana yapsalar yapsalar, ne yapabilirler? Ve niçin birilerinin birden fazla arabası var, araba hayvan mı ki ürüyor? Bu usa sığmak zorunda olmayan çetrefil mantık yollarından giderek ne varılmaz yaylalara erersin. Hatta bir gün gelir uzaktan kaval sesleri duyarsın. Bunu zil sesleri izler. İyi ki beynimizdeki hücrelerin hepsini kullanmıyoruz, tamamını kullansak kimbilir daha ne salaklıklar üreteceğiz ve ürettiklerimizi önemli düşünceler sanarak, deli gibi savunacağız.
Sürekli yalan söylüyor. Beni de söylemek zorunda bırakıyor. Onun için söylüyorum bu yalanları, yalan seviyor. Gerçek diye bir şey yok. Ben burada değilim şimdi. Sanal bir buluşma bu. Birden:
–Hüseyin! dedi, bana. Benim adım Hüseyin değil ki!
Doğruldum, sandalyenin arkalığına asılı ceketimin cebinden bir sigara çıkardım. Yaktım. Yere, kadının yanına sırtüstü uzandım. Kadın yatağın altındaki gitara el attı. Kesik kesik notalar vurdu tellerde gezinen sağ eli, dönüp dönüp aynı notaları. Topu topu altı tel var. Altı telin yalın hali beş nota. Tek elle, çok fazla bir şey çalınamaz gitarda. Varla yok arası bir inlemeyle de, bu dıngırtıya eşlik etti dudakları. Ayağımla okşamaya koyuldum onu. Kullanmasını bilirsen ayak da bir eldir.

Bir yeşil, bir kırmızı yanıp sönen deniz fenerinin ışığı duvara vuruyordu. Halının tüyleri sırtıma batıyor. Evi terk etmemekte kararlı örümcek, gene birdenbire boşluğa bıraktı kendini, belirli bir yükseltide pıt diye durdu. Duvarda pencerenin her iki yanında iki tablo asılı. Pencereden görünen de bir tablo işte, hem daha gerçek, üstelik zaman zaman devingen. Belki de delinin biriydi Van Gogh, ama odasının resimlerinden yatağını özenle düzelttiği anlaşılıyor. Ya da yatak darmadağanıktı, o resmederken düzeltilmiş olarak çizdi, Van Gogh'tan herşey beklenir, kendi kulağını kesmek kimin aklına gelir? Üstelik ne zor iş, başkasının kulağını kesmeye benzemez... Karşı duvarda bir aile fotoğrafı var. Aslında hiçbir şey ifade etmez bu ve fotokopisi fotoğraflar, çünkü herkes sırıtmaktadır. Fotoğrafçı zaten sizi bu konuda uyarmakta ve sırıtmaya zorlamaktadır. Fotoğrafçının bu gereksiz ısrarı sinir de bozduğu için, suratlardaki gülmenin o an içinde bulunulan duyguyla hiçbir ilgisi yoktur. O sağ el hâla tıngırdatıyor gitarın tellerini.

–Kes! dedim. Kadının eli öyle kalakaldı. Örümcek gene tavana çıktı, hızla yuvasına gitti, büzüşüp yok oldu ağlarının içinde.

Bir değişimin ne zaman başladığının ayırdına varamazsın, şeyler değişince çakarsın olayları, vay annanesini!

–Neyin var?

–Deliriyorum galiba! diye, sigaranın dumanını üfledim. Kadın sokuldu, bana erkek olduğumu hatırlatan yerimi usul usul okşamaya koyuldu.

–Bir yıldız bakıyor! dedi.

–Aldırma! dedim. Sustu. Elimi saçlarının arasına soktum, okşadım başını. Okşarken onun başını değil, kendi parmaklarımı hissediyorum. Okşama değil demek ki şu an yaptığım. Ensesinden tutup kendime çektim onu, uzun bir öpüşme başladı. Yeniden sevişmeye koyulduk. Elleri pergel, elleri gönye ve iletki, elleri mengene... İspanyol gitar yüzü koyun duruyordu

odanın ortasında. O sırada dünya bir an durup ikimize baktı. Bu kadını seviyor muyum, diye düşündüm.
–Dün gece için özür dilerim! cümlesiyle başlıyor her sabahı; bu onun günaydınlaşması. Herkes aptal olsaydı belki çok daha huzurlu olacaktı herşey, yalnızca kimilerinin aptal olması dengeyi bozuyor.
Ben bunları düşünürken sevişme beklenen noktaya ulaştı, ikimiz de sırtüstü uzandık yatağa. Birden dönmeye başladı herşey, dünya, ay, düşünceler ve yıldızlar ve deniz feneri ve gitar. Somyanın yayları sırtımı acıtıyor. Sırtım da acayip, nereye yaslansam, orası ona batıyor.
Kalktım, donumu buldum, hızla geçirdim kıçıma. Pantolonumu, kazağımı, çoraplarımı, ayakkabılarımı hızla giyindim, ceketimi aldım, çekip kapıyı çıktım o kadının erguvan dünyasından. Sıcağı soğutmak kolay, soğuğu ısıtmak çok zor ve her gün aynı kalemle yazmamak gerek. Üstelik yumurtada tavuk tadı bulamazsın. İlk zamanlar dantelli bir giysisi vardı kadının.
O danteli kim örmüştü, bu kadını tanımadan? Oluk oluk bir şeyler akıyordu bir yerlerden. Bir yerde bir patlama, bir sızıntı olduğu su götürmez.
–Tanrı varsa ve satıyorsa belâ, benimkini de versin, işte bütün param bu! diye söylenerek, indim karanlık merdivenleri, elimdeki bozuk paraları gökyüzüne savurarak çıktım o evin özgün kokusundan. Her evin kapısından girer girmez hissettiğiniz kendine özgü bir kokusu vardır. O evde bulunduğunuz sürece size de siner. Çıktım o kadının kendine özgü kokulu dünyasından, bambaşka kokulara. Bambaşka kokuları çektim ciğerime, çarptım kapıyı. 21. yüzyılda evlerin kapısı olmayacak zaten. Eve nerden girip çıkacağını sen belirleyeceksin.
Gün ışımıştı, ama geceden daha karanlıktı ortalık. Araba maraba yoktu yollarda. Ceketimin cebinde kabak çekirdeği arandı sol elim. Kabak çekirdeğinde bulmuştuk mutluluğu da gülmüştük, sinemada yitirmiştik, söylesek inanmazlardı.

Bacaklarımı kıçımdan savurarak yürüyordum. Herkes kendisinin güneşidir işte. Hayatta önemli olan, henüz ölmemiş olmak. Kendimle başkalarıyla anlaştığımdan çok daha iyi anlaşıyorum. Kendi düşüncelerime saygı duyarım ben.
Deniz kıyısına doğru koşmaya başladım. Hızımı kesiyordu kumlar. Ayak bileklerime dek gömülüyordum kuma, ayakkabımın içine kumlar doluşuyordu. Çok gıcık olurum buna. Ama şu an onu düşünmüyordum. Ve çok geliyordu başıma saçlarım, elime parmaklarım, gövdeme bacaklarım, kendi kendime çok fazla geliyordum. Yarın güneş doğacak, tek bildiğimiz bu. Oysa ne çok şey bildiğimizi sanıyoruz. Kulaktan değil de, rahimden doğduğumuz için. Biz neyiz ki, amip, sen, ben, Hüseyin? Hangimiz kimiz yani? İskelenin ucuna ulaştım. İskelenin ucunun da sanki bir süredir beni bekler gibi bir hali vardı. Ortam herşeye uygundu. Sular hâla karanlıktı. Düştüm ve hiçbir ses çıkmadı, ne de gitgide büyüyen halkalar. Ayın ipi koptu, suya düştü. Suyu kimse içmedi.

(Rum Memet, 2002)

FERHAN ŞENSOY YILDÖKÜMÜ

1951 Doğum: 26 Şubat, Çarşamba (Samsun). Annesi: Müjgan Şensoy (İlkokul öğretmeni). Babası: Yusuf Cemil Şensoy (tüccar, Çarşamba Belediye Başkanı).

1953 Ragıbe isimli kız kardeşi doğuyor.

1956 Ahmet Vildan isimli erkek kardeşi doğuyor.

1957 Gazi Osman Paşa İlkokulu (Samsun).

1961 Galatasaray Lisesi (İstanbul).

1968 İlk öykü ve şiirler yayımlanıyor (YENİ UFUKLAR).

1970 –Çarşamba Lisesi'ni bitiriyor.
–İlk skeçler oynanıyor (DEVEKUŞU KABARE).
–Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü.
–Öyküleri (YENİ UFUKLAR) ve şiirleri (SOYUT) yayımlanıyor.
–JE M'EN FOUS BİLÂDER isimli yarı fransızca yarı türkçe bir oyun yazıyor, kurduğu GALATASARAY OYUNCULARI isimli amatör toplulukla, Haldun Taner'in himayesinde DEVEKUŞU KABARE TİYATROSU'nun salonunda bu oyunu prova ediyor, 12 Mart muhtırası ve Sıkıyönetim ilânı sonucu, oyun bir kez, Haldun Taner, DEVEKUŞU KABARE oyuncuları, Altan Erbulak, Hüseyin Kutman, Vedat Günyol'un da aralarında bulunduğu bir gruba, tiyatronun kapısı içerden kilitlenerek gizlice oynanıyor.

1971 –Profesyonel oyunculuk (GRUP OYUNCULARI).
–AYFER FERAY TİYATROSU.
–İlk profesyonel yönetmenlik (GÜM GÜM GÜM- İSMET KÜNTAY/ PARAVANA KABARE).

1972 –Ecole Supérieure d'Art Dramatique (T.N.S.)/ Strasbourg'ta tiyatro öğrenimi.

1973 –MAGIC CIRCUS-DE MOISE A MAO (Yönetmen Jerome Savary'nin asistanı ve oyuncu).
–DEVEKUŞU KABARE TİYATROSU'nda ilk oyun oynanıyor: HANELER (Haldun Taner ve Umur Bugay'ın ek skeçleriyle).
–İlk oyun denemesi olan GÜLE GÜLE GODOT'yu fransızca olarak GODOT GO HOME ismiyle yazıyor.

–Fransızcaya çevrilmiş türk yazarlarının (Nâzım Hikmet, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Yunus Emre) metinlerini de kullanarak fransızca bir kolaj oyun yazıyor: PROCHE ORIENT LOINTAIN! (Iraktır Yakın-Doğu).

1974 –THEATRE NATIONAL DE STRASBOURG/ LES RES-SOURCES NATURELLES PIERRE LAVILLE (Yönetmen Andre-Lois Perinetti'nin asistanı ve oyuncu).
–Montreal'de THEATRE DE QUATRE-SOUS'da fransızca olarak yazdığı CE FOU DE GOGOL (Şu Gogol Delisi) isimli oyununu sahneye koyuyor.
–Montreal'de THEATRE DE QUATRE-SOUS'da fransızca olarak yazdığı HAREM QUI RIT (Gülen Harem) isimli müzikali yönetiyor ve oyuncu olarak oynuyor.
–Radio Canada'da CE FOU DE GOGOL'ün radyofonik versiyonu yayımlanıyor.

1975 –Montreal'de CE FOU DE GOGOL'le **EN İYİ YABANCI YAZAR ÖDÜLÜ** alırken oyunun tek kadın oyuncusu Monique Mercure en iyi kadın oyuncu ödülünü alıyor. Oyun, Radio Canada'da ikinci kez yayımlanıyor.
–Türkiye'ye dönüyor.

1976 –ALİ POYRAZOĞLU TİYATROSU'nda DUR KONUŞMA SUS SÖYLEME (yazar ve oyuncu).
–TÜRK YAZARLARI TİYATROSU'nda oyuncu ve yönetmen.
–İlk televizyon skeçlerini yazıyor: ALİ UYANIK. Ali Poyrazoğlu'nun oynadığı bu skeçlerin birinde, garson rolüyle ilk kez televizyona çıkıyor.
–NİSA SEREZLİ-TOLGA AŞKINER TİYATROSU'nda oyunculuk.
–DEVEKUŞU KABARE TİYATROSU'nda skeçleri oynanıyor.
–Yazar olarak TRT televizyonuna skeçler yazıyor.

1977 –İlk kitap yayımlanıyor: KAZANCI YOKUŞU.
–İlk film çalışması: KIZINI DÖVMEYEN DİZİNİ DÖVER (Yönetmen: Temel Gürsu).

1978 –Mete İnselel ile ANYAMANYA KUMPANYA TİYATROSU'nu kuruyor.
–Kendi yazdığı İDİ AMİN AVANTADAN LAVANTA oyununu oynuyor, yönetiyor.
–Televizyon için yazdığı BİZİM SINIF dizisi ikinci bölümden sonra "öğretmenlerin manevi şahsiyetini tezyif ettiği" gerekçesiyle TRT'de yasaklanıyor.
–ANYAMANYA KUMPANYA'dan ayrılıyor.
–Oyuncu olarak katıldığı EVDEKİLER ve GİYİM KUŞAM DÜNYASI televizyon dizileri de, TRT'de tamamlanmadan yayından kaldırılıyor.
–AYFER FERAY TİYATROSU (oyuncu).
–ALİ POYRAZOĞLU TİYATROSU'nda BİZİM SINIF oyunu oynanıyor.

1979 –TRT televizyonunda SİZİN DERSANE dizisi (yazar ve oyuncu).
–AYFER FERAY TİYATROSU'nda kendi yazdığı HAYROLA KARYOLA oyununu müzikliyor, oynuyor ve yönetiyor.
–Stardust Gece Kulübü'nde, kendi yazdığı DEDİKODU ŞOV isimli bir kabare gösterisini Adile Naşit, Perran Kutman, Pakize Suda, Sevda Karaca ve İstanbul Gelişim Orkestrası'yla sahneye koyuyor.
–Stardust Gece Kulübü'nde Arda Uskan'ın yazıp Fuat Güner'in müziklediği KUKLA VE KUKLACI kabare gösterisini sahneye koyuyor.
–ŞAHLARI DA VURURLAR oyununu yazıyor.

1980 –ORTAOYUNCULAR adıyla kendi tiyatrosunu kuruyor.
–ŞAHLARI DA VURURLAR oyununu, yönetiyor, oynuyor ve Fuat Güner'le birlikte müziklerini yapıyor.
–ORTAOYUNCULAR 14 Mart 1980'de, Harbiye'de, Yapı Endüstri Merkezi Salonu'nda perdelerini açıyor.
–AVNİ DİLLİGİL JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ
–DERGİ-13 EN BAŞARILI OYUN ÖDÜLÜ
–TUNCAY ÖZİNEL TİYATROSU'nda AŞKIN GÖZÜNE GÖZLÜK oyunu oynanıyor.

–KENTER TİYATROSU'nda dört haftalık gösteriden sonra, 10 Kasım 1980'de ORTAOYUNCULAR, Beyoğlu'nda Küçük Sahne'ye taşınıyor ve ŞAHLARI DA VURURLAR sürüyor.

1981 –PARASIZ YAŞAMAK PAHALI oyununu yazıyor.
–KAHRAMAN BAKKAL SÜPERMARKETE KARŞI oyununu yazıyor, yönetiyor, Fuat Güner ve Özkan Uğur'un müzikleriyle ve Zeliha Berksoy'un katılımıyla oynuyor.
–ŞAHLARI DA VURURLAR, Ortaoyuncular Yayınları'nın ilk kitabı olarak yayımlanıyor. Oyunun gösterileri sürüyor.
–TUNCAY ÖZİNEL TİYATROSU'nda BİZİM SINIF oyunu oynanıyor.
–Sınavla öğrenci alarak NÖBETÇİ TİYATRO isimli bir amatör grup kuruyor ve onlarla çalışmalara başlıyor.
–Küçük Sahne'nin 30. Yılı dolayısıyla, Suzan Uztan ve Mücap Ofluoğlu, ORTAOYUNCULAR'ın konuğu olarak Aleksiev Arbuzov'un ESKİ MODA KOMEDYA'sını oynuyorlar. Ofluoğlu'nun sahneye koyduğu oyunun, yönetmen yardımcılığı ve dekorunu yapıyor.
–TİYATRO-81 EN İYİ ERKEK OYUNCU ÖDÜLÜ

1982 –ŞAHLARI DA VURURLAR ve KAHRAMAN BAKKAL SÜPERMARKETE KARŞI gösterileri sürüyor.
–İran'da Humeyni dönemini anlatan ŞAHLARI DA VURURLAR'ın devamı niteliğindeki BİNBİR GECE CİNAYETLERİ'ni yazıyor. Oyun provadayken basında ilân ediliyor. İran Başkonsolosluğu'nun, ORTAOYUNCULAR'a yazdığı övgü dolu tehditkâr bir mektup ve Dışişleri Bakanlığı'na başvurusu sonucu oyun provadan kaldırılıyor ve oynanmıyor.
–AFİTAP'IN KOCASI İSTANBUL kitabı yayımlanıyor.
–NÖBETÇİ TİYATRO'da Dürrenmatt'ın BÜYÜK ROMÜLÜS oyununu EN BÜYÜK ROMÜLÜS BAŞKA BÜYÜK YOK adıyla sahneye koyuyor.
–KİRALIK OYUN'u yazıyor, müzikliyor, yönetiyor ve oynuyor.
–Çorlu'nun Ulaş köyüne askere gidiyor.

1983 –Asker olarak Harbiye Orduevi'ne alınıyor.
–Bertolt Brecht'in yedi şiirinden hareketle yazdığı ANNA'NIN YEDİ ANA GÜNAHI'nı yönetiyor.

-FIRINCI ŞÜKRÜ, DELİ VAHAP, NURİ VE ÖTEKİLER oyununu yazıyor, müzikliyor ve yönetiyor.
-NÖBETÇİ TİYATRO'da AFİTAP'IN KOCASI İSTANBUL'u sahneye koyuyor.
-İSTANBUL'U SATIYORUM oyununu yazıyor.

1984 -Askerliği bitiyor ve ŞAHLARI DA VURURLAR'la yeniden sahneye çıkıyor.
-KÖŞEDÖNÜCÜ televizyon dizisini yazıyor ve oynuyor.
-HAYROLA KARYOLA oyununu yeniden yazıyor, müzikliyor, Nurhan Damcıoğlu'nun katılımıyla oynuyor ve yönetiyor.

1985 -Aristofanes'in EŞEK ARILARI'nı yeniden yazıyor, yönetiyor ve oynuyor.
-KÖŞEDÖNÜCÜ filminin senaryosunu yazıyor, filmde oynuyor ve yönetiyor.
-NÖBETÇİ TİYATRO'da bir Çehov kurgusu olan, ÇEHOVLARDAN BİR DEMET'i yönetiyor.

1986 -GÜNDESTE kitabı yayımlanıyor.
-Karl Valentin'in skeçleri ve yaşamından yazdığı İÇİNDEN TRAMVAY GEÇEN ŞARKI oyununu, Hümeyra ve Grup Gündoğarken'in katılımıyla oynuyor ve yönetiyor.
-ŞEY BEY televizyon dizisini yazıyor ve oynuyor.
-PARASIZ YAŞAMAK PAHALI oyununu film senaryosu olarak yeniden yazıyor ve yönetmen olarak filmi çekiyor.
-BİR BİLEN filminin senaryosunu yazıyor, filmde oynuyor ve yönetiyor.
-AYNA MERDİVEN kitabı yayımlanıyor.

1987 -MUZIR MÜZİKAL isimli müzikali yazıyor, ŞAN TİYATROSU'nda ORTAOYUNCULAR'a Grup Lokomotif ve Derya Baykal, Bülent Kayabaş, Sevil Üstekin, Tarık Pabuçcuoğlu'nun katılımıyla oynuyor ve yönetiyor. MUZIR MÜZİKAL gerici kesimden büyük tepki görüyor, hakkında mahkeme açılıyor. Oyunun 77. gösterisinden sonra 7 Şubat 1987 gecesi ŞAN TİYATROSU kuşkulu bir biçimde yanıyor. Gösteriler son buluyor. Mahkeme sonunda 21 gün hapis cezasına çarptırılıyor.
-Tek kişilik gösterisi FERHANGİ ŞEYLER'i yazıyor ve oynuyor.

–VARSAYALIM İSMAİL televizyon dizisini yazıyor, oynuyor ve yönetiyor.
–NOKTA DORUKTAKİLER ÖDÜLÜ

1988 –FERHANGİ ŞEYLER gösterileri sürüyor.
–İSTANBUL'U SATIYORUM oyununu yeniden yazıyor, müzikliyor, Münir Özkul ve Erol Günaydın'ın katılımıyla ORTAOYUNCULAR'da oynuyor ve yönetiyor.
–ULVİ URAZ EN İYİ YÖNETMEN ÖDÜLÜ
–SANAT KURUMU ÖDÜLÜ
–İSTANBUL ŞEHİR TİYATROSU'nda Haldun Taner'in KEŞANLI ALİ DESTANI'nı sahneye koyuyor.
–Anca Visdei'nin DON JUAN İLE MADONNA oyununu fransızcadan çeviriyor, yönetiyor ve Derya Baykal'la oynuyor.
–Derya Baykal ile evleniyor.
–SOYUT PADİŞAH oyununu yazıyor.
–DÜŞBÜKÜ kitabı yayımlanıyor.

1989 –SOYUT PADİŞAH oyununu yönetiyor ve oynuyor.
–İSTANBUL'U SATIYORUM ve FERHANGİ ŞEYLER gösterileri sürüyor.
–AVNİ DİLLİGİL ÖDÜLÜ
–NASRETTİN HOCA MİZAH ÖDÜLÜ
–KÜLTÜR BAKANLIĞI JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ
–HEY-GIRL YILIN OSKARLARI ÖDÜLÜ
–KEL HASAN EFENDİ'DEN GÜNÜMÜZE GELEN 'KAVUK'U MÜNİR ÖZKUL'DAN DEVRALIYOR.
–Kızı Müjgan Ferhan doğuyor.
–Tarihi SES-OPERETİ'ni onarıyor ve SES-1885 adıyla açıyor.
–ORTAOYUNCULAR, SOYUT PADİŞAH oyunuyla Küçük Sahne'den SES-1885'e taşınıyorlar.

1990 –İkinci kızı Neriman Derya doğuyor.
–KAHRAMAN BAKKAL SÜPERMARKETE KARŞI'yı ikinci kez sahneye koyuyor ve oynuyor.
–Pierre-Henri Cami'nin yaşamı ve yapıtlarından giderek yazdığı YORGUN MATADOR'u müzikliyor, oynuyor ve yönetiyor.
–Sezen Aksu'yla BÜYÜK YALNIZLIK filminde oynuyor (Yönetmen: Yavuz Özkan).
–NOKTA DORUKTAKİLER ÖDÜLÜ

-ALTAN ERBULAK ÖDÜLÜ

-FERHANGİ ŞEYLER Paris'te sergileniyor, İSTANBUL'U SATIYORUM'la birlikte gösterileri sürüyor.

1991 -Ünyeli amatör yazar Cihan Öksüz'ün skeçlerinden oluşturduğu AŞKIMIZIN GEMİSİ FINDIK KABUĞU oyununu oynuyor ve yönetiyor.

-İSTANBUL'U SATIYORUM'u Tomris Uyar ingilizceye çeviriyor.

-GÜLE GÜLE GODOT'yu türkçe olarak yeniden yazıyor, müzikliyor, oynuyor ve yönetiyor.

-SHOW TV için VARSAYALIM İSMAİL dizisini yeniden yazıyor, oynuyor ve yönetiyor.

-KAHRAMAN BAKKAL SÜPERMARKETE KARŞI kitabı yayımlanıyor.

-NOKTA DORUKTAKİLER ÖDÜLÜ

1992 -İNGİLİZCE BİLMEDEN HEPİNİZİ I LOVE YOU kitabı yayımlanıyor.

-KÖHNE BİZANS OPERASI'nı yazıyor, Fikret Kızılok'un müziğiyle oynuyor ve yönetiyor.

-FERHANGİ ŞEYLER, Sydney ve Melbourne'de sergileniyor, gösterileri sürüyor.

1993 -PARASIZ YAŞAMAK PAHALI oyununu yeniden yazıyor, Alper Maral ile birlikte müzikliyor, oynuyor ve yönetiyor.

-ŞU GOGOL DELİSİ (Ce Fou De Gogol) oyununu türkçe olarak yeniden yazıyor, yönetiyor; Derya Baykal oynuyor. Bu oyunla, Derya Baykal **AVNİ DİLLİGİL EN İYİ KADIN OYUNCU ÖDÜLÜ**'nü, Canan Göknil **AVNİ DİLLİGİL EN İYİ GİYSİ ÖDÜLÜ**'nü alırken, oyun da **AVNİ DİLLİGİL EN ÖZGÜN OYUN ÖDÜLÜ**'nü alıyor.

-GÜLE GÜLE GODOT kitabı yayımlanıyor.

-DENEMEMELER kitabı yayımlanıyor.

-KAHRAMAN BAKKAL SÜPERMARKETE KARŞI oyunu amatör bir türk tiyatro topluluğu tarafından New York'ta sergileniyor.

-FERHANGİ ŞEYLER gösterileri sürüyor.

-ALTIN OBJEKTİF ÖDÜLÜ

–ATV televizyonunda KAYBET KAZAN isimli bir yarışma programının sunuculuğunu yapıyor.

1994 –Kiraladığı bir gemiyi yüzen tiyatroya dönüştürüyor, İÇİNDEN DALGA GEÇEN TİYATRO adını verdiği bu geminin tiyatro salonunda, yazdığı, müziklediği SEYİRCİLİ SEYİR DEFTERİ oyununu oynuyor ve yönetiyor. Gene aynı geminin 2. katındaki barda, saat 24.00'ten sonra KIRKAMBAR GECE TİYATROSU kabare gösterisini yapıyor. Perdesini Kuruçeşme'de açan bu yüzen tiyatro, daha sonra demir alarak Fenerbahçe'ye gidiyor, oyunlarını sergiliyor.

–İSMAİL DÜMBÜLLÜ ÖDÜLÜ

–FERHANGİ ŞEYLER 1000. gösterisine ulaşıyor.

–KANAL D televizyonunda, BAĞIMSIZ FEDERE FERHAN ŞENSOY TELEVİZYONU isimli haftalık bir program yazıyor, oynuyor, yönetiyor.

–Paris'te amatör bir tiyatro topluluğu GÜLE GÜLE GODOT'yu fransızcaya çevirerek ADIEU GODOT ismiyle oynuyor.

–HAYROLA KARYOLA oyunu Yugoslavya'da PRİZREN KÜLTÜREVİ TÜRK TİYATROSU'nda oynanıyor.

–KAHRAMAN BAKKAL SÜPERMARKETE KARŞI ve PARASIZ YAŞAMAK PAHALI oyunları Amsterdam'da, Amsterdam Deneme Sahnesi tarafından oynanıyor.

–HANELER oyununu yeniden yazıyor, ANTALYA DEVLET TİYATROSU'nda sahneye koyuyor.

–Anca Visdei'nin FEMMESUJET isimli oyununu, fransızcadan türkçeye APTALLARA GÜZEL GELEN TELEVİZYON DİZİLERİ adıyla çeviriyor.

–ALTIN FREKANS ÖDÜLÜ

1995 –FLASH TV'de AKŞAM TIRAŞI isimli canlı yayın bir söyleşi programı yapıyor.

–ÜÇ KURŞUNLUK OPERA'yı yazıyor, sahneye koyuyor ve oynuyor.

–FERHANGİ ŞEYLER, Amsterdam ve Berlin'de sergileniyor.

–FELEK BİR GÜN SALAKKEN isimli tek kişilik oyununu yazıyor, müzikliyor ve dünya prömiyerini Çarşamba'da yaparak Anadolu turnesiyle oynamaya başlıyor. Oyun 82 kez Anadolu'da

sergilendikten sonra, I. Uluslararası Magosa Kültür ve Sanat Festivali'ne katılıyor.
–KANAL D için BOŞGEZEN VE KALFASI isimli TV dizisini yazıyor, yönetiyor ve oynuyor.
–FERHANGİ ŞEYLER 1100. gösterisine ulaşıyor.
–FELEK BİR GÜN SALAKKEN, 84. oyunla İstanbul'da gösterime giriyor.
–**KÜLTÜR BAKANLIĞI EN İYİ TOPLULUK ÖDÜLÜ**

1996 –FELEK BİR GÜN SALAKKEN, Londra ve Paris'te sergileniyor.
–Anca Visdei'nin APTALLARA GÜZEL GELEN TELEVİZYON DİZİLERİ oyununu yönetiyor ve oynuyor.
–FERHANGİ ŞEYLER, Stuttgart, Duisburg, Bochum, Berlin, Wuppertal, Köln, Nürnberg, Münich, Frankfurt, Hamburg, Amsterdam ve Zürih'de sergilenerek 1150. gösterisine ulaşıyor.
–KAPLAMA ALANI DIŞINDA isimli film senaryosunu yazıyor.
–OTELLER KİTABI isimli kitabı yayımlanıyor.
–Yayımlanmamış kitabı GECEDESTE'den numarasız sayfalar ÖKÜZ dergisinde yayımlanıyor.
–CUMHURİYET gazetesinin haftalık mizah eki DİNOZOR'da yazmaya başlıyor.
–GÜLE GÜLE GODOT oyunu Huroman Nevruzova'nın çevirisiyle Rusya'da yayımlanıyor.
–SES-1885, statik sorunlardan ötürü kapanarak köklü bir onarım başlıyor.
–ORTAOYUNCULAR, 96/97 sezonunu yurtiçi, yurtdışı ve İstanbul'un değişik semtlerinde turnelerle geçiriyor.

1997 –APTALLARA GÜZEL GELEN TELEVİZYON DİZİLERİ Londra'da 2 kez sergileniyor.
–Haldun Taner'in düzyazı, öykü, skeç ve şakalarından HALDUN TANER KABARE isimli bir oyun kurguluyor; Derya Baykal'ın sahneye koyduğu oyunda oynuyor ve dekor yapıyor.
–FELEK BİR GÜN SALAKKEN Amsterdam ve Brüksel'de sergileniyor, 300. gösterisine ulaşıyor.
–11 Aralık'ta onarımı tamamlanan SES-1885, 1266. FERHANGİ ŞEYLER gösterisiyle yeniden açılıyor.

-EN BAŞARILI İLETİŞİMCİLER ÖDÜLÜ (En İyi Deneme Yazarı)

1998 -ÇOK TUHAF SORUŞTURMA oyununu yazıyor, sahneye koyuyor ve oynuyor.
-FERHANGİ ŞEYLER, Amsterdam ve Brüksel'de sergilenerek 1300. gösterisine ulaşıyor.
-FELEK BİR GÜN SALAKKEN, Münih, Köln, Stuttgart, Essen, Frankfurt, Den Bosch, Sidney ve Melbourne'de sergilenerek 400. gösterisine ulaşıyor.
-FALINIZDA RÖNESANS VAR kitabı yayımlanıyor.

1999 -PARASIZ YAŞAMAK PAHALI oyununu yeniden sahneye koyuyor ve oynuyor.
-Eşi Derya Baykal için tek kişilik kadın oyunu ŞU AN MUTFAKTAYIM'ı yazıyor ve yönetiyor.
-HAZİRAN 1999 AYIN İLETİŞİMCİSİ ÖDÜLÜ
-FERHANGİ ŞEYLER, Londra, Magosa, Washington, New York, Montreal ve Toronto'da sergilenerek 1350. gösterisine ulaşıyor.
-OYUN ATÖLYESİ'nde Steven Berkoff'un DOLU DÜŞÜN BOŞ KONUŞ isimli oyununu sahneye koyuyor ve dekorunu yapıyor.
-CINE-5 televizyonuna FERHAN ŞENSOY TV isimli bir televizyon programı yazıyor, yönetiyor, müzikliyor ve tek başına oynuyor.

2000 -Anton Çehov'un eseri VİŞNE BAHÇESİ'ni, çağdaş bir Karadeniz öyküsü olarak; "FİŞNE PAHÇESU-Cehov lazdur laz kalacaktur" adıyla kendi biçiminde yeniden yazıyor, ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor, oynuyor ve dekorunu yapıyor.
-FERHANGİ ŞEYLER 1400., FELEK BİR GÜN SALAKKEN 450. gösterisine ulaşıyor.
-AVNİ DİLLİGİL EN İYİ YÖNETMEN ÖDÜLÜ

2001 -SAHİBİNDEN SATILIK BİRİNCİ EL ORTAOYUNU'nu yazıyor, ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor, oynuyor ve dekorunu yapıyor. Bu oyunla kızları Müjgan Ferhan ve Neriman Derya profesyonel oyunculuğa adım atıyorlar.
-AVNİ DİLLİGİL EN İYİ YAZAR ÖDÜLÜ

–Radio Contact'ta RADYOSTROFOBİ adlı bir radyo programı yapıyor.

–TERAKKİ VAKFI ONUR ÖDÜLÜ

–Özgeçmişsel romanı KALEMİMİN SAPINI GÜLLE DONATTIM yayımlanıyor.

–KÖKÜ BİTTİ ZIKKIM ZULADA oyununu yazıyor, ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor, oynuyor, oyunun dekor ve kostümünü yapıyor.

–SOYUT PADİŞAH oyunu KONYA DEVLET TİYATROSU'nda Nur Subaşı'nın rejisiyle sahneleniyor.

–GÜLE GÜLE GODOT oyununun bir bölümü ADIEU GODOT ismiyle, Nicole Gagnon'un çevirisiyle Fransa'da "De L'Adriatique a la Mer Noire" isimli bir oyun antolojisinde yayımlanıyor.

–FERHANGİ ŞEYLER Londra'da 2. kez sergilenerek 1447. gösterisine, FELEK BİR GÜN SALAKKEN ise 455. gösterisine ulaşıyor.

–UNIMA GELENEKSEL TÜRK TİYATROSU'NA HİZMET ÖDÜLÜ

2002 –KAHRAMAN OSMAN isimli oyununu yazıyor, Derya Baykal'ın katılımıyla ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor, dekor yapıyor ve oynuyor.

–RUM MEMET isimli öykü kitabı yayımlanıyor.

–SANAT KURUMU EN İYİ OYUN YAZARI ÖDÜLÜ

–AFİFE JALE/MUHSİN ERTUĞRUL ÖDÜLÜ

–İNGİLİZCE BİLMEDEN HEPİNİZİ I LOVE YOU kitabı Nicole Gagnon tarafından fransızcaya çevrilerek, Montreal'de fransızca-türkçe BİZİM ANADOLU dergisinde tefrika halinde yayımlanıyor.

–BİRİ BİZİ DİKİZLİYOR isimli oyununu yazıyor, müzikliyor, dekorunu yapıyor ve ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor.

–FERHANGİ ŞEYLER, Amsterdam ve Rotterdam'da sahnelenerek 1495. gösterisine ulaşırken, FELEK BİR GÜN SALAKKEN 496. gösterisine ulaşıyor.

2003 –KABARemajör adıyla bir kabare gösterisi yazıyor: DÜN GECE ORMANDA ÇOK KOMİK Bİ ŞEY OLDU. Bu gösteriyi Derya Baykal, Tuba Ünal, Tuba Özay'ın katılımıyla

ORTAOYUNCULAR'la Maslak-Park Orman'da özgün bir mekânda sahneye koyuyor ve oynuyor.
–BİZİM SINIF oyunu ALİ POYRAZOĞLU TİYATROSU'nda, HAYROLA KARYOLA oyunu UMUDUM TİYATRO'da yeniden sahneleniyor.
–FERHANGİ ŞEYLER, Viyana, Brüksel, Rotterdam, Arnem ve Almelo'da sahnelenerek 1515. gösteriye, FELEK BİR GÜN SALAKKEN 501. gösteriye ulaşıyor.
–BENİ BEN Mİ DELİRTTİM? isimli oyununu yazıyor, ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor, dekorunu yapıyor ve oynuyor. Prömiyeri 8 Haziran'da Eskişehir'de gerçekleşen oyun, Anadolu'nun değişik kentlerinde 44 kez sergilendikten sonra, 24 Ekim'de İstanbul'da prömiyer yapıyor.
–KİTAPLIK dergisinde denemeler yazmaya başlıyor.
–Tüm eserlerinden kendi seçkisi olan FerhAntoloji isimli kitabı yayımlanıyor.

2004 –Tayfun Güneyer'in ŞANS KAPIYI KIRINCA isimli filminde oynuyor.
–UZUN DONLU KİŞOT isimli oyununu yazıyor, EROL GÜNAYDIN'ın katılımıyla, ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor, dekor ve kostümünü yapıyor ve oynuyor.
–Derya Baykal'dan boşanıyor.
–Mert Baykal'ın yönettiği, senaryosunu kendi yazdığı PARDON isimli filmde oynuyor.
–TÜRSAK ONUR ÖDÜLÜ
–Fevzi Tuna'nın yönettiği AKTÖR ESKİSİ isimli televizyon filminde oynuyor.
–FERHANGİ ŞEYLER, 1530. gösterisine, FELEK BİR GÜN SALAKKEN 506. gösterisine ulaşıyor. BENİ BEN Mİ DELİRTTİM gösterileri sürüyor.
–NOKTA DORUKTAKİLER ÖDÜLÜ

2005 –EŞEĞİN FİKRİ isimli kitabı yayımlanıyor.
–HACI KOMÜNİST isimli kitabı yayımlanıyor.
–DENEME SAHNESİ 35. YIL EN İYİ ERKEK OYUNCU ÖDÜLÜ

–Eski oyunlarından KİRALIK OYUN'u ORTAOYUNCULAR'ın 25. yılı dolayısıyla yeniden sahneliyor, dekor ve kostümünü yapıyor, Nefrin Tokyay, Okan Bayülgen ve Özgü Namal'ın katılımıyla, ORTAOYUNCULAR'la oynuyor.
–NASREDDİN HOCA ALTIN EŞEK GÜLMECE ÖDÜLÜ
–ELVEDA SSK isimli kitabı yayımlanıyor.
–FERHANGİ ŞEYLER 1562., FELEK BİR GÜN SALAKKEN 521. gösterisine ulaşırken, BENİ BEN Mİ DELİRTTİM, İnsbruck ve Bregenz'de de sergilenerek 203. kez oynanıyor.

2006 –AŞKIMIZIN SON DURAĞI isimli oyununu yazıyor ve Nefrin Tokyay'ın katılımıyla, ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor, dekor ve kostümünü yapıyor, oynuyor.
–BENİ BEN Mİ DELİRTTİM, Sydney ve Melbourne'da sergileniyor.
–AŞKIN GÖZÜNE GÖZLÜK isimli oyunu TUNCAY ÖZİNEL TİYATROSU tarafından sahneleniyor.
–PARDON filmiyle,
–MİZAH ÜRETENLER DERNEĞİ EN İYİ SENARYO ÖDÜLÜ
–AVİVA İLKLER ÖDÜLÜ
–FERHANGİ ŞEYLER 1594., FELEK BİR GÜN SALAKKEN 528., BENİ BEN Mİ DELİRTTİM 225., KİRALIK OYUN 157., AŞKIMIZIN SON DURAĞI 70. gösterisine ulaşıyor.

2007 –FERNÂME isimli tek kişilik oyununu yazıyor, dekorunu yapıyor ve oynuyor.
–İSMET KÜNTAY ÖDÜLÜ
–10 yıl sonra yeniden ORTAOYUNCULAR'ın amatör kolu NÖBETÇİ TİYATRO'ya sınavla öğrenci alıyor.
–ELVEDA SSK kitabıyla,
–ALTIN SAYFA EDEBİYAT SON BEŞ YILIN EN İYİ MİZAH KİTABI ÖDÜLÜ
–FERHANGİ ŞEYLER 1603., BENİ BEN Mİ DELİRTTİM 235., KİRALIK OYUN 181., AŞKIMIZIN SON DURAĞI 83. gösterisine, Anadolu'nun her bölgesinde ve yurtdışında Nürnberg, Ludwigshafen Festivali, Hamburg, Gent, Deventer ve Amsterdam'da sergilenen FERNÂME 133. gösterisine ulaşıyor.

2008 –M. Uğur Yağcıoğlu'nun yönettiği SON DERS filminde oynuyor.
–Daha önce TV dizisi olarak yazdığı BOŞGEZEN VE KALFASI'nı tiyatro oyunu olarak yeniden yazıyor, Nefrin Tokyay'ın katılımıyla, ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor ve oynuyor.
–KARAGÖZ İLE BOŞVERİNBENİ isimli kitabı yayımlanıyor.
–FERHANGİ ŞEYLER 1624., BENİ BEN Mİ DELİRTTİM 242., Lefke, Girne ve Gazimagusa'da da sergilenerek FERNÂME 213., AŞKIMIZIN SON DURAĞI 91., BOŞGEZEN VE KALFASI 36. gösterisine ulaşıyor.
–İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ BİLİŞİM ÖDÜLÜ/ EN İYİ TİYATRO OYUNCUSU

2009 –2019/BİLİMSİZ KURGUSAL GÜLDÜRÜ oyununu yazıyor, yönetiyor, dekorunu, giysi ve müziğini yapıyor ve ORTAOYUNCULAR'la oynuyor.
–23. yılına ulaşan FERHANGİ ŞEYLER'le
–OYUN YAZARLARI VE ÇEVİRMENLERİ DERNEĞİ SÜREKLİ BAŞARI ÖDÜLÜ
–2019/BİLİMSİZ KURGUSAL GÜLDÜRÜ'yle
–İSMET KÜNTAY EN İYİ ERKEK OYUNCU ÖDÜLÜ
–İSMET KÜNTAY EN İYİ YÖNETMEN ÖDÜLÜ
–İSMET KÜNTAY EN İYİ YAPIM ÖDÜLÜ
–İ.T.Ü. EN İYİLERİ SEÇİYOR EN İYİ ERKEK OYUNCU ÖDÜLÜ
–İ.T.Ü. EN İYİLERİ SEÇİYOR EN İYİ TİYATRO OYUNU ÖDÜLÜ
–ŞEREF ile JÜLYET adlı film senaryosunu yazıyor.
–FERHANGİ ŞEYLER 1643., FERNÂME 246., 2019/BİLİMSİZ KURGUSAL GÜLDÜRÜ 114. gösterisine ulaşarak repertuarda yerini koruyor.

2010 –KARL VALENTİN'in skeçlerinden ve yaşam öyküsünden yararlanarak RUHUNDAN TRAMVAY GEÇEN ADAM oyununu yazıyor, yönetiyor, giysi ve dekorunu yapıyor. Müziklerini GRUP GÜNDOĞARKEN'in yaptığı oyunu ORTAOYUNCULAR ve GRUP GÜNDOĞARKEN'le oynuyor.
–SEÇME SAPAN ŞEYLER kitabı yayımlanıyor.

–İŞSİZLER CENNETE GİDER oyununu yazıyor, yönetiyor, müzik, giysi ve dekorunu yapıyor, ORTAOYUNCULAR'la oynuyor.
–FERHANGİ ŞEYLER 1667., FERNÂME 254., 2019 139., RUHUNDAN TRAMVAY GEÇEN ADAM 66. gösterisine ulaşarak repertuarda yerini koruyor.
–FERNÂME ile
–YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ YILIN YILDIZLARI EN İYİ ERKEK OYUNCU ÖDÜLÜ

2011 –AYDINLIK gazetesinde haftalık yazılar yazmaya başlıyor.
–NÖBETÇİ TİYATRO'yla oyuncuların yazdığı skeçlerden oluşan AYNASIZLARA KARŞI AYNALI ŞARKI oyununu sahneye koyuyor.
–KARTAL BELEDİYESİ USTALARA ONUR ÖDÜLÜ
–TERAKKİ VAKFI ONUR ÖDÜLÜ
–KARADENİZ VAKFI TİYATRO EN İYİ ERKEK OYUNCU ÖDÜLÜ
–FERHANGİ ŞEYLER New York'ta yeniden sergileniyor, 1692. gösterisine ulaşıyor.
–İŞSİZLER CENNETE GİDER 161. gösterisine ulaşarak repertuarda yerini koruyor.

2012 –NASRİ HOCA VE MUHALİF EŞEĞİ oyununu yazıyor, müzikliyor, dekor ve giysiyi yapıyor, ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor.
–İSMET KÜNTAY EN İYİ YAPIM ÖDÜLÜ
–BİRLEŞİK HUKUKÇULAR KULÜBÜ TİYATRO ONUR ÖDÜLÜ
–Özgeçmişsel romanının 2. cildi BAŞKALDIRAN KURŞUnKALEM yayımlanıyor.
–Yüksel Torun'un yönettiği MUHALİF BAŞKAN filminde oynuyor.
–MASAL MÜFETTİŞİ oyununu yazıyor.
–TROYA KÜLTÜR SANAT ÖDÜLLERİ TİYATRO ÖDÜLÜ
–FERHANGİ ŞEYLER 1736. gösterisine ulaşıyor. İŞSİZLER CENNETE GİDER 187., NASRİ HOCA VE MUHALİF EŞEĞİ 65. gösterisine ulaşarak repertuarda yerini koruyor.

2013 –MASAL MÜFETTİŞİ'ni ORTAOYUNCULAR'la sahneye koyuyor, oynuyor.

–SAVAŞ DİNÇEL EN İYİ OYUN YAZARI ÖDÜLÜ

–YENİ TİYATRO DERGİSİ EMEK ÖDÜLÜ

–TÜRKÂN SAYLAN TİYATRO ÖDÜLÜ

–İSMET KÜNTAY EN İYİ OYUN YAZARI ÖDÜLÜ

–ULUSLARARASI İZMİR TİYATRO FESTİVALİ ONUR ÖDÜLÜ

–FERHANGİ ŞEYLER, Gazimağusa ve Girne'de, İstanbul, Ankara, İzmir'de ve Anadolu turnesinde sergilenerek 1786. gösterisine ulaşıyor. NASRİ HOCA VE MUHALİF EŞEĞİ 86., MASAL MÜFETTİŞİ 76. gösterilerine ulaşarak repertuarda yerini koruyor.

Ferhan Şensoy

FerhAntoloji

"JE MEN FİCHE BİLÂDER'den, HANELER'den, kabareci yeteneklerini sevgi ile izlediğim ***Ferhan Şensoy****'un taze, sıcak, halkçı bir mizahı var. Yazgıdaşları imişçesine yansıttığı KAZANCI YOKUŞU'nun insancıklarını da bu külfetsiz anlatısı içinde bizlere sevdiriyor. Bu insancıklar nasıl ezildiklerinin tortusunu günlük yaşam sevinci içinde unutuyorlarsa, yazar da sanki onlardan biriymiş gibi toplumsal ukalâlıklardan, yazarca bilgiçliklere yeltenmeden anlatısının tadını çıkara çıkara onlara ayna tutuyor. Sade onları konuşturduğu diyaloglar değil, kendi gözlemleri, algılamaları, söz dağarcığı, anlatışı, benzetileri ve yorumları bile argo. Öylesine onlardan. Yazımı bile onlarınki gibi yanlış kullanıyor. Bence üslûbunu sevimli yapan da bu..."*

Haldun Taner

FerhAntoloji, **Şensoy**'un kitapları, yayımlanmamış oyunları, TV skeçleri, şiirleri, –1968'den bugüne– 35 yıla sığdırdığı bütün yazı çalışmaları taranarak oluşturuldu: Ortaya böylesine dev bir antoloji çıktı. **Şensoy** külliyatına sahip olanlar için yeni bir kitap, ilk defa okuyacaklar için iyi bir fırsat ***FerhAntoloji***.

"Ferhan Şensoy'un tüm eserlerinden kendi seçtikleri, biraz da özgeçmişsel ferhangi serüveni"

Bilgi

SERTİFİKA NO 15033

ISBN 978-975-22-0404-1
2016.06.Y.0105.5666

KDV Da 38 00 KDV DAHİL